Extrauagãtes.xx. Joannis vigesimisecũdi.

Ioannis vigesimisecundi he sunt extrauagantes viginti.
Omnia quãlibet summaria compendiose reserantia.
Hic est zenzelini apparatus subtiliter singulas scrutatus.
Apponit franciscus de pauinis postillas pro illarum doctrinis.
Noſces regulas cancellarie ꝛ multas decisiones rote.
Nihil omisit docte signatum repertorium hic adunatum.
Extrauagans omnis est titulo diligenter posita sub apto.
Signant verbis pregnãtes glose paucis multiplici sub margine.

Sillaba vicenum caput hec vicena ministrat:
Quam(bene si numeres)linea queqꝫ tenet.
Pape nomen habes notulas/spectando priores:
Qui tibi tam tersum multiplicauit opus.
Jus pape multum patet hic.extraqꝫ vagantum.
Abdita puniceis mens fit aperta notis.
Paucula succinctas glosarum scripta medullas.
Jn promptu tribuunt.quas bonus ordo ligat.
Si quid purgatum:si quid legis vtile:fundas
Pro correctore(supplicat ipse)preces.

¶ Titulus huius libri.

Apparatus dñi Gecellini de cassanbis Juris vtriusqꝫ professoris domini pape capellani. Jn.xx.extrauagantes Joannis vigesimisecundi. Alij volunt interpretem ipsum fuisse appellatũ Zenzelinũ de cassanis. Alij Jesselinum de cassanchis. Et ita varie varijs in chartis etiam vetustis inuenitur. Sed hec controuersia de nominibus est relinquenda pertinacibus.C.de consti.pecu.l.ij.circa fi.cum ibi notatis.

(Lugduni 1517)

Utilitas extrauagantiū regularū cancellarie ⁊ decisionū rote.

Loquitur de.c.pastoralis.extra de fi.iudi.

Diuini ac humani iuris consulti et causarum sacri palatij auditoris. D. Joannis francisci de pauinis ad extrauagātium: regularum cancellarie: et decisionum rote notitiam vtile preludium.

Quintus mutius ꝙs seruiū sulpitiū illo fuit ꝙs ꝙmone. Turpe est patritio ⁊ nobili viro ius in quo versat ignorare. Sed lōge magis in plerosq; nostra ętate hec sūia retorqueda est: qui extrauagātiūm sanctiones pontificū iura emcleata desidia aut ignauia contēnere videntur: cum oēs magistratus presertim ecclesiastici in dicendis sentētijs ⁊ ceteri iurisperiti quibus interpretandi ꝙsulendiq; tribuit facultas: respōsa sua iuxta illarū decisiones sint platuri: si ipsis extrauagātibus adsint requisita. que epistola Innocen.iij.ad helien. episcopū deposcit. Quare ad ipsarum lectionem iterum atq; iterum hortor: monoq; ne cū sulpitio iure obiurgemur: immo illū imitemur: qui post reprehensionē adeo iuri operā dedit vt inter iurisc̄ōsultos merito palmā fuerit assecutus. Uerū ipsis extrauagātibus parē vim pene regule cancellarie vicem earum conditore: ⁊ non mediocrem decisiones rote vti prudentum respōsa auctoritatē habere censēt: sicut eīm illis interpretandi ius ciuile ⁊ ptoz edicta potestas summa erat: ita ⁊ auditoriḃ ro te in summoz pōtificum leges impartitū est ab ipso principe summum arbitriū. Igitur circa tria hec breuem ⁊ perutilem subiecī notam.

Sūla extrauagātē lata an teneat,

Quandum est q; sentētia lata cōtra extrauagantem publicatam ⁊ indubitatam est ipso iure nulla. ante publicationē vero secus. vt no. in proemio clementinarum in verbo decetero. ⁊ in cle. nolentes. de hereti. Sed si est publicata ⁊ indubitata sententia cōtra eam lata est ipso iure nulla. (vt dictum est) tanḡ lata ⁊tra legem scriptā. no. Bal. in.l.ij.C. quādo prouo. non est necesse. ⁊ Butri. in.c.j.⁊.c. cum inter. de re iudi. ⁊ probatur in.l.ij.§. item cum contra sacras. ff. que sent. sine appel. rescin. exemplum in extrauagāti execrabilis ꝑm abbatem in.c. pastoralis. de fide instru. idem de extrauagāti ad regimen. quam allegat decisio in nouis. cccclix. incipit item si mādatur. Secus autem si de ea dubitat̄ per.c. pastoralis. de fide instru. ⁊.l. cum ꝓlatis. ff. de re iudi. ꝑm vnā lecturā. ideo super ea papa est cōsulendus: ⁊ si reperīt in archiuo publico dicitur indubitata per autenticā ad hec. C. de fide instru. et l. celsus. ff. de proba. ꝑm vnam lecturā. facit. c. ad audiētiam. de ꝓscrip. ⁊ idem presumitur quando reperīt inter extrauagantes. xx. q. j. c. quoniam progenitorum. maxime si reperitur glosata per doctorē famosiz sicut Zenze. Lau. ⁊ Jo. mo. ⁊ alios per not. in. d. c. pastoralis. ꝓbat p.l. j. in fi. C. de ꝙsuo codi. compo. ⁊ q̄ not. in. l. ij. C. de legi. vel si fint diu obseruata vt not. Bar. in glo. fi. super extrauagāti qui sint rebelles de quibus plenius per Bar. in. l. cum platis. balle. ⁊ Butri. ⁊ abbatem. ⁊ modernos. in. d. ca. pastoralis. vbi ꝑm Boati. potest de ea dubitari ad instar eius: q̄ no. in. c. nemo. de elec. in. vj. de quibus etiā per Lud. in consilio. ccl. quod incipit in christi nomine m ꝙpolito casu: vbi etiaz subdit q; si fuisset tēporalis per declarationē successoris efficitur perpetua: q; declaratio pape etiā ad petitionē singularis persone facta ad legem vel ordinationem aliquā precedentem legem generalē ꝓstituit ad oēs per. l. fi. C. de legibus. ⁊ not. in. c. in causis. de re iudi. q̄ facit ad id quod dicā super extrauaganti ad onus. et extrauaganti iniuncte: et ad apostolatus. ⁊c. Ex quibus idem dicit Bal. in statutis in suo peculio. in ver. statutum lz non sic ⁊c. Item nō est necesse q; cōstet de datis ꝑm Bar. in dicta data qui sint rebelles. ¶Premissa intelligo de extrauagātibus emanatis post cōpilationem. li. vj. ꝑm Jo. and. in pemio lib. vj. ad fi. ⁊ in. c. fi. de hereti. eo. lib. Et si contradicātur iuri scripto dic vt plene per Jo. and. Jo. de ligni. Jo. de sandeis. ⁊ Dominicū post Jo. mo. in. c. j. in ꝓin. de constī. li. vj. ⁊ per Archid. post Aug. xix. di. c. fi romanorū. ⁊ in summa. Adde Bald. in. l. leges sacratissime. C. de legi. ⁊ no. in. c. si in laicis. xxv. dist. Nec est de subitātia vt redigatur in scriptis. de quo plenius per Jo. and. in regula nemo pōt. de regu. iur. in mer. li. vj. ⁊ in decisionibus rote decisiōe. cccxxvij. per glo. ⁊. cx. in. l. j. C. de legi. probatur in. c. j. de renun. lib. vj. et per abbatem. in. c. j. de postu. prela. qui dicit q; de hoc videtur cōmunis opinio. Debent autē extrauagantes quando de eis dubitatur per allegantem in forma autētica produci sub plumbo si extra curiam sint producende. vel sub signeto viceccan cellarij: si in curia sunt producēde. Et hoc de illis que sunt descripte in libro cancellarie: ille autem que sunt descripte in camera apostolica sumantur cum signeto camerarij vel sub plumbo ⁊c. Et ita seruāt in curia romana. Et idem. ſ.q; in forma autentica debeat produci dicimus in statuto non contento in volumine statutorum. ꝑm Bar. in. l. omnes populi. ad fi. ff. de iusti. ⁊ iu. ⁊ modernos. in. d. c. j. de constitu. li. vj. ⁊ in dicto. c. pastoralis. forma autez autētica habetur in regulis ⁊ stilo cancellarie. Quid autē de sentētia principis diffinitiua vel interlocutoria: dic vt in. c. in causis. de re iudi. ⁊. xvj. q. iij. licet. ⁊. ff. q̄ metus causa. l. metū. §. sed q̄ aīt prętor. Et presumitur questio determinata pro illa parte ⁊ opinione ꝓ qua fuit vltima collatio facta vbi aliter non constat de expressa decisione ꝑm Bald. in. l. bona fides. ff. depositi. Et no. Dom. in. c. fi. de here. lib. vj. q; ordinationes ⁊ mandata pape habent eādem vim quā habēt ꝙstitutiones. per no. in. c. a nobis. j. de sen. excō. per. l. j. ⁊ fi. C. cōmia. ⁊ epistō. Itē q; respōsa pape ad ꝙsultationē inferiorū sunt ꝓ iure seruāda/allegat. ij. dist. in summa. De interptatiōe aūt doctorū ⁊ cōmuni opinione dic vt per abbatem m. c. j. de postu. prela. vbi glo. ⁊ no. in. c. vnico. eo. titu. li. vj. ⁊ in. l. j. C. de pfesso. qui in vrbe Constantinopoli. de cōmuni opinione notaf. iij. q. vij. §. tria. ⁊ an excuset a dolo. not. decisio rote. cclxxix. ⁊ Oldra. in. l. quesiti. ff. de fun. instructo. Et an sit standum vltime opinioni glo. ⁊ Innocē. ⁊c. no. Jo. and. de penis. c. j. ⁊ de sen. excō. c. j. li. vj. in nouella. ⁊ no. in. l. qui filiuz. ff. ad trebel. ⁊ per Bal. in. l. si mater. §. tua. ne de statu defuncto. et in. l. j. ff. de cōsti. ꝓin. ⁊ in titu. apud dñm questio feudi. de crimi. id vbibus seu. faciunt not. in. c. capellanus. de feri. De his tamen plenius tractat matthe. de mathaselanis in suo tractatu de electione opinionū qui incipit. quidā tractatellus. Et de opinione glose preferēda dic vt per Jacobutri. ⁊ alios. in. l. j. C. qui ꝓ sua iurisd. ⁊ Lapum allega. xxxviij. incipit magister hospitalis. ¶Regule cancellarie sapiunt naturaz legis. vt no. in. c. a nobis. de sentē. excō. ⁊ in cle. j. de vi. ⁊ ho. de quo per Butri. in proemio clemētinarum vbi videtur aliter sentire. q; nō sunt perpetue. no. Jo. and. in regula nemo potest. in vlti. col. in nouella ⁊ quale ius faciāt. no. ¶De. de ancha. in consi. cccevi. et. cccvuij. an quibus vult q; non censēatur constitutiones generales sed derogatorie voluntatis pape edētis ⁊ expirātmorte ⁊c. de quo tamē dic vt in decisione. cccclix. que incipit. item si mandatur. Quedam vero ex eis sunt de dandis et iste vt fidem faciant extra curiam dantur sub plumbo in forma aliarū bullarum. Alique autem dātur cum subscriptione duorum officialiuz de parco maioris ⁊ signeto viceccancellarij. ⁊ iste fidem faciunt solū in romana curia si producantur in rota vel apud alios officiales ⁊ cōmissarios curie romane. Et producte semel cozāvno auditore: possunt poste a reproduci coram omnibus alijs: habita de hoc fide a notario ꝑdicente. alie vero que non sunt de dādis non faciunt fidem extra cancellariam. quasi dent normam solis officialibus cancellarie: et si non essent seruate in confectione litterarum remittentur litere ad cancellariū corrigende ⁊c. vel de speciali mandato pape: vel per auditorem aut alios cōmissarios coram quibus cause penderent. ¶Decisiones rote non faciunt ius: nec inducit ꝑm eas tenetur iudicare sed habentur ꝓ decisionibus magistralibus per no. per glo. de postu. ꝓla. c. j. in glo. not. q; ⁊c. Et sepe rota indicat contra ipsas vt dicit Cardina. in. c. pastoralis. de fide instru. in vlti. q. quod intelligenisi ꝑm eas sepius reperiatur iudicatum: adeo q; introductus sit stilus vel cōsuetudo per. l. si de interpretatione. ⁊. l. nam imperator. ff. de legi. Et no. in. l. nemo inde. C. de sen. Et si reperiantur contrarie adeo q; per distinctionem non possint concordari tunc stabitur vltimis ꝑm doctores in simili. in. c. j. de constitu. lib. vj. ⁊ in. c. contingit. de iureiurā. eo. lib. Et q; decisiones faciant ius probat ter. in. c. sicut. de re iudi. vbi papa allegat stilum sapientum. facit quod no. in. c. fi. xx. dist. ¶No. tamen q; Cardina. ⁊ Pet. de ancha. ⁊ Domi. cōsuluerūt ꝓtra decisionem rote. no. cxiij. incipit. ītē si vnus. inquātum approbat opinionem Archid. vt refert idem Dom. in. c. duobus. de rescrip. lib. vj. Et (cum pace eorum) minus bene. quoniaz ad auditores principaliter spectat interpretari verba ⁊ mētem pape in rescriptis ⁊ cum causę cognitione ⁊ pleno examine ⁊c. et sunt in bac ꝑsessione sciente ⁊ patiente immo volente ⁊ mādante papa. arg. eius quod no. Jo. and. post Hostien. in. c. j. de postu. prela. quod non est ꝓbitādum in curia romana ꝓpter earum obseruantiam continuam q; clemen. ij. vbi. pen. non habet locum in curia romana decisio. cclxxv. incipit. item q; cle. ij. Similiter. c. oblate. de appella. vt patet in decisione. xcix. incipit. item no. q; ca. oblate. Similiter q; c. nōnulli. de rescrip. ⁊. c. ipso iure. eo. titu. li. vj. non habent locum in romana curia vt patet in decisione. clxvij. incipit. item q; cōmissio. Quod patet etiā determinatum expresse per decisiones in nouis. xxxv. incipit. item illegitimus. vbi reprobatur opinio Jo. mona. et Jo. and. Item decisio. lxv. que approbat opi. Jo. mo. ca. j. de offi. vica. Approbant etiam et alie gant opiniones doc. vt patet in opinione Jo. and. in. c. duobus. de rescrip. in. vj. per decisionem. xlviij. que incipit. item voluerunt. ⁊ idem in decisione. ccxij. incipit. item si quis dicit. vbi patet q; color ꝓbandus est per spoliatum petētem se restitui in beneficialibus. ⁊ not. in clemē. j. de causa pos. ⁊ propie. ⁊ per Jo. an. in additione Specu. de reti. ꝓpri. in ꝓin. ⁊ in multis aliis similibus: ad idem decisio. ccclxij. incipit. ītē si in forma cōmuni ⁊c. et in decisionibus antiquis. cccxvj. ⁊ idem cle. j. cum in multis. de rescrip. lib. vj. ⁊ in decisionibus antiquis incipit. ītem cum actor. ⁊ patet in decisione. xcvj. incipit. item omnes domini. Item decisio in nouis. cccclix. que incipit. item si mandatur mihi ꝓnuncietur. Item decisio in nouis. cclvij. que incipit. item in religioso. que concludit contra cōmunem sententiam doctorū. Item in nostris constitutionibus pape autobatur opi. Jo. and. in. c. fi. de consuetu. li. vj. q; motus ꝓprius cum clausulis generalibus apponi cōsuetis in bullis tollat statuta ⁊ consuetudines de optando. Ex quibus patet q; ſaltem decisiones in curia romana faciunt ius ad instar stili per no. in. c. ex litteris. de cōsuetudine. ⁊ in cle. j. de sequestratione pos. ⁊ fruc. ⁊ q̄ no. lap. allegato ne. xlviij. per. c. fraternitatis. de frigidis. ⁊ not. in cle. i. de sen. excō. in. c. q̄ grauī. de crimine fal. ⁊. c. pe. de ꝓfir. vti. vel inuti. ⁊. c. ad audientiā. i. de rescrip. Et extra curiam tanḡ respōsa prudentum. insti. de iurena turali gen. ⁊ ciui. §. respōsa prudētum. velut electiua discrepātum opinionum doctorum quibus reuelat precipuam sanctus spiritus veritatem in medio illorum cōstitutus tam in missa q; in peculiari coz oratione inuocatus. xx. dist. c. fi. ⁊ Mat. xvij. ca.

¶Finis.

Regule cancellarie quaz vim habent.

Decisiones rote an ius faciant.

Scriptura nō est de substantia extrauagātiū Extrauagātes ꝙlibet et vbi debēt ꝓduci si de eis dubitatur.

Mandata pape ꝓ vim cōstitutionis.

Extrauagans Ad onus.

Euerēdissimo in christo patri ac domino domino suo Arnoldo dei gratia sancti Eustachij dyacono cardinali Zenzelinus de cassanis vtriusq; iuris doctor minimus cum recōmendatione sui ad intellectus acutiem deducens presens opus. Deus ab eterno preuidens ⁊ buma ne nature ad maluz procline miseric̄orditer prospiciens: vicarium suum in terris instituit vniuersalis ecclesie regimini ꝑsidentem: qui ex varietate causarum/personarū/locorum/et tempōrum nunc per nouum editionem iurium/nunc antiquorum declaratione/modificatiōe/correctione/necnon ⁊ rebellū debita coertione ad ea que medentis sunt manū apponat. Cū igitur instructor peruigil humani generis vbo pariter ⁊ exēplo videlicet sanctissim̄ pater dominus Joānes digna dei ꝓuidentia papa. xxij. nōnullas constitutiones per se nouiter editas promulgauit: mundo prospicere cupiēs vniuersō: que quidem ꝓpter intellectus simplicium ruditatē in eius ditionem aliquam dirigendam/expositionem/interpretationem/eius cidationem in aliquibus exposcere dinoscuntur: ea ꝓpter ad honorē illius cuius. opera sunt inseparabilia: sancte scilicet et indiuidue trinitatis: ac etiam matris vnigeniti dei filij incarnati in eius vtero virginali: et vniuersalis ecclesie sponse sue: cuiuz vicarij generalis veri pastoralis ⁊ gregis dominici directoris ac etiam nostri decus: licet bebes ⁊ ingenio rudis ⁊ imbecillis in iurium intellectu: confisus de omnipotētis dei gratia: renelando sibi viam meam: et sperans in eo vt ipse faciat in ꝛta verbum prophete: audaciam sumpsi (vtinam ad vtilitatem publicam) aliqua per modum commenti in scriptis redigere super constitutionibus antedictis: eadem vestre paternitatis salubri correctioni more solito commendando.

Diuisio.

Ad onus. ¶Hec extrauagans licet ꝓpter stili connexitatem commode diuisionem non recipiat: tamen nō inepte dici pōt q; habeat duas partes. In prima parte constitutio iuris electorum conseruatua ponitur. In secunda obstaculum huic obuians tollitur ibi: non obstantibus.

a ¶Ad onus. No. reputari onus in apostolica sede seruire. multe enim et innumerabiles sunt ei ꝑsidētis solicitudines. extra de purga. canonici. inter solicitudines. et de magi. inter solicitudines. de. v. per quas ad morum correctionem et vitiorum extirpationem affringitur attendere ne sanguis subditorum de suis manibus requiratur. xlvij. distinc. c. ephesijs. extra de offi. ordina. c. irrefragabili. cum et ꝑm beatum Hieronymum non sit facile stare in loco ¶Petri et ¶Pauli. xl. distin. ca. non est. et ad hoc adde: quod dixi in decret. suscepti. in verbo solicitat. licet aūt istis respectibus dicatur onus: nihilominus tamen bonoz est summus cum dicatur aper dignitatis: omnes qui ad eam eriguntur illustrans. xl. dist. c. non vos.

Papa se vocat seruum a seruiendo.

b ¶Seruitutis. a seruiendo, reipublice dicte. ff. rem pupil. sal. fo. l. ij. ff. de adop. l. non aliter. C. eo. titu. li. j. ⁊ boc respectu papa se vocat seruuz de qua loquit lex. instit. de iure personarū. §. serui. illa eīm est que impedit ad honorez prouebi. C. si seruus aut libertus ad decur. aspil. j. ⁊. ij. lib. x. extra de seruis non ordi. c. j. liiij. dist. quasi per totum.

c ¶Superna dispositione. hoc dicit: q; nō ꝺ sibi quisq; honorē assume nisi qui vocatur a deo tanḡ Aaron. Ad hebre. v. viij. q. j. in scriptu ris. extra de elect. qualiter post obitū. C. de epis. ⁊ cle. i. si quē. ꝑ. potissime aūt in tanti honoris fastigio boc ꝑcauendū cū vniuersitas fideliuz ex illius incolumitate animaduertat se pendere perpensius. xl. dist. c. si papa iuxta illud integritas ꝑsidentium salus est subditoruū. lxj. di. mira mur. in cor. auf. vt iudi. sine quoquo sit. §. cogitatio. co. ij.

d ¶Ambiguitates. i. dubitationes simile. C. de vsufru. l. ambiguitates. de testa. l. ambiguitates.

e ¶Ecclesijs. hoc videas qui not. in. ca. suscepti. super verbo ecclesijs.

f ¶Cupientes. attende principem ecclesie cupere ⁊ desiderare vt tollatur ab ecclesijs dānosa solicitudo. remedijs inuigilat subiectorum vt quietem etiam eis ꝓparet labores voluntarios appetendo. in cor. auf. vt diuine iussiones. in prin. col. viij. ⁊ in ꝓoe. lib. vj.

g ¶Plenitudine. Qua solus princeps ecclesie gaudere reperitur: cetteri enim ꝑ parte solicitudinis sunt vocati. ij. q. vj. c. decreto. et. c. qui sepe extra de vsu pal. ca. ad honorem. de elec. c. illa. de ista enim plenitudine

De electione. Titu. I. Fo. II.

potestatis non oportet sermonez effundere: quia superfluum est solem facibus adiuuare. vj. q. j. si omnia. ⁊ super hoc videre potes quod not. Ber. extra de transla. epis. c. quanto. ⁊ Hostien. plenius de concess. preben. ꝓposuit. ⁊ de vo. ⁊ vo. re. c. magne. Quibus autem rationibus fulciri potest talis plenitudo. vide quod no. per Hostien. extra qui filij sint legi. c. per venerabilem. circa fi. in verbo plenitudine potestatis.

b ¶Fratrū. Hic videas quod dicam in decreta. execrabilis in verbo fratribus. ⁊ in decreta. quia quoūdam.

i ¶Consilio. Et hic si placet attende quod dicam in decre. execrabilis.

k ¶Ordinamus. non dicit declaramus vt denotet q̄ d. j. sequitur esse ius nouum nō antiquū: cum forte ꝑm hoc esset cōtrarium eius quod hic statuitur: vt. j. subijcietur.

l ¶Quibuscunq;. Nota verbū vniuersale vt oēs electos venire astrictos vel mittere cōpetebat: siue sint exempti siue nō here. insti. l. hoc articulo. extra de maio. ⁊ obe. solite. xix. di. si romanorum. Sic sentit cardina. de elect. cupientes. in verbo cathedraliū. ⁊ ibi dixi: licet Guil. ibi contra sentire videatur.

m ¶Electis. Subaudi vel prouisis: a quoruz prouisione appellatur ad papam. cum in illis sit eadem ratio ⁊ penitus similis. vnde constitutio illa: cupientes: licet penalis loquens tm̄ de electis in casu penitus simili idem statuisse videtur. argu. ff. de adulte. l. si postulauerint. §. ratio. de eden. l. quedam. ver. nūmularios. ⁊ colligitur ex decre. cupiētes. inuncta ad illam decre. si postꝫ. §. vlti. de elec. lib. vj. ⁊ ex decre. licet canon. eo. titu. inncta cum decre. vnica. de offi. deleg. de. v. sic sentit Bar. d. c. cupientes. in verbo omnes electi. ⁊ Accur. in cor. auf. vt bi qui obligant. ff. de reb. ha. minorum. §. i. vbi lex penalis inducta contra creditorez fuscipientem curam sui debitoris extenditur vel inducta censetur contra fuscipientem tutelam ꝓpter idētitatis rationem. vt ibidem nota glo. que incipit: minquid idem. de hoc scripsi plenius de rescrip. abbas. de. v. in glo. sed grauia huius. Item intellige electis per quorum mortem vacare dicuntur ecclesie. argumē. de electione. ne pro defectu. et sic electus in magistrum maiorem hospitalis vt quondam templi non astringitur dicta constitutione: cupientes. cum per eorum mortem vacare ecclesie non dicantur: cum iuris spiritualis ⁊ ecclesiastici nō sint capaces: vtpote vt in pluribus laici: vel illi etiam qui eliguntur ad dignitates que subsunt alijs: puta ad preposituras ac archidyaconatus vel similes. sic not. Bar. d. c. cupientes. in verbo omnes electi. ⁊ in verbo cathedraliū. Item q; dicit electis debet intelligi de masculis: secus de feminis. in illis enim constitutio: cupiētes. non vendicat in omnibus sibi locum ob seruis fragilitatē. ex de elect. inde nitatibus. §. sed eis. episcopalium.

n ¶Sedem apostolicā. intellige etiā vacantem per iura noua. de elec. c. ne romam. §. vlti. cle. v. ⁊ si cui sentire videbatur Bar. licet ex falsa causa. d. c. cupientes. in verbo coram nobis. in verbo canon. Bul. aūt cōtrarium ibi tenebat: cuius opinio hodie succumbit.

o ¶Venire. personaliter.

p ¶Mittere. procuratores sufficienter instructos.

q ¶Tenebantur. exempla pone de bis per decre. statuimus. cupientes §. indēnitatibus. §. sed cum eas. lib. vj.

r ¶Instructoribus. de istis habes dicto capitulo cupientes. §. ad hoc. ⁊. §. si vero.

s ¶Ad sedem ipsam. Vacantem ad quam sicut ad non vacantem tenētur hodie venire. vt. §. dixi.

t ¶Se presentādo. ſ. personaliter: ⁊ hoc si possent: alꝫ sufficeret hoc publice protestari. ar. ff. de nauti. fe. l. ij. Sed an vnica ptestatio eis sufficeret vide q̄ no. Bar. d. c. cupientes. in verbo predictos.

v ¶Seruauerunt. In illis igitur qui non seruauerunt non habet locuz quod. j. sequit: nec beneficio huius constitutionis gaudent. tum quia ff. de iudi. l. cum pretor. extra de presump. nōne. tum q; si de omnib̄ cō ditor idem statuere voluisset: hoc vtiqs exp̄essisset. ar. extra de deci. ad audientiam. C. de cadu. tol. l. j. §. finaute ad deficitis. tum etiam q; in seruātibus tpa diuersa ratio iura diuersa inducere facit. C. de trāsac. l. quia ipsi nullam diligentiam adhibuisse reperiuntur: sed seruantes sic tam in veniendo q̄ in presentando.

Constō penalis ꝓpt idētitatez rōnis ē ꝓrogabilis.

a ¶ A canonib⁹ instituta. Extra de elec. statuimus. et. c. cupientes. li. vi.
b ¶ Pñtiali⁹. nõ g̃ sufficeret p aliũ ibi esse. cũ opus sit pñtia psonali. ar. C. de procu. l. vl. si mi. se ma. di. l. ij. ff̃ de iudi. c. j. de elec. vt circa. li. vi.
c ¶ Affint. s. de pñti tpe hui⁹ ꝟstõnis. vbũ em̃ qõ de se pñtis tpis ẽ: nec ad pterituꝫ nec ad futurũ. ꝑpe trahi põt. ar. ff. de iniust. c. irri. test. l. cũ in

Pñs in ci d uitate ẽ g̃ suburbijs est.

¶ Ciuitate lugd. In q̃ fuit creat⁹ in papaꝫ dñs nr̃ Jo. papa. xxj. Sz q̃liter intelligas istos pñtes in ciuitate: an illos q̃ sunt infra muros vel etiã q̃ sunt i suburbijs: Videtur q̃ illi q̃ sunt infra muros trñ. ar. ff. de v. sig. l. vbis. ff̃ de sen. excõ. c. si ciuitas. li. vi. Sz Jnnocẽs credo cũ h̃ agat de pena vitãda cui⁹ vitatio est ta uoꝛabilis: ꝛ ste extendenda. ff. de li. ꝛ postlu. l. cũ qdã. ff̃ de regu. in. odia. li. vi. ꝛ q̃ satis cẽset pñs i ciuitate q̃ in suburbijs est. ff. de v̄b. sig. l. q̃ in cõtinẽtibus. ꝛ l. edificia. ꝛ l. pupillus. §. incola. ꝛ de penu. legata. l. nãq; liqde. §. itẽ si ita. ad muni. l. q; ex vico. de pcur. l. pñs. C. de epi. ꝛ de. l. nulli. §. q̃ si in vico. de na. li. l. si q̃s. seu liber. ff̃ de elec. vbi mai⁹. §. porro. lib. vi. ad idẽ. l. xiij. di. c. ego ludouic⁹. cũ ibi no. ꝛ p Guil. ff̃ de rescrip. statutũ. in v̄bo ciuitatib⁹. q̃d em̃ si electi essent tot numero q̃ cũ aliꝫs curialib⁹ nõ possent infra muros ciuitatis cõmode recipi: eos nõ reputari fuisse pñtes videt fore absonum ꝛ iniquum.

Kalende fũt de primus intelligende.

e ¶ Jn kalẽdis octobris. §. de primis kal. post huius ꝟstõnis publicationẽ dz intelligi. ff. de v̄. obli. l. cũ q̃ kalendis. ꝛ h̃ si a tpe publicationis hui⁹ ꝟstõnis restabat tñ de tpe q̃ in kal. octobris posset cõmode aput animonẽ puenire. als nõ de primis primis: §. aliꝫs subsequẽtib⁹ haberet intelligi. ar. de v̄. obli. l. interdũ. de eo q̃ certo loco. l. non vtiq;. §. si q̃s ita. Sz si in die ipsarũ kalendarũ fuisset huius ꝟstõnis facta publicatio de sequẽtibus videretur intelligẽdum. vt. d. l. cum qui.

f ¶ Ubicũq;. in hoc inducit ius nouũ hec ꝟstõ. nã alia primeua iura artantia electos ad veniendũ: ꝛ se psonaliter pstendũ videbãtur exposcere q̃ ipsi §. va. in curia habẽrẽt mora trabẽt: cũ nec ab ea sine licẽtia possint discedere donec eccle esset de pastore pusum. ff̃ de elec. cupientes. uicta decf. si postq̃. §. fi. e. ti. li. vi. ꝛ c. ne romani. §. vl. de v. ad qd em̃ artarenẽ electi venire se. vacã. ad curiã vt ibi diximus: nisi et venientes expectarẽt creationẽ noui pastoris: certe frustra: potissime cum spes sit de prima eius creatione: vt ibidẽ. ꝛ adde qõ diximus. §. in glo. intellige.

g ¶ Nullum. preiudicium quod statim sequitur.
h ¶ Jpsis. sc̃z electis.
i ¶ Eorum iuri. i. eis per electionẽ quesito. quod ꝛ quale sit illud. dic vt no. lxiij. dist. quãto.
k ¶ Ubilibet. er hoc verbo ꝛ alio sili vbicũq; qõ est. §. intelligam siue in loco. primo ad curiam: siue remoto electi mora trarerint: cum hec duo verba singula per se loci vagationẽ de fui natura denotẽt. extra de priuileg. antiqua. §. ꝺñice. ꝛ eo. ti. c. vlti. lib. vi. sicut ꝛ tpis. ff̃ de interrog. actio. l. vbicũq;. extra de pe. c. vbicũq; lib. vi.
l ¶ Generetur. qõ ante hanc decre. generandum videbatur: scilz primationis ipso iure ab omni iure sibi per electionem acquisito. d. c. cupientes. §. insuper. ꝛ. c. si postq̃. §. j. de elec. lib. vi.
m ¶ Sed eorum iura. i. eis per electiones quesita.
n ¶ Hoc nõ obstãte. s. q̃ sede vacãte vbilibet alibi moram trarerint.

Sedes apostolica vbi dr esse cuꝫ vacat. Locus nõ sanctificat pominẽ.

o ¶ Sedẽ aplicã. §. vbi reputabis cẽ sedẽ apo. cũ vacat: põt dici q̃ sicut sedes reputaf esse vbi papa viuẽs mora trahit. ar. ef̃ de p̃b. c. pñti. §. loca. li. vi. cũ cathedra facerdotẽ nõ faciat §. sacerdos cathedrã: nec locus sctificat hoiem §. hõ locũ. xl. di. c. multi. de q̃ pleni⁹ dic ꝛ. c. exercabilis. i v̄. romane ecclie. sic ꝛ ipa remanẽ dicẽf in ciuitate i q̃ vel i cui⁹ territorio ipm mori. ztngit. cũ ibi successoris sit regula: electio celebranda. ef̃ de elec. vbi mai⁹. §. j. ꝛ. §. porro. li. vi. ꝛ. c. ti. ne romani. §. fane. de. v. ꝛ q̃ per mortẽ pape sedes vacare dr: alibi nisi vbi est mors nõ põt: q̃ ibi erit sedes vacãs vbi mors ei⁹ ztigit. Nisi diceres papa moriẽte ẽ certo loco causaz ꝛ lꝛaz aplicaz audiẽtiã alibi remãsisse: nec p papã viuentẽ ordinatũ fuisse de ipsa alibi trãferenda. in illo em̃ casu sedes vacãs remanere diceret forte vbi audiẽtia remãserat. cũ ibidẽ sit successoris pastoris electio celebranda. vt. d. §. fane. ꝛ in sede vacãte si cõmode fieri potest sit electio facienda. xxiij. di. in nos ecñi. extra de elec. q̃ sicut.

p ¶ Adꝛa Jrifient. h̃ ꝛe papa sic volunt istis electis iura sua seruari ac si statuta canonũ obseruassent q̃ tñ nõ seruauerũt. Jmo illa cõtẽpserũt alibi q̃ apud sedẽ ipsam moꝛa trahendo. Ad hoc põt dici q̃ q̃ pcreationẽ de se factã ad apicẽ summi põtificat⁹ de puro hoie primeno fact⁹ fuit xpi vicarius: ꝛ sic q̃ ad ptãte clauũ nouus hõ fact⁹. ar. ff. õ admẽ. le. l. si seruus. igit ob tã iocũdã creationẽ exuberare suã munificẽtiã voluit. arg. C. de fef. l. oẽs dies. circa fi. ibi nr̃is etiã diebus ꝛ. c. et extra de priuil. vt priuilegia. §. illud. Uel põt alr̃ ad h̃ dici q̃ pape sic oꝛisponere

placuit: q̃ cũ sede vacã. añ fui creationẽ dñi cardiales ad quos spectat futuri pastoris electio eẽnt in multz̃ ptib⁹ ꝛ locis diꝛspsi vt experiẽtia facti mãifestauit. q̃rũ aliq̃s electi ꝛ alij alios seq̃bãt forte p suaz electionem expeditiõe in futurũ fructuos⁹. Jsequẽdꝛa. vel forte ad eos inducẽdũ vt se ꝛgregare vellent simul. p futuri electione pastoris: ꝛ sic in tot desides forte nõ crant in

tpa a canõib⁹ a istituta (cõmodo pñtiali⁹ b affint c in ciuitate d lugd. vel fuerit auiniõi ẽ tz alẽdis e octobris) vbicũq; sede vacãte moꝛaz traxerit nullũ f ipis g seu eoꝝ h iuri piudiciũ exmoꝛa interim facta vbilibet k gñeꝛ: : §. m eoꝝ iura circa electiones hmõi B nõ obstãte pinde fuent illesa: ac si apud sedẽ aplicã o moꝛã ꝛxissent p. ¶ Non q ob. p decessoꝛ r nr̃oꝝ ꝟstõnib⁹ q̃ buscũq; qb⁹ tñ q̃ ad alia nullum volum⁹ s piudiciũ gñari. Nulli t ergo ꝛc. nr̃e ordinationis infrin-

gere ꝛc. Datũ u Lugduni octauo idus septembris. Anno primo.

¶ Beneficio vacãte cui⁹ fructꝰ ad certũ tps debẽt alicui annalia habẽti vel alij q̃liter debeant fructus ipsi diuidi iter ipm annalia habẽtẽ ꝛ bñficiatũ: ꝛ diuiſõe facta cui⁹ sit electio hec declarat ꝟstitutio. Et potuisset poni sub ti. de ꝛe scrip. vl ne sc. va. vel vt eccle. bene. vel de v̄bo. sig. Capitu. ij.

Suscepti regiminis x nos cura y solicitat

minoꝛ cardinaliũ sede vacã. iurisditionẽ aliquã nõ h̃ãte. de elec. ne romani. cle. v. l. g Gar. Sed notaret. in. c. cupientes. ar. ff. si q̃s in ius vo. nõ ie. l. ij. §. vl. ꝛ eoꝝ q̃ no. ſili y Ber. ef̃ de do. ꝛ. c. vl. ꝛ. c. ti. c. actor. li. vi. ſre talis culpa de facili potuit ꝛ debuit remitti. ar. extra de accu. ca. cũ dilecti. ff. de v̄. inſpi. l. j. §. vl. Uel dicas q̃ pape sic placuit ordinare reuocãdo h̃ hoc suoꝝ ꝓdecessoꝝ statuta vt sequit̃ de sue plenitudine potestatis. vt. §. oꝛ. Sed cũ ibi subiũgaf q̃ de fratrũ ſili sic ordinaut: ꝛ nõ fit verisile papã ſsulenẽ ꝛ fratres ſsili oãtes motos fuisse sup hoc sine cã. ar. C. de legi. l. humanũ. potiſsime cũ i reb⁹ nouis §. ſtitudis ꝛ. ff. de §sti. ptin. l. i reb⁹. extra de §sue. cũ cõsuetudinis. q̃ ꝓtius dixi ma gis placet. ¶ Per h̃ aũt q̃ dicit ter. pinde seruenẽ illesa ac si ꝛ. apparet q̃ si isti electi venerũt ad curiã sine mnnimẽtis ꝛ actis factũ electionum suarũ cõcernẽtibus: nõ seruãtur indẽnes vel illesi in hoc q̃ possint obtinere remissionẽ p illis exhibẽdis alibi q̃ in curia nisi ex eã. vt in decre. cupiẽtes. §. insup. v̄. electos. cũ nec ob hoc seruenẽ immunes illi qui apud sedẽ q̃tinue resedissent: ꝛ isti ex beneficio ſstitutionis huius habentur solũ pinde ac si cõtinuã trauissent ibidẽ moꝛam: vt hic videtur.

q ¶ Nõ obstãtib⁹. attẽde q̃ papa h̃ in ordinatione sua ẽtia pmenis in⁹ facit mẽtionẽ de illis vt illa reuocet. §. hoc facit ex abundãti: q̃ ita ordinatio sua vltia ius iducẽs quo ad electos de q̃b⁹ fit h̃ mẽtio reuocaret poza iura sibi ẽtia. licet de illis nõ faceret mẽtionẽ. extra de §sti. c. lz romanus. li. vi. de cog. §sua. c. j. ff. de legi. l. §. ꝛ si posteriores. Uel forte ideo hoc fecit q̃ iura p decessoꝝ exp̃sse nõ statuebãt. electos apud fe dẽ vacãte debere moꝛã ẽtinuã facere: lz ex illoꝝ mẽte ꝛ ſnia hoc colligeretur. vt ergo illa quo ad eoꝝ mẽtẽ reuocaret quãtũ ad ist̃os electos de istis facere voluit mẽtionẽ. vel q̃ quo ad istos electos fuit indulgentia §palis vt inmui videf. §. cũ õ de pr̃atis plenitudẽ q̃ haberet de iure cõi ligi de indulgentia singulari. Uel dic. vt. §. in glo. sed quare.

r ¶ Predecessoꝝ. f. nicolat. iij. q. 2 didit. c. cupiẽtes. ꝛ bonifacij. viij. q. fee decre. si postq̃. de ele. li. vi. ꝛ cle. v. q. pmulgauit decre. ne romani. c. tit.

s ¶ Volumus. q̃ quod nõ mutatur tẽ. C. de appel. ꝓcipimus. de resta. sancimus. in cot. aut. de admi. offi. circa fi. col. iij. ꝛ sic cõstitutio in vno articulo reuocata in alij firma remanet vt hic.

t ¶ Nulli ergo. sup hac clausula que sequitur vide quod plene notaui in decre. execrabilis. vbi est similis clausula.

v ¶ Datum. ꝛ hic recita que diximus. d. c. execrabilis. Jenzelinus.

Suscepti. Deinde ꝟstõnẽ in partes. vij. Jn prima ꝑmittit habrenga ꝛ cõstitutionis rõ. Jn scõa subiungitur facti ptãs causam ꝟstitutioni recitatio. ibi: cũ itaq;. Jn tertia annectit ipsa cõstitutio. ibi: nos de illo tẽ. Jn ꝗrta subinferf ꝟstõnis determinatio seu declaratio ibi: ꝛ hoc in ecclesijs. Jn quinta determinationẽ nõ seruãtis punitio ibi: q̃ si alter tẽ. Jn sexta cõstitutionis pñtis trãsgressoꝝ pene inflictio ibi: ꝛ si q̃s tẽ. Jn septima ꝓmittit̃ ꝛ cere rozum ꝟstitutioni obuiãtium reuocatio ibi: non obstantibus tẽ.

x ¶ Regiminis. i. gregis dñici ꝛ vniuersalis ecclie petro apostoloꝝ ꝓncipi regẽde cõmisse. Lxce. xxij. ca. xxj. di. §. j. extra de elec. significasti. et in eius persoñ omnibus suis successoꝛibus. extra de re in. c. ad apostolice. §. nos itaq;. lib. vi. xl. di. c. non nos.

y ¶ Cura solicitat. hoc dicit ꝟstõnis pñtis ẽditoꝛ: attẽdens nõ esse facile stare in loco petri ꝛ pauli tenere cathedrã regnãtum cũ ꝛpo. nõ eñ sanctoꝝ sunt filij qui loca tenẽt sctoꝝ: sed qui exercẽt opa sctoꝝ. xl. di. c. nõ est. xxxvij. dist. c. eccle. curã ergo solicitã nõ refugit in summi pontificis regimine ad mẽtem reducẽs verbũ bti Gꝛego. tanto gs esse hominis ordinatio. ad seruiẽdum deo promptioꝛ qs̃q; doz ex munere ẽpto obligatioꝛ atq;

censeri videnť.ff.de tribu.acti.illud q̄z.§.minus.de ver.sig.l. verbuz ampli⁹.ꝛ.l.min⁹.ꝛ talis mēs ꝟstōnis;contici supficiali ꝟborū ꝑferēda est.ff.de excu.tu.l.credēdū. eſt de dec.si postq̄.§.j.lib.vj.de iureiur.c. romani.§.verū.cle.v.ff.de le.l.fcire.nā ꝛ a ꝓpria ꝛ stricta ꝟborū significatione discedit vbi mēs alꝫ salua esse nō pōt. C.de lib. ꝓte.l.iij.ff.de iur.pa.l.adigē.§.q̄uis.

Verba ciuiliter sūt stelligēda.

vēdicabāt[a] ex ꝓuilegio/ ꝟsuetudine/vel statuto nihil[b] exide vltra sūmā ꝓ q̄ vnūqdq̄z bñficioꝝ ipoꝛ ꝟsueuit i[c] solone decime taxari ꝑtextu cuiuslibet ꝓriuilegij[d] cōsuetudinis[e] vel statuti q̄uis⁹ perci piāt:sz ipsi⁹ sūme[f] ꝑceptiōe dūtaxat[g] sint oīno[h] cōtēti: totali[k] resi duo ꝑdicta obtinētib⁹ bñficia remāsuro[l]: nisi forsā[m] illi q fruct⁹[n] cosdē soliti fuerāt(vt ꝑfert)cū i tegritate pcipe ꝓ se mallent ipm hēre residuū[o] ꝛ obtinētib⁹ ipa bñficia sūmā dimittere mēoratā:q̄[p] casu pcipiēdi q̄ maluerint illis[q] relinqm⁹ optionē[r]: sic q̄ infra.ꝛ.[s] dies post q̄z[t] sciuerit bñficia ipsa vacare: his q̄b⁹ ānalia[u] ipsa debētur ex ꝓilegio ꝟsuetudie vel statuto:vt ꝟipoꝛ ānaliū collectores[x] quā partē hēre voluerit:an sc̄z de cime[y] taxationē:vel illa dimissa residuū[z] nulla[a] subhastatiōe ꝓmissa eligere teneant[b]. Quā[c] electionē si infra dictos decē dies non fecerint(vt ē dictū)extūc[d] ad cum cuius[e] est beneficiū huius optio[f] vel electio[g] transeat[h] ipso iure illius fructus ad tps ad aliū spectent. vt no. ber. extra de mgr̄is.c.q̄ nō nulli.in glo.vlt.ꝛ Host. de ýb.sig.c.tua.ꝛ alibi dixi de preben.c.si tibi concesso.li.vj. tū etiā q̄ ibi fingit inesse scīa in certo casu: que fictio ad casꝰ non expressꝰ nō extēdi tur:cū sit ℨ ius cōe ꝓsumens ignoꝛantiam vbi scīa nō ꝓbat.ff.de ꝓba. l.veri⁹.extra de reg.iur. li.vi.ca.q̄a iure.ꝛ.c.ꝓsumit.ff.de legi.l.q̄ vero. ꝛ būc intellectū inuit si. c.cū dicit impetrāt ter ptamur habere ꝛ sic lo quitur in certo casu.ar.ad hoc extra de re.permu.c.i.li.vi.

Fictio nō extēdit ad casꝰ non expressꝰ.

Mora purgari nō pōt ab eo q̄ infra tēpus nō elegit taxatio nē decie vt residuum. Eligē bens taxationē decime vel residuum infra decem dies si vnus eligerit ℨ ad hāc infra tps exīstat variaſ nō poterit.

Decimas collectoꝛes a quib⁹ ꝑtendant.

z ¶Annalia ipsa.hoc exponе vt diri in parte precedenti.

a ¶Collectores.q frequēter ꝓ papā vel reges vel alios q̄b⁹ tale datur ꝓriuilegiū ad bñficiuꝫ. Sed pone q̄ tales collectores non eligunt vt hic statuit infra.ꝛ.dies:nocebit ne regi vel alteri qui tales ꝓpesuit? Pōt dici q̄ sic.nā negligētia taliū nocere vī ꝓponenti cosdē;arg.C. de acqui.ꝓp.l.ex liberis.§.j.ff.lo.l.videam⁹.ꝛ.l. cū plures.§.ſrūi. de neg.ge.l.nā ꝛ ſruus.§.vlti.imputaſ eſt taliū negligentiuꝫ electio preponenti cosdem.ar.ff.de mino.l.iij.§.vlti.ꝛ.l.cū mādato. de insti. actio.l.sed ꝛ si quis.§.fi.ꝛ ar.extra de elec.c.generali.li.vi.

b ¶Decime.cuius perceptio ꝓ papaz q̄nq̄z concedit regibus vel alijs: quo casu qualiter leuari possit colligitur.de dec.c.si bñficiꝰus.cle.v.

c ¶Taxationem.illa deficiente quid iuris sit.dicitur in.§.seq.

d ¶Residuum.expone.vt.§.

e ¶Nulla subhastatiōe.i.ꝓclamatione vel ꝑconizatione ꝓ quaz appareat fructus beneficiozū fore estimādos ꝛ plus offerēti dādos.arg.C. de fa.san.ec.auf,hoc ius porrectus.ꝛ talis ꝓclamatio vel subhastatio alibi appellaſ hastarū solēnitas:que deficiens in vēditione rerum debitoris fisci reuocari facit eā.ꝛ sic fumif.C.de fi.instr.ꝛ in.haste fisca. l.i.ꝛ.ij.ꝛ vlti.li.x.vbi talis expositio colligiſ.ꝛ qui in tali subhastatiōe in plus offerendo alium superat:ipm licitādo vincere dī.ff. de publi. l.licitatio.Si q̄ras q̄re talis subhastatio ℌ prohibeſ:ꝑpōt dici q̄ cum esset faciēda nō ob neceſſitatē bñficij;ℌ solū ad cōmodū hūtis fructus pcipe,ꝓhibeſ ne q̄litercūq̄ dehonestari dicaſ status ꝛ qualitas bñficij detegēdus ꝓ talē subhastationē.ar.ff.ad.l.aquil.l. si q̄s testiū.C.de ali.pupi.ꝑtan.l.ij.ꝛ accedat q̄d legiſ.q̄d eñ tā durum tā inhumanuꝫ eſt ꝙ publicatione pōpaq̄z rerum familiarium ꝛ pauꝑtatis detegi vilitatē ꝛ inuidie patere diuitias. C.q̄ſ ꝛ quibus quarta pars.l.ij.ſ ver. mobiles aūt res ꝛc.li.x.ꝛ ne per talē subhastationeꝫ oblata licitatione in dubium de facto renoceſ q̄d vtilius sit vel recipere taxationē vel re fiduū: vel vt sic beneficiati citius certi reddant q̄d eis fuerit remansurum. Sed buī⁹ gr̄a q̄ro.nunq̄d beneficiatis sit licitum fructus borum beneficioꝝ suoꝝ ꝓmissa subhastatiōe vēdere: Ūf q̄ nō ꝓ iā dicta. Sz ℨiū credo:tū q̄ ꝓhibitū nō reperiť q̄re ꝓmissum dz intelligi.ar.C.de reli.l.statuas.ff.q.ex cau.ma.l.necnō.§.q̄ eis.xxx.q.iij.illud.i.q.iij. ſpiritualē.tuꝫ q̄ subhastatio de se eſt fraudis vitatiua cū fiat publice, ar.ff.de ritu nup.l.vlt.de admi.tuto.l.nō estimo.inducit requēter vtilitatē bñficiati ꝛ ꝓ ℨnis beneficij ꝓ pluris oblationeꝫ licitationem.vt d.l.licitatio.tū q̄ ꝓmissum eſt indistincte beneficiatis bñficioꝝ fructꝰ vendere:illos ad firmā ꝛ cedere libere:melioꝛē suā cōditionē facīēdo. extra de loca.c.vestra.ne ꝓla.vi.fu.c.vlti.sicut ꝟsufructuario ꝓmitti tur.ff.de ꝟsufru.l.arboribus.§.ꝟsufructuarius.

f ¶Teneaſ.si.de ꝑben.si plurib⁹.li.vi.ꝛ in decre.execrabilis.§.vos.

g ¶Quam electionem.ſ.de taxatione decime vel residui.

h ¶Ertūc.ℌ verbum tpis extremitatem denotat:vt añ lapsum decem dierum talis optio in beneficiatum non transeat.ar.ff.de le.ij.statu liberum.§.fidibus iuncta.l.iiij.ff.de condi.ꝛ demon.

i ¶Cuius eſt.facit l ar.q̄ res ꝛ iura beneficij sint ipsi⁹ beneficiati sup ℌ vide q̄d nō.de cā pos.c.cū super.ꝛ Host.de pecu.cle.c.vl.ꝛ Bar.de re bus ec.non alie.c.boc consultissimo.li.vi.ꝛ Jo.xij.q.i.c. expedit.

k ¶Optio.ſ.retentionis taxationis decime vel residui.vt.§.

l ¶Vel electio.ꝓ eodem sumi videnť hec duo verba:vt ℌ colligiť.ꝛ de cōcef.ꝑben.q̄ cunctis.§.ꝑe.ꝛ fi.li.vi.ff.de op.le.l.ij.in prin.ꝛ.§.j.ꝛ.l. cū optio.cū sit.q̄ ℌ nō copulať ꝑ copulatiuā q̄ de sui natura cōiungit diuersa.ff.de le.iij.l.ea tamen adiectio.de here.insti.si heredi plures.sed diſiunctiuam vt innuat non referre an dicaſ optio vel electio. m ¶Transeat ipso iure.q.d.absq̄ ministerio ꝛ translatione hoſs.simile de rescrip.ipso iure.de elec.q̄ sit.de here.ca.cū ſm.li.vi.in cor. aut.

Copulatiua cōm cōpulatoꝛuꝫ exīstētiam exposcit.

Conisecta ꝑ disiūcta ꝑ disiūcta ponitur et ecōtra.

Et de sui natura cōpulat diuersa.

Fructus ꝛ obuentiones

Copulatiua cōiūcta diuersa.

de rap.mu.§.vlti.col.ir.ff.de pu.vecti.ꝛ cōmif.l.cōmissa.de iure fif.l. j.§.an bōa.cū si. Et ꝓ boc collige q̄ vbi ille cui daſ electio infra certus tps facīēda negligit eligere:ad alium ptās denolnitur eligēdi siue deſ ꝛ de prebē.c.si pluribus.li.vj.de elec.ne ꝓ defectu.li.vj.cū si. Añ facit ad decisionē qōnis que fieri posſet vtrū moza in ℌ casu lapso tpe purgari posſit? Et dicaſ q̄ nō: q̄ cuꝫ ꝓ lapsum eius ad alīū eligēdi ptās sit trās lata in eī⁹ ꝓiudiciū ali⁹ ℨsiliū mutare nequibit. ff.de regu.iu.nemo pōt. ꝛ eo.ti.c.mutare. li.vj.ꝛ ar.de elec.c.ꝙstōnem.§. insup.cle.v.ꝛ vī expreſſum.ff.de fideicō.lib.l.thais ancilla.§.intra.ꝛ sup hoc vide q̄ plene no.de cōcef.ꝑben.c.cū ei quē.cle.v.ꝓ hoc etiā facit q̄ no.Bar.o.c.q̄ decime post adhuc certis infra.ꝛ.dies vult variare ꝛ eligere residuum vel ecōtra poterit ne? Ūf q̄ sic.ar.ff.de actio.empt.ꝛ vē.l.si sterilis.§. q̄ per electionē de vno ex his factā semel ius in alio alteri quesitū remanet.q̄re nō eſt locus variationi.vt.ℨ.ꝓtori.diri.ꝛ ꝓbat.ff.de opti. placuit ꝛc.ff.de nego.ge.l.ꝓpōni⁹. de reg.iur.q̄ semel.li.vi. viij.q. in glo.magna.§.sed quid si ℨ beneficia. Et hoc verum intelligas nisi erat maioꝛ ꝛ illam elegit.vel persuaſo sibi q̄ taratio decime eſſet minus ꝛ ilico elegit:q̄ adhuc eligere poterit. argu. ad hoc.ff.de tut Host.in fi.de cōcef.prebē.q̄ cūctis.circa fi.in ver.extātibus. Sz pradicta aūt vera dicas vbi ius eligēdi cōpetit de pñti vt hic secus si ℌ nō ob.ff.de leg.ij.l.vnū ex familia.ꝛ.l.cū pater.§.a filia. Et ad arg.in ad habitationem domus empte ꝑtādam:vel decē singulis annis seius eligēdi in creditoꝛem:q̄re variare pōt ꝛ aliud soluere:natura obligationis alternatiue satisfaciēs q̄ variātem admittit.ff.de ver.ob.l.cū qui certarū.cū in alternatiuis sit electio debitoris.ff.de cōtrahē.emp. c.inter ceteras.de reg.iu.c.in alternatiuis.li.vj.hic aūt secus:q̄ semel vnum eligēdo reliquū fecit aduersario effectualiter applicari. Ex aus ſed de testū.ꝓ parte approbāte vel ꝓo parte nō approbāte:quare potius casus eſt dissimilis q̄ ℨius. Caplm ℓz:non obstat q̄ ibi variatio admittit:q̄ fit ſine alterius preiudicio ꝛ illo in prima volūtate manēte.hic aūt nō ita.Vel potes ad hec ℨia ꝛ similia rīdere si vis. vt no. ꝓ Dy.de regu.iu.c.mutare.ꝛ.c.q̄ semel.li.vi.

a ¶Et boc.quarta pars.ꝛ expone boc.ſ.q̄ dictum eſt vt habētes annalia possint vel taxationem decime vel residuum eligere ſtra.ꝛ.dies: ꝛ q̄ als in beneficiatum electio trāseat ipso iure.

b ¶Et partibus.i.regionibus.

c ¶Maioza.bñficia maioza dicūtur eꝑat⁹ vel archiepat⁹ vl ꝑfiarchatus:alia respectiue minoza dicūtur.sic no.Host.de prebē.c.maiorib⁹.

d ¶Tarata.ℨ an semel taratio facta augmētū vel diminutionem recipiat ex fructuū augmēto vel diminutiōe? Vide si placet q̄ no.de decī.c.si bñficiorū.cle.v.Pone igiť q̄ maioza bñficia repiunť taxata nō cū q̄ oz in parte ꝑcedēti ℌ seruari mādaſ:Ūf q̄ nō: cū ℌ tertus ad boc vt seruet in.§.ꝑcedēti videaſ exigere q̄ maioza ꝛ minoza bñficia sint taxata ob copulatiuā que de sui natura exposcit omnium copula torū existētiā.ff.de cōdi.insti.l.si ℌdi.de ver.ob.l.si q̄s ita stipulatus. ef de rescrip.ex parte.ℨ.Sz ℨ dicas:q̄ sufficit q̄ illud bñficiū de cuius fructuū ꝑceptione agiť sit taratū ℓz nō alia. ꝛ expone maioza ꝛ alia.ſ. toris huī⁹ capli ꝓuidere volētis hūtib⁹ fructꝰ pcipe et ipsi bñficiato: alis ſeqret absurditas q̄ ꝓpter vnū modicū bñficium q̄ in regione re periret nō taratū i alijs taratis ꝓuisio huī⁹ decre.foret inalida: ꝛ ꝛ ꝓ o bñficta ꝛ ecōtra ponit.ff.de verb.sig.l.sepe.C. de insti. ꝛ subſti.l. tiam:cū alterū ex eis tū sufficiat ad rem de qua agitur explicandam. tiones:cū ꝓ copulā ꝛ cōiungant q̄ de sui natura diuersa copulat.ff. de leg.iij.l.ea tū adiectio.de hered.insti.si ita q̄s.Añ pōt non incolorate alīēt antur.ff.de vſu.l.in pecudum.ꝛ.l.fructꝰ.obuēt̄iones tū dici pñt que ex facto hoſs prouenīūt: vtputa oblationes funeraria ꝛ ex sigillo

vel alio emolumento curie beneficij ꝛ similia prouenīūt.argu.extra de elec.vbi maius.§.ꝓuisionis.li.vi.ꝛ eo.titu.c.statutum.cle.v.ꝛ.ff.de verbo.sig.l.lege obuenire.cum similibus. nes differunt.

f ¶Tunc vacātis.i.q̄ vacare tunc contingeť:cum de perceptione fructuum eius tractabitur.

cima soluere[b] consueuit per medium[i] diuidantur:quoꝝ medietatem habeat is cui annaliuz per alteꝝ de ꝑdictis[k] modis ꝑceptio eſt concessa. Reliquam vo mediatē pcipiat ille cui bñficiū eſt cōcessum ꝓ sustētatiōe[l] sua ꝛ alijs[m] ecclesie oneribus supportandis.

g ¶Qō.ſ.bñficiū: alꝫ ē in lfa q̄s.ꝛ expones q̄s. ſ.fructus ꝛ obuētiones.

b ¶Soluere ℨsueuit.siue bēas q̄ siue q̄s ē sensus q̄ diuisio solū fiat de fructib⁹ cōsuetis decimari. vel fiat de fructib⁹ bñficij q̄ ſ decīa dari ꝓ fructibus consueuit. Quid ℨ erit si bñficium vacās nihil dare in decīa ℨsueuit de aligbus fructibus:vel q̄ſ si de certis cōsueuit ꝛ nō de alijs:fiet ne tūc nulla vel de nō cōsuetis aliqualis diuisio? Ūf q̄ nulla sumpto argumēto a ℨio sensu in iure fortissimo reputato.xv.q.iij.ex eo.certa si.potissime q̄ infra in parte pe.punit percipiēs vltra hec statuta. Sz si ℌ sit verū summā inigtatē vī ꝛtinere in ℌ ista ꝛstō:q̄ ℨsuetudo statutū vel ꝓriuilegiū ex rationabili cā inducta ꝓ fructibus applicādis alicui ꝑsone vel vſui ad tps bñficiorum vacātium sint caritura effectu absq̄ culpa illius:saltē in bñficijs que nihil ꝓ decima soluere cōsueuerūt:vel in illis fructibus de q̄bus decima ꝓ bñficium solui nō ꝛsueuit:ꝛ ꝛstō ꝓcipis oꝛ esse rationabilis nō iniqua:iuris alieni nō subtilitua.iiij.di.erit aūt ler.ꝛ q̄ cōsuetudinem vel statutum ꝓ alio ꝛducta nō vī tollere nisi hoc ꝑsecialiter exprimat.de ꝛsti.c.ℓz.li.vi. q̄b⁹ nō facit vt dicā in parte vlt.quare dicā hic cessare debere.argu.a ℨio sensu vt viteť inigtas absurditas ꝛ iuriū ℨietas. C.de epi.ꝛ cle.l.q̄ueticlā.no.extra de ſo.ꝑe.c.ſignificasti.vel subaudiri debere ad tertū verbū marime vt marime fiat diuisio fructuū beneficij cōsueto.ꝛ decimari:ꝛ cōsueti decimam soluere.idē tñ de alijs ꝛ alio:ꝛ q̄ ideo de talibus fructib⁹ ꝛ de tali bñficio hoc q̄b⁹ hic oꝛ fuerit ītroductum ad tollēdū dubiū q̄b⁹ fieri posſet an annalia ꝓcpturus posſet illā decimam eligere vel totū residuū.arg.§.precedētis. Sed ℨiū eſt vt hic vides:ꝛ pōt esse ratio ꝓpter defectū taxationis. Si q̄ras a me q̄ sunt fructꝰ de q̄bus nō ℨsueuit decimā soluere bñficiuz:tumet facto ipso discernas. nam tibi sup incerto a iure nō determinato querēti certum nequeo dare rīsum. extra de ſpō.c.de muliere. C. de trāſac.l.vt respōsum. Sed si q̄ras q̄ sunt fructus de q̄b⁹ ecclesia nō teneť soluere decimam:ſ Rideo q̄ illi q̄ ex iurib⁹ sequētibus ꝛ silib⁹ colliguñ.extra de deci.c.nouū genus.ꝛ.c.ex ꝑte.xvj.q.j.c.ſlti.ꝛ hec de decima q̄ debeť ex ꝑcepto ecclesijs parrochialib⁹. Sz de decima q̄ debeť pape si q̄ras q̄ fructꝰ ab illa sint liberi:pōt nō improbabiliter dici q̄ oēs illi q̄ ſpectāt ad locum q̄ nō cadit in nomē bñficij.vt colligiť.de ꝑbē.c.ꝓ ſras.de reli. do. q̄ ℨigit. cle.v.ꝛ eſt rō:q̄ ī vſus quotidianos ꝓfonarū miserabiliū habēt expēdi. Et eadē rōne forte idē de fructibus q̄ dātur ꝓ quotidianis distributionib⁹.ar.extra de mag.c.vlti.in fi.vel ꝓ quibus nō posſet canonica portio exigi.extra de testi.c.de bis.de sepul.in nostra.

i ¶Per mediū.attēde ℌ equalē distributionē factā. cōditor eñ canonis volēs habēt fructꝰ vel annalia pcipe:fore ipsoꝝ participē ne effectu ꝓriuareť cōsuetudis ꝓriuilegij vel statuti:ꝛ bñficiatis ꝓdere volēs vt ecclesie debitis seruitijs nō fraudenť nō sic equalē participationem potēs facere in bñficijs nō taratis mediaz adiuuenire ꝛ statuere curauit.ar.ff.de vſufru.l.etiā partis.de ver.sig.l.nomē filiarū.§.ꝓzionis.ꝛ de pe.here.sed ꝛ si lege cōmissoria.§.adeo.ꝛ.§.q̄ aūt.si pars here.pe.l.antiqui.insti.qui.ex cau.ma.licet vel non.§.cum ergo.

k ¶De predictis modis.ſ.cōsuetudinis ꝓriuilegij vel statuti.

l ¶Pro sustētatiōe sua.subaudi ꝛ suoꝝ.l.di.c.studeat.l fi. ef de rescri. cū adeo.cū ibi no.ꝛ ar.ff.de admi.tu.cum plures.§.cum tutor.cuz si.

m ¶Alijs ecclesie oneribus.puta onerum ꝑalium solūedorum ꝛ hospitalitatis tenende.de sup.negli.prela.sicut.de ꝑben.de monachis. ꝛ census ecclesiastici eroluendi.de censi.c.j.ꝛ similium. Sed hic quero vtrū alia pars dimidia q̄ applicať habēti percipere annalia penes eū remaneat absq̄ onere aliquo:Videtur q̄ non:quasi illa dimidia fructuū sola ītelligať q̄ restat deductis onerib⁹ ex eadē.extra de offi.ordi. c.ꝑiti.§.porro.li.vj.ꝛ arg.C.de fruc.ꝛ lit.expen.l.j.naz qui sentit cōmodum sentire dz ꝛ onus.de reg.iur.c.qui sentit. lib.vi.ꝛ.ff.ē.ti.l.fm naturā.nō enim ferendus eſt qui lucrum amplectiť:onus autē subire recuſat.C.de cadu.tol.l.vna.§.ꝓo secundo.ℨn ℨiū autē expresse vimittiť ꝓo sustētatione sua ꝛ ꝓo alijs onerib⁹ ſupportādis: q̄si ad illa pcipere relenare.arg.ff.de le.j.l.turpia.§.vlti.ꝛ.l. si heredes. de le.ij.l. si pluribus.§.j.ꝛ.l.legatorum petitio.§.j.ad trebel.l.quotiēs.ꝛ.l.nō nunq̄. Et pōt ratio huius esse:q̄ cū ante hanc decret. ille integraliter videaſ ab onerib⁹ releuatus.arg.ff.de iureiu.l.cū qui.C. de cupreſ.ex

stringere voluisset hoc vtiqz expssisset,gr.extra de deci.ad audiēt̄iam. C.de cadu.tol.l.vna.§.sinautē ad deficientis. Qualiter ergo ℔ boc respondebis iuribus in Ziuum allegatis? Dicas q decre.pñti.§.porro.ꝛ iura silia nō obstāt.loquunt cñ vbi gs in totū sibi fructꝰ applicabat er aliū cā vt intelligant deductis onerib⁹:cū nō repiat alius ad

¶ Qᵃ si alter de p̄dictis[b] prefata[c] medicetate noluerit[d] esse cōtētus: altero cōtētari volente[e] pars nolentis transeat ad[f] volentē: ꝛ volens fructus ꝛ obuētiones illius beneficij pcipiet vniuersos[g] eidez beneficio cōgrue[h] faciens deseruiri:ac eius supportās onera[i] cōsueta[k]. ¶ Et si qcz̄ aliquis prē-

supportāda onera astrictꝰ p aliq̄ pte emolumēti q̄nā pcipiat. ℔ aūt Secus,ar.ad ℔.ff.de vsufr. leg.l.vlti. Alia iura nō obstāt de qb⁹ colligitur hñtē emolumētū sentire debere ꝛ onus: qz ℔ vez nisi er dispone iuris vel hois ali⁹ ad supportandū onera sit astrictꝰ sicut est ℔.vt p3 p iura allegata.ꝛ arg.ad ℔.ff.man.l. si b̄ditatē.§.i.C.de inoffi.testa.l.qñ in prioribus. Quid ergo in.§. p̄cedēti vbi nec habēs annalia nec b̄ificiatus expsse astricti reperiunt ad supportanda onera:dices q nec habēs annalia pro taratione decime vel pro residuo quā vel qō b̄e eligit teneatur onera subire? Videt qz sic p iura alleg.pro ista parte z ꝛ ꝛstione p̄cedēti. Sed forte cōtrariuꝫ est verū.nā cū ipse primus integros fructus recipet anteq̄ ℔ decre.esset cōdita quo casu ad onera tenebaꝫ p.§.porro.ꝛ pbatur p.§. qui sequi tur.subiata sibi q̄ hāc decre. integritate fructuū subducta videtur ab eo onera.ar.ff.de vulg.ꝛ pup.sub.l.ꝛ si3 tabulas.de leg.iij.l.vlti.§.fi. qz ꝛ si ipse vbi dimidiam fructuum facit suā nō teneur ad onera.arg. huius textus ꝛ aliorū iurium.3.pri.allegatorū cadē ratione nō tenetur vbi taratione decime vel residuum eligit.vt predicto.§.cum illa. vel illud minor vel minus esse possint ista dimidia.ꝛ 3 ibi maior vel maius possit esse:adhuc videtur idem dicendum.cum enim tarationem decime possit eligere certum est(vt videtur)q decima debetur absq̄ omni onere ꝛ apud eligētes illam absq̄ onere remanebit. Et si dicas quare vbi residuum eligit pro illo ad onera non tenetur saltem pro rata:cum si oēs integros fructus pciperet ad omnia teneretur maxime si supponatur residuū decime plus valere q̄ ista dimidia. ℣ Pōt dici q ideo:qz er b̄ificio huius canonis potest illud eligere qō ab omni diminutione dz esse extraneū.in cor.aut.de consti.q̄ de dig.§.illud. coll.vi.ꝛ qz ius ℔ cōstituit vniforme:vnde si pro decima electa nō tenetur:ergo nec pro residuo vt videtur.ar.C.de tēp.in integ.resti.l.supueruacuā.alꝰ si cōtra diceres:posset cōtingere priuilegiū cōsuetudinē vel statutuꝫ esse derisoria ꝛ omni carere effectu:qz tāta possent ee onera q̄ pponderarēt fructibus pro taratione decime vel pro residuo ad tps tantūmodo pcipiēdis:que quidē onera totū statum ppetuꝫ b̄ficij ꝛ p consequens ipsum b̄ificiatū concernunt. ℑm premissa si bene attendas effectus dicti.§.porro.p hoc.c. videtur bodie sublatus: ꝛ vtinam sup hoc maior declaratio foret facta.

a ¶ Q si alter.quinta pars.
b ¶ De predictis.s.habēti pcipere annalia vel b̄ificiato.
c ¶ Prefata medietate.fructuum.s.ꝛ obuētionum b̄ficij.
d ¶ Noluerit.cōtra dispositionē ꝛ distributionē equalē.§.prece.
e ¶ Volēte.pena ergo consequens locum habet:cum vnus non vult ꝛ alter vult.vbi ergo vterq̄ nollet dimidia fore contētus:pena non vēdicat sibi locum:puta si sup maiori vel minori parte conueniret.ar.ad hoc.ff.de no.ope.nun.l.i.§.ꝛ post.
f ¶ Ad volētē.p hoc patet effectum consuetudinis priuilegij vel statuti totaliter quo ad fructus annales tolli ex nō obseruātia seu trāsgressione dispositionis huius decre.quasi non debeāt illozū gaudere b̄ficio qui contēnēdā legē cēsuerūt.ar.C.de iur.deli.l.vl.§.si vo postꝰ. vt ꝛ alꝰ priuilegiū vel statutū tolluntur per abusum vel nō vsum. extra de cōsti.c.cum accessissent.de p̄b.p illozū.ff.de nundi.l.j.no.extra de deci.suggestū.Sed hic quero vtrum pena hic apposita locū habeat ℑ illum qui dispositionē sactam.in.§.pce.non seruat.vt qz habēs annalia pcipe:non vult contētari taratione decime:nec residuo ? Videtur q̄ sic quasi vtrobiqz sit eadē rō. Sed ℑium dicas.tuz qz hec pena statuitur mero casu ℑ nolentem esse contētum dimidia: vt patet p hunc ter.ergo ad casum aliū non extēdā.arg.de elect.statutum. lib.vi.ff.de penis.l.interpatione.tum qz in casu.§.p̄cedētis contra non seruantē eius dispositionē est certa pena ibidē inducta:igit ista non erit cumulāda:cum illa p se sufficiat.ar.ad hoc extra de iudi.at si cleri. lxxi.dist. c.p̄byter aut dyaconus.ꝛ qz semel afflicto ꝛc.vij.q.i. cum pensio.C. de epis.audiē.l.tam demētis.ꝛ qz cōtēti debemus esse penis legibus comprehēsis.ff.de ver.obli.l.si ita stipulatus.

g ¶ Vniuersos.ꝛ sic vides emolumētum abdicatum a non obtēperāti applicari obedientī.ꝛ hoc inducit malum in obediētie ꝛ virtus obtēperantie.ar.extra de postu.pla.ad hoc.ff.de re mili.l.iij.§.in bello.
h ¶ Cōgrue,q.d.debite iurta morē ꝛ qualitatē ꝛ facultates b̄ficij.ar. ad hoc.ff.de ali,leg.l.cum alimēta.extra de eta.ꝛ quali.ca.ex ratione: de ap.puenit.de elec.cum ex co.§.porro.lib.vi.
i ¶ Onera.de quibus diri in parte p̄cedēti.
k ¶ Consueta.intellige consueta iurta morē dudum rōnabiliter obser-

dictoruꝫ[m] vltra[n] premissa perceperit[o]:illudqz bis ad quos[p] per tinebit infra[q] mensem non restituerit[r] cum[s] efectu:eoipso si episcopus vel superior[t] plenus fuerit: a pontificalibus[u] et ingressu[v] ecclesie sit suspensus. Si autem capitulum[x]:vniuersitas: vel collegiū: interdicto[y] se nouerint

uatum vel ab initio institutum.extra de cēsi.c.j.ꝛ.c.puenit.cū ibi not. xviij.q.ij.eleutherius.Vel intellige cōsueta.s.de iure. vel intellige.sez de iure imponi:ꝛz alꝰ nō fuerint p̄stita.puta p̄curatiōe rōne visitationis vel delegatoꝝ:seu nūciozū sedis aplice occasione debita. extra de cēsi.cum instantia.de p̄script.cuz ex officij.ad insolita ergo vel rōne institutiōis vel tpis vel dispōnis iure:iste nō tenebit sicut nec ali⁹ b̄ificiatus.extra de cēsi.pbēbemus.ꝛ.c.preterea.

l ¶ Et sic qcz̄.vi.pars.
m ¶ Predictorum.s.habentis annalia percipere vel b̄ficiati.
n ¶ Ultra premissa.i.vltra tarationem decime vel residui in beneficijs pro decima taratis. vt

in.§.ꝛ hoc.

o ¶ Perceperit.Scire dz qō suum non est ad aliuz pertinere.C.vnde vi.l.cum querebatur.
p ¶ Illudqz.s.p̄ceptum vltra p̄missa vel eo non extante estimationem. ar.ff.de condi.fur.l.in re furtiua.extra de transac.veniēs.
q ¶ Ad quos ptinebit.iurta dispōnem dicti.§.nos.ꝛ.§.hoc ꝛ hoc.
r ¶ Infra mēsem.intellige vt in kalendario cōputandus.extra de sup. neg.pla.lꝛ.ꝛ si qui dies de illo lapsi erant supplebunt de sequēti.vt no. Bar.in simili.de elec.cupientes.ꝛ.c.ℑ fit.li.vi.
s ¶ Nō restituerit.s.quantū in eo est.si enī p ipm nō steterit quominus restituerit tunc p restituēte habēdus est.ar.ff.de cōdi.ꝛ demon.l.iure ciuili.de re iudi.l.i iure.C.de ssti.ꝛ fubsti.l.j. extra de eo qui mit.I pos.c.j.ꝛ ibi no.vt lit.non cōtest.c. qñ.§.in aliis.ad hoc.ff.de re iudi.l.iiij.§.ait pretor.qui.mo.pig.vel hypo.fol. l.sicuti.§.si volūtate.cū si. Et verba accipiēda sunt cū effectu.ff.ne qs eum qui in ius.l.si p aliuz.§.docere.q̄ quisq̄ inr.l.i.3.hec aūt verba. extra de de.non resi.c.relatū.ꝛ hoc etiam bñ denotat verbū restituat: quod de sui natura plenā hz significationem.ff.de vsur.l.videamus. §.in fauiana.de verbo.signi.l.restituere.
t ¶ Cum effectu.q.d.realiter vt innuat qō nō sufficeret obligatio verbalis facta de restituendo.qz vbi opus est facto sola volūtas nō sufficit.extra de eo qui mit.in pos.c.i.ꝛ ibi no.vt lit.non cōtest.c. qñ.§.in aliis.ad hoc.ff.de re iudi.l.iiij.§.ait pretor.qui.mo.pig.vel hypo.fol. l.sicuti.§.si volūtate.cū si. Et verba accipiēda sunt cū effectu.ff.ne qs eum qui in ius.l.si p aliuz.§.docere.q̄ quisq̄ inr.l.i.3.hec aūt verba. extra de de.non resi.c.relatū.ꝛ hoc etiam bñ denotat verbū restituat: quod de sui natura plenā hz significationem.ff.de vsur.l.videamus. §.in fauiana.de verbo.signi.l.restituere.
v ¶ Superior plat⁹.vt archiepūs vel patriarcha. Et sic vides q̄ i paritate delicti in penis mitius agit cū epō vel superiore q̄ cum aliis: ꝛ ℔ ppter dignitatem pontificalis officij.de offi.dele.c. qz pontificali.lib. vi.ꝛ qz in penis infligendis deferendū est ꝛc.extra de offi.dele.pastoralis.ꝛ super ℔ vide qō no.rl.dist.c.homo rpianus.ꝛ clarius extra de iureiu.c.cum qdam.vbi not.Ber.q̄ in penis pecuniarijs plus punit maior q̄ minor.sed hoc vltimum confundi videtur p.l.quedam.ff.de penis.vbi militi artem ludicram exercenti:aut se vendi tanq̄ seruum patienti pena capitalis imponitur:que pagano talia facienti minime imponeretur vt ibi.Sed illud speciale potest dici in odium militis tale quid ppetrantis p qō ab exercitio militari:ꝛ sic a defensione rei publice habet abdicari.ob quam se morti exponere ꝛ mortez non vitare tenebatur.ff.ex qui.cau.ma.l.pe.cum ibi no.ꝛ in cor.aut.de mā.pun. §.vlt.col.iij.ꝛ ob quam pater filium ꝛ filius patrem potest interficere sine pena.ff.de reli.l.mininē.
x ¶ A pōtificalibus.i.ab illis qb⁹ pōt dici pontifex:ꝛ sic celebrare mi-

sam cū mitra ꝛ baculo nō poterit.nam suspēsus ab istis ꝓhibetur ab his que sunt sibi alꝰ vt pontifici p̄missa:ꝛ de pendētibus ab eis puta ab ordinū celebratione:frontis crismatione.basilicarum seu virginuꝫ cōsecratione ꝛ silibus.nō aūt ab aliis puta a misse celebratiōe sine ordinātis pōtificalibus:baptizare:penitētias dare:ꝛ alia que cōperūt ratione sacerdotalis officij:sic sentit Compost.de consue.cū dilectus. ꝛ Ber.de offi.dele.fane.ij.aliqñ tñ suspēditur a sacerdotali officio. vt d.c.fane.ꝛ tūc nec ista posset facere nisi in pene impositione sibi p̄mitterentur.de cor.vitia.c.significauit.Sed pone aliquem suspensum ab officio sacerdotali:poterit ne vti pontificali ꝛ alibi q̄ in missa?Videtur q̄ non:qz interdicto vno omnia interdicta sibi censent̄ que sine illo explicare non posset.de reg.iur.ca.cum quid prohibetur.li.vi.sed sine sacerdotali officio impleri non potest pontificale.de excel. prela. ex litteris.circa finem.
y ¶ Et ingressu ecclesie.a quibus videatur prohibitus cui talis ingressus interdicitur.habes de sen.excom.ca.is cui.li.vi.ꝛ vide super hoc quod no.per Jnno.ꝛ Hostiē.de sen.excom.sacro.ꝛ per Guil.de offi. deleg.c.q̄ pontificali.li.vi.
z ¶ Capitulū.hoc verbus ꝛ duo sequētia noīa sunt ītellectualia ala carentia:ꝛ ideo excōicari ppriie non pōt.de sen.excō.romana.§.in vniuersitatē.lib.vi.illa eñ sola de se aīam ligat.extra de re.ec.non alie.c. si qs pbyterorum.Jn his aūt que facti sunt cognū facere capitulum vniuersitas collegiū p cōpulsionē mēbrozū suoz.ar.C.de appari.prefecto.pteto.l.comicularij.li.xij.de excu.mu.l.maximaruꝫ.lib.x.de hoc no.d.c.romana.ꝛ Compost.de rescrip.eam te.

a ¶ Interdicto . Scilicet ecclesiastico : de cuius transgressione satis cauetur

cauetur.de excel.prela.tanta.ꝛ per talem sslam interdicti:ligati dicūtur singuli de capitulo vniuersitate vel collegio:vt alicubi audire diuina non possint:nec ecclesiastica recipere sacramenta. de sentē. excom. c.si sententia.§.cum vero.lib.vi.

a ¶ Donec p̄dicta.Jnnuit a Zrio sensu q̄ statim restōne integraliter facta esset talis suspensionis ꝛ interdicti sentētia relaxata. ad hoc arg.ff. de postu.l.puto.ꝛ.lxxvi. di.c.si q̄ sint. vbi ō hoc. Sed Zriū dicas q̄ etiaz post restitutionez est necessaria relaxatio sententie cū in dubiū possit revocari restōnis integritas.sic no.Jnno. ō eta. ꝛ quali.c.cum bone.
b ¶ Subiacere.Jn ℔ casu ꝛ sequenti hec decre. est canon late sententie.
c ¶ Aliq̄.Intellige quecūqz ꝛ qlīscūqz sit cuz in definite loquaꝫ. ō priui. qz circa.xix.di. si romanoꝝ.ff. de le. pstā.l.j.§. gñaliter. ꝛ qz hic agitur de incurrēda sntia excōicationis q̄ in dubio tāq̄ in tutioꝝ lata p̄sumi dz in quēcūqz.de cler.excō. mi.illud.§.licet.
d ¶ Id fecerit.i. vltra p̄missa aliquid p̄ceperit.
e ¶ Excōicationis.s.maioris.illa enim in dubio inflicta videtur. de sen. excom.si quem.
f ¶ Sine restōne. Ergo cuz illa absolui poterit. argu.xxv. di.qlīs.extra de p̄sump.nonne.
g ¶ Mortis articulo.iste casus semp excipitur etiam vbi sedi apostolice absolutio reseruatur.de sen.excō.non dubiuz.
b ¶ Minime absoluaꝫ.intellige p ordinariū q̄ talē absolutionem potest impendere restōnē facienti cū boc papa sibi nō reseruauerit.de sen. excō.nup.Sed pone q̄ ordinarius absolutionē talē impendit restōne nō facta:pderit ne talis absolutio?Videt q̄ sic,ꝛ inusta.arg. de sen. excom.venerabilibus.§.vbi autē.li.vi.Sed in Zrium multum viget iste ter., phibens absolutionē impendi.cum dicit minime.ꝛ nullo modo sine restōne.ergo factum ℑ legis prohibitionē nō tenebit: licet nō sit adiectum q̄ factum ℑ non teneat.C.de legi.l. non dubiuz.xxi.q.ij. imperiali.sic sentit Guil.in sua lata.de offi.ordi.romana.§.fin. licet Ber.aliter in eis sentiat.ꝛ ad boc vide qō no.Hostī.de priui,volentes.in verbo non presumat.li.vi.
i ¶ Nō obstātibus.vij.pars. banc clausulam fore referendam dico ad omnia p̄cedētia.ar.ff.de leg.j.l.talis scriptura.§.vlti.extra.de ap.c.in quisitioni.ꝛ.c.scōo reqris.ꝛ ista nō obstantia tollunt effectum talium vt saltē in aliquo obstare non possint buic decre.ꝛ dispositis peaz.ar. extra de rescrip.cum aliquibus.vbi de boc diri.li.vi.ꝛ ad hoc de elec. c.vbi maius.§.ceterum.circa fi. de offi.ordi.c.qz pleriqz.eo.li.
k ¶ Quibuscūqz.i.sub quacūqz forma verborum concessis.
l ¶ Juramēto.ar.q̄ papa sup iuramēto prestito ex causa posset dispensare vel disponere tanq̄ ille cuius auctoritas in illo intelligit excepta. arg.ff.ad muni.l.imperatores.extra de iureiur.c. veniētes. ꝛ sup hoc vide quod no.eo.ti.c.quanto.
m ¶ Confirmatione.intellige etiā ex certa sciēcia:tum qz generaliter loquitur: tum etiam propter verbum quacūqz qō sequitur.
n ¶ Quacūqz firmitate.puta pene adiectione.pignorū datione fideiussorum vel obsidum obligatione:vel alia simili.
o ¶ Que oia.s.priuilegia/indulgentias/consuetudines/statuta/iuramenta/confirmationes ꝛ firmitates quascūqz.
p ¶ Quo ad boc.s.in hac decre.statuta.quantuz ergo ad alia in boc.c. non expressa talia non intelliguntur cassata nec sublata.arg.ff.so.mat. l.si cum dotem.ꝛ.l.si vero.§.si socero.in lib.feu.de cog.feud.c.j.ꝛ hoc facit pro bis que no.3.in.§.ꝛ boc.
q ¶ Firmitatis.no.papam posse tollere ex causa talia de quib⁹ hic dicitur.ꝛ simile de elec.qz sepe.cum si.huius ratio potest esse:qz in omni consuetudine vel statuto ꝛ in iuramento semper intelligitur principis auctoritas excepta.ꝛ.col.de p̄bi.feu.alie.l.imperialē.§.vlti.ꝛ dixi ℑ.in verbo iuramento.
r ¶ Nulli ergo . Super hac clausula dic vt dixi in decre.execrabilis.in fine. Zenzelinus.

s Ecclesie romane. ¶ Diuide istā decr.in partes.iiij. Jn p̄ma ꝓstōnis cā seu rō p̄mittit. Jn scōa facti prohibitioni subiciēdi recitatio subiūgit ibi: attendentes ꝛc. Jn tertia ꝓstō phibitoria sup creatione officialiū b̄ti petri vel creatorum b̄ntiū p sedē aplicā ℑfirmari annectit ibi:olī⁹ ꝛ singulis ꝛc. Jn quarta factuz in Ziuū irritum decernitur ibi : iurta finem.§.decernētes.
t ¶ Suozumqz fideliuz. collige hic dñm tpalem posse ꝛ debere se opponere pro cōservādo iure suoz subditoꝝ.ar.ad ℔. ff.de dolo.l.cuz gs.ef de or.cog.c.ij. de restī. spo. c.i.de appel.dilectis.Itā tū q̄ ipse guerraz moueret pōt ℑ dñm tpales opprimentē iura sui subditi si reqsīt⁹ instītiā de illo facere negligat vel recusset.xxiij.q.ij.ca.dñs . sic no.Jnno. ꝛ Hostī.d.c. dilectis.ꝛ Host.de treu. ꝛ pa.ca.i.ꝛ ecōtra subditi opponente iura sui subditi si reqsīt⁹ instītiā de illo facere negligat vel recusset.xxiij.q.ij.ca.dñs . sic no.Jnno. ꝛ Hostī.d.c. dilectis.ꝛ Host.de treu. ꝛ pa.ca.i.ꝛ ecōtra subditi opponente se pñt si eozdñs alteri se subijcere vel qō eozū interest dñm suum alteri nō subijci ne coganꝫ plures dños habere.ar.r. col.de p̄bi. feu.alie.l.impialē.§.preterea ducat⁹. sup q̄ vide qō nō. Hostī.de maio.ꝛ obe.dilecti. ꝛ Jnnoc.de p̄script.auditis.

Dñs inuitis subditis nō pōt se alteri sb ijcere.

v ¶ Dispēdia.i. damna. simile de rescrip.dispendia.vt lit. pend. dispendijs.li.vi.
r ¶ Cognita fuerint. sup ignoratis eñ vel ignotis non pōt opportuna remedia adhiberi.ne aūt iuris q̄ psone vel facti rō habeaf.ff.de iure codicil.l. qdā referūt. Sicut nec sup incerto certa dari pōt sntia vel respōsum.xj.q.iij. graue.C. de transac.l. vt responsum.extra de spon.c.de muliere.

Snīa certa super incerto dari nequit.

y ¶ Opportunis.vt iurta facti quātitatem ꝛ qualitatem personeq̄ cōditionē loci ꝛ tpis causeq̄ distinctionē remedium inducatur.ff.de pe. l.aut facta.de peni.di.j.aut facta.extra de homi.sicut dignum.cum simi.non autez more imperiti medici qui vno collyrio omnium oculos vult sanare.xxix.di.c.necesse.
z ¶ Attēdētes.scōa pars.ꝛ est ssīle de sta.regu.c.attēdētes.de.v.
a ¶ Nullis.i.aliquibus duob⁹ verbis negatiuis affirmatiuo.equipollentibus.ff.de verbo.signi.l.duobus.de quo plenius diximi decre. cum inter nonnullos.
b ¶ Ciuitatibus.hic videri potest qō no.Guido de rescript.statutum. in verbo ciuitatibus.
c ¶ Patrimonium.talia loca dicuntur esse in patrimonio sancti petri rōne iurisditionis ꝛ superioritatis quas ℑ eis romana ecclesia habet.
d ¶ Comitatum.repete verbum infra.
e ¶ Et terram.ꝛ hic repete verbum infra.
f ¶ Usurpato.hic sonat vitiū.qñq̄ aūt in bono sumitur:sup quo vide qō no.in decre.si fratrum.circa p̄in.in verbo vsurpationis.ꝛ expone vsurpato.i.innaso vel illicite occupato.
g ¶ Prouenerunt. Hoc dicit qz ex vno male inūtiato regimine mala multa sequūtur.in cor.aut.vt iudi.sine quoquo suf.§.cogitatio.ꝛ ibi no.col.vij.nam ad vnum malus frequēter aliud sequitur.ff. de rei vē. l.ex diuersoꝝ.§.j.vix enim bono peraguntur exitu que malo fuerunt inchoata principio.i.q.j.c.principatus.

Malum vnum ad aliud sepe sequitur.

b ¶ Jn posterum.erēpla eñ presentia ꝛ preterita cauere nos premouēt in futurum.lxxxij.di.c.plurimos.in fi.
i ¶ Olī⁹ ꝛ singulis.tertia pars.℔ sume illa ꝛba q̄ sunt circa finē aūcte aplica distrīctꝰ inhibem⁹ : ꝛ inhibitio talis facta comitatib⁹ vel vniuersitatib⁹ facta vī singularibus ꝓnis comitatū vel vniuersitatē cōstituentibus.vt plenius diri in decre.si fratrum.in verbo civitatibus.
k ¶ Predictos.per boc videtur q̄ bec constitutio sit localis cū ad certa loca ꝛ distrīctus certos se limitet:sed nihilominus ius constituit ad illa vel illos.C.de legi.l.ij.ꝛ argu.ff.de iusti.ꝛ iure.l.omnes populi.in fi.titu.de iure na.§.ius aūt.
l ¶ Jn qbus.videlicet. Et ℔ dicas ꝓhibitionē ꝛ decretū hui⁹ decre.se nō extēdere ad loca in qb⁹ ius talia faciēdi pape vel suis officialibus non cōpetit:qz in illis de nullo ꝓindicio romane ecclesie agitur:nec de illis papa intromittere se intēdit nisi rōne peccati ex de iudi.nouit.

a ¶ Jus cōpetit. ꝯ Principi soli cōpetit ⁊ nulli singulari de iure cōmuni scripto dare iudices ordinarios nisi aliud de consuetudine competat vt est videre hodie in multis baronib⁹ ⁊ dñis tpalib⁹ habentibus iurisdictionem oīmodā in suo pīmonio incorporatā. ar. C. de emanc. li. l. i. de appell. iudi. l. viros. li. xij. cū de fo. compe. cū ẓtigat. de offi. or. romana. lib. vj. sic sentire videt Ber. extra ne prela. vices suas. c. ij.

b ¶ Ptātes. hoc verbuz ⁊ sequētia sunt nota pīs dentium iurisditioni. ff. de verbo. sig. l. ptātis. ⁊ patet in. c. fundamenta. de elec. lib. vi. ⁊ in extra. si fratrum. ⁊ ibi diri.

c ¶ Ne ipse. ſ. cōitates vel singulares persone.

d ¶ Nolle censeatur. ſi. in c. ſi fratruz. de variatione enim nois in talibus nō curat: sicut nec alibi xxiij. q. ij. ca. plerīq. extra de symo. intantū. ff. si certuz peta. l. lecta.

e ¶ Vel recipe. scilicet de nouo.

f ¶ Retinere. ſcz priꝰ electum vel receptum.

g ¶ Tanꝯ potestati. nō est ergo hic ꝓhibituz ei tanꝯ alij absz iurisditione obedire. qō dic vt no. in. c. ſi fratrum.

h ¶ Quoqūo. q. d. etiam leue mādatuz facienti. qz extra territoriū ius dicēti ipune nō paretur. ff. de iur. om. iudi. l. vlti. extra de consti. c. vt animarum. lib. vj.

i ¶ Neve. repete verba districtius inhibemus que sunt infra.

k ¶ Licentia speciali. ergo cum illa posset.

l ¶ Quomodolibet. q. d. nec p se nec p aliū. nedum ſter lnitos: lmo nec inter volentes. simile huic de rescrip. statutum. ℞. in nullo. lib. vj.

m ¶ Omnino dimittat. id est in totū nulla parte iurisditionis vel officij sibi retenti.

n ¶ Jus competit. forte ratione consuetudinis vel etiam iurisditionis quo cauetur qꝺ vniuersitas per electionem sibi iudicem constituit. C. de iur. om. iudi. l. vlt. cum sic electo ler dat ordinariam iurisditionem. arg. xliij. di. c. ſi in plebibus. in cor. auf. de defen. ciui. ℞. nos igitur. col. ij. vt no. extra ne prela. vi. suas. c. ij.

Juder electus ab vniuersitate an de iure cōi habeat p ſupiores cōfirmari,

o ¶ Debeat. vtputa ex pacto vel transactione. Sed hic quero vtrū de iure cōmni electus ab vniuersitate iudicem habeat cōfirmari per superiorem? Videtur qꝺ non. argu. ff. quādo appel. ſit. l. i. ℞. folet. de decre. ab ordi. fa. l. i. Item ex quo tali electioni ler dat iurisditionez ordinariam: vt dixi in glo. precedenti, non videtur necesse adeundus superior ꝓ aliqua confirmatione. ar. de condi. insti. l. que sub cōditiōe. ℞. vlti. in cor. auf. de heredi. ⁊ fal. circa pīn. col. i. cū etiam ex iuris cōis beneficio vniuersitati talis electio competat qō ab omni diminutiōe. i. superioris adiectione oz esse extranei in cor. auf. cōstitutio que de dignitatibus. ℞. illud. col. vi. ℘ Preterea qua ratione i creato syndico ab vniuersitate non est opus confirmatione superioris vel decreto cū sic creato ler potestatē tribuat. ff. qꝺ cuiusqꝫ vniuer. nomine. l. i. ℞. gbus. ⁊. l. nulli. idē videt de electo i iudicē. sic not. Jnno. de syndico. extra de procu. cōsulti. ⁊ de iura. cal. c. Iperatorū. vbi de hoc ꝯ Hosti. lz Accurs. in. l. nulli. aliter sentire videatur: sed iura per que ad dicendum ℨ mouetur hoc non ꝓbant. Jn ℨ ium videt ad instar tutoris qui actorez non constituit nisi cū decreto superioris. ff. de tute. l. folet. de admi. tu. l. decreto, insti. de cura. ℞. vlti. ad idem. qz cōsensu maioris partis vniuersitatis videt auctoritati soleni superioris fore censendus cōfirmādus. C. de legatio. l. ſi quid. ⁊. l. quotiens. lib. x. Item qz videt ſtereſſe ſupiotis scire ⁊ examinare cui tanꝯ iudici vniuersitas ⁊ singuli er ea per consequens sunt subiecta quare eius assensus videretur exposcendus. ar. extra de offi. archi. c. ad hoc. ℞. vlti. de excel. prela. dilecta. cuz ibi no. per Hosti, lz eadem decre. pro parte contraria prestet efficax argumentum. quid enī ſi scismaticum vel hereticum sibi iudicem constituerent: non videtur aliqua re tolerandū. arg. extra de elec. c. venerabilem. Et istam opi. declarare videtur Hosti. extra de iudi. c. vlti. Sed quod ꝓius dictum est forticribus vinci videt argumentis. potissime suppolita tali vniuersitate qꝺ superiorē nō recognoscat: sicut sunt multe in italia de quibus loquit ter. iste. in illa enī infallibiliter videtur qꝺ assumptus p eam in iudicē cōfirmatione aliqua non egeat: cum nō sit superior qui eā dare possit: sed talia que superiorē recognoscat magis procedit dubitatio. ⁊ de illa pōt dici qꝺ sine eius assensu sibi perpetuū iudicem vel potestatē eligere non possit: etiā pretertu ẓsuetudinis. in cor. auf. de defen. ciui. ℞. vl. col. iij. C. de suscepto. ⁊ archa. l. neminem.

bus nīs ius ᵃ ꝓpetit deputādi vl instituēdi: aut eligendi seu ponēdi ptātes ᵇ/capitaneos/dños vel rectores aut officiales quoslibet alios: ne ipse ᶜ ptātē/capitaneum/dñz/rectorē vl defensorē seu quēcūqꝫ aliū officialē qcūqꝫ noie ᵈ ceseat: i ciuitatib⁹/castris/terris et locis ꝑdict̄: aut eoz aliq̄ eligere: assumere/vocare/vl ᵉ recipe/retinere ᶠ: aut iā electo vl assūpto: vocato seu recepto tanꝯ ᵍ ptāti seu capitaneo rectori seu defensori vel officiali obedire qq̄mō ʰ ꝓsumāt: neve talr electus/assūpt⁹/recept⁹ seu vocatus hmōi ptārie capitaneat ⁱ dñij vel rectorie seu defensarie: aut quodcūqꝫ aliud cuiusuis nois offīm recipe: acceptare: assumere: vl gerere: (nisi ō nr̄a ⁊ apostolice sedis lnia ᵏ spāli) qūlibet ˡ audeat: ſz assumptū oino ᵐ omittat. Ubi vo ad cōitates seu vniuersitates ⁊ singulares psonas citatū: terrarū: castroꝝ ⁊ locorū ꝑdictoz: vel eoz aliquē ius ⁿ ꝓpetit eligēdi ptātē: capitaneū: dñm vel rectorē seu officialē quēlibet aliū q p nos seu qsuis officiales nr̄os debeat ᵉ aut ꝓsueuerit ᵖ confirmari: ne añ debitā ᵍ cōfirmationē obtētaz ipe vel earū aliq̄ sic electo tanꝯ ʳ ptāti seu capitaneo rectori vl defensori seu officiali in qbusuis obediāt: neve talr electus qusqꝫ ꝓfirmationez habuerit (vt ꝓfert) hmōi potestarie capitaneat ˢ dñij vel rectorie seu defensorie aut cuiusuis alteri⁹ nois officio se imiscere vl illud gerere: aut exercere quouismō ꝓsumat ᵗ aut cte aplica district⁹ ibidem⁹ ᵘ. ¶ Decernētes ᵛ extunc irrituz ʷ ⁊ inane quicquid ˣ contra hmōi inhibitionis tenorē cōtigerit attētari ʸ. ¶ Nulli ergo ⁊c. nostre inhibitiōis ⁊ cōstitutiōis infri gere. Datū auinio. iiij. nonas augusti: Anno. ij.

Lanomis vt primus legum lator ignitari.

Hec exuagās repiū inter cōes sub titu. de ꝓbē. cū gl. Buil. de monte lau duno.

Judices plures vni⁹ iurisditi possessiōis.

Contentio in priuilegiis cū tendentur.

Dispēsare ī bñficiorū pluralitate an fit tuti⁹ a peccto aīe

Bñficior pluralitas aie periculū inducit.

Dignitates animus a vitijs nō abstinet.

Ambitio tollit oēs.

Extorsio liberalitatem nescit.

Bñficia plura lcōpatibilia simul obtinere est ℨ ius cōmune.

Bñficiuz quid est.

Indignus sciēter pro monens mortaliter peccat.

Anar⁹ est stabilis

de consue. ad audientiaz. de iurepa. ꝙ autem. ⁊ in decre. sancta roma. na. in fi. vbi de hoc diri.

a ¶ Attētari. ſi. de rescrip. statutum. li. vi. Jen.

Ecrabilis. ¶ Decretalis pīs diuisibilis est ī duas partes principales. Jn prima constōnis rō multiplex ꝓmittit. Jn secunda ipsa ꝓmō modificatiua ℨ obtinentes iaz plures dignitates vel psonatus seu bñficia cum cura subsequitur. ℨ. ℞. nos itaq̄. Et illa diuidi potest in quinqꝫ partes. Jn ꝓria enī ℨ ꝑdicta obtinētes cū dispēsatione legitima: cum pene adiectione ⁊ certa ptestatiōe certum qd disponit. Jn secūda ℨ illa obtinentes absqꝫ dispēsatione canonica statutū nouuz edit ibi: ℞. ꝙro quia. Jn tertia ℨ recipiētes sc̄m bñficiū secū ꝓtio nō cōpatiēs ius nouum anec etik ibi: in. ℞. q vero. Jn ūrta qui in ℍ casu intelligantur ordinarij declarat ibi: in. ℞. ceterū ordinarios. Jn quinta ẓtra modificatiua cōstitutionez interpretatio subinfert ibi: in. ℞. ꝑtum aūt. periotis dñij ditiōe. Ne est autem absonuz plures iudices vniuersitati preesse vno sub alio existente in cor. auf. de defen. ciui. ℞. nos igitur. col. iij. ⁊ argu. eorum que no. Jnno. extra de ꝓbē. cum non ignotes. de reli. do. cum venerabilis. ⁊ per Guil. de re iudi. abbate. ī subscriptione. Sed lz premissa probabiliter dicta videant. tutius tamen est dicere qꝺ superioris cōfirmatio requiratur per ea que sunt ꝓo hac parte allegata. ⁊ est expressum in defensore ciuitatis: qui electus ab vniuersitate confirmari ꝺz per superiorem. in cor. auf. de defen. ciui. ℞. vlti. col. iij. C. eo. ti. l. defensores. ita nec occurrit probabilis ratio quare non ita requiratur in alio iudice sicut in defensore sic sentit accur. ff. de iurisd. om. iudi. l. ẓ qt. ⁊ dicā. ℨ. in glo. nedum ergo.

b ¶ Tenorē cōtigerit attētari. ¶ Nulli ergo ⁊c. nostre inhibitiōis ⁊ cōstitutiōis ifri gere. Datū auinio. iiij. nonas augusti: Anno. ij.

¶ De prebendis ⁊ dignitatib⁹.

¶ Tpe buī⁹ ca. obtinētes plēs dignitates: psonat⁹: vl bñficia cura aiar⁹ hñtia ex dispēsatiōe: virtute illi⁹ nō potērūt retinere nisi vnuz: ⁊ reliq̄ tenebant resignare ꝙbalr ⁊ realiter coraz ordinario sub testimonio publico infra mēsez a tpe notitie buī⁹ ca. nisi fuissent cardinales aut regū filij. Jlli aūt q plura talia sine dispensatione obtinebāt: potuerūt vltimū retinere: reliqs forma ꝓscripta ⁊ sub eodē tpe resignare. Qui vo deceptus tale habuerit bñficiuz: si cū illo sc̄m sile recepit: ꝙprimū illi⁹ possessionē habuerit: vel p cū sterit q̄minus habeat: pmū q̄ ē ipso iure ꝓuat⁹ modo ꝑdicto resignare tenetur: alꝰ vtrūqꝫ pdit: ⁊ inhabilis fit ad sacros ordines suscipiēdos: ⁊ ad quodcūqꝫ bñficiū hñdū. Tandē q dicant ordinarij qtū ad ꝓmissa: ⁊ q sint bñficia curā aiarū habētia h māifestat. h. o. ℍ extrauagās q ē notabil⁹ ⁊ multū practicabilis: ⁊ grauis obligat qs ca. ō mlta. et. i. an. vt ps ad oculū. La. vnicū.

c ¶ Religiosoꝝ. cum isti sint plus deo astricti qꝫ ceteri. nā p ꝓfessionez cōtemptis honorib⁹: abiectis diuitijs: sꝑtisqꝫ delitijs arbitriuz prouium subiugarunt alterius ditioni. extra de elec. quorundam. lib. vi. in eis periculosior est ambitio: cū non sint peiores. experti qꝫ q in monasterijs defecerunt. fm Aug. xlvij. dist. c. quantūlibet. ⁊ scriptum est. ¶ Post cōcupiscentias tuas nō eas: mens etiaz potentie. i. humane dignitatis auida nec abstinere nouit a vitijs: nec gaudere concessis: nec pietati adhibere consensum: vt ea. di. c. virum. ⁊ extra de concess. ꝓbē. c. detestanda. li. vi. ⁊ alibi legitur. Quos amoz dominationis inuasit ingum discipline fecit respuere. xcvi. di. c. bene quidem.

d ¶ Ambitio. expone. i. aspiratio vel anbelatio ad dignitatē vel bñficium. vt colligitur. C. ſi cer. pe. l. quisquis. extra de ꝓben. cum iam dudum. alibi tñ sumitur aliter. ff. de decre. ab or. fa. l. ambitiosa. Et de hac ambitione scribit beatus Ber. O ambitio ambientium crur. i. pena quomodo oēs torquens olbus places: hoc ex ꝓtaua intentione sic recitat Hosti. de ꝓbē. c. qꝫ intantum. ipsa tñ nisi ad actum reales ꝓcesserit sola penitentia tollitur. arg. extra de symo. ca. vlti. ⁊ no. Hosti. de ele. non resi. c. relatum. in ver. amoueri.

e ¶ Semper. hoc aduerbium denotat omnimodam tēporis continuationem. ff. de an. le. l. gaio. ℞. imperator. de condi. ⁊ demō. l. ſi quis ita. ℞. titio. de conse. di. v. c. nunꝯ.

f ¶ Eo. ponitur pro tanto vel pro ideo.

g ¶ Jnsatiabilis. ꝓprie loquit huius. c. ꝺditor. nam nec satietas vnꝯ nec finis aderit cupiditati. xlvij. distī. sicut bi. nam totus mundus nec obolus est anaro. xiij. q. iiij. c. quid dicā. vñ verificator dicit. Dines habere cupit quanto plus ola sumit. ⁊ de ipso oī. Eris seruus eris ſite species trahat eris. et no. d. c. sicut bi.

h ¶ Quo. expone ꝙtū vel pro quia.

i ¶ Indulget. hoc dicit qꝺ cū vni indulget indigno ad plapsionis cōtagiū ꝓuocat vniuersos. xxxiij. q. iij. c. ē iniusta. ⁊ si ca q̄ male vsurpant omittim⁹ excessus viam alijs aperimus. xxxv. q. ix. c. loci. lxxij. dist. peruenit. Facilitas etenim venie incentiuū tribuit delinquendi. d. c. est iniusta. ⁊ extra de vi. ⁊ bo. cle. c. vt clericoꝝ. ⁊ hoc ſtellige de facto. de iure esī non tribuit ⁊ sic non obstat. i. q. vij. c. exigūt. vel aliter vt ibi no.

k ¶ Jmprobitas importuna. i. infesta seu ingesta per quaz non cōcedēda frequēter cōcedūtur. C. de pe. bo. ſubla. l. j. lib. x. extra de ꝑcel. ꝓbē. detestāda. lib. vi. ℞. vre valere tra de pur. cano. c. cum in iuuentute. de rescrip. qz per ambitiosam. li. vi. ℘ Per hoc ꝙ dicit improbitas apparet qꝺ alia importunitas puta q̄ non ad noxam tendit sed ad remedium vel iuris ꝓpriꝰ conseruationem vel prosecutionem non est inhibita sed permissa quare exaudienda. de pe. dis. i. c. importūa. c. di. c. prisca. ij. q. vj. ℞. post appellationē. ff. de libel. dimiſ. l. j. extra de ap. c. ab eo. li. vi.

l ¶ Predecessoribus. hic dic ſi placet qō dixi in proemio consti. cle. v. in. ℞. hec sane.

m ¶ Tam obtinuisse. ſ. a liberaliter concedente.

n ¶ Extorsisse. ſ. ab inuito ꝑ talē importunitatez. extra de pur. cano. c. cum in iuuētute. extorsio enim liberalitatem nescit ⁊ inuolentiaz fas pit. ff. de leg. iij. l. fideicōmissa. ℞. ſi rem. quare per eam cōcessa extorta potius obtenta dicuntur. de elec. quorundam. li. vi.

o ¶ Qz vnus ℍ ius cōe est. vt ℨ. sequit qꝺ vnus plura bñficia se simul non cōpatientia obtineat. cum singula sint singulis cōmittenda ꝓnis. lxxix. di. c. singula. extra de ꝓbē. c. cum singula. li. vi. cum sibi ꝙnam ⁊ boc idē in bonozibus vel militijs secularibus reperitur. Quos enim honores simul agere quis non pōt. ff. ad muni. libertus. ℞. ꝑcrimum. li. xij. nec in duobus collegijs simul esse. ff. de colleg. illi. l. j. ℞. vlti. no. de boc de ꝓben. c. ꝓterea.

p ¶ Beneficium ecclesiasticum. verbum istud comprehendit neduz canoniam prebendam dignitatem personatum officium ecclesiam vicariam: immo ⁊ prestimoniam ⁊ pensionem ad vitam ꝓ titulo assignatam. argu. ℨ. qō. iij. c. ſi quis datoꝝ. et. c. ex multis. ⁊ sic videtur sentire Jnnocē. ⁊ Hostien. de rescrip. postulasti. ⁊. c. ad audientiam. Jn gene re autem sumptum boc verbum beneficium nihil aliud est ꝙ beniuola actio gaudium tribuens capienti. in li. feu. in quibus cau. feu. amit. ℞. in primis. ad boc autem adde qod no. Hosti. de ꝓbē. c. super inordinata. in verbo reputati.

q ¶ Minus idoneus. boc ex multis causis potest ẓtingere. no. Hosti. de ꝓben. c. fin. Sed hic quero: nunquid ille qui scienter indignū promouet ad beneficium peccet: vtiqꝫ, cum ℨ conscientiam faciat. ⁊ sic ei rum quia ex hoc mandatur puniri quod non fieret nisi peccasset. de electio. nihil. de ꝓben. graue. de eta. ⁊ quali. ex ratione. ⁊. c. indecoꝝ. xxij. distin. c. tales. l. di. c. aliquantos. Item cum boc faciat contra expressam prohibitionem canonis vel ꝓceptū vt in dictis iuribus. cōtra faciens peccat mortaliter. xiij. distin. ℞. vlt. extra de maio. ⁊ obe. c. ſi qs. sic sentit Hosti. de offi. ordi. inter cetera. ℞. vlti. de treu. ⁊ pa. ca. i. Nec tales canones inhibitionem vel preceptum continentes de consuetudi d. c. j. Jta soto contentioso tenetur promouens de mala administratio ℞. imperator. C. de magi. conue. l. in magistratus. extra de offi. archi. ea que. Sic sentit Jnnocē. ⁊ Hostien. post eum. d. c. ex ratione. potest

Indignus beneficiū recipiens peccat.

eñ hoc dici q̄ mali ministri electio est in culpa vt dictis iuribus. ⁊ ar. ff. furti aduer. nau. cau. sta. l. i. §. vlti. nau. cau. sta. l. i. §. hac actiõe. ad l. ag. l. si seruus. §. pculus. insti. de ob. q̄ ex q̄si male. §. item exercitor. ⁊ d. c. ea q̄. Quid aũt de illo q̄ se idoneũ nõ sentit an recipiẽdo bñficiu peccet: Dicas q̄ sic. extra de elec. innotuit. §. multa. xxviij. di. priusq̄. xlviij. di. c. sicut neophitus. ⁊ ar. ff. ad le. ag. itez iure. in princ. ⁊. §. j. l. ⁊ si seru⁹. §. si calicẽ. cũ si. receptiones eñ sue tpe debuit fuam inhabilitatez patefacere: ⁊ sic vel non recipe vel dispẽsationez obtinere. l. di. ex penitẽtib⁹. xviij. di. c. j. extra de corpo. vitia. exposuisti. quisq̄ eñ cũ onere quo substitut⁹ est vires suas metiri oz. ⁊ si impar est abstineat: ⁊ ad id cum metu etiam cui se sufficere estimat accedat. j. q. j. non est putanda.

a ¶ In diuersis ecclesijs. in gbus ipossibilitas residẽdi: ⁊ sic deo seruiẽdi in eodẽ instãti tpis. ar. ff. de eo q̄ certo lo. l. non vtiq̄. §. si quis ita stipulet. insti. de verb. ob. §. loca. inducit prohibitionem pluralitatis taliũ bñficiorũ: cũ nec in eadẽ ecclesia in qua pot deo cõtinue deseruiri obtineri possint etiã preterita cõsuetudinis. extra de cõsue. c. i. lib. vi.

b ¶ Medũ vicinis. hoc casu vicine ecclesie vel longe distantes intellige rentur iurta cõmunẽ patrie cõsuetudinẽ ⁊ opinionem. ar. ff. de flumi. l. i. §. flumen. de fun. instru. l. cũ delamonis. §. asinã. de dam. infec. l. inter quos. licet q̄dq̄ loca dicantur vicina intra duas dietas non distantia. de preben. c. presenti. §. loca. li. vi.

Immo multipliciter fumik.

c ¶ Immo. hec dictio pot esse aduerbiũ affirmãdi: ⁊ ponit cõiũctiue p ⁊. sicut alibi. C. de no. co. faci. §. q̄b⁹. als ponit diſiũctiue pro vel. C. de sa. san. ec. l. iubem⁹. §. economũ. Aliq̄n est aduerbiũ eligendi: ⁊ tũc ponitur correctiue vt potes videre in inrib⁹. ff. de manu. test. l. stich⁹. de here. insti. l. si ita scriptũ. de cõdi. ⁊ demõ. l. cũ ita legatũ. de pe. di. ij. c. q̄ dicit. j. q. j. §. opponit. extra vt lit. nõ cõtesta. accedẽs. cũ si.

d ¶ Diuersoꝝ regnoꝝ. Ex hoc potissime insurgere possent multa mala. de quibus. j. dist. nã ⁊ ꝫ pmotionẽ vel puisionẽ que fieret ad dignitatẽ vni⁹ regni de incola alterius regni admitteret exceptio dñi tpalis si. pmouendũ haberet suspectũ de pditione terre sue vel cõsiliorũ ⁊ secretoꝝ suoꝝ. ar. ff. de pe. l. si quid aliquid. §. tranſfuge. de re mili. l. oñe. §. exploratores. extra de re iudi. petitio. ita sentiũt Inno. ⁊ Hosti. clarius post eum de accu. c. super his. nã alieni regni archana scrutari non conuenit. C. de cõmer. ⁊ merca. l. mercatores.

e ¶ Aut plures. puta. iij. v. vel vltra.

f ¶ Dignitates. qd sit dignitas: psonatus: offiũ: in q̄ differunt ſm ius scriptũ. vide q̄ sup h̄ no. Hui. de ꝫsue. c. j. li. vi. Vel dic q̄ ista discernũtur ex instõne vel ꝫsuetudine cuiuslibet ecclesie. nã dignitas in vna aliq̄ est in alia personatus vel officiũ. ⁊ sic Hosti. de pben. de multa.

Dignitas per qd discernitur.

g ¶ Priorat⁹. super istis prioratibus si placet. vide q̄ diximus de offi. ordi. c. presenti. lib. vi.

h ¶ Curã animarũ. ītellige qualitercũq̄ siue in foro penitẽtiali de qua cura loquitur h̄ decre. omnis. de pe. ⁊ dic vt ibi per Hosti. super hoc no. siue in contentioso de qua loquitur decre. dudum. ij. ⁊ tandem. de elec. de hoc per Hosti. de prebẽ. de multa.

i ¶ Habentia. sed q̄ beneficia dicunt habere curam: an illa sola q̄ eam habent actu vel solo etiam habitu. puta illa que desierũt penitus parochianos habere? Bar. Hui. Bu. ⁊ Jo. mo. dicũt. de elec. lz canon. q̄ sola illa que in actu non aũt habitu. Guil. aũt ꝫ sentit ibidem. Sed aliorũ opinio plus mihi placet vt ibi dixi. ⁊ illam amplectitur Hosti. de cle. non resi. q̄ nõnulli. qui cõtra hanc materiam multa querit ibidem que hic mihi attribuere nõ curo.

Dispensatio qd est. Dispensatio sup bñficioꝝ pluralitate a q̄ fieri pt.

k ¶ Dispensatine. dispensatio dicitur esse iuris rigorosi relaratio. j. q. vij. c. exigunt. ⁊ no. l. di. vt cõstituere tur. ⁊ an sit debita vbi subest causa: ⁊ quo iure possit peti. ⁊ an peccet nõ dispẽsans vbi causa subest. vide q̄ no. in dictis. c. vt cõstituere t. ⁊. c. exigũt. ⁊. l. di. dño sancto. Sed per quẽ super talibus beneficijs pluribus retinẽdis dispensari possit: dic breuiter q̄ ob prerogatiuã meritoꝝ persone solus papa. sic intelligitur decre. de multa. §. vlt. de prebẽ. Sed ob causam vtiles vel necessariã potest eps dispensare. arg. extra de cõcef. prebẽ. cuꝫ nostris. §. ad hoc. de eta. ⁊ quali. c. tuam. sic no. Hosti. d. c. de multa. licet Ber. aliter ibi sentire videatur. De hoc als scripsi de consue. c. i. li. vi. vbi Guil. hanc opi. sequitur. ⁊. Jo. de sam. d. c. de multa. ⁊ Guil. in spec. ti. de le. §. videndum. ver. sed nunquid eps. ⁊ de hoc etiam no. lxx. distĩ. c. sanctorum. ⁊ xxj. q. ij. si quis iam translatus.

l ¶ Jure cõi. de cle. non resi. q̄ nonnulli. de preben. q̄ in tantuꝫ. lxx. di stin. sanctorum. cum si.

m ¶ Recipe. sume verbũ simul q̄ sequit. als eñ receptio pluriũ taliuꝫ bñficiorũ pmissa est faltẽ successiue. intantũ q̄ receptio scõi facit ipo iure vacare primũ. de pbẽ. de multa. Et hoc intellige quo ad ipꝫ recipiẽtem nõ aũt quo ad illum a quo primũ beneficiũ habuerit. nã per illum beneficiatus in primo bñficio inuitus ex cã retineri pot. vt no. Jo. de sam. d. c. de multa. ⁊ Jo. xxj. q. ij. si quis iam translatus. vel pot primũ beneficium tanq̄ spoliatum ab illo repeti. vt ibi no. Ber.

n ¶ Cetera. subaudi multa damna vel pericula ⁊ tunc punctabis post verbum cetera. Vel potest punctari post verbum inconuientia ⁊ dices inter cetera inconuenientia.

re⁹ cõmuni) recipere ᵐ ⁊ simul licite retinere. Unde inter cetera ⁿ inconuenientia subscripta ˢequuntur q⁹ videlicet interdum vnus ℈ qui vnicum ℈uis ᵗ modicuꝫ vir ᵘ officium implere sufficeret ᵃ pluribus sibi vendidisset ᵗ stipendia ᵛ que multis litteratis viris ˣ vite ʸ puritate ac testimonio bone ᶻ fame. d. c. de multa. ⁊ Jo. xxj. q. ij. si quis iam translatus. vel pot primũ beneficium tanq̄ spoliatum ab illo repeti. vt ibi no. Ber.

Ecclesie vita illitate pmanens indigna.

Cetera

o ¶ Subscripta. i. infraposita. ſ. mala vel inconuenientia sequentia que sunt. xj. numero.

p ¶ Q⁹ videlicet. primus inconueniens.

Honores maiores affequi. ⁊ pẽ g illo tribus inh. gnus est.

q ¶ Unus modicũ. multonin⁹ sufficeret ad magnum. naz insufficiens ⁊ sic indignus inferiori bñficio indigniꝰ est superiore. ff. de senato. l. g idigñ⁹. ⁊ cui minor bo

Clerici mẽdicantes q appellandi sunt.

nor interdictus est: oẽs honores maiores interdicti censentur. ridiculũ eñ est q⁹ minoribus phibit⁹ ad maiores honores valeat aspirare. ff. de interdictis ⁊ rele. l. relegatoũ. §. vlti. iurta illud. carens minoribus. nõ fruatur maioribus. ff. de ser. expor. l. cui pacto. xxiij. q. j. mirabitur. xxj. di. c. submittatur. cum si. ⁊ hoc verum nisi ex cã ℈ium indulgeatur. extra de tone. c. j. dicſuper hoc vt ibi no.

Vite puritas.

r ¶ Uix. hec dictio q̄dq̄ difficultatem inducit. nõ tñ impossibilitatem q⁹ q̄ vix fit tñ fit. ff. de iudi. l. vix certis. C. de pen. l. incredibile. extra de cleri. nõ resi. cõquerente. xcij. di. miratus. xix. dist. memoriaz. de cognaſpi. c. p cathecisinũ. lib. vi. ⁊ hoc nisi in absolute prohibitis vel de iure impossibilibus: tũc enĩ impossibilitatem denotat. ff. de assignan. lib. l. vlti. §. si. de leg. j. si seruus legatus. §. quicunq̄. ad velle. l. tutor. de verb. sig. l. alienationis. de mune. ⁊ bono. l. rescripto.

Ecclia vitalitas pmanens indigna.

s ¶ Sufficeret. C. de assel. l. nemo. de prepo. sacro. scri. l. hac parte. de agen. in rebus. l. agentes. lib. xij. xvi. q. j. pbſos. lxxix. di. singula. extra de cleri. non resi. q⁹ nonnulli. ex quibus iuribus ⁊ similibus fuit sumptum quod hic dicitur.

t ¶ Vendicet. i. appropriet vel applicet.

v ¶ Stipendia. plurimoũ q̄ est. ℈. i. plurimis debita vt in inribus. ℈. priori. alleg. vt. ℈. in glo. boc cõtra ius cõmune.

Ecclia vitalitas pmanens indigna.

x ¶ Litteratis viris. gbus ecclesia dei pmarime noscit indigere vt circũcincta muro inexpugnabili pugnatoꝝ ⁊ bellatoꝝ ⁊c. extra ne cleri. vel mo. super specula. §. vlt. de elec. cum ex eo. li. vi. ipſoꝝ enĩz scia est circa spiritualium administrationem potissimuꝫ necessaria. ⁊ circa curam temporaliũ q̄plurimuꝫ oportuna. extra de renũ. nisi cuꝫ pridẽ. §. pro defectu. de offi. ordi. inter cetera. vñ nõ imerito sunt maioribus bñficijs honorandi. de prebẽ. de multa. §. vlti. ⁊ tanq̄ illi q̄ ecclesiasticis vtilitatibus desudarunt: dignis sunt promisionibus cõsolandi. xij. q. ij. c. ecclesiasticis. ⁊ ꝫ labores suos ad meliores grad⁹ ⁊ ad meliores dignitates producendi. C. de offi. prefec. pteto. affri. l. in nomine vñi. circa fi. de agen. in re. l. j. lib. xij.

Labor depurat a carnis lubrico.

y ¶ Vite puritate. i. mundicia ⁊ castitate que depuratũ reddente a carnis lubrico. de ℈ vtpote deo grata. xxxij. q. v. c. j. ⁊ quasi p totuꝫ. ⁊ legi amica. ⁊ per legẽ laudanda. in cor. auf. de nõ alie. aut permu. rebus. §. optimũ itaq̄. colla. j. in lege scribit q⁹ sola est que cum fiducia pot deo animas bonoꝝ pnitare. in cor. auf. de leno. §. sancimus. colla. iij. nec luxuriãtibus sed pudicis pmilegium legis dat. in cor. auf. qui. mo. naufſi. §. si quis aũt defectus. colla. vij. Vel pot exponi vite puritate. i. candore ⁊ nitore quem depurante ab omni peccati vitio deterſa eius macula: vt colligitur in cor. auf. de mona. in princ. colla. j. als parũ prodesset castitatem corporis seruare ⁊ alijs vitijs maculare: cum omnis virtus patiatur ab vno vitio detrimẽtum. ⁊ delinquẽs in vno factus est omniũ reus. de pe. di. v. cõsideret. extra de reg. iu. c. deffectu. vnde pmonuẽdi vita nedum honesta quo ad castimoniã obseruationem ſmo inculpabilis quo ad alia debent esse. in cor. aut. quomodo oportet epi. §. sancimus. col. j. xxv. distin. §. nunc aũt. ⁊ patens effectos alijs. vt ex eius visione sedula exẽplum profectus sumant. ij. q. vij. cuꝫ pastoris. ⁊ talis vite puritas virtutes inducẽs q̄ promotione digni reddit. extra de elec. c. inotuit. §. multa. vñ alibi scribit q⁹ nõ oẽs plati pto platis habent. nomẽ eñ q̄ẽ eſm nõ facit sed vita. ij. q. vij. §. bis ita. ⁊ per ℈ium ſm Hieronymum sequitur q̄ cuius vita despicitur re stat vt eius predicatio contẽnatur. iij. q. vij. §. porro.

Ecclie vitalitas pmanens indigna.

3 ¶ Bone fame. hoc dicit ad denotandum q̄ promouendus bonum testimonium habere debet ab his etiam qui foris sunt. in cor. aut. de mona. §. cogitandum. ⁊. §. ordinationem. quomodo opor. episco. §. sancimus. col. j. ⁊ de armis. §. hanc igitur. col. vj. ⁊ in nullo debet eius opinio vacillare. xxxij. di. laici. cum estimatio que idem est q̄ opinio fit illese. id est non diminute dignitatis status. ff. de vari. ⁊ extraordi. cognitionũ. §. estimatio. q̄ multum cooperari dr. cum per eas nonnulla ad illuminandam veritatẽ in lucẽ emergant. ff. de ẽstio. l. de minore. §. tormenta. ⁊ pſumptionẽ magnam in bonum inducit. extra de elec. innotuit. §. multa. quare pferẽda est iuris reſrnatio quãtiscũq̄z diuitijs. ff. si quis omiſ. cã testa. l. iulianus. vnde crudelis dicitur g eam negligit. xij. q. j. nolo.

Dolẽtibus.

De prebendis ⁊ digni.

a ¶ Pollentibus. resplẽdentibus vel fulgentibus. xij. q. j. nolo. nã tanq̄ luminose ardẽteſq̄ lucerne super cãdelabꝝ in domo dñi posite fulgere dicantur iuſti per vite puritatem. iurta dictũ apli. Fulgebunt iuſti ⁊c. extra de reli. ca. gloriosus. li. vi. ⁊ nõ loci vel gñs nobilitate. sed virtute animi gratiã sibi cõparare dicunt. xl. di. illud.

Ecclesie misteriũ vituperat: si p clericos mendicat.

b ¶ Qui mendicant. q̄ redundare dicit in vituperium ministerij ecclesiastici. xciij. di. ca. oyaconi. extra de renun. ca. ad supplicationẽ. cui⁹ mendicitatis vitatio cordi fuit huius ca. conditori. vt patet p effectum. Nec mirum: q̄ cum clerici in sorte ⁊ hereditatez dñi sint vocati: ⁊ eius obsequio deputati: ⁊ diuinis obſequijs ascripti: de eius patrimonio viuere debẽt: ⁊ ecclesie stipẽdijs sustẽtari. eſ de preben. cum ſm. nam ecclesia cuius sunt obsequo dediti: ipsos dños sociauit. eſ de pe. preſsyteri. vnde turpe est illum vel illos videri egentes quos quis habuit in ministros vel coniuges in lieu. de notis seu. §. j. ⁊ arg. ff. fol. mat. l. alia. de re iudi. l. sunt qui. Sed quos clericos appellabis mẽdicantes: an illos qui victũ habẽt sed respectu qualitatis personarũ suarum pauperes sunt? Videtur q̄ illi soli mẽdicare videnẽ qui victum nõ habẽt: quasi als pumũtur vt ibi. Sed ar. xvi. q. j. ca. vlti. eſ de sen. excõ. ea noscitur. de fur. c. si qs. ⁊. C. de mendi. vali. l. j. lib. xi. Sed dicas mẽdicitatẽ ꝫsiderandã iurta ꝑsonaꝝ qualitatem. quid enim si homo illustris genere vel eminẽtis sciẽtie habeat victum suum: sed iurta decentiam suã indumẽta vel societatẽ ⁊ alia necessaria nõ hz: ⁊ solo victu sine dedecore status sui ꝑtentus esse nõ põt: negari nõ debet quin iste ſm se mẽdicare dicaſ. ar. ff. ex qui. cau. maio. l. in eadẽ. de vſur. l. sed et si quid. de admi. tuto. l. cum plures. §. cum tutor. vbi pupil. edu. debe. l. ius alimẽtorum. §. ante oculos. de ali. le. l. cũ alimenta. de iure do. l. quero. ⁊. l. cum post. §. gener. de iudi. l. si lõgius. in fi. ⁊. l. fed ⁊ si suſceperit. §. fed ⁊ si. ꝑponas. eſ de preben. de multa. §. vlti. de ſymo. c. ⁊ si questiones. xli. di. c. nõ cogãtur. ꝓ o boc facit q̄ho. Hostiẽ. expresse. de sen. excõ. q̄ de his. ⁊. B. de testi. c. si quis testium. Inno. de cõsti. cũ oẽs. in glo. vlti. ⁊ q̄ dicã etiam in glo. equã intellige. ordo emnature est q̄ non oẽs sint equales. in cor. auf. de mona. §. ordinatione. col. j. q̄ non oẽs per oĩa ⁊c. C. de vete. iur. enu. l. i. §. i. circa fi. de of. re. ꝓcons. l. potioris. nec vniuersitas alia poterat ratione subsiste re: nisi ordo magne differentie eã seruaret. lxxix. dist. c. ad hoc potiſſime. Cum talis mendicitas non sit a iure determinata. vnde arbitrarie erit cõsideranda. arg. eſ de offi. dele. de causis. ff. de le. j. l. ſi domus. §. sonarum qualitatem per iura predicta. ff. de testi. l. iij.

Religiõs extra clastrum fine gitur viuere ſi posſe. Clerici pi uilegiatus qr resider: ſi vagare i cipiat illõ perdet.

c ¶ Abunde sufficere. nota verbuꝫ abunde sufficere. q. d. non ad superfluitatem: ne mala que ſequuntur inſurgant. nam ſm Hieronymũ alienа rapere conuincitur qui vltra necessaria sibi retinere probaſ. lxij. dist. §. hospitalem. ⁊. xlviij. di. c. sicut bꝫ. Et super hoc vide q̄ no. Hostiẽ. de preben. de multa. ⁊ plenius proſequit Guil. de rescrip. statutum. §. assessorem. in glo. propium.

d ¶ Equa distributione. equã intellige iurta qualitatẽ ⁊ ꝫditionẽ ꝑsonarum. q̄ ꝑsequere. vt no. tam per ordinariã q̄ꝑ extraordinariã glo. de rescrip. cum a deo. ⁊. xxi. q. j. c. j. extra de pbẽ. de monachis. ⁊ signãter dicit ter. equa. nã attenta personarũ qualitate nõ debet tñ vni dari q̄ alij scrupuloſo corde moueantur. xxj. q. j. de decimis. hoc tñ intellige iurta no. per Inno. extra de consti. cum omnes.

e ¶ Daratur. secundum inconuenies.

f ¶ Tagãdi materia. que periculosa potiſſime religiosis exiſtit. extra ne cle. vel mo. c. vt periculosa. de preben. cũ singula. lib. vi. de offi. ordi. quãto. xvj. q. j. c. monachi. ⁊. c. quidã. C. de epi. ⁊ cle. gñaliter. cum ex debito teneãtur esse in claustro saltẽ administrationem nõ habẽtes: fingantuꝫ sine illo viuere nõ posse: sicut piſcis sine aq̄: eadẽ causa ⁊ qõne. c. placuit. Clericis secularibus est etiam inhibita. extra de pben. q̄ intantum. cũ nõ debeãt deesse bonis canonicis in ecclesijs in quibus sunt beneficiati. xci. dist. eleutherius. ⁊ multis ca. seq. als pumũtur vt ibi. Sed pone clericum beneficiatũ residentem in beneficio habere aliquod priuilegium: q̄ resident: pdet ne illud si vagari incipiat? Dicas q̄ sic. C. de epiſc. ⁊ cle. generaliter. canonizata. xvi. q. j. generaliter. ⁊ videẽ exꝑssuz. C. de domesti. ⁊ ꝓtec. l. si qs domesticoꝝ. lib. xij. ibi no. ⁊ ar. ff. ꝓ socio. l. actione. §. item qui societatem. ff. de iudi. l. ij. §. item si. ex qui. cau. maio. l. miles. ⁊. l. sicut. §. tãdiu. C. de testa. mili. l. sancimus. qui. non ob. lon. tempo. preſcrip. l. sancimus. Quid aũt si se excusare mtatur dicens se habere licẽtiam vagandi a prelato vel de consuetudine quã allegat super hoc introductam prederunt sibi talia: Dicas q̄ nõ per ea que no. Innocẽ. de cleri. non resi. ex tue. Item cum secularis clericus in pluribus locis domiciliuꝫ possit habere. ff. ad mun. l. assumptio. §. iuris. ꝑsumitur habere domiciliũ: Dicas q̄ in loco beneficij ad cuius residen

Domicilij clericj dubio vbi ꝑsumitur.

reputat habere ſm Inno. no. de priui. ex oze. ⁊ quicũq̄z in loco domicilij reperit: ꝑsumit a locis alijs ex cã ꝓbabili fore absens. ff. de fideicom.

li. l. si cum seruum. §. vlti. ⁊ per ℈ absens a loco vbi residere tenetur: malicioſe esse absens ꝑsumitur: nisi aliud cõstet. vt not. Inno. de eo q̄ mit. in poſ. ca. si aduersarius. Et per hoc videt ille vagabũdus reputari qui a loco in quo assiduus hz eẽ aberrat. vt. d. l. si quis domesticoꝝ. ⁊. C. de deserto. ⁊ occul. l. j. li. xij.

Vagabundus g̃ór.

g ¶ Diuinus. tertium in conueniens.

b ¶ Minuitur. qui deberet poti⁹ augmẽtari. extra de consti. ex parte. de rescrip. q̄ per ambitiosam. li. vi. Nã ⁊ diminutio diuini cultus facit reuocari licentiã de non residendo a prelato obtem

Et oñ nõ sũt sui i vnaq̄z regione rectores: ecclesiarũ detrahit ᵐ cõmodis ⁊ honoꝝ ⁿ: q̄ carentes defensoꝝ ᵖ auxilio in ᵍ turibus suis ⁊ libertatib⁹ ʳ multipliciter ˢ collabũtur ᵗ: ⁊ ruinis ᵛ patent edificia ˣ

tam de cle. non resi. cum ad hoc. sicut alia necessitas ecclesie. not. Inno. de cleri. non resi. tue. ⁊ magnus sanoz ei debetur. nã ipsum turbans capitali sententia dãnatur ſm legem. C. de his qui ad eccle. confu. denunciamus. C. de epi. ⁊ cle. l. si quis in hoc genus.

i ¶ Hospitalitas. quartum inconueniẽs. de ista hospitalitate. vide quod legitur ⁊ no. xlij. di. c. hospitalem.

Hospitalitas an sit necessitas

k ¶ Debita. intellige soluta ⁊ congruens iurta quantitatez prouẽtuum beneficij. sic no. Hosti. de preben. de monachis. Per hoc autem q̄ dicit debita videtur innuere q̄ necessitatis nõ tãtum voluntatis est hospitalitas. ⁊ in beneficiatis hoc certum est. lxxxv. dis. c. flotentinum. ⁊. xlij. dist. §. j. ⁊ quicquid habet ecclesia ⁊ ẽ. xvi. q. j. quomiã quicquid. no. B. d. c. de monachis. Sed quid de aliis puta laycis ⁊ clericis nõ beneficiatis: est ne quo ad eos necessitatis? B. innuere videtur q̄ sic intantum q̄ exõcari possint: nisi hospites recipiãt. xxij. dist. §. hinc etiam. no. de emp. ⁊ ven. c. j. Inno. tñ cõtrariũ ibi no. Hosti. aũt videtur applaudere opinioni. B. dicens q̄ non sufficit soluere integram decimã: nisi de nouẽ partibus eis remanẽtibus elemosynã faciãt. xvi. q. j. reuertimini. lxxxvi. di. ca. nõ satis. Tu potes dicere q̄ illi in foro contẽtioso nõ dicũtur astricti ad hospitalitatem: cum per legem nullus bñficere sit cogendus. cũ coactus nullum meritũ cõsequeretur. xxij. q. v. fidẽ. xlv. dist. ca. qui sincera. ⁊ c. de indeis. nec bonus inuitus quis efficit. xxij. q. vi. ca. vides. ⁊ sic põt saluari opinio Jnno. Sed in foro anime secus dicas cũ misericordiam exercere omnibus sit preceptum. d. c. non satis. ⁊ ex precepto legis quis tenetur diligere proximũ ad id ad quod ſeipsum. i. ad humanum genus. extra de maio. ⁊ obe. c. dilecti. Premissa etiã dicas in hospitalitate charitatiua: ad aliam enim clerici non tenentur. extra de immu. eccle. c. i. de epi. ⁊ cleri. l. i. misi in concessione pcessionis facte ecclesie concedens albergam vel hospitũ sibi retinuisset. tunc eñ secus. arg. extra de censi. ca. j. ⁊. c. quãto. xvij. q. ij. ca. scrutium. ff. de pac. in venditionibus. cum similibus.

Laici astricti

l ¶ Rectores. singuli in beneficijs residentes.

m ¶ Detrahitur cõmodis. quintũ inconueniẽs. ⁊ talis detractio est vitãda cũ ad cõrarium. ſ. ad procurãdam ecclesiarum vtilitatẽ clerici sunt astricti. xij. q. ij. c. sine. ⁊ extra de re. ec. non alie. dudum. lib. vj. ⁊. c. si qs. C. de sacrosan. ec. auf. hoc ius. ꝛ. q. ij. hoc ius.

n ¶ Et honoꝝ. sertum inconueniens. ⁊ talis honoꝝ non est pretermittendus: immo quandoq̄z lucro pecuniario preferendus. ff. si quis omissa causa testa. l. iulianus.

o ¶ Que. scilicet ecclesie.

p ¶ Defensoꝝ. sine quibus nihil in preindiciũ ecclesie attentari põt. extra ne sede va. c. j. de re. ec. non alie. dudum. lib. vj. ⁊ arg. C. si aduersus rem iu. l. cum ⁊ minores. cum si.

q ¶ Iniuribus suis. collabuntur. qõ est. j. ⁊ est septimum inconueniẽs. ⁊ per hoc q̄ dicit iuribus: cõprehendere videtur bona que cũq̄z sint mobilia vel immobilia per se mouẽtia corporalia vel incorporalia. arg. C. de sac. san. eccl. l. iubemus. de quadri. pſcri. l. ij. de pſcrip. xxx. vel. xl. anni. si quis in rem. insti. de re. corp. ⁊ incor. circa fi.

r ¶ Libertatibus. octanum inconueniens. ⁊ in quibus ꝫsistãt libertates ecclesie. vide quod no. per Jnno. de sen. excõ. c. nouerit.

s ¶ Multipliciter. hoc dicit q̄ quandoq̄z iura ecclesie depereunt ex negligentia beneficiati de qua scribitur q̄ omnia ledit. in cor. auf. de quesito. §. hec omnia col. vj. ⁊ cruditionis nouerca dicitur. lxxxij. di. ca. mobil. quandoq̄z ex indebita occupatione seu inuasione altoꝝ. xij. q. j. quicũq̄z militum. ij. q. j. reintegranda.

Ecclie iura per uno depereꝝ.

t ¶ Collabuntur. i. in totum vel in partem pereũt seu dãnificantur. simile verbum. C. de admi. tu. l. ler que tutores. circa me.

v ¶ Et ruinis. nomẽ incõuemẽs. Et cũ er talibus ruinis publicus deſormetur aſpectus. ff. ne qd in lo. pu. l. ij. §. ſi qs nemuñ. ⁊. l. vlt. eſ de elec. ope. pu. l. antra. ⁊ ideo marmora vel colũne domus etiaz per dñm eius legari vel in terminos alienari non possunt. ff. de leg. j. cetera. ⁊. d. l. ij.

x ¶ Edificia. que forent potius reparanda/et in suo bono statu conseruãda. de elec. generali. lib. vj. ⁊ patent expressius. C. de admi. tuto. l. ler hoc enim plurimum laudis acquiritur si edificia collapſa vetustate vel desidia derelicta vel als inchoata imperfecta perficiant. C. de ope. pu. l. vlti. ⁊ ar. ff. eo. d. opus. ⁊. l. vlti.

Turres et menia dicuntur edificia nobilia.

a Nobilia. qualia possunt dici illa ex quib⁹ expugnari possunt inimici: vel ex quibus patens est tuta defensio cõtra eos: vt sunt turres: menia ⁊ alia fortalicia. de quibus loquitur. c. pisanis. extra de resti. spo. et C. de offi. prefec. preto. l. in nõe dñi. Et possunt dici nobilia iuxta vsũ loquẽdi cõem. arg. ff. de flu. l. i. §. i. de fun. instru. l. cũ delationis. §. affinam. qr ad cõseruationẽ nedũ rerũ imo et humanorũ corporũ sunt ꝓtecta que dicunt nobilissima creaturarũ. ff. de edi. edic. l. institissime. Vel dicunt nobilia ꝓpter sui preciositatem ⁊ valorem licet modicũ annui redditus afferẽtia de quibus loquit lex in cor. auc. de non alie. §. si vo alicui⁹.

nobilia[a]: q̃ magnificentia[b] extruxerat[c] ꝓcessor[d]: et[e] (qõ amari[f] est dolẽdũ[g]) aiarũ cura neglexit[h] ⁊ vitior[i] sentib⁹[k] fomẽtum[l] ꝓculose[m] ꝓbet[n]. Nos itaq; tor[p]malis tãtisq; discriminibus[o] occurrere cupientes[r] omnes ⁊ singulas dispẽsatiões[s] super receptionẽ aut retẽtione[t] plurium[u] dignitatum[v]/personatuũ/officiorũ/ꝓrioratuũ/aut bñficior̃ qbus cura aiarũ sit annexa: sub quacũq; forma[z] vel expssione vbor̃ a nobis vel ꝑdictis ꝑdecessor̃ib⁹ cuicũq; [a] ꝓsone[b] cõcessas (Cardinalibus[c] tñ sancte romane[d] ecclesie de quib⁹ sequitur. vt sit sensus ad dispensatiões obtentas super receptione talium insimul faciendis vel retentione ipsorũ etiã successiue obtentor̃ moderationẽ infra ꝓscriptam suscipiant.

Turres habere an liceat priuato.

col. ij. C. de ss. sanc. ec. auc. perpetua. ver. q̃ si res ꝑciosa. Sz inrta hoc põt q̃ri vtrum priuato liceat facere talia edificia vel habere: Dzeuiter dicas q̃ in limine ꝓcij nõ lz. C. de fun. limi. l. ij. li. xi. ⁊. d. l. in nõe dñi. Sed an alibi possit: Dic q̃ ad emulationem alicuius alterius si materiam seductionis inducat non lz. ff. de ope. pu. l. opus. alz aũt licitũ est. C. de edi. priua. l. per quincias. a ibi not. in. d. l. ij. Quid aũt ꝓsumet in dubio: Dic q̃ ꝓsumetur nõ ad inuidiã vel emulationẽ facere. argu. d. l. per quincias. iuxta. l. merito. ff. ꝓ socio. cũ ibi no. ⁊ arg. eor̃ q̃ not. ff. de dã. infec. l. fluminũ. §. vlti. Si aũt non lz (vt dictũ est) nona edificia vel fortalicia talia facere vel habere: sic nec ꝓtius facta nõ habitata licet in castellare vel ꝓpugnaculare: ⁊ si ꝛ factũ est: cõditione ex dictis inrbus vel officio iudicis agi põt ꝓ quẽcũq; cuius interest vt ipa in statũ pristinum reducantur: vt no. Jnno. in. c. pisanis. ⁊ Host. post eum.

Mots ꝓ sensus ad alz strat.

b Magnificẽtia. i. magnanimitas. vt colligit de sup. negli. ꝑla. c. grãdi. lib. vi. sisse verbũ in ꝑsal. Mñ eleuata est magnificentia tua ⁊c. et in cor. auc. hec cõstitutio. i fi. de litigiosis. in fi. coll. vij. vel expone magnitudo. C. de offi. ꝓefe. ꝓe. l. in nõe dñi. alibi repies diuersa nõia q̃ attribuunt alicui presidenti quasi in fine oĩum cõstitutio. in cor. auc.

Ernon ꝓpriuat.

c Extrurerat. i. ẽxtrurerat sillaba emẽ ex. hic nõ priuat: sicut nec in euãgelio ⁊ quedã mulier martha nõie excepit eum. i. suscepit. ⁊ extra vt lit. non cõtest. qm̃ frequẽter. §. q̃ si super. C. vbi in rem actio. l. ij.

d Decessor. q̃nq; ponitur decessor: q̃nq; predecessor: q̃nq; anteccssorum. C. de ope. pu. l. vlti. quod dc si placet vt dixi in ꝓoe. dñi Joã. pape. xvij. sup constitutionibus cle.

e Et q̃. dec. cũ inconueniens.

Alia ẽ obus ꝓfeꝛenda.

f Amarius. i. periculosũ. cũ anime ⁊ ipsarũ cura sint rebus omnibus preferende. C. de sac. sanc. eccle. l. sancimus.

g Dolendũ. cũ sanguis. i. cõsciẽtie subditor̃ de ꝓsidentiũ negligentiũ mambus requiraf. xliij. dist. ephesijs. extra de offi. or. irrefragabili. de regu. iu. q̃uis. cũ em̃ rõne officij ad aliarum custodiã teneantur: ꝓsumit ꝛ eos si pereant. ff. de eden. l. si qs ex argentarijs. §. vlti. cũ ibi not. ⁊ ad hoc. ff. loca. si quis domũ. §. imperator. extra de offi. archi. ea que.

b Negligitur. talis negligentia ꝛ negligẽtem peccatum mortale inducit. Jerri. di. c. dictum. ex̃ de offi. archi. ea que. vbi de hoc.

i Et vitiorum. vndecimum inconueniens.

k Sensibus. si habes sentibus potes exponere. i. incentiuis vel inflãmatiuis occasionibus iuxta illud vulgare quo dicitur. Opportunitas quẽ peccare facit: que opportunitas est vitãda. de elec. c. fundamenta. de ista. reg. c. j. lib. vi. xviij. q. ij. c. diffinimus. de coha. de. ca. i. C. de epi. ⁊ de. l. cũ qui. ff. de vsu ⁊ habi. l. nõ aliter. cũ si. Si habes cetibus: expone. i. coadunationibus vel societatibus. sic fumitur. ex̃ de iudi. c. mulieres. lib. vi. ⁊ ullis est via precludẽda. iuxta illud. Si nõ vis caluĩ fugias consortia caluĩ. xxviij. q. ij. c. sepe maloꝛ. ff. de ser. cor. l. i. §. persuadere. de iureurã. l. item apud. §. appellare. ⁊ si ꝛ fm hoc verbum cetibus in mala parte sumitur alibi sumitur in bona. C. de profes. quis in vt. l. i. lib. xij. Si habes sensibus ꝓout est cõis ista tunc planum est ꝛ exponens sensibus. s. quinq; corꝓoralibus per quos tanq̃ per fenestras mors ad animam intrat fm beatum Ambrosium.

l Fomentum. i. nutrimentum.

m Periculose. vtputa anime ꝓtenditiale. si. de pe. di. i. periculose.

n Prebet. hoc põt referri ad illos ex quoꝛ ꝑsonis ꝑdicta incõuenientia ꝓcedũt vt eis tale fomẽtum ꝓbeat in suarũ periculum aliaꝛ vt ꝓxi in glo. si habes vel parrochianoꝛ ipsoꝛ ex cure negligẽtia. arg. ff. de sen. exclu. aima. li. vi. Vel põt referri ad illoꝛ supioꝛe si in illis predicta incõuenientia toleraret: q̃ error cui nõ resistitur ꝛ ⁊ negligere cũ possit prurbare puerfos ꝛ. nec caret scrupulo societatis occulte ꝛ. lxxviij. dist. erroꝛ. ⁊ in extraua. dicti dñi Jo. si fratrum. §. qui igit. ⁊ si ea q̃ male vsurpant omittimus ꝛ. xlvij. dist. peruenit. xxxv. q. ix. loci. ideo vicarius rpi huius. c. conditor: volens quo ad subditos ⁊ quo ad se ꝑdicta incõuenientia penitus cuitare statuit vt sequitur.

o Hos itaq; secunda pars.

p Tormalis. ꝓuenientibus ex vndecim incõuenientibus. vt in parte precedenti.

q Discrimnibus. de quibus dixi. §. ꝓxi.

r Cupiẽtes. sisle de ele. cupientes. de concel. preben. c. detestãda. lib. vi.

s Dispensationes. hic posset repeti quod dixi in parte precedenti. in ver. dispensatiue.

t Receptione. dic vt dixi. §. circa ꝓin. capituli. in ver. recipere. ⁊ expone receptione. s. simul facienda.

v Aut retẽtione. intellige etiã de collatis successiue talibus beneficiis

z Forma. de cõcef. preben. detestãda. de iureiur. c. cõtingit. §. si. lib. vi.

a Cuicũq;. cũ nedum infinite: sino ⁊ vniuerſaliter loquat̃ ad cuiuscũq; qualitatis ꝑsonas extẽdat. ff. de here. instit. l. hoc articulo. de lega. ꝓestan. l. i. §. ĝaliter. extra de maio. ⁊ obe. c. solite. circa fi. de ꝓuis. q. ca. vir. di. si romanoꝛ. ⁊ q̃ certe ꝓsone ab ista vniuersalitate excipiũtur vt sequit. vñ per hoc in ceteris effectus vniuersalitatis cõfirmat. ff. de fun. instru. l. quesitum. §. idem ꝛidit domo instructa. in cor. auc. de non alie. aut permu. cc. §. vt autem. col. ij. cum no. in eis.

b Persone. per hoc verbũ videt̃ q̃ hec decre. ⁊ eius moderatio extendantur ⁊ cõꝓhendãt dispẽsationes ꝑsonis non locis cõcessas. nam si idem de omnibus voluisset hoc vtiq; exꝓelisset. quod cum non fecerit: ꝓ omisso debet haberi. extra de deci. ad audientiam. ff. de libe. et posthu. l. cõmodisse. solu. ma. l. si cum dotem. C. de ca. tol. l. i. §. finaũte ad deficientis. Sed in cõtrarium videtur: q; in oĩbus videtur eadem ratio. ergo idem ius. s. vitatio multoꝛ inconuenientiũ quibus ꝑsns. c. occurrere intẽdit vt hic dicit. argu. ex̃ de trãsla. epis. c. inter. de ꝓbr. vti. cũ dilecta. ff. de fon. l. i. §. hoc interdictum. C. de consti. pecu. l. vlti. ⁊ statutum in vno licet de se odiosũ statutum censetur in alio vbi est ꝓnitus ⁊ rationis idẽtitas. ff. de adul. l. si postulauerit. §. ratio. de ed. l. ꝓdam. §. mũmularios. Et not. Gar. de electio. quintiones. in ꝓin. in glo. si sed posito. ⁊ colligitur ex dicta decre. cupiẽtes. iuncta ad illam decre. si posti. §. vlti. eo. ti. ⁊ ex decre. licet canon. eo. titu. ⁊ iuncta ad decretalẽ vnicam. de offi. vi. cle. v. ⁊ argu. in cor. auc. vt hi qui obli. se habere ꝓhibent res mi. §. i. col. vi. vbi statutum ꝛ penale in curatore ex̃ editur ad tutorẽ ꝓpter idẽtitatis rõnem. ⁊ de hoc plene alz dixi de rescrip. abbates. de. v. rũdendo ad decre. statutũ. de elect. lib. vi. que ꝑdictis prima facie videtur obstare. Quid ergo dices: Respondeo q̃ dispensationes locis vel dignitatibus cõcessas non tollit hec decre. tum q̃ hec non ex ꝓmit: ⁊ agit de iure ꝓsonarũ ꝓ dispẽsationẽ q̃sito tollendo quare remanet. arg. xxvi. q. ij. c. i. ⁊ in multis capitulis eiusdẽ q̃mis. ⁊ nlib. feu. defen. cog. c. i. in fi. tum q̃ in illis cessat ꝑsonalis ambitio/vagatio et importunitas que dederũt causam ob inconuenientia inde sequẽtia editioni huius decre. vt patet. in ꝓn. ergo cessare dz eius effectus. lxxij. dist. verũ. C. de transac. l. interpositas. tum q̃ citius ꝑsonis q̃ locis vel dignitatibus cõcesse dispẽsationes alibi subrnouẽtur. de rescrip. q̃ per ambitiosam. de ꝓtui. c. ne alicui. li. vi. ⁊ arg. ff. de cẽs. l. etatẽ. §. rebus. de aqua quoti. ⁊ esti. l. i. §. ꝓmittitur.

c Cardinalibus. sic dictis: q̃ sedi apostolice que aris est ⁊ cardo aliarum ecclesiarũ. xxij. dist. sacrosancta ser uiit: vt sequit. ⁊ sic cognomẽ sium mutuab eo cui deseruit. ar. C. de exc. mu. l. vdraule. lib. x. de adiuctu. l. mutuab eo cui deseruit. ar. C. de exc. mu. l. vdraule. lib. x. de adiuctu. l. decernimus. §. vniuersos. de fabricẽ. quasi ꝓ totũ. lib. vi. ff. de vb. sig. l. decernimus. §. vniuersos. de fabricẽ. quasi ꝓ totũ. lib. vi. ff. de vb. sig. l. ferri. §. fi. in cor. auc. de defen. ciui. circa ꝓin. col. iij. de armis. circa ꝓn. C. de epi. ⁊ cle. l. decernimus. xxi. di. c. deros. xvi. q. i. si cupis.

d Romane eccl'e. cui soli competit cardinales hẽ ⁊ nõ alteri: nisi hoc haberet ex ꝓuilegio. no. C. ꝓpost. de cõsti. cum accessissent. Quid ergo erit de dñis cardinalibus moderni tꝑis ꝓdm nostrũ papã bodie ꝓsidentẽ ⁊ suũ antecessoꝛẽ creatis: dicer ẽtur ne de iure cardinales romane ecclie: Videt̃ q̃ nõ cũ ꝓprie romana ecclia sit in vrbe romana. arg. ff. de vb. sig. l. bona ciuitatis. ⁊ l. eũ qui. vnde a ꝓpria vbi significatiõe recedi nõ dzm dubio: nec ad abusiuã respectus haberi. ff. de leg. iij. l. nõ aliter. in ꝓn. ⁊ §. i. circa fi. de vb. sig. l. nepos. Jtẽ quia in vrbe ipsa loco sedis apostolice dnõs ẽt elegisse. extra a qui fil. sint legi. c. ꝓ venerabilem. §. rõmbus. ⁊ ipsas vrbẽ apli petrus ⁊ paulus vna die ꝓ meritoꝛ. ⁊ statutum in vno licet de se odiosũ statutum censetur in alio vbi est ꝓnitus ⁊ rationis idẽtitas. ff. de adul. l. si postulauerit. §. ratio. de ed. l. ꝓdam. §. mũmularios. Et not. Gar. de electio. quintiones. in ꝓin. in glo. si sed posito. ⁊ colligitur ex dicta decre. cupiẽtes. iuncta ad illam decre. si posti. §. vlti. eo. ti. ⁊ ex decre. licet canon. eo. titu. ⁊ iuncta ad decretalẽ vnicam. de offi. vi. cle. v. ⁊ argu. in cor. auc. vt hi qui obli. se habere ꝓhibent res mi. §. i. col. vi. vbi statutum ꝛ penale in curatore ex̃ editur ad tutorẽ ꝓpter idẽtitatis rõnem. ⁊ de hoc plene alz dixi de rescrip. abbates. de. v. rũdendo ad decre. statutũ. de elect. lib. vi. que ꝑdictis prima facie videtur obstare. Quid ergo dices: Respondeo q̃ dispensationes locis vel dignitatibus cõcessas non tollit hec decre. tum q̃ hec non ex ꝓmit: ⁊ agit de iure ꝓsonarũ ꝓ dispẽsationẽ q̃sito tollendo quare remanet. arg. xxvi. q. ij. c. i. ⁊ in multis capitulis eiusdẽ q̃mis. ⁊ nlib. feu. defen. cog. c. i. in fi. tum q̃ in illis cessat ꝑsonalis ambitio/vagatio et importunitas que dederũt causam ob inconuenientia inde sequẽtia editioni huius decre. vt patet. in ꝓn. ergo cessare dz eius effectus. lxxij. dist. verũ. C. de transac. l. interpositas. tum q̃ citius ꝑsonis q̃ locis vel dignitatibus cõcesse dispẽsationes alibi subrnouẽtur. de rescrip. q̃ per ambitiosam. de ꝓtui. c. ne alicui. li. vi. ⁊ arg. ff. de cẽs. l. etatẽ. §. rebus. de aqua quoti. ⁊ esti. l. i. §. ꝓmittitur.

tionẽ ⁊ ꝓtectionẽ ⁊ ecclesiã esse in illo quo ad obediẽtiã. vij. q. i. c. scire. vbi est ergo summ⁹ eps q̃lis est papa: ibi est ro. ec. ibi est sedes aplica. nã cũ de iure cõi in ecclia vacãti sit electio facieda. xxiij. di. in nõe dñi. ex̃ de elec. q̃ sicut. ⁊ papa vbicũq; moriẽte sit ibidẽ vel fakte in ciuitate prima noui pastoris electio facieda. extra de ele. vbi maius. §. porro. ⁊ c. ne romani. cle. v. ĝ se

Vbi papa ibi romana curia.

quit q̃ ibi ecclesia romana et sedes aplica vacet. et sic necessario habet dici q̃ ibi sit q̃ non põt va

qui circa[a] nos vniuersali[b] ecclie seruiẽdo[c] singularũ[d] ecclesiarum

cõmoditatib⁹[e] se impẽdũt[f]: acregũ[g] filijs[h] q. ꝓpter sublimitatem[i]

re ꝓprie nisi vbi est: sicut nõ põt qs mori vbi non est. no. Guil. de elec. cõmissa. lib. vj. ad ꝓmissa facit satis expsse. extra de ꝓbẽ. c. ꝓuti. lib. vi. vbi not. Guil. q̃ vbi est papa ibi est romana curia. Et his igit resultat clare q̃ creati cardinales ꝑ papã vbicũq; dici debent romane ec. cardinales. Et diligẽter auertẽti facilis est rũsio ad allegata in ⁊ rariũ. lz enim deus dispositurit in vrbe romana aplos martyriũ pati ⁊ ipsam eoꝛ sanguine cõsecrari: hoc fuit ideo vt in ea que caput erat superstitionis caput quiesceret sanctitatis: ⁊ vbi gẽtilũ principes habitabãt illic ecclesie principes morarent. vt di. c. beati. in fi. quare nõ sequit q̃ ibi solũ et nõ alibi. s. vbi papa est: sit ecclia dei ⁊ sedes apo. lz etiã respectu habito ad locũ peculiarẽ in vrbe romana dicat ecclia romana. qõ verus est de illa q̃ mẽbrum est vniuersalis ecclie: ipa aũt vniuersalis ecclia in plurã mẽbra bodie est dispsa. vij. q. i. nouatianus. in psona petri fundata censetur fuisse vbicũq; fuit petrus ⁊ adhuc esse vbi est bodie successoꝛ eius vt diri: ⁊ ptz expresse ꝑ bũcter. Sed ideo generaliter dr romana a ciuitate in qua petrus fundamẽtũ ecclie mortẽ subijt temporaliem.

a Circa nos. ad instar senatoꝛ lateri ꝓncipis assistẽtium de quibus ⁊ eadẽ rõne de dñis cardinalib⁹ põt dici q̃ censẽt pars coꝛporis ꝓncipis: vnde sicut in illis ita ⁊ in istis crimen lese cõmitti dr maiestatis.

b Vniuersali. q̃ ꝓprie dr collectio fidelium. de ẽle. di. i. c. ecclia. ⁊ dr vna: q̃ vna fides: extra de sum. tri. firmiter. §. vna. in plura tñ mẽbra singularia ꝓ orbẽ terrarũ diffusa. vij. q. i. nouatianus. xvi. q. vij. c. decimas.

Papa et imperator vocant se seruos.

c Seruiẽdo. Nota cardinales dici seruitores ecclesie: nec mirum cum ⁊ papa seruire ei dicat̃ quare se seruũ appellat: ⁊ imperator seruũ vltimum ecclie se vocat. C. de offi. ꝑfec. ꝓto. l. quas gras. §. j. cupiens dei ⁊ ecclesie seruitiũ adimplere. e. l. §. hoc etiã. ordo enim seruiẽdi est in humana creatura recipere vt inferior ꝓfectum deseruiat: aliter enim vniuersitatem in ea seruaret. lxxiij. dist. c. ad hoc.

d Singularum ecclesiarum. que membra dicuntur vniuersalis ecclesie. vij. q. i. nouatianus.

e Se impendunt. i. exbibent ⁊ ꝓmptos ⁊ obsequiales offerũt. simibuic extra de cle. non resi. cum dilectus.

f Regũ. intellige catholicoꝛ: infidelium enim filijs nõ est verisile papam voluisse aliqd ꝓrogatiue circa pluralitatẽ bñficiorũ fuare: cũ de iure cõi illoꝛ ipi capaces nõ sint salte vsq; ad scdam gñationẽ. de here. quicũq;. §. heretici. lib. vi. ꝓ linea tñ masculina descẽdentes. eo. ti. ca. statutũ felicis. ⁊ hoc verũ ee ꝓbabiliter põt dici de dispẽsationib⁹ ꝓ eos obtẽtis post incursum heresim per parẽtes. q: negari non põt quin tales dispensationes sint noui iuris ecclesiastici acqstime a quo tales excludunt. vt. d. §. hereticj. Sed ponas dispẽsatiões obtinuisse ante heresim parẽtum erit ne idẽ? Credo q̃ nõ: immo habebit locũ qõ hic dr: q: inquesitũ filijs ꝓ tali heresim parentũ tolli nõ dz. arg. ff. de fena. l. filiã. de pe. l. crimẽ. C. e. ti. l. sancimus. extra de bis q̃ fi. a maio. par. cap. ĝsinit. ⁊ arg. d. c. gcũq;. §. ad h. ⁊. §. vlti. vbi post heresim parentũ ꝓhibet filijs bñficioꝛ acqsitio nõ tolli ante facta: ⁊ emãcipatio facta de liberis post heresim parentũ nulla dr: ĝ a ꝑuio sensu ante bñ tenet ⁊ suo vigore ponit ita ⁊ hic: q: nõ ꝓtabit inqtatẽ ꝓtis filius. i. q. iij. c. i. ⁊. ij. ⁊ arg. C. de here. aut. adẽ est. ꝓtissime: q: tales dispẽsationes nõ ꝓuenerũt ad filios ex ꝓonis parẽtum ꝛ aliũde. arg. ad hoc. ff. de interdic. ⁊ rele. l. ij. de decu. l. ij. §. nullũ. de iure pa. l. iij. in fi. de bo. poſ. ꝛ tab. l. iij. §. emãcipatus. Sz inrta hoc quero. pone aliq̃ nobilis vel alia mulier fuit ꝓcreatus. Sz inrta hoc quero. pone aliq̃ nobilis vel alia mulier fuit ꝓcreatus illoꝛ mortuo retinuit dignitatem regine. ff. ad muni. l. filij. §. vidua. extra de fo. cõpe. ca. ex parte. sed põt suscepit filiũ ex aliquo nouo marito. nũquid ad illud ertẽdet qõ hic dr: Dic q̃ nõ: tũ q: nõ est filius regis qõ iste tertius exposcit. tum q: ⁊ fi a marito nõ tñ rege illum susceꝑisset: ad illud qõ hic dr minime traheret: nã ẽbendo cũ viro inferiori q̃ rege/illa desijt habere dignitatem regine. C. de inco. ⁊ munici. l. vlti. lib. x. ⁊. d. §. vidua. ⁊. ff. de fena. l. femine. C. de mup. l. cũ te. ⁊. d. c. ex parte. ⁊ sic nec ex rege nec ex regina ille natus est: qõ ꝛ requirit: ⁊ qr in ipso deficit claritas generis ⁊ regalis ⁊ potissime ob verbuz dũtaxat qõ de tus. de contrahen. emp. l. si debitor. §. verisimile.

Regum filie an possint ꝓuisiones ꝓcurare ꝓ filijs regio filiorum.

g Filijs. qd aũt esse de filiabus: pone aũt q̃ tpe huius ꝓtõis aliq̃ filia regis dispensatiue teneret duas abbatias: vel alias dignitates maiores: nũquid exceptio que hic fit de filijs censebit facta de filiabus: dũtaxat videt excipe cũ dicit dũtaxat. Sz ⁊ rariũ teneas: q̃ hec cũ sit odiosa ẽre restringẽda. de reg. in. odia. lib. vi. ff. de li. ⁊ posthu. l. cũ quis dam. q̃re ꝑ q̃s exceptio q̃ ad eã fit est fauorabilis ⁊ hoc denotãt ꝑ bas

Filij cuiꝰ ꝑ erat rex tpe concepcionis non aũt tpe natiuitatis vt ꝛ an ꝓsit ꝓuilegio filij regis.

Questio.

Nepotes etiã regũ cõtinentur appellatione filiorũ.

Sublimari ꝓfumit gs ob sua merita.

to ma. & honestio: est. i. esse ꝑsumitur. in cor. aut. de defen. ciui. §. nos igit. col. iij. lz glo. dicat ibidem q nō de honestate animi sed seculi loquitur. & alibi loquitur: quāto quisq; est celsior tāto & aliꝫ potēcior. xvj. q. j. c. sunt nōnulli. & q; sacrilegij instar obtinet dubitare an ille dignus sit quem prīceps elegerit. C. de crimi. sacri. l. ij. xvij. q. iiij. §. qui autē. v. si quis. als est ibi. c. † arg.

Cardinales nouem habēt ꝓuilegia.

C. de aduoca. diuer. iudi. cum. l. restituende. in fi. ¶ Sed gr̄a hui⁹ q̄ro q̄le sit isti⁹ sublimitatis cardinalat⁹ ꝓuilegiū. Ad hoc dicas q; ē multiplex ꝓuilegiū: q; hostiliter cardinalē insequēs. xxxvij. penas patitur & incurrit: quas saltē oēs non incurrit insequēs ꝓpriū sūū ēpm, vt colligit ex de penis. felicis. li. vi. & c. ti. c. si qs suadēte. de. pape. v. ¶ Scōm q; cū dñi cardinales sunt legati ꝑferre possunt bñficia etiā ad papam deuoluta. de ꝑben. venerabilis. de offi. leg. c. officij. lib. vi. ¶ Tertiū q; legati excōicatos ꝓ iniectione manuum vndecūq; veniētes absoluit. ex de offi. lega. ca. excōmunicatos. ¶ Quartum q; legati de latere mare trāseuntes vti ꝓpt insignijs aplice dignitatis puta palefredo vel equo albo. vestimentis rubeis. freno & calcaribus deauratis et similibus. de ꝓmile. antiqua. vbi de hoc ꝑ Hostiē. ¶ Quintū q; dici possunt patricij quoꝝ nōla in ydemate ꝓncipis scribi ꝙuenerūt ꝑm Guil. notātem in. d. c. officij. Sed me cū ipso tenere hoc casu non audeo: q; patricios imperator sibi in patres eligebat. instit. qui. mo. ius pa. po. sol. &. filij⁹. C. de cōsul. l. vlti. lib. xij. papa aūt cardinales nō assumit in patres sed tm in filios. ex de testi. c. lz dilectus. de ꝓbē. dilecto. nisi faciat eos episcopos: quia tūc in fratres eos assumit. extra de crimi. fal. & graui.

Sertū q; pars corporis pape dici ꝓt ad instar senatoꝝ. vi. q. i. §. verum. C. ad le. iul. ma. l. quisqs. ꝑm Guil. notātem. in. d. c. officij. vñ alibi no. Jnno. q; collegiū cardinalium hz senatum. arg. xcvi. di. Constantinus. vt no. ipse ex de re iudi. cū te. & de hoc. xvi. q. j. c. eccliā. Jllud aūt aliter persuaderi pōt: nā cū ꝓuinciarū quēdo de cardinalibus oēs fratres appellet: ipsi tāḡ fratres corpoꝝ fratris sui pars esse tēnēdi. ar. C. de agri. & cēsi. l. cū semus. §. vlti. lib. xi. & sicut in persona senatoꝝ cōmitti dr crimē lese maiestatis q; pars corporis principis censent. vt d. l. quisqs. & ita cōmitti dr in ꝓnis dñoꝝ cardinaliū. vt. d. c. excōicatis. vbi de hoc. ¶ Septimū q̄ ex ꝓmissis insurgit. nā si ipsi censeantur vere patricij statim cum sint creati sint liberati a patria ptāte. d. §. filius. & d. l. vlti. de cōsuli. sed hoc nullo iure cauetur q; sint patricij. si censeantur senatoꝝ nō sunt liberati ex hoc. d. §. filius. cum ex illis dignitatibus solum quis liberet a patria potestate ex quibus liberat a curia li cōditione. in cor. aut. cōsti. q̄ de di. §. generaliter. coll. vi. Sed a curia liberat ꝓpter. xij. dignitates. C. de decur. l. vl. lib. x. de quarū numero nō est senatoꝝ. Quid ergo super hoc dices? Dic q; si sint creati cardinales ep̄i nulla est dubitatio. q; saltem ex ep̄ali adepta dignitate liberi facti sunt a patria potestate. in cor. aut. cōsti. que de dign. §. illud. coll. vi. C. de epi. & cle. auf. sed dignitas. als incipit sed hodie. extra qui filij sint legi. per venerabilem. Sed si tm̄ sint creati cardinales quid dices? videtur q; non sint liberati. nam cum ius patrie potestatis consistit in multis puta in. viij. que nominātur. insti. de pa. potestate. §. mus autez. nō debet dici sublatum in patris ꝓiudicium: nisi vbi in iure statutuz reperitur cum non sit lex aliqua illud dicens. arg. in cor. aut. de non eli. secun. nubētes. § optimum vtiq;. col. i. vbi dicitur nō fraudetur pater ture filij. nec tm̄ lex est aliquid tale dicēs ad idē. C. de col. l. illā. de repu. l. dissentientis. ex de sup. negli. prela. romana. lib. vi. ne se. vacā. c. illa. & per hoc scribitur erubescēdum fore loqui sine lege. in cor. aut. de trien. & semis. §. cōsideremus. col. iij. & q; aliozum honores alijs dānoz occasionem fieri nō oportet. C. de ſta. & imag. l. a virtutū. & de silētia. lib. xij. nec vlli est cum alterius iniuria ꝙsulendum. xvij. q. ij. c. ꝓimum est. C. de offi. ꝓfec. vr. l. prefectus. Sed his nō obstātibus cōtrariū nō improbabiliter potest dici. certum est enim q; multiplex est dignitas secularis vel officiū: q; que vel q̄ aliquem liberat a curiali conditione vt colligitur. o. l. vlt. C. de consul. li. x. & illa eadem que est in numero duodena. vt predixi bodie filium liberat a patria potestate. vt. d. §. generaliter. in quo numero computātur aduocati fisci/questores/ꝓcuratius agentium in rebus: & similes multe de quibus minus videt q; liberent cum ex earū virtute nullus effici dicatur pars corporis principis. & tamen liberāt. ergo multofortius dignitas cardinalatus sumpto arg. a minori. de quo no. de elec. cum in cūctis. vnde lz nō sit hic expresso iure cautum: tñ de similibus ad similia procedit. ff. de legi. l. non posſunt. cū plura sint negocia q̄ vocabula. ff. de ꝑscrip. vbo. l. natura. et statutum in vno statutū cēsetur in alio vbi est penitus eadē vel maioz ratio. not. ff. de iudi. l. cum ꝓtor. nec videtur dānum er hoc pater vel iniuria patri: cum enim naturaliter augmētum in honorem filij desideret. extra de testi. c. ſuper eo. cū eadem persona fingatur esse cū eo. C. de impu. & aliꝫ substi. l. vlti. & eadem caro. xxxv. q. iij. hac auctoritate & excellentia & nobilitas filij patrem nobliorē reddat: & laudem magnā patri afferat. et magne letitie prebeat occasionem. vt legitur in. d. §. generaliter. & gloria patris est filius sapiēs. ¶ Proverb. xvij. & xxv. c. xcv. di. c. estō fidei ctus. in fi. tales honores laudē letitiā & gloriā dz omni pecuniario commodo quod ex patria potestate pōt cōtingere preferre. ff. si quis omi. cau. test. l. iulianus. ¶ Octauum ꝓuilegium q; cardinali asserenti se legatum creditur absq; litteris. xviij. dist. c. nobilissimi. lz aliqui hoc reuocent in dubium. ¶ Nonū q; assertioni cardinalis absq; actis creditur super bis que coram eo acta fuit saltem de cōsuetudine curie. extra de ap. constitutus. vbi hoc no. per Hostien. in verbo assertioni. et ꝓto tali consuetudine potest ē ratio quasi creditur ꝓncipez qui ipsum ob singularem industriā exploratā eius fidē & gratuitate ad tante dignitatis magnitudinem adhibuit non esse als aliter processurum seu iudicaturum esse ꝓ o sapientia ac luce dignitatis sue quam ipse foret indicaturus. argu. ff. de offi. ꝓfec. ꝓneto. l. vna. circa finem.

Nobilitatis ratio ꝓ nullus est habenda.

a ¶ Generis claritatem. no. habendā rōnem nobilitatis generis et hoc etiā in penis infligēdis. de quo dic vt legit & no. xviij. q. i. q̄d circa pacem. ex de iureiurā. cum quidā. ff. de pe. l. quedā. de incen. rui. nau. l. pedius. C. de paga. sacri. & temp. l. vlti. cum si. multis. Quātum in honoris exhibitione & salutatione & sedis inter iudices assignatione. de quo dic vt legitur. C. de offi. diuer. iudi. l. ij. & iij. vbi senatozes vel clarissimi. l. iij. & ſ. sedendi. de offi. cini. iudi. l. ij. de hoc etiam no. t. iij. q. ix. c. necesse. Quātum in beneficiozum obtinenda multiplicatione: vt hic. & de ꝓben. c. de multa. §. vlti. Quātū in faciendo de ipsis ꝓe aliꝫ ceteris paribus electione. in cor. aut. de defen. ciui. §. interim. col. iij. extra de appel. constituris. cum notatis in ipsis. Quātum etiā in beneficioz equali facienda distributione. super quo vide q̄ dixi. & eo. ca. in ver. mendicant. Necnō in aliozum bonozum vberi administratione ac etiam consumptione. ff. de dona. l. filius. §. nōnunq;. de admi. tut. l. cū plures. §. tutoz. de iudi. l. si longius. in fi. de iure do. l. quero. & in multis que diligens indagatoz per se poterit reperire.

Constitutio non ligata ꝛpe editionis.

b ¶ Derogatiua gratie. ſimi. de offi. delega. hac constitutione. de offi. lega. c. officij. lib. vi.

c ¶ Mutarat exceptis. eadē ẏba repies de ꝓmiſ. c. ne aliqui. de offi. deleg. hac ꝛstitutiōe. li. vi. vñ hec ẏba tollūt dubiū si qō fieret an inferior cardinali puta patriarcha/primas/archiep̄s/abbas/vel filius inferioris rege puta ducis vel comitis dispēsatione obtēta possit gaudere cōtra hāc decre. & dic q; nō ꝑ hūc tex. ꝛ per ea q̄ notaui. §. in ver. cuicūq;.

Deliberata ꝓ aliquo ligatio nō est mutata.

d ¶ Deliberatiōe. no. principē q; ol lege solutus est. ff. de le. l. principes. ex de cōcef. pbē. ꝓpōsuit. deliberatione velle vti in agibilibus. ſimi. de offi. le. c. deliberatione. lib. vi. C. de legibus. l. humanū. ne filius ꝓ patre. aut. habita. ff. de his que in testa. delen. l. ꝓme. de iure patro. l. duo fratres. Eius igit exēplo qcūq; alius idē facere dz. arg. lxxix. dist. le gitur. ij. q. i. deus oīpotēs. ex de re iudi. in causis. dubium em̄ nō est oīa oīno que cōsilio recto gerunt iure: meritoq; effectu & firmitate mti. C. de repu. l. ij. & veritas sepius examinata citius splendescit in lucem: et fructus diuinus est iustitiā sepius recenseri. xxv. q. ix. c. graue. vñ alibi statuitur q; nō cum precipitatione nec subitanee sed cum deliberatione sint sñe proferēde. C. de sen. ex periculo reci. l. ij. extra de re iudi. patho. ralis. cle. v. §. verum. vbi etiam de hoc diri.

Cardinales non sunt a papa ſine iuſta cauſa priuandi.

e ¶ Cum fratribus. Collige hic q; cū papa de cardinalibus loquit̄ indefinite vel promiſcue appellat eos oēs fratres vt hic & in locis multis alijs reperitur. Et pōt ratio reddi. q; ꝓ soli ep̄i cardinales singulariter & peculiariter fratres: ceteri vo filij appellenē. de crimi. fal. ca. q̄ grauis. de testi. lz dilecte. de ꝓbē. dilectus. ne igit ep̄i notabili fraterno nomine nuncupādi vt ibi negligi videātur: ideo & alij ꝓpter eos fratres appellantur. ar. ff. de iniur. item apud. §. hoc edicto. xxiij. di. c. q̄p. ex de beclarantur. ar. ff. de iniur. item apud. §. hoc edicto. xxiij. di. c. q̄p. ex de beclare. c. si aduersus. Et oñi cardinales nō ep̄i qui fraterni nois appellatione non sunt nuncupādi. vt. d. c. q̄ grauis. nisi ꝓpter illos qui ep̄i sunt fratres appellari merētur: sicut nepotes ex filijs qui veri filij nō sunt: nec sic appellari ꝙsueuerunt. ff. de testa. tute. l. q; si nepotes. insti. qui da. tu. pos. §. vlti. tñ ꝓpter filios & ipsi filij appellant. Et sic ex ꝑsonis epi/scopoz cōsequūtur q̄ ex sua singulariter nō possunt: vt alis ꝛtingit. ff. de edil. edic. l. cū aūt. §. si. de bo. poſ. ℈ tabulas. l. nō putant. & si erbere datus. que res pig. ob. poſ. l. aristo. extra de ꝓmiſ. licet. §. j. de concef. preben. c. auctoritate. lib. vj. cum multis simi.

f ¶ De ipsoum consilio. Scilicet cardinalium quoꝝ consilio papa vtitur quia vult vt hic vides. non autem ad hoc de necessitate tenetur. vt no. extra de re iudi. ad apostolice. lib. vj. vocatus enim est in plenum dinem potestatis. ij. q. vij. c. decetero. extra de vsu pal. ad honoz. nec potest ei dici: domine cur ita facis. de pe. di. ij. §. ex persona. Et sup hoc quia aliqua quandoq; habent fieri simpliciter ꝙsilio alterius. aliquando cum consilio: aliquando de consilio: aliquando non possunt fieri sine consilio: aliquando habent fieri cum alterius assensu. et quid iuris in omnibus istis sit: vide quod no. compo. extra de consti. ca. penul. et Guil. ne se. va. c. j. lib. vi. & ibi diri.

g ¶ Sciētia. factū ex certa sciētia pape robur obtinet firmitatis: etiā si de se nullū erat. extra de trāsac. c. ij. de accu. c. ad petitionem. ij. q. vij. c. boc quippe. & ar. C. de testa. l. oīum. de appari. iudi. l. ꝓbatorias. li. vj.

h ¶ Moderandas. diminutionem non augmentum denotat istud verbum. extra de verbo. sig. c. transmisse.

i ¶ Effrenatam. id est immoderatam et indecentem. si. ff. de testi. l. j. in fine.

ſi. extra. e. ti. ſignificauerunt. et. c. cum causam.

a ¶ Easdē ꝑsonas. ſ. quascunq; ꝓterq̄ hic exceptas. vt. ℈. patet.

b ¶ Totaliter non frustrentur. als fraudentur. sic enim est interpretāda indulgentia ꝓncipis vt aliquā gratiā afferat impetrāti. C. de legi. l. ij. ff. de iure immu. l. j. in fi. extra de ẏb. sig. c. in bis. nec aliter est interpretanda. ex de ẏb. sig. oliz.

Indulgētia aliquid aſſerendz.

ne als delusoria videat. ff. ne quid in lo. pub. l. vlti. de iudi. l. si ꝓtetor. ex & verb. sig. abbate. §. vl. et c. cum olim. de ꝓui.

c ¶ Statuimus. hoc verbū rē ꝑsecta significat et cū effectu: nō verboten⁹ accipiendū est. ex de ẏb. sig. c. in bis. et tale statutum ꝓncipis ex quo alo legē condēdi facti est olno seruādum est. C. de legi. l. leges. c. di. c. contra more. xix. di. ſ memoriā.

d ¶ Nunc. ſ. tpe publicationis huius decre. ante em̄ nō ligauit in cor. aut. vt facte nouę ꝙstitu. col. v. ex de ꝙsti. c. cognoscentes. de ꝓbē. cū singula. §. cōtra. li. vi. & ℈. sequit. dnrū ei eēt sentire q̄ statim a tpe editionis ligaret forte penitus ignorātes cōtra iura. ff. de decre. ab or. fa. l. vlti. xxxij. q. iij. c. dicit sara. lxxij. dist. ꝓpoſuiti. quid em̄ peccare diceret antigtas si buⁱ decre. ſciā & C. de testa. l. iubem⁹. consensum em̄ non ignorantiā volumus obligari. C. de tabu. generali. respondeo illā in qua nihil taceret: vel nihil exꝓmit: quo expresso vel de elec. oudū. §. pe. de ꝓben. c. ſi dignitatē. de. v. sic enim dici cōsueuit in impetrationib⁹ beneficioz. de rescrip. si ꝓponēte. de ꝓbē. ſi motu. et. c. non pōt. li. vi. Sicut em̄ in illis tanḡ ambitiosa fit stricta interpretatio. de rescrip. si gratioſe. & de ꝓben. q̄nis. li. vi. sic fit ꝛ dispēsationibus: vtpote a iure cōi exorbitantib⁹. ex de fil. presby. c. j. & ij. li. vi. & arg. ff. de nata. resti. l. j. de excu. tu. l. q testamento. stricte forma mādati in illis: & forma dispensationis in istis seruata cessante argumēto in vtrisq; sumpto a minozi vel a maiozi. super quo vide q no. ꝓ Host. de rescrip. postulasti. & c. in nostra. & ꝓ Jnno. de concef. ꝓbē. dilect⁹. & q̄ als sup hoc diri. d. c. ſi dignitatem. et quod no. de capel. mo. ex parte.

f ¶ Absq; dispensatione. illa aūt facta ꝓ illū qui pōt & legitime: vt diri in no. ꝓcedenti reddit licitū q̄ als erat illicitū. ar. de elec. dudum. §. nos igitur. de concef. preben. cum nostris. §. nos vero. de transac. c. j.

g ¶ Maluerit. reseruat. ergo optionē circa vnū cū cura: & circa aliud ſine cura: sicut alibi reseruat optio retinendi vnum de ꝓtius obtentis. de ꝓben. cū singula. li. vi. & c. ti. c. referēte. c. ꝓeterea. & c. tne. ff. de colle. illici. §. vlti. & ꝓ hoc refrenat hec effrenata multitudo sup retentione pluriū: per hoc etiā in totū nō frustranḟ effectu dispensationis ipsam obtinentes: cū als de iure cōi vna dignitas vel ꝓsonatus se nō cōpatiat cū alia: vl alio etiā sine cura. de ꝓbē. de multa. §. Hidē. de elec. dudū. §. pete alia iuris communis prohibitione.

h ¶ Licite. i. de nostra licentia per hanc decre. concessa: vel. i. non obstāte alia iuris communis prohibitione.

i ¶ Que tamen. ſ. vnum cum cura: et aliud sine cura. vt. ℈.

k ¶ Teneantur. hoc verbum necessitatem videtur imponere eligendi.

l ¶ Eligere. ff. de ꝑben. cum singula. §. circa. lib. vi.

m ¶ Infra. limitatiuum est temporis istud verbum: et vltra illud nō est locus tali electioni. arg. ff. de fideicom. liberta. l. tbais ancilla. §. intra. de leg. ij. l. statu liberum. §. ſtichum. de condi. & demon. l. ſi in diem. Sed ꝓper quo vide ſi placet quod no. ꝓ o et contra. de concef. preben. c. cum ei. cle. v. in glo. per hoc patet.

n ¶ Mensem. Sed quod dies faciēt mensem: Dic q; tot quot cōtinebit mensis in quo fiet notificatio ꝓsentis cōstitutiōis vt sequit. nisi enim dicas non numerareť mēsis a tpe talis notificatiōis q̄ text⁹ requirit. et ſi de illo mense erant aliqui dies lapsi supplebunt de sequēti. arg. ff. de ẏb. sig. l. cum bisſextus. de diuer. et tempo. ꝓscrip. l. j. de re iudi. l. nisi ler. sic no. Bar. de elec. c. q̄ ſit. & de rescrip. si ꝓpter tua. lib. vi.

Conſtitutio quādo ligat.

o ¶ Notitie. sez vere vel interpretatiue que accidit lapsis duobus mensibus a tempore publicationis ꝓsentis cōstitutionis in cor. aut. vt facte no. consti. col. vj. ex tunc enim ius interpretatur et fingit quem habere notam constitutionem ꝓncipis: nec ex tunc est probabilis ignoratia. arg. xvj. dist. q; dicitis. ex de postu. prela. c. j. ff. de insti. act. l. sed & ſi. ſtitutiones alioz. dic ſm q; no. Host. in summa. de consti. §. quando.

p ¶ Ceteris beneficijs. scilicet non electis.

q ¶ Non poterant. vt sunt ꝑsonatus plures vel dignitates etiam sine cura. vt. ℈. diri.

r ¶ De iure. per hoc videtur innui aliqua beneficia etiam plura numero de iure communi posse teneri. ad idem de rescriptis. c. gratia. lib. vi. et eo. titu. gratie. cle. v. sic sentit Jnno. de preben. cum iam dudum. bodie autem aliter sentire videtur ibidem de concef. prebē. litteras. de his plene per Guil. in ſpecu. titu. de leg. §. videndum restat. ver. illud autem. per Guil. d. c. gratia.

s ¶ Absq; dispensatione. per hoc excludit beneficia: curata etiā vel dignitates seu ꝑsonat⁹ cuz nō sint dimittēda si sunt talia vel tales que de iure communi plures vel plura possunt teneri: vt quia annexa vel annexe: dependentia vel dependentes ab alijs. de prebē. c. super eo. de eta. et qualī. eam te.

t ¶ Que. scilicet beneficia curata: vl alia de iure sine despensatione non cō patientia.

v ¶ Extunc. ſ. lapso mense a tempore notitie hui⁹ constitutionis. non ergo ante finguntur: vel censentur vacare: verbū em̄ tunc extremum tempus significat. ff. de condi. et demon. l. iij. §. j. et ſit ſimile de preben. cum singula. §. j. et. §. circa.

Tūc extremū tēpus notat.

r ¶ Vacare decernim⁹. ista. ex ꝓtāte ꝓcipis ecclie induci fictionē vacationis beneficijbi als nō esset: naturā em̄ rei imutare pōt in aliā: & fingere eē q̄ als vere nō est. C. de rei vxo. act. l. j. & ar. de ꝙcef. pbē. c. cū clerici. v. no. de trāsla. epi. c. q̄to. Quib⁹ aūt auctoritatib⁹ inrib⁹ et rationib⁹ ꝓbat papa hāc aūctē sūmā & excellētē: & ꝓtāte ꝛoib⁹ & ꝓ oīa: et ꝓe oibus. vide q̄ diffuse no. Host. ex & fi. sint le. ꝓ venerabilē. & rōnib⁹.

Natura rei in aliaz mutari pt̄ per papā.

y ¶ Coram. tunc coram aliquo fieri dicitur cum fit eo ꝓsente et intelligente: licet als nolente. vnde coram demente/vel infante/vel dormiente fieri non posset. ff. de verbo. signi. l. coram.

z ¶ Ordinario. i. epo: vel se. va. c. vt in. §. ceterū. sed quem als q̄ in casu huius capituli appellabis ordinarium quo ad talem dimissionem: Videtur q; epm: cū preordinato⁹ dicat̄ in cūctis. xxv. dist. plectis. & q; oēs ecclesie cū suis iuribus in eius ptāte ꝙsistunt: & regende sunt parrochie sub eius tuitione. x. q. j. decretum. & c. regenda. ex de rescrip. omi. c. de rescindendis. cum simi. Sed cū non queras de dyocesano/nec de loci ordinario: sed simpliciter de ordinario: illum dicam ordinarium quo ad hoc qui als iure suo pōt cōferre. ar. ex de offi. ordi. cum ab ecclesiarum. de indi. c. decernimus. & de offi. ordi. et si ad apostolice. de. v. et hoc denotat text. ſequēs cū dicit sine noua collatione ab eo qui facere poterat facienda: vt sic dimisso beneficio⁹ taliū fiat coā illis a q̄bus procedere poterat collatio. no. de renū. c. admonet. Si aūt quereret de dyocesano vel ordinario loci nullo alio subiuncto videretur de epo foze intelligendum. argu. de vi. et ho. cle. c. dyocesani. de eta. et qualī. cum ecclesie. de sequest. poſ. ad compescendas. cle. v. in quibus de hoc diri.

Testiū et ſcripture fides par.

a ¶ Sub testimonio publico. non dicit sub instrumēto publico vel litteris sigillo autentico sigillatis sicut alibi fit de elec. vt circa. de offi. ordi. si canonici. li. vi. ij. q. j. legū. C. de epi. et cle. si qua p caūniā. quare videret satisfactū foze presenti constitutioni si aliqua beneficia dimittuntur coram ordinario sub testimonio fide dignoz testium: per quos facta dimissio reuocata in dubium probari possit. arg. ff. de testa. l. hercedes palam. de ritu nup. l. palā in ꝓin. & ſ. que vt in adulterio. attēta mēte ꝓtissime huius decre. vt plura beneficia se als nō cōpatiētia nō retineantur nisi hec reseruata que mens penit⁹ est seruāda. ff. de excu. tu. l. scire. §. aliud. de ele. si postḡ. §. j. li. vi. vnde cum nō artet dimittētem ad dimittendum sub publico testimonio scripture: relinquam dispositioni iuris cōis. arg. in li. feu. de cog. feu. c. j. quo iure cauēt regulariter parez esse fidem testiū et scripture. C. de fide instru. l. in exercēdis. de pac. l. pactū. licet fallat in casibus ibi no. & plenius per Host. de cēsi. romana. li. vj. hoc maxime dico: q; ꝑsens ꝙstitutio ꝛtra nō dimittentē sub testimonio publico est penalis vt sequitur. quare ob odiū pene vitandū. ar. de elec. statutū. de reg. iur. c. odia. li. vi. intelligā testimoniū publicū nedum instrumētoz & testiū. ad hoc ex de ꝑbē. c. si bñficia. li. vi. vbi q; habēs beneficiū dimittere liberat dimittendo sub qualicūq; testimonio: cuz ibi ad certā speciē testimonij nō arteť: als videreť artari q; ad impossibile dū: tuti⁹ tamē reputo q; sub testimonio scripture fiat talis dimissio cū ꝓptio: si. ꝓbatio per scripturā q̄ ꝑ testes. ff. de pig. l. cōter. cū scriptu fides non variet: vel labilitatem memorie patiatur: sed testiū sic frequenter. ff. de carbo. edic. l. iij. & due cause. de acqui. poſ. l. peregre. & j. altero de duobus habet electio fieri: debent alia dimitti per hunc tertiū als pena sequens locum habet. si enim aliter diceres non haberet fieri talis dimissio infra idem tempus sed diuersum. arg. ff. de condi. et demon. l. si in diem. de fideicom. liber. l. tbais ancilla. §. intra.

Probatio ꝑ ſcriptura eſt prōptio: q̄ ꝑ teſtes.

b ¶ Idem tempus. ſ. mensis: vt. ℈. Jgit infra eūdē mēsem intra q̄d de altero de duobus habet electio fieri: debent alia dimitti per hunc tertiū als pena sequens locum habet. si enim aliter diceres non haberet fieri talis dimissio infra idem tempus sed diuersum. arg. ff. de condi. et demon. l. si in diem. de fideicom. liber. l. tbais ancilla. §. intra.

c ¶ Verbaliter. id est verbis expressis: quasi non sufficiat hoc in mente

Erubescimo ſine lege loqui.

Pater & filius fingūtur eadem perſona.

Bñficiū si debeat dimitti vba lit: ꝙliter a muto dimittitur.

realiter[a] cum[b] effectu dimissis: absq[z][c] eo q[d] ad illa nunq[z] sine noua[d] collatiõe ab eo q facere[e] poterit facięda redire[f]: aut eozū administrationi se immiscere[g] ꝓsumant. Alioquin[h] tã[i] bis q[j] alꝫs omnibus beneficijs[k] que virtute hmõi nr̃i moderaminis retinere poterãt (vt ꝓfert[l]) sint ipso[m] iure priuati: et ꝓtinus inhabiles[n] ad[o] similia beneficia[p] obtinẽda. ¶ Per

boc aut[ē] his[r] q dignitates/ꝓsonat[e]/officia: vel alia bñficia curã aiarum habẽtia ex dispẽsatione q̃ ius tribuat[s] iuxta nostraz moderationẽ ꝓscriptaz[t] obtinẽt: et alia similia beneficia nostrarum ⁊ alꝫs cozũdẽ predecessoꝝ auctoritate litterarum expectãt: cuz quibus[u] est vt illa cũ vacauerint recipe: et vna cũ obtẽtis retinere licite valeãt dispẽsatũ: nolum[v] derogari[x]

quin ea cum[a] vacabũt infra dicti[b] tpis spaciũ possint eligẽ: ⁊ dimissis[c] alijs recipei ſoꝛa ꝓscripta[d] ac licite[e] retinere penas[f] files icursuri[g] si huj[h] nr̃e ⁊traire[i] ꝓsumpserit sãctiõi[j]. ¶ Dozo q̃ q̃ q̃ũdã oculos[k] sic auare cupiditat[l] vitiũ[m] excecauit q̃ plũa talia[n] beneficia simul absq̃ dispẽsatiõe canonica retinere ꝓsumũt. Nos de ill' pñti decreto[o] statuim[p] vt oĩa ⁊ singla bñficia sic[q] detẽta: illo[r] tñ retẽto qõ vltio[s] receperũt: dũmõ i eo[t] ex collatiõe[u] canõica ꝓpetat[x] ius eiꝰ dẽ: ifra tps vt ꝓscribit limitatuz[y] vbo[z] ⁊ fctõ[a] ac sine[b] fraude cozã[c] ordiario sub testimõio silr̃ publi-

cõ dimittere teneãtur. Dõ[d] si nõ fecerint: etiã illo[e] sint ipso[f] iure ꝓuati: i quo ius eis alꝫs cõpetebat: et inhabiles penit[a] ad quẽcũq[z][g] obtinẽda ecclĩastica bñficia cẽseã tur. ¶ Qui[h] vo deinceps[i] receperint[k] dignitatẽ vl̃ ꝓsonatũ/seu officiũ: aut aliud bñficiũ aiaꝝ curã hñs[l] ãnexã: si antea sile[m] bñficiuz obtinebãt illõ c̃ q̃ ipso[n] iure postq̃ scõi possessionẽ[o] habuerit[p]: vl̃ p eos omni dolo et fraude cessantib[q] q̃mĩ[r] habeãt steterit ꝓuati nosc̃unt[s] absq̃[t] more dispẽdio[u] i ordinarioꝝ[x] manib[y] dimittere[z] debeãt pari[a] mõ. Alioqn[b] extũc[c] sunt ipso[d] iure secundo priuati: et

3 ¶ Verbo. hoc est qõ supra dixerat verbaliter. et dic vt ibi dixi.

a ¶ Et facto. supra dixerat realiter in parte ꝓcedẽti: ꝙ idẽ est in effectu.

b ¶ Sine fraude. q. d. nõ retinẽdo illa per aliquaz ꝓsonã submissam. et hoc designat qõ in pte ꝓcedẽti dictũ fuerat cũ effectu.

c ¶ Coraz ordinario. sup hoc verbo et sequẽti. dic vt. s. ꝓori. ſ. diri.

d ¶ Dõ si non fecerint. i. si beneficia oĩa obtẽta sine dispẽsatione excepto vltimo rite collato verbo ⁊ facto sine fraude nõ dimiserint.

e ¶ Etiã illo. ſ. vltimo recepto in quo eis ius q̃situm fuerat ex canonica collatiõe vt sequit.

f ¶ Ipso iure. Dic vt diri ſ verbo silr̃. s. ꝓri. ſ.

g ¶ Ad q̃cũq. magis gñaliter seu vniuersalr̃ i hoc. ſ. icurritur inhabilitas ista q̃. s. ꝓri. vñ dixit q̃cũq; nedũ silia nõ dimissis de quib[9] nõ est dubiũ ꝓ. ſ. ꝓcedente: imo etiã dissimilia puta inferioꝛa etiaꝝ simplicia: cum dicat q̃cũq. ar. de bere. insti. l. hoc articulo. extra de maio. ⁊ obe. c. statuim[9]. illa q̃ alꝫs dispẽsatiõe ꝓcedẽte legitime poterant retineri: et ad que dimittẽda qs nullaten[9] artabat: vt quẽ maioꝛ ꝓcedit culpa maioꝛi plectaꝛ vindicta. l. di. c. qꝛ tua. ⁊. c. in quo maioꝛ est culpa. et extra de bere. excõicamus. ſ. credentes. ⁊ de cle. ercõ. mi. latores. et. ff. ad. l. aql. l. item mela. ſ. ſi plures. ad. l. coꝛ. de ſica. l. vlti. cum simi.

b ¶ Qui vero. Quarta pars.

i ¶ Deinceps. ¶ Post huius decre. editionem.

k ¶ Receperint. Juste vel iniuste: puta per violentiam vel intrusionez. de ꝓbẽn. cum qui. lib. vi.

l ¶ Habens anneram. Super hoc verbo et alijs que precedunt. dicas vt diri. ſ. circa principium decre.

m ¶ Sine. ¶ Puta dignitatẽ ꝓsonatũ: vel officiũ etiã: sine cura/vel quodcũq; aliud cũ cura: qꝛ quo ad habendã ꝓlaritatẽ idẽ indiciũ ẽ de illis: ꝛ nõ curatis ⁊ alijs curã habẽtib[9]. extra de ꝓbẽ. de multa. ſ. hoc idẽ. de elec. dudũ. ij. ſ. ꝛ cũ in iure. nõ aũt quo ad oĩa alia: vt colligit de eta. et quali. c. j. iuncta decre. ꝛ cand. de ele. li. vi. et colligi etiam põt. extra ne cle. vel mo. c. ſuper ſpecula. iuncta decre. ſtatutum. eo. ti. lib. vi.

n ¶ Ipso iure. q. d. nõ expectata sentẽtia hois cũ sit sentẽtia iuris: ⁊ vbi constat quem ipso iure priuatum: vel als ius non habere in beneficio quod detinet de facto expelli ab illo per iudicem potest: nec potest dicere se ſpoliatum: et sic restituẽdum: quia inder eꝑs magis exequi sua beneficij debitum dicitur: q̃ violentiã inferre. sic no. Jnno. et Host. post eum de resti. ſpo. c. accepta. et de fil. ꝓbẽ. c. constitutus.

o ¶ Possessionem. scilicet pacificam. et super hoc si placet videas quod dixi et notaui de elec. commiſſa. lib. vi.

p ¶ Habuerint. Subaudi et fructus ex eo percipere potuerint. alꝫs priꝰmum quis dimittere non tenetur. de ꝓbẽn. c. ſi tibi concesso. lib. vi.

q ¶ Cessantibus. Illã dolũ vel fraudẽ adhibẽtes in cõsequẽda possessioꝛ ne haberi debent quo ad hoc ꝓo possidẽtibus. ff. ne qd in loco publi. l. ij. ſ. hoc interdictũ. ⁊ de reg. iur. l. qui põt facere. sicũt ꝓ contrariũ dolo desinantes possidere ꝓo possessoꝛibus sunt habẽdi. ff. de rei. ven. l. ſi autem. ſ. j. de reg. iur. l. parem. ⁊ eo. titu. c. ꝓo possessoꝛe. lib. vi.

r ¶ Absq; more dispẽdio. q. d. nõ expectata ſnia primatoria facti: vel litis ⁊testatiõe: omiſſa facti allegatione: vt alibi ⁊ ſimili mõ exponi et dici consueuit. de rescrip. c. ab excõicato. de ꝓbẽn. ſi beneficia. li. vi.

s ¶ Ordinariorum. Qui sint illi cauetur. j. ꝓori. ſ.

t ¶ Dimittere. Hec dimiſſio ad factũ solũ refert: cũ iure in illo cõpetenti ſint priuati: vt. s. ꝛ: sicut alꝫs contingit. de elec. nosti. et ibi not. cũ ſili. monio publico: vt. s. ꝓori. ſ. ⁊ prece. quod dic vt ibi diri.

v ¶ Alioquin. i. ſi primũ adepta possessione scõi: vel ꝓ eos steterit in oꝛdinarioꝝ manib[9] sine moꝛa nõ dimiserint verbo et facto sine fraude.

y ¶ Extunc. Non ergo ante: vt. s. diri.

z ¶ Ipo iure ꝓuati. ¶ Per hoc ptz q̃ hec decre. est canõ late sententie nedũ in priuãdo quẽ ꝓmo bñficio tali ꝓ suſceptionẽ secũdi silis: immoꝛ etiã ꝓinãdo illũ scõo: vbi illud nõ dimiserit. put hic statuit: olim autez ver. fed ſi forte. vbi dicit etiam alio ſpolier: nõ dicit ſpoliatus ſit. et eo. titu. cum ſingula. lib. vi. cũ dicit repellatur: nõ dicit repulſus ſit: vt als

dis pretertu dispẽsationis que ius tribuat.

a ¶ Cũ vacabũt. Jstud dicit: qn nõ vacãtia effectualiter ꝙliz eligere non põt. de cõcef. prebẽ. c. q in vinoꝛ. vij. q. j. nõ future. ⁊. c. eũ q. ff. de vul. et pupil. ſub. l. mozib[9]. ſ. interdũ. ꝛ ipetrãs cũ clauſula acceptãdi icertuz puta primũ vacaturum/vel er cã scõm posſet acceptare: quo ad hoc vt man[9] ordinarij ligari dicant. de cõcef. ꝑbẽ. q: cũctis. ſ. pe. et. c. ne captan de. ⁊. c. executoꝛ. de gb[9]ꝛ hoc posſet opponi: ſz nõ ob. per iam dicta.

b ¶ Dicti tpis. ſ. mensis: vt. s. in verbo ſtatuim[9].

c ¶ Dimiſſis. ab bis ſcz ꝓtertu moderamiſ hui⁹ 2ſtitutiõis obtẽtis.

d ¶ Prescripta. s. in verbo ſtatuimus.

e ¶ Licite retinẽ. Ex huius capli ꝓmiſſione etiã hic adde quod diri. s. in verbo dispẽsatione.

f ¶ Penas similes. scz illas quas patiuntur illi q tẽpoze huius decre. plura talia bñficia obtinebãt ⁊ formam huius decre. non ſeruauerunt.

g ¶ Incursuri. ſ. priuatiõis ipo iure nõ dimiſſoꝝ ꝓtertu moderaminis huius decre. obtentoꝝ: et inhabilitatis ſimilium obtinendoꝝ.

h ¶ Cõtraire. ſ. nõ eligẽdo infra mẽſem: vel nõ dimittẽdo bñficia non electa: vel ad dimiſſa fine noua collatione ⁊ electione redeundo: vel eoꝝ administrationi se immiſcẽdo: vt. s. Sed a quo tpe cõputabis iſtuz mẽſem: ipm enim potes cõputare a tpe notitie hui⁹ cõſtõnis: cũ expectãtib[9] post ei⁹ publicationẽ hic referuẽ ius. Dicas igit ipm cõputandũ hoc caſu a tpe notitie vacatiõis vere vel interꝑtatiue bñficij recipiẽdi. iuxta. c. cũ ei. de ꝛcef. ꝑbẽ. cle. v. nõ ante. ꝓ ea q̃ diri. s. in glo. ſ. tpe publicationis: ſicut nec habẽti cõferre currit tps nisi a tpe ſcientie. de concef. rantia: vide qõ no. Host. eo. ti. c. ex parte aſtẽſis. ſup verbo recurrerũt. ij. dist. in ſumma qualis eſt iſta: vt patet. s.

i ¶ Sanctioni. Sanctio ꝓprie est principis constitutio pena adiecta.

k ¶ Dozo. Tertia pars.

l ¶ Oculos. ſ. interiotis intellect[9]. de illis loquit nõ de coꝛporalibus: vt alibi de elect. quoꝛũdã. lib. vi. Oculi enim tales debent esse depurati ab oĩ cõſciẽtie ꝓuitate. i. q. j. multi. de hoc in. d. c. quoꝛũdã. oculi ꝛo coꝛporales nõ debẽt esse pudici ab oĩ immundo aſpectu. xxxij. q. v. qui videt. Aliqñ vero certe persone administrande rei ꝓpositę dicuntur oculi qui peruigiles et ꝓuidi debent esse in agibilibus. xciij. diſtl. dyaconi. vi. q. j. c. oues. extra de offi. archi. c. ad hoc. ſ. j. rrix. di. c. penis.

m ¶ Vitiũ. ergo vitãdũ cũ ſit alarũ deuoꝛatiuũ. de vſu. c. vſuraz. lib. vi.

n ¶ Excecauit. Nõ. auarũ dici cecũ: qn nõ hz oculos interiotis intentionis ad deũ. xliij. diſt. ſicut hi. de elec. auaricie. ⁊. c. quoꝛũdam. lib. vi.

o ¶ Talia bñficia. Que in parte precedẽti vocant legitima vel ſufficientia. ⁊ hec verba ſinonima reputanꝫ quo ad hoc: qꝛ idẽ in effectu ſignificant. ſi enim eſt canonica p cõſequẽs legitima. iij. di. c. canõ. iuncta. l. iij. ff. de legi. Jtẽ ex conſequenti ſufficiens: quia cum talis dispẽſatio ler pri uata dicatur. iij. diſt. c. ꝓinilegia. nihil imperfectum: nihil inſufficiens continere debet. C. qui mili. poſ. vel non. l. ſi quis ſeruum. lib. xij.

p ¶ Decreto. Quid ſit ꝓprie decretũ vide qõ no. iij. diſt. in ſumma.

q ¶ Sic detenta. ſcilicet ſine dispẽſatione.

r ¶ Jllo tñ. Jn hoc ſtricte agit cũ iſtis cũ dispẽſationẽ non habeant q̃ eis alijs habentib[9]: vt ptz in parte precedẽti. ⁊ rõ ibi ex tertu colligitur.

s ¶ Ultimo receperũt. Sz quare magis permittit illi[9] retẽtio q̃ alioꝝ: ꝓtionẽ vltimi: ꝓima oĩa vacaſſent ſicut vacaret ꝓimũ vnicuz. de ꝑbẽ. de multa. ⁊. c. ti. cum ſingula. li. vi. niſi ex dispẽſationis virtute aliud cõtingeret: vel niſi ex cauſa in ꝓimis vel ꝓximo detineret beneficiatus. vt no. rxi. q. i. ſi quis iam translatus. ⁊ per ¶ De. de ſamp. o. c. de multa.

t ¶ Jn eo. ſcilicet vltimo recepto.

v ¶ Ex collatiõe canonica. Sz ꝙlis collatio poterit[h] dici canonica: cuz ij. Dicas q̃ illa q̃ fctã fuit a papa nõ obſtãte ꝓdicta iuſta detẽtiõe/vel

Collatio ſola ius tribuit in beneficio.

r ¶ Cõpetat ius. Nõ. ꝓ ſolã collationẽ canonicã etiã ſine trãditione tri. vi. ⁊. c. accedens. Sicut ⁊ in vltimis volũtatibus rei legate dñium ſine hõ cũ ſeru[9]. de lega. ij. cũ ꝓ. ſ. ſurdo. quẽadmo. ſer. amit. l. ſi partẽ. ſ. furtis. l. a titio. C. de ſacroſan. ec. l. vlt. Cñ ꝓ bñficio collato: eius in ꝓ dicta iura. sicut etiã no. Cõpoſt. de ꝛſti. cũ. M. Jn reb[9] ꝓbanis re-

Oculi sunt duplices.

Auar[9] qui bet cecꝰ est.

Tutor ꝙq; ante tẽ pus ſtatutũ ꝓ tert ademiſtrare.

Tutiꝰ i dubio declarãt iura ſequendum.

Argumentũ a cõtrario ceſſat aliquãdo.

Mrimoniũ ꝓ potẽ loqui an ſine verbis poſſit contrahi.

Absq; et ſi ne ꝓuãt.

Tutiꝰ i dubio declarãt iura ſequendum.

Bñficiuz de facto tã tũ obtinẽs ab eꝑo expelli põt.

in sill dici cõueuit ꝛ notari. de fo. cõpe. si diligẽti. de excel. prela. grauẽ. rj. q. j. inolita. C. de iurisdi. om. iudi. l. in criminali. vñvi. l. si qs in tãtã. in quibus ꝛ similib⁹ sentẽtia priuatoria est necessaria: qz ipso iure vl eo ipso nõ inuenit infticta. Et ita ꝑm hoc decre. de multa dicẽt per istã in hoc correcta: vel trahẽt ad istam vt verbũ spoliet ibi positũ exponat. i. sit spoliatus: vl spolietur de facto quatenꝰ de facto tenet: cũ ipso iure ius sibi cõpetens in illo amiserit vt hic ꝛ. Certuz est ei qꝛ hec decret. exaggerat penã: ꝛ iducit alias duas nouas que tãti sequuntur: que ipso facto incurruntur: et que i dicta decre. non erant.

a ¶ Ad sacros. Denõ sacris nihil statuit ꝙ quare nõ videtur ꝓhibiti suscipi. arg. ff. de interdi. et relega. l. relegatoꝝ. §. vl. ertra de biga. c. ij. cum ibi no. per Host. de cle. pugnã. in duello. c. henricus. l. distin. quicunqꝫ, et. c. placuit.

b ¶ Quodcunqꝫ. De hoc dic vt diri. ꝑ. priori. §. in glo. vlti.

c ¶ Vacatura. f. ipso iure ex dispositione huius constitutionis.

d ¶ Ut premittit. f. ꝓcedẽte dispẽsatiõe electis duob⁹: vno cuꝫ cura/alio sine cura: vel illis nõ electis/vel ceteris non dimissis/vel dimissis si ad illa qꝫ sine nona collatione redierit. vt. ꝑ. in. §. nos itaqꝫ. vel nulla ꝓcedẽte dispẽsatione retẽtis plurib⁹ illisqꝫ nõ dimissis retẽto vltio rite collato. iurta. §. porro. vel secũdo simili suscepto et ꝑmo nõ dimisso iurta istũ. §. in his eñ inducit vacatio ꝓ hãc constitutionẽ in oib⁹. in. §. nos in vltio receptis. in. §. porro. et in isto. ꝛ hũc intellectũ innuit. §. sequẽs cũ dicit vt ꝑmittit ꝙditis. nisi eñ sic intelligas: videret hic innui qꝫ oĩa bñficia in futurũ vacatura ꝓ suscẽptionẽ similiũ cẽnt hic collationi ꝓ se reseruata: ꝛ sup eis sublata potestas ordinarijs vel legat⁹ sedis apostolice cardinalib⁹ cõferẽdi qõ est expresse cõtra decre. de multa. §. his quoqꝫ. ꝛ ꝑa decre. cũ singula. §. statutẽs. etiã. de ꝓben. ꝛ haberet dici necessario qꝫ illa iura cũ suis sitib⁹ sint correcta. ꝛ nõ est verisile ꝙditoꝛẽ buiꝰ canonis ꝫ sensisse. ar. de elec. c. eccliã. ij. §. deniqꝫ. C. de inoff. testa. l. si qñ. nã iuriũ correctio vitãda est. de ele. cũ expediat. li. vi. in cor. aut. de admi. offi. ¶ §. col. iij. nec voluisse intãtũ restringere ptãtẽ ordinariosrũ in bñficijs cõferẽdis: in magnũ forte periculũ diuturne vacationis. ar. ff. de ꝑsnũl. pastoralis. de prebẽ. statutũ. li. vi. vf ergo intelligendus hic reseruationẽ factam esse de beneficijs que per hanc constitutionem vacare cẽsent: ꝛ que als nõ vacarẽt: vt sic in hoc intelligat inquantum minus derogare dicẽt alijs iuribus cõibus. ar. de rescript. c. causam qꝫ. de consue. cum dilectus. ff. de legi. l. sed et posteriores. iurta id qõ alibi statutur. Quotiens eñ sermo duas significationes exprimit: ea potissime recipiat que rei agende aptior est. i. iuri cõi nõ cõtraria. ff. de reg. iur. l. quotiens idẽ sermo. ꝛ alibi legiꝫ. quotiẽs sine captione mihil inuestigari potest eligendum est quod minus habet iniquitatis. vt ꝛ. tit. l. quotiẽs nihil. et opinor hanc mentẽ fuisse conditoris huius capituli.

e ¶ Vel dimissa. Intellige ꝓtertu dispẽsationis sublate: vt statuit. ꝑ. in §. nos itaqꝫ. qd ꝛ ꝙ si nulla sint dimissa iurta illũ. §. sed habẽs dispensationẽ sup pluribꝰ oĩa de facto retinuit contra hãc decre. que et qualia tãꝫ dimissa dices hic reseruata: videt qꝫ nulla. sed dic qꝫ saltẽ censebuntur reseruata tanꝫ ꝓ dimissis habẽda/vel tãꝫ vacatura. vt diri i glo. ꝓece. Nõ sic aũt de obtẽtis pluribꝰ sine dispẽsatione: iurta. §. porro. ilia eñ tãꝫ vacatura ꝓ lapsum mẽsis nõ ꝓñt dici reseruata: cũ tpe huius cõstitutionis edite vacarẽt: sed nec tãꝫ dimissa vbi dimissa nõ fuerãt. nisi diceres ipsa ꝓ to dimissis fore habenda. Sed si ponas ipsa dimissa cẽsebunt ne ipsa reseruata: vt ꝙ nõ sicut nec dimissa prętertu adeptoꝛ scõꝝ similiꝫ: cũ hic videat papa reseruasse solũ illa que per hanc constitutionẽ ipso iure dicũtur vacare: vt diri in glo. ꝓece. vel que sunt dimittenda ex dispositione huius constitutionis non in rem alterius.

f ¶ Nostre ꝛ sedis aplice. differentiã collige inter ista. de rescrip. c. si gratiose. lib. vi. ff. loca. l. iij. ꝫ in casu ꝓsenti quo ad effectum reseruationis nulla videt differẽtia: qz licet hec reseruata ꝓ cõditoꝛẽ huius cõstitutionis non conferentur: remanerent conferenda per successorem cuꝫ nedum sibi reseruauerit: sed et sedi ipsi que non moritur: vt. d. c. si gratione. et ar. in cor. aut. quõ oꝑor. epi. §. licentiam. col. i. xij. q. j. c. liberti.

¶ Papa multa bñficia sibi reseruat cum multis pudere beat.

g ¶ Reseruam⁹. Sed suppolita plenitudine ptãtis: iurta quã pape dicinõ ꝓt dñe cur ita facis. de pe. di. iij. §. ex persona. si queras a me ꝙ potuit esse cã rõnabilis qꝫ ipse talia beneficia ad se reuocauerit cõferẽda: possum rndere qꝫ cũ solicitudo onerosa ꝓficalis officij pape imposita: vt in extrauagãti eiusdẽ ꝓñ pape ꝙ incipit: ad on⁹. multis indigeat ministris: cũ messis quidẽ multa: operarij vo pauci. xxj. dis. c. in nouo. vocandis ꝓ eũ in partẽ solicitudinis. ij. q. vj. q. se. et de vsu pal. c. ad hoc notẽ. quos remunerare tenet: necnõ illos qui suis antecessorib⁹ seruierunt. xij. q. ij. hoc hnõi. ꝛ. c. charitatẽ. ꝛ. c. ecclesiasticis. ꝛ ad eis⁹ sedẽ consluãt vndecũqꝫ clerici indigẽtes qb⁹ paterna ꝓuisiõe subuenire tenet: maxime ne in cleri oppꝛobriũ mendicare cogãtur. xciij. dist. c. dyaconi.

¶ Juriũ correctio vitãda est.

extra de renũ. c. ad supplicationẽ. habeatqꝫ multis mũdi magnatibus illis potissime qꝫ dei ecclesiã in multis dotauerũt: vel illoꝝ antecessores et qꝫ ecclesie dei fuerunt deuoti filij: et defensores se fauorabilem exhibere. de rescrip. sedes aplica. in beneficijs cõferẽdis ad eoꝝ instantiam vt ad subsidiũ ecclesie ꝓ tpe citius inducant: ꝛ ne als ab eo retrahant. ar. C. de bo. ꝙ libe. l. ij. ff. de ope. pu. l. ij. iustum fuit ꝛ equũ adinuenire modũ per quem papa ꝓsit de multꝫ bñficijs ꝓuidere: vt per cũ iusta fiat distributio de eisdẽ: vt in ꝓncipũ capli. potissime: cuꝫ in eo donãdi immẽsitas mẽsura dicaꝫ in cor. aut. de non alie. aut ꝑmu. re. ecclẽ. §. minus. col. ij. ꝛ ista põt dici rõ ꝗre bñficia vacantia per aliuꝫ ꝙ per eum regulariter conferri non possunt. de prebendis. licet ecclesiarum. lib. vi. et ibi de hoc diri.

circa illa ꝓ viã ꝑmutationis ⁿ vel als ⁿ innouare quoquomodo ꝓ sumat. Nos enim si secꝰ actuz seu attẽtatum fuerit: irritum ᵖ decernim⁹ et inane. ¶ Ceterũ ᵍ ordinarios intelligim⁹ in casibus ʳ suprascriptis cẽos ˢ: in quoꝝ ciuitatibus ᵗ vel dyoce. cõsistũt beneficia seu aliqõ eoꝝ qꝫ debent ꝑm ᵛ ꝑmissa dimitti: aut ipsi qꝫ ea debent dimittere cõmorant ʷ: vel ecclesijs

b ¶ Inhibẽtes. Post talem inhibitionem vel reseruationẽ ligate sunt manus ordinarij vt extunc conferre non possit. arg. de rescrip. ubi quigratiam. de concef. preben. c. executoꝛ. ꝛ. c. si capitulo. lib. vi. cum simi.

i ¶ Romanũ pontificẽ. subaudi vel aliuꝫ ab eo sup hoc ꝓtãte habentẽ. de prebẽ. licet. lib. vi. tunc enim per aliũ faciẽs hoc ipse facere censet. de re. iur. c. qui per alium. lib. vi. omnia enim nostra facimus ꝛẽ. C. de vete. iure enu. l. i. §. sed neqꝫ. extra de ꝓben. c. si apostolice. lib. vi.

k ¶ Quacũqꝫ. etiã legationis cardinalis cũ sic indeterminate et vniuersaliter loquat ꝛ nihil excipiat. ar. de maio. et obe. c. solite. circa fi. de bo. re. insti. l. boc articulo. ꝛ ex de ꝑbẽ. c. licet. li. vi. vbi sunt ꝥba sisla et magis specificata ꝙ hic: ꝫ als ex virtute legationis sue posset ꝛferre bñficia etiam ad collationẽ sedis aplice deuoluta. de prebẽ. c. venerabilis.

l ¶ Hmõi beneficijs. f. dispositioni sedis apostolice reseruatis.

m ¶ Disponere. Puta illa cõferendo/vel ad ipsa aliquez eligendo: vel de eis puidendo. Eñ aũt per hoc videat layco patrono interdicta potestas ꝑsentãdi ad talia bñficia. Sentire vt Guil. qꝫ nõ. de ꝑbẽ. c. ij. cuꝫ de iure ꝑsentãdi nõ fiat mẽtio. Itẽ qꝫ ꝓsentat aliquez ad bñficiũ mihi disponit de ipso cuꝫ ꝓ presentationẽ aliquod ius in eo nõ queratur. de iudi. cũ bertholdus. ꝛ ibi no. in. xij. glo. sed tert⁹ but⁹ indefinitas ꝛ vniuersalitas cõtrariũ innuit: potissime cũ statim subiũgat vel als innouare quoqũ ꝓsumat: nulli aũt veniret⁹ in dubiũ qn ꝓ presentationẽ aliquid in bñficio ꝓuari dicaꝫ cũ alteri ꝙ ꝓsentato de iure cõferri non possit: saltẽ durãte ꝑsentatione et agi põt vt ꝓsentatio admittatur. d. c. cũ bertholdus. cũ ibi no. maxime si sit facta a clerico cum illa vim electionis habeat. no. Jnno. de iure patro. cũ aũt. nec ille variare possit. vt ibi. ꝛ eo. ti. c. pastoꝛalis. et si ꝑmissa vera sint videt hic patrono etiã layco sublata ꝑsentãdi potestas qõ fieri bñ potest per papã: cuz de sola gratia ius patronatus in layco toleretur. xvj. q. vj. si quis epꝰ. cf de iure pa. qñ. et quo ad illud sit de foꝛo ecclesie. extra de iudi. quanto. de boc etiam notari consueuit. extra de iure patro. c. cum dilectus.

n ¶ Permutationis. Igitur permutatio de talib⁹ etiam vacaturis hic est inhibita tanꝫ per reseruationem/inhibitionẽ/decreti interpositionem affectis. arg. extra de concef. preben. si capitulo. ꝛ. c. si soli. lib. vi.

o ¶ Vel als. Puta translationis de aliquo beneficio ad alia faciendẽ: vel forte illa alteri vniendo/vel alia diuidendo/vel alia submittendo/vel censum eis imponendo/vel similia faciendo: cũ hic generaliter dicatur innouare quoquomodo. Vel potes dici als innouare puta ad illa aliquem ꝓsentando: vt diri. ꝑ. priori.

p ¶ Irritum. Hec clausula ligat penitus etiam ignorantes. de preben. si postꝫ. et. c. dudum. de rescrip. c. tibi. lib. vi.

q ¶ Ceterum. Quinta pars.

r ¶ In casib⁹ supradictis. in. §. nos itaqꝫ. ꝛ. §. porro. ꝛ. §. quivero. ꝛ ꝓ hec verba innit et denotat qꝫ als sint vel esse possint alij ordinarij ꝙ episcopi. vt. ꝑ. notaui in. §. nos itaqꝫ. in verbo coram ordinario.

s ¶ Eꝓs. Jntellige etiã taliũ beneficioꝝ collationẽ nõ habentes: cum generaliter loquatur: et hoc innuit ter. sequens de capitulis ecclesiarum cathedralium mentionem faciens: ad que certum est de iure communi beneficiorum collationes non spectare. eꝑ ne sede va. c. illa. cũ simi.

t ¶ Ciuitatibus vel dyocesibus. Disiunctiue ponuntur hec duo quasi vnum non sit reliquum. de rescrip. c. rodulphus.

v ¶ Secundũ premissa. f. in. §. nos itaqꝫ. et in. §. porro. et. §. qui vero.

x ¶ Cõmorantur. Eꝓs igit beneficij et eꝑs domicilij hic ordinarij quo ad hoc sunt cẽsendi. simile est de tẽpo. ordi. c. cum nullus. li. vi. Si ꝑas quare hic conditoꝛ canonis nõ ꝛeputauit superiorem ordinarium cẽm originis sicut ibi: Potest dici qꝫ ex causa ibi de illo ꝛ alijs fit mentio vt liberi⁹ et facili⁹ possit quis ad ordines ꝓmoueri ab alieno epõ: cum a pluribus possit licentiam obtinere: et hoc denotatur ibi cum dicitur hoc casu: hic autem non curauit conditoꝛ de originario episcopo facere mentionem: cũ facilius corã ordinario domicilij (cũ ibi cõmoret beneficiatus) possit beneficia dimittere: vel saltem corã ordinario beneficij:

ficij: cũ sub illo in dubio ꝓsumaꝫ bñficiatꝰ domicilium habere. vt no. Jnno. de ꝓsuil. ex ore. qꝫ corã ordinario originis: qꝫ beneficia dimittenda in sua dyoceſi forte nõ habet: nec persona habẽtem illam dimittere falte quo ad foꝛ. vt no. ff. ad muni. l. assumptio. §. i. Sed cũ in loco originis dicaꝫ qs habere domiciliũ regulariter: ꝛ quo ad honores et quo ad munera. ff. ad muni.

l. ordine. §. vlti. de mu. ꝛ ho. l. ꝛ qui originẽ. nõ videt probabilis rõ. quare non sic talia possent dimitti beneficia corã ordinario originis sicut corã ordinario domicilij vel beneficij: cuz ille sicut iste papam certificare possit de beneficijs dimissis corã eo. Sed cũ certus ordinarios tñ reputet epos bñficij vel domicilij: vel capitula ecclesiarum cathedraliũ eorũdem: ꝛ nihil de ordinario originis dicat: non audeo dicere qꝫ corã illo dimittendo qs bñficia satisfaceret huic ꝓstitutiõi: vñ ex quo sic scripta est seruãda est. vt. xj. q. j. scriptũ est. rix. di. in memoriam. ff. qui ꝛ a qui. l. ꝓsperit. ꝛ in dubio verbis cõstitutionis hꝫ stari. ff. de exerci. act. l. j. §. ꝫ is q. ver. in re igit. ad muni. l. ꝓstitutiõib⁹. vt pene hic imposite euitent. Nõ aũt quare sic scripta est põt reddi: qz epi illi ꝛ marie eꝑs bñficij plenius papã certificare poterunt de dimissione beneficiorũ potissime realiter ꝙ epi originis. ar. ex de ꝑsump. c. quosdã. ꝛ. c. ꝗto. C. de rescin. ven. l. quisqs.

a ¶ Cathedralibus. id est episcopalibus ob honorẽ cathedre sic dictis. arg. de offi. ordi. conquerente. de dona. pastoralis.

b ¶ Vacãtib⁹. intelligo ꝙlitercũqꝫ sine morte/sine renũciatione/depositione/trãslatiõe/vel als quoquomodo: cũ indistincte loquatur. argu. vij. q. j. §. ecce qbus. ff. de bo. poſ. ꝫ tra tab. l. j. §. vlti. ꝓ socio. l. actione. §. publicatione. Et qz vtrobiqꝫ est eadẽ ratio: hoc igit casu capitulũ cathedralis ecclesie vices sustinet epi quo ad beneficioꝝ dimissionez recipiendam: licet ipsa vel alia de se non conferant. ne se. va. illa.

Vacatio multiplicis ꝛigit.

c ¶ Eorundem. f. episcoporum beneficij et domicilij. vt. ꝫ.

d ¶ Et bi. scilicet episcopi: vel eis deficientibus capitulum.

e ¶ Ut premittitur. ꝫ. in tribus proximis. §.

f ¶ Perditis. Sz de quibus perditis hoc intelliges: dices ne loqui de perditis illis que retineri poterant: qz alia non dimittuntur iurta precedentes. §. vt eoꝝ collatio spectet ad papam: Dicas qꝫ sic: mens enim fuit conditoris huius canonis sue collationi reseruare oĩa bñficia que ipso iure per hanc constitutionem vacare censentur. vt. ꝫ. dixi.

g ¶ Nos. scilicet viuentes.

h ¶ Vel apostolicã sedẽ. f. nobis ad eterne salutis gaudium euocatis. Vel potes dicere sedẽ apostolicã etiã nobis viuẽtib⁹: cum vbi sit papa ibi sit sedes aplica. vt notaui. ꝫ. in. §. nos itaqꝫ. i ver. romana ecclesia.

i ¶ Primum cõmode. f. arbitrarie iurta regionũ lõgitquos vel ꝓpriaꝫs viarũ discursus. ar. de elec. c. cupientes. ꝛ. c. ꝙ sit. li. vi. de ap. cũ sit romana. C. e. tit. cũ posit. ꝛ ẽ sile huic ꝺ cle. egro. c. vnico. §. si aũt eꝑs. li. vi.

k ¶ Indilate. f. absqꝫ torpore mora vel negligentia.

l ¶ Valeam⁹. Non dicit de perditis aliquid qõ de illis valeat disponere tãꝫ ꝑ hãc cõstitutionẽ reseruatis: quare facit ꝑ hoc qõ diximus in verbo perditis. sed cum quantum ad certificationẽ pape faciendam hic equi pararivideant dimissa ꝛ perdita: videt qꝫ sicut illa sunt hic reseruata: ita et perdita. Sed ad hoc põt dici qꝫ ex hoc sit papa certificandus: vt valeat de illis disponere: nõ ex hoc sequitur qꝫ de oĩbus vt de reseruatis ꝓsonat: vel disponere velit: als hec reseruatio iuris cõis sublatiua potestati ordinarioꝝ derogatiua: et sic odiosa ampliaretur: et extenderetur ad casus non expressos: quod de iure tolerabile non videt. per hoc aũt qꝫ dicit saluberiter disponere valeam⁹: videtur innui qꝫ papa sit certificandus de talibus beneficijs et eoꝝ qualitatibus: qz illarũ expressio aperire et parare posset viam salubri dispositioni pape.

m ¶ Quantum autem. Serta pars.

n ¶ Attẽtatam. ꝫ. §. nos itaqꝫ. f. qꝫ quis vnaꝫ dignitatẽ/ꝑsonatum/officium/ꝓtoratum/ecclesiam/vel aliud beneficium cũ cura possit cuꝫ aliquo vel alio simili sine cura licite retinere.

o ¶ Ecclesiastica. Qlia sunt illa ꝓprie qꝫ clerico tñ cõceduntur in ꝓpetuũ. i. ad vitã qꝫ residẽtiã exposcũt: quã exigit oẽ beneficiũ: nisi de cõtrario cãonica institutiõe detinere nõ ꝓñt. de insti. ex frequẽtib⁹. de reg. iu. c. j. li. vi. ad differẽtiã illoꝝ qꝫ cõferunt etiã layco tãꝫ bene merito. xvj. q. j. c. possessiones. et. q. vj. c. illud. C. de sacrosan. eccle. l. inbemus. xij. q. ij. quicũqꝫ suffragio. vel cã pietatis. xij. q. j. qz tua. xxij. dist. c. si qui vero.

p ¶ Nomine. de nõe eñ cũrãdum nõ est ex quo constat de corpore. arg. extra de procu. petitio. ff. de bere. insti. l. quotiens. cum similibus.

q ¶ Parrochias. Sz que beneficia habere dices parrochias? Dic vt no. per Gar. et Guido. de elec. licet canon. lib. vi.

r ¶ Vicarios perpetuos. Bñficia igit in quib⁹ instituũtur vicarij perpetui nõ dicũtur quo ad hanc modificationẽ habere curã quin cũ alio curato possint retineri: vt hic. ꝛ de ꝑbẽ. sup eo. li. vi. de se tamen curata sunt quo ad vicarios ipsos. vt no. B. de offi. vi. ex parte. Sz an rector principalis nihilominus dicatur curam habere? Dicas qꝫ sic: quia cũ spiritualẽ iurisditionẽ sup vicarium ꝛ alios habeat. vt. d. c. super eo. curam habere dicetur. de elect. dudum. ꝛ infra statim sequitur. Sic sentit Hosti. de ꝑbẽ. exposui sti. de fil. presby. constitutus. i. verbo perpetuus. et in. c. ad hoc. sup verbo prefuerit. Non el est inconueniẽs qꝫ in eadẽ ecclesia sint plures curã insolidum habẽtes vno sub alio existẽti. not. Jnnoc. de preben. cum nõ ignores. ad hoc facit in argu. efficax iste ter. qz cum tãtũ quo ad modificationẽ prefataz tales ecclesie habẽtes vicarios non dicantur habere curã quo ad rectoꝛẽ principalẽ: vt hic. ergo als censentur quo ad illũ curã habere: als quo ad modificationez istã nihil specialitatis inducerẽt per hãc decre. ar. ad hoc de ꝑbẽ. lib. vi. ꝓsenti. ¶. loca. de rerũ ꝑmu. c. j. Itez qz statutũ in certo casu singulariter in alio effectũ suũ nõ extendit. arg. ff. de leg. iij. l. heres meus. §. j. de auro ꝛ ar. leg. l. j. §. item si due.

Curã habẽtes vicarios in ecclia bñfe.

s ¶ Tẽporales vicarios. ideo sic dictos qꝛ ad tps non imperpetuũ duratura est eoꝝ vicaria: puta cessante causa/vel lapso tpe ob quã et vsqꝫ ad qõ talis vicaria concessa est. eꝛ de ap. ꝓuenit. ꝛ de eta. ꝛ quali. c. ex rõne. de elec. cũ ex eo. §. porro. lib. vi. ꝛ talibus cõmittenda est cura per ordinariũ vt in dictis iuribus. ꝛ de offi. archi. c. cũ satis. Si queras quare illa beneficia que regunt per vicarios tẽporales nõ dicunt incurata: sicut illa que reguntur per perpetuos? Rndeo qꝫ rector principalis per tẽporalẽ vicariũ deseruiẽdo per seipsum deseruire ꝛ curã exercere censetur: cũ ille iure suo hoc nõ faciat. arg. eꝛ de resti. spol. cum veniret. ff. de acq. poſ. l. qõ meo. secꝰ aũt est in perpetuo qui nõie ꝛ iure suo curã exercet: ꝛ ꝓ illo iure agere ꝛ defendere se põt. de iudi. cum deputati. de ꝓba. ex ifis. cũ beneficij. ꝓprij dicatur habere. de rescrip. postulasti.

Vicariꝰ tẽporalis curã suo nomine non exercet: qõ tñ facit ꝓpetuus.

t ¶ Visitare. Jsta que sequunt reddũt bñficiũ curatũ: vt hic. et de elect. dudũ. ꝛ ad qd teneaf ille qui visitat faciendus visitationis ꝛpe. Dic vt legiꝫ ꝛ no. de offi. ord. iter cetera. ꝛ. q. j. decernim⁹. ꝛ. c. epm. ꝛ. c. placuit.

v ¶ Jnquirere. De inquisitione que fit parte instante vel ex mero officio qualiter et quibus precedentib⁹? Rndet quod legitur de accu. qualiter. tam per ordi. ꝛ extraord. glo. et per Jnnoc. de ſymo. licet bely. Vbi no. qꝫ iquisitio que fit ex mero officio iudicis fieri potest etiã publica infamia non precedente: et per hoc tolerari posse videntur inquisitiones que fiũt per iudices moderni temporis tam ecclesiasticos qꝫ temporales. et pro hoc facit extra vt ecclesiastica. ꝛ. c. vltimo.

Jngsitio an possit fieri infamia nõ ꝓcedente.

x ¶ Procurationes recipere. qꝫ recipiende sunt iurta formã capituli. cũ apls. de cẽsibus. et cõtra talẽ ꝓcuratoꝛẽ que debetur rõne visitationis de iure cõi nõ currit ꝓscriptio ex parte illius qui ad eã tenet: licet alij in eo possit eã ꝓscribere: secus aũt si debetur ꝓcuratio consuetudinis ratione: tũc eñ per habentẽ etiã illã prestare ꝓscribi põt. extra de ꝓscrip. cũ ex officij. cum no. ibidem. Jn quibus aũt: et de quibus rebus ꝓcuratio sit prestanda: vide qõ no. Jnno. de censi. romana.

Procuratio an possit tolli ꝓscriptione.

y ¶ Suspẽdere. Suspẽsio est multipler. de quo vide qõ not. per Lõpo. de cõsue. cũ dilectꝰ. ꝑ Jnno. de excel. ꝓla. tanta. per. B. de cle. excõ. latores. Sed iurta hoc quero si aliqs est suspẽsus ab officio an itelligatur suspẽsus a bñficio: De hoc dic ꝑ Jo. an. extra de penis. c. si. in glo. que incipit: not. nouã speciẽ. circa fi. cuius opinionẽ approbo qñ dicitur in fi. illius glo. videtur iste tres opiniones iungende et sequende ꝛẽ. Dic breuiter qꝫ aut suspensio inducit ab hoĩe ꝓpter crimen qõ constat foꝛe cõmissum: et tũc ertẽdit ad beneficium nisi ex causa iddo sibi retineaf, vt no. d. c. latores. ꝛ de cle. pugnã. in duello. henricus. ꝛ ad hoc facit de pur. ca. c. ij. ꝛ. c. inter solicitudines. cũ ibi no. ꝑ Host. secus si inducitur a canone: quia suspẽsus ab officio suspẽsus nõ videtur a beneficio nisi a iure exꝑmaf. sic no. Host. ꝛ Guil. post eũ. de re iud. c. cũ eterni. ꝛ Jo. xxij. dist. c. preter hoc. licet in suspenso ab hoĩe ibi notet idẽ sed male.

Suspẽsus ab officio an ſtelligatur suspẽsus a beneficio.

z ¶ Excõicare. Excõicationis diuersi sunt modi ꝑm leges et ꝑm canones: dicitur eñ quis excõicari ꝑm leges a perceptione corporis dñi i cor. aut. de sanc. epiſ. §. omnibus que episcopis. col. ix. et ibi no. de ista excõicatione potest intelligi. c. extra de vsu. qz in omnibus. quandoqz a gremio sancte matris ecclesie. C. de sacrosan. eccle. l. placet. ꝛ ibi not. ca fi. col. viij. C. de sum. trin. l. ij. qñqz a cõmunione fideliũ sicut est bãnitus in. x. col. in ti. hic finit ler. circa ꝓin. De aliqs speciebus ꝛ modis excõicationis (ꝑm canonistas) et ipsarũ effectib⁹ dic vt no. ꝑ Host. in summa de sen. excõ. §. quot sunt species. ꝛ. §. quis sit effectus.

Excõicationis diuersi sunt modi.

a ¶ Absoluere. Talis absolutio ꝓtit rõne iurisditionis nõ officij: vñ eã simpliciter impẽdẽs tpe interdicti non esset irregularis. secus si als eã impẽderet officiando. vt no. Jnno. ꝛ Host. de excel. prela. tanta.

b ¶ De consuetudine. Collige hic talia de quib⁹ premittit posse queri

per consuetudinē. de elec. dudū. §. sed cū iure. cū similibus. ⁊ hoc indubitabile videtur de illis qui talia habent facere rōne suoꝝ beneficiorū. Sed nunquid alicui priuato clerico per cōsuetudinem queri posset vt aliū posset excōicare? videt q̄ non. arg. de offi. archi. cū satis. ⁊ ītā opinionē sequit ¶Posti. de foro cōpe. cū cōtingat. Jnno. aūt cōtrariū tenet de resti. spol. c. cum olim iter. ⁊ ¶Posti. ibidē i hāc sententiā declinare videt.

a ¶De iure. ad quos de iure cōi excōicare? absoluere spectet. vide qō legit. ij. q. j. nemo. extra de offi. ordi. cū eccliarū prelatis. ⁊ plenius in sum. p ¶Posti. de sen. excō. §. qs posset excommunicare.

b ¶Jurib⁹ alijs. de quibus dixi. §. in glo. beneficia igit. Vel dic alijs vt i decre. licet canō. de elect. lib. vi. ⁊ de prebē. de multa. et eo. tit. cum singula. lib. vj. de eta. et qualit. c. ex ratione. cum simi.

c ¶Quo ad cetera. s. preterꝫ ad modificationez hic positam.

d ¶Permāsuris. sic not. q̄ detractiōe facta super certo articulo iuri antiquo per nouꝫ in ceteris remanet non correctuz: quia quod nō mutat ⁊ C. de testa. l. sancimus. de appel. precipimus.

e ¶Nulli ergo. Hic posset pars septima assignari.

f ¶Jnfringere. Cum enim principis constitutio quēcunq; artet etiam inuiti: omnis homo ad eius obseruantiā tenetur. C. de legi. l. iij. ⁊ l. leges sacratissime. xxv. q. j. c. generali. eſ de cōsti. c. j. etiam si als videret dura vel iniqua. xix. distin. in memoriam. ff. qui et a qui. l. prosperit.

g ¶Vel ei. scilicet pagine.

Legis ver ba lz offendere seruata mente.

h ¶Usu temerario. Hoc dicit quia ex causa rationali et ſm iura alia confirmata nō̄ est prohibitum contra verba huius constitutionis ire vt mens seruetur conditoris: permissum est enim verba legis offendere seruata mente. ff. qui petant tu. l. credendum. de excu. tuto. l. scire. §. aliud. extra de verbo. signi. c. intelligentia. sic not. ff. de legi. l. contra. et dixi de regu. iur. c. inspicimus. lib. vj. et ideo permissum est doctozi interpretari verba legis. C. de profes. qui in vbe cōstā. l. j. lib. xij. no. extra de postu. prela. c. j. C. de legi. l. j.

i ¶Attentare presumpserit. scilicet infringere: vel ausu temerario contra istam constitutionem venire.

k ¶Jndignationem. Humano more loquitur. simile extra de rebus ecle. non alie. si quis presbyterorum. xxiij. q. j. odi. et proieci. extra de excess. prelato. clerici. in aur. vt non luxu. contra natu. §. j. colla. vj. propie enim loquendo deus nunq̄ indignari potest cum sit incommutabilis. de hoc etiam per ¶Posti. d. c. si quis.

l ¶Petri ⁊ pauli. De istis aplis singulariter dicit: q̄ alios aplos q̄daz prerogatiua precellūt. ij. q. vij. c. beati. et qui vibem romanā parili consortio glorioso cruce martyrij consecrarunt. de elec. fundamēta. lib. vj.

¶Pape cōstitutionez infringens an grauit peccet.

m ¶Jncurrisse. Sz qualiter hec intelligez: et verba similia in kis gratiosis pape apponi cōsueta q̄ infringēs cōstitutionē vel mādatū teneratur talē indignationē ē icurrat: ¶Potest dici improbabiliter: q̄ si talis infringat vel non seruet pape constitutionem: credens ipsum constitutionem facere nō potuisse hereticus est censendus. xxv. q. j. violatores. et multis. c. seq. xix. dist. c. nulli fas. Quare hoc casu nō immerito talis per hoc errās in potestate clauiū petri: et in eius plōa sine successoꝛibus datarū. Matth. xvj. c. xviij. q. j. c. quodcūq; eſ de re iu. c. ad apostolice. §. nos itaq; indignatioué dei ⁊ aplōz incurrere dicitur cum fit ibi extra fidē. Sed si als credat papam constitutionez facere potuisse: sed aliter eam seruare contemnit: vel eam infringit: non est per hoc censendus hereticus sed grauiter peccat: sic q̄ penā depositionis meretur. iuj. di. §. vlti. sic sentit Jo. d. c. nulli fas. ⁊ clarius Gar. eſ de ele. c. generali. lib. vi. nam et ſm legem ciuilem trāsgredies principis ☞titutionē pena sacrilegij tenetur. C. de eroga. mili. annone. l. legere repetita. li. xij. et hoc casu etiā cū talis peccare dicatur et quantū in se est principi obtemperare nolit cōtra verbū dñi. prima petri. c. ij. extra de maio. ⁊ obe. c. solite. indignationem dei et aplōz non immerito incurrere dicitur.

n ¶Datū auinioni. Ar. in ☞trumētis Jctuū vel pcurationū fore apponēdū locū Jctus. sic sentit Accur. C. de tabula. l. generali. li. x. ⁊ Jo. an. extra de re iudi. c. abbate. §. pe. ⁊ ¶Posti. plenius. pſequēs eſ de fide instru. c. inter dilectos. §. j. in verbo facilius. ¶Do quoꝛ opinione facit in cor. auf. quibus modis natu. effi. legi. §. quātum. col. vj. Sed si tanti vi ri intelligere voluerunt q̄ loci appositio sit de substantialis essentia instrumenti: hoc non reputo penitus expeditum. Jenzelinus.

Loci appositio an sit de substantia cōtractus.

Sedes aplica. ¶Jn quattuoꝛ partes est diuisibilis presens constitutio. Jn prima enim barenga seu prefatio premittitur. Jn scōa facti recitatio subiūgitur: ibi sane prīdē. Jn tertia expectātibus beneficia ex virtute litterarū aplicarū declaratio annectitur, ibi: verū q: ⁊c. Jn quarta ad litteras iustitie ea dem declaratio extenditur. ibi: idem etiam ⁊c.

o ¶Sedes. que censetur esse vbi papa est: vt dixi plene in decre. exercabilis. et in. c. ad onus.

p ¶Jn suis actib⁹. actus sedis aplice cōsonandi sunt iurta potissimitatez actib⁹ diuinis. oīs enim xpi actio nostra est ☞tructio. ij. q. j. deus omnipotens. lxxxj. dist. c. legitur. potissime per virtutē humanitatis ⁊ clemētie per quam sola dei seruat imitatio: ⁊ que sola deo nos equat. in cor. auf. vt ind. sine quoquo suffrag. §. itaq; coll. ij. C. de nup. l. imperialis. de do. inter vi rū ⁊ vxo. l. vl. iurta illud: imitatores dei estote si cut filij charissimi. et ad hoc fac. xl. di. c. nō nos. ⁊ multis capitulis seq.

q ¶Veritatē. Quid ē veritas: ¶Rñdeo: ipse deus/qui de seipo dicit. Ego sum via veritas ⁊ vita: Joh. xiij. c. ⁊ legif. xj. q. ij. c. eristimant. ⁊ c. iperatores. ⁊ c. abijt. de pe. di. ij. c. si enim inquit. §. vsū qui dicit. viij. dist. si consuetudinē. Sed veritas inquantū est creatura humana: potest dici indubitata rei certitudo maxime per visum. insti. de gra. cogna. §. hactenus. et in cor. auf. de fi. instru. circa prin. col. vj. vnde veritati omnis opinio habet succedere. viij. dist. c. veritate. ff. quando actio de pecu. est annalis. l. j. §. vlt. als est ibi ler quesitum. et ad. l. aquil. l. inde neratius. §. vlti.

r ¶Prosequens. intantum q̄ sententiā per se latam commutat in melius ex causa veritate comperta. xxxv. q. iv. c. sententiam. extra de re iudi. cum olim. de pur. vul. c. significātibus. ff. quādo act. de pecu. est annalis. l. quesitum. als est ibi. §. sub. l. j.

s ¶Lucē amās. No. principē qui lex est aiata in terris. in cor. auf. de cōsuli. §. vlti. col. iiij. lucis ⁊ claritatis amicū fore. nā nihil propius est legū q̄ claritas. in cor. auf. de testa. impfe. §. nos igif. col. viij. ⁊ simplicitas magis q̄ difficultas placet legi. insti. de fideicom. here. §. sed quia. Nec mirū: q̄ q̄ in tenebris ambulat/nescit quo vadat. iurta verbū domini: Mat. xv. xxxviij. dist. c. que ipsis. de eta. et quali. c. cum sit. ⁊ ideo alibi legit: qui male agit/odit lucē. et ar. insti. de ob. q̄ ex delic. nasci. §. furtum. nam tenebre apte sunt ad malum. ff. deven. inspi. l. j. §. mulier.

t ¶Euitat. Nec mirum cum ad eam ⁊ ad cuius onus spectet iuris duabia declarare. eſ qui fil. sint legi. c. per venerabilem. §. rationibus. cum eius sit interpretari cuius fuit et condere. C. de legi. l. vl. xj. q. j. §. ex his omnibus. extra de senten. excom. inter alia.

v ¶Modose. i. pplere et inuolute ad instar nodi inextricabilis. simile extra de verbo. signi. cum olim. insti. de fideicom. here. §. sed quia.

x ¶Jnuolucrum. id est inuolutionem et perplexitatem.

y ¶Cautelā. Et⁹ cautela magna dz nobis esse instructio. lxxxj. di. legif.

z ¶Jntendit. scilicet in dubio.

a ¶De illis. scilicet ordinationibus.

b ¶Detrimentum. Hoc dicit quia non debet vni cum alterius iniuria subueniri. xxij. q. ij. c. pmū. xviij. q. v. deniq. C. de emāci. lib. l. nec aur. vñ in dubio papa per suaz ordinationem non intēdit iuri alterius derogare. ff. ne quid in loco publi. fi. li. j. §. merito. ⁊ §. si quis a principe. xix. dist. nullus. ⁊ c. ecce. de offi. deleg. ex parte. ij. ⁊ c. super eo. de restispol. audita. cū simi. Ratio huius est: quia omnibus subditis equalis defensio iuris est per. l. debita. ff. de penis. l. capitalium. §. ad ſtanas. ⁊ per consequens per principem: cum ipse obtinere velit quod sue leges volūt. in cor. auf. de iudi. §. ois aūt. col. vj. ne als inde videant nasci iniurie: vnde iura nascunt. C. vñ vi. l. meminerint. eſ de accu. qualiter. l.

c ¶Sane prīdem. Secunda pars. Et ſume verbum falubriter intendē tes quod est infra.

d ¶Augmentum. Desiderium est enim et esse debet cuiuslibet fidelis: et potissime vicarij christi augmentare cultum diuinum/vt bic. et eſ de consti. ex parte. de rescrip. quia per ambitiosam. lib. vj.

e ¶Saluté populi. s. christiani indigētis permarime pabulo verbi dei: Matth. iij. c. xliij. dist. sit rector. eſ de offi. ordi. c. inter cetera.

f ¶Nōnullis. i. aliquibus. Duobus eñ verbis negatiuis magis affirmari q̄ negari videtur. ff. de verb. signi. l. duobus. simile de rescrip. q̄ nonnulli. de hoc plenius dixi in decre. cum inter nonnullos.

Multiplicauit

Nō cert⁹ nagias hoc bet iter cū munic⁹ hoc rit. de offi. dele. cū dilū. de mon: lū duno.

Nihil fit sine deo.

Vult⁹ duo pliciter sumitur.

Versus.

Papa solus ius in vacaturis confert.

Ipi ago nostrum instruxit.

Veritas quid sit.

Veritas opinio praeterit.

Princeps ei⁹ ges dem ecclesiis

Ēpat⁹ papa i pa sol⁹ dicit.

Clericus papam habet. Papa nullum habet superiorem.

Le aplice q an sint imperrantib⁹ pro titulo.

Presul roman⁹ est ol lege solut⁹.

a ¶Multiplicauit altissimus. Deus ergo multiplicare suum populuz dicitur cum sine ipso fiat nihil. Joh. j. C. devete. iu. enu. l. j. xxiij. q. iiij. c. nabuchodonosoꝛ. in versi. non ergo. als est ibi. §.

b ¶Earum. scilicet ciuitatum vel dyocesium.

c ¶Singulorum. scilicet de populo.

d ¶Vultus. Hoc verbuz sumi põt large pro actu extrinseco: ⁊ tūc exponesvult⁹. i. actus exteriores seu extrinsecos: et quib⁹ de ītrinsecis presumitur bonū vel malū. xlj. di. §. vlti. xxxij. q. v. qui videsrint. eſ de ſsump. ex studijs. insti. de re. di. §. cernos. i cor. auf. de mona. §. cogitandum. col. j. vñ versus. Jntima p motes cognoscim⁹ exteriores. ¶Dōt etiā accipi stricte p aspectu faciei. et exponetūc vult⁹. i. faciens quas eps cōfessiōis tpe i ☞itetes sibi dz inspicere vt discernat q̄to ruboꝛe: seu tremoꝛe vel erubescentia qs petā confiteaf. vt ſm hoc pnia moderetur. ar. ad hoc. ff. de q̄sti. de minoꝛe. §. tormenta. Cautela est tamē adhibenda ne ex aspectu concupiscentia in honesta possit subsequi: puta ex aspectu faciei mulieb⁹is. sup quo vide q̄ plene no. ¶Posf. in summa de penis. §. qualiter facerdos.

e ¶Ut eū decet. Hoc dz q̄ eps curā habere dicit ōm⁹ singulorꝛ de dyocesi. ꝛ. q. j. regēda. xxv. di. perlectis. ⁊ ipsoꝛ anime de eius manibus requiruntur. extra de offi. ordi. irrefragabili. de reg. iur. q̄uis.

f ¶Amicus pastoꝛ inspicere. Quare ob multitudinem messis credentium dignum fuit vt mitteretur alij operarij ad tantam messem recolligendam. xxij. distin. in nono.

g ¶Aut alias. puta scilicet predicationibus/sacramentoꝛum collationibus et similibus. de offi. ordi. inter cetera.

b ¶Partes boni pastoꝛis. quales debeant ei⁹ esse: vide quod no. xliij. distin. sit rector. et. xlv. distin. disciplina.

Ēpat⁹ papa i pa sol⁹ dicit.

i ¶Maximus diuidēdas. Diuisio et vnio ēpatuū ad solū papā nosciꝛ pertinere. xvj. q. j. precipim⁹. ⁊ c. sicut. extra de excef. prela. sicut vnire.

k ¶Ciuitates. No. ciuitatē dici antequ ibi sit sedes ēpalis: nō ergo talis sedes ☞stituit ciuitatē. ad idē. iij. q. ij. audiuim⁹. lxxx. di. c. j. eſ de priui. c. j. vbi de hoc p ¶De. de samp. Quid aūt dicatur ciuitas videre potes qō sup hoc recitat Guil. de rescrip. statutū. in verbo ciuitatib⁹. lib. vj.

l ¶Cathedrales. id est episcopales.

m ¶Limitatas. Talium dyocesium limites prescribi non possunt. xvj. q. iij. c. licet in regulis.

n ¶Dyoceses. a quo loco dyocesis ſcipiat ꝛputari: an a fine ciuitatis q̄ muroꝛ ambitu claudit: an a fine suburbioꝛ ciuitatis: vide quod not. Vin. de rescrip. rodulph⁹. et Guil. i. c. statutū. sup v. i ciuitatib⁹. li. vj.

o ¶Aerum. Tertia pars.

p ¶Ante ordinationem. De obtinentibus enim litteras post talem ordinationem et diuisionem non esset dubitatio cum littere de vna dyoce. mentionem facientes ad aliam sum effectum non extenderent.

q ¶Litteras. Tales littere vtpote ambitiose sunt restringende non relaxande. extra de prebē. cū olim. ⁊ c. ti. c. q̄uis. li. vj. Et de talib⁹ litteris consueuit p aliquos dici q̄ in bñficialib⁹ sunt loco tituli. vt no. Cō post. de rescrip. c. sup litteris. circa fi. Sed in cōtrariū videt q̄ ſra que sine kris fieri põt: semp kas ꝓuenit. vt no. Jnno. de rescrip. cōstitutus. nā sola verbalis collatio facta cōsentiēti dat ius in bñficio. de ꝓbē. si tibi absenti. de cōcef. prebē. c. vlt. li. vj. ⁊ ar. C. de donā. l. sancim⁹. §. exceptis. ⁊ no. Jnno. de rescrip. c. litteris. vñ põt dicere q̄ littera aplica est loco tituli: quo ad ꝓbationē iuris quesiti p collationē pcedētē: nō aūt est pro titulo quo ad iuris acquisitionē cū sine ea sit tā quesitū. Aliqui tñ dicūt q̄ littera est p titulo in collatione facieda: nō aūt in iā facta: vel est titulus remotus non immediatus. sic videt sentire Guil. de lit. cōtest. c. exceptiōis. in glo. j. ad principale. li. vj. Sz aliter ⁊ forte verius põt dici q̄ etiā in facieda nō sit titulus: q̄ sicut in iā facta verbalis collatio est titul⁹ iure quesitus absq; alia traditiōe. ar. extra de accu. accedens. ⁊ no. ¶Posf. de cōsti. cū. M. ⁊ Jnno. de prebē. c. cum inter. ita ⁊ in facienda mandatū verbale factū cōferendo est titulus: cuius vigore cōpetit imploratio officij mandatarij pro facienda collatione: qua facta assequit quis ius in re: ante vero ius ad rē licet nō in re. de prebē. c. quodā. de cōcef. prebē. c. vlti. li. vj. Sz littera apostolica erit ꝓbatio illius ti. sicut alia scriptura que sit de titulo nō est titulus cum frequēter solo cōsensu perficiatur. ff. de act. ⁊ obli. et cōsensu. insti. de obli. que ex videre quod Guil. pro et cōtra plene prosequitur in ꝓoe. lib. vj. et qō

als dixi ad istam materiam de rescrip. c. litteras. cle. v.

r ¶Jn ipsis. scilicet ciuitatibus.

s ¶Tunc. scilicet tempoze diuisionis per nos facte.

t ¶Vacaturis. Jn quibus solus papa non alius ius cōferre potest. de concef. preben. proposuit.

v ¶Quarum. scilicet litterarum.

x ¶Nōnulle. id est aliquę seu multe.

y ¶Adhuc. s. post factaz predictam diuisionem.

z ¶Executioni. q̄ non dz retardari pretertu obiecti criminis: sez quo ad missionē in possessionē: nisi contra publice diffamatū. de accu. accedens. vñ ſle executorie 2ſueuerunt de curia emanare. An autem per eas ius ⁊ quale queratur. vide qō no. per Ber. ⁊ Jnno. de rescrip. constitutus.

a ¶Volentes. dic vt dixi s. in verbo euitat.

b ¶Scrupulū. i. solicitudinē seu curiositatē. sile de ſymo. per tuas. ij.

c ¶Posset forsan incidere. Hoc dicit: quia nihil sic indubitatū est inter homines quin posset: licet als sit decisum quādam solicitam dubitationem suscipere. in cor. auf. de tabel. §. et non fingant. col. iiij.

d ¶Prouide considerantes. ¶Prouida ſm ius fuit consideratio condiciois huius capituli per ea que no. §. in verbo detrimentum.

e ¶Predictam. scilicet factam de vna dyocesi in duas vel in plures.

f ¶Jus ad rē. i. ad petendū beneficiū cōpetēs. ⁊ illud est conditio ex causa none vel officiū iudicis. vt no. Jnñ. de cōsti. cū. M. in glo. pe. ⁊ de prebē. inter cetera. in glo. ſez collatio. Et istud ius petēti cōpetit ex māda to pape facto de ꝓuidēdo: aliter de bñficio vacaturo. vt dixi. §. in glo. tales littere. Et est ius in re quod ex collatione quesituz est. vt ibi dixi.

Jus ad rē et ius in re differunt.

g ¶Ex rōne. i. iuris ſm quaz princeps licet solutus legibus ꝓtectur se velle viuere. C. de legi. l. digna vox. nec vult a iuris tramite deuiare. extra de proba. licet. de excep. cum inter. de accu. licet. §. ne autem als. immo vult obtinere quod sue leges volunt. in cor. auf. de iudi. §. ois autem. et talis voluntas in eo appellatur potestas ordinata: ex voluntate autem illa solutaq; potestate qua cūctis preeminet talis mutatio de qua sequitur fieri potuisse. de rescript. quia per ambitiosam. lib. vj. et ar. de pe. di. iij. §. in persona. tunc enim sufficeret sibi pro ratione voluntas. insti. de iure na. §. sed quod principi. ff. de consti. ꝓin. l. j. que in dubio sancta et iusta presumitur. xl. dist. c. non nos. et ibi no.

Potās ordinata ⁊ soluta i ꝓncipe reperiūtur.

b ¶Mutari nō debet. facit. ff. de iti. actuq; ꝓi. l. nec enim. C. de admi. tuto. l. sancimus. extra de reg. iur. c. factum legitime. lib. vj.

i ¶Maneat. ius ad rē cōpetēs. Simile põt iduci de legato vel fideicōmisso relicto qō efficax remanet sicut ꝓius licz diuisio interuenit. ff. de lega. ij. l. titia. §. lucia. de pignoris obligatione q̄ firma remanet lz res obligata diuidat. C. cōia vtri. iudi. l. si factis. et de seruitute que soluta debet lz fundus seruiens ad plures deuenerit. ff. si serui. ven. l. loci coz pus. §. si fund⁹. ⁊. ff. fa. ber. heredes. §. an ea. ⁊. §. si ꝓmissoꝛ. ⁊ de iurisdictione seu visitatione que in totū debet sicut prius post talē diuisionē. vt in extrauaganti cōi ¶Jo. pape. xxij. que incipit ad apostolatus.

Diuisio ſi tollit legatum nec pignoꝛ obligatiōez ⁊c.

k ¶Prius erat. Ratio huius est: q̄ ex diuisione secuta cōditio obligationis ex gratiosis litteris ortum habens mutari de iure nō potest. argu. ff. de verb. obli. l. ij. §. j. de ꝓcto. ſtipu. l. pretoie. §. incertam. fami. hercif. l. heredes. §. contra si ꝓmissoꝛ. cum simi.

l ¶Declaramus. Non videtur ergo hec constitutio iuris noui editina sed antiqui declaratina: cuius iuris ātiqui mens colligitur ex iuribus in glo. ꝓori. allegatis.

m ¶Gratie. Cum dicat omnes ⁊ singule: intelligēdum est quod hic dicit: nedum de concessis in forma speciali: imo in forma communi puta pauperum: quia licet in illis ſm aliquos littere tales dicantur de iustitia: nihilominus gratiose dicūtur: cum omni lege humana papa sit solutus. ix. q. iij. cuncta per mundum. ff. de legi. l. ꝓinceps. vel alio respectu sunt gratiose in hoc q̄ magis vni q̄ alij concedunt. extra de preben. relatum. cum ibi no. arg. ff. ad senatusco. ſylleia. l. iij. §. sicut omnes. de reli. l. vlti. extra de iure pa. cum autem. cum simi. et hunc intellectum denotat verbum quibuscunq; quod est. j.

Presul roman⁹ est ol lege solut⁹.

n ¶Vacaturis. De cōcessis igit ad iā vacantia beneficia hic nō loquit cū in illis facta gratia statim possit suū effectū consequi: nec ex diuisione subsequēti possit in illis alicuius ꝓbabilis dubitationis scrupulum subuiri. cōtra q̄ ꝓsens constitutio ꝓuisionē inducit declaratoriā.

o ¶Huiusmodi. scilicet dyocesium.

p ¶Jntegris. id est non diuisis.

a ¶ Quibuscūq; .Isti⁹ verbi vniuersalitas expresse designat q; etiā de gratijs in forma cōi cōcessis qō hic ōt intelligat. arg. ff. de bere. inibi. l. boc articulo. ex de maio. ⁊ obe. c. solite. iuxta fi. ⁊ qz in eis fauorabilior est cā nō mutādi ius ad rē cōpetēs ex talib⁹ diuisionibus q; in ceteris: vt no. Cōpost. de rescrip. c. capitulū. in gl. qz questiones. §. item queritur an executor. ver. sed post dictum.

b ¶ Cōcesse. Sed de quibus concessis intelliges quod hic dicit: an de cōcessis proprio motu pape: vel ad preces vel supplicationem? Dic q; de oībus cum dicat ter. oēs et singule: et dicat gbuscūq; nō distinguēdo in⁹ stantib⁹ aliquib⁹ vel nō. ar. de le. prestan. l. i. §. generaliter. xix. distin. si ro manor. ex de primi. quia circa. et qz in oībus eadē est rō: ergo idez ins. ff. de fonte. l. i. §. hoc interdictū. ex de cōfir. vti. cū dilectā. cū fi. et qz diuersitatis rō reddi non pōt idē ius esse i oīb⁹ iductū vf. ff. de iniu. testa. l. posthumi. §. i. de verb. ob. l. actio. C. de libe. prete. l. i.

c ¶ In ipsis. scilicet dyocesibus.

d ¶ Siue diuisis. f. i duas vel in plures: vt. §. ⁊ius integris et antiquis.

e ¶ Aliis dyocesib⁹. f. no uiter creatis et erectis.

f ¶ Ab illis. f. antiquis et ante diuisionem integris.

g ¶ Modo et forma. vt fm mandatū de quidēdo executores. pudeāt: et per mandatū de cōpellendo cōpellāt. iurta. c. si capitulo. ⁊. c. si soli. et c. quia cunctis de concef. preben. lib. vi. cum sua materia.

b ¶ Suo ordine. q. d. iurta prioritatem presentationis circūscriptis dolo et negligentia notabili. de rescrip. tibi qui. et. c. duobus. lib. vi.

Executor ad gras q; liter pcede re potest.

i ¶ Per executores. Executor ad gratias pcedere potest causa nō cognita: vt no. Inno. de presump. dudum. de concef. prebē. proposuit. et Cōpost. de rescrip. capitulū. et Guil. eo. ti. c. statutū. lib. vi. etiā aliquo non citato. no. per Inno. de transla. epi. c. vlti. Sed an executor datus ad prouidendum debeat admittere oppositores vel excipientes. vide quod no. per Inno. de despon. impu. c. ad diffoluendum.

k ¶ Jd pertinebit. Sed qui sunt illi? Respondeo sub executores dati p principales executores vel ordinarij habentes prouisionem vel collationem facere ad instantiam executorum datorum ad compellendum. iurta. c. si soli. de concef. preben. lib. vi.

l ¶ Debitā executionē. q. d. seruata forma rescripti prouidēdo de bñficio q; cadit in gratia non de alio. de preben. cui de non sacerdotali. lib. vi. et arg. ad boc. C. quorum ap. non recipi. l. ab executione.

m ¶ Quibus. scilicet modo et forma.

n ¶ Poterant. scilicet ex mandato sibi facto de prouidendo vel cōpellendo/vel alio.

o ¶ Idem etiam. Quarta pars. Et expone idem. scilicet quod dictum est. §. priori. de litteris gratie.

p ¶ Declaram⁹. Hic dic vt diximus in parte pcedēti in vbo sisi declaram⁹.

q ¶ Justitiam continentes. vt sunt ille per quas mandatur de iure partium debite cognosci: et negocium debito fine decidi.

r ¶ Per illas. Jntellige tales que iurisditionis fuerint attributiue: in alijs enim secus: puta si essent ab excommunicato obtente in alio artículo q; appellationis vel absolutionis. de rescrip. ipso iure. lib. vi.

s ¶ Quarūlibet psonarū. Non ergo refert per quancūq; personā als tñ habilē: ⁊ cōtra quēcūq; littere fuerint impetrate ob textus vniuersalitatem. arg. de maio. ⁊ obe. c. solite. xix. dist. c. si romanorum. ff. de bere. insti. l. hoc articulo. de le. prestan. l. i. §. generaliter. Sane tamen intelligas si littere sint ita impetrate q; ex sui forma quascūq; personas possint apprehendere: als secus. de rescrip. sedes apostolica.

t ¶ Nunc. scilicet tempore editionis huius decre.

v ¶ Diuisis. scilicet ab illis dyoce. de quibus in litteris fit mentio.

r ¶ Erstunt. scilicet ratione domicilij vel rationerei ibidem possesse. super quo vide si placet quod als plene no. de rescrip. c. statutum. lib. vi. licet aliqui ibidem contra notent.

Mandati y formam in der fnare tenetur.

¶ Tenorem. Hoc dicit: quia forma mandati et tenor: est exacta diligētia obseruandus. de rescript. cum dilecta. de resti. spol. pisanis. ff. manda. l. diligenter. als pcessus non valeret indicialis sed partialis: id est per partes habitus et factus: puta ipsarum confessiones forte valeret. per ca. pisanis. vbi sic no. Jde. de samp.

3 ¶ Prouide. Puta discretione prelia que mater ceterarum virtutuz dicitur. de offi. cu. c. j. de re iudi. pastoralis. §. verum. cle. v. j. q. v. presentium. nā ⁊ contra multa iudices dati iurisdictionem sortiuntur: etiā in litteris nō expressa: maxime contra illa sine quibus causa commissa

Judex dat in litteris non expressa.

neficijs diuisis habet quis eadez iura que habebat in integris. Et boc ca. sub boc ti. fuit posituz qm declarat precedēs vt clare patet. Cōcor. c. qz monasterium. de relig. do. in antiquis. Capitulū. ij.

Ad apostolatus nostri peruenit auditū q; aliquaz ecclesiaruz per nos ab alijs ecclijs ex certa causis q; ad hoc nostrū aīm induxerūt auctoritate apostolica diuisaz: plati ⁊ subditi caplis: archidyaconis ⁊ alijs plonis eccliaz a quib⁹ supradicte ecclesie sunt diuise multipliciter iuriari psumunt: nō permittētes eis vti iurisditiōib⁹ et iurib⁹ suis sicut ante diuisionē hmōi vtebāt. Quia igit intētionis nr̄e nō extitit: nec extitit p diuisionez ep̄atuū ecclesiarum ⁊ a quib⁹ diuisiōes facte sunt capitulis: archidyaconis vel

ad effectum perduci non possit. de offi. delega. c. j. et. c. preterea. vt lit. nō cōtesta. quoniam frequenter. §. vlti. ff. de iurisdict. om. iudi. l. ij. et arg. ff. de procu. l. ad rem. ⁊. l. ad legatum.

a ¶ Jntegre. id est non diuise vel alie ab illis non decise.

b ¶ Remansissent. ⁊ sic p consequens computabā tur olim due diete. iurta c. nōnulli. de rescrip. boa die vna. iurta. c. statutū. eo. titu. lib. vi. a fine dyocesis. Perinde ac si non fuisset diuisa respectu nō habito ad dyocesim nouā id est de alia dyocesi de qua conueniēdus erit. Ratio buius potest esse: quia impetrantis rescriptum nihil potest imputari: nec ex supuenienti tali decisione vel diuisione dyocesiz ius illi ⁊ſi tum ex rescripto ad conueniendum aduersarium tolli debet. arg. extra de resti. spo. audita. de elect. constitutionez. §. insuper. cle. v. ff. ne quid in loco publi. l. ij. §. merito. et. §. si quis a principe. et in. c. dilecto. de verbo. signi. c. ex parte. ⁊. c. si per eo. de offig. dele. et firmat Compost. in. c. cansaz. de rescrip. et in. §. priori. precedenti. Jenzelinus.

Diuisio tertialis.

Apostolatus. Diuide istam decretalē in quattuor partes. In prima facti premittitur recitatio. In secūda sup diuisione episcopatuū subiungit papalis intētio. ibi: q; igit. In tertia annectitur ipsa constitutio. ibi: nos presentis ⁊c. In quarta subinfertur transgressus comminatio. ibi: si enim aliqui.

c ¶ Aliquarum ecclesiarum. f. noniter in cathedrales erectarum.

d ¶ Ecclesijs. scilicet antiquis cathedralibus.

e ¶ Ex certis causis. scilicet ad diuini cultus augmentum et salutē populi christiani.

f ¶ Ad boc. id est ad diuisionem de ipsis faciendam.

g ¶ Auctoritate apostolica diuisarum. vt in decret. sedes apostolica. et bene dicit apostolica: ad nullum enim inferiorem spectat episcopatuū diuisio. xvj. q. j. c. precipimus. et. §. sicut. no. extra de excef. prelato. c. sicut vnire. de offi. leg. c. q; translationem.

Eſtat⁹ vniuersitatis non p̄iudicat singularibus.

h ¶ Alijs personis. id est personatum vel aliud ius beneficiale obtinentibus. extra de rescript. ex parte. §. persone. de officio ordina. ad boc si persona.

i ¶ Ecclesiarum. scilicet cathedralium antiquarum.

k ¶ Supradicte ecclesie. f. erecte noniter in cathedrales.

l ¶ Jniuriari. Non sumitur hic iniuriari specialiter pro contumeliam facere: sed generaliter pro eo quod non iure fit. ff. de iniurijs. l. j. ad le. aquil. l. fed si quacunq; §. iniuriam.

m ¶ Non permittentes. Et male faciētes alijs quod ab eis sibi fieri nolēt. j. dist. in pzin. extra de maio. ⁊ obe. c. dilecti. nec quisq; impediri debeat vti iure suo. ff. de iti. actuq; pzina. l. si pecunia. si a parē. quis manu. fue. l. non vsq; als ecclesiasticus ordo confundi dicitur sua vnicuiq; si iurisditio non seruatur. xi. q. j. peruenit.

n ¶ Juribus suis. Puta visitationibus suis et procurationibus et similibus: vt patet infra suis aūt ideo dicit: q; licet ista beneficiorz non sunt propie beneficiatorum: pro ipsis tamen nomine suo et agere ⁊ defendere possunt si fuerit seculares. extra de iudi. c. cū deputati. de probatione litteris. no. Compost. de rescrip. c. edoceri.

o ¶ Quia igitur. Secunda pars.

p ¶ Intentionis nostre. Nota ad intentionem facientis sicut ⁊ mādantis sore recurrendum. extra de offi. deleg. super eo. de prebē. c. cum causam. et. c. cum olim. de arbi. c. exposita. ff. de lega. j. l. si seruus plurium. §. vlti. et de condi. et demon. l. in conditionibus. de excu. tu. scire. §. illud. qui pe. tuto. l. credendum. cum similibus.

q ¶ Episcopatuum. f. noniter creatorum et erectorum.

r ¶ Ecclesiarum. scilicet antiquarum.

s ¶ Facte sunt. scilicet episcopatuum nouorum.

Aliquatenus.

Princeps alteri⁹ iuri derogare ne intēdit.

a ¶ Aliquatenus derogare. Collige hic vulgatū notabile: q; princeps per factū suū iuri alteri⁹ derogare nō intēdit nisi in⁹tū exprimit. ex de offi. deleg. c. sup eo. de vsu pal. et tuarū. de priuil. pastoralis. ff. ne qd in loco pu. l. ij. §. merito. ⁊. §. si quis a principe. C. de emāci. li. i. nec auus. ne als nascaīt iniurie vñ iura nasci debēt. ex de accu. qualiter. C. vnde vi. l. meminerint.

b ¶ Cōtinet expresse. vbi ergo boc exprimeret seruādū esset. xix. dis. in memoriā. ff. q; et a q. l. pspexit. q; lz inferiores plati iura vni⁹ ecclesie in aliaz sine certa solēnitate trās ferre nō pñt. ex de re. ecc. non alie. c. j. papa tñ gaudēs plenitudine pt̄atis. ij. q. vj. c. de certo. extra de vsu pal. c. ad bonorez. ii. q. vi. c. cuncta per mūdū. ⁊. c. per principalem. boc facere potest: nec est q audeat dicere dñe curita facis? de pe. distin. ij. §. persona. cū in bis que de iure sunt positiuo pos sit pro libito super his dispensare. ef de concef. preben. c. proposuit.

Pape nul⁹ audeat dicere dñe curita facis?

c ¶ Nos presentis. Tertia pars.

d ¶ Statuti. Hoc statutū cum vniuersis sit dire ctū ius cōe cōtinet. nam et vim sisie et rem perfectā nosciturr obtinere. ex de verbo. signi. c. in bis.

e ¶ Ecclesiarū. f. nouaruz.

f ¶ Precipim⁹. Tale p ceptū seruandum est als nō seruans puniri dz: q; qō precipit ⁊c. xiij. q. j. qō pcipit. extra de verb. signi. in bis. qui enim potestati resistit dei ordinationi resistit.

Ordo lse.

g ¶ Ne capitula. sume vba illa impediāt quoquomodo. que sunt infra.

h ¶ Primarijs ecclesijs. i. primeuis ⁊ antiquis a gbus alie sunt diuise.

i ¶ Procurationes recipiāt. sup boc vide qō notaui in. c. execrabilis.

k ¶ Archidyaconalia. que sunt iura archidyacono de iure cōmuni cōpetentia. vide qō no. xxv. dist. c. perlectis. extra de resti. spol. litteras. et melius per Inno. ⁊ Host. de offi. archi. c. ad boc. ⁊. c. cum satis.

l ¶ Predictis decisis. scilicet nouiter ab alijs antiquis.

m ¶ Obtinebāt. Per diuisionē igit talē factā iurisditio alijs cōpetens vel ei⁹ exercitiū nō tollitur. Sic in. l. cauet q; diuisis administrationibus ⁊ mutatis ab antiquo scemate: administrabunt officiales primeuj sicut prius. in cor. auf. de admi. offi. in sa. ap. circa fi. ij. col. ⁊. §. illud tñ sancimus. col. iij. cr cui⁹ legis mente fuit sumptū qō bic statuit sicut nō tollit ius competens ex litteris ad bñficia vel ad lites primitus impetratis ex tali diuisione. vt in decre. sedes aplica. et dic vt ibi diximus.

n ¶ Quoquomō. f. facto vel verbo p se vel per aliū publice vel occulte.

o ¶ Ordinatū. tūc em ordinatio sua esset in oībus obseruāda. vt. §. dixi.

p ¶ Si enim. Quarta pars.

q ¶ Agere. verbo vel re ipsa.

r ¶ Facere. re ipsa. vel facto. ff. de verb. signi. l. labeo.

s ¶ Digna. scilicet arbitrarie iuxta culpe qualitatem et proteruitatem excedentium imponenda. extra de pe. si quis suadente. cle. v. ff. eo. titu. l. aut facta cum similibus. Jenzelinus.

Diuisio tertialis.

Jfratrum. Hec decre. congrue pōt diuidi in quinq; partes. In prima constitutionis occasio seu ratio premittitur. In secunda facti recitatio de vsurpātibus iura vacātis in perij subiūgitur. ibi: sane in nostrā ⁊c. In tertia cōtra ipsos eisq; adherentes seu fauentes monitio sub pena: et in contemnētes la ta sentētia annectitur. ibi: quia igitur ⁊c. In quarta omnis eisdē vsurpantibus facta super boc obligatio dissoluit. ibi: et vt quibuslibet ⁊c. In quinta de litteris seu processu contra tales factis faciēda publicatio pollicetur. ibi: ceterum vt huiusmodi.

v ¶ Fratrum. Episcopos et superiores prelatos papa fratres: ceteros vero omnes ecclesiasticos vel seculares appellat filios: als littere sue false presumuntur. extra de crimi. fal. c. q; grauj.

Epi tantū r pñt quātū papa: quo ad ea que sunt decō

¶ Coepōrū. Vocat ergo hic papa epos suos coepos: sicut et impator coepi quasi simul epi: vnde ceteri epi quo ad ea que sunt de efficacia cō secrationis vel ordinis tāta gaudēt potestate quāta gaudet papa: licz quo ad alia epi sibi pares non possint dici cuz dicantur vocati in partem solicitudinis: ipse vero solus in plenitudine potestatis. ij. q. vj. de cetero. ⁊. c. seq. extra de vsu pal. c. ad bonorem.

secratiōis efficacia.

y ¶ Alioz quorūlibet. Nedū christianoz imo etiā iudeoz cū et illis iura sua illesa seruari mandent. C. de iude. l. indei. ⁊. l. nemo exterius. ⁊. l. nulli⁹. ⁊. l. die sabbato. extra eo. ti. c. iudei siue sarraceni. Et quid de iuribus alioz̄m puta paganoz̄m/vel sarracenoz: vel alioz quibus bellum per ecclesiā est indictum vel per epos ecclesie: nūquid illa seruāda sunt illesa? Videret q; sic: cum sic indefinite et vniuersaliter loquatur [quorūlibet] gō vbū de sui natura tam bonos q; malos cōprehēdit. arg. ff. de bere. instit. boc articulo. ef de ma. et obe. c. solite. in fi. Sed cōtrariū est dicēdū cū bona talium occupanti cōcedātur er cā. ff. de acq. re. do. l. naturaliter. §. vlti. insti. de re. di. §. item ea. xxiij. q. v. dicat aliquis. sicut ⁊ bona hereticoz confiscari inbentur. C. de bere. auf. gazaros. ef eo. tit. vergentis. et portātiū arma inimicis fidei. sisle ef de iudeis. ita quoūdam. et cōmittentium crimē lese maiestatis. C. ad. l. iul. maie. l. qs quis. ef de pe. felicis. lib. vi. v. q. i. §. verū. ⁊. si qs er militib⁹. Vel bzeuius potes dicē q; gbuslibet iura sua illesa dicant seruāda nisi ex culpa ppria primationem taliū iuriuz incurrerint vel incurrere debeant. Et expones illud aliorum quorūlibet. f. merentium: de se bilium ad iura aliqua acquirenda: et sic verbum vniuersale limitabitur et restringetur sicut et alibi. C. de sacrosan. eccle. l. j. et. j. dist. omnes leges. extra de priuil. c. vt priuilegia. §. illud. de sen. excom. si vero.

Verbū vle restringit quādoq;.

z ¶ Jllibata. id est intacta vel illesa.

a ¶ Dispēdio. i. dāno. sisle de rescrip. dispēdia. li. vi. de iudi. c. dispēdiosam. cle. v. in cor. auf. de colla. §. super boc censemus. col. ix.

b ¶ Diminutiōis extranea. q. d. diminutionē nescictia. sisle ⁊ cor. auf. cōstitutio q; de dignitatib⁹. §. illud. col. vi. ex q; §. sumptū fuit boc vbuz.

c ¶ Studiū ad bibem⁹. expēdēdo cōsimilia: ⁊ ad tollenda subditoz dispēdia pernoctātes. in cor. auf. vt iudices sine quoquo suffra. in princ. col. ij. ⁊ adde quod dixi in. c. ad onus. in verbo cupienti.

d ¶ Multofortius. Hoc dicit: q; quisq; seipsum ⁊ suā plus diligere tenetur q; aliena vnde dici consueuit. Alpibus ille perit qui se plus diligit vllum: nā prima charitas incipit a seipsa. C. de serui. et aqua. l. presses. et ibi no. quare etiā legitur q; eaz nō habēs in se in alio pteſumitur non habere. xxiij. q. v. c. si non licet. ff. de bo. coz qui mot. sibi cōsci. l. vlti. §. sic autem. de edil. edic. l. cum autem. §. excipitur.

Charitas bñ ordinata scipit a se.

e ¶ Sponse nostre. scilicet spirituali. cui matrimonij spiritualis vinculo alligatus papa dicitur: vt et quicunq; alius episcopus. xxi. q. ij. c. sicut in vna. vij. q. j. sicut alterius. extra de testa. c. requisiti.

f ¶ Conseruādis. Super boc alibi scribitur iustitiam nostram et ecclesie sponse nostre nolumus negligere qui alios in sua iustitia consuemus. extra de immu. eccle. c. quoniam. lib. vi. de sup. negli. prela. licet.

g ¶ Ex iniuncto. simile extra de bere. cum ex iniuncto.

b ¶ Tenemur impendere. ad boc. xxvij. distin. c. ecclesie. extra de cōfir. vti. c. cum dilecta.

i ¶ Usurpationis iniuriā. Hic vsurpatio in mala parte sumit: puta p cet. C. de fun. re. prina. l. vsus aque. lib. xi. ar. sumit in bona parte vsurpatum. i. in vsum vel consuetudinem inductum. ff. solu. matri. l. si constante. §. quotiens. in fi. de vsuca. l. ij. de iniu. l. iniuriarum. §. vlti.

Usurpatio i mala ⁊ bonā pte sumitur.

k ¶ Jncurrant. simile dicit lex in tutore qui pati non debet iura pupilli sui tolli vel perire. C. de admi. tu. l. lex que. §. nec vero domum.

l ¶ Sane. Secunda pars.

m ¶ Fratrum nostrorum. scilicet cardinalium. et super boc vide quod no. in decre. execrabilis.

n ¶ Notitiā. Hoc em scire dicimur qō ab alijs audiuimus. xxij. q. v. c. boc videt. ⁊ ad boc extra de sen. exc. cū desideres. §. secūde. ff. de pe. bere. l. ité veniūt. §. petitā. ⁊. §. a quo. de admi. tu. l. quidam. §. ex quo.

a ¶Sit liquidũ. vt ex de reiud. pastoralis. §. vl. cle. v. de fo. ẽpe. c. licet. vbi de hoc per Jnno. & Host. & ar. extra de homi. pro humani. lib. vj.

b ¶Jncõcusse seruatũ. q. d. absq; aliqua interruptiõe: & sic p talẽ obseruãtiã potuit ꝓsuetudo ius tribuẽs introduci. ex de verbo. sig. abbate. C. de edi. priua. l. an in totũ. de emanci. libe. l. j. de appari. iudi. l. viros. lib. xij. extra de appel. bo ne memotie.

c ¶Cum in illo. §. vacanti imperio.

d ¶Recursus. sile de fo. cõpe. licet. cũ in tpalibus nullꝰ citra papã sit ipera tore quo ad iura imperij supiores. ar. xxvj. dist. duo sunt. vij. q. j. in apibus.

e ¶Jn persona bti petri. ad hoc ex de re iudi. ad aplice. §. nos itaq; li. vj. xl. dist. §. non nos.

f ¶Terreni. id est layco rum. sm Lauren.

g ¶Celestis. i. clericorum sm eũ. Vl põt exponi ꝓ prie terreni. i. tpalis quo ad foꝝ contẽtiosum celestis. i. spũalis quo ad foꝝ aĩe. inf illud. Quodcũq; ligaueris &c. xxiij. q. j. quodcũq;. 7. q. ij. c. legif.

Jmperiuꝫ cõmissuꝫ ẽ a tpõ etiaꝫ super infideles.

Papa hꝫ vtrũq; gladium.

b ¶Cõmisit. Matth. xvj. xxij. dist. oẽs. vbi reperies ista vba. Qualiter autẽ deꝰ videat in psona petri suis successoribus iura vtriusq; imperij cõmisisse: z modũ p quẽ hoc ꝓbat vide ꝓut no. per Jnno. et Host. de fo. cõpe. c. licet. Sed an istã ꝛmissionẽ tps fecisse videat nedũ super catholicos z fideles: an etiã sup nõ catholicos et infideles. Dicas q; sic: et super hoc vide qõ no. Host. extra de vo. et vo. redẽ. c. q; super bis. in glo. magna. Jtẽ facit tex. j ar. q; papa habeat vtrũq; gladiũ. et sup hoc vide quod no. per Ber. z Host. extra qui fi. sint legi. causam que. et p Jo. z. dist. plenius per Host. in summa. qui fi. sint legi. §. et a quo.

i ¶Predicti. scilicet vacantis.

k ¶Deuoluuntur. Sic iurisditio prelature episcopalis vacantis deuoluitur ad capitꝰ sm. extra de here. ad abolendam. de maio. et obe. bis que. et. c. cum olim. eo. ti. c. j. lib. vj.

l ¶Et ea. scilicet iurisditionem regimen et dispositionem.

m ¶Jpse. scilicet summus pontifex.

n ¶Exercuisse. scilicet inconcusse. vt. s.

o ¶Et dignitatis. s. tmpialis q; non ẽmerito dignitas dicit cũ etiã regalis ptãs dignitas appelletur. ex de offi. dele. c. hac cõstitutione. lib. vj.

p ¶Faꝫtigium. id est altitudinem seu preeminentiam. simile. xlviij. di. sicut neophitus.

q ¶Illicite. volentes forte magis precsse q̃ prodesse.

r ¶Ambientes. z sic per cõseques casum appetentes. d. c. neophitus.

s ¶Matris ecclesie. xi. dist. non licet. et. c. preceptis. cum simi.

t ¶Quantum in eis est. Hoc dicit quia vere per factum eorum potiꝰsime cum sit vsurpatium romane ecclesie non preiudicatur. argu. C. de fun. rei priua. l. vsus aque. lib. vi. xciij. dist. c. illud.

v ¶Honoris. Ad cuius cõseruationẽ sicut z iuris attẽdendũ est p platum. vt in. §. feq. et dic vt dixi in decre. ad conditorem. §. rursus.

x ¶Alteri⁹ cuiusc̃q;. Puta yconomat⁹: vicedñatus: z aduocatiõis: castellodinat⁹ vel silis. ar. ex de iure pa. preterea. de elec. anauricie. li. vj.

y ¶Cõmissione. Põt ergo imperator viuens certũ officiũ cõmittere in aliqua terra imperio subdita: vt hic. ad idẽ in cor. aut. vt nulli indi. §. et hoc vero inbeꝛ⁹. col. ix. de admini. offi. i sacri. §. pe. col. iij. cũ si. Sz nũquid per talẽ possunt per eũ cõstitui indices ordinarij. Dicas q; sic. in cor. aut. de defen. ciui. §. nos igitur. col. iij. Jtẽ cũ per legẽ scriptã iurisditio ordinaria tribuatur. ff. de iurisdi. om. iudi. l. z quia. sic z per pin cipem qui est lex aiata in terris. in cor. aut. de cõiu. circa si. col. iij. et ita no. extra ne ꝓtela. vi. fu. c. j. Sed hic quero an talis ꝛmissa iurisditio p principẽ reuocetur per eius mortẽ. Videtur q; sic ad instar iurisditiõis delegate que morte mandatoris re integra expirat. ex de offi. dele. gratum. z. c. relatum. Sed cõtrariũ verũ est vt probatur in cor. aut. vt nullus iudi. §. et hoc vero iubemus. ver. si vero. et ꝓcepta. coll. ix. et hoc sic sentit expresse Host. de offi. deleg. quoniam abbas.

Territoriũ a terrẽdo dicit.

z ¶Territorijs. a terrendo dictis. quod dicit legitur. ff. de verbo. sig. l. pupillus. §. territoriũ. De isto territorio habes. xvi. q. vij. omnes basilice. ex de elec. vbi manus. §. ꝓterea. lib. vi. C. de epi. et cle. l. nulli. §. q; si in vico. de natu. lib. l. si quis. de communi agro defer. l. quicunq;. §. illud. li. xj. ff. de iurisdi. om. iudi. l. vlti. de interdic. et rele. l. relegatorum. §. solet. ꝓterea. lxij. distin. ego ludouicus.

a ¶Jpsius. scilicet imperatoris.

b ¶Absq; nostra. scilicet dum fuerimus in humanis.

Sedes apostolica ẽ

c ¶Vel apostolice sedis. s. post mortẽ nostrã. Et q̃ dicit apostolice sedis expone. i. successoꝝ nostroꝝ sedi apostolice presidentium a quibus petita et obtẽta licentia a sede ipsa obtenta censetur: cum vbi papa ibi sedes dicatur: vt dixi in. c. ad onus. in verbo sedẽ apostolicam. et in. c. execrabilis. in verbo romane ecclesie. et isto respectu cũ dicit textus vel potest exponi: vel ꝓ id est.

vbi est papa.

d ¶Vel obtẽta. Sed qualiter intelliges disunctiuã vel: sufficeret ne ta licẽtiã petere nisi obtineretur: Vt q; sic: ob natural distinctiue ad cuius verificationẽ sufficit alteram partem fore verã. ff. de cõdi. et demon. l. cum pupill⁹. §. diffinctiuo. de condi. insti. si beredi. de verbo. obli. l. si ita quis. extra de rescrip. inter ceteras. Sed cõtrariũ credo q; non sufficeret eam petere nisi et obtineret. argu. extra de elec. si religiosis. et. c. q̃ sit. ne elec. vel mo. c. vt periculosa. Nam cum diminutio inris et honoris ecclesie romane hic versetur: assensus z volũtas eius spons si requiruntur. arg. ff. de aqua plu. ar. l. in cõcedẽdo. z. l. in diem. C. de colagro defer. l. quicũq;. in

Disunctiua ꝓpositio vera tota vera.

honoris z iuris: vicariatꝰ seu alteri⁹ cuiuscũq; nomen officij q̃ ipso impator viuẽte ex ipsius cõmissiõe gerebãt i certis territoriis siue locis post decessum ipsi⁹ absq; hꝰa vel aplice sedis petita vl obtẽta licẽtia retinere sibi: et nõnulli etiã de nouo affumere qõ nõ gesserant: aut gestũ antea posteaq; dimissũ resumere temerarijs ausibꝰ ꝓsumpserit q̃ vel qb⁹ adhuc nõ verent abuti z sub eis vl eoꝝ colore multa facere et fecisse noscunt: q̃ i hꝰa et ecclie ꝓdicte iuriã apte redũdãt nõ abhoꝛrẽtes per id varijs iuolui criminib⁹: nec diuine maiestatis formidantes offensam

fi. li. vj. als sequeret absurditas q; quicũq; vellet iura vacantis imperij vsurpare licentiã peteret: z eã obtinere non expectaret: et sic ista constitutio delusoria absq; fructu remaneret contra iura. ff. ne qd in loco pub li. l. vlti. de iudi. l. si pretor. C. de bo. que libe. l. vlti. §. vbi autem. et in posita magis verbis q̃ rebus videretur quod non est sentiendum. C. communi. deleg. l. ij. extra de elec. cõmissa. §. porro. Et sic expones vel ꝓ et: aut ꝓ id est vt prediximus: nec est hoc nouum vt mens rei agende seruetur. ff. de verb. signi. l. sepe. C. de verbo. signi. l. vlti. cum alterũ tãtum. i. licentiam petere per se nõ sufficeret: vt iam dixi: et ideo vtrunq; etiam disunctim positoꝝ erigiturꝝ concurrat. no. extra de rescrip. ex parte. j. Vel potes aliter dicere vt ad tertium cum dicit petita fuerit subdias et petenti concessa: et quod sequitur. s. vel obtẽta mera liberalitate absq; aliqua facta petitione. arg. de ꝓben. c. si motu. z. c. si pluribꝰ. li. vj. et co. tit. si romanus. cle. v. et hanc forte considerationem habuit canonis huius conditor sic disiunctim loquendo.

Vel ꝓ et ꝓpositio fuit vera.

e ¶Retinere sibi. quod ꝓius ex commissione gerebant. vt. s.

f ¶De nouo. scilicet per mortem imperatoris.

g ¶Non gesserant. scilicet eo viuente.

h ¶Antea. scilicet in vita imperatoris.

i ¶Dimissum. scilicet ad huc imperatore viuente.

k ¶Resumere. scilicet eo mortuo.

l ¶Temerarijs. quia a iure improbatis. arg. ij. q. vj. si qui sunt. extra ne cle. vel mona. c. ij. lib. vj.

m ¶Quo. scilicet nomine.

n ¶Vel quibus. scilicet nominibus.

o ¶Abuti. Hoc dicit quia in vsurpatis ꝓprie non est vsus. arg. xxviij. q. v. c. quod deo. extra de testa. c. quia ingredientibus. C. de fun. rei priuate. l. vsus aque. lib. xi.

p ¶Coloꝛe. id est ꝓtertu. simile de elec. anauricie. lib. vj. C. de sacrosan. eccle. l. qui sub ꝓtertu.

q ¶Facere. de ꝓsenti: vt differat a vbo sequẽti: et q; infinitiuus modus q̃ de ꝓsenti sunt denotat: nisi subiũgatur verbũ futuri tpis. ff. de verb. obli. l. si stipulatus fuerim. §. j. z. l. si a colono. et. l. cum stipulatus sim.

r ¶Fecisse. scilicet in ꝓteritum.

s ¶Jniuriã. Illatã iniuriã ecclie papa nõ posset remittere de iure cõi. xvij. dist. c. salonitate. xxiij. q. iij. c. si is qui. sed sue persone illatam bene posset remittere: z rancoꝛem relaxare ex co. de tenetur: nõ tamen satisfactionẽ sibi debitam nisi velit. de pe. dist. v. c. vlti. xc. dist. si quis cõtra status. no. de boc extra de male. c. j. de pe. romana. li. vj.

t ¶Per id. s. q; qualecũq; officiũ vel officij nomẽ sup imperio vacãti si ne licẽtia sedis aplice retinere/assumere/vel resumere ꝓsumpserint.

v ¶Jnuolui criminib⁹. Sz que z qualia sunt crimina quib⁹ se involuere dicũtur. Ex ꝓmissis põt dici q; tales qui falsũ nole sibi magistratus assumũt pena criminis falsi restringuntur. ff. ad. l. cor. de fal. l. qui nomine. z. l. falsi. z. l. eos. §. qui se. C. eo. ti. l. maiorem. Jtẽ pena criminis lese maiestatis. ff. ad. l. iul. ma. l. iij. §. vlt. Jtem proscriptionis titulo subiacentes bonoꝝ oꝝ amissione mulctantur. C. de appa. iudi. l. ꝓbatorias. lib. xij. Jtẽ crimine invasionis iurta legẽ cum querebatur. C. vnde vi. l. cum querebatur. non contenti possessione sua res alienas inuadendo. xxiij. dist. dyaconi.

Quia igitur.

Peccãtes corrigẽ an sit precepti q̃ad oẽs.

a ¶Quia igitur. Tertia pars.

b ¶Approbari videt. lxxviij. dist. c. error. tenet ergo quis resistere erroꝛi primi. Sed an hoc quo ad oẽs sic ꝓcepti: vide qõ legit et notat ex de here. c. qui alios. z. c. cũ ex iniũcto. §. pe. de sen. excõ. quante. ij. q. j. si peccauit. Et põt dici q; a pctõ cõmittendo q̃libet ꝓmũ ex debito cõrigere tenet: et idẽ de cõmisso si sit iterabile. extra de cogna. spiri. tua. Jn alio pctõ quo ad illos q̃ supra alios habent iurisditionem vel correctionẽ a iure permissam est ꝓcepti. Jn ceteris autem non vt colligitur ex notatis i dictis iuribus.

c ¶Datum. id est largum vel amplum.

d ¶Pandit. id est patefacit vel aperit.

e ¶Signũ. i. locũ vel incessum. simile. ff. de ꝓba. l. qui testamentum.

f ¶Nõ resistit. ideo enim lex ꝓdita est vt appetitus norius sub iuris regula limitẽ in ꝓemio decreta. in. §. deniq;. Et dic nõ resistit ꝓ ꝓhibitionem vnde lex dicitur ꝓhibitio non facie dorum. ff. de leg. lex est. et per penarum impositionem. ff. de iusti. et iure. l. j. Est enim lex delictoꝝ coertio. ff. de legi. l. j. et a deo propter vindictã noxiorũ potestas gladij est permissa. xxiij. q. iiij. c. q̃situm. que cum timetur et mali coꝛcentur: et boni inter malos getiuiũt vt eo. c. quesitum. z. c. non frustra.

Gladij potestas est vtilis.

g ¶Prospicere. Presidentis est ecclesie regimini incũbit officio vt nõ solum de animarum salute/verũetiam de extrinseca vtilitate z cautela sciat esse solicitus. xxxix. dist. petrus. lxxxvj. dist. c. fratrem.

b ¶Ac scandalis. ad hoc extra de ꝓscrip. nihil. et in ꝓemio. li. vj. §. j. in cor. aut. de questo. in ꝓin. col. vj.

i ¶Huiusmodi. s. vicariatus seu alterius cuiuscunq; officij.

k ¶Celeriter. ad hoc extra de accu. c. ꝓlatorum.

l ¶Obuiare. Futura eñ precauenda sunt ꝓout possunt. ff. loca. si quis demum. §. i. ex de elec. c. licet. de ser. nõ ordi. c. j. vbi de hoc. xxij. dist. in nouissimis. nam z exẽpla presentia nos cauere premouẽt in futurũ. lxxxij. dist. c. plurimos. in fi. Vel dic q; de presenti quid faciendum est ne malum insurgat q̃ in futura posset insurgere: als autem humane nature nõ est an futurũ bonũ vel malũ contingat. scriptũ est enim. Non est vestrum nosce re tẽpora vel momenta z c. cum nec per humanam custodiã conseq̃ui possit ne damnũ vel malum euenire possit. ff. locati. l. fed dãno. quia solius dei est ꝓscire futura. xxvj. q. v. quod autem.

Futura nõ sũt i cognitione humana.

Sãguines elicit q; nimis emungit.

m ¶Periculis animarũ. Istis specialiter occurrendũ est. arg. ex de sepul. c. afferũ. lib. vj. qui nimis emungit sanguinẽ elicit. iiij. dist. deniq;. extra de renũ. nisi cũ pridẽ. §. ꝓpter malicią. cum ipse sint rebus quibuscunq; ꝓferende. C. de sacrosan. eccle. l. sancimus. in fi.

Correctio sit moderata.

n ¶Nomina. s. vicariatus vel alterius cuiuscq; officij.

o ¶Saluberiter. Hoc dicit quia nimia increpatio nec correctionẽ recipit nec salutem: et leuiter castigatus de facili reuerentiam exhibet castigan ti. xlv. di. cum beatus. ff. ad. l. aquil. l. nam nimia. iurta illũ. Qui nimis emungit/solet extoꝛquere cruoꝛem. Jmmoderata facit correctio deteꝛiorem. Sed moderata satis correctio gignit amoꝛem.

Versus.

p ¶Monemus. Hoc ideo quia vindictam habet monitio ꝓcedere. xij. z. j. ij. indigne. extra de senten. excom. sacro.

q ¶Sub excommunicationis pena. Comminationis non sentẽtie sunt hec verba in hoc casu.

r ¶Existant. Simile extra de elec. c. generali. et. c. fundamenta. §. vt autem. de immu. eccle. c. clericis. §. nos igitur. lib. vj. cum simi.

Cardinalatus an sit maioꝛ pontificatu.

s ¶Alia superiori. Que hec sit dignitas superioꝛ patriarchali non occurrit nisi dicas de dignitate cardinalatus: et ꝑm hoc est iste tertius et sequens in argumentum q; dignitas cardinalatus est maioꝛ pontificatus. licet per aliquos dici cõsueuerit q; episcopalis dignitas sit maioꝛ q̃ dignitas cardinalatus.

Dignitates ecclie sũt tẽporalibus argu. de transla. epis. inter coꝛporalia. z de maio. et obe. c. soli-

t ¶Sine episcopali. als pontificali ꝓmittit dignitates ecclesiasticas tẽporalibus de quibus sequitur vt denotet ipsas dignioꝛes esse tempoporalibus

a ¶Pallio. id est velamine seu colore: vt in parte precedenti.

b ¶Quacunq; denotat hoc verbum abusum.

c ¶Exercitio. Meꝛi vel mirti imperij: vel simplicis iurisditionis. arg. ff. de iurisdi. om. iudi. l. imperium.

d ¶Decetero. Respicit futurum tempus non ꝓteritum: super quo vide quod notanter dicit Hosti. extra de spon. duo. c. vlti.

e ¶Huiusmodi. scilicet officij.

f ¶Cuiuscunq; assumptione. Super hoc verbo est sequenda expositio quam feci. s. ꝓxi. §.

g ¶Prorsus. Hoc verbum et sequens omnino denotant q̃ totaliter et in totum a predictis abstineant.

b ¶Jnhibentes. Post tales inhibitiones dignum est detrimentũ vetitos sustinere. extra de consti. c. ij. Et super tali inhibitione vide quod no. xxx. dist. c. nulli fas. extra de elec. c. generali. lib. vj.

i ¶Pena predicta. s. excommunicationis.

k ¶Ciuitatib⁹. Talis inhibitio facta ciuitatib⁹ et alijs de quibus sequitur facta censetur ipsis ciuibus vel cõmunitatem aut vniuersitatẽ constituentibus. argu. ff. de leg. j. l. si heres. §. vicis. z. l. ciuitatibus. de vsufruc. lega. l. legatum ciuitati. iuncta. l. ij. de re. du. nam ciuitas: communitas: vniuersitas de se (cuꝫ sit quid inanimatum) alicuius inhibitionis vel censure ecclesiastice capaces non sunt. arg. de §n. excom. c. si sententia. §. cum vero. lib. vi. et no. de excel. prela. c. tanta. et argu. ff. de cõdi. et demon. l. immicipibus. vnde ea q̃ in facto consistunt per eas expediri nequeunt: quare per ipsarum membꝛa habent expediri. argu. ad hoc. C. de appari. prefec. pre. l. cornicularij. lib. xij. de excu. munere. l. maximarum. lib. x. de aduo. diuer. iudi. l. restituendo. sic sentit Jnnocen. de senten. excom. c. romana. circa finem.

Ciuitas est qd laiatũ.

l ¶Aut status. simile de censi. c. felicis. §. j. lib. vj.

m ¶Jmperio. scilicet vacanti. vt. s.

n ¶Et prefertur. scilicet sine licentia sedis apostolice.

o ¶Denominatione. id est appellatione tantum et nuncupatione.

p ¶Quesito. simile de elec. c. auaricie. lib. vj.

q ¶Pareant. id est obediant.

r ¶Faciant. Quia tunc perinde videtur ac si per se facerent. argu. ff. de vi et vi arma. l. j. §. deiecisse. de admini. tuto. l. ita autem. §. gessisse. de regu. iur. c. qui per alium.

s ¶Permittant. Videt ergo q; cõitas vel vniuersitas se super hoc debeat opponere: et hoc potest dici verũ contra illos quos cohibere potest. et super hoc vide quod no. ff. de reg. iur. l. culpa caret.

t ¶Nec in his. scilicet cuiuscq; nominis officij assumptione: retentione: resumptione: vel als iurisditione imperij vacantis exercitio. vt. s.

a Vel fauorem. qualiter in talibus vel similibus fauor prestari dicat. vide quod no. Gy. de here. quicunq. lib. vj.

b Illius. scilicet denominationis.

c Exercẽtes. per solã denotationẽ predictã nõ incurrit pena sequens cum sola denotatio nõ ita sit ecclesie romane preiudicialis sicut cuz ad tale exercitiuz puenitur: nec per exercitiũ etiã incurritur nisi pretextu talis denotationis fiat: vt patet per bunc ter. vnde si suo iure, ppio puta ex titulo ab imperatore viuente obtento quis exerceret aliquod exercitium nõ incurreret penam sequẽtem cum ratione vacantis imperij nihil exerceat quod iste textus exposcit: et pena non est in dubio exaggeranda. ar. de pe. dist. j. c. pene. ff. de pe. l. interpretatione.

d Ptãtes. hoc verbuz in pſona magistratꝰ imperiũ denotat. ff. de v̄bo. sig. l. ptãtis. de iurisd. om. in. l. iperiũ. vñ i qbusdaz regiõib' vt i italia iurisditiõi pſidentes ptãtes appellantur: simile reperies de elect. fundamẽta. ℈. vt autem. lib. vj.

e Ut vicarios. Per hoc verbũ dicas q recipientes tales non vt officiales imperij vacantis: sed vt alios non incurrerẽt penam que sequitur per hunc ter. et per ea que. ℈. proxi. dixi.

f Eorum. scilicet exercentium iura vacantis imperij.

g Ut taliũ. Igitur cõmissarij ipsoz nõ vt taliuz sed vt alioz puta iure suo vtentiũ pene infra posite nõ subijciũtur: cessante tamẽ in his q precedentibus fraude: quia fraus patrocinari cuiꝯ nõ debet. arg. ff. de reven. l. in fundo. extra de priuile. quanto. et. c. ex parte. cum simi.

b Ut talibus. Hecus ergo si vt alijs.

i In hoc. scilicet exercitio iuris imperij vacantis.

Constitutio principis post duos menses ligat a tpe publicationis.

k A die date. Currunt ergo bi duo menses a tempore taliꝰ date: quia forte eadem die fuit presentis constitutionis facta publicatio: vt sic iuri cõmuni conueniat quod hic dicitur quo cauetur constitutionẽ principis a tempore publicationis post duos menses quem ligare. in coz. auf. vt facte no. consti. col. v. Si enim aliter diceres tunc sequeretur q ante quis ligaretur ex plenitudine potestatis principis. alleg. de iud. c. j. cle. v. Vel q forte ista ignorantia feratur contra iura. C. de tabula. l. generali, lib. x. extra de consti. c. cognoscentes.

l Respuerint. Referendum est istud verbum tam ad ipsos exercentes ꝯ ad eos vt tales recipientes ꝯ commissarios eorum vt talium: ꝯ etiam parentes eisdem vt talibus vel prestantes in hoc sibi auxilii ꝛc. et dic respuerint ℈. abstinuerint seu destiterint.

m Cõmunitos. Illi ergo cõmuniti a pena sequenti sunt liberi: ne alꝰ principali auctoritate circũscripti videant q̃ ostendo. C. de his qui ceta. ſpe. li. x ne alꝰ inde nascañt iniurie: vñ iura nascunt. C. vñ vi. l. me minerint, et de accu. ſliter. Sed pone q̃ de tali cõmunitione nõ fuisset hic facta mẽtio: et essent alig hic pbibita facientes: sedis tñ aplice licentia cõmuniti: incurrerẽt ne istã penã que sequitur: Credo q nõ: qr aut habuissent talẽ licentiã ante hãc cõstitutionẽ: ꝛ tũc p eã tuti sunt cuz de illis hic nõ esset facta mẽtio. ar. ex de capel. mo. ex parte. ꝛ q talis licentia durare vł donec sit reuocata. ar. xxv. q. ij. c. i. ij. ꝛ. iij. C. de prescrip. l. fallo. Si vo post/idẽ: q: buiꝰ capituli ꝛditoz sibi vel successoribus suis manꝰ nõ ligauit p hãc ꝛstitutionẽ quin talẽ posset licẽtiã ꝛcedere. arg. ex de elec. innotuit. de priuil. dudũ. li. vi. ff. de leg. iij. l. si quis. in prin.

n Excommunicationis. scilicet maioris. illa enim in dubio inflicta videtur. de senten. excom. c. si quem.

Excõica tio nõ ferit in locum.

o Singulares personas. Jn singulos igitur fertur sententia excõmunicationis que de sua natura animas percutit. extra de reb' eccle. non alie. si quis presbyterorum. Et ideo in locum vel vniuersitatem nõ fertur cum anima careant. de senten. excom. romana. ℈. cum vero. lib. vi.

Punitur vnus pro alio.

p Loca ipsoz. Nota igit ob alicuius delictũ terrã vel loca sue iurisditioni subdita interdicto ecclesiastico subijci posse. simile de offi. delega. sane quia. de spõ. c. nõ est. Et sic vnus ꝑ alio punitur. sup quo vide qõ plene no. j. q. iiij. in sum. ꝛ plenius ꝑ Bar. de vſu. c. vſurarũ. lib. vi. Jntelligetur tñ hic terras vel loca ipsoz reputari non ratione plene proprietatis tñ, sed superioritatis iurisditionalis. arg. ex de vi. ꝛ hone. cleri. ex litteris. de inde. c. cedit. ℈. cum autez. cle. v. et clarius ad hoc de postu. prela. c. j. cum ibi no. in glo. que incipit bona fuit interpretatio.

q Communitates. Super hoc verbo et sequenti dic vt diximus. ℈. in verbo ciuitatibus.

r Publice. Ad tollẽdã oĩs ignorãtie excusationẽ. arg. ff. de insti. act. l. sed et si quis. ℈. pscribere. ex qui ma. accu. pos. c. vlti. de iude. ita quorundã. ꝛ. c. in nonnullis. cũ simlibus. ꝛ ex quo talia fiũt nõ est necessariũ ea singulos auribus cõculcari. xvj. dist. c. qõ dicitis. ex de postul. c. j. Vel dic publice ad tollendũ oĩs suspitionis scrupulum. arg. ff. de rẽ tu nupt. l. vlt. de admini. tu. l. nõ extimo. extra de clande. despon. c. cum inhibitio. vt ecclesiastica. et super hoc vide qõ no. xxxij. q. iiij. c. nemo.

Publicatio gestoꝝ quare fit.

s Cõtra eos. ſ. tam singulos de quibus premissit ꝯ vniuersitates.

Ecclesiam gladio prelati vetuste tuentur.

t Processuri. Hoc dicit ad denotãdũ q prelatus vtroq; gladio potest ecclesie sue iura tueri. ex de sen. excõ. dilecto. li. vj.

v Exegerit. Nã crescente cõtumacia crescere debet et pena. extra vt lite non contest. qñ frequenter. ℈. vlt. ipsaqz cumulari facit penam. ff. de penis. relegati.

r Qualitas facti. que de se maiorem non minorem penam infligi facit. ff. de pe. l. aut facta. ℈. qñtate. de pe. distl. j. aut facta. ℈. qualitate.

y Uiderimus expedire. ſ. arbitrarie: cũ idez excessus magis sit in vno qꝯ in alio puniendus attẽtis multis que recitatur ex de homi. sicut dignũ. ff. de incẽ. rui. nau. l. pedius. ℈. ij. de pe. l. respiciendũ. ℈. delinquit.

z Et vt quibuslibet. Quarta pars.

a Parendi. i. obediendi.

b Talib'. Liura iperij vacãtis exercẽtib' sine licẽtia sedis apostolice.

c Tollatur occasio. Nota tollendam occasionem in malum.

d Uicariat' nomẽ. Quid igit si qs sit astrict' p iuramẽtũ fidelitatis retinẽdi/assumẽdi/vel resumẽdi aliud nomẽ officij qꝯ vicariatus: nũquid videtur absolutus hic a tali iuramento. Videtur qꝯ nõ cũ de hoc mentio hic non fiat: nec aliud nomẽ officij repetatur: nec etiam attẽta mẽte cõditoris volẽtis conseruationi iuris romane ecclesie, puidere: ꝛ tollere occasionẽ parẽdi talibus. Credo contrarium cum ter. dicat talibus. et. ℈. expressum fuerat qualecũqz nomẽ officij exercẽtibus: alꝰ nil fic dicas videret hic talis parẽdi occasio imperfecte sublata: si quis remaneret ligatus tali iuramẽto aliud nomẽ allegantibus ꝯ vicariatus: inde principis constitutio videret quid imperfectum continere: cõtra legẽ si quis seruã. C. qui mi. nõ pos. lib. xij. et esset in potestate volentis exercere officiũ imperio vacante mutato nomine vicariatus illud sub alio nomine retinere: ꝛ sic hec constitutio delusoria redderet contra iura. ff. ne quid in loco pub. fiat. l. vlti. de iudi. si ꝑtor. C. de bo. que libe. l. vlti. ℈. vbi autem. Nõ obstat expressio hic facta de isto vicariatu: quia aliud quodcũqz nomẽ officij superius expressum hic debet intelligi repetitũ arg. ff. de verb. obli. l. titia. ℈. idem respondet. de leg. j. l. tali scriptura. ℈. vlt. Vel expresso hoc nõe vicariatus oĩa alia in quib' est eadẽ ratio. in cõdẽ penitus ratio pro expressis ꝛ cõprehẽsis haberi debent. Sicut ꝛ nomẽ procuratoris cõprehendit sub se oĩa nõa per que quis aliens ad̃men procuratoris cõprehendit sub se oĩa nõa per que quis aliene administrationi se poterit ĩgerere. j. q. iij. saluator. Sicut ꝛ nomẽ curatoris cõprehẽdit tutorẽ etiã in penalib' in casu vbi est eadẽ ratio. in cõtra. ff. de penis. lib. vj. intellectum innuit tex. cum dicit vicarijs vel officialibus.

Presumptio an ad mittat ꝓbationẽ in contrariũ.

Diuisio.

e Juramẽto fidelitatis. Ad que capitula astrictus reputetur quis ex tali iuramento legit in libro feudoꝝ. in tit. de forma fidelitatis. et. xxij. q. v. c. de forma. et illa capitula plene reperies prosecuta per Hostiẽ. in summa de feu. ℈. quid sit fidelitas.

f Quantum ad hoc. Scilicet quo ad non parendum talibus: non ergo quo ad alia tali iuramento quis videtur absolutus. vt dixi alꝰ in simili verbo in. c. suscepti. ℈. vlti.

g Absoluentes. Potest igitur ex causa papa quem a iuramento absoluere. xv. q. vj. c. nos sanctor. ꝛ. c. auctoritatem. ex de iureiu. cõro in lib. feu. hic finitur lex. circa prin. super quo vide quod no. d. c. ẽro. ꝛ. c. auctoritatem. per Jnno. ℈ Hostiẽ. de do. et contu. c. veritatis.

b Eisdem. scilicet iuramento fidelitatis astrictis.

i Talibus. Expone vt. ℈.

k Ut vicarijs. Et hoc dicas vt superius dixi in parte precedenti.

l Confederationes. Jn mala parte sumitur hic istud verbum.

m Super hoc. ſ. talibus parendo vt officialibus imperij.

n Quomodolibet. Puta verbo: nutu: vel signo in scriptis per nuncium vel epistolam: vel pactum: vel stipulationez: vel alꝰ qualitercũqz cum dicat quomodolibet. simile de rescript. statutum. ℈. in nullo. li. vi.

Quacunqz

a Quacunqz firmitate. Puta penali/fideiussoria/pignoratitia/vel obsidiali.

b Reuocamus. Simile huic extra de elect. vbi maius. ℈. ceterum. de concess. preben. detestanda. lib. vj. cum simi.

c Nunsinodi. scilicet sacramenta fidelitatis.

d Quibuslibet. ſz vasallis taliũ: vel alijs quibuscunqz.

e Super bis. ſ. officijs imperij vacantis: vel super bis. ſ. parẽdo officialibus talibus.

f In predictis. scilicet officijs.

g Nõ debeat. xxij. q. iiij. inter cetera. extra de iureiu. quanto. et eo. tit. c. cõtingit. ℈. qr nõ. lib. vj.

b Ceterum. v. pars.

i Dim. Qui confluere ad ecclesiã de qua sequit Jnuenerũt. ar. ad hoc. ex de elec. causam. cle. v.

k Chartas seu mẽbranas. q. d. de pellibus animaliũ z ipsoz membris. simile. ff. de bono. posses. ſm tabu. l. j. et. l. charte.

l Eũdẽ. i. exẽptis ꝛra vtentes officio aliquo ipe rij vacãtis: ꝛ cõtra parẽtes eisdem vt talibus.

m Ecclesia auinioñ. nõ exprimit de q̃ itelligit cũ ibi multe sint ecclie. Dicas q de cathedrali: cuz nulla alia vocetur Auinioñ. sed oĩs alie aliquo alio noie peculiari nũcupẽtur: et facit ad Bi cor. auf. de ec. ti. ℈. si qs vniuersoz. in si. ff. de ocdi. et demon. l. ℈. cõditio. ℈. j.

n Superliminaribus. scilicet ostioum.

o Que. scilicet charte vel membrane.

p Sonoro. id est sonitum in auribus reddenti.

q Preconio. Q: sicut vox ꝑconis audiẽtib' innotescit, i coz. auf. de litig. ℈. oẽm. col. viij. sic iste pcessus patens in mẽbranis oĩb' innotescit.

r Patenti. alꝰ patulo id est patenter publice.

s Publicabũt. iuris ꝓsumptione p ea q̃ dixi. ℈. in parte tertia in vbo publice. Vel dic publicabũt, i. publicare poterunt iuris presumptione: vt extũc nõ sit tolerabilis ignorantia. arg. ff. de iur. ꝛ fac. igno. l. regula. ℈. sed facti. extra de presump. quanto. ꝛ. c. ℈dã. ff. de vb. sig. l. late culpe.

t Contingere potest. qui illi sunt colligitur ex precedentibus. ℈.

v Nullam. scilicet probabilem.

r Nõ sit verisile. ſ. iuris ꝓsumptiõe ztra quã ꝛ si alꝰ admitti possit ꝓbatio. lxxij. di. c. ꝓpoſuisti. ef q ma. accu. pos. cũ in tua. ff. qõ me. cã. l. nõ est. de pba. q̃ testamẽtũ. vbi tñ iuris ꝓsumptio trãsit in violẽtã: vt qz est possidetis. cũ ibi no. ꝛ talis põt dici ista de qua hic dr: cũ istoꝝ pcessuũ publicatio facta fuerit p modũ ꝛstõnis ius tducẽtis ztra quoscũqz hic pbibita faciẽtes: ꝛ ius cõe publicatũ artet quẽcunqz post duos mẽses vt dixi. ℈. in glo. currunt ergo. ꝛ arg. de cõcel. prebẽ. cũ ei. circa si. cle. v.

y Publicatur. Simile. ff. de insti. act. l. sed et si pupillus. ℈. proscribere. et alijs iuribus alleg. ℈. in glo. ſ. iuris ꝓsumptione. Jenze.

3 Concertationi. Simile de ap. c. concertationi. lib. vi. hec aũt concertatio non modica: immo magna erat inter doctores et notatores antiquos: dicebãt eñ aliqui matrimoniũ cõtractũ ꝑ verba de presenti p subsequẽtionẽ sacri ordinis dissolui: sicut ꝛ pingressum religionis ante carnalẽ copulã. Alij vero cõtra sentiebant vt plene discussum: ꝛ ꝑ vtraqz parte allegatum reperies in summa Hostiẽ. de coniug. cõiug. ℈. fratrũ. ver. sed quid si maritus. Ultima vero opinio vera esse hodie declarat ꝯ veram. et notaui extra de voto et vo. redem. lib. vi.

a Jmponere. Talem finem imponere spectat ad papaz cũ ad eius sedem sit super difficultate et ambiguitate iurium recurrendus. ex qui si. sint legi. c. per venerabilem, ℈. rationibus. et arg. C. de legi. l. j. ꝛ vlti.

b Animarum periculis. quibus obuiandum est de sepultu. c. animarum. ne clc. vel mona. c. vt periculosa. lib. vj. cum simi.

c Nouenientibus. tam in suscipiente sacrum ordinem cum ex virtute contracti matrimonij teneretur ad reddendum debitum cõiugi, extra de sponsa, veniens. cum multis similibus. Ex virtute vero suscepti sacri ordinis tenebaꝰ ad continentiam obseruandam quam tacite vouisse videtur illum suscipiẽdo. xxij. distin. dyaconi. no. extra de cle. coniuga. c. cum olim. ꝯ etiam in muliere forte ad carnis lubricum prona ob iunẽ tutis feruozem. extra de eo q cogno. consan. vxo. c. iordane. et cũ alio matrimoniũ contrahere nõ potente si ille suus vere remanebat maritus, put vere remanet. vt. j. dicit.

d Declaramus. Nõ videtur ergo hec decret. in hoc quod fecerit iuris noui editiua: sed antiqui potiꝰ declaratiua. super quo vide quod ditꝰ i de cre. cũ inter nõnullos. super verbo deinceps.

e Solennizatum. quod votum solẽne quod simpler dicatur. vide quod not. extra qui cle. vel vo. c. rursus.

f Sacri susceptionẽ ordinis. Susceptio igitur sacri ordinis votum reddit solẽne/vt hic. c. lxxxiij. dist. c. cum in preteritorum. xxvij. distl. dyaconi. Sacer aũt ordo est hodie etiam subdyaconalis: licet olim esset secus. extra de eta. et quali. c. a multis. xl. distin. nullus. xxxij. distin. c. erubescant.

Subdyaconat' est sacer ordo.

g Contrahendum. De contrahendo impediendo non erat tantum dubiũ: cum et multa minoza illud impediant que tamen non diriment iam contractum. extra de cogna. spiri. c. contracto. ꝛ. c. titu. c. per cathecisimum. lib. vj.

b Si post. scilicet susceptionem sacri ordinis.

i Statuta canonum. xxxj. dist. c. quoniam. et. c. aliter. lxxxiij. dist. cuz in preterito. et. c. quorundam. extra de cleri. coniuga. cum olim. de vo. ꝛ vo. redem. c. j. lib. vj. cum multis simi.

k Efficax reputandum. Admiranda res videtur esse ista. cũ enim sacramentũ matrimoniũ a deo ipso fuerit institutũ in statu innocentie ante peccatum: sed post in subsidiũ fragilitatis humane. xxxij. q. ij. in summa. et. ℈. bis ita. quo modo voti solẽnitas ex sola constitutione ecclesie inducta. extra de voto. c. j. lib. vj. potest sacramentum a deo institutum tollere: vel aliquatenus impedire non videtur. xxj. distin. c. inferior. extra de maio. et obe. c. cum inferior. ff. ad trebel. l. ille a quo. ℈. tempestiuum. ff. de arbi. l. nam magistratus. ꝛ qõ oñs prohibet dicens: Quos deus coniunxit homo non separet: omnino fieri nõ licet. xxviij. q. j. c. iam nunc. et per multa iura et rationes que ad idem possunt allegari: quod si placet prosequi poteris. vt plene dixi extra de reg. iur. c. possessor. lib. vj. Ad hoc breuiter potest dici q̃ istud fit per cõstitutionem ecclesie conditam pervicarium christi: et sic non per purum hominem ex potestate clauium: quodcunqz solueris/quodcunqz ligaueris ꝛ. vt in euangelio Matth. xvj. c. xxiiij. q. j. quodcunqz. ex q bus magna attributa est eidem potestas: etiam circa sacramenta: super quo vide quod dimentum matrimonij non inducitur a puro homine/sed a deo ipso suo vicario auctoritatem faciendi talia committente: omnia enim nostra facimus ꝛ. C. de vete. in. enu. l. j. ℈. sed neqz. ver. omnia enim. extra de preben. c. ſi apostolice. lib. vj.

Votũ cum sit ꝛstõnis ecclie q̃lit põt tollere mñmoniũ qõ a deo ẽ institutuz.

l Prius. ſ. q̃ facer ordo foret susceptus.

m Contractũ. Jntellige per legitimum, viri et mulieris consensum. ex de spõsa. tua. et debet intelligi legitimum quo ad etatẽ et liberi arbitrij motum. eo. ti. c. gemma. de despon. impube. de illis tantus enim posset esse defectus etatis/vel liberi consensus q̃ non esset matrimonium: et ideo tunc frustra de ipsius dissolutione disputaretur.

n Consummatũ. Hoc inducebat dubiũ. sicut enim matrimoniũ con-

summatum per carnis copulam per religionis ingressum dissoluitur. ex de cõuer. cõiu. c. verum. in cor. aut. de san. epis. §. si vero astante. col. ix. sic videbatur dissolui per susceptionem sacri ordinis: sed contrarium verum est: vt sequitur: et que sit ratio infra subiicitur.

a ¶Iure diuino. Illo iure talis dissolutio nõ est inducta: immo potius videt prohibita: qz quos deus coniunxit ꝛc.

b ¶Statutũ. Quare censetur prohibitũ. de trãsla. epis. iter corporalia. §. hinc. de vbo. sig. c. exiui. §. porro. cle. v. Et p hoc colligere potes bonũ modum forme argumentandi et dicendi non est ita: qz iure cautus nõ reperit vt hic. ad idẽ in cor. aut. de nõ eligen. scõo nubẽ. §. optimus itaqz. ibi nec quelibet est ler aliquid tale dicẽs. col. j. C. de repu. l. dissentientis. de colla. l. illam. extra ne sede vacan. c. illa. de supplen. negli. prela. c. romana. lib. j. ꝛ alibi dicitur eruthescimus. cum sine lege loquimur. in cor. aut. de trien. et semi. §. consideremus. col. iij.

Argumentuz vz si ôr nõ ẽ ita qz iure cautũ non repit. ¶Primo ꝺ niũ nondũ cõsũmatuz ꝛgre dissolui non põt per sacri ordinis susceptionem.

c ¶Est censendũ. Sz q̃ põt esse rõ huius. cõtrariũ em̃ videbat̃ p multa iura ꝛ argumenta ꝛ rõnes recitatas: vt. §. dixi in sum. ¶Host. de cõuer. cõiu. §. ꝛ vtrũ. quas recitare hic cã brevitatis omitto. ¶Rideo hoc esse tũ qz nõ reperit i iure cauta talis dissolutio/ vt hic: quare censẽt prohibita: vt dixi in glo. p̃cẽdẽti. tũ qz dissolutio mr̃imonij inter viuẽtes pena est. no. de diuor. c. porro. quare nõ ꝺz infligi: nisi reperiret de iure infligenda. ff. de reli. l. at si gs. §. ꝛ gñaliter. de sepul. viola. l. iij. §. nõ perpetue. contenti em̃ esse debem̃ penis legiꝺ cõprehensis. ff. de vb. ob. l. sita stipulatio. ꝛ pena nõ est infligẽda nisi p indicẽ. xxiij. q. ij. §. de boc iudex. als nõ esset nisi iustitia redderet. ex de vbo. sig. forus. §. in oꝺ. ad hoc facit qõ no. de iure pa. c. vlt. tũ etiã per multa alia iura rõnes ꝛ argumenta q̃ ꝓ parte ista. ꝺ. §. et vtrũ reperies allegata. Sed omittere volo ꝛ risum dare ad aliqua argumenta facta in. ꝺ. §. que pro parte cõtraria multũ prima facie videnẽ argumẽtãtia. ¶Primo cũ ôr sic solẽnizaẽ votũ ꝛ faciliꝰ p ordinis sacri susceptionẽ: sicut per religionis ꝓfessionẽ: nã maius bonũ sequit̃ ex. pfessiõe p quã inducit bonũ obediẽtie que illesa seruata est iusta ꝛ meritoria. vt in decre. quorũdam. §. peculiberi arbitriũ ꝛ voluntatis priuatio. de elec. quorundam. ꝛ. c. si religiosus. de testa. c. fi. ꝺ sepul. c. vlt. li. vj. Itẽ proprietatis tpaliũ abdicatio. xij. q. j. non dicatis. ex de statu mo. cum ad monasteriũ. §. vlti. et multa alia que colligũtur ꝛ no. xvi. q. j. c. de monachis. q̃ tamen er susceptione sacri ordinis minime inducuntur: quare põt dici q̃ alia rõ in illa pactum reformat iurta legẽ interpositas. C. de transac. et dissimilis ratio dissimilia ꝺz inducere: ꝛ qõ i vno ôr de reliquo. prohibitũ videt. ff. de iudi. l. cũ pretor. xxv. ꝺi. qualis. ex de presump. nõne. ¶Põt etiã dici ad id qõ scõo ꝓ parte alia fortiter videtur induci: cura afarum quem a religione reuocat: ꝛ religio quem reuocat a matrimonio: ergo et cura ad quã cũ sacro ordine gs assumit̃ debet quẽ a matrimonio reuocare: nã reuocatio per religionem a matrimonio inducitur ex caulis que deficiunt in sacri ordinis susceptione vt predixi: nec sequitur q̃ si cura animarũ quẽ ex causa reuocat a religiõe q̃ hec eũ reuocet a matrimonio: qz in cura animarũ est: ideo ꝓpter publicã vtilitatẽ que preferẽ priuate que publica vtilitas nõ sic insurgit ex sola ordinis susceptione. ¶Põt etiam dici q̃ dictus modus argumentandi per argumentum a minori vel maiori cessat in penalibus identitatis rationem in se non habentibus cum et cesset in ambitiosis de se non penalibus arg. extra de preben. c. cui de non faceꝛ ꝺotali. lib. vi. et not. hoc de rescript. postulasti. in glo. penul. circa fi. Et alia que inducuntur in. ꝺ. §. ꝓ parte. contraria subtilis perscrutator: responsum de facili inuenire poterit.

d ¶Auctoritate apl̃ica. Secunda pars.

e ¶Durante. Hoc dicit quia eo soluto liber remanens a lege coniugis posset sacrum ordinem suscipere sicut et matrimonium cum alia cõtrahere. xxxi. q. j. q̃ si doꝰiens. extra de secun. nup. c. penul. et fi.

¶Professio multa bona iducit.

¶Primo ꝺ niũ initiaẽ ratificaẽ et ꝺsummaẽ.

f ¶Cõsummato. Matrimoniũ cõsummari ôr ꝓ carnis cõmixtionẽ: vt hic. et ex de diuor. quãto. ratificari aũt dicit̃ per cõsensum mutuum de presenti: initiari vero per sponsalia. no. extra de transla. epis. c. licet.

¶Maritus de licentia vroris etiã inuenis cõtinentiã ꝑmittentis põt ee̊ presbyter non tñ religiosus nisi vxor religiõe p̃fiteaẽ.

g ¶Aliquem. de sacris. qui sunt tres presbyteratus/ ꝺyaconatus/ ꝛ ꝺo die subꝺyaconatus: vt diri. §. in glo. susceptio.

b ¶Houerit cõuenire. ¶Puta de licẽtia cõiugis religiõe ingredientis: vel etiam in seculo remanentis potissime absq̃ suspectione incontinentie et votum castitatis emittentis. xxxij. dis. seriatim. lxxvij. distin. c. episcopus benedictionem. ex de conuer. coning. c. coniugatus. vbi cõiunx in seculo remanens esset suspecta de incontinẽtia vir nõ posset religionem ingredi: nisi et ipsa similiter quereteꝛ: vt ibi no. ¶Ratio diuersitatis reddi cõsueuit: quia vbi vir in seculo remanet ad sacros ordines promotus de licentia vroris votum continentie emittẽtis eidem tenetur in necessarijs prouidere. xxxi. di. c. omnino. ꝛ sic sibi materia incontinentie pretertu defectus necessariorum incurrende aufertur. argu. ad hoc. ff. de ritu nuptia. l. palam. §. non est hoc ignoscendum. et eam in se peccantem in vinculis detinere: et ad ieiunia non tamen mortifera cogere. xxxiij. q. ij. placuit. ꝛ. q. v. c. hec imago. et no. extra de iureiur. in. c. quemadmodum. in glo. vlti. que omnia cessant facienda per virum ingressum religionem carentem proprio et libero arbitrio.

i ¶Oõ si secus. Tertia pars. §. q̃ matrimonio durante etiam non consummato quis sacrũ oꝛdinem suscepit.

k ¶Nec matrimonio soluto. q. ꝺ. nedum eo constante: ꝛ dic soluto: puta per mortẽ vel ingressum religionis ante carnalez copulam: vel als qualitercũq̃ cũ indistincte loquatur. ar. xix. dist. si ro manos. ex de pœnis. quia circa. ff. de leg. prestã. §. et generaliter. cũ simi.

¶Mrimonium; cuius nullus ꝺicit ordinis suscepisse nem.

Quid ergo ꝺices si matrimonium contractũ de se ab initio sortet nullũ: puta ob gradũ prohibitum consanguinitatis/ vel aliã causam: et per sententiã declaraẽ nullũ fuisse: habebit ne locũ qõ hic ꝺicitur? ¶Ꝺicetur q̃ nõ: cũ nullum vinculũ reperiatur virũ alligasse quominus liber remaneret ad susceptionem ordinis: vel cuius pretextu cogi potuerit ad fidẽ cõiugi cõseruandã. Sed in contrariũ potest ꝺici: qz aut vir cum contracta scibat impedimentũ: ꝛ sic quantũ in se fuit mulierem decepit: et fidem matrimonij violauit: et legitimũ erat quo ad mulierẽ ob suã bonam fideꝛ. ex qui fiunt legi. c. ex tenore. et tũc ex sua perfidia non debet cõmodum reportare. arg. ex de eo qui ꝺuxit in matrimo. quã pol. per adulte. c. j. C. de incest. nup. l. qui contra. et non ꝺebet illo casu meliorꝛ cõꝺitionis: quia stultus fuit existere. ff. quod vi aut ꝺam. l. seruus. ex de prebẽ. c. cũ qui. lib. vj. Aut ignorabat: et tũc anteq̃ aliquid faceret per q̃ꝺ a concubitu coniugis segregaretur ꝺebuit hoc casu: et etiam vbi sciuit iudiciũ ecclesiastic̃ fuisse pronũciatum: extra de ꝺiuor. porro. mã aliter quantum in se fuit fidẽ promissam violasse videtur: que violatio et scandalum ex ea potens insurgere inter cetera ꝺare causam potuit pernicies que tali promoto per hãc constitutionẽ imponuntur: et fic fm̃ hoc verbũ soluto referri poterit ad ꝺissolutionem iuris vel facti. Sed si supponas ipsum et mulierẽ impediment̃ ab initio sciuisse tũc forte secus esset: cum suscipiendo sacrum oꝛdinem nõ videatur coniugi fidem aliquam violasse: cuz ei scienti ad nullam fidem seruãdam teneretur. arg. extra de eo qui ꝺuxit in matri. quã pol. per adul. c. j. de cuer. cõiug. c. j. cum ibi no. per ¶De. de samp. ꝛ C. de incest. nup. l. qui contra. non enim videtur ꝺebuisse prestare impediment̃ susceptioni sacri ordinis matrimonium quo ad vtrunq̃z coniugum de se nullum. arg. de elec. audientis. de iure patro. c. illud. de reg. iur. c. non prestat. li. vj. ff. de opti. lega. l. ij. ꝛ. iij. quando ꝺies legati cedit. l. quod pupille.

l ¶In sic suscepto. scilicet matrimonio ꝺurante.

m ¶Nec ad superiores. et sic susceptio vnius ordinis in statu ꝺebito facta in aliꝭ penam induci facit.

n ¶Nec ad aliquod. intelligam etiam modicum sine cura: tum quia ꝺistincte et vniuersaliter loquitur: tum quia appellatione beneficij maius et minus beneficium continetur. extra de verbo. signi. tua.

o ¶Officium ecclesiasticum. Et ita nec ad acolitatus officium vel alterius minoris ordinis est talis promouibilis: nec ad aliud officium reliꝭ giminis ecclesiastici: puta officialatus vel alterius. arg. j. q. j. c. si quis episcopus. et. q. iij. saluator. extra de symo. c. consulere. cum ibi no. Similemile huic de pe. c. felicis. §. nulli preterea. lib. vj. de bereti. excommunicamus. §. credentes. C. eo. ti. auf. credentes.

p ¶Approbatis. Ingredi. ergo aliam non prodesset: cum alie sint prohibite et penitus reuocate. extra de relig. ꝺomi. c. j. lib. vj. ꝛ in extranagan. sancta romana. nec ingredientem obligant. no. ¶Host. extra de regu. is qui. simile huic extra de voto. c. j. lib. vj. de reli. ꝺomi. c. nemini. et. ꝺ. c. sancta romana.

q ¶Castitatis custoꝺiam. Non videtur ergo prodesse hoc casu ingredi religionem iurta quam permittitur concubitus vroꝛalis: vt est reperire in tertio ordine sancti Francisci: vel in ordine vulgariter nuncupato sancte marie in partibus italicis vt audiui. Licet enim largo modo ꝺicatur caste viuere cum vroꝛe: stricte tamen quo ad obseruationem continentie in ꝓmotis in ecclesia occiꝺentali secus est: vt ꝺixi. §.

r ¶Abdicationem tempoꝛalium. cum indistincte loquitur tertius intelligam in speciali vel in commuꝰi: et sic talis habebit ingredi aliquam ꝺe approbatis: aliam igitur ingredi non prodesset: puta canonicoꝛ regularii sancti Augustini: vel monachoꝛ Cistercien. vel Cluniacen. ꝺominis: vel hospitalarioꝛ: vel similium quibus licitus est habere aliqua saltem in communi. arg. ad hoc. extra de reg. c. constitutionem. lib. vj. als frustra ꝺiuisset textus quarum professores ꝛc.

s ¶Obedientiam. Ad istud et ad duo precedentia regulare ꝺicas ut in ctum. extra de sta. mo. cum ad monasteriũ. §. abbas. et. §. vlti.

t ¶Canonice. iurta ꝺecreta. is qui. et. c. non solum. ꝺe regula. lib. vj. vel canonice id est non habens in se aliquod impediment̃ quominus religioni possit astringi.

Eius.

De religiosis domibus. Titu. VII. Fo. XVI.

a ¶Eius. scilicet religionis.

b ¶Vel tacite. ¶Puta per lapsuz anni vel alio modo: vt colligitur ꝺe regula. is qui. lib. vj.

c ¶Quo casu. scilicet cum ingressus fuerit vnam ꝺe ꝺictis religionibꝰ: et in ea professus fuerit.

d ¶Dyocesanus. i. epi dyocesis: in qua est talez religionez ingressus qui per hanc ꝺecre. cum talibus etiã exẽptis poterit ꝺispensare: huius eñ capituli cõditor: bñ sciebat istas religiões vel aliãs ꝺe ipsis fore exemptas.

e ¶Singulis premissoꝝ. scz vt possit in iam susceptO ordine ministrare: et ad altiores ꝓuehi: et ad beneficium et officiuz ecclesiasticum promoueri.

f ¶Cũ eo. s. talr ingresso.

g ¶Oõ obsistat. ¶Puta irregularitas vl̃ delictũ. ꝺe eta. ꝛ qua. c. vlt. ꝺe renũ. nisi cũ pridem. ꝺe accu. ingstitiõis. cũ silibus.

h ¶Ad ingressum. scilicet faciendum.

i ¶Sic ordinatum. s. ad aliquem ꝺe sacris ordinib. in ꝓmoto ergo ad minoꝛẽ ordinem vel aliquẽ ꝺe minoꝛib. non est necessaria inductio q̃ faciẽda p̃cipit: rõ huiꝰ põt esse: quia talis ordo in se nõ habet votum castitatis annexũ: quare nõ potest effectuz matrimonij impedire. extra ꝺe cle. coniu. c. j. et eo. titu. lib. vj.

k ¶Consummatum non fuerit. ¶Illo enim consummato ingressus etiam religionem eam ꝺimittere est cogendus. ꝺe conuer. coniuga. c. j.

l ¶Precipimus. ¶Necessitatis est ergo talis monitio per epm facienda: als pretermissa in eo peccatum inducereꝛ. ꝺe offi. archi. ea que. cum ibi no. et per ¶Host. ꝺe offi. ordi. inter cetera. §. vlti. ꝺe treu. ꝛ pa. c. j. et als ꝺixi ꝺe eta. et quali. c. j. cle. v.

m ¶Renuerit adimplere. Supponit expresse q̃ possit renuere: vt i seruo ꝺicitur qui licet iussus per ꝺñm potest nolle hereꝺitatez adire. C. ꝺe bere. insti. l. cũ proponas. q: voluntariũ seruitoꝛẽ ꝺeus sibi querit non coactum. xv. q. j. c. non est. et per hoc ꝺicitur reꝓbata opinio ¶Osti. notata. ꝺ. §. et vtrum ꝺicentis talem fore cogendum ad ingressum religionis cum ad hoc cogatur quãdoq̃z ꝓpter ꝺelictũ. xxxij. dist. c. fraternitatis: ad idem in cor. aut. vt nulli iudi. §. adulteram. col. ix.

n ¶Insiterit. iſtõ ergo alr mr̃imoniũ cogit̃ ꝺsummare cũ eẽt. ꝓmotus: ſz possent alꝰ vir ꝛ vroꝛ ꝛtinẽtiã vouere. xxxij. q. v. q̃ ꝺeo pari. cõsummato aũt post matrimonio ingressum religionẽ posset epꝰ ex suo officio renocare ex causa. ex de conuer. coniu. c. j. ꝛ no. xxxij. q. vj. mulier.

o ¶Per censuram ecclesiasticam. suspensionis excommunicationis vel interdicti. ꝺe verbo. signi. querenti. Alibi reperitur quem per seuerita tem canonicã: alibi per ecclesiasticã animaꝺuersionẽ fore coercendum et puniendum quoꝺ prosequere. vt no. ¶Host. ꝺe pe. c. in quibusdam.

Vir nõ ꝺz ptãtem sui corpotis.

p ¶Cõsummare. s. per carnalẽ concubitũ: vt. §. ꝺixi: vicissim eñ quo ad hoc sibi sunt coniuges ꝺebitores. xxij. q. ij. §. bis ita. nec vir põt habere potestatẽ sui corꝓris/ ſz mulier: nec ecõtra. Sed licet iste cogaẽ muliere instare matrimonium cõsummare: nũquid ipse poterit ab illa ꝺebitum exigere? ¶Dicas q̃ nõ: cum aꝺhuc quo aꝺ se voto cõtinẽtie sit ligatus. no. ꝺe conuer. coniu. c. quiꝺã. et. c. accedens. xxvij. q. ij. agatbosa. in gl. sed nunquiꝺ. et no. ¶Guil. ex ꝺe vo. c. j. li. vj. et ibi ꝺixi. Zenze.

Diuisio tertualis.

Ecclia roq̃ mana ꝺicitur sancta et sacrosancta.

Sancta romana. ¶Hec ꝺecre. ꝺiuisibilis est in partes quatuoz. Jn prima causa seu ratio constitutionis p̃mittit. In secunda facti ꝺamnationi subijciendi recitatio subiũgitur: ibi: nonnulli tamen ꝛc. In tertia eiusdem facti sub certis pecto consensum prebentibus pena infligitur ibi episcopos quoq̃z ꝛc.

¶Sancta romana. Ecclesia romana q̃nq̃z appellatur sancta: vt hic. ꝛ vt in ꝓoe. li. vj. ꝛ ſz ideo: qz sacro cruoꝛe apl̃oꝝ petri ꝛ pauli cõsecrata.

r ¶Vniuersalis ecclesia. hic ꝺicas vt ꝺixi in. c. suscepti. i verbo ecclesijs. et in. c. execrabilis. in verbo vniuersalis ecclesie.

s ¶Auctore. i. causam originalẽ ꝺãte. sile. ff. ꝺe excep. ꝺo. l. apud celsuz. §. auctoritas. ꝛ. §. ꝺe auctoris. ꝺe ꝺiuer. et tẽpo. p̃script. l. in vsucapio-

ne. §. accessio. cum similibus.

t ¶Dño. s. iesu christo. Et ꝓprie ꝺicit auctoze: qz nihil boni sine eius gratia. xxij. q. iiij. nunc ergo alias. §. versus. in. c. nabuchodonosoꝛ. cũ sine ipso factum est nihil. Jo. c. j. C. ꝺe vete. iu. enu. l. j.

v ¶Immeriti. hoc ex humilitate ꝺicit vt alibi. ex ꝺe magistris. c. inter solicitudines. circa pnci. cle. v. ꝺe re iudi. ad apostolice. §. nos itaqz. li. vj. Vel vocat se immeritum conditoz canonis presentis: ꝓpter ea que ꝺixi i c. suscepti. in princ. super vbo cura solicitat. Quo autem ad omnes vniuersos christicolas nedũ ꝺe meritus/ immo et sanctus habẽdus est: quem aper tante ꝺignitatis attolit: vt. xl. ꝺist. c. nõ nos.

Papa ab oĩb̃ ẽ sanctus habẽdus.

r ¶Religiosa. vel religione fidei. ꝺe gb̃ loquitur ler. C. ꝺe epi. audi. l. nemo. Vl̃ religiosa quo ad habitum et professionẽ: vt. j. colligitur.

¶Capitulum vnicum.

Sancta romana atqz vniuersalis ecclesia cui auctoze ꝺomino ꝛlz ineriti ꝓpi ꝺemus sicut religiosa ꝛ pia vota benigno fauoze ꝓseqũt: sic supstitiosos conat̃ insolẽtiuz boim ꝺetestaꝛ: vcz ne sub ouina pelle gregẽ oñi truculentia lupi rapacis inaꝺat sub pietatis imagine vir ꝺ hereticepraua uitatis obꝛepat: ꝛ sub ꝓtectu cõuersationis angelice icautis mẽtib̃ spũs malignꝰ illuꝺat: cuiꝰ rei gra sacris canonib̃ est interꝺictũ: ne aliqs nouũ oꝛdinem aut religionẽ iueniat vel habitũ noue religionis assumat: ſz quicũqz ad religionẽ venire voluerit: igreꝺiat̃ vnã ꝺe religionib̃ approbatis. ¶Nõnulli tñ pphane multitudinis viri q vulgariter fratricelli seu frẽs de paupere vita bi zochi sive beguini vel aliꝭ noib̃ nũcupant̃: in ptib̃ italie: necnõ

a ¶Superstitiosos. hoc verbum exponeꝛt in ꝺecre. quoꝛundam.

Supstitiosus. Exponi potest. i. insolita aꝺinuenienꝺum. Alibi aliter sumitur ꝺe rescrip. quia per ambitiosam. lib. vj.

b ¶Insolentium. Exponi potest. i. insolita aꝺinuenienꝺum. Alibi aliter sumitur ꝺe rescrip. quia per ambitiosam. lib. vj.

Insolens qd notat.

c ¶Detestatur. Simile ꝺe concef. preben. c. detestanda. lib. vj.

d ¶Quina pelle. ¶De se simplici non astuta.

e ¶Gregem dñi. i. populum christianum.

f ¶Truculentia. i. astutia vel malicia.

g ¶Lupi rapacis. Exponi põt. i. ꝺyaboli: q inimic̃ hoĩs alibi appellatur. ex ꝺe elec. c. licet ꝺe vitãꝺa. Vel põt exponi lupi rapacis. i. hereticiꝰ: sicut als. xxv. q. j. c. sunt qꝺã. in fi. Multis etiã alijs modis sumitur lupus: vt no. Guil. ꝺe bere. c. vt officium. in verbo lupum. lib. vj.

Lupꝰ p q̃ sumitur in iure.

h ¶Innaꝺat. Sic̃ extra ꝺe elec. ne p ꝺefectu. vñ sumit̃ qõ hic ôr. Et alibi scribit̃ q̃ aliqui sub agni specie gerũt lupũ. ꝺe bere. c. vt officiũ. li. vj.

Lupũ gerunt aliqui sub agni specie.

i ¶Sub pietatis. Se extrisec̃ exhibẽtis: iteriꝰ aũt minime subsistẽtis.

k ¶Imagine. i. simulatione seu velamine.

l ¶Virus. Jnficiens animam sicut exterius sumptum occiꝺit corpus quoꝺ atrocius reputatur q̃ gladio hominem occiꝺere. C. ꝺe maleficiis. et mathema. li. ff. aꝺ. l. come. ꝺe sica. l. eiusꝺem.

m ¶Obꝛepat. i. latenter subintret. Sepe enim vitia se esse virtutes mentiuntur. xli. ꝺist. c. sepe vitia.

n ¶Angelice. ¶Accedit aꝺ hoc quoꝺ alibi legitur angelus sathane frequenter in lucis angelum se transformat. xxvj. q. v. nec miruz. extra de regula. licet. §. si vero.

o ¶Spiritus malignus. scilicet ꝺyabolus.

p ¶Illuꝺat. Sub velamine eñ latẽs ꝓꝺit: se põ ea cõfingit p que personas fallere nititur: et super hoc vide quoꝺ legiẽ. xxv. q. v. c. nec miruz.

q ¶Canonibus. extra ꝺe reli. ꝺo. c. ne nimia. ꝛ. c. ti. c. religionum. li. vj. ff. ꝺe colle. illici. l. iij.

r ¶Inueniat. Sicut nec nouum collegium ꝺebet quis per se instituere ff. ꝺe colle. illici. l. iij.

s ¶Approbatis. ¶Per ingressum aliarum non viꝺeretur quis ligatus: sic sentire videtur ¶Host. extra ꝺe regula. is qui monasterium. ꝛ ꝺixi extra de voto. c. q̃ votum. lib. vj.

t ¶Nonnulli tamen. ij. pars.

v ¶Prophane. i. abominande: alibi sumitur aliter istuꝺ verbum. ff. ꝺe rerum ꝺiui. l. sacra. §. ꝓprie.

r ¶Multitudinis. Jsto casu multitudini nõ parcit: qz viꝺet ꝺeseri bonũ vite. ar. extra ꝺe voto. c. magne. §. igitur. ꝺe reg. iur. c. qui scandalis auerit. et ꝺic vt ibi no. ꝺe tempo. oꝛꝺi. sane. l. ꝺist. vt constituetur.

y ¶Vulgariter. ¶Habetur igitur respectus aꝺ communem vulgi ꝺenominationem. ff. ꝺe flumi. l. j. §. j. ꝺe fundo instru. l. cũ ꝺelanionis. §. asinam. ꝺe pe. l. capitalium. §. solet. vbi ꝺe hoc.

z ¶In partibus italie. id est locis in italia constitutis. arg. ff. ꝺe iudi. l. insule. ꝺe verbo. signi. l. notionem. §. continentes.

Jnsula silicien. que de proprio patrimonio beati ꝑtri existit. ꝛ .q. iij. relatum. xciij. distin. c. valde necessarium.

Cisinarinis. i. citra mare constitutis: als est citramarinis.

Assumere. Et male: cum hoc fieret contra canones prohibitionem expressam continentes qõ inducit penam depositionis. iiij. dist. §. vlti.

Conuẽtiones facere an liceat.

Cõuenticulas facere. Jpsas ad malũ fieri per iura ꝓhibiti ẽ. C. de epi. et cle. quẽticulã. ff. de colegi. illi. l. i. et arg. ri. q. i. cõiurationũ. ꝛ. c. ꝙspirationẽ. lxxxiv. disti. si quis ppter. Ad bonũ aũt fieri cõgregatiões ꝓmittit. arg. dicte. l. i. §. si religionis. sicut ꝛ ꝙfederatiões ꝛ ꝙspiratiões i bonũ fiũt ꝓmisse i cor. aut. vt cũ de appel. cogno. §. si gs de parẽtib⁹. cũ ibi no. C. de penis. l. q sniam. de ꝓfes. et medi. l. magꝭos. li. x. ꝛ ibi no. et arg. cor. q no. ꝓ Ber. de vita et ho. cle. c. cũ decor. et per Jnno. ꝛ Host. de scisma. c. i. § ex cesse. ꝓla. dilecta. ꝙ Hosti. de iudi. exhibita. et p eũ in sum. de iurein. § . vl. et plene per Guil. de ẽbo. sig. c. constitutionẽ. li. vi.

Eligere. taliũ superiorũ electio i hoc casu est ꝓhibita: cũ cõgregatiões facte supponantur in malũ: als ꝓlibet ꝙgregatio licitã exercens ꝓfessionẽ vel negociationẽ aliquez supiorez sibi eligere põt. C. de iur. om. iu. l. per iniquũ. xvi. q. vltima. cõgregatio. ex de elec. nullus. de hoc plenius dixi in. c. ecclesie romane.

Aut nominib⁹ alijs appellant. puta prepositos priores magistros: et sic de alijs.

Recipere. Et in hoc male cũ etiã in religione approbata mendicantiũ ꝓhibeat talis receptio saltẽ ad ꝓfessionẽ faciendã: nisi cũ certo moderamine: ꝛ cũ certa determinatione. ex de regula. non solum. lib. vj.

Construere. Hoc regulariter prohibitum est saltem de locis diuino cultui dedicandis sine licentia epi in cor. auf. vt nullus fabricet oratorio. colla. v. xviij. q. ij. c. ꝙ sit. ꝛ. c. quidam. licet vniciuiqz fideli sit permissum simpliciter oratorium habere. de conse. dist. j. c. vniciuiqz.

Constructa. scilicet per alios.

Recipere. Jstud religiosis mendicantis ordinis licet als approbati expresse inhibitum est. ex de excess. prela. c. cum ex eo. lib. vi.

Habitant in communi. habitare in communi religiosis approbate professionis nedum permittitur: immo et iniungitur vt mutue conuersationis et honestatis sibi testes existant: nisi ex causa de superiorum licentia aliud inducatur in cor. aut. de mo. §. cogitandum. col. j. ex de excess. prela. cum ex eo. de verbo. signi. c. priuilegium. lib. vi.

Publice mendicare. taliter enim licite mendicantibus questus publicus tribuere victum soler. ex de reli. do. c. j. §. confirmatos. lib. vi. C. de mendican. val. xl. vnica. li. xj.

Quasi. pro tanꝯ exponẽ: non est hic expressiuum veritatis sicut est alibi in euangelio Joannis. i. Vidimus gloriam eius quasi vnigeniti ꝛc. et alibi. ff. de sena. l. emancipatum. cum simi.

Quasi ꝯliter accipiꝫ.

Religionibus. ſ. ordinis mendicantis.

Temeritate damnabili. Sic dicta qz a iure damnata et improbata. vel dãnabili. i. aĩas taliũ dãnãte. ꝓpter inobedientie notã p quã morta le peccatũ incurrũt. ex de maio. ꝛ obe. c. si quis. ꝛ. c. illud. iiij. dist. §. vlt.

Presumpserunt. scilicet dudum: vel vsqz quaqz.

Incessanter. huic malo occurrendum fuit ne tales nedũ sui sed etiã plurimorum possint esse perditio. ex de iudi. cum non ab homine. naz sepe malorum consortiuz corrumpit etiam alios de se bonos. xxviij. q. j. c. sepe m alorum. iurta illud. Una ouis morbida inficit totam gregẽ. ff. de act. emp. et vendi. l. iulianus. xl. dist. c. sed aliud. ex de sta. regu. caque. Unde versus. Morbida sola pecus inficit omne pecus.

Corrũpit iustos bomines comitiua malorum.

Error. Errare est aliud pro alio putare. xxij. q. ij. c. in quibus reb⁹. ff. de libe. ꝛ posthu. l. si postbumus. § . vl. approbare falsum erroris esse proprium dicitur. xxxviij. distin. ꝙuis.

Veritas. De ista dicit q erroribus gestoꝝ minime vitiatur. ff. de of. presi. l. illicitas. §. veritas. rei manifestate cedere bz error. viij. di. c. veritas. ff. quando actio de pecu. est anna. l. quesitum. als est ibi. §. sub. l. j. vnde extra de purga. vul. c. significantibus. Quid autẽ sit veritas no. in decre. sedes apostolica.

Reputetur. Sepe enim vitia se esse virtutes mentiuntur. xlij. dist. c. sepe. vt. ꝛ. dixi.

Eorum. ſ. noue religionis habitum assumentium. vt. ꝛ.

Jnstituit. vt in decre. quorundam.

Ad litterã. q. d. absq aliqua transgressione illius regule.

Cõfingũt. i. simul fingunt sub cuiusdam vmbre palliatione: cum veritas in eis regule nõ subsistat. arg. ex de consue. c. quanto. Vel exponе confingũt. i. simulãt exteri⁹ cuius contrariũ later intrinsecus que fictio et simulatio prohibita est. ff. de iusti. et iur. l. i. C. plus valere qđ agitur. licet aliquoties in bonum finem latio sit permissa. qđ dicit vt not. Ber. ex de his q vi metusue cau. fi. c. j.

Nõ mouent. hoc ẽ cõtra verã regulaz ordinis minoꝝ: vt ꝓbat ī. c. quorũdam. vñ tales sub nullius veri prelati obedientia existẽtes tãꝑ acepta ꝓpio religiosis habenti non sunt. arg. xciij. dist. c. nulli ratione.

Pretendentes. Falso tamen vt sequitur.

Vacuauerit. Et sic exnũc tali ꝓuilegio etiã repto cõcesso vtendi nõ fuit tanꝑ sublato: als ꝓpe

Xpm ꝓbat fiũ ꝙ nostra falsa. Plato falsa sunt.

Ecclesia non obstante nouitate recipit.

Errores magnorum doctorum.

na falsi incurrerẽt. C. de no. codi. cõfir. §. bũcigit. origine eñ rei fabulata non est imago ad effectũ aliquẽ relinquenda. C. de iati. lib. to. l. i. circa ꝓn. ꝛ ar. ad hoc. ff. ad. l. cor. de fal. l. vl. ad instar eiꝰ qõ ꝛ falsius procurator est q verꝰ ꝓprioꝰ fuit: ꝙ post extitit reuocat⁹. C. de fiur. l. falsius. ex de rescript. ex pte decani. legis tñ licet abrogate notitia est necessaria vt cõ editionis eiusdẽ sciaꝫ. vj. dist. moyses. vij. di. c. fuerũt. ex de iudi. nouit.

Approbatũ. Omni igit tpe habet dici viribus vacuatũ ex quo non reperit approbatũ: sicut als ꝛ qõ generaliter ꝓhibitũ: expresse postea reperit approbatũ: sicut als ꝛ qõ generaliter ꝓhibitũ: expresse postea reperit approbatũ: sicut als ꝛ qõ generaliter ꝓhibitũ: expresse postea nõ cõcessum: omni tpe intelligit denegatũ. ex de ẏb. signi. c. erinũ de paradiso. §. cum dictus. cle. v. de transla. epi. inter corpozalia. §. sed neqz. ff. de postu. l. i. §. ait pretor. qõ cuiusqz vniuer. nomine. l. nulli.

Habitum. ſ. nouc religionis fratricellorꝫ vel beguinorꝫ. vt. ꝛ.

Ritum. i. modum. simile verbum. C. de iudc. l. iudeos.

Quos. ſ. habitum et viuendi ritum.

Nec eis. ſ. fratricellis vel alijs (vt. ꝛ.) noibus appellatis: vñ pro non cesso ds hñ cessuz ab illis q ius ꝛcedẽdi nõ habuerũt. ff. de off. ꝓcõ. l. obseruare. §. vlti. ex de iure pa. c. qõ aũt. j. q. vij. daybertũ. cũ silibus.

Cõcilij gñalis. ex de reli. do. c. ne nimia. ſtõ licet igit epis contra inhibitionem generalis canonis facere cum sint astricti ad obseruantiaz canonum. ex de eta. et quali. c. cum ecclesie. cle. v. vbi de hoc dixi.

Asserentes. falso tamen.

De tertio ordine. de quo habes in decre. cum ex eo. de sen. ex. cle. v.

Talis nominis. ſ. tertij ordinis sancti francisci: tale tamen velamen eis non prodest: vt sequitur: et dixi in verbo confingunt.

Nullatenus sit concessus. ergo intelligendus est prohibitus: vt dixi. ꝛ. in glo. omni igitur.

Baratrum. id est inferni profundum.

Anteponũt. inniti sue volẽtes prudẽtie: immo potius fatuitati cõtra dictum sapientis. ex de consti. c. ne inmitaris. Unde de talibus scribitur: q qui non ad ꝓpheticas voces non ad apostolicas litteras/non ad euangelicas auctoritates: sed ad semetipsos recurrunt: magistri erroꝝ existunt: quia veritatis discipuli non fuerunt. xxiij. q. vlti. c. quid autem iniquius. de hoc plenius dixi in. c. cum inter nonnullos.

Deuiantes. ab ipsa deuiantes heretici sunt censendi. C. de here. l. ſj. xxv. q. j. c. ꝓima salus. cum similibus multis.

Sacramẽta. de ꝛ sup qbus firmiter credẽdũ est qõ scta romana ꝑdecessorũ ecclesia: als macula heresis incurritur. ex de here. ad abolendam.

Seminare. quibus resistendum est muro inexpugnabili bellatorũ. ex. ne de. vel mona. super specula. §. vlti. x. col. de statutis et consuetudinibus contra liber. ecclẽ. §. statuimus.

Cum itaqz. tertia pars.

Damnanda

Damnanda. id est damnatione digna.

Fidei detrimentum. Cuius est potius ꝓsperitas procuranda. extra. de here. ad nostram. Cle. v.

Scandalum. Quod vitandum est. extra de ꝓscrip. nihil. de nouis operis nuncia. cum ex iniuncto.

Ordinum. scz approbatorum.

Opprobriũ. Nam opprobriũ facit religioni q religiosus nõ existẽs habitũ illũ religioni cõuenientez portat. simile. C. de epi. au. l. minime. ꝛ ꝯ talem lex imponit penã corporalis supplicij. ꝛ ni bilominus exilij. in cor. auf. de sanc. episco. §. penul. coll. ix.

Noscat. Super ꝟ dicas vt dixi in parte precedenti in glos. huic malo occurrendum.

Statũ hmõi. Nõ dicit religionẽ: sic etiã dici non meretur: cũ ꝓ sedem aplicã non fuerit approbata. sisẽ huic de reli. do mi. c. cũ ꝙbusdã. cle. v.

Premissis. ſ. pri. §. in ver. ꝛ vt ipsorum. ꝛ in ver. quedaz autem. ꝛ in ver. nonnulli.

Reputamus. Et merito: cũ aliq ex ipsis nullũ facti admiculũ veniꝛ ex eis iuris fulcimẽtum habere noscantur.

Per eos. ſ. talẽ sectã ritũ vel statũ tenentes.

Cõgregatiõis. ac si ꝓ ret a iure ꝓprobatum.

Attentatũ. de facto.

De fratrum. Super ista clausula dic vt dixi in ca. execrabilis.

Firmitatis. Nec mirũ reprobato eñ auctore ratione secte oĩa eius dicta ꝛ facta ꝓ reprobis sunt habenda. extra de here. c. fraternitatis. ꝛ in extrauag. dñi Jo. que incipit dierum. quod dic vt not. ꝓ. B. ꝛ latius per Jnno. ꝛ Hosti. d. c. fraternitatis.

Renocam⁹. bñ dicit renocamus quaten⁹ de facto ꝓcesserunt cum de iure fuerint nulla. ꝛ ideo ꝓpter renocari ꝛ rescindi nõ possunt. ff. de iniust. ꝛ irri. testa. l. nã ꝛ si sub ditione. de edil. edic. l. boue. §. vlti. extra de despon. impube. c. ad dissoluẽdũ. Renocanꝫ igit quaten⁹ de facto ꝓcesserunt ne forte in opinione cõi aut vulgi labijs nomen valoris aliqui⁹ vere possint dici ꝛ als. extra de re iudi. c. pastoralis. §. vl. cle. v.

Subijcimus. Cõcor. ad ẏ ex de reli. do. c. religionum. li. vj. ꝛ. eo. tit. ca. cũ ꝙbusdã. cle. v. Et ex quo talis secta p sedẽ aplicã est ꝓhibita ꝛ interdicta ab oĩbus habẽda est. ꝓ inhibita ꝛ interdicta. qõ enim ipsa repellit repulsum fore cognoscere debent oẽs. xciij. di. c. miratus. sicut ꝓ contrarium qõ ipsa tenet ꝛ sequitur ab omnibus est tenendum. xxiij. q. j. c. rogamus. C. de sum. tri. c. j. cum si. multis.

Abolemus. Si. de reli. do. cum de quibusdam. Cle. v.

Volumus ipso facto. Jper hec ẏba ferk excõicationis sniã. ex de appel. preterea. de testi. cog. cum sup. als ꝓ sola verba precedentia sub pena nõ sniã/sed cõminatio indicitur. C. cõmi. vel epist. l. interlocutio. extra de iurepa. relatũ. de symo. c. sicut. de sagit. c. j.

Jniungentes. Talis iniunctio non obtemperanti peccatũ mortale inducit: vt als sepe dixi. de maio. ꝛ obe. c. si quis. ꝛ. c. illud. ꝛ super hoc vide qõ no. Host. de offi. ordi. inter cetera. §. vlti. de treug. ꝛ pa. c. j.

Sectam. Si. de here. c. ad nostram. §. cum autem. Cle. v.

Assumptum. Scz iam in presenti vel in preterito.

Episcopos quoqz. Quarta pars.

Supradictos. Contra ꝛcedẽtes alios habitus vel ritũ viuẽdi pena sequens nõ vt sibi locũ vendicare ꝓ ẏ verbũ: qz si de aliis ꝛditor canonis idẽ ꝓvoluisset: ẏtiqz exꝓsisset. extra de deci. ad audientiã. C. de cal. l. vna. §. sinaũt ad deficientis. ꝛ qz pena ad casum tñ exꝓssuz restringẽda est. ar. ex de elec. statutũ. li. vj. de peni. di. j. pene. ff. de pe. l. interpretatione. Sz in ẏiũ facit: qz in aliis nouis habitib⁹ vel viuẽdi ritib⁹ ea dẽ ꝛ rõ qsi ꝛ in illis idẽ statutũ: lz penaliter videaꝫ. vt dixi in decr. execrabilis. ꝛ in. c. abbates. de rescrip. cle. v. lz qõ ꝓ⁹ diri tur⁹ reputo.

Auctoritatẽ. Cũ illa ergo talẽ ritũ ꝛ habitũ cõcedẽtes penã q sequitur nõ incurrunt: qz tũc magis ipsa sedes ꝓ ipsi facere videtur. oĩa eñ nostra facimus ꝛc. C. de vete. iur. emucl. l. j. §. sed neqz ex multitudine.

extra de ꝓbẽ. c. si apostolice. lib. vj. ꝛ qz qõ lege permittente pet penaz non mereꝫ. C. ad. l. iul. de adul. l. gracchus. ne principis auctoritate qs circũspectus videaꝫ. C. de his qui veni. eta. impe. l. j.

Deinceps. Ad futura igitur nõ ad ꝓterita trabitur sequẽs pena. arg. C. de legi. l. leges. extra de consti. c. ij. ꝛ vlti.

deinceps⁹ ꝓcesserit: ꝓdicte excõicatiõis pene ipso iure⁹ decernim⁹ subiacere⁹. Dignũ est cñ vt adulterinas⁵ plãtatiões qs nõ pater celestis: ſz humane temeritatis⁵ audacia plãtat aplici culminis cẽsura diuellat: nec patiaꝫ in agro⁹ dñico puerse ꝙgregatõis⁷ vepres⁸ excrescere: cui ꝓpriuz est ꝯ diuina opitulãte gratia⁹) vtutes serere ac vitia radicitus extirpare. Nulli ergo ꝛc. Datum Auinione. iij. kalen. Januarij. anno. ij.

De iudeis ꝛ sarracenis.

Cũ petrus filiꝰ regis Castelle pio ductꝰ ꝓposito facilius agere nos infideles a regno granate expelleret: lata fuit excõicatiõis sententia in oẽs prohibitã portãtes ipsis infidelib⁹ ꝛ sarracenis ꝓfati regni granate. Cõcor. c. ita quorũdam. ꝛ. c. ad liberãdã. co. ti. in anti. Capi. vnicum.

Opiosus in misericordia dñs q de sua abũdantia⁹ pietatis corda fideliũ ad sue maiestatẽ obsequa⁹ deuotiõis ardore succẽdit⁹: ꝓcordijs⁹ dilecti filij nobilis viri petri infantis⁷ nati cleri. vel mona. c. vt periculosa. lib. vj.

Opiosus. In tres partes diuisibilis est ꝓsens ꝓstõ. Jn prima cũ qdã ꝓludio facti ꝓmittit recitatio. Jn scda cõminatoria subiungit ꝓstõ ibi: cum igit ꝛc. Jn tertia trãsgrek⁹ eiusdẽ annectit punitio ibi: nos eñ omnes ꝛc.

Jn misericordia dñs. Et nedũ est copiosus in misericordia: immo semp potens in ea. de pe. di. vij. nullus expectet. oĩa enim põt q posse est aliquid posse. de pe. di. ij. c. principiũ. ver. charitas. Quare misericordie eius nec mẽsuras ponere possumus nec tpa diffinire: apud quẽ nullas patiẽ metas venire cõuersio. de pe. di. i. c. serpens. ver. his autẽ. als est sub. c. multiplex. ꝓ misericordiã eñ non vult peccatoris pditionem sed cõuersionẽ ꝛ salutem: delinquẽtes qui corriguntur suscipiens. in cor. aut. vt non luxu. cõtra naturam. in ꝓin. coll. vi. xxvi. q. vi. c. cognouimus. ꝛ quotidianis hominũ peccatis semp ī⁹ Doscere dignatur: ꝛ penitẽtiã nostrã suscipere. C. de nup. l. imperialis.

Abundantia pietatis. Jper quam ꝓ peccatoribus rp̃s aduocatus apud patrem existens propiciatio est ꝓ⁹ peccatis. de pe. dis. ij. ca. si enim inquit. ver. qui dicit.

Obsequna. i. digna seruitia: sup quo videre potes: quod notaui in ca. cum ad sacrosancte. in ver. pietatem.

Succẽdit. i. illuminat vel accẽdit: nec cñ ꝓ impẽsa obsequa qs ad rp̃s puenire põt: nisi sibi datũ fuerit a pte. xxiij. qõ. iiij. nabuchodonosor. §. de tirijs. vñ ad pniam cor petẽtius ꝺ illustrare. de pe. di. v. c. falsas.

Precordijs. i. intrinsecis cordis affectibus.

Jnfantis. Jnfantẽ scũ vocat: lz maioꝛ etate als tutor esse nõ posset: qualis esse infra fuppositur. C. de legi. tuto. l. nemo. insti. de fidu. tute. in fin. C. de legi. here. l. vlti. §. fi. Et applaudit consuetudini ꝛ vsui loquẽdi cõmuni hyspanie iurta quã filij regũ qui reges nõ sunt ifantes appellantur. arg. ad hoc. ff. de flumi. l. j. §. flumen. de fund. instru. l. cũ quidam. §. asinã. sicut quãdoqz in vulgo aliq innenes appellãtur: qui tñ inuenes nõ sunt. ff. de pe. l. capitaliũ. §. solent. ꝓpie enim infans est minor. vij. annis. C. de iure delibe. l. si infanti.

Nati. id est filij.

Ecclesia non obstante nouitate recipit.

Diuisio textualis.

Epi sniaz excõicationis canonis incurrere pñt.

Mia dei nõ põt mẽ furari.

a Ad eo. Jd est intantum.
b Gratiā. hoc dicit: q̄ nihil boni est dare absq; gratia dei. xxiij. q. iiij. nabuchodonosor. xxvi. q. v. c. nec mirum.

Militēs o luntarium xp̄s eligit.

c Delectabile reputat. Quisq; eñ delectari debet in obsequijs maiestatis diuine. nā volūtariū militē sibi eligit xp̄s. voluntariū ꝙ seruū sibi arrionatur dyabolus. xv. q. i. c. nō est. aspnatur enim xp̄s coacta seruitia: z hylarem seruū deligit deus nō timore pene ꝫ amore iustitie seruiētem ꝑm apostolū. xxiij. q. vi. §. ex his.
d Josue. s. obsequiosū maiestatis diuine.

Charitas maria est aīam pro suis ponere.

e Persona. Maioz oblatione deo facere nō poterat. maioꝛē eñ charitatē nemo habet q̄ vt aīmā suam ponat pro amicis suis. vt scriptura testatur sacra. z ad instar Esaie. pphete: qui dño interrogāti quez ex duob⁹ ad p̄dicādū mitteret: respondit ecce ego: mitte me. Esaie. vi. cap. viij. q. j. c. in scripturis. z ad instar sancti Martini dicentis. Domine si adhuc populo tuo sum necessarius ego non recuso laborem.
f Proposito. Ad quod deus respectum habet. xvj. q. vi. si sacerdotibus. in fi. xiij. q. v. si quid inuenisti.
g Strēnuus. animi magnanimitate. de sup. neg. pla. grandi. lib. vi.
h Athleta. i. pugil seu pugnator sine mercede. ff. de his q̄ not. infa. l. athletas. C. de athle. z ibi no. in rubrica. lib. x.

Heretic⁹ ē q̄ nō est ecclesie membrum.

i Dñi negociū. Ilo. xp̄i negociū reputari impugnationez infidelitaz. ipsi eñ q̄ cū xp̄o nō sunt p fidē ꝫ ipsum esse censent. iuxta illud qui nō est mecū ꝫ est me. C. de iude. l. celicolarū. vñ z heretic⁹ est q̄ nō est ecclesie membrū. in cor. aut. de priuileg. do. §. i. col. viij. cū ipse p fidē xp̄iana vt nō deficeret repertus sit exoratus. Luce. xxij. c. xxi. di. §. j.
k Algarenoꝛ. Species est quorūdam infidelium: de quoꝛuz specieb⁹ multas reperies enumeratas. xxiiij. q. vlti. c. vlti.
l Contumeliam. Talis contumelia que in religionem diuinā cōmittitur in omnium fertur iniuriam. C. de hereti. l. manicheos.
m Detinet. Hoc ꝫtingit ob nr̄oꝛ multitudinē peccatorū. ꝑpter quā pagani z infideles ceteri nocendi facultatez diuinitus. i. ꝑmissione dei assequuntur. vij. q. j. c. scisciatus. lvj. di. si gens anglorum.

Princeps ecclīam defendere tenetur.

n Tutorio nomine. Supponere videt xtor⁹ iste satis aperte q̄ tutor regis tutorio nolle impugnare possit infideles ad expensas regis pupilli certū est eñ q̄ ad onus principum temporaliū spectet defensio ecclesie: z eoꝝ potestate est ecclia munienda. volūtas eñ dei est concitare temporalē potestatē aduersus hereticos z alios infideles: als enim de suo imperio ꝺ̄o rationē reddere sunt astricti. xxij. q. v. c. princeps. z. q. viij. c. quando. extra de sup. neg. pla. grandi. lib. vi. Constat etiam q̄ vna potestas ꝑ aliam est iuuanda. xxvi. di. c. cum ad verum. z potestas secularis cogi potest ꝑ ecclesiasticam ad sibi auxilium prebendum. extra de maledi. c. ij. de offi. ordi. c. j. z. c. quoniā. xxij. q. v. c. administratores. Cum igitur ipse rex ad hoc faciendum sit astrictus: tutori hoc adimplenti de bonis regis pupilli nihil poterit imputari. argu. ff. de admi. tuto. l. sine herede. §. lucius. de tute. z ratio. distra. l. j. §. j. C. de admini. tu. l. fin. ꝓpinquus.

Impator⁹ dicit filiū ecclesie.

o Filij nostri. Regē ergo appellat papa filiū nō fratrem. extra de cri. fal. q̄ grauī. Nil eñ honorificētiꝰ q̄ vt rex vel imperator ecclie filiꝰ esse dicatur. xxiij. q. viij. c. cōuenior. circa finem. z dixi in ca. prodiens.
p Puerilis etatis. Nō. puerilem etatē teneā dixi: vñ in ea constitut⁹ ls als de se discretus ad tractāda sapientiū hominū iura inhabilis reputatur. C. de testa. mili. l. vlti. z ar. ff. de decur. l. spurij. §. minores. de mune. z ho. l. ad rem publicam. extra de elec. c. ex eo. lib. vj.
q Sub spe. Quam confidenter habere poterat ex ꝓpio sue mētis ꝓposito. iuxta verbum ꝓpheticum. Revela domino viam tuā: z spera in eo z ipse faciet.
r Celestis aurilij. Si. C. de epi. z cle. l. deo nobis. in cor. aut. de ꝺ̄sto. in ꝓn. col. vj. Nā cū dñi dei benuolentia militariū rerū incipit ordinatio. ipsis enim ꝓuidentia dei dispositis barbaroꝝ quidem incontinentia refrenat: reiꝺ publice res augentur. in cor. aut. vt neq; miles neq; feuda. in prin. col. viij. z dū orationes xp̄o fiunt vincit populus suus. si relaxent vincit. Ero. xvij. ca. z. z. xxvi. di. c. si quis vult.
s Feruenter. Quo ad animi feruorem.
t Auriliter. Quo ad corporis vigorem z strenuitatem.
v Cum igitur. Secunda pars.

clare memorie Banclij regis castelle adeo[a] copiose gratiam[b] celestis inspirationis infudit: q̄ sibi delectabile[c] reputat ꝓpriaz expo nere in ipsoꝝ[d] ꝓsecutione personam[e]. Jdcirco quidē nobilis ipse ductus ꝓposito[f] tanꝯ strēnuus[g] athleta[h] dñi[i] negociuz impugnationis perfidoꝝ agarenoꝝ[k] a quibus regnū granate in dei cōtumeliam[l] detinetur[m] tutorio[n] nomine charissime i xp̄o filij[o] nostri alfonsi castelle regis illustris q̄ sub teneritudine puerilis[p] etatis adhuc dinoscitur cōstitutus assumpsit sub[q] spe celestis[r] auxilij ferue ter[s] et viriliter[t] prosequendum.

¶ Cum[v] igitur omnia cupiamus obstacula[x] remouere per que dicti negocij prosecutio posset quomodolibet impediri: vniuersis z singulis cuiuscūq; ꝺditionis preeminentie[y] vel status existant ꝺ stricti⁹ inhibemus ne arma[z]/eq̄s ferrū/ligamia[a]: victualia[b] z alia quecunq; ꝓhibita ꝑ romanos pontifices predecessoꝛes[c] nostros ad terras[d] egypti deferri ad sarracenos dicti regni granate infra triēnium[e] incipiendum a kalē. apriis ꝓxime secuturum quomodolibet[f] deferre ꝓsumāt. ¶ Nos[g] eñ oēs z singulos q̄ ad dictū regnuz arma/equos/ferrū/ligamina: et victualia supradicta et quecūq; ꝓhibita ꝺ tenoꝛe bui⁹ nostre[h] ꝓhibitionis deferre ꝓsumpserint: illis penis z sentētijs quas deferentes hmōi ꝓhibita in alexandriaz vel ad egypti partes incurrunt: decernimus subiacere. Et[a] nihilominus oēs z singulos qui sarracenis granate prestabūt (dicti negocij ꝓsecutiōe[b] durāte) auxiliū/ꝓsiliū/vel[c] fauoꝛez: aut ꝓsecutionē dicti[d] negocij directe vl indirecte secrete vel publice ipedire vel turbare forte ꝓsumpserint: excōicatiōis[e] sniam incurrere volumus ipso[f] facto. Nulli ergo nostre inhibitionis: ꝓstitutis z volūtatis ꝛc. Datum Auinio. v. kal'. Martij. Anno ꝓmo.

Armez q dā sunt cō fensibus q dā defen sionis.

Ligamina Balearum seu vel de quibus galee vel alia nauigia fieri possunt. de iude. ita quorūdam. z. c. ad liberandam.
Victualia. Quid ipsoꝛ appellatione contineatur: vide quod legit ff. de ver. sig. l. verbo victus. z. l. quos nos. §. iniurie..
Quecunq; ꝓhibita. Que sunt illa colligit. C. que res vendi possunt vel non. l. ad barbaricum. que res exportari non debent. l. j. extra de iude. ita quorundam. z. c. ad liberandam.
Predecessores nostros. Vt alexandrum tertiū. d. c. ita quorūdam. z Jnno. tertiim. d. c. ad liberandam.
Terras egypti. Jn quibus xp̄s natus fuit. s. in bethleem: nutritus in nazareth: passus z sepultus in hierusalē. no. extra de sepul. c. j. ꝙcatis nostris prepedientibus ab infidelibus detinentur.
Infra triennium. Res miranda videtur q̄ cōditoꝛ huius. c. terminum certū prefixit infra quem sua duraret ꝓhibitio facta de non portandis rebus ꝓhibitis ad regnū granate: cū infideles ibidē habitent vt hic supponitur: cum lex humana ciuilis inhibeat sub pena capitis z sub pena proscriptionis oīm bonoꝝ res inhibitas ad barbaros deferri. C. q̄ res exportari nō debent. l. j. z iura alia canonica. ꝫ. glo. ꝓsa. xi. alleg. simpliciter inhibeant res interdictas ad sarracenos portari. Que igit potest huius fuisse ratio? Ad hoc potest dici q̄ ꝓfecutio istius negocij esset futura tpalis per Petrū infantē vtpote faciendo per eū tutorio nolle regis castelle: talem ꝓhibitionē facere voluit tpalem/penalem/z sententie excōicationis inductiuaz. vt ipse Petr⁹ interim seruentius induceretur ad dicti negocij prosecutionem: ne forte als ipse desidem illum redderet. vnde cum ad ipsius Petri futuri temporalis ꝓsecutoris supplicationem presens cōstitutio penalis fuerit facta fuit: papa eam facere perpetuā non curauit: potiusme cum sciret iura alia cōia multarū penarū inflictiua fore dudum condita generaliter cōtra portātes res ꝓhibitas sarracenis que per istam decretalem nō in nihilum immutant. Sed ad illas per istam additur cuz suis penis cōtra illos qui isto durante triennio res ꝓhibitas detulissent: nec ex virtute huius cōstitutionis quis penas aliquas incurreret defe rendo ꝓst trienniū tales res ꝓhibitas: sed remanēt alia iura penalia contra tales. Nec pōt arg. a ꝫto sensu colligi ex hac decretali per q̄ dicti ceretur deferentes res ꝓhibitas absq; ꝓhibitione huius decre. nō incurrere penas a predecessoꝛibus ꝓmulgatas. cessat eñ argumentum a contrario sensu vbi iura alia obuiarēt. no. de fo. cōp. significasti. et. C. de epi. z de. l. conuenticulam. Vel dicas q̄ cū a predecessoꝛibus aliqui bus fuerunt pene z sniē ꝓmulgate ꝫ deferētes res ꝓhibitas ad partes egypti que nō ligarent de se portantes alias partes: magnū fuit q̄ papa voluit eas extendi contra deferentes ad regnū granate. nō fuit ergo mirum si certum tempus voluit super hoc limitare.
Quomodolibet. Quasi dicat nec per se nec per aliū: per terrā nec per aquam vel als quoquomodo.
Nos enim. Tertia pars.
Quecūq; ꝓhibita. Dic vt super h̄ in parte precedenti diri.
Nostre ꝓhibitionis. s. infra trienniū. vt. ꝫ. a cōtrario ergo sensu deferentes non contra talem ꝓhibitionem nō viderentur incurrere penam: sed dic vt. ꝫ. dixi super verbo infra triennium.

Et nihilominus.

a Et nihilomin⁹. i. vltra penas z ſnias a ꝓdecessoꝛibus ꝓmulgatas.
b Prosecutione durāte. Ergo illa finita prestantes auxiliū z familia non incurrerent sententiā huius canonis: nihilominus tñ incurrerent sententiam aliorum iurium: vt. ꝫ. dixi.
c Vel fauoꝛem. Sup hoc verbo z duobus precedentibus: dic vt dixi. c. dierum. §. nos.
d Dicti negocij. s. impugnationis perfidoꝝ regni granate.
e Directe. puta opponēdo se ꝛtra impugnare volētes dictos ꝓfidos.
f Jndirecte. vt persuadendo vel monendo vt a tali impugnatiōe desisteretur.
g Excōicatiōis. s. maioris. de sen. excō. c. si quē. que in hoc casu. fonte citra papam tolli nō posset: si supponas q̄ eā sibi retinuerit tollendaz snie ꝓmulgator: put in talibus predecessoꝛes facere consueuerunt.
h Ipso facto. Et sic est canon late snie. 3en.

Diuisio

Futura solus deꝰ cognoscit.

Dicta sunt ꝓpter futura. Dicta sunt ꝓpter futura. Dicta sunt ꝓpter futura.

Pollicitationis descriptio.

Cōsilium mutare sapientis est.

Tornea menta an sint ꝓmissa.

Duella an aliquo casu sint bo die ꝓmissa

Ler duelli ꝓmittēs succumbit canoni h̄ ꝓhibēti.

Juder secularis ad canonū obseruationē cōpelli ꝑt.

Ler succūbit canoni vbicunq; ꝑtm subest.

Via in futuroꝝ. Primo arenga seu ꝓfatio ꝓmittitur. Scōo factus ꝓcessus per Clementē papam. v. subiungitur ibi: sane felicis ꝛc. Tertio reuocationis ciusdē ꝓcessus cā z rō annectit ibi: veru q̄m ꝛc. Quarto ipa reuocatio subinfert ibi: nos ad dilecti ꝛc.
Euentibus. Qui de se incerti sunt. insti. de verbo. obliga. §. omnis. ff. de condi. z demon. l. j. §. dies.
Humani fallit. Cū de futuris diuinare certitudinaliter non possit. vt ex vt ec. b̄ñi. c. j. ff. ad. l. aquil. l. si putator. in fi. ff. man. s. fideiussoꝛ. §. si cū debitoꝛi, nec beat⁹ paul⁹ ls spiritu dei repleꝰ secreta diuini futuri iudicij agnoscere potuit. xij. q. ij. c. cū beatus. solus eñ dei est ꝓcire futura. ff. de iudi. l. fi. z fi restituat. §. vlti. xxv. q. v. §. q̄ autem.
Coniectura. Jd est ꝓsumptione.
Attenta. Jd est deliberata.
Pollicitur. i. asserit per coniecturam. Pollicitatio enim est solius asserentis ꝓmissio absq; alterius precedente consensu. z in hoc differt a pacto. ff. de pollici. l. pactum.
Reperiri dānosum. Sumit ex cor. aut. h̄ ꝺ̄stō innouat ꝺ̄stonem in ꝓn. coll. viij. z in decre. q̄ nōnunq̄ reperies simile vbi de hoc diri.
Consulte. i. consilio z deliberatione precedente.
Consultius reuocāt. Sapiētis eñ est mutare ꝓsiliū in melⁱ⁹: in cor. aut. vt fratrū filij. in ꝓn. col. ix. de nup. §. nos aūt. col. iiij. ff. de collatio. l. nōnunq̄. xxij. di. c. si aliquid. z. c. magne. cum similibus.
Sane. Secunda pars.
Passagiū. vltra marinū ꝫ sarracenos inimicos fidei faciendū.
Torneamenta. Que dicunt torneamēta colligit ex de tome. c. j. que ls cā experiētioꝝ de iure ciuili videantur ꝓmissa. ff. de aleato. l. solent. §. senatus. ad. l. aql. l. q̄ actione. §. si qs in colluctatiōe. de postul. l. j. §. q̄ si depugnauerit. de iure tū canonico sunt inhibita ob mortez hoīm que frequēter exinde ꝓuenit. vt. ꝺ. c. j. nō eñ merenᵗ dici ludi ex quib⁹ crimina oriunt in ꝓmio. ff. §. illud vō. vnde ludus nori⁹ est in culpa. ff. ad. l. aql. l. nā ludus. Sed gra huius hic quero vtrū de iure canonico vel ciuili scripto duella sint aliquo casu hodie ꝓmissa? Videtur q̄ non. C. de gladiato. l. j. vt armoꝝ vsus. l. vna. z argu. C. de acti. z obli. l. negantes. Jn hac opi. videt residere Accur. ꝺ. §. si qs in colluctatione. z di. l. j. de gladiato. expressius. h̄ no. ff. de le. ij. l. cū filius. §. vlti. Sz in ꝫtium videtur lex expressa Federici imperatoris. vt in col. r. de pace. tenē. §. si qs homine. z. §. si qs aliq̄n. z. §. similes. vbi in certis saltem casibus videt pugna ꝑ duellū ꝓmissa: nec videt ꝫtiū posse dici: cum illa lex Federici lex gñalis cristat: cū ad oēs sit directa q̄ est signū legis generalis. C. de leg. l. iij. nā q̄ ꝑ epistolam z ꝑ subscriptionē imperatoꝛ statuit vel edicto ꝓcepit legē esse ꝫstat. ff. de consti. princip. l. j. istud etiā videtur expresse denotari in rub. q̄ sequit post illam de pace tenenda: cū in ea ꝺ̄. hic finit lex. deinde incipiūt regni cōsuetudines: ꝑ q̄ innuitur mandatū factū in titulo precedenti de pace tenenda sub certis penis legē esse cōmunē. sic sentit glosatoꝛ feudoꝝ. p z contra sup hoc multa allegans in titulo de pace inramen. firmand. §. iniuria. qui etiam cōsentire videt ꝑ saltē in certis casibus pugna ꝑ duellum sit hodie ꝓmissa. vt no. ipse in titu. de ali. feu. pater. c. non est. Et ꝓm bonō obstabit lex ꝓdicta de gladiato. nec lex vna. vt vsus armoꝝ. q̄ loquūtur de alijs gladiatoribus ꝑ in duello pugnantibus vel aliam vim armoꝝ cōmittentibus. vt no. ꝺ̄. in libello suo iuris canonici. in titul. de purga. Vel dices q̄ leges ille vt ꝓiores tollantur in hoc per. l. Federici tanꝯ posteriozem. Vel dices q̄ ille ꝓhibitionem ponunt in gñe. z lex Federici duellum permittit in specie: z ita neutra alteram corrigit.

Sed supposito q̄ ꝓm legem ꝓscriptam in certis casibus admittatur hodie duellum: quero an lex ciuilis saltē ratione peccati succūbat canoni ipsum ꝓhibenti. ij. q. v. monomachiā. extra de pur. vulg. c. ij. neduz in foro eccle: imo z in foro tpali. in duello. enim certum est interuenire pctm cū ī ipso qui intendit ad mortem ꝓximi z deus tentari videatur. xxij. q. viij. c. ꝫ nulla. ex de purg. vulg. c. vlt. cū simi. Ad h̄ breuiter rñdeo z dico q̄ lex h̄ ꝓmittens necessario hz canoni suc cūbere rōne pctī: z h̄ ꝓ suaderi pōt tam per legē diuinā q̄ humanā. ꝓ diuinā: q: dicit apls. omne qō nō est ex fide. i. ex bona z sincera ꝺ̄cietia peccatū est. Et beat⁹ Amb. sup dicto apli ait. Jpeccatū est q̄ aliter fit q̄ ꝑ batū est. z Augu. sup eo dicto. Dñe q̄ aliter fit q̄ ꝑ batus est pctm est. z recitat tertualiter. xxviij. q. i. §. ex his. cū igit de pctō ibibeat: ergo et oē id per q̄ ad illud peruenit. ff. de ꝓpon. l. oīo. de fideiuss. l. cum ler. C. de natu. lib. l. lege anastasij. in fi. extra de cōsti. c. nam z cupiscētiam. Jtē scriptū est in euangelio non tentabis nō in deum tuum. z legitur. xxij. q. ij. c. queritur cur patriacha. sed ꝓ duellū deus tentari videtur. d. c. monomachiam. cū iuribus aljs allegatis. Jtē ler imperialis facta per imperatorem ꝓfitentem se esse vltimum seruum dei z velle suum seruitiū ad implere. C. de offi. ꝓfec. ꝓtorio. l. quas gratias. inducere non poterit q̄ nō sis suus vel deus inbibet. xxvij. q. j. ca. iam nunc. Jprobo h̄ idem per legem humanā tam canonicam ꝓ ciuilē ꝑ canonicam. extra de purg. vulg. per totū. de cle. pu. in duel. ꝓ totū. z. d. c. monomachiā. per quā. l. canonicā. ꝑbaf q̄ nō sis principē ecclie cōstituit sup eos ꝓncipes seculares in ꝓpriumalib⁹ rebus. xcvi. distin. c. si imperator. extra de maio. z obe. c. solite. vnde in his ꝓncipes seculi suas cōstitutiones debēt canonicis submittere nō ꝓterre. d. c. si imperator. vñ necessario rōne pctī hz ler canoni succumbere. vt no. Ber. Jnno. z Posti. extra de prescrip. q̄m omne. z Guil. in spe. de dispu. aduo. §. ꝺ̄ro. versi. h̄ nūquid. z ponit exemplum extra de no. oper. nun. c. j. Plus adhuc dico ꝑm banc. l. q̄ iudex seculars cogi pōt per ecclīasticum ad faciendum coram ꝑ se ꝑuari canones omissis legibus. arg. extra de pac. ca. ꝙuis. de excep. c. ij. de iureiur. c. licet. de sentē. excōmu. c. decernimus. lib. vj. Adhuc idem probo per legem ciuilē. nam per eam statuitur canones fore ꝓ legibus omnes seruādos. in cor. aut. vt cle. ap. ꝓoptios. epis. §. penul. col. v. de eccle. titu. in ꝓn. coll. ix. intantū q̄ eos transgressoꝛes canonis etiam ꝑm legē ciuilē punire potest. in cor. aut. de sanc. episco. §. ne aūt. col. ix. ꝓhibiti ergo duellū per canonē prohibituz debet reputari per legem. Nec ob. huic dicto ler Federici: cum in eadem lege Federicus se velle dixerit in indicēda pace tam diuinas q̄ humanas leges in suo vigore permanere. nedum ergo legem diuinam hoc ꝓhibentem videt seruari voluisse: immo z humanas ꝓcipientes canones fore ꝓ legib⁹ obseruandos. Jtē in lege ciuili statutū est inferiorem legem superioris tollere non posse. ff. ad trebel. ille a quo. §. tēpestiuū. de arbi. l. nā magistratus. intantū q̄ in lege inferioris auctoritas superioris intelligit excepta. ff. ad municipa. l. imperatoꝛes. de ꝓbi. feu. ali. l. imperialem. §. vlt. col. x. nec seruum posse legē oñi tollere. C. de pact. l. seruum. cum ſi. Jmperatoꝛ aūt se seruum dei ꝓfitet vt predixi. Jtem cum imperium z sacerdotium sint a deo instituta in cor. aut. quō oportet epos. in ꝓn. col. i. absit dicere q̄ imperatoꝛi cessesso imperio videat data potestas tollēdi vel perdendi legem dei ipsum imperium instituentis. ff. de pac. l. ꝫ iuris ciuilis. §. vlt. de dona. l. filius. als videretur deus ꝫ seipsum imperium cōstituisse: qō dicere est absurdum. sup quo vide q̄ plene no. in lib. feu. in ti. h̄ finit lex. §. vlti. Jtē ꝑbaf nam in facto vsuraꝝ lex ipsas permittēs succūbit canoni ipsas ꝓhibēti. vt no. in cor. aut. de eccle. ti. in ꝓnci. col. ix. C. de sum. trim. l. j. de vsu. aut. ad hoc. Sed hoc dici nō potest nisi ratione peccati: cū igitur rōne peccati/z ꝓpter pctm vsuraꝝ lex succūbit canoni: q̄ eadē ratione in q̄cūq; alio casu vbi subest pctm: vt est in duello vt ꝑdixi. ar. in cor. aut. vt non luxu. contra natu. in ꝓn. coll. vj. scenicas non solum. §. j. col. v. q̄ ratio differentie reddi non potest. quare idem ius debet esse. ff. de iniust. testamēto. l. postbumum. §. j. de verb. obli. l. a titio. C. de lib. ꝓcte. l. j. Jtem imperatoꝛ valentinianus scripsisse legit se velle fore submissum ecclesie: cum tanꝯ homo peccare reperiret. hoc patet. lxxij. dist. c. valentinianus. extra de iudic. ca. nouit. C. de summa trini. epistola inter claras. de offi. ꝓfec. ꝓtoris. l. quas gratias. Ex his igit cōcludit q̄ super duello p legē inducto pctm inducēti ipsa lex canoni habet succumbere: als dic q̄ ſuper hoc notaui in silī. extra de re. iur. c. possessoꝛ. li. vj.

Extrauagans Quia i futurorũ Joannis vigesimisecũdi.

a ¶ Hastiludia. Sic dicta: quia ludi causa fiunt cum hasta. argu. ff. de alea. l. solent. §. j.

b ¶ Siue iuxtas. Alludit vulgari denominationi regiõis maxime lingue oritane. argu. ad hoc. ff. de penis. l. capitalium. §. solent. de flu. l. j. §. flumen. extra de priuil. c. religiosi. §. j. Cle. v.

c ¶ Nõ leuiter. Quasi dicat: imo grauiter vel forte. vel titer.

d ¶ Prosecuturos. Per se vel gentes suas habẽtes passagium facere.

e ¶ Exinaniũt. i. exhauriunt bonis ꝛ facultatibus. C. ne filius ꝓ patre auf. habita. vbi sile verbuz sic exponi reperies. ad hoc eſt de vsu. c. vsurarum. lib. vi.

f ¶ Impotentes. Scz impotẽtia facti: forte de diuitib⁹ facti pauperes ob expensas nimias factas pro torneamẽtis exercẽdis vltra q̃ possent sui facultates patrimonij tolerare. ar. ad hoc in cor. auf. vt oẽs obe. indi. ꝓ uinciarum. §. j. col. v. ff. vbi pupill⁹ edu. debeat. l. iuſ alimentoz. ij. rñ. de iure do. l. q̃ro. ꝛ. l. generalis.

g ¶ Crucis assumptione. Quam volentes passagium facere assumere cõsueurunt.

b ¶ Retrahunt. Ut talis retractio non contingeret multuz videbatur causa probabilis ad inhibendum talia torneamenta. arg. ad hoc. ff. de ope. pub. l. qui liberalitate. circa finem. in cor. auten. vt lib. decetero. §. Si mulier. colla. vi. C. de bonis que libe. l. ij. de donatio. ante nuptias. l. si constante.

i ¶ Ab illis. Scilicet torneamentis.

k ¶ Ea. Scilicet torneamenta.

l ¶ Erubescunt. Reputantes forte sibi ad aliquem ruborem seu pudorem si quod vident alios facientes ipsi nõ facient: pompaz seculi sequi volẽtes: vt frequẽter accidit in viris nobilibus. arg. ad hoc. ff. de admini. tu. l. cum plures. §. cum tutor. de dona. l. cum filius.

m ¶ Frequẽtẽ exerceri. Aſi in illis non sine causa fuit facta interdictio specialis. arg. C. de fer. l. puinciarũ. ff. de pe. l. aut facta. §. vlti.

n ¶ Interdixit. In quadã extrauaganti que incipiebat passiones.

o ¶ In facientium. Sume verbum personas q̃ eſt. j.

p ¶ Ea. Scilicet torneamenta.

q ¶ Ad id. Scz faciendum torneamenta vel alia. ꝛ. expressa.

r ¶ Eis. Scilicet facientibus.

s ¶ Prestantium opem. Super hoc verbo ꝛ sequentibus. vide q̃ dixi in. c. dierum. verbo auxilium.

t ¶ Illorum. scilicet personas. quod eſt. j.

v ¶ Locis. f. quo ad iurisditionem. ꝛ hoc denotat verbum sequens.

x ¶ Cum possent. Ad impossibile eñ non obligabant. xvij. q. ij. c. faciat homo. ff. de regu. iur. l. impossibilium.

y ¶ Ad illa. Scz torneamenta vel hastiludia.

z ¶ In domibus suis. Intelligi debet suis non solum ratione dominij seu ꝓprietatis: imo ratione domicilij vel habitationis. arg. ff. de iniur. l. ler cornelia. §. domum. de damno infec. l. iiij. §. abeſſe. cum si.

a ¶ Quomodolibet exercentium. q. d. nedum ꝓ his que haberent exerceri occasione torneamentoz: imo quacunq; etiã alia ouz dicat quomodolibet. si. de relegi. statutum. §. in nullo. lib. vj.

b ¶ Cum eisdem. Scz facientibus torneamenta.

c ¶ Personas excõicationis. In personam ergo excõicatio: in locũ vo interdicti sententia ꝓprie ferẽ. ꝛ hic videas q̃ dixi in. c. si fratrum. in verbo ciuitatibus.

d ¶ Promulgando. In dicta extrauaganti: pactiones. in qua etiã oẽs colligationes/pactiones/promissiones/quacunq; firmitate etiam iuramenti subnixas super hoc irritauit.

e ¶ Ab excõicatione hmõi. Sublationem ergo interdicti sibi non retinuit: quare ordinario eã permisisse videt. arg. de sen. excõmu. nuper.

f ¶ Reseruata. hoc vide q̃ dixi in. c. ꝓdiens. in fi. in verbo reseruata.

g ¶ Verum. Tertia pars.

b ¶ Jngeritur. Quia forte multi nolũt a talibus abstinere: quare dicta sententia ligabantur in suarum periculum animarum.

¶ Nos ad dilectũ filiũ nobilis viri ¶ Philippi clare memorie regẽtis francie ꝛ nauarre regis ꝛ aliorũ de domo regia: necnõ q̃pluriũ magnatũ ꝛ nobiliũ tam in regno francie q̃ aliũde ꝓsiderãtiũ ꝓmissa discrimina repetite supplicatiõis instantiã: snias excõicationis ꝛ interdicti ꝓfatas ꝓmissoz supplicatiõib⁹ inclinati: ꝛ ducti cõsiderationib⁹ antedictis: ꝛ ex causis etiã rõnabilib⁹ alijs in fauoz eſt sepefati negocij: de fratrũ nostroz ꝓsilio reuocam⁹: eos qui ꝓpter excritiũ torneamẽtoz seu hastiludioz ipsoz hmõi sententias incurrerũt absoluẽtes ab illis: ꝛ cũ eis q fic ligati: vel in locis ꝓpterea interdictis diuina celebrarũt officia sup irregularitate inde ꝛcta auctoritate aplica dispensantes. Datum Lugduni xvj. kal. octobris. Anno. j.

¶ De crimine falsi.

¶ Falsificãtes monetã regis frãcie ꝛ alioz locoz circũuicinoꝝ aliquo de q̃ttuoz modis h̃ plixe declaratis ipso facto excõicatione incurrũt a q̃ absolui nõ ꝓt nisi a papa: ꝓterq̃ in mortis articulo. De falsificãtib⁹ figillũ ipsi⁹ regis francie habes. c. ad audiẽtiã. co. ti. in antiquis. Caplin vnicum.

Nos ad dilectũ filiũ nobilis viri ¶ Philippi clare memorie regẽtis francie ꝛ nauarre regis ꝛ aliorũ de domo regia: necnõ q̃pluriũ magnatũ ꝛ nobiliũ tam in regno francie q̃ aliũde ꝓsiderãtiũ ꝓmissa discrimina repetite supplicatiõis instantiã: snias excõicationis ꝛ interdicti ꝓfatas ꝓmissoz supplicatiõib⁹ inclinati: ꝛ ducti cõsiderationib⁹ antedictis: ꝛ ex causis etiã rõnabilib⁹ alijs in fauoz eſt sepefati negocij: de fratrũ nostroz ꝓsilio reuocam⁹: eos qui ꝓpter excritiũ torneamẽtoz seu hastiludioz ipsoz hmõi sententias incurrerũt absoluẽtes ab illis: ꝛ cũ eis q fic ligati: vel in locis ꝓpterea interdictis diuina celebrarũt officia sup irregularitate inde ꝛcta auctoritate aplica dispensantes. Datum Lugduni xvj. kal. octobris. Anno. j.

¶ De crimine falsi.

¶ Falsificãtes monetã regis frãcie ꝛ alioz locoz circũuicinoꝝ aliquo de q̃ttuoz modis h̃ plixe declaratis ipso facto excõicatione incurrũt a q̃ absolui nõ ꝓt nisi a papa: ꝓterq̃ in mortis articulo. De falsificãtib⁹ figillũ ipsi⁹ regis francie habes. c. ad audiẽtiã. co. ti. in antiquis. Caplin vnicum.

Regis fr re ficte.

Lucie.

Rerũ po ptiarũ ad ministra nõ eſt ingre nuis alie rendã.

Jnterdi cti ſ tori latũ pe nas etiam affringit.

Monetaz cudere nul li priuato competit.

De crimine falsi.

Diuisio tertialis.

Uersus.

Miserabilis duplici ter sumit.

Sobrietaz multa bona facit.

Religiosꝰ ꝓprietarꝰ est in sterq̃ linio sepe liendus.

Moneta an ꝓ principẽ deteriozari potest.

Moneta regis eſt ingenũ nõ bz cursum.

Rer francie supiorẽ non recognoscit.

Dividing the text: Diuisio tertialis.

Dividing the text: Uersus.

Dividing the text: Miserabilis duplici ter sumit.

Dividing the text: Sobrietaz multa bona facit.

Dividing the text: Religiosꝰ ꝓprietarꝰ est in sterq̃ linio sepe liendus.

Dividing the text: Moneta an ꝓ principẽ deteriozari potest.

Dividing the text: Moneta regis eſt ingenũ nõ bz cursum.

Dividing the text: Rer francie supiorẽ non recognoscit.

¶ Rodiens. Jstã decretalem diuide in partes tres. In prima faciende cõstitutionis premittitur occasio. In secunda per facti recitationẽ multiplicis falsitatis monete subiungitur specificatio ibi: nuper siquidem ꝛc. In tertia contra falsarios ꝓmulgatur excõmunicatio ibi: nos igitur ꝛc.

a ¶ Ex adipe. i. abũdantia seu pinguedine sicut hs. Sicut adipe ꝛ pingue dine repleat ꝛc.

b ¶ Sceleratoz. i. criminosoz. ꝛ dz esse scriptuz cũ s. ꝛ c. simi. eſ de v. sig. fo. §. vlt. C. de q̃stioni. l. cũ cognitiõaliter. ꝛ de ferijs. l. puinciarũ. iurta versus. Ut sis celestis nõ assimilare scelestis. i. scelera cõmittẽtib⁹, ite hic: Regi celesti nunq̃ placuere scelesti. i. vitiosi.

c ¶ Funesta. id eſt crudelis ꝛ peruersa.

d ¶ Cupiditas. Dicta radix omniuz malorũ. i. ad Thimo. vi. c. de pe. dist. ij. c. q; radix. xlvj. dist. c. bonoz. in cor. auf. vt iudi. sine quoquo suffr. §. si igitur. coll. ij.

e ¶ Eos. sceleratos.

f ¶ Pernicie. i. dãnatione. ri. q. iij. c. ꝑcipue. xvij. q. ij. c. perniciosam.

g ¶ Miserabile. i. ad miseriã hoẽm deducentẽ. aliter aũt q̃q; sumitur hoc verbũ ꝛ exponit. i. miseratione dignũ. vñ oz pauper amabilis; emiserabilis. arg. C. si q̃s impera. maledi. l. j. no. extra de maledic. c. j.

h ¶ Eius. scz cupiditatis.

i ¶ Jngluuiem. i. appetitum insatiabilẽ. Jngluuies autem als assumitur pro jmoderata cibi vel potus assumptione. iij. di. deniq̃. de cõsec. di. v. c. nihil. ff. de edil. edic. l. qui damno. §. vlti.

k ¶ Moderamina. i. tẽperantiã vel sobrietatem in vita q̃ corporaliter obseruata salutẽ ꝛ sensum: acumen ꝛ lumen operatur ꝛ egritudinẽ fugat. ꝛ ꝓximum nõ obseruata morbum facit: modestias ingerit. egritudinem generat: ꝛ mit ꝛ cõputrescere facit corꝑa humanum: ꝛ macerat. c. nihil eñ. sic ꝛ multofortiꝰ eſt de intẽperãtia spũali mentis.

l ¶ Turpiũ lucroꝝ. Ad turpiter lucra q̃sita q̃q; perdẽti cõperit repetitio q̃q; nõ. vt no. extra de deci. ex transmissa. nibilominꝰ tñ fisco repetenti de iure cõi sunt applicãda. ff. de iure fis. l. lucius. no. C. de cõdi. ob tur. can. l. ij. ff. de pac. l. iurisgentium. §. si ob maleficium.

m ¶ Fecibus imergẽtes. Jurta hoc legitur de regulari simplici inuento ꝓprietario tẽpore mortis qui debet in sterquilinio sepeliri. extra de statu mona. c. cum ad monasterium.

n ¶ Ambitiosis neribꝰ. de se numq̃ satiabilibus. rlvij. di. sicut hi.

o ¶ Dei timoꝛe. qui potius eſt babẽdus. eſ de sta. regu. c. q; dei. cũ si.

p ¶ Mammabili cecitate. scz corporis cordis animam damnante.

q ¶ In tenebris. Scilicet cordis vel oculoꝝ mentalium quare nesciunt quo vadant scriptum eſt. qui ambulat in tenebris nescit quo vadat. extra de prosump. c. litteris.

r ¶ Ercidia. i. mortes spirituales.

s ¶ Nuper siquidem. Secunda pars.

t ¶ Fidedigna perdurit. Tenetur ergo ad ꝓuisionem super hoc faciendam hoc cũ videat scire q̃ ab aliis audiunt. xvij. q. v. ca. hoc videt. ff. de peti. here. l. item veniunt. §. petita. ꝛ. §. a quo.

v ¶ Nõnulli. Quattuoz modos ponit falsitatis vel deteriorationis monete ꝛ hic eſt primus.

x ¶ Auctoritatem iuris. Sed ad quẽ spectat iuris cõis auctoritate monetam cudere seu fabricare? Rñdeo ad principem. arg. ff. de ori. iur. l. j. §. cum erariũ. C. de fal. mo. l. i. ꝛ qr de iure regaliarũ eſt monetaz cudere. ꝛ. coll. que sunt regalie. c. j. Et per hoc patet expresse q̃ nulli ꝓuato cõpetit de iure scripto monetã cudere posse etiã legitime materie ꝛ legitimi ponderis existentẽ. arg. istius text⁹: tum qr moneta habet publica forma percussa esse. ff. de contrahẽ. empt. l. i. qua forma ꝓuatus ꝛ. l. qui noie. tum qr ꝓ priuilegiuz impetrat vt sequit: quare relinquit q̃ de iure cõi nõ cõpetat: alꝰ eñ frustra ꝑ priuilegiuz impetraretur. C. de thesau. l. j. lib. x. ff. de priuileg. credito. l. imperatores. tñ qr eã cudens vt falsarius puniret. ff. ad. l. cor. de fal. l. quicunq;. ꝛ. l. lege cornelia. C. de fal. mone. l. j. quod non contingeret si iure permittente hoc faceret. C. ad leg. iul. de adul. l. gracchus. xviij. q. iiij. qui petat. tum etiaz quia ea que iuris publici sunt ꝓuato sine cõsensu ꝓncipis nõ cõpetunt. ff. ne qd in loc. pu. fiat. l. ij. §. si qs a ꝓncipe. ꝛ. §. idẽ ait. C. de fun. limi. l. quicunq;. li. xj. quasi nulli ꝓmissum videat q̃ in signũ ꝓgatiue spãlis eſt ꝓncipi reseruatũ. ar. C. de ol. offi. de appari. iur. ꝛ approba. eorum. l. probatorias. libro. vj. Sed si queras a me an ꝓnceps aut rer vel alius habens ius cudendi monetam ꝓsit bonam monetam deteriozare seu mutare in damnum subditoꝝ: ꝛ si fecerit an in foro penitentiali satisfacere tenet? Vide quod no. per Jnno. ꝛ Hostien. de iureiur. c. quãto. ꝛ per Hosti. in sum. in ti. de censi. §. ex quibus. versi. qd si moneta.

y ¶ Consuetudine. Arg. per ꝓsuetudinẽ ẽri ꝓsse ius cudendi monetaz. arg. ff. de diuer. ꝛ tẽp. ꝓscrip. l. si quis ꝛ. de imiur. l. fane. C. ō sun. limi. l. ij. de pascu. pub. l. i. li. ri. et ff. quod vi aut clam. l. ꝓbibere. §. plane. ꝛ no. C. de fal. mo. l. ij. sicut ꝛ queri põt ius iurisditiõevrẽdi. ar. extra de foro cõp. cum contingat. de of. ordi. romana. lib. vi. C. de appari. iudi. l. viros. lib. xij. cum multis similꝰ iuribus canonicis ꝛ ciuilibus: q̃ allegari possent super acquisitione iuriũ incorporalium per ꝓsuetudinẽ. Dicas tñ q̃ moneta quam cudere cõpetit de consuetudine cursum publicuz inter multos nõ habet: nisi solum in loco vel locis in quibus eſt consuetudo sup hoc obseruata: per ea que no. Jnno. ꝛ Hostien. de of. archi. dilecto. cũ nec moneta que cuditur per reges moderni tpis cursum habeat extra eoꝝ regna. argu. ff. de iurisdi. om. iudi. §. vlti. C. de summa trinita. l. i. sic no. Hosti. de iureiur. c. quanto. cum nec statutum aliquod liget nisi tñ subditos statuentis. no. Jnno. de constit. que in eccleſiarum. et Jo. viij. di. c. que contra mores.

z ¶ Priuilegium. Concessum intelligi a ꝓncipe: solo considerato iure scripto per ea que dixi. ꝛ. in glo. sed ad quẽ. si tñ supponas ad aliquem de consuetudine spectare monetam cudere: talis etiã concedere posset priuilegiũ. de quo hic loquitur: saltem absq; ꝓiudicio subditoꝝ. ar. ff. de aqua quoti. ꝛ esti. l. lucio. de serui. rusti. ꝑdio. l. ij. §. aqueductus. extra de prescrip. auditis. cum si.

a ¶ Alij vo. Secundus modus falsitatis.

b ¶ Monetã falsam. Di moneta falsa ob falsum nomen auctoris. ff. ad leg. coz. de fal. l. falsi nois. ꝛ. l. noie. ꝛ. l. vlti. vel ob falsam materiam vel immixtionẽ false materie. vt eo. ti. l. qui nũmos. ꝛ. l. lege cornelia.

c ¶ Filij nostri. Regem igitur etiam superiorem non recognoscẽtem. extra qui filij sint legi. c. ꝓ venerabilem. papa filium appellat non fratrem. extra de cri. fal. c. q; graui.

d ¶ Illustris. Illustri vel superillustri decorati dignitate causas pecuniarias vel causas iniuriarũ criminales per ꝓcuratorem tenentur exequi ꝛ ꝓsequi non per se: ne vel vilescat eoꝝ dignitas: vel iudicialis auctoritas. in cor. auf. vt ab illustri. ꝛ qui sup eos sum. col. v. vbi q̃q; magnatum genera notata reperies. C. de iniur. l. vlt.

e ¶ Studiose. i. machinatione ꝛ scientia precedente.

f ¶ Deprauant. i. de bona ꝓuã ꝛ minus valentẽ reddunt. argu. ff. de ser. coz. l. i. §. sed persuadere. eſ de iureiur. c. quanto. puta monetam de se bonam radendo. ff. ad le. coz. de fal. l. qui nũmos.

g ¶ Recto pondere. Ab initio ordinato ponendo in singulis denarijs quo qualitercũq; diminuto moneta ór legitimo pondere defraudari. multis ꝛ alijs modis dicitur moneta in suo valore q̃prauari: q̃ prosequi hic non curo: sed remitto te ad notata per Jnno. ꝛ plenius ꝑ Hostien. de iureiur. c. quanto.

b ¶ Quãplures. Eſt tertius modus.

i ¶ Circũuicinis. s. regno francie vt. s̃.

k ¶ Quibus de iure. Hic ꝛ in sequentib⁹ videre potes quod dixi. s̃. in glo. sed ad quem.

l ¶ Signum ꝓprium. Habet enim moneta aliquo signo publico fore percussa. ff. de contraben. emp. l. j. ꝛ ar. ff. ad leg. coz. de fal. l. qui falsaz. de testa. l. ad testamentum. §. signum.

m ¶ Seu insculpere moliuntur. Er hoc in falsi vitiũ incidentes. argu. ff. ad le. coz. de fal. l. falsi nominis. ꝛ. l. qui noie. C. eo. tit. l. licet ex tabulis. extra de testi. tam litteris. §. vlti. de his que fiunt a ꝓtela. sine cõsensu capi. c. quanto. §. j. extra de cri. fal. c. licet.

n ¶ Quam. scz figuram.

o ¶ Summa possiunt. Hoc dicit: quia raro vel vix omnimoda similitudo vel idẽtitas in talibus dari potest. argu. ff. de condi. indebi. l. si non sortem. §. libertus.

p ¶ Jmponũt. Ut inquantũ plus poterit falsitas pallietur.

q ¶ Ad vsurpatã. dicit vsurpatã ob defectũ cõsensus regis frãcie cuius moneta simulat. ar. C. de fun. rei priua. vsus aq̃. lib. xj. xciij. di. ca. illud.

a ¶ Pondere argenti. Idem si auri ꝛ multofortius.
b ¶ Simplices.i.simplicitate vel rusticitate gaudentes. arg.ff.de iurisd. om.iudi.l.si id qō. §.doli.de eden.l.j.§.vlti.de qua rusticitate legit q oīa palam habet.no.insti.de actio.§.item seruiana.
c ¶ Peritiā discernēdi.Sūt eteīm multi forenſiū causarū.i. eorū q̄ fortis fiūt inerpti. ff.de pba.l. cū de.indebito.§.finaūt.
d ¶ Fallunt.i.decipiunt.
e ¶ Quotidie.frequētiaꝫ denotat nō tpis estimationē.arg.ff.de ꝺdi.ꝛ de mōstra.l.si gs ita.de cōse.di.v.c.nunꝯ.
f ¶ Ea occasione.s.q̄ illoꝝ monete sunt monete regie assimulate falso.facit ad id qō.s.pri.dixi i glo.ex hoc.
g ¶ Sunt ꝛ alij. Quartꝰ modus.
h ¶ Scienter.fecꝰ q̄ si ignoranter.pbabiliter.tales ei nō obliganꝫ.argu.C. de tab.l.generali.li.x. ex de consti.c.cognoscentes.
i ¶ Expendunt. tales crimine falsi teneri videtur ad instar illoꝝ q falsis instīs scienter vtūr.C. de fide instru.l.ij.ꝛ.iij. ꝛ ad l.cor.de fal.l. q falsos. et ad instar illi⁹ q falso pōdere vtif.ff.de do.l. arbitrio.§.adeo.ad.l.cor.de fal.ꝛ hodie.§.sīēditor.
k ¶ Nos igitur. Tertia pars.
l ¶ Iudex falsarij.hoc ad duos ꝓmos modos cōgrue referri potest.
m ¶ Fabricatores. Hoc ad tertium modum refertur:ꝫ etiam ad ꝓmos duos referri possit.
n ¶ Emptores predicti. Hoc ad quartū modum referri habet.
o ¶ Constituunt. Unde si dānum sentiunt sibi imputent. arg.ff. de reg. iur.l.q⁹ quis damnum.ꝛ.l. culpa.
p ¶ Moliri.i.perpetrare vel facere.
q ¶ Vel portare.scꝫ scienter.vt.ꝫ.in quarto modo.
r ¶ Ad regnū p̄dictū.s.frāciꝰ igit⁹ ꝺ faciētes vel portātes ꝺ prohibita ad alia regna vel etiam ad loca vicina regno frācie pena q̄ sequit nullatenus se extendit:cū ꝺ nō exprimat.ꝛ super ꝺ vide qō no.in simili.in c.dierū.in glo.per hec verba.ꝛ in.c.sancta romana.§.epos.
s ¶ Clementis.v. Extrauagans fuit.
t ¶ Inberentes.Simi.extra de iura.calū.inberentes.
v ¶ Excōmunicationis.scꝫ maioris que in dubio inflicta videtur. de senten.excom.c.si quem.
x ¶ Successorib⁹ nostris. intellige vel aliꝰ nr̄a vel ipsoꝝ auctoritate fungētib⁹.ar.de sen.excō.c.ad eminētiā.ꝛ eo.ti.c.cū ex eo.¶le.pape.v.
y ¶ Mortis articulo. Jn illo simplici sacerdoti curato ꝓmissa est absolutio.vt de sen.excō.non dubium.
z ¶ Reseruata. Cum hic ꝛ in aliꝫs certis casibus a sentētia canonis impendenda absolutio sedi apostolice reseruet:ꝺaī intelligi q̄ regulariter ab ipsa ordinarius potest absoluere. arg.de sen.excō. nuper. Sīl.tñ contra sentire videt.de elec.statuimus.circa fi.de regu. non solum.lib. vi.Sed quod prius dixi credo verius.vt dixi.de sen.excōi. grauis. in fi.ꝛ.c.cum ex eo.¶le.v.zenze.

Diuisio tertualis.

¶ Nostri apostolatus. ¶ Diuisibilis est hec constitutio in partes duas. Jn prima quorūdam priuilegiorum cōcessionis facte premittitur recitatio. Jn secunda subiungit ipsorum reuocatio ibi:nos igitur ꝛc.

a ¶ Anditum. Simile.in.c.ad apostolatus.
b ¶ Jnfra nostras. Sunt igit iste puincie de patrimonio ecclesie.
c ¶ Concessum. Si hoc verum erat ꝛtentes tali indulgentia peccare nō videbanꝫ.arg.C.de sen.paſ.l.cum indulgentia.nam alꝰs de ſe illicitum principis priuilegiū licitum reddit.extra de priuileg.ca.vt priuilegia. ff.ad municip.l.i.§.vlti.nc alꝰ videaꝫ qs principali auctoritate circūscriptus.C.de bis qui ve.eta.impe.l.j.

Priuilegiū ex illicito facit licitum.

d ¶ Bāniti. Banniri potest quis ex cā sua ciuitate vel patria / sicut et exulari.ff.de interdic.ꝛ relega.l.relegatorū. Exulari aūt ꝺ quis altera de tribus speciebus. Prima cum a certis locis exulaē vt non mozeē in eis: puta in ciuitate vel patria sua originali vel alia. Scōa cū ab oībus certis exceptis:puta vt sibi tñ in locis certis ꝛ nō in aliꝫs liceat habitare. Tertia ꝺ vt in certo habitare habeat hominum conuersatione

Exilij tres sunt spēs.

carenti:puta in aliqua insula.ff.de interdic.ꝛ releg.l.exiliū.ꝛ.l.relegatorum.§.itē imperator.ꝛ.§.ꝛ solet. Et bāniti (de quib⁹ hic loquit) nō in cōgrue similes dici possunt illis qui primā speciē exilij patiunt.ad ꝺ adde qō no.ꝛ.coll.ti.hic finitur:in verbo banniatum.
e ¶ Et locis eoꝝ. que ipsoꝝ dicunt ratione iurisditionis quā forte in eis habent. Et super hoc sī placet.vide qō no.extra de iudeis.c.cedit.inverbo suis.¶le.v.
f ¶ Libere.i.ꝛtradictiōe banniētis vel alteri⁹ nō obstante.arg.de elec.cavbi maius.§.ipsos insuper.alꝰ estverſus sub.§. preterea.lib.vi.
g ¶ Nec in illis.scꝫ terris ciuitatibus/castris/ vel locis.
h ¶ Capere. Hoc verbum multipliciter in iure fumitur. qñqꝫ ꝓ detinere quē personaliter.de offi. ord.cū cps.de re iud. ad apostolice.§.fed licet.li. vj.de homi.sicut dignū. §.j.ꝛ.c.suscepim⁹.de sen tē.excō.nuper.ꝛ.c.vt fame.§.vlt.ꝛ eo.tit.si clerī cos.li.vi.ꝛ in ttt.de cap. ꝛ postlimi.reuer. C.ꝛ.ff. xxiij.q.v.c.silician⁹.qñqꝫ vō ꝓ appꝛhendere vl occupare res aliꝫs. vn ꝺ dicitur ea que ab hostibus capiūt⁹ nr̄a.fiūt. insti.de reruꝫ diui.§. itē ea.ff.de acq.rerum do.l. naturalem.§.vlt. sic cū pōt fiumi.ff.de oꝛi.iur.l. ij.§.capta deinde fardi⁹ nia.qñqꝫ aūt ꝓ nō posse acquirere. vt cum dicit quisquis nō capar.C.de bere.insti.l.i.ff.de iure fisc.l.ij.§.itē diui.ꝛ.l.ita fidei.ꝛ cū tacitū.C. de delato.l.j. lib.x. qñqꝫ ꝓ posse acquirere rem iure singulari seu priuilegiato.ff. de lega. iij.l. si deportati.§.si miles.de vulg.ſubſti.l.si qui ex bonis.qñqꝫ ꝓ effectualiter ꝓ se vel alio accipere.ff.de ver.signi.l.aliud est capere.ꝛ.l. cepisse. qñqꝫ ꝓ cōmittere.extra de purg.ca.c.inter. aliquando ꝓ adhibere seu adimuenire.vñ ꝺ plerūqꝫ pietas paterni nominis ꝓ liberis cōstituit capit.ff.ad leg.iul.de adul.l.nec mea. circa fi.qñqꝫ ꝛ in sui ꝑterito cū dicitur cepit.sumit ꝓ inchoauit vel incepit.xxiij.q.vlt.c.cepit.xj.q.iij.ceſpisti.ff.de pollici.l.j.in ꝓin.ꝛ.§.cepisse.
i ¶ Absq; derogatione. Cum sententia suoꝝ officialiū tales bannitū caritura sit effectu ꝛ quasi deriſoria contra iura.ff.ne quid in loco pu. fiat.l.vlti.de iudi.l.si pretor. Vel dicit derogatione ꝓpter illa que exꝓmuntur in parte sequenti.
k ¶ Receptant. Talium receptatio de iure cōmuni est inhibita . vnde receptantium tales maleficos genus pessimum dicitur:cum sine ipsis maleficī diu latere nō possint:quare eadem pena qua illi puniri ꝺbent tur:nisi sint illoꝝ quos receptant affines vel cognati:quia tunc cus eis mitius agitur.ff.de recep.l.j.ꝛ.ij.C.de bis qui latro.occul.l.j.ꝛ.ij.ꝛ de pace iuramē.fir.§.receptatoribus.col.x.
l ¶ Nos igitur. Secunda pars.
m ¶ Patris. Consilium pro liberis capiendis.ff.de adul.l.nec in ea.§. ius occidendi.
n ¶ Cōmodis. Er trāgllitate igit ꝛ pace pueniunt cōmoda nedū spiritualia vt charitatē ꝛ vnionē habere ad primū.arg.xlv.di.c.tria sunt. ꝛ.c.due sunt.de ꝛse.di.ij.c.pacē. vñ ꝛ ips in nouo testō pacē suā relinquit:quare ecclia dei ꝓ pace oꝛare nō definit:ummo ꝛ pueniunt tpalia vt bonoꝝ transitorioꝝ ꝛ tpaliū ꝛ inde personarū ꝛseruatio: q̄ amisso bellū ꝛ rixa pueniunt.in cor.auf.de armis.in ꝓn.ꝛ.§.finaūt. ex eo ꝛ coꝺ Sathan gelicis ꝛ ꝓpter hoc ꝓpheta dixit sopire pacis lenitas cōsueuit.C.de cadu.tol.l.i.in ꝓin. ciperegli ꝛc.
o ¶ Delectamur. spirituali delectatione:sic in ipsoꝝ ꝓfectate ꝺ. ꝓfec rari.in ꝓmio lib.vi.quare frequenter pernoctat vt subditi sub omni quiete consistant.in cor.auf.vt iudices sine quoquo suffra. circa puni. coll.ij.pacem desideratā ꝛ toti terre necessariam ꝓ vniuersas sibi subditas partes habēdā indicit.ꝛ.col.de pace tenē.ꝛ eiꝰ viola.§.j.inuiolatam perpetuo obseruandam.ꝛ.coll.de pace iura.firmā.in ꝓin. Bonum cōe ecclie ꝓ toto orbe ꝓcurandum.
p ¶ Spectat officium. Hic videas quod dixi in decre. dierum. in glo. ad hoc anbelare.
q ¶ Communi bono. Quod ꝓferendū est ꝓuato.C.de ꝓimipil.l. vtilitas.libro.xij.in cor.auf.de restitu.et ea que pa.§. ꝓbrem.colla. iij.C.

iij.C.de cadu.toll.i.§.vlti.ꝛ hoc verū nisi in bono publico inest prinatum.extra de postu.ptela.bone.j.cum ibi no.
a ¶ Remedio ꝓuidere. Jn re enim noua nouum est consilium ꝛ remedium adhibendū.ff.de ꝺven.inspi.l.j.circa prin.potissime ꝓ principem. in cor.auf.vt diuine iussiones.in ꝓin.coll.viij.extra de resti.spol.frequens.lib.vj.
b ¶ Cum ipsoꝝ. Enumerat qnqꝫ mala ex talib⁹ priuilegijs obueniētia.
c ¶ Impunita. Primus malū qō reipublice non exꝑedit.ff.de sol.l.stichū aut pamphilū.in fi.ij. respō.ad leg.aql.l. ita vulnerat⁹.§.existimatio.extra de sen.excō.vt fame. naꝫ penas ob maleficia solui magna ratio suadet.ff.ō fideiu.l.si a reo. §.idem vulgo.vt cū ipe timētur pene boni quieti inter malos viuerent. xxiij.q.v.nō frustra. nec sub pretextu concessi priuilegij flagitiozus crescere ꝺbet auctoritas : nec publica vacillare vtilitas.C.de priuileg.scho. l.ba.lege.in fi.l.lib.xij.
d ¶ Mandatur .i. patefiat vel aperiatur:ꝛ est secundum malum.
e ¶ Excessibus.scꝫ cōmittendis:cum ad ipsos tolli potiuꝰ ꝺbeat occasio: vt dixi in decre.si fratrū. §.penul.
f ¶ Justitie. Tertiū malū. Justitiā equidē colere summum est in rebus bonum.xij.q.j.cuꝫ deuotissimam.
g ¶ Impediat officium. Quartū malū qō tolerabile nō est:cū pati non ꝺbeat se contenmi:immo suo ingenio augere auctoritatem sue dignitatis.ff.de offi.presi.l.obseruandum.ꝛ.l.seq.coercendo turbantes vel impedientes suā iurisditionem.extra de offi.dele.c.j.de sen.excō.dilecto.de penis.romana.lib.vj.
b ¶ De prouinciarum. Quintū malū.
i ¶ Fedele violato.qō esset potius obseruandus.extra de iudi. nouit. §.pe.ꝛ.col.de pace tenenda.§.j.ꝛ de pace iura.fir.in ꝓin.
k ¶ Scandalis. Quibus est potius obsistēdū. extra de prescrip.nihil. ꝛ in ꝓoemio lib.vi.de no.ope.mū.c.cum ex iniuncto.
l ¶ Scissuris.i.diuisionibus in animis illoꝝ de ꝓplo q̄ multū periculose exīstunt.ff.de pe.l.si qs aliqd.§.fautores. C.de seditio.l.j.ct.ij. vnde scriptum est. Omne regnum in seipsum diuisum desolabitur: et domus super domū cadet.ꝛ ar.ꝛ.col.de ꝓbdi.feu.aliena.l. imperialem.§.ꝓeterea ducatus.ff.de leg.ij.l.cum pater.§.dulcissimis. Regnū in seipsum diuisum desolabitur.
m ¶ Er certa scientia. Jder boc apparet q̄ revocationi vel cassationi q̄ sequit nulla opponi pōt obꝛptio:cū factum ex certa scientia pape:licꝫ alꝰ de se nullū efficiatur aliquod.extra de transac.c.j.ꝛ.c.veniēs.de cō sti.c.cum accessissent.ꝛ de accusa.c.ad petitionem.de cōsir.vti.vel inuti.c.venerabilis.vbi de boc.j.q.vij.c.quippe.
n ¶ Firmitatē. Similē revocationē priuilegioꝝ reperies . ex de excessi. ꝓcla.cū ex eo.lib.vj.de pe.c.cupientes.in fi.cle.v.cū simi. multis que ꝓ seipsum studeas innenire. Hic tñ colligeꝫ priuilegiū obtētū incipiēs esse mali occasio revocationē mereē:cū ꝛ si alteri enorme afferret ꝓiudicium destituetur effectu.de ꝺci.suggestum.vbi de boc.
o ¶ Nulli ꝛc. Super hac clausula dicplene vt dixi in capitulo execrabilis.zenzelinus.

Diuisio tertualis.

¶ Jerum. ¶ Hec constitutio potest congrue diuidi in partes quinqꝫ. Jn prima premittit ꝛstitutionis edende causa seu ratio. Jn secunda facti subiungitur recitatio ibi: sane vulgaris ꝛc. Jn tertia annectitur impositina pene multiplicis tas aliarū penaruꝫ fit adiectio ibi:illud nibilominus. Et in quinta fit quedam ꝓtestatio ibi:ꝑ boc autem ꝛc.

Dies de se malinō sunt.

p ¶ Dierū crescente malicia. Exꝑone.i.hominū in diebus viuentium. dies eīi ipsi de se mali dici nō possunt tanꝯ malicia ignari: sed ideo dicuntur mali ꝓpter malicias hominum que in eis cōmittuntur: serena blandimenta dierum ꝛ aeris ad mozem terrene ꝺlectationis seruire cogentiū. sm beatū Grego. iurta etiā verbū dñi. Redimentes tēpus qñ dies mali sunt.no.extra de symo.dilectus.j.
q ¶ Mundum.i. homines in mundo existentes.vt dixi.s. proxi. iurta illud. Mundus gaudebit:vos autem contristabimini.
r ¶ Jugiter.i. assidue vel frequenter.

bolo.etiā in eo.ti. Cap. vnicuꝫ.

Jerum ꝓcrescēte malicia videmꝰ mūdū ꝛ ꝺteriora iugiter ꝛ plabi⁹:sic hominuꝫ mētes assueta ꝺprauāte neqtia malis passim cumulum ꝛ supaddi: vt ꝛ boni qui⁹ alꝰ odirēt virtutē amore ꝺlinquere ꝛ interdū cū ꝓcursis admixti ꝓcurrere cū illis ꝛ illicitis habeāt⁹ ꝛet in aptā maliciā ꝓsilire. Est enim ꝓspecēda maloꝝ audacia vt saltē pene ꝛ formidine retrahant⁹ a noxijs:sicꝫ boni sectādo vtutē meliores effecti⁹ nō coganꝫ ꝛ cū illis perire. ¶ Sane ꝛ vulgaris ꝛ fame notoziuꝫ ꝓ publicat:ꝛ lōge lateꝫ ipsa iniuriosa trāsgressus cuideꝝ tia manifestat:q̄ nōnulli de marchia anchonitana ꝓuincia nobis ꝛ romane ecclie subiecta ꝛ neduꝫ oliꝫ tpib⁹ ꝺiuersoꝝ ꝓdecessoꝝ nostroꝝ romanorū pōtificū gressus fidelitatis ꝛ egressi ꝛ ꝓ declinauerūt ad infidelitat⁹ reꝓbe ꝺeuiꝛ ꝛ ꝛs in ꝺieb⁹ nō longe ꝓterit ꝺ nos ꝛ eccl̄iaꝫ cadē ꝛ ꝺilectū filiū ameliū ꝓpositū bellimōtis capellanuꝫ nr̄m ꝓuincie memorate rectoreꝫ ꝛ ceruicē rebelliōis erigere ꝛ ꝑsumpse

Versus. Oratij.

3 ¶ Delinquere. De bonis dicitur. Oderūt peccare mali formidine pene.ff.de iusti.ꝛ iure.l.j. cum ibi nota.
a ¶ Cum peruersis admixti. Et boc ꝓpheta clamat. Cum sancto sanctus eris:ꝛ cum peruerso peruerteris.ad boc.xxviij.q.j.c.sepe maloꝝ. ff.de act.emp.ꝛ ven.iulianus.
b ¶ Habeant. Opportunitatem ad malum promptam videntes q̄ frequenter hominem peccare facit. extra de eo qui cogno.cōsangui. vxo. sue.c.veniens.
c ¶ Pene formidine. Mali enim metu pene frequenter fiūt boni. ff. de iusti.ꝛ iure.l.j.C.de emanda.propinquo.l.j. extra de vita et honesta. cleri.c.vt clericorum.
d ¶ Effecti. Crescit enim homo de virtute in virtutem. de pen. dist.iij. ca.dum sanctam.
e ¶ Non cogātur. Jndirecte vel causatiue er cōmixtionis maloꝝ contagione.ex de sta.regu.c.ea que.ff.de ac.emp.l.iulianus.
f ¶ Sane. Secunda pars.
g ¶ Vulgaris.i.in vulgo exorte.si.ff.de sur.l.vulgare.
h ¶ Notorium publicat.i.publicum reddit: sic ꝙ nulla pōt tergiuersatione celerari. de ꝺcha.cleri.ꝛ mulie.c.tua.
i ¶ Manifestat. Et sic est tale de quo facta negatio non valeret ꝓdesse ff.de tribu.ac.l.q⁹ in heredem.§.penul.C.de penis.l. qui sententiam. ꝛ per boc quod dicit longe:inducit ꝑsumptio scientie talis facti inde ꝓximo existentis.extra de ꝓesum.quanto.ꝛ.c.quosdam.
k ¶ Subiecta. Medium in spiritualibus:ummo ꝛ in tēporalibus.
l ¶ Gressus. s.directos. Vel exꝑone gressus.i.terminos.
m ¶ Fidelitatis. Ad quam seruandam erāt astricti.
n ¶ Egressi. Jd est transgressi:transgredientes terminos fidelitatis q̄s poluerant ipsi vel parentes eoꝝ contra dictum ꝓphete. Proꝺc.j.vbi de boc. uerbiorum.xxij. capi.xxiij. questio. iij.ca.transferant. extra de sepul.
o ¶ Reꝓbe. Cum etiā bosti fides seruanda sit.ff.de legi.l.vlti.
p ¶ Deuium. Jn malum sonat boc verbum sicut alibi.extra de ꝑsum. c.tertio loco.
q ¶ Non longe. q.ꝺ.sed de ꝓximo.
r ¶ Erigere ꝑsumpserunt. Propter hoc ꝺcuntur ad infidelitatis deuium declinasse.in lib.seu.qui.mo.feu.amit.c.si capitanei .que sit priua cā bñficij amittendi.§.porro.ꝛ ar.C.de inoffi.testa.l.liberi.

a Suos.scz dicti rectoris.
b Seuientes.i.seueri z impij existentes.ſi.ff.de his q̄ sunt sui vel alie. iur.l.j.solu.ma.l.ſi constante.ℌ.qui maritus.
c Reprobrosas.i.opprobriosas z vituperosas.
d Subtracta.i.furata:p q̄ō denotat̄ q̄ violēt⁹ depredator furtū committit.null⁹ enī ip̄robior fur est q̄ vi rapit .ist. vi bo.rap.i ꝑn.ff.e.ti.l.j.
e Eruente.i.crudelis.
f In ore gladij tradiderunt.i.cū gladio eos interfecerunt.
g Inter quos .ſ. ipsos mortu tradentes.
h Non modica.q.d.immo magna.
i Inerat. Simulando eos interficere.
k Non leuiter.q.d.immo grauiter.
l Vel.p saltē ponitur.
m Cedere.i.locuꝫ dare non resistendo.
n Illius.scilicet confuse multitudinis.
o Obuiare. frequenter enī tumultus ꝑpl̄ de facili sedari nō pōt.ff.ad le gē cor.de sic.l.q cedere.
p Nos igit.ij.pars.
q Territi. Si.ff.de pe. l.capitaliuꝫ.ℌ.famosos. C.ad.l.iul.rep.l.j.xxxiij. q.v.c.non frustra.
r Relabi. Pena enī semel tolerata q̄dē emendatū facit: cum de se sit ad emendatione hominū introducta.ff.de pe.l.ſi penam.
s Illoꝝ.scz malefactorum quibus admixti sunt.
t Quibus possumus. Hoc dicit: q̄ malas voluntates hominuꝫ ad plenum cohibere nō possumus.xxj.q.j.hac ratione.cū multe vie pateant hominibus ad maliciam.in cor.aut.de nup.ℌ.mitiores.vt hi q̄ ob.se habere ꝑhibent.ℌ.j.coll.vj.
v Saluti. Adeq̄uoꝫ salutē anhelat princeps ecclie vt hic vides.
x Pacifico statui.ad ℌ anbelare dz q̄cūq; ꝑsidēs: vt placatā z quietā teneat pvinciā quam regit: q̄ō nō difficile obtinebit ſi solicite agat vt malis hoīb⁹ puincia careat.ff.de offi.ꝑſi.l.congruit.in cor.aut.de armis.circa principi.de ḡsto.in ꝑn.colla.vj.ex de re iudi.ad aplice.lib.vj.
y Paternis affectibus. Sicut enim pater p liberis consilium capere consueuit.ff.ad.l.iul.de adul.l.nec in ea.ℌ.j.sic p̄sidens pro subditis paternam eis ꝓuidentiam exhibendo.in cor.aut.de manda.principi.ℌ. quod delinquentes.in fi.colla.iiij.
z Hac in perpetuum. Ex his verbis patet q̄ ista cōstitutio generalem ius inducit. Hoc est enim vnum de signis per que discernitur constitutio generalis.C.de legi.l.iij.
a Horum trahens. ꝑDer hec verba videtur q̄ pene infra posite non extendantur nisi ad de puincia existentes: vel saltem inorantes.z sic si vnus viator vel aduena cōmitteret ibidē contra hanc decre.penas infra scriptas non incurret.tum q̄ in illis bec cōstitutio in multis penalis nō loquitur: vnde durū videret ad nos expressos eam extendere.ff. de sepul.vio.l.iij.ℌ.non perpetue.de relig.l.at ſi quis.ℌ.z generaliter. xxij.q.ij.ℌ.in hoc.extra de elec.statutum.lib.vi.tum q̄ alīs videretur ista verba horum trahens per modum limitationis posita nihil operari z esse sine effectu contra iura.xxix.di.ſi romanoꝝ.extra de ꝓmule. ſi papa.lib.vi.ff.ℌ contraben.empt.l.ſi debitor.ℌ.verisimile.de triti. vi.z olco lega.l.cum certus.tum q̄ hic de penis infligendis agitur in quibus non sunt habene laxande.ff.de pe.l.interpretatione.per ea que dixi.in.c.sancta romana.ℌ.episcopos.
b Prodigus. Simile extra de accu.c.prelatorum.
c Calcata reuerentia. Quantū est in illis.ſi.hunc.C. de vesti. olobe.z deau.l.tēperent.lib.xj. Et sic colliges dehonestari ecclīam vel dominum tpalem in psonis officialium suoꝝ cū ecclīam vel suū dñm repsentent.arg.xciij.di.c.vl.z.xxiij.di.c.j.ex de offi.vicar.c.romana.C. vbi z apud quē in integ.resti.postu.l.iij.C.de iudi.l.vlt.iurta illud. Dñm crucifigunt q̄ cū in suis sacerdotib⁹ psequunt.iij. q.j.c.nulli. z ecclesiarum pati oꝝ in eis tanḡ ministris suis.arg.ff.man.in ꝑn.z de manu.vindic.l. pater. de dona.cau.mor.l.ſi filio.z tanḡ in illis qui suo effectui sunt subiecti.ff.de iniur.l.j.ℌ.omnem.insti.co.ti.ℌ.patitur.
d Irrepserit.i.ꝓsilierit vel ꝓcurerit.ſi. C.de episco.z cle.l.ſi qs in hoc genus. extra de pe.c.felicis.lib.vj.
e In spiritualibus z tpalibus. Nō videt ergo incurrere penas inferiꝰ annotatas q̄ vicariꝰ in spiritualib⁹ tm̄ offendit: cū ḡ textus videatur exposcere q̄ sit vicariꝰ in vtrisq; .vtrariū z non improbabiliter potest dici: cū offendēs vicariū vel iudicē aut thesaurariū vel eius locūtenentem ad pecunie tm̄ receptionē institutū ipsas incurrat: z tm̄ i neutro ex illis exposcit q̄ ḡ duo cōcurrant: ℌ ideo dicit de rectore in spiritualib⁹ z tpalibus: q̄ frequentius accidit q̄ simul ad hec duo ℌituatur q̄ ad alterum tm̄: idē tm̄ si ad vtrūq;.arg.ff.de leg.l.nam ad ea.
f Vicarium. Si sit vnus.vicarios si sint plures.z idem dicas de iudice locūtenente.
g Eiusdē. scz thesaurarij: vt sic ad ꝓrima fiat relatio.ar.ff. de iurisdom.indi.l.ſi idē. Vnꝑ bocvē q̄ offendens locūtenentē iudicis vel vicarij nō incurrat penas sequentes: cū ḡ ḥ nihil ḥ statuatur: ℌ ḥ et ideo q̄ cū supponat vicariū vel iudicē esse p ipsum rectorem ℌituū. z sic fore p ipsum delegatū: ille non pōt locūtenentē saltē generalē habere: cū delegatus ab alio q̄ a principe nō possit saltē vniuersaliter ꝓmittere vices suas ℌ vnam causam singula C.de iudic.l.a iudice.extra de appel.cū causam. ff.quis z a q̄ app. sit.l.j. ℌ.j.thesaurarius.z supponit cē ipsius rectoris nec per ipsum ℌituus: ℌ oꝝ thesaurariꝰ ipsiꝰ puincie sicut z rector: quāsi per ḥ innuat q̄ glibet ex eis a ꝓncipe sit ad certū officiū cōstitutus: vt sic quilibet eoꝝ suū vicariū vel locūtenentem habere possit.
h Occiderit. Intellige qualitercūq;: dolose tamen cū non distinguat. z argu.C.de maleficis.z mathema.l.j. Et enumerat decē z septē modos offense vel culpe ex quo ex vnoquoq; quis incurrit penas infra sequētes: z hic est primus.
i Vel illos.scz supra nominatos.
k Insecutus. Scōs modus.sola ergo insecutio causa offendendi facta facit q̄ incurrere penas infra positas quasi mala ꝓsumpta voluntas ex facti qualitate p fore facto habeat.ff.ad leg.cor.de sic.l.j.z.l. duus.C.eo.ti.l.ſi quis cū telo.de pe.di.j.ſi quis cū telo.simile huic.C. ad.l.iul.maie.l.quisquis.de pe.c.felicis.lib.vj.
l Ceperit. Tertius modus.z dic ceperit.ſ.in psona. secus enim si ex bona.arg.eoꝝ q̄ no.Inno.de sen.excō.monachi.sumitur alibi verbū capere.ff.de ver.signi.l.alind est capere.z.l.cepisse.
m Captinauerit. Quart⁹ modus: z multipharie pōt intelligi istud verbū.puta si ipsos vel alterū de ipsis in manib⁹ hostiū tradiderit tic em̄ tradit⁹ ꝓprie captiu⁹ dr intātū q̄ ser⁹ hostiū efficit.insti.de rerum diui.ℌ.ite̊ea.ff. de capti. z postli.re.l.postliminij.z.l. hostes. z de tali captiuāte pōt infallibiliter intelligi textus iste. Alio modo pōt dici captinauerit: puta tanḡ seruū suū aliquē de ipsis inuitū detinēdo. nam nō multū a specie seruoꝝ differūt quib⁹ nō dat libertas egrediendi.ff. de lib.ho.exhi.l.ij.de cōdi.z demon.l.titio.ℌ.ij. Vel dic captinauerit. i. captū in custodia publica vel in vinculis qualitercunq; indurerit.ff. ex qui cau.maio.l.succurrit.z arg.extra de sen.excō.c.super.
n Detinuerit. Quintus modus: z dic detinuerit qualitercūq; inuitū volenti enim nō fit iniuria.C.de transac.l.cū donationis.ff. de iniur.l. ſ.ℌ.vsq; adeo.de reg.iur.l.nemo videtur fraudare.z intellige detinere tietiam absq; alia corporis lesione: vt differat a verbis que sequunt. z arg.de sen.excō.c.nuper.
o Percusserit. Sext⁹ modus: z ḥ ꝑcussio manꝰ iniectionē denotat.arg. ff.de iniur.l.j.ℌ.iniuriā.z.l.lex cornelia.in ꝑn.z.ℌ.j. absq; alia corporis cōtaminatione: vt differat a verbis sequēti.z ar.de sen.excō. ꝓtingit.
p Vulnerauerit. Septimus modus.
q Insultum fecerit. Octauus modus: z dic fecerit cum multitudine vel sine coadunata ad hoc faciendum.arg.ad hoc.ff.vi bon. rapt.l.q. in ꝑn.ℌ.hoīes.z.l.ꝓtor.ℌ.hoc edictū. z hoc si loquaris de insultu qui fieret in psonā alicuꝰ ꝑdictoꝝ: ℌ si intelligas de insultu q̄ fieret contra locū puta castrū/ciuitatē vel villā/nisi tales moras traherent: tūc non videretur ꝓprie insultus fieri cum paucis.arg.ad hoc.ff.quod metus cau.l.nō est verisimile.z.d.ℌ. hoc edictum. nisi ex facti qualitate aliter foret arbitrandū: puta si qs per se solum vel paucis coadunatis insultum faceret talem qui totum locū z habitātes in eo terrere posset: puta ignem imponendo: vel flumē ad occupandum locū diuertendo.arg. ff.ex qui.cau.ma.l.metus.de incen.rui. nauf.l. ne piscatores. per hoc autē q̄ō dicit insultū fecerit in ipsorum aliquē vel locū ꝛc. dicas penas infra positas locum non habere contra insultum vel rixam facientem in aliquos habitantes locum: nō tamen familiares predictoꝝ: quia hic non

Obsidiat⁹ a triplex est modus.

bic nō videt fieri in aliquā dehonestationē ecclesie vel suoꝝ officialiū z per ea que dixi.ℌ.in glo.per hec verba.
a Obsederit. Nonus modus: z exponе obsederit.i.ipm vel ipsos sub aliq̄ modo custodie tenuerit sic q̄ eis liber nō pateat egressus: vt si in aliquo fortalicio vel castro existētes circūdātes exercitu vel in multitudie armatoꝝ.ar.ff.ex q.cau.ma.l.succurritur. z.l.in eadē.z.l.necnō.ℌ.j.z super ḥ videre potes que no.ꝑ Inno.z Host. de sen.excō.nuper. Alīꝰ modus obsidiat⁹ in iure reperitur: puta cū ꝑ hostes ꝑpli romani vel per ipsum hostib⁹ ꝓstant̄ ob fides ꝑ pace ineūda: vel ꝑm Jo.ꝑ inita ꝑeruandа.ff.ad leg.in.maie.l.j. de quib⁹ legit q̄ nō poſſunt facere testamēta.ff. de testa.l.obsides. bona que interim acgrūt fisco applicant.ff.de iur. fis.l. diu⁹. Alīꝰ aūt est mod⁹ obsidiat⁹ in vulgari vocatus obstagiū cū qs ꝑ se vel alio ꝓmittit vel in urat nō exire certū locū vl territoriū: nisi soluto debito vel attento ꝓmisso. d.l.necnō.ℌ.j. ex de iure iur.c.ex rescripto. de arbi.exposita.xxiij.q.vlti. c.vt pridem.
b Expulerit. Decimꝰ modus: z exponе expulerit ꝑ vim expulsiuā.in q̄ nulla est voluntas.
c Fugauerit.i.ipsos vel ipsum fugādo seu ꝑsequēdo ad dimittenda officia cōpulerit.z est vndecimus modus.
d Vel socī fuerit. Duodecim⁹ modus: z intellige socī⁹ fuerit in ipso maleficio: z ḥ denotat ybū facientis q̄ō sequit. secus aūt dicaꝭ si aliqs esset socius illi⁹ q̄ talia faceret cui in hoc assensum nō ꝑbueret.argu. de sen.excō.c.ſi cōcubine. C.de testi.l.qui liberi.
e Bonis aliqb⁹. Videt intelligendū de quātiscunq; z qualibuscunq; bonis cum indefinite loquaf.arg. de ꝓmule.quia circa.
f Spoliauerit. ꝓmādo illos taliū bonoꝝ possessione: hoc em̄ denotat significatio huius verbi.z est decimustertius modus.
g Vel indirecte.q.d.ꝑ se vel ꝑ aliū ex ꝑsse vel tacite vel subdole.
b Ipsorum aliquem. Ex seditione igitur incitata contra alium q̄ papam vel ecclesiam romanam vel aliquem de predictis nō incurreret penas sequentes ꝑ hunc textum: z ꝑ ea q̄ que dixi.ℌ.in glos.ꝑ hec verba.z in glo.viij.modus.
Seditiosi q̄ pena sūt puniendi.
i Excitabit. Decimusquartus modus.z talem seditionem excitanti in populo quandoq; pena capitalis ꝑm legem imponitur. vel minor quandoq;.ff.de pe.l.ſi quis aliquid.ℌ.fautores.z.l.capitalium.ℌ.solent. C.de sedi.l.j.z.ij.quandoq; imponitur pena legis iulie maiestatis.ff.ad leg.iul.maiesta.l.j.
Dolose.
k Rebellionē. facere vel procurare presumpserit: quod est.j. z intellige in dicta prouincia vel castris eiusdem.vt.ℌ.z hic potest denotari de cumulquintus modus.
Conspiratio ī bonā z in malaꝫ partem sumitur.
l Conspiratione.xvj.modus: z ḥ cōspiratio in malā partem sumit.z xi.q.j.cōspirationib⁹.z ex de testi.cog.c.vlt. aliqñ sumit in bonā. vt dixi in.c.sancta romana.super verbo cōuenticulas.z ꝑbat.C.de pe.l.q sisiam.de ꝑsec.z medi.l.magistros.z.l.nota.lib.x.
m Per aliū. Jn maleficijs em̄ nō refert an per se vel ꝑ aliuꝫ qs faciat ff.de vi z vi ar.l.j.ℌ.decisse. de iniur.l.nō soluꝫ.ℌ.si mādato.z.ℌ.p culus.extra de testi.ſpo.cū ad sedem.de sen.excō.c.mulieres. de bom. ca.is qui.lib.vj.cum similibus.
n Vel ad ea. Ad oña supradicta videt referendū q̄ō hic dicit. arg.ff. de leg.j.l.talis scriptura.extra de appel.c.secūdo requiris.
o Vederit. Decimusseptimus modus.
p Auxiliū. Qualiter videat quis opē vel auxilium vel consiliū prestare colligit.insti.de oblig.que ex delic.naſ.ℌ.ope.ff. de fur.l. in furti. ℌ.ope.z.ℌ.consilium.z.l.ſi pignore.ℌ.qui ferramēta.
q Fauorem. Sed qualiter fauorē q̄s ꝑstare videat in talib⁹ vel simili bus.vide q̄ no.Butf.de here.c.quicunq;.ℌ.j.lib.vj.
r Conditionis.i. qualitatis.simile.ff.de vsufru.l.sed z ſi quid.ℌ.j.no. extra de cle.non residē.quia nonnulli.
s Mundani. Cum ꝓdixerit cuiuscūq; cōprehēdere videt comitem: vel etiam regem.z arg.ad boc.in.c.ſi fratrum.ℌ.quia igitur.
t Superiori.hic recita q̄ō dixi in.c.ſi fratrum.ℌ.quia igitur.
v Perpetuo.enumeratis.xvij.modis: enumerat.xvij. penas quas omnes incurrit quis ex vnoquoq; de predictis modis.
x Infamis prima pena.z dic infamis infamia iuris cui⁹ infamie pena multos effectus penales inducit.repellit enī q̄dē a testimonio vt sequitur.z in cor.aut.de testi.l.iij.z.l.ob carmen. ex de ꝓba. licet. Item infamibus.lib.vj. Jtē a patrocinādo.ff.de postu.l.j.ℌ.remouet. Jtez ab actib⁹ legitimis vt sequit.z ex de testi. licet ex quadam. Nonnullos etiā alios effect⁹ inducit iurꝫ infamia q̄s curiosius lector ꝑ se poterit inuenire.
Infamia iuris repellit a mūnis.
y Legitimos. nō videt intelligendū ḥ de oībus actib⁹ q̄ a lege sunt inducti: q̄ sic ab offi contractu z ꝓmercio z extreme voluntatis cōfectione z quocūq; officio etiā onroso repelleret infamis: q̄ forte verū nō est. arg. insti.de excep.ℌ.vl.C.de decurio.l.ſi qs ꝓcuratione.lib.x.l.di.c. accedēs. cuꝫ ibi no.ℌ intelligi posse de actibus ꝓo quadam ꝓrogatiua honoris inductis.ar.ff.de decur.l.eos.
z Intestabilis. actiue z passiue: vt sequit.z est secunda pena.
a Factionē. in ḥ efficit intestabilis actiue.
b Vocet. z in hoc efficitur intestabilis passiue. excōmunicamus. ℌ.credētes.de pe.c.felicis.lib.vj.sicut alibi est videre q̄ aliquis efficit in eligibilis actiue z passiue.extra de cōsuetu.cū dilectus.
Pena im munitatez nō ꝓstat.
c Nullus ei.tertia pena.cui concor.iura.ℌ.ꝓri.alleg.
d Alijs respondere. hoc ideo ne ex ſua malicia cōmodū consequat.extra de iudi.intellexim⁹.non enim ꝑmittit nō ꝓstare debet.ff.de interdic.z releg.l.relegatorum.ℌ.vlti.
Licatio ē de ꝓcessu.
e Nec quenis cause. Quarta pena.z sic erit ꝓpriautus omni iurisdictionis exercitio in causis.simile reperitur in iuribus.ℌ. ꝓrogatur alleg. in glo.z in hoc.
f Nec valeant. quinta pena.
g Sententie.si de facto eas tulerit.
b Vel ꝓcessus. indistincte loquitur quare debet intelligi de quibuscū qs processibus tam iudicialibus q̄ inquisitoꝝ.z que dicant esse de ꝓcessu colligitur.extra de ꝓba.c.qñ contra falsam.z sic cum citatio sit de processu vt ibi: sua citatio aliquem non artabit.argu. extra de elec. c.bone.ij.iuncto.c.ad audientiam.de consue.ff.de iurisdom.iudi.l.vlt. iuncta.l.ij.ſi quis in ius voca. non ierit.cum ibi no. extra de accu. veniens.z per Jnno.de dila.c.ꝓterea.
i Nullus ei.serta pena.
k Quacunq; causa. criminali vel ciuili.
l Presumat.z tta subtrahit sibi cōmunio patronciniꝰ sicut z interdicto vel excōmunicato cōmunio ꝓpiani.extra de vsur.post miserabilez. rij.q.iij.c.cum excōmunicato.cum ſi.
m Nec ipse. septima pena.
n Ad patrocinandum. i. aduocationis officium prestandum. arg.ff. de postul.l.j.ℌ.postulare.
o Admittatur. subaudi etiā si sponte vel gratis paſocinari vellet. si cut de alio infami dicitur.ff.de postu.l.j.ℌ.remouet.z argu. insti.de ex tuto.ℌ.idem rescripserunt.
p Jnstrumenta. octaua pena.
q Exerceat. ſ.post tales offensas vel aliquam de ipsis cōmissam.
r Firmitatē. hoc intelligē de confectis postꝫ talia cōmisit: cōfecta autem ante bene valerent. sic potest intelligi quod no. in cor. aut. de tabellio.ℌ.nunc tamen.colla.iiij.z ꝑ Jnno. de here.c. fraternitatis. et arg.ff.de offi.ꝓcto.l.barbarius.ff.de itine.actuꝫ ꝑua.l.nec em̄.C.de admi.tu.l.sancimus.de regu.iur. factum legitime. lib.vi. q: als puniretur ille ad cuius cōmodum facta fuerant instrumenta illius odio cōtra legem ſi quis in ſuo.C.de inoffi.testa.
s Damnentur. simile extra de here.c.fraternitatis.
t Dignitatibus. nona pena.
v Mundanis. No. principem ecclesie ꝓuare posse ex causa nedum clericū immo z laycum: nō tm̄ a beneficio z officio ecclesiastico: immorali.ff.de insti.z iure.l.manumissiones.insti.de iure persona.ℌ.j. ꝓuat eum quandoq;.extra de iude.c. ita quorundam. z.c. ad liberandam. xv.q.vlt.c.cum multe. Et ſi queras quomodo hoc fieri pōt cum iura
Libertas a papa potest auferri.

Pena est ad emēdationē ſtructa. Voluntates male cohiberi non ꝓnt.

Sacerdotū ꝓsecutores dominī sunt crucifixores.

naturalia sint de se immutabilia. insti. de iure natu. §. sed ⁊ naturalia. nec ea q̄ cōpetūt de iure naturali videnť posse tolli etiā p principē. ex̄ de re in. pastoralis. §. ceterū. Le. v. ⁊ ar. ff. de pe. l. qdā sunt. ⁊ no. C. de pci. impe. offe. l. quotiēs. ⁊ p no. extra de 2ti. c. que in ecclīarū. ⁊ de immu. eccle. c. q; plerīq;. Rñdeo q; ius naturale in se totale immutabile est ⁊ semp equū ⁊ iustum remanet: ħz in particulari ea que de iure naturali cōpetunt ex causa. puta ex delicto submoueri possunt. sic nota. C. si cōtra ius vel vti. publ. l. vlti. vñ ⁊ libertas lz de iure sit naturali tolli pōt etiā p pactū: puta si maior. xx. annis ad preciū participandū patiāť se vendi. tanē seruū alicui credenti ipsum seruum. ff. de stā. homi. l. ⁊ seruorū. §. ferui. instit. de iure pso. §. serui. ⁊ in eis no.

Jus naturale in particulari pōt mutari.

a ¶ Obtinet. s. depsiti.

b ¶ Censeanť. Non curatur ergo si sint simplicia beneficia curata vel non curata.

c ¶ Eo ipso. Et sic nō erit sententia hominis puatoria necessaria. Simile de elec. q̄ sit. de here. cū fm leges. in cor. autē. de rapto. mu. §. fi. colla. ix. cum similibus.

d ¶ Ac inhabilis. Decima pena.

e ¶ Ad ea. scz prius habita quibus eo ipso priuatus est.

f ¶ Quelibet alia. Non dicit priorib⁹ similib⁹: quare de oſb⁹ hz intelligi hec inhabilitas. sup quo vide q̄ diri in decre. execrabilis.

g ¶ Filij. Undecima pena. Sed an ista pena extendeť ad nepotes: Dicas q; non: cum de odio agať. argu. ff. de testa. tut. l. q; si nepotes. de libe. ⁊ postu. l. ij. ⁊ l. cum quidam. alś dic vt diri in decre. execrabilis. in verbo filijs.

Filius an possit ob pēs cria plecti.

b ¶ Quomodolibet. scz. q. d. siue patris delicto consenserint siue non. si enim consensissent tūc ex proprio delicto paterentur hanc penam. vt ſ. Sed summa videť iniquitas q; filius innocens ex delicto patris puniatur: cū scriptum sit lege diuina. nō portabit iniquitatem patris filius: nec ecōtra. i. q. iij. c. i. ⁊ ij. Itē lege humana canonica ⁊ ciuili scriptum est: peccata suos actores non alios tenere debere. C. de penis. l. sancimus. extra de his que fiunt a maio. parte ca. c. quesinit. Item expressum videtur q; crimen paternum vel pena paterna nullam maculā filio infligit. ff. de penis. l. crimē. Ad hoc dicas q; attrocitas delicti aliquando pena facit infligi aliis ob delicta parentum: vt hic. ⁊ extra de pe. c. felicis. C. ad le. iu. maie. l. quisquis. Sed per hoc adhuc nō respōdetur Juijs. Dicas sic q; ideo filij puniunť: q; in eis paterni criminis crēpla metuunť. vt. d. l. quisquis. Sed ista ratione ꝓsiderata videť q; ex quocūq; publico crimine pena paterna deberet filiū afficere: ⁊ tunc non est verum vt in Juijs. Potes igit meo iudicio probabilius respōdere: q; hoc contīgit non vt principaliter puniať filij ꝓpter crimē patris cū sit innocēs: ħz cū pater terreať ob affectum paternum in pena filij magis q̄ in sua vel q̄ ipse filij. ff. q̄ō me. cā. l. isti quidē. ad plus puniendū patrē necū in reipso: ħz ⁊ in filio in certis criminibus sic statuitur lz occasionaliter filij puniatur: ⁊ vt pater arceať a talibus criminibus cōmittēdis cogitans de pena nedum sibi sed ⁊ suis filijs infligenda. Sic est videre de sententia interdicti que ob culpam dñi temporalis fertur in subditos: vt neduz in se sed in subditis ad quos tenetur afici sentiat se puniri. ⁊ vt citius a tali culpa cōmittēda ꝓpter hoc arceatur. extra de offi. dele. sane q̄. de ſpon. non est. Reliqua dic vt nota. i. q. iij. in fin. ⁊ per Bar. extra de vſur. c. vſurarū. lib. vj.

i ¶ Libertatib⁹. Duodecima pena.

k ¶ Realibus. i. rebus cōcessis. ff. de aqua. quoti. ⁊ etli. l. i. §. permittitur. de censi. l. etatem. §. rebus. ⁊ tales libertates subm ouentur isto casu: lz alś duraturę forent de sui natura: etiam persona extincta. vt in dictis iuribus cum suis similibus.

l ¶ Ab apostolica sede. Sed pone q; ab alia sede tales libertates vel ꝓuilegia fuissent isti concesse: videbuntur ne hic sublate? Videretur q; nō: vt in simili dixi. ℣. in glo. per hec verba. ⁊ in glo. octauus modus: nisi in quantum diceres talem foze priuatum olbus bonozibus quos ab alijs ecclijs obtinebat. ſ. in verſi. alijs vō.

m ¶ Extūc. Postq̄. scz aliquē de predictis offense modis cōmiserit.

n ¶ Vasallū. Decimatertia pena.

o ¶ Absoluti. Concordat ad hoc. c. si fratrum. §. penul. ⁊ dic vt ibi diri. ad idē in lib. feu. titu. hic finitur ler. circa prin. rv. q. vj. c. nos sanctorum. vbi de hoc. ⁊ extra de here. c. vlti. Et hic videre potes que nota. Jnno. ⁊ Postieñ. de dolo ⁊ contu. c. veritatis.

p ¶ Fenda. Decimaquarta pena.

q ¶ Romana obtinent ecclia. vel ab alijs vt statim sequitur.

r ¶ Eoipso. Scz q; aliquid de premissis cōmissum fuerit.

s ¶ Penitus. Jd est in totum.

t ¶ Confiscata. talis confiscatio bonoz ꝓfiscatorū dominiū transfert in fiscum absq; aliqua traditione vt est alś. ff. de publi. vectigal. ⁊ cōmissis. l. cōmissa. ff. de testamen. l. cū ancillis. in cor. aut. eo. ti. §. j. colla. iij. de rap. mulie. §. vl. coll. ir. extra de here. c. cū fm leges. cum simi. Od autē de bonoꝝ ⁊ officijs dicē q; sint cōfiscata intelligē de talib⁹ bonoribus ⁊ officijs qui vel que fm forte cōem vsum loquēdi patrie iura patrimonialia censeńť. si autē de illis bonozib⁹ et officijs intelligas: dices ipsa cō fiscata. i. ad fiscū ecclesie deuoluta. vt de illis in p sonis alioꝝ disponere possit. ar. ter. seq.

v ¶ Alijs. rv. pena.

r ¶ Alijs. scz ab eccliaro mana q̄ dicunť vniuersalis ecclie sōte mēbra. vij. q. j. nouatianus.

y ¶ Eo ipso priuati. Absq; alia hominis sentēcia priuatoria vt diri. ℣. in glo. ⁊ sic non erit. ⁊ concor. ad hoc. de elec. ca. vbi maius. §. ipsos insuper. ⁊ c. fundamenta. §. q; sic. secus de pe. c. felicis. lib. vj. ⁊ eo. tit. ca. in quibusdam.

z ¶ Libere. quasi dicat absq; aliqua contradictione illi⁹. de ele. vbi maius. §. ipsos insuper.

a ¶ Voluntate. q. d. illo etiam non vocato. arg. de prebē. ca. licet.

b ¶ Disponāt. Scz ħ qualiter intelliges, poterit ne talis de possessione talium bonoꝝ deijci p viam executionis vel occupationis bonorum absq; aliq̄ alia fma declaratoria q; crimen fuerit per illum cōmissum: Dicas q; nō. C. de iur. fis. l. vl. lib. x. extra de here. c. cum fm leges. sed tali fma declaratoria ꝓmulgata nō est fma hoīs necessaria priuatoria vt predixi. quia tunc statim succedit ⁊ locū habet sententia iuris, et sic intelliguntur iura dicentia q̄ incurrere ipso facto bonorū cōfiscatiōne. de homi. p humani. §. vlti. lib. vi. ⁊ in iuribus allegatis in glo. talis cōfiscatio. Et si queras quid ergo prodest quez ipso iure foze priuatum priusbonoruꝝ suoꝝ dñio? Rñdeo ꝓpter fructus medio tempore perceptos quos restituere compellet. ff. de bis quib. vt indig. l. cū qui. ⁊ ita no. in cor. aut. de incest. mup. §. sancimus. colla. iij.

c ¶ Mobilia. Subaudi vel mouentia. quia de illis idem est iudicium. ff. de verbo. sig. l. mouentium.

d ¶ Ipsius. Scz qui aliquid de predictis cōmiserit.

e ¶ Fidelibus occupanda. non est ergo alijs. et sic vide bona alicuius ob sua demerita concedi per ecclesiam alteri occupāda: cum ⁊ aliquando nedum bonorum sed ⁊ persone talis occupatio cōcedatur. extra de iude. c. ita quorundam. ⁊ statum occupanti dñium bonoꝝ occupatoꝝ acquiritur: vt alś insti. de re. diui. §. itez ea que ab hostibus. ff. de acq. re. domi. l. naturalem. §. vlti. cum si.

f ¶ Illud nihilominus. Quarta pars.

g ¶ Sanctioni. id est penali constitutioni que proprie sanctio appellaťur. no. iij. dist. in summa.

b ¶ Sic delinquens. scz altero de modis. ℣. expressis.

i ¶ Excōicationis. scz maioris que in dubio inflicta videtur. defenten. excō. c. si quem. ⁊ est. xvj. pena.

k ¶ Vniuersitas. Dic dicas vt dixi in. c. si fratrum. in verbo ciuitatib⁹. ⁊ no. extra de excess. prela. c. tanta.

l ¶ Que deliquerit. Potest ergo vniuersitas deliquere: vt hic. ⁊ de pe. c. felicis. §. vlti. lib. vi. ff. quod metus cau. l. metum. §. animaduertendum. lz non de facili. ff. de do. l. sed ⁊ si ex dolo. §. j. in quibus de hoc. cum de facili nō cōsentiat. ff. de libe. ⁊ postu. l. ij. ⁊ l. cum quidam. alś dic vt diri in decre. execrabilis. in verbo filijs.

Vniuersitas dicitur delinquere.

m ¶ Interdicto ecclesiastico. xvij. pena. Et signanter dicit ecclesiastico vt denotetur q̄ quandoq; subijcitur quis alij interdicto puta quando sibi certum officium vel ministerium interdicitur. ff. de pe. l. more. §. lo let. ⁊ l. vlti. C. de postu. l. i. ff. eo. tit. imperator. quandoq; interdicitur solus ingressus ecclesie. extra de senten. excōmunica. c. is qui. de puni. ca. episcopoꝝ. lib. vi. q̄ndoq; vo interdicitur. ⁊ ingressus alterius loci territorij vel oistrictus. ff. de interdic. ⁊ relegat. l. relegatoꝝ. §. dubitatum. ⁊. §. sequen.

Interdictū ecclīasticū quotuplex sit.

n ¶ Ipso facto. Et sic est canon. late sententie non ferende. simile de pe. nis. felicis. lib. vj. cum si.

a ¶ Romano pontifice. Subaudi. vel alio per ipsum deputato. de senten. excō. ad eminentiam.

b ¶ Mortis articō. iste casus sp itelligiť except⁹. de sen. exc. nō dubiū.

c ¶ Per hoc autem. Quinta pars. ⁊ expone p hoc scz q; sic. vt. ℣. puniri volumus taliter delinquentes.

d ¶ Protestatib⁹. p presidētib⁹ iurisditiōi sumiť istud verbū. vt in. c. si fratrū. ⁊. c. ecclie romane. ff. de ver. sig. l. protestatis.

e ¶ Legib⁹. i. penis q̄ leges inductis.

f ¶ Sic delinquentem. s. vt. ℣. premittit in. §. nos igitur.

g ¶ Ediderūt. Sup hoc tu curiose lector ꝓsidera singulos modos offense supta expressos: ⁊ ℣ eoz quēlibet penas i iure inductas iuxta facti varietatē reperies. ⁊ p hoc pater q; punit⁹ p iudicē ecclesiasticū adhuc ꝓ eodē delicto puniri poterit p iudicē secularē. sic ex̄ de pe. c. felicis. §. p hoc q̄z. rvj. q. j. c. placet. in fi. licz laycoꝝ punitio ꝓmo spectet hoc casu ad iudices seculares. xvij. q. iiij. de pres byteroꝝ. ⁊ no. xx. di. c. placuit. in glo. vl. xvij. q. v. c. sunt quidam. ℣z hoc ꝓncipi ecclesie sic disponere forte placuit ob horroꝛ crimiñ ⁊ debonestationē factā eccle in personis. vt. ſ. diri i gl. quantum est in illis. vel q; tales satis puniti non erant: ille pene potuerunt superaddi iuxta no. extra de iudi. c. at si clerici. in glo. pe. de hoc etiam diri. d. c. felicis.

Judex secularis punire pōt ia punitus p iudicem ecclesiasticū.

b ¶ Penarum moles. i. multitudo vel accumulatio.

i ¶ Compescat. Simile extra de vita ⁊ bone. cleri. vt clericorum. C. de emen. propin. l. i. zenze.

Divisio tertualis.

¶ Sacrosancte. ¶ Notes istā cōstōnē diuidere in partes. vij. Jn prima p modū cuiusdā barēge seu ꝓludij ratio cōstitutiōis edēde ꝓmittit. Jn scda ipsa ꝓstō super taxatione ifarū aplicarū cū cōditis clausulis cōcessarū subiūgit ibi: qua de re ⁊c. Jn tertia clausularū insolitarū in litteris appositarū certa taxatio cū moderamine tā ꝓscriptura q̄ ꝓ registro q̄ ꝓ abbreuiatura annectit ibi: si vō eisdē ⁊c. Jn quarta ifarū i forma cōi pauperū obtentarum taxatio subinferť ibi: hoc licet ⁊c. Jn quinta qd de taxatiōe litterarū iustitie faciendū sit statuit ibi: circa taxationē ⁊c. Jn sexta ad ipsam ꝓstōnē certū qd adijcit ibi: ad hoc ꝓdicte ⁊c. Jn septima transgressoribus cōstitutionis pena infligitur ibi: ceterum: vt predicta.

k ¶ Sacrosancte. Dic dicas vt dixi in. c. sancta romana.

l ¶ Sinū. l. refugiū, vel secretū. sile verbū. ff. de ꝓoba. l. qñ testiū. ij.

m ¶ Velut, pro tanq̄ ponitur.

n ¶ Dulcedine. Similitudinarie loquiť. sicut enī infans suggendo vbera in sinu matris repleta dulcedinē reperit: sic quicunq; ad matris spiritualis ecclesie sinū recurrit dulcedinē er cōfidentia reperire sperat: vt eius vberibus nutriatur: ⁊ eius auctoritate defendať: ⁊ a suis oppressionibus releuetur: q; non potest nec ℣ mater filium suum obliuisci. ij. q. vj. c. ad romanam. ij.

o ¶ Successoriſq; petri. Si. xl. di. si vos. ex̄ de transla. epi. c. inter corporalia. ⁊. c. quanto. ⁊ de re indi. ad apostolice. §. nos autē. lib. vj.

p ¶ Patris. Consilium salutare ꝓ liberis capientis. ff. de adult. l. nec in ea. §. ius occidendi.

Vinculo multiplici hoīes sunt inimices alligati.

q ¶ Dictaťe. Multipler est vinculū quo hoīes adinuicem alligantur. Primū est pietas inter patrem ⁊ filiū spiritualē: vt hic. ij. q. vj. ad romanā. ij. extra de excep. pia. lib. vj. illud idē potest dici esse inter patrez ⁊ filiū carnalem. ꝓcedens a parente in filiū. C. de neg. ge. l. j. ff. de adulte. l. nec in ea. circa fi. v. q. v. c. nō osculať. vel ꝓcedens a filio in parentem. ff. de cura. furio. l. furiose. C. de patria po. l. si filius. Scōm est inter eos amor seu dilectio singularis. C. de cur. fur. l. vlti. ff. qō me. cauti. ff. de serui. expor. l. seruus qui. C. de nego. gest. l. officio. extra de tes. ff. ⁊. C. de obseq. in rubrica. ⁊. d. l. officio. C. qui petant tuto. l. patroni. Quintū est pietas inter sanguine ꝓiunctos. C. de suspe. tu. l. pietatis.

Sertū est reuerētia inter inferiorē ⁊ superiorē. C. off. rec. puin. l. potioris. de offi. diuer. iu. l. sciāt principes. extra de offi. dele. c. ij. li. vi. Septimū est illa eadē reuerētia vel honor inter iuniozes ⁊ seniozem. ff. de iur. fimu. l. semp. xxv. q. j. c. ℣ statuta. xciij. di. c. a subdyacono. Octauum est obedientia inter subditū ⁊ platū. ij. q. vj. c. qui se. ex̄ de maio. ⁊ obe. c. ij. ⁊ l. c. oēs. Nonū est fidelitas inter vasallū ⁊ dñz. in lib. feu. de forma fidelitatis. ⁊ p q̄s fiat inuestitura. circa fi. xxij. q. v. c. de forma. Decimū est disciplina seu correctio inter discipulū ⁊ magistrū. ff. ad. l. aquil. l. ħz ⁊ si quis cunq̄. ff. vlti. ex̄ de sent. excōi. cū voluntate. §. fi. Undecimū est bñficium inter hoies. ff. cōmo. l. in cōmodato. §. sicut. ex̄. c. ti. c. j. Duodecimū vero est religio inter deū ⁊ hoīnē. ff. de iusti. ⁊ iu. l. veluti. De bis etiā notaui extra de reg. iur. c. nō est sine culpa. lib. vj.

Nobiles debēt esse liberales.

r ¶ Obis terrarū. i. vinētes ⁊ i eo habitātes. mūdus em̄ de se quid inani matū existēs: confluere nō pōt: ⁊ exponens verbū ⁊ q̄ sequit ꝓo. i. sile. in. c. dierum. ⁊ ibi diri.

s ¶ Qui habitāt i eo. sumiť er ꝓs. Vñi est terra.

t ¶ Vxatiarum. ſ. consequendarum.

v ¶ Spe. ſperāt igit vniuersi a principe gratiam cōsequi vt hic. sile. C. de offi. ꝓfec. pret. in noie dominiq̄. penul.

Donatarius est ad antidota obligatꝰ.

r ¶ Tēporib⁹. cū ipse princeps petētibus se exhibere cōsueuerit liberalē. extra de rescrip. sedes apostolica. ⁊ sibi i donādo immensitas est. in cor. aut. de nō alie. aut permu. re. ec. ℣. si munus. col. ij.

Donatarius est ad antidota obligatꝰ.

y ¶ Jn donis. hāc em̄ sibi quodāmodo nobilitas legē imponit vt debeat se qō ſponte tribuiteristimet: ⁊ nisi in ꝓficijs creuerit: scz ipsa multiplicādo nihil se ꝓstitisse putet. extra de dona. c. i.

z ¶ Occasio. ad quam frequenter impinguntť qui scrupuloso corde, nō sine causa mouenť. xvi. q. vij. c. decimas.

a ¶ Gratitudine. exponi pōt. i. gratie factione: gratia em̄ facta eam recipientē impellit ad laudū relationē. cū facientis eā debitor eriſtat ad antidota. ff. de fur. l. si pignore. §. i. de peti. ber. l. ħz ⁊ si lege cōmissoria. §. cōsuluit. ⁊ ar. ff. mā. l. si vō nō remunerādi. §. idem papinianus. Vel dic gratitudine. i. gratiarum redditione.

Mercēnarij merces debīt⁹.

b ¶ Necessitas adcrat. ex instinctu nature ꝓuenit ista necessitas vt bene facienti benefacere quis cogatur vt iuribus. ℣. gl. pri. alle. er hoc dici consueuit q̄ est beatius dare q̄ accipere. rvj. q. j. c. predicatoꝛ. extra de cele. missa. cum marthe.

c ¶ Neve. expone ve pro vel.

d ¶ Scriptura. ſ. recipienda ad probationem gratie ꝓtius facte.

e ¶ Onustum. i. onerosum. si. de elec. vbi maius. in ꝓin. lib. vj.

f ¶ Liberalitas. ſ. conferentis.

g ¶ Qua de re. Secunda pars.

b ¶ Litterarū nostrarū scripturas. i. que fiunt de litteris nostris.

Registrū facere vtile est.

i ¶ Registri. in quo oēs lr̄e gratiose registranť vt ad ipsum publicā fidē facturum recursus habeaťſi ꝓncipales lr̄e deficiāt vel esse false dicātur. arg. extra de ꝓscrip. ad audientiā. C. de ti. instru. aut. ad boc.

k ¶ Moderationem. restrictionem denotat istud verbum non laxationem. extra de verbo. signi. ca. vlti.

m ¶ Qua. id est per quam.

Hīa gratis dari et accipi ℣.

n ¶ Liberaliter. q. d. nihilo dato ꝓ illis. alś em̄ gratia si nō gratis datur vel accipiť gratia non est. i. q. j. c. gratia.

Mercēnarij merces debīt⁹.

n ¶ Laboꝛe desudant. vñ remuneratione digni sunt. in cor. aut. de ind. §. ne autem. col. vj. rij. q. ij. ecclesiasticos. C. de offi. ꝓfec. ꝓto. l. in nomine domini. §. pe. de ꝓin. agen. in re. l. agentes. lib. xij.

o ¶ Satisfiat. dignus est em̄ mercēnarij mercede sua. iuxta verbū euāgelij. ⁊ in cor. aut. de ind. §. ne autē. nec fraudari denario diurno debēt in vinea dñi operantes. extra de magi. c. super specula.

p ¶ Excessus. qui p scriptores metas rationis excedētes in exigēdo salario ꝓ scripturis frequenter cōmittunť. de rescrip. statutum. §. notarium. lib. vj. C. de iure fis. l. facultas. lib. x.

q ¶ Difficultates. quia forte gratiam obtinentes de difficili cum illis.

super petito salario conuenirent.
a Circuitus. Si. ff. de condi. inde. l. dōs testamento.
b Taxationibus. Que q̄ꝫ maiores fieri ꝙsueuerunt pro vnis litteris q̄ pro alijs iurta facte gratie qualitatem.
Sāctio est penalis cōstitutio. c Sancimus. i. sub certa pena statuimus. Sanctio enim proprie dicit penalis ꝓstitutio. iij. dis. in summa. cū ibi no.
d Littera gratie. i. que fit de gratia. ipa em̄ gratia fit verbo: ℔ littera fit ad eius ꝓbationē: qō si placet ꝓsequere. vt dixi in. c. sedes apostolica. §. verbū. in verbo litteras. de rescrip. c. litteras. Clemen. v.
e Cōsuetis. iurta morē ⁊ stilū curie romane.
f Turonensibus grossis. Largenti sic vulgariter appellatis ad differētiā turoneſ. paruoꝝ.
g Non vltra. Non ꝓhibet quin ad minorem numerū turonēsiū possit taxari: sed qō vltra non fiat. sic als est videre in simili. C. de dila. l. j. ⁊ hoc si partes cōuenīt de minori. ar. ff. de no. ope. nū. l. j. §. inde querit. ℔ si nō cōueniant ad min⁹ debetur ista taxatio curie.
h Executio. i. lra executoria: q̄ꝫ executoribus gratie dirigitur.
i Eiusdem. gratie.
k Duodecim turonen. Plus ergo littera executoria taxat q̄ gratiosa: cum plus de littera sit in illa q̄ in ista: cuꝫ gratiosa de verbo ad verbum inseri consueuerit in effectu in executoria quare pro maiori labore scripture maior fuit taxatio facienda. Quid igitur si littere tales fiant curia existente in regione: in qua talis moneta cursum nō habet: Vel quid si ipsa in vsu cursum habere desijt ob volūtatem regis francorum eam facientis: de qua moneta fiet tūc taxatio: Dicas q̄ de moneta currenti fiet taxatio iurta valorem et numerum turoneſ. grossorum. argu. de censi. c. olim cum canonicis. et pro hoc facit quod nota. ff. de pig. actio. l. eleganter. §. qui reprobos. ⁊ quod dixi extra de magi. c. cum sit minus. in verbo turonensiū. Et si a me queres quare decre. conditor talem numerum turonensium prefixit pro ista taxatione non ampliorem vel pauciorem: Respondeo quia sic sibi placuit. vnde est ꝓ⁹ ratione voluntas. ff. de cōsti. ꝓin. l. j. ⁊ talē numerum pro labore ratus est sufficere. arg. C. de tempo. in integ. resti. l. ſuperuacuam. nam maiorem numerum vel pauciores statuere potuisset. vnde hic certa ratio reddi non potest: sicut nec in alijs iuribus positiuis. ff. de legi. l. non omnium.
Uolūtas q̄ꝫ est ꝓ ratione.
l In similibus. Nam de similibus idē est iudiciū. x. colla. de pace iurandē. fir. §. vl. extra de cōfir. vti. cum dilecti. cum simi.
m Et huiusmodi. Nota obedientia/personatu/vel officio: ⁊ similibus forte consuetis regularibus assignari.
n Debebit. ſ. vt lre gre. r. executorie. xij. turoſ. ⁊ nō vltra taxētur.
o Si vo. Tertia pars.
p Non cōmunes. i. non cōsuete cōmuniter apponi.
q Apponant. Vel qz in supplicatione manu ꝓpria signata vel in sua gratia ꝓpriꝰ motu facta erant inserte clausule tales.
r Taxationē clausularū. Non dicit litteraruꝫ: qz illa remanet taxata p tertiū precedētē: ⁊ vltra taxationem illarum restat amplior facienda taxatio insolitarum clausularum p hunc textum ⁊ sequentem.
s In eisdem. ſcz taxandis clausulis.
t Eius quod conceditur. i. siue maius siue minus sit hoc quod conceditur: cum per eius maioritatez vel minoritatem scribens vel dictans clausulam plus vel minus non laboret.
v Ipsius. Scz quod conceditur.
x Taxetur. Cum maioritas vel minoritas prouentuū maioritatē vel minoritatem laboris no inducat.
y Ad laborem. ſ. roleratū. p scriptura vel dictamine clausularum.
z Magis. id est maioris laboris.
a Minus. i. minoris laboris.
b Breuior. ſcz scriptura.
c Existimet. cum naturaliter maior labor in ꝓlixiori subeatur. circuitus et anfractus q possent euarijs litterarū apostolicaꝝ tarationibus puenire: sancimus vt modus subscriptus i hmōi taxationibus obseruet: videlz q⁹ litterarum gratie cū clausulis cōsuetis sup canonicatu ⁊ prebenda ⁊ alio beneficio ecclīastico: cū cura vel sine cura vacāte vel vacaturo: etiā si dignitas: officiū vel personat⁹ existat: decē turoſ. grossis ⁊ nō vltra taxet. executio vo eiusdē duodecim turonensib⁹ ⁊ non vltra taxet: ⁊ idē in similib⁹ litteris bñficialib⁹ gratiosis: puta super ꝓmotu aliquo: administratiōe et hmōi: ac executorijs earūdez seruari debebit. ¶ Si vo eisdez litteris gre ⁊ executorijs earūdē (vt supra) aliq̄ clausule nō cōmunes vel insolite apponant: circa taxationē clausularū hmōi congrue poterit sic distingui: videlicet q⁹ nō habeat ꝓsideratio in eisdem maioris vel minoris gre ei⁹ qō cōcedit nec q⁹ ipsius sint maiores vl⁹ pauciores fruct⁹ reddit⁹ ⁊ ꝓuent⁹: ⁊ ex hoc plus minus ve taxetur sed habeat in taxādo illa ꝓsideratio ad laborē: vt scilz lōgior scriptura magis ⁊ min⁹ breuior existimet: ℔ tñ circa huiusmodi clausulas apponēdas ad dicto moderamine in taxādo: vt si scriptura clausule apposite nō faciat lineā: nec ipa clausula lre taxationē augmētet. ¶ Si vo p se vel saltē alijs addita clausulis faciat lineā: in quarta parte turo. gros. taxet: ⁊ sic ꝙ libet linea hmōi addite clausule in taxando q̄rta pars gros. turo. addat. ⁊ si qd supfuerit et min⁹ linea: illud supfluū nec taxationē immutet. Lineā aūt q̄ centū ⁊ q̄nquagīta lras seu. xxv. cōtinet dictiōes itel ligi volum⁹ in ℔ casu: ⁊ vt taxatio hmōi dum̄ exēpla ponuntur quodāmodo ꝓcedat inserta illa clausula verū ne sub eo ꝓtextu etc. que quattuoꝫ ꝓtinet lineas vno turo. grosso taxet. Illa etiā clausula ꝓbēdā vo ac dignitatē q̄ cū acceptatione reseruat: q̄ q̄ttuor ⁊ paulo plus ꝓtinet lineas vno turo. grosso taxet: ⁊ i similib⁹ clausulis additis ſm linearū numerū idem fiat. Eandē taxationez cū lineas per illam additam completas.
d Apposite. ſcz non cōmunis vel insolite. vt. §.
e Non faciat lineam. ſcz completam.
f Clausula. ſcz non cōmunis sed insolita.
g Augmētet. Apparet ergo vltra taxationem litterarū haberi respectus de facienda taxatione vel non facienda clausularū. vt. §. dixi.
Forma ꝓcunic mutata cōsequutus est sublimata.
b Per se. Scilicet solam.
i Aliis. intelligendum videtur alijs cōmunib⁹ vel nō cōmunibus cum indebite loquatur.
k Lineam. Scilicet integram.
l Taxetur. ⁊ illi⁹ charte taxate forte fit solutio de moneta minuta: non q⁹ quarta pars turonensis diuisi solual: qz forte desineret cursum publicum habere: mutata em forma publica in turoneſ si grosso appolita iurta legem primam. ff. de cōtrahē. emp. ⁊ vendi. ipa substantia turoſ. mutata cēsetur. ff. ad exhi. l. in lianus. §. si quis. ⁊ sic ex tunc reprobus reputat⁹ non liberaret soluentez. ff. de pig. ac. l. eleganter. §. qui reprobos.
Labor nō ꝓ⁹ effectus intrinsecus.
m ¶ Dico qualibet linea. quasi velit dicere si per lineę talis partem additā alij illa reddatur cōpleta: ⁊ per aliam partē sui alia completa reddatur: quelibet de sic cōpletis ꝓ⁹ quarta parte turoſ. tarabitur.
n Si quid. i. aliquid.
o Superfuerit. Vltra lineas per illam additam completas.
p Immutet. q. d. illo supfluo reputato modico ꝓ⁹ ipso: nec plus nec minus. ar. de ꝓse. di. ij. c. reuera. ff. de in integ. resti. l. scio.
q Lineam. ſcz per quam solam vel alijs additam fit vltra taxationez litterarum alia taxatio.
r Centum ⁊ quinquaginta litteras. sed hoc qualiter esse potest cuꝫ in alphabeto vel alibi non reperiantur tot diuerse littere. dicas forte intelligendum de litteris alphabeti que reiterate complere poterunt tantum numerum.
s In hoc casu. Istud sic fuit inductū ad vitandas multas frandes q̄ per scriptores vel dictatores cōmitti possent scribentes vel dictātes in pargameno stricto vt sic clausula per se lineam faceret vel alijs addita illas cōpleret. Quid igit erit si linea ꝓpter mēbrane stricturam non cōtinet istū litterarū numerū: nec etiā dictionū: fiet aliqua taxatio de illa vel nulla: Credo ipsam faciendā de multis lineis coadunatis illuſ numerū apprehēdentibus ⁊ nō vltra: alās labor scribentis vel dictantis sine mercede remaneret qō esset ℥ mentē buius cōstitutiōis. vt. §. dixi. ⁊ gratiā obtinens de alieno labore rideret: qō esset ℥ omnē equitem. ⁊ prestat ad hoc arg. extra de censi. c. procurationes.
t Dum exempla ponuntur. Per posita enim exempla facti cum pateant occultis veritas oculata fide magis q̄ per aures animis hominum infigitur. insti. de gra. cog. §. vlti.
v Illa clausula. que q̄ꝫ in litteris apostolicis apponitur.
x Quattuor continet lineas. i. continere pōt ꝓbabiliter ⁊ verisimiliter iurta cōmunem scribendi modum: alās enim de tam gracili littera posset esse scripta: vel in tā amplo ⁊ extenso pargameno q⁹ ipsas quatuoꝫ lineas non contineret nisi tu diceres habenduꝫ fore respectum ad litterarum vel dictionum numerum. ℥. prime designatum: vnde facit iste textus ad id quod ibi dixi.
y Taxetur. vt sic quelibet linea de quattuor ꝓ⁹ quarta parte turoneſ sis taxationem recipiat. vt. §. dicitur.
z Clausula. que q̄ꝫ etiā in litteris apostolicis apponitur.
a Cum acceptatione. i. cum potestate acceptandi.
b Reseruat. ſcz beneficium conferendum illi cui gratia fit.
c Paulo plus. de quo nulla taxatio fit. vt. §.
d Continet lineas. hoc dicere pōt. vt. §. prime super hoc dixi.
e Similib⁹ clausulis. alijs ab illis prime expſſatis gratia exēpli.
f Idem fiat. vt ꝓ qualibet linea fiat taratio quarte partis vnius turoneſ. ꝓ modico autem plus taxatio non mutetur.
g Eandē taxationē. ſ. que facta est tam de litteris gratiosis q̄ executorijs. ſ. in. §. qua de re.

a Moderamine. Antedicto. ℥. in verbo hoc tamen.
b Litteras. ſcz gratiosas ⁊ executorias.
c Seruari volumus. Scilicet vt littere gratie vltra decem executorie vo vltra turoneſ. xij. non tarentur.
d Obseruēt. ſ. vt lre gre vltra. x. turoneſ. nō tarē tur. vltra eam taxationē clausularū insolitarū iurta dictū moderamen.
e Apponant eisdē. In salario ergo percipiēdo p abbreuiatores de lris executorijs nō distinguitur an ipse clausulas solitas cōtineāt. rō huius pōt esse: qz cū taxationē habeāt de lris gratie ⁊ vltra pro clausula insolita apposita amplius sup ℔ in executorijs laborare non habent super nouo dictamine abbreuiationis faciende.
f Duos trī. non ergo plures.
g Doclz. quarta pars.
h Sic. Vt dictum est in §. precedenti. si vero.
i Predicatārū ltterarū. scz gratie.
k Pauptati. Nota rationem paupertatis haberi in taxatione salarij: sicut ⁊ alibi in taxatione ꝓcuratiōis. ex de cēsi. cū instantia. ⁊. c. ꝓcurationes. ⁊ in exactiōe mulcte pecuniarie. ff. de ofſi. ꝓcōſ. l. illicitas. §. vlti. ⁊ in examinatione iudiciali facienda de eius in scriptis emittenda. ff. man. l. si ꝓcuratoꝛē. §. si ignorantes. ⁊ in multis alijs que solicitus indagator per se poterit inuenire.
Pauptatis ratio i multis est habenda.
l In illa. scz forma.
m Octo turoneſ. Hic potes dicere quod dixi, in parte secunda super taxatione decē vel. xij. turoneſ.
n Inuiolabiliter. q. d. vltra aliquatenus taratio nulla fiat.
o Et egenum. scz releuandum potiſſime ne fame pereat: alās non releuans ipſum necare dicitur quo ad deum. lxxxvj. dist. c. pace. ff. de libe. agno. l. necare. xlvij. dist. c. sicut bi.
p Intelligit. i. intendit ⁊ operam dat.
Ps. xl.
q Prophetice. scz prophete dauid.
r Edocemur. In psalmo Beatus qui intelligit.
s Circa taxationem. Quinta pars.
t Litterarum. scz de iustitia.
☞ v Rōnabilis. q. d. nō excessiuus ⁊ onerosus nec nimis etiā modicus seu delicatus. iurta illud. nec onerosus creditor: nec dedicatus debitor audiendus est. ff. de pig. act. l. si seruos. in fi. Vel dic melius rationabilē illū dici q̄ solit⁹? est ꝙ seruari vt sequit. vñ facit ℔ in ar. q⁹ i talib⁹ silibus taratiōib⁹ stādū sit ei quod solitū est seruari. ad ℔ ex de offi. ord. dilect⁹. de sen. excō. venerabilibus. §. deniq̄. li. vi. C. de vect. vniuersi. ff. de decre. ab or. fa. l. vlti. ad munici. l. de iure. cum ibi no. de admi. tut. l. fine herede. §. lucius. de euic. l. si fundus. sicut in alijs stilus ⁊ ꝙsuetudo curiarū locoꝝ singulariū seruādi sunt circa ꝓcessus ar. op. ad ℔. C. de vete. iur. enu. l. j. §. sed ⁊ si q̄ leges. ex de ꝓb. ex lris. vbi de ℔ Postiē. de cri. fal. c. q̄ grauī. ⁊ per Jnno. de offi. lega. c. q⁹ translationē.
moderamine antedicto q̄ ad ꝓfatas lras in registro nrō seruari volum⁹ cū fuerit registrāde. ¶ Ādē etiā taxationē q̄ ad ꝓfatas lras rū notas. ſ. gre cū ātedicto nūero abbreuiatores obseruēt. De executorijs vo hmōi grāz abbreuiatores ipsi etiaz si clausule nō coēs vel isolite apponant eisdē duos tñ recipiāt turoſ. ¶ Doclz sic in taxatiōe ꝓdictarū lrarū obseruari velim⁹: in forma tñ pauperū deferri volum⁹ pauptati ⁊ nraz taxationē illa videlz. viij. turo. grosſ. inuiolabiliter obseruari. naz beatū fore virū q̄ sup pauperem ⁊ egenū ītelligit ꝙbis ꝓpheticis edocemur. ¶ Circa taxationem aūt lrarū q̄ p audiētiā trāſeūt nihil ad ꝓſens aliud duxim⁹ ordinā dū: ſz rōnabilis mod⁹ obseruet in illis q̄ solit⁹ est hacten⁹ obseruari maxie ſm taxationē lraz ipsaz q̄ i libro⁹ puiciali iuenit cē cō scripta. In q̄z taxationib⁹ lraz ex causis rōnabilib⁹ sustinemus vt turo. gros. q̄diu. ſ. romana curia extiterit citra mōtes romanino⁹ succedat. Ceterū vbicūq⁹ de turo. gros. i taratiōib⁹ ꝓlibat fit mētio: intelligi volum⁹ q̄diu curia fuerit citra mōtes. Si vo vltra mōtes rome. ſ. vel i alijs locis vel italie partib⁹ curia ipa ꝓstiterit: i taratiōib⁹ añdictis romanus ꝓ turo. ponat. ¶ Ad ℔ ꝓdicte nre adijcim⁹ sanctiōi vt si forſan (qō q̄ñz⁹ ꝓtingit) cueniat videlz q⁹ nō culpa negligētia vl⁹ defectu scriptoris vel ex ignorātie cecitate aut torpoze defidie: vel ex occupatione: distractiōe aut
Salaria scriptoruꝫ sunt i libro puinciali cōpbensa.
x Rationabilib⁹. forte ideo qz romaninus in tanta abundantia non reperit in loco curie citra mōtes existentis sicut turoſ. gros. Vel quia forte nō sic publicuꝫ cursum hz sicut turoſ. gros. ⁊ forte difficilius esset litteras obtinentib⁹ romaninū soluere ꝓpter sui raritatem q̄ turoſ. grossum cum omne rarū dicaē charū. in aut. de ꝙsul. §. quantacunqz. in fi. colla. iiij. lir. di. c. ſi officia. in fi. xiij. di. c. legimus.
Rarus est charum.
b Romanino. i. ꝓ romanino turoſ. grossus ꝓnatur.
c Ubicunqz. vt est videre in taxationibus litterarū gratie ⁊ executoriarum. ℥. in. §. qua de re. vel in taxatione clausularū solitarū. vt. ℥. in §. si vo. vel in taxatione registri vel abbreuiatoꝛ vt in eodem. §. ver. eandē. vel in taxatione litterarum in forma cōmuni. vt. ℥. §. prī.
d Curia fuerit. que vbi videaē esse, videas qō no. in ca. execrabilis. in verbo romane ecclesie. ⁊ in. c. ad onus.
e Citra montes. sicut nunc de ꝓsenti existit.
¶ Dico turonēsi ponaē. forte qz ibi turoſ. nō sic publicū cursum hz sicut romaninus. vl⁹ forte ex alijs causis q̄s dixi statim in glo. forte ideo.
g Ad hec. Serta pars.
h Adijcimus. sanctioni. ſi. de vita ⁊ ho. cle. c. qm̄. §. vlti. Cle. v.
i Quandoqz contingit. vnde ad hoc ius adaptandum fuit. in cor. auten. vt debi. ma. ⁊ credi. §. quia vero. col. vij. ff. de legi. l. nam ad ea. de libe. lega. l. legaui.
k Non culpa. Ubi ergo culpa vel aliquod de sequentibus interuenit in personam scriptoris: erpensis eiusdem nō abbreuiatoris esset littera rescribenda.
l Negligentia. nouerca eruditionis dicta. l. xxxiij. dist. c. nihil. vtpote cuncta ledente. in cor. auf. de questo. §. hec omnia. col. vi.
Ignorās ceccus oz.
m Ignorantie cecitate. Nota ignorāte dici ceccus. vñ ⁊ scribit qm̄ q⁹ cif cunctoꝛ erroꝛ. xxxviij. dist. c. ignorantia. ⁊ scripturaruꝫ ignorantia rpi oꝛ ignorantia. vt. c. dist. c. qui iurta. ⁊ qui ea q̄ deſunt nesciūt a domino nesciunt. iurta illud: ignorans ignorabit. c. di. c. qui ea. ⁊ ℔ vera de illis qui habēt a quo discerēt: ſz dare operā noluerunt. in alijs enim bonoꝝ possessione seruet. l. vtile. §. vtile. ⁊. §. vlti. de iur. ⁊ fact. igno. l. regula. §. ſz iure. C. de ingenu. manu. l. si auia tua.
n Desidie. i. pigritie nō adhibita circūſpectione vel diligentia.
o Occupatione. scz nimia alioꝝ negocioꝝ. que frequēter neutrum de agibilib⁹ bene agi permittit. C. de assesſo. l. nemo. xv. q. j. ꝓcb⁹ byteros. la. iiij. extra de sen. excōmu. si aliquando.
p Distractiōe. scz aliqua ad alios cogitatus: perdit eñ memoriā bene agendoꝝ mens alienis distracta cogitatibus. ar. lxxiij. dist. c. nihil. ff. de cap. ⁊ postli. reuer. i. nihil. necsufficit aliqd legere nisi adsit ⁊ intelligere. vt dixi in decre. qz quotundam. §. nos autē. Vel dic distractioſueto vel exercitio puta lecture vel alterius operis explicandi. qō sicut per exercitiū suſcipit incrementū. C. de re mili. l. milites. lib. xij. ff. de lementum. ar. ff. de iure fisci. l. nō intelligitur. §. dixi fratres.
Lectura p exercitiuꝫ suſcipit in cremētū.

a Occasione. Forte dolo/malicia/odio/vel corruptione.
b Stolla. id est in grossum vel in mundū redata.
c Procedit. Ad instar publici instrumēti er pthocollo nil additi nil qz remoto pcedere habētis. in cor. auf. de tabel. §. illud qz. col. iiij.
d Inepte formauerat. iurta stilū cācellarie vel 2sideratā qlitate negocij in grossam redigēdi.
e Gratis. i. nihilo exacto ab habente litteram apostolicam obtinere.
f Fuerit rescribēda. ad arbitrium vicecācellarij r correctoz curie qui ad hoc sunt prepositi.
g Scriptori. Cui nihil ꝑputari pōt si (ꝑput in nota reperit) illā scripsit.
h Cuius. Jd est ad cuius cōmodum.
i Huiusmodi. Scilicet inepte formata.
k Non noceat. Q: nec scriptor expēlis ꝓpriis: nec ille cuius est ꝓ rescribēda ipsa aliqd dare tenebit vt statim innuit.
l Abbreuiatori. Ex cuius culpa vel facto appareret lra rescribenda.
m Satisfaciat. s. de suo.
n Taxationē. de q̄ vidisti. §. in. §. de q̄ re. r se.
o Ceterū, septia pars.
p Publica. vtilitati singularū de se ꝓferenda. i cor. auf. de relti. r ea que parit. §. Q̄ obrez. col. iiij. extra de postul. prela. bone. j. cum simi.
q Sui. scz institutoz.
r Pena pcelli. i. puniri. pena enim vnius metus est multoz. ff. de pe. l. capitaliuz. §. famosos. C. ad. l. iul. repet. l. j. r in extraug. dierum.
s Notarū ipsaruz. Ex quibus littere grossande pcedunt. vt in. §. pre. r sume. j. predictas taxationes obseruant.
t Abbreuiatoribus. Solū istis fit cōminatiuū mādatū sub pena excōicationis r nō alijs. Sz ḥ forte ió: q ab eis ꝓuisq̄ a scriptoribꝰ procedit taxatio r exactio: quā factā frequenter indebite scriptores de facili sequunt. quare ipsis vtpote buiꝰ mali auctoribꝰ fit ista cōminatio. ar. lxxxvi. di. c. tanta. xxiij. q. vlti. qui alioz. ex de cle. excō. mi. c. latores. ff. de ser. cor. l. in hoc iudiciū. C. ad. l. iul. de vi publi. l. q̄ñ multa. cum si.
v Predictas taxationes. Factas. s. in. §. qua de re. r sequen.
x Sub excōicatiōis pena. Cōminatio est nō ſnia. C. cōminatiōes vel episto. l. interlocutio. no. extra de ſymo. c. ficut.
y Beneficiales. i. ad assequenda beneficia concedendas.
z Notas ipsarū. que in vulgari appellari consueuerunt minute.
a Earundem. scz litterarum.
b Exigendo. Exigere ꝓprie est ab inuito extorquere. ff. de leg. iij. l. fideicōmissa. §. si rem. r que in frau. credi. l. pupillus.
c Recipiendo. Videt intelligēdū etiā a sponte soluēt et differat averbo precedēti. r arg. ad hoc extra de cēſi. c. exigit. de rescrip. statutuz. §. si qd aūt. lib. vi. cōsiderata potissime vtilitate publica ob quā presens cōstitutio emanauit. vt. s. r est expressum in libro prouiciali. de quo. s. est facta mentio superiꝰ in. §. qua de re. r sequenti.
d Semestre. i. ser mensium. de sup. negli. prela. licet.
e Sic. scz plus taxando/exigendo/recipiendo q̄ debeant.
f Ipso. Est ergo sentētia suspēlionis iuris. simi. de elec. q̄ sit. li. vi. in cor. auf. de rap. mulie. §. pe. col. ix. cum si.

Peccatuz iteratū plꝰ punitur.

g Scōo. Istota plus punitur pctū iteratum. C. ad leg. iul. de vi pub. l. ſernos. de ser. fug. l. quicūq̄. ff. de iurepa. l. j. de pe. l. capitaliū. §. folēt. r l. aut dānū. §. quisquis. extra vt lit. nō 2test. q̄ñ frequēter. §. vlt. de testi. cog. c. ij. de maledic. c. statuimus. xxxiij. di. c. quotūdā. xxvi. di. vna tū. cōtumacia eñ facit cumulari penā. ff. de pe. l. relegati. r remissionē venie crimina nisi semel cōmissa nō habent. C. de epi. audi. nemo detrior. nāqz dolus ei⁹ agnoscit q iterato cōmittit ꝙ qui semel deliquit. in cor. auf. de liti. §. omnē. circa fi. coll. vij. vbi de hoc no.
h Eodē offō. l. scriptoris/abbreuiatoris/registratoris/ r sic de alijs alia quauis occasione abbreuiatoris q notā ex qua lra grossa ꝓcedit inepte formauerat eadem grossa lris gratis fuerit rescribēda hoc ipsi scriptori vel illi cui littera hmōi fuerit rescribenda/ nonk noceat: ḥ abbreuiatori debeat imputari: intantū vt eidem scriptori abbreuiatoꝛ ipse satisfaciatm integre iuxta taxationē eiusdē grosse littere rescribēde. ¶ Ceterumo vt predicta que a nobis ꝓ vtilitate publicap sunt instituta salubriter eo diligētiores suiq obseruatores inueniant: quo transgressoꝛes ipsoū maioꝛi nouerint penar percelli: statuimus vt ꝓfati oēs r singuli tam litterarum nostraz q̄ registri nostri scriptores q̄ abbreuiatores notarū ipsarū quibꝰ etiā abbreuiatoribꝰ spāli ter vltra infrascriptas penas q̄te nus ꝑdictas taxatiōes obseruēt sub r excōicationis pena mandamus. Qui ꝯ ꝓmissa fecerint plus scz prefatas nostras bñficiales lras vel notas ipsarū vel earūdē in dicto registro scripturas taxādo/exigēdo/ vel recipiēdo ꝓ ipsis q̄z supert fit taxatū vsq̄ ad semestre tps officio i quo sic delinquerint sint coipsou suspensi. Et si scōo deliq̄rint i eodē: ipo facto eodē officio (qō q̄tū in ipsis fuerat maculari conati sunt) perpetuo se ꝓuatos agnoscant. Nulli ergo liceat ꝛc. Datū Auinio. iiij. idus decēb. pōtificatꝰ nr̄i anno. j.

i Maculare. Nota officium alis de se licitum maculari vel vituperari dici per delinquentem in eo.
k Priuatos agnoscant. in hoc decre. sentētiam iure priuatoriam inducit. simile. in. c. dierum. r de pe. c. felicis. lib. vi.
l Nulli §. sup hac clausula dic vt plene diri in. c. ercrabilis. zenze.

Priuatio ternalis.

De verboꝝ significatione.

Quoꝝndam. Diuide hāc decre. in partes. v. ꝓncipales. In prima cā r occasio multiplex ꝓmittitur. In scōa parte quoꝝdaz fratrū minoꝛ a sui cōitate ordinis discrepantiuz allegatio multifaria sub iungit ibi: in. §. quapropter. In tertia 2stitutio ipsa in aliquibꝰ declaratiua admittit ibi: in. §. q̄ circa. In quarta eius cōstitutionis cū alijs declarate 2tinuatio subinfert ibi: in. §. eodē modo ꝛc. In qnta oīs formidinis suspitio remouet ibi: ꝓpe fi. in. §. nec formidet.

Quoꝝndam exigit cece scrupulositatis ambiguum: ac ipoꝝum quodammodo indocta scientia (ne dixerimus ꝓ rurelligiosa bonuz sitvana r in hoc superstitiosa religio) vt vū suis mauult temere sub cōscientie velamento cōceptibus q̄ prelatoꝝ ordinis sui cum obedientie merito, quide creditam seruat. xxxvij. di. relatū. r arg. C. de excu. artificū. l. j. lib. x. ff. de dona. l. aquilius. aliter enim scientia adulterina tradi r adipisci dicitur in ꝓoemio dige. §. hec autem tria.

Dubitatur.

Nedixerimus. Quasi dicat de illoꝝ malis hic dixisse sufficiat. vt ꝓ hoc plura dentur intelligi. arg. ff. ad mace. l. j. in cor. auf. quibus mona. effi. legi. §. r q̄dā. col. vi. cum no. in eis. Vel dicit se nō dicere q̄ta men dicit: vt alibi, de restitu. spo. litteras. §. nos autem. C. de epi. r cle. l. si quis non dicam.

Irreligiosa. i. non religiosa vt sic ꝓma syllaba ꝓtinatiue vel negatiue exponaf. argu. ff. de re mili. l. milites. §. irreuerēs. de iurepa. l. j.

Vana. i. extrinsecus ostentatiua: vel in veritate non subsistens. arg. extra de consue. c. quanto.

Superstitiosa. exponi potest, id est in obseruātijs extrīsecis inutilis r superuacua.

Religio. quasi religatio seu vinculatio.

Suis. conceptibus quod est. j.

Mault. i. plus vult vel pelegit. r sume verbū inberere: q̄s est. j. l.

Temere. bñ dicit temere: q̄ nullus sue prudentie vel cōceptui inniti dz: iurta verbū sapiētis. extra de. 2sti. c. ne innitaris. nec in agendis suo sensu vel lenitate duci. xi. q. iij. summopere. extra de consti. c. i.

Conscientie. in hoc non bene non recte informate. arg. extra de testimo. ꝓ tuas. ij. quare tu lis credulitas ḥ cecā appellatur.

Ambiguū. i. dubiū. si. C. de vsufruc. l. ambiguitatem. de testa. l. ambiguitates. de acq. poss. l. nemo ambigit.

Indocta scientia. sic forte dicta: quia a scipsis ipsam didicerint nō a voce magistra: ꝺ zcilū bi ronymi. xvi. q. j. c. si cleri cat. in fi. que nō ſm sensum ꝓpriū: sed ſm patrū traditionē ad discendā r docendā: r ab eo et per eum qui eaz a maioribus ſm veritatem sibi

Diuide hāc decre. in duas partes. In prima ꝓmittit. In scōa ꝓsequēdo. r. nostro. xxv. q. ij. c. j. r. ij. in cor. auf. de administran. offi. §. vlti. col. iij. cum similibus.

Indocta scientia. sic forte dicta: quia a scipsis ipsam didicerint nō a voce magistra: ꝺ zcilū bi ronymi. xvi. q. j. c. si cleri cat. in fi. que nō ſm sensum ꝓpriū: sed ſm patrū traditionē ad discendā r docendā: r ab eo et per eum qui eaz a maioribus ſm veritatem sibi

Nicolai. iiij. qui cōdidit decre. exīt qui seminat. de ver. signi. lib. vi.

Clementis. v. qui condidit decre. exiui de paradiso. in eo. ti. in cōpilatione suarum constitutionum.

Regule. Dicte quasi regulātis quē in modo viuendi tā spiritualiter ꝯ tpaliter: vel ad rectum quē ducētis. iij. di. c. canon, ver. regula.

Declarationes. er ḥ collige papā declarationem sup regula religionis posse facere. cū enim oīs regula dicta rita ab ipso saltē ꝓ approbationē ꝓcesserit. extra de religi. do. c. ne nimia. r co. ti. c. religionū. li. vi. r ar. xi. di. c. qs nesciat. ad illum pōt r dz spectare declaratio vel interpretatio ad quē ptinuit editio C. de leg. l. vlt. r de vete. iur. enu. l. j. §. hoc autē. in fi. extra de sen. excō. i. ter alia. xi. q. j. §. ex his. nec mirū cum etiā super articulis fidei possit declarationē facere. xxiij. q. j. quotiens. r c. hec est fides. r patet in decre. cū inter nonnullos, vbi de hoc dicti.

Papa ꝑt super fidei articlis de clarationē facere,

Saubviter. id est ad salutem animarum.

Solidas. i. firmas q̄ incōcusse feruande sunt donec ꝓ illum qui pōt in totum vel in partē fuerint reuocate. argu. xl. di. c. ꝓsequens. r. c. nostro. xxv. q. ij. c. j. r. ij. in cor. auf. de administran. offi. §. vlti. col. iij. cum similibus.

Esse ꝓncipis quasliter scribēda est,

Lucidas. qz 2stitutio ꝓncipis dz esse clara nō obscura. iiij. di. c. erit autē ler. r nō ꝓ signoꝝ captiones: nec ꝓ cōpendiosa enigmata: sed per lras rum ꝓsequētia est scribenda r exemplificāda. argu. C. de vete. iur. enu. l. j. §. qō autē. in cōtra facientem pena falsi locum hz vt eo. ti. l. ij. §. eandem autē pena. als est versus sub. §. hoc autem.

Maturitate. Cum qua. r nō cum leuitate vel precipitatione faciēda est 2stitutio ꝓncipis. C. de legi. l. humanū. r in ꝓoemio. lib. vi. sicut r sua ꝓferēda. ar. C. de sen. ex periculo rescindis. l. ij. xi. q. iij. cap. summopere. extra de re iudi. c. pastoralis. §. verum. Cle. v.

Indubias. i. indubitatas.

Adiūgam. Als adiūgētes ḥ nō incōgruū nec insolitū existit: cum r omissum p antecessoꝛē: p successoꝛē r suppleri r indici frequentissime sit repertum. arg. ff. de testi. l. quesitum. extra de rescrip. c. litteris.

Dies diei nox nocti. Verba sunt psalmographi ꝓphete dauid.

Paucoꝝ. Sz quō dicit paucos: cū multi essent fratres id qō sequitur faciētes? Rideo q̄ pauci dicunt respectu multo maioris numeri alioꝝ. xlv. di. c. disciplina. vbi vigintitria milia hoīm pauci dicunt respectiue. ff. de ver. sig. l. maioꝛe. extra de cle. exc. mi. c. latores. r ibi no.

Verba. Super quibus ex quo recta sunt r clara nulla debet fieri in obscurum edificatio. ff. de leg. iij. l. ille. §. cum in verbis. r arg. ff. de ver bo. obli. l. continuus. §. cum ita.

Conuertens. in deuiū. i. peruersum intellectū: forte amplectentes declarationem verba ipsaruz mente circūuenta cōtra iura. ff. de legi. l. cōtra legē. extra de reg. iur. in. c. certum est. lib. vi. cum potiꝰ esset 2tra riū faciendum scz verba offendere vt mens seruetur. C. de liber. preter. l. iij. ff. qui petāt tu. l. scire. §. ad aliud. de iurepa. l. adigere. §. Quis. no. extra de verb. sig. c. intelligentia. r. d. l. contra legem.

Illaqz. declarationum verba.

Suis. Sume verba accōmodās sensibus que sequuntur.

Eis. Expone. scilicet sensibus: vel eis. scz verba declarationū q̄uertentibus in deuium.

Contraria. Maxime attenta verborum mente.

Accōmodans. i. applicans vel inducens.

Ingrata deo. Sume verbū reddatur qō est. j. r enumerat ser incōmoda que er tali in scientia prouenīunt: r boc est primū. r per boc qō dicit ingrata deo est penitus excludenda. arg. in cor. auf. vt non lux. cōtra naturam. in pin. coll. vi.

Superioribus 2tumar. (Scōm incōmodū) r ex hoc etiā est tollenda. ar. vi. q. iij. c. finautē nobis. r. c. seq. extra de maio. r obe. c. ij. ar. ff. de re mili. l. iij. §. bello. r. l. miles. §. irreuerens.

Viue ſm mores eorum inter ꝺs viuis.

Prefato ordini detrahens. (Tertiū incōmodū) r ꝓ boc suam turpitudinē ostendens cum turpis sit pars suo vniuerso non congruens inter quos viuit suspitiosius aut intemperans est. xlj. distī. c. quisquis. xij. di. illa. r arg. extra de sta. regu. recolentes.

Odiosa confractibus. (Quartū incōmodū) r nō odiosa sed potius debuisset ꝑ mutuā conuersationē affectuosioꝛ r charioꝛ reddi. arg. C. de castren. pecu. l. cū allegas. lib. xij. ff. co. ti. l. si forte. lxiij. di. c. vota ciuium. r. §. ꝓncipibus. extra de elec. immotuit. §. multa.

Obedientia est virtus ꝺs virtutum.

Unione scindēs. (Quintū) ex quo solo detestabilis est habēda. cū solū in cōgregatos in vnū spiritus sanct veniat. xxiij. q. j. §. si autez. r congregatis in vnum aliquibus de in medioꝰ eoꝝ esse dicit. Matthei xviij. c. j. q. j. cum scriptura. xviij. q. j. c. alienꝰ. talē vnionē scindens dyaboli opa submīstrat tollens inter homines mutuā charitatem sine qua (etiam concurrentibus oībus aliis bonis operibus) nō est salꝰ teste apostolo. de pe. di. ij. c. emidēter. r di. ij. c. si qs autē. r ꝓbeta clamāte. bonuz r iocundum est habitare fratres in vnum.

Salus nō ē sine charitate.

Si valeat. i. crescat seu valere vel crescere ꝓmittat. nō enim dz intelligi nec exponi ḥ verbuz valeat. i. de se teneat. cuz certum sit eam nō tenere vtpote multa mala īducentem.

Scandalus allatura. (sertū incōmodū) et ob hoc intolerabilis est diuenda. illa eñ que sine peccato mortali omitti possunt vel cōmitti sunt ob vitandū scandalum omittēda r etiā cōmittenda. ſ. ad cozinthꝫ. viij. extra de noui ope. nū. c, cum ex iniuncto. xij. di. c. illa. qz nihil cū scāda lo ꝛc. de ꝓscrip. nihil. r. q. iij. cauendū. r xj. q. iij. nolite.

Scandalus est vitādū.

Flagitat. i. desiderat vel affectat.

Profugatis. i. ꝓcul fugatis siue pulsis.

Incōmodis. que sunt ser vt prediri.

Minor. scz q̄ sit papalis in quo bodie sumusi

Haberet. impꝛopꝛie videt loqui text. non enim gradus vel status (cum sit quid inanimatū) dicitur habere personam: sed persona dicit habere statum vel gradum vel esse in illo. argu. xl. distin. c. multi. et. ff. de decurio. l. eos.

Incanduit. id est incitauit: vel inflāmauit.

Seruitutis. a seruiendo dicte. et per istam similitudinem appellat imperatoꝛ se seruum. C. de offi. prefec. preto. l. quas gratias. circa finez prime colūne. r notarius seruus publicus dicitur. ff. de adop. l. non aliter. insti. eo. ti. §. cum autem. r. C. eo. ti. l. ij.

Jugum. si. xj. di. c. in memoriam.

Illius religionis. scz frarrum minoꝝ.

Interius. quo ad animam r spiritualia.

Exterius q̄z. quo ad corpus r temporalia.

Pastoralis cure. simile. extra de re iudica. pastoralis. Cle. v. cuz similibus multis.

Angit. als adigit. i. astringit.

Paterne. per similitudinē loquit. sicut enim pīj r boni patris est cō filium salutare ꝓ liberis capere. ff. de adul. nec in ea. §. i. ita debet eē presidētis ꝓ subditis deuotis. in cor. auf. de manda. prin. §. q̄ si delinquentes. in fi. coll. iij.

Debitū. Hoc dicit q̄ sicut ad patrē carnalē spectat correctio filij in omni licita disciplina. xxxvij. di. c. legant. extra de sponsa. licet bely. C. de emen. propinquo. l. j. sic r patris spiritualis est subditum ab errore corripere r increpare. xlv. di. c. j. xxiij. q. iiij. forte. ne sanguis subditoꝛ ꝛc. extra de offi. ordi. c. irrefragabili.

Pꝛ filiuz corrigere debet.

Quieta pace. ad quā ꝓcurādā inter subditos gcūq̄z ꝓsidens anbelare debet. in cor. auf. vt differentes iudices. in pin. col. ix. ff. de offi. ꝓfi. l. congruit. v. q. ij. c. si primates. xxiij. q. v. c. nō frustra.

Ocio. status ergo religionis dz esse in ocio. ſ. quo ad meditationez solicitudinis tpalis vt hic. r extra de regula. licet. §. si vero.

In numero. scz personarum.

Merito. scz vite r virtutum. C. de sta. r imag. l. r virtutum.

Blandeq̄z. quasi dicat nō subdole sed cum animi sinceritate: sicut fecit iudas osculo filium hominis tradens.

Osculū vaꝝ rūs ex causis ꝓstat.

Redemptiū. ſ. ad vnitatē r obedientiā sue religionis de quibus redemptibꝰ gaudere debent presidentes ad instar xꝑi plus gaudentis super vno peccatore penitentiā agente q̄ supra. xcix. iustis qui non indigent penitētia, vt scribit in euangelio. r legit. xxiij. q. iij. §. ex his. r. ar. C. de hereti. l. manicheos. ff. de re mil. l. nō omnes. §. vlti.

Osculū vaꝝ rūs ex causis ꝓstat.

Osculum. Osculum quandoq̄z prestatur ad decipiendum. vt fuit in iuda proditore osculo christū tradēte. r tale osculum oīno est ꝓhibi-

tum: immo instiora reputant vulnera amici ꝙ voluntaria obscula inimici. puer. xxviij. c. v. q. v. nō ois. ⁊. c. non osculat. cū corpe cū osculato esse videat: mēte tñ ⁊ aīo ℣ri est: quare multo nequior fore cēſet ꝙ fore enides inimicus. xciij. di. c. si inimic'. ⁊. C. de dona. l. data. cū ibi no. qñq; aūt ꝓstat ad reuerēdū ⁊ obediēdum. ⁊ istud aliqñ est permissum. vt est videre i osculo qō ꝓstatur summo pontifici in pede. C. de domesti. ⁊ protec. l. i. lib. xij. cū ibi no. qñqȝ vō prebetur ad designandum consensuȝ in malum. puta a adulterium vel fornicationem. ⁊ hoc iure damnatur. ff. de adul. l. qꝛ ait lex. quādoq; ad ipsum designādum in bonū: puta cōiugalem affectum vel pacis inductiuū vel iniurie remissiuū ⁊ tūc est permissum. C. de do. ītervi. l. si a sponsa. eſt de spon. dudū. c. i. lxiij. dist. c. cuȝ adrianus. insti. de iniur. ℌ. vlti. qñq; etiā prebet nedū ad inducendū consensum ꝓsumptum: ſ; vt omnia finita esse pacis osculo denotenť. de consecra. di. i. c. si episcop'. ⁊ dist. xij. c. pacē. inr taverbum ꝓphete. iustitia ⁊ pax osculate sunt.

a Mactet vitulū. ſ. minorū religio i signū gaudij ⁊ letitie de illorum regressu ad instar ꝓis qui de reuersu filij aberrantis gaudēs vitulum saginatum occidi fecit.

b Eorūqȝ. Scilicet redeuntium.

c Liberis. Quasi dicat spontanea ⁊ prona.

d Odor trahat. i. inducat ⁊ solicitet.

e Charitas attrahat. i. non se reuocet ⁊ inclinet.

f Lucidet. id est manifestet.

g Que. scilicet charitas.

Mūdi miseria ē vallis lachrymarum.

b Miseria. Nota mundi miseriam conuallem lachrymaȝ dici. vt in antiphona beate virginis. Salue regina.

i Humiliatione. Iuxta verbū ꝓphete. cor cōtritū ⁊ humiliatū. xc.

k Durissima. q. d. non ficta ab omni fictione ⁊ hypocrisi depurata. ar. xxviij. q. ij. ℌ. ex his. de pe. di. ij. c. j. vbi charitas.

l Disposuit. Quasi per gradus.

Aure' gradibus augetur,

m Proficiat. Circa qō dicit ꝓpheta. ⁊ ambulabūt de virtute in virtutem. vnaqueq; eñ virtus quasi quibusdā gradibus augetur. de pen. di. ij. dum sanctam. ⁊. c. charitas in quibusdam.

n Permanēs. Per inchoationem boni operis.

o Tendentibus gradibus. cū inchoata ad perfectum ꝓtrahitur.

p Facta se meliꝰ. Cum in eiusdē bone operationis perfectione ⁊ cōsummatione solidatur. de pe. di. ij. dum sanctam.

q Despiciat. Per solicitudinis temporaliū depositionem.

r Complectatur. scz per cōtemplationem.

s In patria. ſ. celesti. omnipotens eñ deus. pducto fructu falcē mittit ⁊ messem suā desecat: qꝛ cum vnūquēq; ad opera perfecta perdurit: temporalē vitā per emissam mortis sniam incidit. vt granum suuȝ ad celestia regna perducat. d. c. dum sanctam.

t Tanto. i. intantum apertius: quod est. j.

v Apertius. In virtutū quippe nostraruȝ gradibus deus ascendere dicitur: qꝛ in tanto nobis sublimior ostendit: quanto noster animus a rebus infimis separat. d. c. dum sanctam. in fi.

x Huius peregrinationis. ſ. vite temporalis.

y Illos. scilicet gradus.

z Conscēderit. ſ. per contēplationē ⁊ bonorū operū perfectionem.

a In eius. scilicet ecclesie.

b Dinoscet. ſ. dīs vel eius gloria: qꝛ eiꝰ gloria ꝑ illiꝰ incremēta declaratur. quāto eñ sancta ecclesia ascēdēdo ꝓficit: tñ deꝰ oibꝰ hoibus ex eius virtute innotescit. vt. d. c. dū sanctam. in ꝓin. legitur.

c Quapropter. Secunda pars.

d Periculis. Que colliguntur ex parte precedenti.

e Ad illa. scz incōmoda ⁊ pericula submouenda: qō est. j.

f Remedijs. Quia que medicamenta morbis exhibent hec iura negocijs. in cor. auf. hec ſtitutio innouat. coll. viij. ⁊ nouis morbis ⁊c.

ma ctet vitulū: eorūqȝ liberis ⁊ sedula cohortat in amplexꝰ. pfecto cū ipsiꝰ religionis odor trahat/ charitas attrahat/ scia/ lucidet/ oīo mercreat: qꝛ in cōuallelachrymarū huiꝰ. ſ. mūdi miseria vl' cordis ↄtritiōe ⁊ humiliatioe purissima ascēsiōes i corde suo disposuit vt nō solū in virtutē de virtute pficiat: ſ; in eisdem virtutibꝰ manēs quasi qbusdā baruȝ adpfectionē tēdētibus gradibꝰ de dic in diē facta se melior ascēdat in altū: terrena despiciat ac celestia cōplectat: ficqȝ tādē diuino numine collocata i patria tāto deū ſm huiꝰ sancte ascēsionis gradus cognoscat aperti ꝙ ℌto nūc in huiꝰ pegrinationis angustijs illos discēderit altiores: naz ſm Dauid ꝓphetā eximium: dū sanctā eccliam deꝰ suscipiet in cius gradibꝰ dinoscetur.

¶ Quapropter tantis incōmodis tantisqȝ eiusdē ordinis excitati periculis ac ad illa salubriꝰ ⁊ opportunis p eiusdē sedis ꝓuidētiā circunspectā adhibēdis submouēda remedijs: nostre solicitudinis studiū extra de iura. calū. ceterum.

g Fidelium. Inter quos per predicta incōmoda scandalum generabatur: vt in parte precedenti.

b Materiā. Nota tollendū fore omnē modum ⁊ occasionem mali. ad hoc extra ne cleri. vel mo. c. vt periculosa. lib. vj. ⁊ p contrariū opportunitas ad bonū submistranda est. de elec. cuȝ ex eo. lib. vj. iuxta illud. Da sapienti occasionem ⁊ sapientior erit. xxij. q. v. c. vides. de boc latius dixi in. ca. execrabilis. in glo. ſi habes.

i Non aderat. vt in ps. ⁊ ar. eſt de symō. p tuas. ij. no. de offi. deleg. pastoralis. ℌ. quia vero.

ps. xiij.

k Scrupulosam. ſi. de symo. per tuas. ij.

l Caliginem. i. mentis obfuscatione. ſi. de here. c. nolentes. cle. v.

m Suauiter. supra dixerat blande in parte precedente. ⁊ hoc dicit: qꝛ leniter castigatus de facili reuerentiā exhibet castigāti: asperitatis nimie aūt rectus. di. cuȝ beatus. ff. ad leg. aquil. l. non nimia.

n Ut filios. dicit vt dixi in parte ꝓcedēti in vbo. paterne.

o Matris. Sciuete filio misereri. arg. ff. de adul. l. nec in ea. ſ. vl. ff. qō fal so tuto. auc. falsus. ſ. iulianus. de re mili. l. milites. ℌ. deserторeȝ. in cor. auf. vt sine. ꝑbi. ma. ℌ. i. coll. viij. extra de ꝓsump. afferte. cum simi.

p Diligenti. simile. C. ne filius ꝓ patre. auf. habita.

q Matura deliberatione. hoc dicit: quia sapientis est deliberare gerere. in cor. auf. de appel. ℌ. sancimus. col. iiij. xj. q. iij. c. summopere. nā que consilio recte geruntur. iure meritoqȝ effectu ⁊ firmitate mūtur. C. de repu. l. iij.

Nota mala sunt cuncta fugienda.

r Obedientiam. Subaudi castitatem ⁊ ꝓprij carentiam. hec ēñ dicūtur religionis esse substantialia. extra de statu mona. cum ad monasterium. ℌ. vltimo.

Religiosi an vota nolle habeant.

s Habeant. nō intelligas qꝛ ea habeant absqȝ omni iure vtendi cum simpler vsus absqȝ omni iure nō recipiat. nec de se sit possibilis: vt in decre. ad conditorem. ⁊. c. cum inter nonnullos.

t Voluerint. Illas ergo habere mere voluntatis est. arg. ff. de iudic. l. non quicquid. C. quomodo ⁊ quando iud. l. j. in his ergo fratribus minorib' velle liberum relinquitur. sicut ⁊ velle cibo ⁊ potu refici. ⁊ ideo quia sine istis vita humana sustentari nō potest. ff. de ali. leg. l. legatis. de ver. signi. l. verbo victus. j. q. iij. ſi quis obijcit. sicut ⁊ quo ad aliavelle habere dicant. xj. q. iij. c. monachum. extra de regula. licet. ⁊ ibi ratio de hoc redditur. ⁊. xix. q. ij. ca. due sunt. alꝰ enim regulariter velle vel nolle habere non dicitur. de elec. ſi religiosus. de testa. ca. ij. de sepul. c. vlti. lib. vj. q. j. non dicatis.

Precepto superioris est dubio parendū est.

Clerici secularium deceat vestium non ita.

v Vilib'. Hoc regulā cā ducēde humilitatis institutꝰ fuit. nam et clerici seculares in vestibus ac calciamentis decorez querere nō debēt. xlj. di. c. clericus. eſt de vi. ⁊ ho. cle. c. clerici. xx. q. iiij. in fum. ⁊. ca. j. sicut nec in cantādo lenitatē vocū. xcij. di. c. cantantes. ⁊. c. in sctā. ornatꝰ eñ extrinsecus frequēter quē ad voluptatē ⁊ elationē induxit. iuxta id. Iuꝰ cōpositio corporis incōpositionē indicat mentis. xlj. di. c. vlti.

Iudicum est opus cum.

x Predictorum verborum. in vestimentis vilibus.

y Limpide. i. clare. non obscure sed dilucide.

z Iudiciū. i. determinationē ⁊ declarationē. vel ꝓprie pōt fieri: qꝛ super hoc isti qui sequnt ꝑ decre. cle. v. videntur iudices constituti. aliter aūt alibi fiunt hoc verbum iudicium super quo vide quod nota. insti. quibus nō est permis. face. testa. ℌ. preterea.

a Cōmittendū. vt in decre. eximi. ℌ. preterea cum in regula.

b Super hoc. que vestimenta vilia vel non reputentur.

c Onerando. periculosum est istud onus si contra fiat: cum ex hoc peccatum mortale incurratur. xxviij. q. j. ℌ. ex his. extra de resti. spo. litteras. ℌ. porro. simile habes alibi vbi habentis aliquid facere conscientia oneratur: extra de here. c. statutum. ℌ. vlti. lib. vj. de sepul. dudum. ℌ. verum. de relig. do. c. ij. ℌ. vt autē. de iure pa. c. j. ℌ. precipimus. cle. v. extra de iureiur. c. mulieri.

Nec ob hoc

a Nec ob hoc. scilicet qꝛ papa cle. vestimentorum vilitatem illorū duxit iudicio committendam.

b In quibusdam. Hoc dicit quia illi respectu aliorum pauci erāt vt dixi in parte precedenti in verbo paucorum.

c Plus sapere. Hoc est ↄ doctrinaz apli ad Roma. xij. c. de pe. dist. iij. c. adhuc instāt. extra de renun. c. ſ. lib. vj.

d Questionum. ad qās decidēdas fuit opus declarationibus que infra subijciuntur.

e Vestimentorū. i. qlis longitudinis: latitudis: grossicici: subtilitatis: forme: ⁊ figure debeēt esse vestimenta: qnimo ad expositionē hui' ver bi: vide quod no. Guil. de rescrip. tibi. lib. vj.

f Licētia. scz fratrum.

g Propterea. ſ. qꝛ dicebant se debere indui vestibus vestimentis.

h Strictos. et sic vilitatem vestimentorū credebant referendaz etiā ad curiositatez: strictoraz: squaliditatem ipsorum.

i Squalidos. exponi pōt ↄ verbū. i. viles vel tristitias ꝺicātes. ar. ff. de iniur. l. vestē. ⁊. l. item apud. ℌ. ētiā fere. vbi simile verbuz reperies.

k Mouitate plenos. in hoc isti fratres male attendebant qō scribit in rebus nouis constituendis euidens debet esse vtilitas vt discedat ab eo qō diu equum visum est. ⁊ ideo reptebensione digni fuerunt. xj. distī. c. qs nesciat. not. extra de cōsue. cū cōsuetudinis.

l Discreparent. in hoc contra mores aliorum gesta sunt pro motū illorum diuersitate vitanda tanꝫ turpia reputata. viij. dist. c. quod contra mores. ⁊ adde quod dixi in parte precedenti. in verbo detrabens.

m Nec eos. scz habitus.

n Deponerent. Suam inobedientiam ostendentes. arg. de tempo. ordi. c. ad aures. de offi. ordi. quāto.

o Resumēdos. qō tñ facē tenebant. ar. extra de vi. ⁊ ho. cler. c. de q.

p In hoc. Scz deponendo habitus quos portabant ⁊ in resumendo cōmunes habitus aliorum.

q Non parendū fore. Et ſ; male dicebāt. cū ꝑcepto superioris de se iusto vel saltem de quo est dubiū sit obtēperādum. xxiij. q. j. c. q culpak. no. de tempo. ordi. cū ad aures. ⁊ de hoc. ff. de reg. iur. l. factum a iudice. ⁊ extra de reg. iur. c. qō quis mādato. li. vj. ⁊ ibi etiam de hoc diri.

r Et suum. scz habitum.

s Sic. scz curtum ⁊ strictum.

t Despectū. per hoc forte dicentes ipsum magis humilē reputandū.

v Regularem. i. regule (ſm eos) conuenientez.

x Cruciformē. i. cruci conformē que consistit ex stipite in longū ꝓrecto ⁊ brachio in transuersum extenso. sic dicebāt de habitu suo cuius longitudinem stipiti crucis ⁊ ipsius habitus manicas extensas: brachio in transuerso stipitis extenso forte comparabant.

y Ceterorum. ſm cōmunitatem ordinis faciendum.

z Superfluum. Propter longitudinem.

a Irregularem qꝫ. i. non sic regule conuenientem sicut suum.

b Opinioni. sub. qꝛ suum habitum deponere: ⁊ aliorum habitū suorum superiorum arbitrio habere teneꝛētur.

c Repetitam. Supra in parte precedenti: ⁊ in isto dicto. ⁊. d. c. exiui de paradiso. ℌ. preterea.

d In illa. scz declaratione clemētis.

e Iudicium. Expone: vt. ſ. in simili verbo. iudicium.

f Inibi. scz in ipsa declaratione Clemētis.

g Seruent. Per hoc videbatur eis qꝛ in premissis superiorū suorum stare iudicio minime tenebantur quasi aliorū habitum nō reputarent vilem: sed irregularem ⁊ superfluuz: vt. ſ. sed in hoc verbo declarationis cle. conuertebatur in deuium vt prima parte dicitur: quare eorum intellectus in hoc reprimitur: vt in parte sequenti traditur.

b Prefertim. i. maxime. ſi. de foro compe. ſi diligenti.

i Predicti. Nico. ſ. tertij als quarti. in decre. extīt. de verbo. sig. li. vj.

k Semp. i. omni tpe.

l Fratrib'. ſ. minoꝝ.

m Reluceat. quaz non relucere dicebant in habitibus aliorum.

n Ipsis. scz fratribus.

o Eoꝝ. ſ. fratrū minoꝝ.

p Vt asserūt. Si veruz qō sequitur dicebaꝫ aliquem colorē habere videbanť q tñ eis nō sufficit: vt. j. ℌ. pri. sequitur.

q In oīb'. hoc verbuz sic vniuersale ⁊ indefinitum eis sic dicendi occasionem aliqualem dare videbatur que nec eis ꝓficit: vt. ℌ. ꝓtori.

r Et paupertas. volētes p hoc forte dicere ꝙ talis vilitas ⁊ pauptas habeť ⁊ denotatur ībreuitate ⁊ strictura habitꝰ quez portabant.

s Existerent. ſm illorū intentionem.

t Quas gererent. Scz curtas ⁊ strictas.

v Quas daret. ſ. lōgas ⁊ superfluas ſm eos.

x Tenebantur. Fundātes se i qbusdā. vbis regule ⁊ in qbusdā gñalibus ꝛtōnibus ordinis quas allegabant: vt. ℌ.

y Generali ministro. ſ. ordinis minoꝝ.

z Aderant. id est presentes erant.

a Brevitatis causa. Nota iurta id quod dici consueuit gaudēt brevitate moderni. ad hoc ff. ad. l. aquil. ita vulneratus. ℌ. estimatio.

Brevitas amatur.

b Ex aduerso. scz illos portabant ⁊ in reassumendo illas quas illis offerebant.

c Eisdem fratribus nostris. scz cardinalibus.

d Scripto. id est in scriptis.

e Proposita. ⁊ sic ꝑ assertionē partiū cause merita fuerūt pādita. C. si ꝑ viz vel alio mō. l. vlt. extra de i lteg. restī. c. tñ ex lris. ℌ. ꝓsperim'.

f Ex fratribus nostris. scz cardinalibus.

g Deputatis. scz auditoribus.

h In predictis. scilz in vestibus dimittendis quas portabāt ⁊ in resumendis que offerebantur eisdem.

i Plurium repetita. Ad maiorem forte indaginem ⁊ examinationē. argu. xxxv. q. ix. graue. xxx. q. v. iudicantem. extr de fide instru. cum ioannes. ℌ. verum. C. de eden. l. ij. in ꝓin.

k Quocirca. tertia pars.

l Rationibus predictis. scz in ꝓri. ℌ. hinc inde allegatis.

m Et alijs. scz de nouo propositis.

n Illisqȝ. scz tam primo qꝫ subsequenter propositis.

o Plenius. i. plene. vel plenius qꝫ ante.

p Intellectis. per hoc collige habentem iudicare ꝓius debere iura ⁊ rationes partiū cum diligentia rimari ⁊ intelligere. non se in ferenda sentētia precipitare. C. de sentē. ex peri. reci. l. ij. ⁊. xj. q. iij. summopere. de. v. vbi de hoc diri. ꝓout enim hic papa fecit ceteri eius exemplo ducti facere debent: quia docti viri cautela ⁊c. lxxxj. distin. c. legitur. ⁊ ar. extra de re iudi. in causis. C. de legi. l. vlt.

Juder sententiā latus multa rimari ꝺz.

q De predictorum. sub hac clausula. dic vt no. in decre. execrabilis.

r Pretangitur. in. ℌ. quapropter.

s Decreuerit. in dicta decre. eximi. in. ℌ. preterea.

t Consuetudinem. iurta quam quelibet patria ⁊ prouincia gaudet in suo sensu ſm Hicrony. lxxxvi. distinc. veniam. extra de sepul. certificari. ⁊ argu. ff. de admi. tut. l. fine herede. ℌ. lucius. de legi. l. si seruus

plurium. §. viti. quod vi aut clam. l. prohibere. §. si preles.

a Conditionem. i. qualitatem. simile. ff. de vsur. l. sed ↄ si qdem. §. i.

b ℣Decũ. qõ iurta ℣fuetudinẽ mẽsuraꝫ regionis ↄ qualitatẽ ciuslẽ ipsius vile ↄ nõ vile reputaꝫ: vt hic. ↄ pbatur i cor. aut. de colla. i pun. coll. ix. ↄ in. x. coll. de pace te. §. post natale. ff. de ℣bẽ. empt. i. ꝑatores. de eo quod certo loco. l. ideo. ad. l. falsi. l. precia. §. vlti.

c Durerit cõmittẽdũ. qꝫ ad oẽs regiones non poterit certus precij numerus assignari: vt dcõ §. preterea. cũ in regula.

d Cõtinetur. ↄ patet dicta decre. eximi. §. preterea. cũ in regula.

e Aluẽte cõmittim⁹. videntur ꝫ isti sup ℣ iudices ordinarij dati a lege vel saltẽ a ꝓncipe a qb⁹ qs sortiri ↄ ordinariam iurisdictionẽ. ar. ij. q. vj. qõ arbitris. ff. de in. om. iud. l. ↄ qꝫ. no. eꝫ ne pla. vices suas. c. ij. potissime cũ hicnõ ℣stituatur sup ℣ delegatus sicut et alibi. eꝫ de offi. ord. irrefragabili. §. ceterum. de here. ad abolẽdã. §. vlt.

f Subtilitatis. Et tenuitatis vel leuitatis: qꝫ ad bonitatẽ intrinsecaꝫ.

g Similium accidentium. puta ad colorem magis vel minus nigrũ vel brunum.

b Ipsorumqꝫ. Scilicet fratrum.

i Caputia. cuius quãtitatis vel forme existant.

k Quibus. f. ℣ abitib⁹ caputijs ↄ tunicis.

l Cuius. id est qualis qꝫ ad preciuꝫ.

m Quãteqꝫ. qꝫ ad grossiciem vel subtilitatem.

n Et an. repete eorum iudicio est relictum.

o Reluceat. in tali relucentia asperitatis vilitatis innitebantur a sua communitate discrepantes: vt. §. ꝓtori. §. que contra eos hic superiorum iudicio est commissa.

p Qtum ad colorem. ↄ in hoc ↄ sequentibus illi innitebãtur: sed nec ipsis nuantur: vt sequitur.

q Super quibus. a versu eorũdem bucusqꝫ expressis.

r Oneramus. ℣ic dic vt diri. §. ꝓtori. §. in verbo onerando.

s Mandantes. contra tale mandatum preceptiuum veniens peccaret mortaliter. arg. xiij. q. j. quod precipietur. extra de verbo. signi. in bis. de maio. ↄ obed. c. si quis, qui filij sint legi. per venerabilem. §. rationibus. ad fi. ff. de re mili. §. in bello. no. ℣ostiẽ. de offi. ordi. c. intercetera. §. vlti. de treug. ↄ pa. c. j. ↄ Ber. de offi. ordina. ea que. ↄ diri de eta. ↄ quali. c. j. clemen. v.

Peccat mortaliter q venit ℨ mãdatum ꝓceptiuꝫ pape.

t In predictis. §. ꝓtori. declaratis.

v Similibus. Arbitrarie consideratis cum non sint ipsa similia ola in iure expressa: vt. j. sequitur. ar. ad boc. extra de offi. deleg. de causis. ff. de leg. j. l. si domus. §. Ipecunia.

x Eorum. scz ministrorum ↄ aliorum. §. ↄ. j. nominatorum.

y In totius ordinis. administrationibus. quod est. j.

z Eisdem. f. generali/ puinciali/ ministris/ custodibus/ guardianis.

a Omnes. vt vniuersi: vt differat a verbo sequenti.

b Omnimode. quasi dicat excusationibus. §. expressis ↄ aliis qbuscunqꝫ friuolis reiectis.

c ℣Parere. id est obedire vel obtemperare.

d ℣Per oĩa. Intellige licita. in aliis enim magis deo ꝫ homini parẽdum est. x. q. iij. qui resistit. c. iulianus. ↄ. c. si dñs. ↄ. c. non semper.

e Teneantur. boc verbum necessitatem parendi videtur imponere: vt diri in decre. execrabilis.

f ℣Illorum. scz ministrorum ↄ aliorum. §. nominatorum.

g Arbitrium. i. voluntatem vel ordinationem. ar. ff. de verb. obliga. l. si quis arbitrium. C. de contraben. emp. l. vlti.

h Judicium. expone vt. §.

i Illis. scz ministris ↄ alijs.

k ℣Parendo. id est obediendo.

l ℣Nec sint. scz quo ad rei veritatem.

m ℣Nec dici possint. quo ad vulgi opinionem.

n Constitutionum transgressores. ℣Nec mirum cuꝫ omni ex precepto constitutionis presentis in ℣misiis obedire suis superioribꝰ sint astricti eis parendo non videntur esse in dolo vel in culpa cum habuerint

vel ꝺditionẽ patric debeat ꝙtuꝫ ad colorem panni ↄ ꝑciũ⁹ vilitas merito reputari: atꝙ ꝯr huius vilitatẽ iudiciũ ministris custodib⁹ seu guardianis ꝑdictis (ipsoꝝ sup ℣ iscias onerãdo) duxerit ꝯmittẽdũ: puta cuiscẽ clemẽt lris sup ℣ fectis plenis ꝯtinet⁴: in eorũdẽ ministroꝝ custodũ seu guardianoꝝ iudicio ꝑtiũ auctẽ ꝯmittimus determinare videlz arbitrari atꝙ ꝑpere cuius longitudis ↄ latitudis grossiciei/ ↄ subtilitatis⁶ forme sue figure: atꝙ similiũ⁷ accidẽtiuꝫ esse debeãt: tam habit⁸ ipsoꝝ⁹ caputia¹⁰ ꝙ iteriores tunice qb⁹¹¹ ffes oẽs minores dicti ordinis iduunt ac ipsuꝫ cui⁹¹² quãteqꝫ¹³ vilitatis indui eos ipsis vestimentis oporteat: ↄ¹⁴ an i vestimẽtis hmõi ffm regulã ↄ declaratiões eorũdẽ ꝑdecessoꝝ nroꝝ: ↄ prefatas ordis ꝓtões: reluceat¹⁵ asperitas: vilitas: ↄ pauptas vtrũ ne ꝙtuꝫ¹⁶ ad colorẽ/ vilitatem/ pauptatẽ qꝫ ac cetera accidentia supradicta ffes vestimẽtis iduant vt debẽt: sup qb⁹ qꝫ¹⁷ eorũdẽ ministroꝝ custodũ ↄ guardianoꝝ ꝓsciẽtias oneram⁹ ¹⁸. Statuẽtes ↄ districte ꝑcipiendo mãdãtes¹⁹ qꝫ i ꝑdictis²⁰: ↄ his sibi⁹ coꝝ²¹ arbitriũ determinationẽ siue iudiciũ: gñaliqdẽ²² totius ordis: puicialiũ vo i. puiciarũ ministroꝝ ac custodũ ↄ guardianoꝝ admistratiõib⁹ custodijs ac guardianijs siue ꝓsilib⁹ ordis memoratis ꝯmissis eisdẽ²³ ffes oẽs²⁴ ↄ singli seq oĩmode²⁵ illisꝫ parere²⁶ ꝑ oĩa teneant²⁷. Ac isup qꝫ illoꝝ²⁸ sequẽdo arbitriũ²⁹ determinationẽ siue iudiciũ³⁰: illisꝫ³¹ parẽdo³² nec³³ sint nec dici³⁴ possint vl debeãt: nec ipi scipos autumẽt sue regule vl ꝓstõnũ³⁵ sui ordis trãsgressores: maxime³⁶ cũ nec exꝑsse vel determiate i ꝑdicta ffm miozũ dicat regula vl declaratiõib⁹ añ dict³⁷ eꝫte lõgitudis: eꝫte latitudis: quãte grossiciei vl subtilitat³⁸ qlis forme: qlise figure bmõi debeãt³⁹ eẽ vestes: sic nec qlis quãteqꝫ vilitatis eas esse oporteat exꝑmik i eadez: ficqꝫ qdãmodo eadẽ vrgente necessitate/ eqtate/ nõ⁴⁰ ipari vo sensu vero qꝫ id rl⁹ suadẽtib⁹ intellectu eiusdẽ clemẽtis iberẽtes vestigijs ꝑfatoꝝ ministroꝝ custodũ ↄ guardiãoꝝ i ꝑdictis bozuꝫ filib⁹ forze iudiciũ declarare cõpellimur⁴¹ illaqꝫ eis⁴² (vt predicit) cõmittere inuitamur⁴³. Nõ ei ꝑticulariũ oĩm certa ꝓt dari scia⁴⁴: necꝫ eozcũ infinita

mãdatorum ꝓceptiuꝫ parere necesse. ff. de reg. iur. l. nõ videtur. §. qui iussu. de aqua plu. ar. l. quãꝫ. cũ similibus. ↄ qz canonis huius auctoritate ꝓceptiua talis obediẽtia ꝑstatur que a peccato obtẽperantes excusat. xxiij. q. iij. c. qui peccat. xxxiij. q. vlti. noluit. C. de adult. l. gracchus. als diceretur qꝫ ꝑ hanc constitutionẽ obtẽperãtibus laqueus injiceret contra iura. xxvij. q. j. c. de viduis. ↄ eius auctẽ ipsi essent circunscripti cõtra. l. primã. C. de bis qui ve. eta. impetra.

o Marie. ꝓprie intelligas istud aduerbium. nam idẽ esset si in regula vel ℣ stitutionibus ordinis vel declarationib⁹ aliꝰ essent expressa que sequuntur. nam ↄ contra illa ꝓcepta huius ℣stitutionis parendus est ↄ pareri potest absqꝫ ali qua transgressiõe. extra de vo. c. nõ est vott. cum tales obseruantias possit papa nedum declarare: imo ↄ penitus tollere: etiam possit totũ ordinem submouere: cũ ab ipõ approbatione ꝓcessit. no. Innocẽ. extra de sacra. non ite. c. ꝓtest⁹ per. nõ ergo mirum si obtemperãtes nec sint: nec dici possint nec se sentire debeant transgressores: als viderentur de potestate papa penon sine periculo dubitare. xv. dist. c. sancta romana. ver. item opuscula beati leonis. xix. dist. c. nulli fas. ↄ ar. C. de legi. l. vlti.

p Debeant esse. transgressionis igitur omnis nota cessat si obtemperetur in bis que regula vel constitutiones ordinis nullatenus interdicunt: cum ↄ si interdicerent idem esset: vt. §. glo. ꝓtori.

q Non impari. quasi dicat immo pari: vt sic de similibus ad similia ex equitatis similitudine in agibilibus procedatur. C. de consti. pe. l. vlti. extra de consir. vti. cum dilecta. cum si.

r In predictis. scilicet in longitudine/ grossicie/ subtilitate/ forma vestium vel figura.

s Compellimur. boc intellige in ꝙtum digna vor censetur principis se alligatum legibus ꝓfiteri. C. de legi. l. digna. ob causatiuã necessitatem executionis officij pastoralis. argumen. in proe. C. in pnce. inuncta. l. vlti. ff. de separa. bo. aꝰ. precise cõpulsio nulla sibi fieri potest: cuꝫ sit lege humana solutus. ff. de le. l. princeps. nec sua sedes a quoꝫ iudicari potest. xxi. dist. c. nec autem.

t Illaqꝫ. scz quante longitudinis ↄ. vt. §. legitur.

v Eis. scilicet ministris ↄ alijs. §. nominatis. ↄ dic eis id est eorũ arbitrio vel iudicio.

x Inuitamur. id est inducimur.

y Scientia. iurta boc scribit lex non possunt oẽs articuli aut legibus aut sigillatim constitutionibus comprehendi. ff. de leg. l. non possunt. er cuius mente simptum videtur qõ hic dicitur. natura eñ ↄ ꝓducta est vt sint plura negocia ꝙ vocabula. ff. de prescrip. ver. l. natura.

z Infinita sint. scz particularia. natura enim quotidie nouas depraua ꝓperat edere formas. x. colla. que sit prima causa benefic. amit. §. predictis. C. de vete. iur. enncle. §. sed quia diuine. in proe. vi. lib. Et potes colligere qꝫ de his que de se infinita sunt certa lex non potest constitui. cum enim lex de se habeat esse certa. ff. de iur. ↄ fac. igno. l. in omni. iij. distin. erit autẽ. habeatqꝫ principium ↄ finem: vt in proemio ff. oꝝ. §. sed quia solitum. in fi. merito de boc qõ infinitum est/ ↄ sic incertũ nõ constituitur nec infinitates amplectitur. C. de sacrosan. ec. l. vlti. extra de rescrip. c. cum in multis. lib. vi. Quod intellige iurta talẽ bzenẽ distinctionẽ: qꝫ aut agitur de actibus cõcernẽtibus saluteꝫ aĩ: puta laudare deũ

Dolo mixtus ꝓprie ꝓtius ꝓ toto ꝓ parte accipitur.

Infinitas an reprobetur.

dare deum ↄ similia. ↄ tunc infinitas ꝓbatur. xxij. dist. c. sacrosancta. xxxvj. di. c. si quid vult. C. de sum. trini. inter claras. in fi. de offi. ꝓfec. ꝓtoto. l. quas ꝛras. aut de alijs: ↄ tunc aut de inducẽtibus exceptiones quo casu infinitas approbatur. ff. de excep. do. l. pure. §. fi. C. de excep. l. si pactũ. insti. co. ti. §. appellatur. aut de iducẽtib⁹ obligationes: quo casu aut verba obligationis sunt de sui natura limitata infinitatem sapientia. ↄ tunc infinitas approbat. de vsufr. le. l. cum qdam. ↄ. l. cum ad boc. de fideiuss. l. si ſti pulatus. aut nõ sunt de se infinitatẽ sapientia: iqdez certatur de obligatione nouiter inducẽda tunc ſinitas reꝓbat. ff. de dã. infec. l. q bona. §. vlti. ↄ idẽ si tractet de obligatiõe ꝓtius ꝺucta post ampliãda: etiam si ꝺba obligatiõis sint de se flexibilia ad finitatez vel infinitatẽ. ff. de le. iij. l. fideicõmissa. §. si qs.

a Contingit. f. scientiã.

b Disciplinam. id est doctrinaz.

c Complectitur. de arte probatur. ff. de lega. l. non possunt. de regula. idem. ff. de reg. iur. l. oĩs diffininitio.

d In illis. scz circũstantijs ↄ accidẽtibus.

e Maiorib⁹. C. de offi. prefec. preto. vbi. l. studẽtibus. de offi. recto. ꝓuin. l. potioris. xcv. dist. c. ecce. ↄ. c. ↄ esto subiectus. extra de maio. ↄ obe. solite. de censi. oĩs amma. vniuersitas enim alia ratione subsistere non posset nisi magnus ordo distinctionis graduum eam seruaret. lxxix. dist. c. ad boc.

f ℣Obsequi. i. seruire in suo gradu. xciij. dist. a subdyacono.

g ℣Intendere. id est obtemperare vel obedire.

b ℣In certis. De quibus non est dubium quin in eis si certa sunt qꝫ sint iurta ſferiores superioribus parere debeant. extra de maio. ↄ obe.

i ℣Dubijs. f. an sint iusta vel non ob bonuꝫ obedientie. xxiij. q. j. quid culpatur. extra de tẽp. or. c. ad anres. vbi de boc. ↄ plenius ꝑ ℣ostiẽ. ff. de iudi. si quis ex aliena. si qs ius dicen. non obtẽ. l. j. extra de appel. si duobus. de boc scripsi extra de regu. iur. c. qõ quis mandato. lib. vi.

k ℣Prefunt. Exponi potest. f. maiores. obediant. f. minores. Vel potest exponi prefunt: scz minores artibus vel disciplinis.

l Quibus. scz cum quibus obediant vel obtemperent.

m Illarum. scz artium ↄ disciplinarum.

n Finis egregius. scz affectuꝫ salutis eterne: cum obedientia maior ꝙ victima censeatur. extra de maio. ↄ obe. illud.

o Debitis. ideo dicit forte debitis: qꝫ ad indebita quis obsequi non tenetur: vt diri. §. in verbo per oĩa. vel dicit debitis vt denotet obsequia forze per minores superioribus debita: vt. §.

p Obsequentium. id est obedientium.

q Cuncta. rumatur. xxxij. dist. in. indicantem. extra de fide instru. cuꝫ Joannes. §. verum. C. de eden. l. si qui apud quez.

r Casibus. scz occurrentibus quotidianis. ff. de libe. leg. l. legaui. de vsucap. l. si iusto.

s Secernit. id est seorsum cernit/ parat ↄ inducit ad casuum emergentium decisionem.

Dolore. t Medi cum. deposcit. quod est. j. ad boc in cor. aut. bec constitutio innouat. in ꝓin. colla. viij. ff. de var. ↄ extraor. l. medicus. extra de penitẽ. ↄ remiſ. omnis. §. sacerdos. cum similibus.

v ℣Prudenté. cum discretione dicta aliarũ virtutũ matre. j. q. v. presentium. extra de offi. custo. c. j. de re iudi. pastoralis. §. verum. de. v.

x Ut appetit. f. sensu ꝓprio indiscrete ducto. xxxvj. dist. si quis vult. xxxvij. dist. relatum. ↄ ar. ff. de dona. l. aglius. in proe. ff. oꝝ. §. boc aũt. que lib. l. vlt. §. filij aũt. iurta illud: ve soli ↄ. extra de sta. mona. monachi. lxxi. dist. c. in omnibus. extra de eta. ↄ quali. c. cum sit ars.

y Cõtinetur. scz in totum vel in ꝓmptũ periculum incidat. C. de bo. quelib. l. vlt. §. filij aũt. iurta illud: ve soli ↄ. extra de sta. mona. monachi. lxxi. dist. c. in omnibus. extra de eta. ↄ quali. c. cum sit ars.

z Non querit. nullus enim casum sui appetere ꝑsumitur: sed accẽsum extra de ele. nõ resi. c. j. xciij. dist. legim⁹. C. de numera. ↄ actua. ↄ charitula. l. nulli. lib. xij. quẽadmodum. ciui. mune. indi. l. maioribus. lib. x.

a Taliter. scz vt appetunt a sua cõmunitate discrepantibus.

b Non ordo. ad boc in cor. aut. de bere. ↄ fal. §. inordinatum. colla. j.

c Affit. id est ꝓsens sit.

d Quod abſit. scz iurta votum nostri ordinis.

e Discordia. ꝙ de se pacis est emula: mẽ litium: materia iurgiorũ: vt in proe. decre. ↄ bic adde qõ dixi. §. parte pria. i ℣bo vnionẽ scindens.

f Ut capita. Jurta illud: quot capita tot sententie. de conse. dist. iij. c. sicut in sacramentis. extra de concel. preben. quia diuersitatem. ff. de lib. vniuersita. l. j. de arbi. item si vnus. §. ꝓscipaliter.

Discordia est mater litium. Sententie tot sunt ꝙt caputa.

g In stolidis. i. fatuis vel capitaneis ꝓbabilitate non suffultis.

b Fãtasia. exponi põt ℣ ꝓbũ. i. nõ vera sed falsa ſmia: nõ a veris doctoribus sed a sensu capitaneo iducta. xxiij. q. vlt. c. bereſis. ↄ. c. qd autez. xj. q. iij. c. ſimope. extra de cõſtit. c. ne innitaris.

i Eodem modo. quarta pars.

k Jnuitati. i. iducti: vt exposui. §. in ꝓtori. §.

l Et duorum. nõ ergo vnius solius ↄ ita trium ad minus debet expectari consiliuꝫ ↄ assensus in bis que sequuntur: scz guardiani ↄ duorum de conuentu sacer dotuꝫ.

m De quẽtu. nõ ergo aliũde cũ illi melius ꝑsumantur scire loci necessitatẽ ꝙ foranei. ar. xciij. dist. illud. extra de elect. postꝙ. ff. de questi. l. de minore. §. tormenta.

n Loci. de cuꝰ fratruꝫ sustentatione agitur.

o Discretorum. arbitraria bec cõsideratio.

p Sacerdotũ. nõ videt ergo sufficere ab inferioris ordinis fratribus petere cõsiliũ ↄ assensum de gb⁹ sequiſ. ar. extra de elect. c. nemo. li. vi. als videret frustra appositũ istud ℣bũ. ℨ. xix. di. c. si romani. de ꝑui. si papa. li. vi. ff. de vsur. si stipulatus. de leg. j. l. ↄ qñ. Et hoc ſtellige si in ꝙtu sint duo sacerdotes discreti als videretur sufficere expectare cũ siliũ vel assensuz aliorũ attenta mẽte cõstitutionis volentis necessitati fratrũ loci ꝑuidere. ar. ad boc. ff. de ꝺi. ↄ demõ. l. in testamento. ↄ ar. eoꝝ. que not. in siſi per Jnno. ↄ ℣osti. de ele. qꝫ ꝓpter. in verbo tres.

q Antiquorũ. Qua antiquitate: Dicas ꝙ arbitraria cum nõ sit bic vel alibi super boc expressa. arg. ad boc. ff. de lega. iij. l. non aliter. in fi. cum ibi no. per Jnno. extra vt lit. non contesta. quoniã. ↄ quia bic nõ curatur de antiquitate etatis: sed temporis quo isti ordinem sunt ingressi. arg. extra de maio. ↄ obe. c. statuimus ↄc.

r Consilio ↄ assensu. nõ valet cõsiliũ nisi assensus expectetur. arg. extra de offi. deleg. c. venerabili. ↄ super boc vide qõ no. per Compo. de consti. c. pe. ↄ quod als plenius diri ne sede vac. c. j. lib. vi.

s Duxerit relinquendum. vt in. ꝺ. decre. eximi. §. rursus.

t Er iam exptis. f. ꝺudũ retroactis tpib⁹ ex qbus aliqñ plumik in futurũ. xxiij. q. v. c. si apud. ff. de re mili. l. nõ oẽs. ℨ. a barbaris. de accu. l. si cui. §. habẽte. extra de re. iur. c. semel. li. vj. extra de ꝑsum. mãdata. ↄ. c. scribã. vbi de ℣. ↄ pleni⁹ in ſũma. ℣ost. e. ti. §. ij. ver. tertia diuisio.

v Cellarijs. in quibus bladum ↄ vinum recolliguntur.

x Jnuenire. quia forte ibidem non reperirentur venalia nec speranter prouenire ex elemosyna.

y Quo casu. f. vbi nõ possent aliter verisiſr vite necessaria inuenire.

z Continetur. ↄ. c. eximi. §. rursus.

a Sub eadem forma. simul ↄ separatim ↄ alijs. §. ꝓtori. expressis.

b Eo casu. scilicet ꝓtori. expresso. f. vbi non possent credibiliter vite necessaria inuenire.

c Qualiter. id est per quem modum.

d Ubi. id est in quo loco.

e Quando. i. quo tempore. arg. ad boc extra. de accu. qualiter.

f Gtanum. non exprimit qõ vel quale. ↄ ideo de quocũqꝫ grano ad vitam necessario intelligendum videreꝭ. arg. ff. de verb. sig. l. frugem.

g Vinum. Sed nunqd alia que sunt ad vite sustentationẽ necessaria videreñ bic permissa ſeruari: puta pisces/ casei/ ouа/ ↄ silia: Videretur qꝫ sic quasi in oĩbus sit eadẽ ratio. Sed cõtra: qꝫ bic certozũ conſeruandozũ grani ↄ vini. f. expressio i nõ exꝑssis aliud statuisse videtꝰ. arg. xxv. dist. qualis. extra de ꝑsump. nõne. ff. de iudi. l. cum prẽtor. ↄ in alijs regulã ꝓbibitoriam cõfirmare. ff. de fun. instru. l. quesitũ. §. idez respõdit domo. ↄ arg. ad boc. ꝺ. l. frugem. ↄ lz sic tenere forte tutũ videretur. nam vbi aliquid generaliter prohibetur quod expresse non conceditur: intelligitur denegari: vt dicta decre. eximi. §. porro cũ dictus. tamen propter idẽtitatez rationis quod ꝓtius diri satis est de iure rationabile. ↄ per tex. sequentem in predictis ↄ similibus.

a ¶Reponere.conſeruanda quod ſtatim ſequitur.
b ¶Precipiẽdo mãdates.dicas ꝟ vtdiri.ſ.parte pri.in ỹ.mãdates.
c ¶In ꝑdictis.i.qualiter vbi quando:quotiens granũ ꝛc.vt.ſ.ꝑtori.
d ¶Et bis ſimilibus.puta oleo/caſeo/piſcibus/ouis/ꝛ ſimilib⁹:ꝛ ſic iſta ſimilitudo referatur ad talia.
e ¶Cũ guardiani tamẽ. hec ỹba ꝛ ſequentia determinate ponuntur:vt diri.ſ.ꝑtori.
f ¶Fratres oẽs. ſcz vniuerſi vt differat a verbo ſequenti.
g ¶Obſequi. i. obedire.
h ¶Oimode. hoc verbũ ꝛ aliud qõ ſequitur.ſ.teneantur neceſſitatẽ ꝛpone videtur:vt.ſ.diri.
i ¶Alloz.ſ.miniſtrozũ ꝛ cuſtodũ: ꝛ ỹba ſequẽtia expone vt diri.ſ.ꝑtori. ℌ.ver.hac inſup.
k ¶Tranſgreſſores. hic dicas vt diri.ſ.ℌ. pri. in glo.nec mirũ.
l ¶Jdeoqz.ſcz q: parendo in premiſſis indicio ſuperiozũ non ſunt nec poſſũt dici regule vel conſtitutionũ ordinis tranſgreſſores.
m ¶Sancte obediẽtie.ℍ verba ℨ tranſgreſſores dura ſunt:vt.ſ.diri.
n ¶Sub excõicatiõis pena.talia verba cõminationẽ nõ ſnam indicio niſi aliter cõſtaret de mẽte ipſa ꝓferentis.arg.C. cõmina.epiſto.l.interlocutio. in cor. auſ. de armis.ℌ.hanc igitur. cum ſi.cũ ibi no.collaꝛ.vi.ſic no. extra de ſymo. ſicut. de ſagit.c.i. de iure pat. relatũ. ꝛ de hoc ẽt ꝑ Jnno. extra q mſimonium accu.poſ.c.cum in tua.
o ¶Jpſius gñalis.nihil dicit hic de mãdato miniſtrozũ vel cuſtodũ q̃re videt qꝛ depoſitio de q̃ ſequit ſolum habeat de neceſſitate fieri ad mandatuz gñalis miniſtri.ſi cũ de his idez voluiſſet hoc vtiqz expreſſiſſet : qõ cũ non fecit ꝑ omiſſo dz haberi.argu.eſt de deci. ad audientiã.C.de cad. tollẽ.l.i.ℌ.ſi aũt deficientis.ij.q.v.cõſuluiſti.
p ¶Jn pñtib⁹.ſ.litteris.
q ¶Vel appellatiogib⁹. repete nõ obſtantibus.
r ¶Que.ſcilicet ꝓuilegia ꝛ alia.ℨ.ꝓtori.numerata.
s ¶Derogare.in aliis ergo in qbus nõ derogarẽt in ſuo robore remanebũt:qꝛ qõ nõ mutat ꝛc.C.de teſta.ſancim⁹.de appel.ꝓcipimus.
t ¶Vacuam⁹.hic no.ꝓcipem ex cã reuocare ꝓuilegia vel libertates cõceſſas.cũ ꝛ alia ex cã multiplici ꝑdi poſſint.no.de deci.c.ſuggeſtuz.
v ¶Subtrahant.colligeꝝ meritũ religionis perimi in ſubdito ſi ſe ab obediẽtia ſubtrahat:ꝛ ſupiori ꝓiudiciũ gñatur cui obediẽtia eſt ꝑſtãda ꝑ ſubtractionẽ eiuſdẽ: vñ tãꝯ ſpoliat⁹ ad eã reſtituit ℨ alꝭ electionem violẽtã nõ ꝑbet.de re iudi.c.ſuborta.vbi ℌ no.ꝑ Jnno.ꝛ Hoſti.
r ¶Paupertas.ſcz iſtorum oſtenditur in rebus.
y ¶Integritas.ſcz incarne.
z ¶Maximum.in ſuperlatiuo gradu:quo ad mentem.
a ¶Prima.ſcz paupertas.
b ¶Rebus.donatur quod eſt.ſ.ꝓtori.
c ¶Secunda.ſcilz integritas de qua ſcribitur qꝛ ſola eſt poſſibilis animas deo repreſentare.in cor.auſ.de leno.ℌ.ſancimus.coll.iij.
d ¶Tertia v ero.ſcz obedientia.
e ¶Quos.ſcz mentem ꝛ animum.
f ¶Effrenes.id eſt ſine freno ꝛ temperie.ſimile.ff. de teſt.l.j.ℌ.ſi. extra eo.titu.c.ſignificauit.ꝛ.c.cũ cauſa.
g ¶Liberos.ab omni ſubiectione.
h ¶Ditioni.i.ꝓtãti vel impio.eſt de elec.q̃ũdã. ꝛ.c.ſi religioſis. li.vi. alibi aũt ỹbũ ditio exponit ꝓ iuriſditiõe.in cor.auſ.de nõ eligen.ſcõ nubẽ.in ſi. de fideiuſ. in ſi.col.j. in ꝓoe. iſti.ℌ.i.
i ¶Jugo.i. ſubiectione.
k ¶Jnꝓprie.ſ.ſpõtanee cui violentia nõ inferꝛ.xxij.q.v.ℌ.i. vñ ſcribit volũtariũ ſibi militẽ degit rẽs:volũtarium ſibi feruus aurionaꝛ oyabolus.xv.q.i.nõ eſt.
l ¶Ad banc. ſcilicet obedientiam.
m ¶Sed ſpõte.ne alꝭ ꝛ rem ꝛ meritum perdãt. ℌ.ex his.
n ¶Banc.ſ. obedientiã.
o ¶Illud. ſcz quod legitur in canticis.
p ¶Charitatis.ſine qua non eſt ſalus eterna. de peni.diſ.ij.ℌ.enidenter. ꝛ diſtĩ.iij.c.ſi quis autẽ.
q ¶Purificans.ſ.quem ab omni peccati macula ſi ſeruet illeſa: vt.ſ.ꝑti. ꝛ ad boc in cor. auſ. de mona.in ꝓin. colla.i.
r ¶Vbera tua. boc alibi legitur qꝛ dulcior eſt reti giosa caſtigatio q̃ blanda remiſſio et dulciora ſũt amici vulnera ꝙ voluntaria oſcula inimici. v.q.v.nõ omnis.ꝛ.c.nõ oſculatur.
s ¶Jnceptoꝛ.de ſe nõ ceſſitatẽ ipontantiũ.xiij. q.i.c. qõ ꝓcipitur. extra de verb.ſigni.c.in his.
t ¶Cõſilioꝝ. liberaz cuiuſqz volũtatẽ excitãtiũ. iiij.diſ.c.vlti.xiij.q.i.qz ergo.ꝛ.c.quiſquis.
v ¶Nutrietia.ſ. animũ.
x ¶Bone fame. ad cuꝰ ꝓſeruationẽ q̃ſquis dz attendere: alꝭ crudelis dicitur.xij.q.i.nolo.
y ¶Odoꝛẽ.bona q̃ alicuius fama odoꝛẽ bonum dare dz:cuz ſine virtute animi nõ ſubſiſtat. ad hꝰ eſt de accu.c.li.ff. de qõ. l.de minoꝛe.ℌ.tomẽta.
z ¶Nec formidẽt. v.ꝓ. ꝛ expone formident.i.timeãt ꝓ:reſcãt ferocitatẽ vel ſemitã platoni.

Ditio eſt equocum.

Volumꝰ nõ milites ꝓ deo eligit.

Famã nõ ſitigita ꝓ dctis eſt.

Dctionũ bonum ꝛ malũ.

Jmmo multiphariã ſumit.

a ¶Me.ſcilicet ꝓpter te.
b ¶Jmmo.hoc verbũ frequenter correctiue ponit.ff.de manu.teſta.l. ſtichus.de bere.inſti.l.ſi ita ſcriptum.de peni.diſt.ij.qui dicit.j.q.j.ℌ. opponitur.extra vt lite nõ cõteſta.accedens. qñqz ſumitur ꝓ vt.C. de no.co.fac.l.quibus.qñqz ꝓ vel.C.de ſacroſan.eccle.iubemus.ℌ. yconomus. de boc dixi in.c.exercabilis.
c ¶Deſpiciat. i. ſpernat vel contemnat.
d ¶Profecto.i.certe.
e ¶Foris.i. extra obſeruãtias cões religionuz.
f ¶Ac ſi. alꝭ q̃ſi ꝓ tãꝯ.
g ¶Deſides.i.a ſua communitate diſcordes.
h ¶Deſperarent.i. ſperarẽt vel contẽplerant.
i ¶Jnterne.i. intrinſece ꝛ mentalis.
k ¶Cõformis obſeruantie.q̃ſi dicat a ſua cõitate non diſcrepantis ſed eidẽ ſe aptantis vt diri ſ.in.ℌ.quapropter.
l ¶Efferet.i. extollet : qꝛ diſcrepãtes ad cõicantẽ ordis ſũt reuerſi.Jenze.

Diuiſio textualis.

¶Via nonnuꝝ ꝓ ¶Jſta cõſtitutio diuiſibilis eſt partes.v.¶In prima arenga quedam ſeu papalis excuſatio ꝓmittitur. ¶In ſecũda cõſtitutionis nicolai pape.iij.alꝭ.iiij.recitatio ſubiungitur ibi: ſane dudum . ¶In tertia ipſa cõſtitutio annectit ibi:nos aũt ꝛc. ¶In q̃ta quedam certa facta ꝓ teſtatio ſubſequitur ibi: per ſuſpenſiones ꝛc. ¶In quinta qꝛ preſens conſtitutio publice patere debeat facta pollicitatio ſubinfertur ibi:ne autez in poſterum ꝛc.

Affirmati nã duplicata negatio ponit.

m ¶Jnnuꝝ.i.qñqz vt duplicata negatio ꝓ vna affirmatione exponatur:plene dixi in.c.cum inter nonnullos.
n ¶Coniectura.c.ꝓbabilis humane nature ꝓſumptio.
o ¶Experientia.ſcz facti que dicitur via rerum efficax. extra de electi. q̃ ſit.C.de no.codi.cõfir.circa fi.prime columne.in cor.auten.quibus mo.natu.effi.ſui.ℌ.illud tamen.colla.vij.
p ¶Jnditium oſtendit.iurta hoc alibi ſcribitur quod credebat coniectura ꝓdeſſe experimento inueniatur inutile.in cor.auten. hec cõſti tutio inno.conſti.colla.viij.in princi.ꝛ ex hinc fuit ſumptũ qõ hic dz.
q ¶Judicari.ſimile extra de conſan.ꝛ affi.c.non debet.
r ¶Canonum.ſcz generaliter omnes aſtingentium ꝛ ab oĩbus habentium obſeruari.extra de cõſti.c.j.C.de legi.l.leges ſacratiſſime.
s ¶Conditoꝛ.qualis eſt papa.
t ¶Editos.q̃s nõ dz erubeſcere ex cauſa penitus ẽt tollere : nõ eñ erubeſcimꝰ ſi qd meliꝰ etiã bozũ que ipſi priꝰ diximus adinueniamꝰ hec ſancire ꝛ cõpetentẽ ꝓtoriꝝ imponere correctionem:nec expectare ab alijs corrigi legẽ.in cor.auſ.de nup.ℌ.nos aũt.coll.iiij. nec dz pudere principẽ ſuũ erroꝛẽ corrigere q̃ ꝓpoſitꝰ eſt ad aliozũ corrigendos erroꝛes.extra de accuſa.c.q̃liter.de re iudi.cũ olim.xxxv.q.ix.c. ſententiã.
v ¶Canonibus.id eſt per alios canones.
x ¶Reuocare.ſcz in totum.
y ¶Modificare.id eſt temperare ꝛ limitare: poteſt dari exempluz per c.dudum.de iudi.cle.pape.v.
z ¶Suſpendere. Quo ad effectum vt aliquem nõ ligẽt: vt.ſ. patebit. ſtatutum.de excep.pia.lib.vi.
a ¶Deſſe.id eſt nocere vel ad noxam ſeu damnum tendere.de reſcrip.
b ¶Sane.ſecunda pars.
c ¶Felicis.Simile de penis.c.felicis.lib.vi.
d ¶Dromulgauit.que per Bonifa.papaz.viij.repoſita fuit ſub titu. de verb.ſigni.lib.vi.
e ¶Sub certis penis.que colliguntur ex.d.c.exiit.ℌ.cum igitur.
f ¶Arctius.id eſt arcte.
g ¶Interdicẽs.eius interdictũ antea ſeruabatur ꝛ merito:quod enim

Tot capita tot ſenſus.

Lector ꝓ ingenio audientiuz ſe adaptet.

Errãs nõ conſentit.

princeps eccleſie interdicit reputare deberet omnis ſibi penitus interdictũ.xciij.diſ.miratus.ſicut ꝛ eius preceptum ab omnibus eſt ſeruãdum.xj.diſtin.preceptis.ꝛ.c.non decet.xix.diſt.c.in memoriam.
b ¶Concordantie.ſcz iurium aliozum.
i ¶Cõtrarietates.q̃ in iure reperiri non debẽt.C.de ve.iur.enu.l.tantam.ℌ.ℨtium. ꝛ in pri. decre.ℌ.ſane. ꝛ ibi no.
k ¶Opiniones. quia frequẽter tot capita tot ſententie.de conſe.diſt.iiij. c.ſicut ſi ſacros.ff. de arbi.l. itez ſi vnus.ℌ.prãci paliter . et diuerſitatem corpoꝛ ꝛc.extra de conſeſ.ꝑben. q̃ diuerſitatẽ.
l ¶Lectoꝛib⁹.Lectoꝛ volens audientib⁹ ꝓficere ſe tales exhibere dz vt ꝓ ingenio addiſcentiũ ſemetipſuz poſſit adaptare:ꝛ ỹbi ſui ordinez ꝓ audientiũ capacitate dirigere.viij.q̃.j.c.ops.q. eñ ea docet q̃ ab audiẽtib⁹ nõ valẽt itelligi nõ coꝛ vtilitatẽ ℨ ſui oſtentationẽ facit.xliij. diſtĩ.c.pariter. ¶Que aũt ꝛ ẽtia in ꝓmouẽdo ad bonoꝛem doctoꝛat⁹ expoſcant:ꝛ q̃bus gaudet ꝙ iure ꝓuilegijs doctoꝛ ſactus:ꝛ quot nolib⁹ nuncupaꝝ vide ſi placet qõ ſup his plene notani. eſt de magi.c.cuz ſit nimis. ſup ỹbo bonoꝛez. cle.v.
m ¶Per q̃s. Si habes q̃s expone:ſcilz lectores vel expoſitores. ſi habes q̃s expone: ſcz gloſas.
n ¶Aedibus. Forte in ſui intellectu obſcurum.
o ¶Jpſius.ſ. conſtõnis.
p ¶Cõſuetudinis.ſ.maioris q̃ in dubio ifficta vꝛ.de ſen.excõ.c.ſi quez.
q ¶Ad litterã exponaꝝ. ad rudium animos informandos.inſti.de iuſti.ꝛ iure.ℌ.his igitur.
r ¶Jpſius.ſcz conſtitutionis.
s ¶Diſtoꝛqueatur.i.per quandaz violentiam inducatur ſeu applicet ſorte ad iactationẽ ſcientie vt plus ſcire videatur.xlvij.diſt.ℌ.pariter. in ſi.ꝛ talis diſtortio fuit ſignanter inhibita: qꝛ mul.ꝺũ pios animos inuoluere ꝛ ab ingreſſu religionis minoꝛum coꝛda poſſet ſubtrahere: vt in.c.exiit.ℌ.cum igitur.
t ¶Littera ipſa ſonat.ſane intellige mente ꝛ ſenſu ſeruatis nõ cõtritis. nõ eñ ſic eſt coꝛtici littere inherendũ vt mens vel ſenſus aliquatenus confundantur.extra de iureiur.c.romani.ℌ.verũ.cle.v.ff. qui petant tu.l.credẽdũ.de iurepa.l.adigere.ℌ.q̃uis.de excu.tu.l.ſcire.ℌ. aliter.
v ¶Jn ſcriptis.puta commenta ſuper iſta conſtitutione faciendo.
x ¶Expreſſum.ſcz quaſi grãmaticaliter exponendo.
y ¶Ex certa ſcietia.ſec⁹ ergo ſi per erroꝛẽ:errãtis eñ null⁹ eſt cõſenſus. ff.de iudi.l.cõſenſiſſe.de iur.om.iudi.l.ſi per erroꝛẽ.quare ſcripturz eſt ſcientiã nõ ignoꝛãtiã volumus obligari.C.de tabu.l.generali.lib.x.
z ¶Jn ſcholis. Et ſic in publico forte diſputationis vel repetitionis tẽpoze.hoc enim expoſcebat dicta decre.exiit.ℌ.cum igitur.
a ¶Predicantes.puta in ſermonibus clero potiſſime faciendis.
b ¶Predictoꝝ.ſcz q̃ concoꝛdantie vel cõꝛrarietates vel oppoſitiones ꝛc.que ſunt infra.
c ¶Nõ obſtãtib⁹. Jſtaz clauſulã tu curioſe lector ỹ in multis poteſt decretalibus reperire:ſed ſuper ipſa vide qõ no.in decre.ſuſcepti.
d ¶Ipſo facto. Et ſic erat iſta cõſtitutio in hoc canon late ſnie nihilominꝰ tñ ſub pena officij ꝛ bñficij ꝓhibita fuerunt ꝓmiſſa fieri : vt.d.c. igitur. ſed in hoc fuit cõminatiua nõ ſnie ꝓinatorie inducta.ar.extra de cele.miſ.c.dolentes.cum ibi no.ꝛ.ſnie ꝓinatorie inducti
e ¶Excõicatiõis.ſ.maioris q̃ in dubio ifficta vꝛ.de ſen.excõ.c.ſi quez.
f ¶Voluit.ſ.ipſe nicolaus.iij.alꝭ.iiij.
g ¶Subiacere. quam ſententiam a nemine tolli voluit niſi a romano pontifice: vt.d.c.exiit.ℌ.cum igitur.circa fi.

Disputatio vtil est.

a ¶ Nos autem. tertia pars.
b ¶ Argum ẽtis. que frequenter ex iuribus canonicis ⁊ ciuilibus ꝺducũtur. ff. de leg. l. non posstunt. extra de cõsti. vti. vel inuti. c. cũ dilecta.
c ¶ Aperiẽ. in ⁊a hoc alibi legiẽ q notãdo ⁊ ꝺisputãdo bene ⁊ optima rõne aliq ꝺiscernunt. ff. de mu. ⁊ ho. l. mfimõiũ. §. mixta. Et ꝺe aduocatis scribiẽ q ꝺirimi facũt ambigua facta causaꝝ sue gllose vocis mnimine. C. de aduo. diuer. iudicio. i. aduocati. Sed si ꝙras a me gliter per collationes habitas latẽs vitas aperiẽ. Nũ ꝺeo q frequẽter reuelaẽ minori qõ maiori nescit. xcv. ꝺist. c. esto subiect⁹. C. de offi. recto. puin. l. potioris. q in collatione verbũ. platũ frequenter alioꝝ sniam tangẽ subtiliori rõne subnixũ ad se trahit. ff. de arbi. l. si in tres. ⁊ argu. de cõdi. ob causam. l. dedit. §. si qs. de iurepatro. l. diui fratres. C. de his que in testa. ꝺelen. l. proxime.
d ¶ Multiplex itellect⁹. Idem enim sermo multas significationes vel sniaꝝ frequenter exprimit. ff. de vb. sig. l. quotiens. idẽ sermo. de vbo. sig. l. quotiens in stipulationib⁹. de reb⁹ ꝺubijs. l. quotiẽs. i gb⁹ reperies multa iura allegata p ꝑ poteris exẽpla ponere.
e ¶ Mecnon. Repete attendentes.
f ¶ Perfecte. i. cũ perfecto et cõpleto ꝺatellectu legere: lectura gdẽ pfecta ꝺici non meret: nisi ꝺiligentissima atq exactissima legẽtis interpretatione singula tradant.

¶ Nos[a] aũt attẽdẽtes q argumẽtis[b] frequẽter ⁊ collatiõib⁹ latẽs vitas apiẽ: q ꝺub eaꝺẽ lra sepe latet mltipler[d] itellect⁹: necnõ[e] cẽ difficile volẽtib⁹ ⁊stõnẽs ꝑꝺictã p fecte[f] legere ac[g] itelligẽ: penas ad ictas in ⁊stõne hmõi ꝺeuitare[h]: viã veritati apire volẽtes[i] ⁊ periculis[k] q̃ ex ꝑꝺictis[l] possent lfate pſone ꝓcipue[m] scholastice incurrere salubriter obuiare: ꝑsertiz cũ ꝺe nouo suboꝛta[n] sint aliq ꝺubia circa q̃ posset ꝓclitari[o] vitas[p] ⁊ errozibus[q] via pandi: nisi liceret ꝓferre sup ꝺictis i ⁊stõne hmõi[a] ⁊ ꝺisputare[r] ꝓhibitiones ⁊ penas ꝑꝺictas[s] tã latas q̃ cõminatas[t] ⁊ earũ effectus: i fratrũ nfoꝝ[u] ac multoꝝ archiepoꝝ cpoꝝ ⁊ alioꝝ platoꝝ necnõ multoꝝ ꝓfessoꝝm vtrusq; iuris ⁊ multoꝝm sacre theologie mgꝝ foꝝ ꝓsentia: ꝺũ si stoꝝ tenerem[v]: aucte aplica ꝺuxim[w] vsq; aꝺ sedis[x] aplice bñplacitũ suspendẽꝺas[a]. ¶ Per suspensionẽ[b] aũt hmõi[c] nequaq̃ licẽtiã cuiq; itendim⁹ ipartiri[d] q ꝺ fratrũ regulã ꝑꝺictoꝝ[e] ꝺogmatiza re[f] scribẽ[g] seu ꝺetermiare[h] ꝑꝺicare[i] seu prauc[k] loqui liceat publice vel occulte: qnimo[l] ꝺoibus ⁊ singulis auctẽ ꝑꝺicta[m] ꝺistricti⁹ ibi bem⁹[n]. ¶ Ne[o] aũt in posterũ pretalia ẏba nõ inducaf snia ꝛ solũ fiat cõminatio vt ꝺixi in parte precẽꝺti. i ẏbo ipso facto. ꝺe hoc babes eẽ ꝺe symo. sicut. ꝺe sagitta. c. j. C. cõmi. vel epist. i. terlocutio. in co. auf. ꝺe armis. circa mediũ. col. vj.
y ¶ Fratrum nostroꝝ. hic potes recitare quod ꝺicit super hac clausula ꝺicti in. c. execrabilis.

missarũ ꝓhibitionũ ⁊ penarũ suspẽsio in ꝺubiũ reuocari valeat[p]: aut alicui ꝑ ꝺefectũ ꝓbationis[q] ipigi[r] q̃ velut transgressoꝛ ꝓhibitionũ[s] ipsaruꝝ in penã seu penas iciꝺerit ãtẽꝺictas[t]. Nos volẽtes sup ẽ ꝺe opportuno remeꝺio ꝓꝺere chartas[u] seu mẽbranas[x] suspẽsionẽ cõtinẽtes eaꝺẽ[y] appenꝺi seu affigi i maioris[z] ecclie auniõn. ostijs seu superliminaribus faciem⁹: que[a] suspẽsionem ꝑꝺictã suo q̃si sonoro[b] preconio iuꝺicio ꝓꝺicabunt[c]. Datũ Auinio. vij. Kal'. aprilis. Anno sexto.

¶ Dñium reruz q̃ pueniebãt aꝺ ffes miores retẽtũ ab ecclesia romana. simplici vsu facti frib⁹ ipsis reseruato in. c. ẽrijt q seminat. eo. ti. li. vj. sũm⁹ põtifex refutat multiplici rõne, pbãs eos nõ posse habere i re aliq simplicẽ vsum facti. Et statuit q ꝺecetero nulluz ius nulliusq; dñiũ habeat ecclesia ro. i hmõi reb⁹ q̃ i posterũ ꝓferenf vel offerenf ipsis fratrib⁹. Nec extranagãs ẽ mtũ iuridica: ꝛ subtilis i pleriscz locis: ꝑstim vbi ꝓbat

vsuz simplicẽ nõ posse cõstitui in reb⁹ vsu ꝛsũptibilib⁹. ¶ a. iij. conditoꝛez canonum nõ est ꝺubium

l ¶ Quinimo. Si. ꝺe reseriptis. c. tibi. lib. vi. ff. ꝺe pac. l. iurisgentium. §. quinimo. ⁊ ꝺic super hoc: vt ꝺixi in. c. execrabilis.
m ¶ Predicta. scz apostolica.
n ¶ Inbibemus. talis inbibitio contrarium facientibus penaz ⁊stigni facit. extra ꝺe consti. c. cognoscentes. iiij. ꝺist. §. vlti.
o ¶ Ne autem. quinta pars.
p ¶ In ꝺubium reuocari valeat. scz an sit facta.
q ¶ Probationis. cuius facultas nõ artanda sed laxãda est. C. ꝺe ber. l. qm cognouimus. ꝺe re. cre. l. generaliter. ff. ꝺe testi. l. curent.
r ¶ Impingi. i. imponi vel imputari. ⁊ repete valeat.
s ¶ Prohibitionũ ipsarum. scz factarum in ⁊stõne nicolai. iij. alis. iiij.
t ¶ Antedictas. §. in parte secunda. ⁊. ꝺ. c. ẽrijt. §. cum igitur.
v ¶ Chartas. simile. ff. ꝺe bo. pos. fin tabu. l. charte.
x ¶ Membranas. quia ꝺe membris ⁊ pellibus animaliũ factas. si. xix. ꝺist. c. si romanorum.
y ¶ Eaꝺẽ. que tollit effectum ⁊ ligamen sententiaruz vt ꝓꝺixi.
z ¶ Maioris ecclie. i. cathedralis que maioꝛ oĩbus aliis ecclijs reputatur: cũ illis omissis possint per ipsarum parrochianos in eaꝺẽ ecclesia stica recipi sacra. extra ꝺe offi. archi. c. officium. ⁊ ar. l. ꝺist. in capite.
a ¶ Que. scz charte vel membrane.
b ¶ Sonoro preconio. Similia verba reperies in. c. si fratrum. ⁊ super his ⁊ sequentibus verbis: ꝺic vt ꝺixi.
c ¶ Publicabunt. vt extunc probabilis ignoꝛãtia non valeat allegari. xvi. ꝺis. c. quod ꝺicitis. extra ꝺe postu. pla. aꝺ boc. ꝺe iuꝺe. c. in nõnullis. ff. ꝺe insti. acti. l. sed ⁊ si quis. §. proscribere. Jenzelinus.

Ad cõditorẽ. ¶ Prefens ⁊stitutio ꝺiuiꝺi põt in partes. ix. In prima ⁊stitutionis ꝓmittit ratio. In scꝺa cõstitutionis pape Nicolai subiũgitur recitatio ibi: ꝺudũ sigꝺem ⁊c. In tertia annectit eiusꝺẽ constitutionis nicolai incõmoꝺe pro tempore multipler impugnatio ibi: in. §. q̃ aũt. In quarta simplicis vsus facti in rebus consumptibilibus reprobatio ibi: in. §. q̃ aũt. In qnta aꝺ quẽꝺã obiectũ ꝺatur respõsio ibi: in. §. nec obstat supras ꝺictis. In. vi. q in rebus ⁊sumptibilibus non sit ꝺare simplicez facti vsum sit multipler inductio ibi: in. §. licet aũt in rebus. In. vij. constitutionis nicolai inducitur improperatio ibi: in. §. rursus nedum.

Veritas ẽ sluestigãda

Scholastici cõparãt venatori.

Ꝺiuisio terre in partes.

In. viij. subinfertur ipsa constitutio ibi: nos itaq; qui veritatem. In nona sit certa quedam protestatio ibi: circa finem per hoc autem ⁊c.

Canon generalis a solo papa conditur.

¶ Ad conditorẽ canonũ. qualis est papa q solus generales canones condere potest. xxvij. ꝺistin. c. regula. cum mul. c. seq. sic ⁊ solus imperator legem generalem condere potest. C. de legi. l. j. ⁊ vlti.

a ¶ Pertinere. eius enim est sua vel antecessoꝝm statuta ⁊ meli⁹ reformare. ꝺe rescript. c. statutũ. ꝺe sen. excõ. c. alma. lib. vj. ꝺe re iuꝺi. cum olim.
b ¶ Obesse. i. nocere.
c ¶ Potius q̃ pdesse. Ꝟ frequẽter ꝛtingit ex variatiõe pſonaꝝ causaruz tẽpoꝛ ⁊ locoꝝ. xxix. ꝺist. c. sciendũ. xli. ꝺist. §. his oĩb⁹. xxxv. q. ix. c. sniaz. eẽ ꝺe cõsan. ⁊ affi. c. non ꝺz. in cor. auf. ꝺe nupti. §. nos aũt. colla. iiij.
d ¶ Obesse valeãt. precauenda igit sunt futura i malum: vt hic. lx. ꝺi. cuz adrianus. xxvij. ꝺisti. in nose ꝺñi. eẽ ꝺe seruis nõ or. c. j. ff. loca. l. si qs ꝺomuz. §. j. aꝺ trebel. l. lucius. §. pe. ꝺe ꝺã. infec. l. qui bona. §. cũ pretor.
e ¶ Prouiꝺere. Concor. aꝺ ẽ in co. auf. ꝺe nup. §. j. colf. iiij. xxij. q̃. ij. c. magne. sic enĩ est in celesti hierarchia q̃ suam ex causa reperit sniam immutasse. eaꝺem causa. 7. q. c. incõmutabilis. et c. vnusquisq;.
f ¶ Dudum. scꝺa pars.
g ¶ Felicis. simile ꝺe censibus. felicis. lib. vi.
h ¶ Neq; ꝺomũ. q̃ indefinite sub inuoluero ꝺeno tauerat per verbũ nihil. hic magis specificate ꝺeclarat: als videret hic vna negatio superflua. super quo vide q̃ no. in ꝺecre. cum inter nõnullos. in secunda glo.
i ¶ Fuerat ꝺeclaratũ. Non ꝺicit vbi. ⁊ sic not. argumentũ ꝓ indeterminata allegatione q̃ sit admittenꝺa. aꝺ hoc ꝺe cohabitatione cleri. ⁊ mulie. c. vestra. qui filij sint legi. per venerabilẽ. §. vlti. ꝺe vi. ⁊ honest. ꝺe. c. cum ab omni. C. ꝺe summa tri. l. j. ⁊ in epla/inter claras. hoc per Hosti. ꝺe ser. non oꝛꝺi. c. cõsuluit. ⁊ per petrum ꝺe sam. ꝺ. c. vestra.
k ¶ Hoc. scz q̃ pfessoꝛes oꝛdinis sancti francisci nihil sibi appꝛopriẽt.
l ¶ In cõmuni. Super hoc verbo ⁊ precedẽti: ꝺic vt ꝺixi in. c. cum in ter nõnullos. super eisꝺem verbis.
m ¶ Detrahere. Et male ꝺetrahẽtẽ eñ primo ꝺeus perseq̃uif. xxiij. q. iiij. qui peccat. nam vna species homicidij est proximo ꝺetrahere: naz q̃tum in ꝺetractoꝛe est priuat aiam̃ ꝓximi que melioꝛ est pars boĩs omni virtute per quã anima vivit. Detrahere enim est bona que alis cui a ꝺeo collata sunt negare vel inuertere. arg. ff. ꝺe iniur. l. iteꝛ apud. §. hoc autem fere. ꝺe pe. ꝺist. j. c. homicidioz. ⁊ ibi no.
n ¶ Impingentes. id est imponentes.
o ¶ Declarationes hmõi. scz factas p gregoriũ ⁊ suos predecessoꝛes.
p ¶ Oblatrantium. i. obloquentium in malum.
q ¶ Claudere. ne alis eꝛ boc contra ipsos fratres insurgat infamia.
r ¶ Professoꝝm ipsoꝝm. scz religionis sancti francisci.
s ¶ Cõscientijs. q̃s forte scrupulosas habebãt semp habẽdo propriuz.
t ¶ Et sanxit. scz nicolaus tertius als. iiij. extra ꝺe verbo. sig. ẽrijt. §. ad hec cum fratres.
v ¶ Utensilium. id est paratoꝝm aꝺ vsum. argu. ff. ꝺe suppellec. lega. l. iij. ꝺe leg. iij. boc legatum.
x ¶ Librozum. quid libꝛoꝝm appellatione comprehendatur ⁊ colligitur. ff. ꝺe leg. iij. l. libꝛoꝝm.
y ¶ Mobilium. vel se mouentiũ. que iꝺem censenf. ff. ꝺe verbo. signifi. l. mouentiũ. iuꝛta quoꝺ ibiꝺez per glo. queritur an nosa vel actiones noĩe ĩmobilium cõprehẽꝺanf. Et primo sentire videtur q̃ sic. tum q̃ moueri non possunt: tum q̃ post alia immobilia fit in eis sentẽtie executio: post tñ sentit q̃ censeantur mobilia. Sed super boc verius ꝓ habiliter põtꝺici q̃ aut nosa vel actiones competunt ꝓ immobilibus: tunc appellatione ĩmobili ideo cõprehenꝺunf: q̃ actionẽ habẽs ad rem: ipsam habere videtur. ff. ꝺe regu. iuꝛ. l. qui actionẽ. ⁊ argu. aꝺ boc. C. ꝺe predijs minoꝛum. l. si aꝺ resoluendam. vbi minoꝛ remittens

Allegatio indeterminata est ad mittenda.

Homicidiũ cõmittit qui primo ꝺetrahit.

Actiones an nomĩe ĩmobiliuz comprehẽdantur.

actionem restituit ac si rem ĩmobilem alienaret: aut competũt ꝓ rebus mobilibus. sigꝺẽ annuatim pstãdis: tunc idẽ q̃ ꝓpter perpetuitatẽ pstationis ĩmobiliũ appellatione ꝛtinenf. C. ꝺe sa. san. eccle. l. iubemus. in co. auf. ꝺe nõ alie. aut pmu. re. eccle. §. boc ẽ. col. ij. Sz si cõ petũt ꝓ mobilibus simplr ꝺebitis tũc mobiliũ appellatiõe cõprehẽꝺi possunt. ar. ff. ꝺe re. iuꝛ. l. minus. ⁊. l. q actionẽ. ⁊ ꝺ. l. si aꝺ resolnendam. ⁊ C. ꝺe q̃ꝺrié. pscrip. l. ij. ⁊ sic põt intelligi q̃ nota. ꝺ. l. mouentiũ. aꝺ pmissa faciũt. in ar. ff. ꝺe supellec. lega. l. uj. ꝺe lega. iij. l. boc legati. ꝺe vbo. sig. l. princeps. ⁊. l. bono ruz. ꝺe iure fisc. l. cum q. aꝺ senatusconsultuz silleya. l. cuz fisco. Non obstat q̃ oꝛ ⁊ q̃ postremo sit executio sntie i noĩb⁹. ff. ꝺe re iudica. l. a ꝺiuo pio. q̃ Ꝟ ideo est ne imꝑꝺiat execution sntie que pꝛõpta ꝺz esse ne alis lites ex litiꝺ⁹ oriri cõtingat q̃ esset si contra ꝺebitores aꝺhinati agi priꝰmitus oporteret. arg. ꝺe transac. l. fratris.

Executio sntie pꝛompta ꝺz eẽ.

z ¶ Reseruãꝺũ. In illis ergo in quibus ꝛcedentes vel offerentes aliqꝺ iuris retinuerunt: q̃ facere potuerunt. xvij. q. ij. cap. eleutherius. ff. ꝺe pac. l. interꝺictionibus. non viꝺet per papã Nicolaum ꝓprietas ecclesie romane retenta.
a ¶ Plene. quasi ꝺicat i totum et integraliter. ff. ꝺe vsu. l. videam⁹. §. in fauiana. ꝺe vbo. signi. l. plus est in restitutione.
b ¶ Libere. i. absq; cuiusq̃ contradictione. arg. extra ꝺe elec. cuz ex eo. ꝺe preben. c. si beneficia. lib. vi. in quibus verbum simile reperitur.
c ¶ Ipsa. vrensilia: ⁊ alia. §. nominata.
d ¶ In se. scz nicolaum papam.
e ¶ Antedictam ecclesiam. scz romanam.
f ¶ Simplici vsu. Hec verba occasionem ꝺederũt principaliter editioni huius ꝺecre. vt patet er. §. seq.
g ¶ Nõnunq̃. id est aliquando. sise. ff. ꝺe condi. ⁊ demon. l. nonnunq̃.
h ¶ Vendi expedit. ff. ꝺe contraben. emp. l. j. C. ꝺe admi. tu. l. ler que.
i ¶ Concessit. scz nicolaus papa. iiij.
k ¶ Res ipsas. §. proxime expressim numeratas.
l ¶ Habere et licet. non ergo cum aliis.
m ¶ Vel ꝺiuisim. Nisi fuisset boc verbũ aꝺiectum gnalis ⁊ quincialis ministri essent simul auctoꝛitas exposceꝺa: ob copulatiuã ꝺe sui natura requirentẽ ꝛcursum illoꝝ que copulat. ff. ꝺe leg. iij. l. ea tñ. ꝺe cõꝺi. insti. l. si heredi plures. extra ꝺe rescrip. ex parte. vbi ꝺe boc.
n ¶ Concessit. scz nicolaus. iij. als. iiij, vt. §.
o ¶ Precio estimato. Sine quo vẽꝺitio ꝓcedere nõ potest. ff. ꝺe cõtrahen. emp. ⁊ ven. l. j. ⁊. ij. §. fine. insti. eo. titu. §. precium.
p ¶ Gubernatore. qui als protectoꝛ vel conseruatoꝛ appellari consueuit iuꝛta priuilegia multis oꝛdinibus concessa.
q ¶ Hoc adiecto. id est addito.
r ¶ De vilibus. Ista vilitas considerari potest aliter q̃ ob precij parui tatem per hoc quod sequitur vel parum valentibus: vt ipsa vilitas referatur aꝺ ipsarum rerum naturam. in coꝛ. auf. ꝺe manda. princ. §. fin. tibi. cum ibi no. colla. iij.
s ¶ Mobilibus. Hoc ꝺicit q̃ res immobiles vtpote periculo cõtinuo non subiacentes viles reputari non consueuerunt. argu. C. quando et quibus quar. pars. l. j. lib. x. ff. aꝺ. l. fal. l. si heres.
t ¶ Pietatis. puta clemosyne.
v ¶ Devotionis. puta peregrinationis.
x ¶ Pro alia. puta cõmutationis voti vel penitentie.
y ¶ Rationabili. Arbitrarie consideranda.
z ¶ Obtenta. non ergo sufficeret boc casu licentiam petere nisi obtinere tur vt als. extra ꝺe elec. c. q̃ sit. ⁊. c. si religiosus. ne cler. vel mo. c. vt piculosa. lib. vi.
a ¶ Superioꝝ suoꝝm. intellige ĩmeꝺiatoꝝm vt als ꝺixi. ꝺe testa. relis

Copulatiua requirit concursum copulatorum.

Immobilia non reputãtur vilia.

gios⁹.li.vi.de vi.⁊ bo.cler.c.qñ.de procur.c.religios⁹.de.papa.v.

a Dictum ordinem.id est personas dicti ordinis: vel intellige ordinem vt iacet:id est cõmunitatem ordinis.

b Q3. Tertia pars.

c Supradicta. Scilicet.§.ptori.ɜ.

d Attento modo. per quem non ad simplices vsum sed ad cõsummationem res ipse deducebantur.

Patiẽtia multa tolerat

e Patiẽtia.q̃ frequenter tolerat multa que in iudiciu deducta minime toleraret. eẽ de pbẽ. cuiꝰ iãdudũ. ⁊ ar. in cor. aut.i medio litis sacras iussiones nõ fieri.§.eaꝫ autem. colla. viij.C. de tẽpo.ap.l.vlti.§.illud.

f Circa ipsum. scꝫ modum vtendi.

g Multis aliꝰ. qui lẽdebantur ex tali vsu.

Experientia est rerũ magistra,

b Experiẽtia. q̃ magistra reruꝫ ẽt vt hic cum per vsum sciam tribuat in operatione. C. de iusdi.l.certi.de no.co. consẽtir.§.i.i proemio. instit. §.cũqꝫ. Et nedũ simpliciter rerum magistra ẽt imo efficax appellatur. extra de elec. q̃ sit. quia docet ⁊ pbat.de rescrip. statutum.de electio. vbi maius.§.i.li.vi.C.vt in possessionem legatoꝝ.l. ipsis reruꝫ. ⁊ ex parte fidez adhiberi vult.i cor. aut.de non alie.aut permu.re.eccles.§.q̃ autẽ. colꝛ.ũ.C. de re mjli.l. semel.lib.xij.l.distinc.c.vt cõstitueret. ⁊ ex pteritis vel psentiꝰ quẽ instruit in futurũ.i cor.aut. quibus mod. natu. effi. sui. §.illud. colꝛ.vij.lxxij.dist.c.plurimos. iuxta fi.in cor.auten. hec cõsti. innouat.in.j.colũ.colla.viij. extra de testi.c.licet ex quadam.

i Ad statum perfectionis. ſm quem omnia obijcienda sunt ⁊ pauperibus eroganda. iurta illud: si vis perfectus esse ⁊c.xiij.q.j.in ſma. ⁊ c.quisquis.no. extra de cta. ⁊ quali.ad aures.

k Reseruatio. scꝫ facta ecclesie romane.

Virtutes sine charitate nihil sunt.

l Essentialiter. Hoc dic: quia sine charitate virtutes cetere nihil sũt. de pe.dist.ij.§. euidenter. ⁊ dist.iij.c.si quid autem.

m Dicitur. in epistola ad romanos.

n Et que. scꝫ charitas.

o In via. scꝫ salutis consequende. in presenti enim vita quasi in via sumus qua ad patriam pergimus ſm beatum gregorium.

p Suo fini. id est gloie eterne.

q Ad quam. scꝫ perfectionem.

Ex qñꝫ primat qñꝫ ponit. Negligentia est crudiciois nocerca.

r Expropriationem. syllaba ex hic priuatine ponitur: vt alꝫ de vsurario. vsurarũ.lib.vj. alibi aũt non priuat sed ponit. isti. vibo. rap.§. sane.

s Solicitudo. i. cõtrarietas ⁊ diligentia in temporalibus que interueniens precia rerum ampliat ⁊ deficiens minuit. ff. de iure fisci. l. nõ intelligitur.§. diui fratres. negligentia enim cuncta ledere dicitur. i cor. aut. de quest.§. hec omnia. colla. vj. iurta illud quod scribit. sicut autem artium in suo quoqꝫ opere inuenitur mater instantia: ita nouerca cruditionis est negligentia. lxxiij. dist.c. nihil.

t Exigunt. nam sine his tẽporalia periculo subiacent. ad quod. ff. de pe. bere. l. si quis possessor.§. sicut. ⁊. l. si ad non.§. fructus.

v Que. scꝫ solicitudo.

Solicitudo nimia est vitãda.

x Retrahit. Nam ſm Brẽgo. cũ mens cõcepta desideria sequit: seruire rebus conuincit quarum amore superatur. xiij.q.j.§.i. quare advitandã nimiã solicitudinẽ ⁊ mentis nimiã applicationem rps precepit non esse de crastino cogitandum. xij.q̃.j. habebat dñs. iuxta verbum psalmiste. Diuitie si affluant nolite cor apponere.

y Amputetur. i. tollatur ⁊ submoueatur.

z Huiusmodi. scꝫ temporalium.

a Que. scilicet solicitudo.

b Ante ipsam. scꝫ expropriationem temporalium.

c Perseueret. Durante enim vitio virtus nunq̃ ascisitur sed demum illi renunciato. xxij.q.j. cum renunciatur.

d Ad perfectionem huiusmodi. scilꝫ que inducitur ⁊ disponitur per contemptum ⁊ expropriationem temporalium.

e Talis expropriatio. scꝫ postq̃ remanet solicitudo sicut prius.

f Ordinationem predictam. scꝫ factam per nicolaum. iij. alꝫ. iiij.

nus solliciti q̃z añ illã fuerãt fratres ipsi q̃z sint religiosi medi-
cates alij habentes aliq̃ in cõi. Adhuc nec vtiq̃ pfuit dictis fratrib⁹ ordinatio supradicta q̃tũ ad ẽ q̃ ppter carẽtiã talis ppij seu paupiores dicere valeãt: q̃z si res ipsas cuꝫ illoq̃ carere se dicũt dñio obtinerẽt. Licet ẽt predecessor noster predictus dñuꝫ earũ rerũ q̃ ipsis fratrib⁹ offerri seu ꝓferri aut alꝫ obuenire cõtigerit: quaruꝫ tñ vsum facti dũtaxat habere licet ordini vel fratribus antedictis (vsu facti simpliciter predictis fratribus reseruato) in se romanamq̃ ecclesiã recipiẽdũ duxerit: ac libere ptinere decreuerit vt superius est expssuꝫ: attẽto tamen ipsoꝰ fratrũ vtẽdi modo ⁊ eius effectu ac patientia circa modũ ipsiuꝫ romane ecclesie subsecuta: non ipse vsus fratruꝫ dici dz sed potius romane ecclesie dñium esse simplex. Quis enim simplicẽ vsuariuꝫ dicere poterit; cui rez vsuariã licet permutare /vendere /ac donare /ꝓculdubio hec nature repugnare noscũtur: nec ad vsuariũ pertinere: q̃ tñ de rebus mobilib⁹ antedictis faciũt ffres ipsi. Q3 aũt dñium romane ecclie reseruatũ

g Bonis predictis. de quibus mentio facta est ɜ.§.ptori.

b Minus soliciti. ⁊ sic per hoc a statu pfectiois retrahebantur: vt.ɜ.ptori. dicitur.

i Fratres ipsi. sentientes vtilitatẽ ẽ rebus talibus inani nolle dñi romane ecclesie reseruato.

k Alij. vt sunt predicatores.

l In cõi. ⁊ sic in alijs rebus predictis se simpliciter vsum habere dicebant: re tamẽ ipa pluꝫ simpler vsuarius in rebus ipsis habebant.

m Ordinatio supradicta. scꝫ nicolai.iiij.

n Talis ppij. scilꝫ romane ecclesie reseruati.

o Res ipsas. de quibus fit mentio.ɜ.ptori.§.

p Obtinerent. Et hoc probatur per sequentia licet etiam ⁊c.

q Predictuꝰ. scilꝫ nicolaus.iiij.

r Conferri. scilicet fratribus.

s Obuenire. puta ẽ vltima alicuius volũtate: licet ɔ posset exponi.

t Licet. i. licitum est.

v Vsu facti simplici. q̃liter hoc sit intelligendũ inferius declaratur.

x Pertinere. scꝫ ad ecclesiam romanã.

y Est expssium. §. precedens a fratribus abdicatis.

3 Eius effectu. qui frequenter res ipsas ad totalem a fratribus abdicationem deducit: ⁊ talis effectus in eis potius videtur attendendus q̃ inanis demonstratio simplicis vsus facti. ar. C. si minor ab hereditate se abstineat. l.i. de dona. l. vlti.

a Subsecuta. Hic dic: vt.ɜ. dixi. co. §. in vbo patiẽtia. talis enim patiẽtia vbi alꝫ nullũ subesset iuris impedimentũ p approbatione tacita habertur. extra de cogna. spiri. c. super eo. ⁊ ibi no.

b Dici debet. simpler: quod est statim.

c Dominium. scꝫ in dictis rebus reseruatum esse.

d Simpler. repete dici debet.

e Quis enim. Probat q̃ vsus fratrum non debeat dici simpler,

f Simplicem vsuarium. id est habentem simplicem vsum.

g Licet. id est licitum est.

b Permutare. scꝫ cum alia.

i Vendere. Pro aliquo precio.

k Donare. scꝫ liberaliter.

l Nec. scꝫ posse rem vsuariam permutare: vendere vel donare.

m Pertinere. Vsuarius enim rem in qua vsum habet aliquo titulo in alium transferre non potest: tum quia dominium eius non hꝫ cum vsus in ẽ tum est seruitus de sui natura in re aliena non propria fundatur: q̃ res ppria nulli seruit iure seruitutis. ff. si vsufru. peta. l. vti frui. de serui. vr. predi. iure cõmuni. de iure do. l. cuꝫ in fundo. ⁊ q̃ iure alicuius constituitur. ff. de vsu ⁊ habi. l.i. ⁊. l. plenum. instit. eo. titu. §. i. cum bisdem modis cõstituatur vt vsufructus vt tibi. Et vsufructus est ius vtendi in rebus alienis. ff. de vsu. l.j. Si igitur dominium non potest. ff. de res ergo per aliquem titulum illud in alium transferre non potest. ff. de donatiõ. iur. l. nemo plus iuris. de acquirẽ. re. do. l. traditio. extra de donatiõ. inter vir. ⁊ vxo. c. nuper. i.q.i. gratia. ⁊.q.vij. c. Daybertuꝰ. quod exigit inter vir. ⁊ vxo. c. nuper. i.q.i. gratia. ⁊.q.vij. c. Daybertuꝰ. quod exigitur in titulo permutationis. nam rem alienam permutans permutationem non contrahit. ff. de rerum permu. l.i. §. vlti.

n Que tamen. scꝫ permutare/vendere/donare.

o Antedictis. scꝫ quibus vti licet eisdem.

p Faciunt. i. facere possint; iurta ordinationem nicolai: vel faciunt scꝫ de facto: quia hoc eis permittitur per illius ordinationem.

q Reseruatum, scꝫ in rebus predictis.

Simpler.

a Simplex censeri debeat. scꝫ potius q̃ ipse vsus fratrum: vt.ɜ.

b Illo. scꝫ dominio.

c Eidem ecclesie. scꝫ romane.

d Obuenit. preteriti temporis.

e Hacten⁹. i. vsq̃ nũc: lꝫ alibi aliter exponaf. ff. de vsufru. l. hacten⁹

f Q3 obuenire debeat.

⁊ per ɔ dñiuꝫ vel ppietas consueuit reddi inutilis: vt. j. patebit.

g Nec intentio. Itẽtionis talis defectus impedit translationem cõmodi vel emoluméti cum ⁊ impediat translationẽ dñij. ff. de acquir. rerum domi. l. ex mandato. C. de his qui a non domi. mãumit. l.ij. ⁊ ibi no. ff. de dona. l. qui mihi donatũ. Intentio enim pre omnibus attẽditur siue in ꝓtractib⁹ siue in vltimis voluntatibus. ff. de ẽben. empt. l. fed celsus. §. si auia. de condi. ⁊ demon. l. in cõditionibus. de lega. j. l. si seruus plurium. §. vlt. cũ similib⁹.

Intẽtio ẽ attẽdẽda.

b Referuantis. scilicet pape Nicolai. iiij.

i Compendiuꝫ. i. vtilitas vel cõmodum.

k Quod. ſ. q̃ ad ffes ⁊ non ad aliũ illarũ rerũ peruenire compendiũ.

l Declarauit. quasi dicat ipsis rerũ experimentis hoc clare cognitum est. C. vt in posse. lega. l. ipsis rerum.

m Et q̃ talis intentio. scꝫ q̃ ad ipsos fratres et nõ ad alium dicta rerũ vtilitas prouenire.

n Ordinantis. scilicet pape Nicolai: vt.ɜ.

o Dũtaxat. quasi dicat non aliarum.

p Liceret. licitum foret.

q Dominij. scilicet romane ecclesie reseruati.

r Carentia. scilicet quo ad fratres ipsos.

s Re. scilicet ipsa.

t In presenti. scilicet tempore.

v Spe. consequendi cõmodum.

x Quam. scilicet paupertatem.

y Alijs. vt predicatoribus.

ɜ Habentibus. subaudi aliqua si non habes in textu.

a Sibi vendicant. id est attribuunt.

b Dicti fratres. scilicet minores.

c Non efficit. hoc ideo quia non habere dominium quod nullo tempore posset commodum illi cuius est reportare nihil diminuit de commodo quod penes alium reperitur: quare pauperiotem ex hoc dicere se non potest: cum paupertas ex solo non habere commodum inducatur. xj.q.iij.c. pauper. immo ex hoc tale dominium inutile penitus reputatur. C. de vsufruct. l. antiquitas. instit. eod. titu. §. ne tamen. magis non haberi q̃ haberi forte expediens. argu. ff. de edil. edic. l. bonum. §. aliquando.

d Q3 autem. quarta pars.

e Vsu consumuntur. vt sunt res ad victum humanum necessarie. insti. de vsufru. §. constituitur. ff. de vsufru. earum rerum que vsu consumuntur. l. si tibi vini. ⁊ de verbo. sig. l. verbo victus.

f Vsuarij. scilicet simplices.

g Rebus. scꝫ vsu consumptibilibus.

b Repugnat iuri. cum habens in talibus vsum earũ dominiũ cẽsetur habere. ff. de vsufru. earũ rerũ que vsu cõsumũtur. l. ⁊ pecunia. ⁊. l. si tibi. instit. de vsufru. §. constituitur. ⁊ seq. ⁊ in talibus rebus habere vsum. tñ est sicut habere vsumfructũ: vt di. ti. ff. l. boc senatus. §. vlti. ⁊. l. qm̃. §. j. In alijs aũt rebus non est ita: qz in illis plus est in vsufructu q̃ in vsu. ff. de vsu ⁊ habi. l. si habitatio. §. si vsus. ⁊. l. plenũ. instit. de vsu ⁊ habi. §. minus. cum similibus.

i Dbuiat rationi. est igitur ertirpandum necessario cum ratione carere. lr viij. distin. c. cor episcopi.

k Videtur. id est presumitur.

l Intentio. ad quam est pre oibus recurrendũ. extra de preben. cum olim. ⁊ eo. titu. qz sepe. lib. vj. de concef. preben. c. auctoritate martini.

m Talium bonorum. scꝫ vsu consumptibilium.

n Tanti patris. quia non solũꝫ purus homo sed ⁊ vicarius rpi fuit. de transla. epis. c. cum inter. de re iudi. ad apostolice. §. nos. lib. vj.

Papa nõ est purus homo.

o E vestigio. i. de proximo. ar. ff. de offi. pfi. l. plebiscito. de rescrip. sta tutum. §. insuper. li. vi. de sta. mona. c. periculo so. §. veruꝫ. eo. lib.

p Non videt. cum per tantũ patrẽ de tã modicis curãdũ verisimile non fuerit. ar. ff. de iudi. l. sed ⁊ si susceperit. §. sed ⁊ si pponas. extra de symo. ⁊ si gões. cũ silib⁹. Et sup hoc videre potes ea q̃ alꝫ sup hoc plene dixi in decre. execrabilis. in glo. q̃ redundare.

q Duntaxat. quasi dicat non aliorum.

r Quorũ. scꝫ bonoruꝫ.

s Quod. ſ. ad fratres dicti ordinis pertinere: simplicem vsum facti.

t Cõsumptibilibus. i. que p vsuꝫ ɔsumuntur.

v Seu dñio. i. existenti sine ppietate ⁊ dñio.

r Vel haberi. B. j. multis rationibus comprobatur.

y De talibus reb⁹. scꝫ vsu consumptibilibus ⁊ quarum vsus potest ad ipsos fratres pertinere.

z Non intellexerit. scilꝫ papa nicolaus.

a Dum respondet. in d.c. errũ.

b Legi. istam legẽ babes. ff. de vsufru. l. oim. §. constituitur. insti. eo. titu. §. constituitur. C. eo. titu. l. antiquitas.

Mois seruitio cũcta sunt deputata.

c Absedente. i. separato existente. sic exponit. d. §. constituitur.

d Inutile redderetur. Nota rem dici penitus inutilem cuius vsus ⁊ cõmoditas perpetuo submouetur vt hic: ⁊ in legibus. ɜ. proxime allegatis. huius ratio potest dici q̃ omnium rerum subsistentiuꝫ vel existentium natura naturans. i. deus comparauit vt ex eis humana natura fructus perciperet. instit. de rerum diui. §. in pecudum. quecunq̃ enim in terris facta sunt ad seruitium hominis facta sunt cũ sit dignissima creaturarum. ff. de edil. edic. l. instissime.

Abusus ĩ bonã ⁊ malam partẽ sumitur.

e Licet inutile. quo ad cõmoditatem vsus.

f Remanere. scꝫ de ipsarum rerum subsistenti natũra.

g Quod. scꝫ q̃ vsus penes vnum ⁊ proprietas inutilis penes alium valeat remanere.

b Vel abusum. licet alꝫ abusus in mala parte sumi ɔsueuerit: vt diri in decre. cum inter nonnullos. hic tamen in bona sumitur: quia in talibus rebus vsus ⁊ abusus idem sunt. ff. de vsufru. ea. rerum que vsu consu. l. boc senatus. §. j. ⁊ vlti. cuꝫ si. sed ideo appellatur abusus: quia per vsum in talibus rebus res ipse ad totalem exinanitionem deducũtur: ⁊ de esse ad non esse reducuntur vt hic.

i Esse desinat. qualiter taliũ rerus substãtia habet per vsum tolli vel in parte minui dicitur. ff. de vsu earum reruꝫque vsu ɔsumuntur. l.j.

k Non subsistat. eius enim q̃ nõ est nulla est subsistẽtia de psenti. ff. de leg. j. l. q̃ in rerũ. de verbo. obli. l. interdũ. instit. de inuti. stipu. §. rũ.

l In re cõstitutus. vel inter vinos per pactum vel iudiciale adiudicationem: vel per vltimã voluntatez. ff. de vsufru. pluribus. §. j. instit. eo. ti. §. j. Et dicitur in re cõstitutus. i. in certo corpore quo sublato et ipsum vsumfructum tolli necesse est. ff. de vsufru. l. ij. insti. eo. ti. i prin. ⁊. §. finitur. ff. quibus modis vsufru. tol. l. repeti. §. rei. dicitur ⁊ in re constitui: qz rem ipsam afficit sicut ⁊ cetere seruitutes.

Vsufructꝰ quare dicitur psonalis seruitꝰ.

m Personalis. quia persone constituitur etiam predium non habẽti quod non est in seruitutibus realibus et predialibus. ff. de serui. l. j. commu. predi. l. j. ⁊ cum persona finitur. ff. quibus mod. vsufru. amit. l. sicut. §. monte. nec a persona abdicatur: immo si in alium per cõmercium transferatur statim rei domino applicat. ff. de iure dot. l. vsufructus. ⁊ d. §. finitur. licet commoditas fructuum percipiendoruꝫ commercium in alium transferri possit: ⁊ ita intelligitur lex que alꝫ cõtra-

diceret.ff.de vsufru.l.arboribus.§.vsufructuarius.de peri.ꝛ commo. rei ven.l.necessario.§.vlti.alꝫ est sub.l.q; si pendente. ꝛ de nouatio.l. iiij.argu.etiam ad hoc.extra de loca.c.vestra.

a ¶ Et pro quo.scilicet petendo tanq̃ agenti competenti: vel negando alicui competere.

Usufructꝰ gbꝰ actionibus petitꝰ.

b ¶ Reales competunt actiones. scz confessoria ꝛ negatoria.ff.si vsufru. petaꝫ.l.i.et.l. vti frui.§. vtrum.ꝛ.§.si patris . si serui.vẽdicẽt.l. loci corpus.§.in cõfessoria. In rem confessoria competit asserẽti sibi deberi seruitutẽ: negatoria illi q negat alteri fore debitã. eo.titu.l.ij. Dicũtur autem reales actiones confessoria et negatoria ab impositione taliũ nominum: nõ aũt ex hoc put aliq̃ direrũt: q; confessoria verbis affirmatiuis: negatoria verbis proponitur negatiuis. nam et q̃dꝫ confessoria verbis negatiuis: negatoria affirmatiuis .ꝑponi reperitur: vt in seruitute altius nõ tollẽdi est videre.ff.de no. oper. nũcia. l.si ꝓnusq̃.insti. de acti. §.eque. ꝛ ibi not. et.d.l. ij. Dicas etiã q̃ iste reales actiones que ꝓ ius ribus incoꝛporalib9 cõpetũtur dãtur etiaꝫ illi qui possidet vel quasi ipsius incoꝛporale q̃ quasi possidere videtur q̃diu in contrarium per alium factum non est.ff.si seruitus ven.l.si forte §.sciendum.ꝛ.l.sicuti.§.sed si queratur. Secus aũt in actionibus realibus cõpetentibus ꝓ coꝛporalibus que nõ dantur possidenti ꝛ detinenti.nam possidenti nõ est prodita in rem actio.ff.vti possi.l.i.§.interdictũ.insti.de act.§.sic itaq; licet possidẽti sed nõ detinẽti detur.ff. de rei ven.l.officium.no.de hoc extra de iudi.c.examlata. Si queras que sit ratio quare realis actio possidenti ꝛ detinenti non detur ꝓ re coꝛporali sed ꝓ re incoꝛporali. Respondeo: rei vendicatio nõ datur ad alium effectum nisi q̃ possessio coꝛporalis penes conuentũ existẽs in actorem transferatur.ff.de rei ven.l.qui restituere. C. de aliena. indicij.l.j.cum igitur actor illam quã petit penes se habet seipsum excludit: quia quod petit intus habet.sufficit enim sibi q̃ effectualiter possideat.d.§.interdictũ. Sed realis actio ꝓ incoꝛporalibus competẽs non datur ad illum effectum tantum: sed vt ille qui debet seruitutem nihil faciat: nullumq; impedimentum ꝓestet: sed patiatur illuꝫ cui debetur pacifice illa vti.ff.de vsufruct.l.iij.§.i.de seruitu.l.quotiens. de seruitu.rustico. ꝓdio.l.i.in fine.cum similibus.expedit igitur q̃ ipsi possidenti detur actio vt submotionem impedimẽti aduersarij ꝛ eius patientiam consequatur: cum aliter iure etiam suo vti libere et plene non posset.

Actio realis an possit dari possidenti.

Actio realis nõ dat possidenti ꝓ re coꝛporali: sed bene ꝓ re incoꝛpali.

c ¶ Personalis est seruitus.ff.de serui.l.ij.ꝛ quare dicatur personalis: dic vt diri de seruitute vsufructus.§.in glo.quia persone.

Seruit nemini sua res.

d ¶ Rebus alienis. hoc dicit q; res ꝓprie nulli seruire possunt iure seruitutis; vt diri.§.in glo.vsuarius.

e ¶ Salua rei substãtia. id est ne in totum pereat rei substantia.ff.de vsufruct.l.i.ꝛ ita ibi nota.

f ¶ Id est.exponit illa verba ius vtendi posita in diffinitiõe vel descriptione vsufructus vel vsus.

g ¶ Utilitatẽ aliam.puta deambulãdi:gestandi.i. solatiandi in fundo vsufructuario vel vsuario.ff.de vsu ꝛ habi.l.plenum.

h ¶ In totum. hoc referas ad vsufructuarinm qui omnes fructus rei suos facit.ff.de vsufru.l.vsufructu legato.in fi.ꝛ.l.ites si fundi.

i ¶ Ꝺ pro parte. hoc ad vsuariũ referendus est qui fructus rei in totum suos nõ facit: sed illos solũ qui sibi ad vsum sufficiũt.insti.de vsu ꝛ habi.§.minus.ff.eo.ti.l.si habitatio.§.si vsus.ꝛ.l.plenum.ꝛ.l.fundi.

k ¶ Suo nomine. quasi dicat iure suo non alieno.

l ¶ Ꝺouenire. intellige vel artificialiter vel naturaliter: vt colligitur ex iuribus.§.glo.ꝓxi.allegatis.

m ¶ Ꝓpter quod.l.quia vsufructuarius ꝛ vsuarius omnes rei fructus vel partem recipiunt iure suo.

n ¶ Dbscedit.id est separatur; ꝛ que sit huius ratio dic vt dixi.§.in gl. nota rem dici.

o ¶ Ipsis stantibus.id est in sua essentiali substãtia perseuerantibus.

p ¶ Utilitas ꝓuenire.exemplum potest poni per iura.ff.de vsufru.l. statue.a contrario sensu. de ope.seruo.l.vlti. cum enim vsufructus et vsus sint ius tñ quo quis potestatem assequit rei fructus ꝛ vtilitates aliꝰ consequẽdi sublata ꝛ non existente tali vtilitate videtur nõ existere ius ad illas tñ inductum.ff. de vsufruc.l.ij. insti. eo.titu. in ꝓinc.sicut sublata re sine culpa fiubmouetur ius ad illaꝫ petendam competẽs.ff. de condi.fur.l. in re furtiua.ꝛ argu.ff.de leg.iij. l.mortuo boue.

q ¶ Requirit. ratio est quam dixi in glo.ꝓxi. precedenti.

r ¶ Usu consumptibiles. illis enim in sua substantia remanentibus nulla inducit vtilitas: cũ ipsa non insurgat nec ꝓueniat nisi ex talium rerũ consumptione. insti. de vsufruc.§. constituitur.

s ¶ A quo9 haberi. ratio est quam dixi.§.ꝓxi. in glo.exemplus.

t ¶ Adhuc. probat vtcrius q; in rebus cõsumptibilib9 simpler haberi nequeat vsus facti.

Seruitus personalis est triplex.

v ¶ Nec seruitus personalis. que est triplex:scz vsufructus vsus ꝛ habitatio. alie dicuntur reales seu prediales.ff.ꝺ seruitu.l.i. de vsufruc.l.si gis binas.ꝛ ibi not.ꝛ ratione seruitutis personalis dicitur quis in re ius habere: cum contra quẽlibet rei possessorẽ peti possit.ff.si vsufruc.pe.l.vti frui.§.vtitur . Jus autem vtendi iure seruitute potest dici illud quod superficiario in re superficiaria competit vel emphiteote vel feudatario.ff.si ager vectigalis.l.j.ꝛ.ij.de superficie.l.j.§.vlti.

Usufructuarius vsufructus trãsfert.

x ¶ Sed mere. quasi dicat non iure cõpetens nec rem afficiens: sed tñ persone coherens rei possessorẽ nõ sequens.ff.ad trebel.l.i.§.si heres.

y ¶ Reales actiones. scz confessoria ꝛ negatoria.

z ¶ Non competit. sed actio personalis ex pacto.ar.ff.de serui.l.vt pomum.de serui.rusti.ꝓdi.l.ꝓtoris.cuz ibi no.de vsufru.si gs binas.

a ¶ In rebus talibus.scz vsu consumptibilibus.

b ¶ Jus tale.scz mere personale.

c ¶ Conceditur. vt est videre in commodatario cui ad certum vsum res conceditur.ff.commodati.l.in commodato.§.ſicut.extra.eo.titu. c.i. vel creditori vel depositario quibus vsus rei obligate vel depositꝫ permissus est expresse l creditore: vel tacite in depositario.ff. depositi. l.die.§.i.ꝛ.C.eo.ti.si depositi.

d ¶ Utilitas aliq̃. Ꝛsideranda iuxta rei ad vtendum Ꝛcesse qualitatem.

e ¶ Substãtia salua rei. sublata enim re nullus in ea vsus põt subsistere.

f ¶ Quod. scz ius vtendi substantia salua rei.

g ¶ Ad sensum. scilz visus per quem oculata fide veritas magis q̃ per alium sensum animis hominum infigitur.insti.de gra.cogna.§. vlti.

h ¶ Reperiri. cum ipse per vsum consumptioni totali subiiciantur: et de esse ad non esse redigantur.

i ¶ Rursus nec simpler. scz sine dominio existens.

k ¶ Nec est seruitus.ꝛ sic per consequens ius in re non imponens.

l ¶ Nec ꝓ illo. scz simplici vsu facti.

m ¶ Jus vtendi. scz qualitercunq; quesitum.

n ¶ Salibus rebus. scz vsu consumptibilibus.

o ¶ Utilitatẽ aliã. qua Ꝛsiderari põt iuxta rei visibilis qualitatem.ff.de vsufru.l.nũmismatũ.ꝛ.l.si cuius.§.vlti.alꝫ est sub lege equissimum.

p ¶ Qui. scz fructus vel alia vtilitas.

q ¶ Uti quis nequeat. scz durabili vsu perseuerante: alꝫ momentanei dicitur:vt.j.sequitur.

r ¶ Esse constat.cum vt.§.diri per vsum esse penitus desinant.

s ¶ Ex quibus.supradictis.versi.q; autem hucusq̃.

t ¶ Seruitus personalis.ff.de serui.l.i.

v ¶ Jus personale.dic vt.§.ꝓxi.diri.in versi.sed mere.

x ¶ Sine iure aliquo.hoc inferius latius explicabitur.

y ¶ Premissorum.scilz vsus qui sit seruitus personalis: vel qui sit ius mere personale: vel actus vtendi aliquo iure.

z ¶ Substantia. alꝫ desinit in ea omnis vsus:vt.§.diri.

Seu vtenti.

a ¶ Seu vtenti.scz sine aliquo iure.

b ¶ Reperiri.quia per vsum totaliter esse desinunt: vt ꝓdixi.

c ¶ Nec obuiat.quinta pars.

d ¶ Supradicti.scz in parte precedenti:ꝛ maxime in ver. q; autem.

e ¶ Idem predecessor noster.i. Nicolaus.iiij.

f ¶ Illoruꝫ. f. bonorum.

g ¶ Hoc enim.scz q; dominium talium bonorũ sibi reseruauerit.

h ¶ Quantazat. q̃si dicat nõ de aliis per ea que dicta sunt.§.§.ꝓxi.

i ¶ Non sunt consumptibiles.subaudi: sed durabiles.

k ¶ Non est sustentabilis.scz cõmode.

l ¶ Non sunt pauca.subaudi:imo multa. sicut ẽ habitatio stratus siue lectus ꝛ similia.ff. de ver. sig.l.quos nos.§. vinere.de alimẽ.leg.l.vestis. §.virilia . ꝛ.§. familiaria.cum si.

m ¶ Licet autẽ.vi.pars.

n ¶ Nec ius vtẽdi. quod esse debet salua rerũ substantia.

o ¶ Nec ipsuz vti. scilicet durabile.

p ¶ Ipsis.scz rebꝰ consumptibilibus.

q ¶ Sumit. probat hoc ff.de vsufru.earũ rerum que vsu Ꝛsumuntur. hoc senatus.§.i.ꝛ seq.nam abusus in rebꝰ talibꝰ ꝓ abusumptiõe.i.Ꝛsumptione accipit: vt ibidẽ dicitur.

r ¶ Quod est vti. cuz de se nõ sit ei cõsumptibile sed Ꝛseruabile.ff. de vsufru.l.i.insti.eo.ti.in ꝓi. ꝛ statim sequitur.

s ¶ Maneat. vt in iuribus.§.ꝓxi.alle.ꝛ.ff.de vsu ꝛ habi.l.plenum.

t ¶ Exigit.scz necessario.

v ¶ Consumatur.cũ sine Ꝛsumptione in rebꝰ talibus non sit vsus : vnde quasi assidua ꝑmutatiõe extingui dicunt.insti.de vsufru.§. cõstituit.

x ¶ Cum abuti.scz de se rei consumptibile.

y ¶ Uti.de sui natura rei conseruabile.

z ¶ In hac materia . hoc dicit q; in alia materia abusus in alia parte sumitur:ꝛ ideo reprobatur.qõ dic vt.§.in glo.licet alꝫ.

a ¶ Licet aũt.adhuc ꝓbat q; vsus facti absq; alio iure hñ non possit.

b ¶ Re visibili.id est apta ad vtendum.

c ¶ Uti possit.scz de facto: vt est videre in fure/ꝺone/raptore/ꝛ sili.

d ¶ Ipsum tamen vti.i.ipsa potestas vtendi.

e ¶ In re tali.scz visibili.

f ¶ Potest cõstitui.cũ regulariter qs alteri nequeat cõstituere qõ non habeat: vt diri in parte ꝓcedenti.in glo.vsuarius ei.ꝛ statim sequitur.

g ¶ Nec a quo9 haberi.cum ẽm habere ꝓprie cum effectu debeat intelligi.ff.de verbo.sig.l.nomen filiarũ.§.habere.sequitur q; vti re visibili absq; aliquo iure vtendi non sit vsum habere : cum ex hoc illud appareat alienũ.arg.xiij.q.iiij.quid dicam.xciij.dis.c.illud.xvj.q.iiij.ls. C.de fun.rei priua.l.vsus aque.lib.xj.

h ¶ Et q; talis vsus.scz absq; aliquo iure vtendi.

i ¶ Suum non est.ſ.quo ad dominium.

k ¶ Nec ad se pertinet.ſ.alꝫ q̃ iure dñij. Et hoc dicit:q; aliquãdo quis id quod ad se pertinet sine dñio alteri constituit : vt inquilino qui domum conductã alteri locando eius vsum tranfert.C.cõmodati.l. nemo prohibetur. Et vsufructuarius qui nõ est dñs vsumfructum trãsfert.ff.de vsufruc.arboribus.§.vsufructuarius.

l ¶ Nemo potest.nisi ex vi pacti iuris vel iudicis auctoritate aliud cõtingat.extra de dona.inter vir.ꝛ vxo.c.nuper.ff.de reg.iu.nemo plus iuris.in quibus de hoc cum simi.

Usufructꝰ formalis

m ¶ Illud.scz quod suum est vel ad se pertinet.

n ¶ Et sit suum.hoc dicit ꝓpter dominium ꝓprietatis qui in ipsa habet vsumfructum causalem : ꝛ tamen non illum causaliter sed formaliter alteri constituit : scz ipsum taliter id est formaliter non habeat. ff.si vsufru.peta.l.vti frui.ꝛ ideo pactionibus dicitur posse constitui. ff.de vsufruc.l.iij.insti.eo.titu.§.i.

o ¶ Dñis dicit.vnde legit q; libertas est naturalis facultas eius quod cuiqz facere libet:nisi qõ vi aut iure prohibetur.ff.de sta.homi.l.libertas.ꝛ ideo scribit q; vis animo nõ inferꝝ.xxij.q. v.§.i. Lz aũt qs suoruz actuũ dicat dñs per naturalẽ libertatẽ arbitrij: nõ aũt membroꝝ suoruꝫ dñs dicitur vt illoꝝ estimationem facere possit. ff.ad.l.aquil.l. liber hõ. cum illa estimationẽ nõ recipiãt.ff. si q̃dru.pau. fecit.dicatur.l.ex hoc.de bis q deie.vel effu.l.vlt.

differt a causali.

Libertatꝫ diffinitio.

p ¶ Cuz per hoc. scz libertum arbitrium.

q ¶ Ad eum pertinet.ratio huius est:q; actꝰ vel opa vniꝰ nõ est alterius. ff.de cõdi. inde.l. sinon sortes.§.libertus.

r ¶ Quod. scz concedere alteri in re sua actum ali quem exercere.

s ¶ Sicut. exemplificat.

t ¶ Cõcedit. cõmodatario: cum illum per se habere nosc̃atur.

v ¶ Actũ illũ.ſ.egtandi.

x ¶ Sine iure. scz vtendi immo cum iure vtendi fit talis cõcessio.

y ¶ Jus vtendi. intantũ q; nõ est renocabile nisi actu cõpleto.ff.commodati.l. in cõmodato.§. ſicut.extra co.ti.c.i.

z ¶ Nequit constitui.cuz in rebus talibꝰ habens vsum ꝓprietatẽ censeat habere vt pluries diri in parte precedenti.

Mẽbrorũ dñs ꝓprio rum nemo videtur.

a ¶ Dteterea . Probat adhuc simplicem vsum facti absq; aliquo iure esse non posse.

b ¶ Alius talis.scz absq; aliquo iure.

Tẽpus est triplex.

c ¶ Haberetur. vltra ista nullum tempus est dare: quia omne tempus vel in preteritum vel in presens vel in futurum diuiditur.ff.de iniusto testa.l.cum in secundo.insti.de verbo.obli.§.conditiones.ff.si certuz peta.l.cum ad presens.cum legibus sequen.

d ¶ Nequaq̃ haberi põt. cõprobatur hoc per iura.ff.cõmu.prædio.l.si seruitutis.§.futuro. sicut ꝛ persona que nondũ est re aliqua vti nõ potest.ff.de iure codi.l.qdam referũt.extra de eccle. edi.c. ad audiẽtiã.ij. sicut q; in rerum natura non est in stipulationem deduci nõ potest.insti.de inuti.stipu.circa ꝓin.ꝛ per alia que diri in.c.cũ inter nõnullos.

Persona que nõ est re aliqua vti nõ ꝑt.

e ¶ Per hoc tamen.scz q; habet facultatem illum exercendi.

f ¶ Nisi in potentia. talis potẽtia alꝫ appellatur aptitudo. extra de bapti.maiores.§. ceterum. sicut de iustitia inq̃tum est humana creatura dicitur q; est constans et perpetua voluntas : in potentia videlicet vel aptitudine: quia in actu frequenter est contrarium.ff. de iusti. ꝛ iure.l.iustitia. Et de matrimonio quod est coniunctio maris et femine individuam vite consuetudinẽ retinens: scilicet aptitudine vel proposito: licet non actu. insti. de iure perso. circa ꝓinc.xxvij.q.vij.§. j.ꝛ de possessione momentanea. C. de momen. pos.l.j. qui legitimam personam.l.momentanee.

Mꝛimonij diffinitio.

g ¶ Non existit. opus est facto. quod quidem sola volũtas vel facultas non inducit sed operatio facti. ff. de consti. pecu. l. promissorum. §. cõstituto. qui. mo. pig. vel hypo. sol. l. ſicut. §. ſi voluntate. de re iudica. l. iiij. §. ait prætor. de pigno. acti. l. non est mirũ. extra de offi. ordi. pastoralis. §. vlti. vt lit. non contesta. quoniam. §. in aliis. cum ibi no. de eo qui mit. in posse. c. j. in fi. de hoc de re iudi. cum aliquibus.

b ¶ In fieri. id est exercitio ipso facti.

i ¶ Potest dici. quia actus aliquis anteq̃ completus sit esse complete dici non potest: sicut de illo qui est in via eundi ad sanctum Jacobum dici non potest q; iuerit donec intentionẽ suã compleuerit. arg. ad hoc ff. de cõdi. ob cau. l. si pecuniã. de verbo. obli. l. si ita stipulatus essem.

de fur. siue igitur. insti. de obli. que ex delic. nascũ. §. manifestus. C. de postlim. here. instituen. l. penul. ad silleya. l. pe.

a ¶ Jn fieri. expone. vt. s. prori.

b ¶ De actu. scz inchoato.

c ¶ Jn fieri. scilicet completo.

d ¶ Jn rerũ natura. hoc referri ad preteritum et futurum potest.

e ¶ Jn mẽoria. s. pteriti.

f ¶ Vel apprehẽsione. s. futuri.

g ¶ Haberi. scz de pñti.

h ¶ Momẽtaneus. i. per momẽtũ duras. ar. C. si de momen. pos. fue. appellatũ. l. j. q legi. personam rc. l. momentanee.

i ¶ Jnstantaneũ. id est in instanti faciendus.

k ¶ Percipi põt. si. ff. de solu. ratũ. rem rataz haberi. l. q̃ el. §. iulian⁹. cẽ de dona. apostolice.

l ¶ Pro tunc. s. presenti.

m ¶ Cũ fit. põt dici actũ cũ statim vel in momento esse desinat. arg. ad h ff. de condi. ob cau. l. qui se. ij. rñso. de dona. inter vir z vxo. l. ij. §. vlti. de iure do. l. licet. §. q̃tiens. de solu. l. si pecunias.

n ¶ Haberi. cum effectu intelligit. ff. de vb. signi. l. nomen. §. hẽ. imo alẽ hẽre tale in momẽto habẽs desinere esset derisorij. ar. ff. de iure do. l. cũ post. §. gener. cũ ibi not. z de le. j. l. legato gñaliz.

o ¶ Nõ habeẽ. illud enim põt iã facũ est cũ in istãti nõ sit de presẽti non habeẽ: qz se non põt habere ad esse vel non esse psens. ar. ff. si cer. pe. cuz ad pñs. de iniusto. testa. l. cum scõo. insti. de ver. obli. §. cõditiones. z qõ iam factum est pro nõ facto haberi nõ potest. ff.

q̃ sit in fieri[a] dici possit. qõ eñ de actu[b] qui est in fieri[c] pteritꝫ vel futurũ est: iã nõ est in rerũ[d] natura: sed i[e] memoria vel[f] apprehẽsione tiñ est: q̃re nisi put i memoria vel apphẽsione tiñ est haberi[g] neq̃z põt. Q̃ autẽ in pñti fit momentaneum[h] vel istãtaneũ[i] est: qõ vtiqz magis itellectu q̃z sensu pcipi potest[k]: vñ nec põt haberi pro tũc: nisi p momẽto illo seu instanti in q̃ cũ fit[m] põt dici actũ post actum ꝓpletũ: lz si ex facto ipso producta res aliq̃ fuerit: res ipsa aliq̃ facta haberi[n] valeat: factũ tñ ipsum qõ iam trãsit: nisi in memoria (prout supra dictũ est) nõ habeẽ[o]. Preterea[p] si simplex vsus absqz iure vtẽdi haberi possit ab aliquo: cõstat q̃ nõ iustus esset act⁹ vtẽdi hmõi reputandus[q]: cuz ille vsus fuerit cui ius nõ cõpetebat vtendi: talis aũt vsus non iustus ad pfectionis statũ nequaq̃z ptinet: nec pfectio aliqd[r] adijcit: lz sibi repugnare posit[s] ac detrahere[t] noscit manifeste. Q̃ aũt vsum nõ iustũ cõditor[u] canonis fratrib⁹ ipsis itellexerit reseruare: neq̃z dz aliquis sapiẽs estimare[v]: imo q̃ de iusto[w] intellexerit ex eo põt euidẽti⁹ apparere quod in eadẽ ordinatione curauit adijcere q̃ illarũ rerũ dũtaxat in se z ecclesiam romanã recipiebat nõium quarũ vsum facti licceret[x] habere fratrib⁹ seu ordi-

ni antedictis: subiũgens[a] nihilominus q̃ nõ rerum[b] oim vsuz habere debeãt fratres ipsi: quantuz autẽ ad vsum facti simplicẽ absq̃z omni iure vtẽdi attinet nulla rez quo ad fratres differẽtia ẽ censenda: sic enim vti de facto[c] possunt ꝓhibitis vt pmissis[d]: q̃re pmissa rerũ distinctio[e] ad illũ vsuz facti poti⁹[f] est referẽda: pro quo ipsis cõpetit fratrib⁹ ius[g] vtendi. qua rũdã[h] eñ rerũ vsus fratrib⁹ ipsis ꝓhibitus noscit: z quarũdã[i] permissus: ex quo sequit q̃ vsus facti de quo ordinatio[k] loquit[l] de tali[m] itelligi debeat qui iustus sit: id est[n] pro quo cõpetat ius vtẽdi z hoc conditor ipse[o] canonis exprimit euidẽter: cum i eadez ordinatione adiecerit q̃ moderatus[p] vsus in expressis[q] prius reb⁹ ipsis fratrib⁹ est cõcessus[r]. Preterea[s] si in rebus cõsumptibilib⁹ possit vsus ꝓstitui vel haberi: nequaq̃z simpler[t] nec a rei substantia: proprietate: seu dñio separatus vsus hmõi posset[u] dici: cum per talem vsum id est vtendi actuz z in ipso actu: z cũ ipso actu res consumat hmõi: ac in ipsi⁹ rei exerceat substãtia: nec sine rei ipsius consumptiõe esse[v] valeat vsus talis: ex q̃ pts q̃ vsus talis nec simplex nec separat[w] a dominio potest dici.

¶ Rursus[x] nedũ fratrib⁹ ipsis ordinatio[y] predicta nõ profuit: sed

z ¶ Liceret. id est licitum esset. per hoc excludens vsum non iustum. arg. xxiij. q. iij. c. qd dicam. xxiij. q. vij. c. j. ff. de condi. insti. l. filius.

a ¶ Subiũges. d. c. crijt. §. preterea loca.

b ¶ Non rerum. omniũ: puta pecunie.

c ¶ De facto. ex quo supponit absq̃ omni iure.

d ¶ Ut permissis. in quibus censetur vsus non iustus ex quo est absq̃ iure vtendi: vt. s.

e ¶ Rerũ. quarum vsum licet vel non licet habere fratribus ipsis.

f ¶ Distinctio. facta per papam Nicolaum.

g ¶ Poti⁹ est referenda. Si q̃ras quare hoc? rñ. q̃ ad illuz relata magis iuri communi cõuenit: z per ꝓsequẽs rei agẽde vtilioz est: q̃re ipa potiꝰ est suscipiẽda. arg. ff. de reg. iur. l. quotiẽs idẽ ser. mo. z minus per hoc hz inigtatis q̃re potius est eligẽda. arg. eo. ti. l. quotiens nihil. nã vba sunt in dubio interptãda vt iuri cõi nõ obuient. arg. extra de rescrip. cauſam que. de cõsu. cuz dilect⁹. z (qõ plus est) verba ad extraneũ sensum trahenda sunt vbi res de qua agit aliter salua esse non posset. C. de libe. pretel. iiij. z not. extra de vbo. signi. c. intelligentia.

b ¶ Jus vtendi. saltem personale.

Verba ad extraneũ sensum trahunt.

Nunc z nil aliud de rẽpore ꝑstat haberi.

p ¶ Preterea. adhuc probare nititur simplicem vsum facti sine aliquo iure non posse subsistere.

q ¶ Reputãdus. hoc probatur clare per ea que dixi in decre. cum inter nõnullos. in glo. sed vnde.

r ¶ Nequaq̃ pertinet. cũ perfecti sit nulli nocere qõ faceret vsum nõ iustum habendo: oibus autem velle prodesse. ar. xiij. q. v. c. deniqz.

s ¶ Aliqd adijcit. cũ ad pfectũ spectet oia cõtinere. xiij. q. j. §. j.

t ¶ Detrahere nosc̃ꝰ. qz cũ pfecti sit (vt dixi) nihil etiaz iuste habere velle: sed oia contẽnere: iniustum vsum habẽdo se in repugnantiã deducit. arg. C. de mune. pat. l. professio. lib. x. ff. de vaca. munerũ. l. in bonoribus. §. philosophis. de varijs z extraor. cogni. l. j. §. z anphilosophis. xij. q. j. c. gloria episcopi. in ver. socrates.

v ¶ Conditor canonis. scz Nicolaus.

w ¶ Estimare. cum eñ ipse sit xpi vicarius. de trãsla. epis. c. quãto. de re iudi. ad aplice. §. nos. li. vi. z ler alata in terris. in cor. auc. de consue. circa fi. col. iiij. nihil iniustũ in dubio pmittere videt. arg. xxi. di. c. nũc aũt. xl. dist. c. nõ nos. cũ ipsemet ꝓfiteat se velle obtinere q̃ sue volunteges. in cor. auc. de iudi. §. oĩe. col. vj. nec vult a iuris tramite declinare. extra de ꝓba. licet. §. j. z arg. de excep. c. cuz inter. z ne als iniustitia vel iniuria oriatur vnde iura nasci debent. C. vnde vi. l. meminerint. extra de accu. l. qualiter. z ne sua constitutio aliqd imperfectũ aliquid ve minus tum cõtinere dicatur. cõtra. l. si quis seruũ. C. qui imili. nõ pos. lib. xij. de bis gbus vt indig. l. cũ silleyanũ. cũ z ipsa sua rescripta contra ius elicita precipiat ab omnib⁹ refutari. C. de preci. impe. offe. l. rescripta. xxv. q. ij. c. nec dãnosa. z. c. sequẽ. imo auferenda sunt de manibus portantis z principi referenda. C. de paga. sacrifi. z re. eo. l. sicut.

x ¶ Quarundam enim rerum. vt pecunie.

y ¶ Quarundam. vt duarum tunicarum breuium z similiuz: vt in. d. c. exijt. §. licet autem.

z ¶ Ex quo. scilicet quia quarundam rerum vsus est prohibitus: z quarundam permissus.

a ¶ Ordinatio. scz Nicolai.

b ¶ Loquitur. s. ipse Nicolaus per ordinationem: nam ipsa ordinatio cum de se sit inanimata non loquitur. sm enim modum loquendi scriptura loqui dicitur. i. deus vel homo per scripturam. C. de fum. trinit. epistola/inter claras. circa ꝓin. z ibi no.

c ¶ De tali. scilicet vsu.

d ¶ Id est. congrua est hec expositio cum sine iure vtendi omnis vsus iniustus censeatur: vt. s. z plene probaui in. c. cuz inter nonnullos. ad quod super hoc te remisi.

e ¶ Ipse. scz Nicolaus.

f ¶ Moderatus vsus. per hoc denotare volens vsum cõpetere cũ iure in rebus permissis: cum moderatio a iure ꝓximi dicatur: vt i ꝓoe. decre. z de verbo. signi. c. vlti. z arg. C. vnde vi. l. j. ff. de testi. l. j.

g ¶ Expressis prius. d. c. exijt. §. in alio. z. §. quia vero.

h ¶ Est concessus. ex hoc concluditur manifeste vsum competere cum iure vtendi prouenienti ex concessione principis tale ius inducentis. arg. viij. dist. quo iure. ff. de iniur. l. iniuriarum. §. j.

i ¶ Preterea. adhuc probat in rebus cõsumptibilibus simplicẽ vsum non cadere.

k ¶ Simpler. scz ab omni iure.

l ¶ Posset dici. ratio est que sequitur rc.

m ¶ Esse valeat. hoc. §. pluries probatum est quare nõ est iterandũ.

n ¶ Nec separatus a dominio. cum habens in talibus rebus vsum habere dicatur dominium: vt. s. pluries probaui.

b ¶ Rursus. septima pars.

c ¶ Ordinatio predicta. scz Nicolai.

Scriptura loquit. vt.

Mater est a honorãda

¶ Honori. qui seruandus est. cum enim ex precepto xpristi matri carnali sit honor exhibendus z etiam ex iuris dispositiõe. ff. de obse. a li. l. j. §. j. z. l. liberto. cuz si. multis. multoforcius matri spirituali qualis est ecclesia romana mater omnium fidelium z magistra. xij. dist. c. non decet. extra de summa trini. damnamus. ad fi. de foro competẽ. c. vlti.

Honor est diuitijs ꝓferendus.

ij. q. vj. c. ad romanã. ij. z de tali honore dici cõsueuit q̃ est quibuscũq̃z diuitijs preferendus. ff. si quis omis. cau. testa. l. iulianus. z arg. ff. de auro z argen. leg. l. vestis. §. muliebria.

b ¶ Nõ leuiter. quasi dicat imo grauiter.

c ¶ Foro ecclesiastico. s. contra clericũ vel laycuz ꝓponit absq̃ omni iure. ecclesiastico spirituali vel ei annexo. extra de iudi. quanto. vel als tẽporali iurisditioni ecclesie subditum. de foro compe. licet. cum si.

Actor foꝛ rei seq̃ dꝫ.

d ¶ Seculari. cui cum rei sunt subditi actoꝛ eoꝝ eoꝝm sequi tenetur. de foro cõpet. c. si clericus. ri. q. j. experiente. C. de iurisdi. om. iudi. l. in criminali. cum si.

Judices pedanei q̃ sunt.

e ¶ Pedaneis iudicib⁹. quales sunt qui bumiliora et viliora negocia discepant. C. de peda. iudi. per totum. z mariti me in. l. vlt.

f ¶ Paruis. parue dici possunt respectu habito ad qualitatez potentis. arg. ff. de iudi. l. fed et si susceperit. §. fed propones. extra de symo. z si questiones. z plene diri in. c. execrabilis.

g ¶ Vilibus. hic videre potes quod no. in cor. auten. de manda. ꝓin. §. si tibi. colla. iij.

Eps nõ sit litigiosus. Verecundia est laudanda.

b ¶ Continue litigare. quasi dicat certe detrahitur. cũ eps se litigiosuz non debeat exhibere: cum ex hoc ordinari etiam prohibeatur. xl. dist. §. j. z. c. j. z seruum dei litigare non deceat: quare dicitur q̃ verecundia nõ est vituperanda: sed laudanda. ff. de tribu. actio. l. illud. §. quid tñ. de aliena. iudici. l. item si res. §. potest. Jn hoc autem potissime detrahitur: cum ecclesia litigando partem cum alio faciens habeat ad presentiam iudicis infimi venire. C. de epis. z cle. l. iubemus. z ipsa sit illa ad quam vndecunq̃z omnis oppressus recursum habiturus est vt ad matrem. ij. q. vj. c. ad romanam. z. c. omnis oppressus.

i ¶ Hoc autem. scz litigare etiam coram pedaneis iudicibus.

k ¶ Notum. quod probatione non eget. ij. q. j. de manifesta. extra de iureiur. ad nostram. C. de accusa. ea quidez.

l ¶ Retentionis. scz facte per Nicolaum papam.

m ¶ Agitentur. id est agitari habeant coram certis iudicibus vel conseruatoribus deputatis.

n ¶ Verare indebite. quod per ecclesiam alijs prohibetur. de rescript. nõnulli. z. c. q̃ nõnulli. cum si. ergo ab hoc dꝫ ecclesia abstineri. extra de natis ex libe. ven. c. j. arg. ff. de fideiuss. l. tutor. si seruitus vẽdicet. in l. altius. de cõdi. inde. l. frater a fratre. xj. q. j. siluester. xxv. dist. c. vlti.

o ¶ Bonorum premissorum. quorum dominium fuit ecclesie romane per Nicolaum papam retentum.

p ¶ Nec seruetur. quare ex hoc dici posset aliqualiter abrogata. arg. iiij. dist. §. leges. z ar. eo. que no. in si. in cor. auten. de man. ꝓin. §. patrocinio. col. iij. de tabel. §. illud quoq̃. col. iiij. Vel dic q̃ potestas licita per priuilegiũ illud procuratoribus concessa per eos abutentes illo non fuit seruata: quare per hoc priuilegium amittere debuerunt. lxxv. iiij. dist. c. vbi ista. xj. q. iiij. priuilegium. extra de priui. tuarum.

q ¶ Que oia. s. litigare z per priuilegium alios vexare debite: vt. s.

r ¶ Notam. id est diffamationem.

s ¶ Jniuriam. que potest dici insurgere hoc casu ex indebita pretertu priuilegij facta de aliquo veratione. arg. extra de so. compe. c. nullus.

Copulat z v coniungit diuersa.

t ¶ Antedicta. scz predicti dominij retentiua.

v ¶ Et rectoribus. quocunq̃z nomine censeantur. arg. j. q. iij. saluator. z per istam copulatiuam z videtur hic innui q̃ simplices ecclesiarum rectores non dicantur prelati. cum de sui natura copula coniungat diuersa. ff. de leg. iij. l. ea tamen adiectio. Sed de hoc dic vt not. extra de iudi. decernimus. de offi. ordi. c. cum ab ecclesiarum. z hoc verbũ prelatis denotat ecclesie prelatos maiores. ar. d. c. decernimus.

p ¶ Et molesta. quare ex hoc merito tollenda. ar. xiij. di. c. erit autẽ ler.

y ¶ Premissis. scz prelatis z rectoribus.

z ¶ Opponere. scz litigando.

a ¶ Jpsorum. scz prelatorum z rectorum.

b ¶ Caput noscitur. xij. distin. c. non decet.

c ¶ Et magistra. extra de primile. antiqua.

d ¶ Litigare. certe negari non potest quin hoc eis sit graue cuz ecclesia personam parentis repsentãs sancta et honesta semper videri debeat prelatis et rectoribus. argu. ff. de obseq. a libe. l. liberto.

e ¶ Cedere iuri suo. qõ esset contra. l. illud. ff. de peti. here.

f ¶ Hoc tamen. scilz litigare vel iuri suo cedere.

g ¶ Illos. scilicet prelatos z rectores.

b ¶ Predictis. scz prelatis z rectoribus.

i ¶ Jniurij. id est iniurio si seu contumelioſi. arg. ff. de iniur. l. item apud. §. cõuitij. cũ similibus.

k ¶ Jnsinuatio. i. patefactio z assertio. simile extra de ap. ex sinuatiõe.

l ¶ Facta sua. scilz conniciosa seu iniuriosa vel alijs vexationem inducentia: vt. s.

m ¶ Defendere. z male: quia per alium talia facere perinde est ac si faceret per seipsos. argu. ff. de vi z vi arma. l. j. §. j. ☜

n ¶ Mos itaq̃. viij. pars.

o ¶ Colere. per approbationem: veritati enim manifeste cedit opinio. viij. dist. c. veritate. extra de purga. vulga. c. significantibus. ff. quãdo acti. de pecu. est anna. l. quesitum. als est. §. vlti. l. j. cum simi. z hoc verum nisi vbi inducitur ꝓsumptio iuris z de iure vel fictio quia illi habet precise stari. no. de spon. is qui. ff. quod met. cau. l. vlti. C. de ꝓba. l. fine possidetis. l. dist. c. ferrum.

Veritas ꝓfertur opinioni.

p ¶ Illius. scilicet dei.

q ¶ Veritas. subaudi esse.

r ¶ Noscitur. vnde vere dicit via: veritas z vita. via in exemplo nõ errans: veritas in promisso non fallens: vita in premiõ. f. eterno nõ moriens. de pe. dist. ij. c. si enim inquit. versi. qui dicit. xj. q. iij. extimant. z c. imperatores. no. de hoc in cor. auc. de fide instru. circa ꝓinc. coll. vj.

Deꝰ ẽ via veritas et vita.

s ¶ Licet immeriti. hoc dicit propter humilitatem vel propter pronitatem humane nature ad peccandum. xij. q. j. omnis etas. in cor. auc. de mona. §. si quis igitur. circa fi. coll. j. als nullus cum sanctum dubitet quem aper tante dignitatis attollit. xj. dist. non nos.

Natura humana ꝓna ẽad peccandum.

t ¶ Teneamus in terris. simile extra de transla. epis. c. quanto. vt eccle. benefi. c. j. de re iudi. ad apostolice. §. nos autem. lib. vi.

v ¶ Obseruari. C. plus valere quod agitur. per totum. z dixi. s. cod. §. in ver. colere.

r ¶ Premissis. s. in hac decre. recitatis.

y ¶ Adductis. per hũc modũ hois actus ad finem psperũ deducitur. ar. C. de legi. humanũ. de repu. l. dubiũ non est. xj. q. iij. c. summopere.

z ¶ Diligenti. Simile. C. ne filius pro patre. auc. habita. qz qõ a pluribus queritur facilius inuenitur. xx. distin. c. in quibus. C. de inge. manu. l. si auiam. de fideicõ. li. l. vlti. ff. de bono. pos. in bonorum. cum si.

a ¶ Dicti ordinis. scz fratrum minorum.

b ¶ Non verbis tantum. ad hoc facit. xvj. q. j. si cupis. C. de epis. z cle. l. decernimus.

c ¶ Simulatis actibus. Simulatio hic in malam partez sumitur. quare infra peruersa appellatur: als in bonam accipitur. siper quo videtur quod no. de his que vi metusue cau. fiunt. c. i. ad tales autẽ actus dominus respectum non habet. coz enim sincerum non manum interrogat. xiij. q. v. c. si quid inuenisti. z plus respicit cogitationes q̃m actus.

Simulatio est z bona z mala. Deꝰ interrogat coz z nõ manũ.

d ¶ Operibus claris. quasi dicat patentibus non occultis ad instar

Xpi opera fuerunt patentia.

operum xpi quẽpatentia nõ clandestina fuerunt: iurta per eum dicta. Ego palã locutus sum mũdo ꝛc.ꝛ iurta id. Qui male agit odit lucẽ. ꝛ arg.ad hoc.ff.de admi.tu.l.nõ existimo.de ritu nupt.l.vlti.C.de repu.l.vxor.cũ similibus. Vel dic claris.i.non implicitis sed explicitis: non obfuscatis sed dilucidis.claritas enim in agibilibus a iure approbatur.ff.de insti.actio.l. sed ꝛ si.§.proscribere.in cor.autent.de testamen. imperfec.§.nos igitur. colla.viij.

a Veritate suffultis.q.d.non fictione vel simulatione.simulata enim ꝓ infectis habenda sunt.

b Honori.De tali honore scribit q̃ preferendus est honor proprius alieno.ff.man.l. qultus mutius.de pcura.l.quoia.ꝛ arg.extra de vsupal.c.nisi.xij.q.j.c.nolo.

c Obnubilari.i. obfuscari:quasi tenebrosi fumi caligine.de here.ca. nolentes.cle.pape.v.

d Peruerse simulationi. Vic potest dicere vt dixi.§.in verbo simulatis actibus.

Pelle sub agnina latitat mens sepe lupla.

e Officit.vtpote in bis sub agni specie lupũ gerẽtib9.ar. extra de here. c.vt officiũ.§.i. lib.vi.

f Scandali materiam. que vitanda est.extra de prescrip.c.nibil.de noui ope.nuncia.c. cum ex iuncto.cuz similibus.

g Cõsentiret. iurta id: Error cui nõ resistit approbari videtur. Et cõsentire videt erranti qui ad resecanda q̃e corrigi debent non occurrit. lxxxiij.dist.error.ꝛ.c.cõsentire.ꝛ ar.extra.de here.c.ij.

b Rectorum.qui ob premissa molestabantur ꝛ grauabãtur vt i parte precedenti dicitur.

i Pallio.i.velamento.arg.C.de postulan.l.velamẽto.

k Verbalis.quasi dicat nõ i effectu realis.

l Nudi.i.ab omni emolumento denudati.

m Enigmatici.quasi dicat sine fructu subsistentis.

n Infici.scz ẽtum in eis est er suis actibus simulatis. alꝫ enim vere loquẽdo ipsa bona de se infecta dici nõ possunt.

o Alimẽtum.i.nutrimentum.

p Quãta procedunt.que colligi possunt.ſ.prori.§.

q Ministrare.quod potius tenemur vitare.arg.de offi.ordi.irrefragabili.de accu.qualiter.cum similibus.

r De fratrũ. Quid operetur hec clausula:dixi i.c.erecrabilis.

s In posterum. Per hoc videt q̃ in collatis ante hãc cõstitutionem nibil per eam quo ad dñm retentionem immutetur.naz ꝛ statuẽdo super futuris preterita pristine dispositioni reliquisse videtur. arg.i lib. feu.de feu.cogni.cẽca fi.ꝛ arg.extra de presump.nõne.de decimis.ad audiẽtiam.C.de cadu.tol.l.j.§.finautem ad deficiẽtis.

t Conferentur. Titulo donationis vel legati quod donationem sapit.ff.de leg.ij.l.legatum.

v Offerent.simplici oblatione q̃ consueuit in ecclesia potissime fieri.

x Quomodolibet. Puta per speciem aliquam vel modum supreme voluntatis vel inter vinos.

y Exceptis.ponit exceptionẽ de multis rebus a statuto qõ.ſ.sequit.

z Ecclesijs.ecclesia in iure multipliciter sumitur . super quo vide qõ no.per Ber.extra.ne prela.vices suas.c.vlti.

Oratoria an liceat vnicuiq; habere.

a Oratorijs. Talia oratoria non sacra tamen ad deuotionẽ vnicuiqz fidelium licet habere de iure communi.sacra autem non sine consensu episcopi.de cõse.distin.j.c.vnicuiqz. ꝛ.c.nemo.xvij.q.ij.c. quidam. in co.aut.vt nullus fabricet orato.domũ.ſ.sancimus igitur.colla.v. Sicut ꝛ quilibet ꝓinatus potest domum certam deputare ꝓo colligẽdis pauperibus:non tamen q̃ per hoc dicatur locus religiosus.extra de religio.domi.c.ad hec.vbi de hoc per Jnno. Et hospitali futuro religioso certa dos assignanda est sicut ecclesie.no.per Jnno.extra.de restitu.spolia.cum ad sedem.

b Officinis.i.locis iurta morẽ religiõis sic appellatis vt sacristia/rectoriũ/lauacrum pedum/ꝛ similia sic dicta:q̃ ad certos actus sunt deputata.arg.ff.de vsufru.l.si cuius.§.vlti.alꝫ est sub lege equissimũ. ꝛ de auro ꝛ argen.le.l.pediculis.§.argento.ꝛ tribus.§.sequen. cuz si.

c Dedicatis.hoc verbũ referri potest ad oĩa precedẽtia vel primaria vasa/libros/ꝛ vestimenta:ꝛ relatum ad oĩa denotat q̃ nõ tñ ecclesie oratoria de qb9 non est dubiũ:ſz ꝛ officina ꝛ habitationes sunt ꝓ diuinis officijs large dedicata: quasi sine illis commode diuinis opa dari nõ possit.arg.j.q.j.si qs obiecerit. ꝛ dic ꝺdicatis ſcz iam vel dedicandis in futurũ.

d Ad ipsos.scz fratres vel ordinem.

e Ad que. scz ecclesias ꝛ alia.§.prori. expressa.

f Adeo.i.intantum.

g Supradicta.§. pri. §.et in aliis precedentibus.§.ratio autẽ quare ad illa ꝺdicta incõuenientia non extendũt:q̃ cum talia sũt deputata ad vsus cõmunes ſeruitꝫ diuini: nullus in eis cõtendere potest ſz singulariter habere vsum facti: nec pro illo in iudicio contendere:nec aliũ vexare.arg. insti.de rerũ diui.§.vniuersitatis.C.qñ ꝛ quibus quarta pars.l.j.ll. xj.xij.q.ij.c.g mammit titur.

b Propter qõ.ſ. quia ad illa se ꝺdicta incõuenientia nõ extendunt.

i Nolumus.No.principis constitutionẽ editã ex certa ratione seu causa non esse extendendam ad illa in quibus cessat illa ratio siue causa. cum defectus causę constitutionem cessare faciat.ff.de iure patronа.l. adigere.§.quis.lxiij.dist.§.bis omnibus. Et rationis dissimilitudo dissimilia iura induci facit.ff.de successori.edi.l.j.§.largitus.C.de codicil.l.vlti.de transac.l.interpositas.qui potiores in pigno.habean.l. assiduis.in fi.

Jura dissimilia ratione dissimilitudinis distinguuntur inducit.

k Ordinationis predicte.scz facte per Nicolaum.d.c.erijt.

l Quo ad hoc.scz acquisitionem iuris vel dominij.

m Ordinationes.scz nicolai ꝛ aliorum predecessorum.

n Per hec aũt. Modificat vel declarat ꝓmissa. Et ꝛpone ꝓ hoc:scilz q̃ in talibus ꝓhibemus ius aliq̃ vel oĩum romane ecclesie acquiri.

o Ordinationibus.retinentibus romane ecclesie dñiuz: vsu facti fratribus reseruato in rebus talibus.

p Predictis.scz ordini vel fratribus minoribus obuenientibus.

q Ecclesiam.scz romanam.

r Quomodolibet.cum sic indefinite loquatur intelligã qualitercũq; vel ex pactione vel ex vltima voluntate.

s Eidem.scz romane ecclesie.

t Expressius.i.expresse vel expressius q̃ ante.

v Priuilegium. De quo fit mentio in parte precedenti.

x Hec seruatur.hic dic vt ſuper hoc dixi in parte precedenti.

y Onerosum.ꝛ super hoc dic vt in parte precedenti dixi.

z Inhibemus.talis districta inhibitio in contẽptorem vtpote peccatem penam inducit.iiij.dist.§.vlti.ꝛ alꝫ sepe dixi.

a Deinceps.ad preterita ergo non refertur quod sequitur.

b Recipiendis.a sponte soluere vel tradere ea volentibus extra iudicium vt differat a sequentibus.

c Petendis.in iudicio er parte actoris.

d Ertorquẽdis.ab inuito.ff.de leg.iij.l.fideicõmissa.§.ſi.rem.

e Defendendis.ex parte rea.

f Administrandis.extra iudiciuz.

g Quisq̃.laycus/clericus/religiosus/ob verbum istud indefinitũ. arg.ff.de here.insti.l.hoc articulo.cum ſi.

b Romane ecclesie.alterius ergo ecclesie non prohibetur nosari vel cõstitui procurator.arg.ff.de iudi.cũ pretor.extra de presump.nonne.

Cuiusius.

a Cuiusuis priuilegij.scz undum concessi.

b Quomodolibet.puta litteras vel iudices impetrãdo.

c Decernentes.tale decretum ligat manus cuiuscũq; etiam ignorantis.de preben.postq̃.c.dudum.lib.vj.cũ ſi.

d Non obstãtibus. No. successores renocare:maxime ex causa priuilegia per suos antecessores ꝛcessa:qz nõ ħz imperiuz par in paré.ff.ad trebel.l.a quo.§.tempe stiuũ. extra de elec. inotuit.siste buic de excef.ꝓla.cũ ex eo.lib.vj.de penі.cupiétes. in ſi. de penі.c.abusionib9. de sen. excõ. frequentibus. i ſi. clemen.v.

e Per hoc autẽ. nona pars.ptestat de ꝛsernãdis priuilegijs alijs.

f Premissa. q̃ colligi pñt ex parte precedenti.

g Et ista tangẽtia. per hoc vꝺ q̃ priuilegiuz renocatũ q̃ ad certa princi palia renocatuz censeat quo ad alia dependentia ex eisdẽ.argu.ff. de fun. istru.l. fundi istro.§.ſi. cum ibi no. Jenze.

Diuisio tertualis.

Am inter nonnullos. Hãc ẽcre. diuidet duas partes. Jn prima enim ptinax assertio q̃ xpus ꝛ eius apostoli i speciali vel cõi aliquid non habuerunt erronea ꝛ hereticа declarat. Jn secunda parte ptinax affirmatio q̃ xpus ꝛ apostoli in bis que tenuerunt ius nõ habuerũt erronea iudicat ibi: rursus ꝛc.

Affirmati nã gemina negatio ponit.

b Nõnullos. Vbi due negationes simul iuncte equipollent affirmati ue.ff.de verb.sig.l.duobus. vt ꝛ alꝫ.ff.de col.bo.l.nõnunq̃.de fun.in nulli.de sen.excõ.solet.li.vj.expone igit nõnullos.i.aliquos.quãdoq; tñ cõtingit q̃ due negationes nõ affirmãt ſz vna habet ꝓ superflua: ꝛ ideo alia negatio remanet in suo effectu vbi mens eius qõ agitur alꝫ salua esse nõ posset.ff.de ver.obli.l.j.§.ſi qs.de acq.pos.l.q pignoris. de dã.infec.l.fluminũ.§.j.in cor.auf.de here.ꝛ fal.§.inordinatũ. colt. j.de bis q ingredi.ad appel.§.si vero col.v.C.de ser.fugi.l.i.cum ſi.

i Scholasticos.a schola dictos.arg.C.de offi.magi.offi.scholarum. de priui.schola.l.ij.ꝛ.iij.lib.x.de ipsis etiã signãter dicit qz anoze sciẽtie consequẽde dubitare de multis cõsueuerũt ꝓ modũ disputationis per quam veritas elucescit frequenter.ff.de mune. ꝛ bo.l. munerũ.§. mixtio.ꝛ in extrauagan.qz nõnunq̃.§.nos aũt. Jdẽ tamẽ dicas ſi in ter alios cõtingeret id quod sequitur in dubium reuocari: cum Iomnibus ſit eadem ratio.ꝛ ad hoc adde quod dixi.d.c.qz nõnunq̃.§.nos autem.in verbo scholastice.

Veritas ꝓ disputatio nẽ elucescit

k Pertinaciter.istud verbũ in maluz sonat.sicut alibi. de sum.tri.c. fidei.§.porro.de vsur.c.ex grauі.§.sane.cle.v.C.de 2du.ꝛ procu.predi.fisc.ꝛ domus augu.l.conductores.lib.xj. Statia cuius hic quero quis dicatur pertinaciter aliquid affirmare/asserere/defendere/velte nere:qz de bis verbis ſit bic mentio ꝛ in dictis iuribus. Ad hoc breuiter potest dici q̃ qui correctionem paratus est ſuscipe ꝓ tali vt censeatur hereticus nullatenus est habendus.xviij.q.j.c. hec est fides. ꝛ c.ſisma.ꝛ.q.vlti.c.dixit apostolis.ꝛ ibi no.alꝫ autem pertinax vt videtur potuerit reputari qui cõtra ꝓhibitionẽ superioris quasi ex cõtẽptu scienter vt studiose affirmat talia vel defendit : vt colligitur.xj.q. iij.excellentissimus.extra de penis.c.grauem. de cleri.excõ. ministrã. c.ij.ꝛ.c.ſi celebrat.in ſi.cum ibi no.vel qui animositate vel ausu incorrigibili ipsa defendit vel afferit.d.c.dixit apostolis.vel qui falsas opiniones signit aut sequitur cum ꝛ talis hereticus censeat.xviij.q.vlt. hereticus.vt ille qui animo superbienti dispositionem sedis apostolice articulos fidei non infringentis seruare ꝛ ei obedire contẽnit. cum peccatum ariolandi fit non obedire:ꝛ scelus ydolatrie non acquiescere:vitium paganitatis contẽnere obedire.lxxxj.distin.ſi qui sunt.viij. ꝛ per hoc moti ſpiritualiter quis precipitur.extra q fil. sint legi.c.per venerabilem.§.penul.ꝛ arg.ff.de re mili.l.ij.§.i bello. vel ille qui animo detrabenti vel irreuerenti temerarie talia defendit vel affirmat.extra de maledi.c.j.cũ ibi no.et ar.C.ſi quis impe.male. l.j.ff.de re mili.l.omne delictuz.§.qui man9. ꝛ.l.milites.§.irreuerẽs.

Pertinax qs ꝺr esse.

vt ille qui statutum summi pontificis iustum venerabiliter non recipit:sed de ipso etiam ad vnam iotam disputare contendit.xxiij.q.vlti.c.hec est fides.xv.dist.c.sancta romana.ver.itẽ opuscula beati Ieonis.cum per hoc anathema fieri iubeatur vt ibi : quod quasi separationem a deo significans.xxiij.q.vlti.c.certum est.in pertinacẽ ꝓfertur.d.c. ſi celebrat. Vel ille ptinax potest dici ſicut ꝛ obstinar qui monita ſupioris despicit. extra de re iudi.c. ad apostolice.§.sed licet.ꝛ arg. ff.de pe.l.relegati.vl'ille qui id quod per sedem apostolicam approbatũ est non admittit: vel ab ipsa reprobatum nõ repellit.xix.distin.c.romanorum.xciij.distі.c. miratus . et.d.c. hec est fides.et argu. extra de re iudi.in cauſis.C. de crimi. sacri.l.ij. de domesti. et protec.l.ſi.lib.xij. vel ille q̃ sue innitens prudẽtie contra dictum ſapientiꝭ ꝛ contra decre.extrauagantem sancta romana. ver. nonnulli. etiam ſapientioribus doctoribꝰ nõ credẽs ad semetipm ꝛ sensum ꝓprium recurrit non ad sacre ſcripture verum ſtellectum sit censenduz di uersa ꝛ aduersa etiã sentientib9 circa illud. Nos huic cõcertationi finẽ ꝓponere cupientes:assertionẽ hmõi pertinacez cum scripture sacre que in plerisqz locis

l Redẽptorẽ nostruz.siste extra de reli.ꝛ vene.san.c.gloriosus.lib.vj.

m Jesum xpm. hoc nomen est supza omne nomen in quo omne genu flectatur ꝛ flectendum est ſm apostolum ad philip.c.ij. ꝛ probatur extra de immu.eccle.c.decet domum.lib.vj.

Jesu nomẽ est sup oẽ nomen.

n Apostolos.numero duodeno contentos.extra de reliq. ꝛ venera. san.c.gloriosus.lib.vj.

o Jn speciali.ꝛ in singulari:vt quilibet possit dicere hoc meum:hoc tuum:aut hoc alterius.sic enim in speciali quid haberi dicitur.viij.distin.cum quo iure.xij.q.j.dilectissimis.insti.de rerum diui.§.singulorum.ff.eo.titu.l.j.§.hoc autem.

p Non habuisse.etiam quo ad proprietatem intellige.

q Jn communi.quasi ad ipsos vt ad vniversos non vt ad singulos spectantia.ff. de rerum diui.l.intantum.§. vniuersitatis.ff. de in ius vocan.l.sed ſi hac lege.§.qui manumittitur . alꝫ est ſub.l. patronum. xij.q.ij.§.qui manumittitur.xij.q.j.c. res ecclesie. ꝛ.c.expedit. vt per hoc videatur notari differentia inter commune ꝛ proprium ꝛ singulare:quasi per hoc innui videatur q̃ commune non ſit proprium.ꝛ hoc verum de illo quod commune est pluribus vt vniuersis : vt in dictis iuribus.sed commune pluribus vt singulis singulorũ ſici potest.arg. ff.de pecu.lega.l.dominus seruum.§.dominus. de ritu nupti.l.illud. de serui.rustico.predio.l.profunduz. de condi.insti.l.ij.cum ſi.ꝛ forte non proprie.arg.ff.de verbo.signi.l.pupillus.§.vltꝰ.de auro ꝛ argen. lega.l.quintus.§.argento.ꝛ.l.ſcribit.

r Hereticum.quasi intelligatur ſcriptura aliter q̃ spiritus ſanctus flagitat a quo ſcripta est.xxiij.q.vlti.c.hereſis.

s Sentiẽtibus.qz quot capita tot ſententie. de cõse.distin.iiij. sicut in ſacramentis.ff.de arbi.l.item si vnus.§.principaliter.Et varie sũt hominum voluntates.ff.ad trebel.qz poterat.ꝛ diuersitatẽ corporum ꝛc.ff.de li.vniuersita.l.j.extra de concef.preben. qz diuersitatem.

Voluntates sũt varie.

t Concertationi.ſi. de appel.c.concertationi.lib.vj.ꝛ in.c.antique cõ certatiom domini pape.Jo.xxij.

v Cupientes . tanq̃ illi ad quem non ad alium spectat super dubijs fidei electionem vel constitutionem facere.xxiij.q.j.quoties.ꝛ.c. hec nerabilem.§.rationibus.C.de ſumma trini.l.j.

x Pertinacem.sume verbum quod est infra deinceps erroneam ꝛc. vſqz ad.§.rursus.

Dido lre.

y Scripture sacre. de qua dubitari vel disceptari non potest an verum vel rectum existat quicquid in ea ſcriptum constiterit.ix. distinc. xcvj.distin.c.satis euidenter.no.d.c.quis nesciat.

a Ipsos. scz christum z apostolos.
b Nonnulla. expone affirmando. i. aliqua vt diri. ff. in glo. he due.
c Habuisse. non ad simplicē vsum facti tm̄ prout aliqui asserunt: sed etiam quo ad ius z proprietatem vt dicetur in glo. seq.
d Asserit. Scripture sacre assertio ista reperif in euangelio Matth. ij. cap. vbi magi obtulerunt xpo aurum/thus/ z myrrham. p quod denotat oblationis dñium fuisse questum: cum rei oblate dñium queratur ecclesie cui offert: ergo z xpo qui est ipsa ecclesia.

Ebrietus z eius discipuli aliqd habuerūt propriū.

ipsos[a] nonnulla[b] habuisse[c] asserit[d]: cōtradicat[e] expresse: ipsamq; scripturam sacram per quā vtiq; fidei orthodoxe[f] probatur[g] articuli quo[h] ad premissa fermentus[i] aperte supponat continere mēdacij[k]: ac per[l] consequens quātus[m] in ea est eius[n] in totum[o] fidem[p] euacuans[q] fidem catholicā[r] reddat[s] (eius[t] probationē[u] adimēs)

ar. de 2se. dist. j. c. ois rphianus. xvj. q. j. statuim[v]. iuncta ad hoc. l. vlti. C. de sacrosan. eccle. vbi rei legate vel donate ecclesie dominiū trāsfert vbi interuenit traditio: sicut in oblatione facta xpo cōtingit. Non obstat bis. ff. de pollicita. l. si quis rem. vbi simpler votū dominium non trāsfert: licet persona vouētis obligef: q; ibi 2sensus solū vnius. f. vouētis ab initio interuenit: vt ibi not. secus aūt in oblatione que de sui natura supponit 2sensum z offerētis z oblationē recipiētis. ar. ij. q. ij. duo sunt genera. circa fi. Item reperif Matth. viij. c. petrū apostolus domū habuisse. Itē Matth. xiij. z. xvj. c. apostolos panes habuisse. Item Matth. xvj. legif christum habuisse vestimenta dealbata z petro precepisse vt ex didragma vel stateré pro xpo daret recipientibus tributum. Ad idem. xxiij. q. vlti. tributum. per quod probatur xpm didragmatis dñium habuisse. cū enim preceperit illud dare tributū recipientibus: ergo voluit q dñium eius illozū fieret: z eius dñium ꝛrere tur: q; dare est accipientis facere. ff. de ver. obli. l. vbi autem nō apparet. ff. vlti. de 2ben. emp. z ven. l. si ita. ff. j. instī. de act. ff. cit itaq; ff. de reg. iur. l. nō videnf data. supponif ergo necessario illud dñium fuisse penes xpm: als illud trāsferri nō potuisset. ff. de acqui. re. domi. l. traditio. extra de dona. inter vir. z vxo. c. nuper. j. q. viij. c. daybertū. ff. de reg. iur. l. nemo plus iuris. z. l. nemo plus 2modi. Itē Matth. xxvij. xpm habuisse vestimēta z illa sorte fuisse diuisa. In cuāgelio matthei legitur. ix. c. q; mattheus domū habebat in qua cū xpo multi discumbebāt: cū quibus xps z sui discipuli comedebant z bibebant. Item in euangelio Mar. vj. c. scribif dñm diuisse aplis vt darent pauperibus māducare. ex quo supponif q; ipsi habebāt vnde darent: z hoc manifestius ibi declaratur ex ipsorum aplorū respōsione cū dixerunt habētes quinq; panes z duos pisces euntes emamus denarijs. cc. panes z dabimus eis māducare. ex quo euidenter datur intelligi ipsos aplos denarios habuisse: etiā quo ad q; proprietatez vel dñium. si cū ipsi se emptoros offerebant panes cū denarijs: ergo illos p precio panum dare volebāt: quorum dñium tenebātur in venditores trāsferre. Licet enī venditor dñium rei vendite trāsferre in emptorem non teneatur. ff. de 2ben. emp. l. si ita. ff. j. emptor tamē dñium precij pecuniarij trāsferre in venditorē tenetur. ff. de act. emp. z ven. l. ex empto. quare concluditur q; illius aplī dñium habuerūt: als ipsus minime trāsferre possent. Legitur etiaz Marci. viij. c. ipsos septem panes z paucos pisces habuisse. Itez legitur Matth. xvij. c. christum vestimenta dealbata habuisse. z. xxvij. c. ipsum vestimēta habuisse. Scribitur etiā Luce. ix. c. xpm dixisse apostolis date pauperib[v] manducare: z illi dixerunt non sunt nobis plus q; quiqz panes z duo pisces: nisi forte nos emam[w] in omnē hanc turbā escam: ex quo concluditur vt. ff. diri. In euangelio etiā Joannis legitur. xij. z. xiij. c. loculos habebat iudas z ea que mittebantur portabat. Item prime ad Corinth. xvi. legitur. Unusquisqz aūt nostrū apud se reponat recondens ex collectis qō ei bene placuerit: in qbus denotaf aplos aliqua habuisse. Item actuū. iiij. c. dicif q; erant illis oia cōia. Itē actuū. xx. legif Paulū dixisse argentū aurum aut vestem nullius occupauī: ipsi scitis. qm̄ ad ea que mihi opus erāt: z his qui mecū sunt ministrarūt manus iste. Ex quibus euidēter elicitur apostolos in speciali vel in cōmuni aliqua habuisse. Adhuc euidenter sic dicendū foze cōcluditur p auctoritatē Augu. dicentis. Habebat dñs loculos a fidelib[x] oblata cōservans z suotū necessitatibus z aliis indigētib[y] tribuebat: tūc primū ecclesie pecunie forma z institūta vt intelligerennus quod precepit non esse cogitandū de crastino nō ad hoc fuisse preceptum vt nihil pecunie seruaref a sanctis: sed ne deo per ista seruiatur: z per inopie timorē iustitia deseratur. sic legitur. xij. q. j. c. habebat dñs. Cuiusqdem auctoritatis z aliarū supza inductarū mens z verba nullo modo referri potest ad simplicē vsuz facti separatum z segregatuz ab omni pprietate vel dñio: z ab omni iure vtendi: pnt aliqui suo sensu ducti z fue innitentes prudentie vel potius temeritati erronee satagūt affirmare: vt colligitur ex rationibus īcōuincibilibus in decre. ad conditorē insertis. z ibi latius dixi. Et hoc luce clarius denotatur in auctoritate Augustini p dicta cuz dicit habebat dñs: intelligā habebat. f. cū effectu. hoc enim denotat verbum habere de sua ppria significatione. ff. de verb. sig. l. nomen filiaruz. §. habere. sicut z verbū prouenire. verbū capere: vt eo. titu. l. aliud est capere. z sic aliter verbuz habere in iure sumi reperiāt: hoc est de impropria sui significatione: vt colligif. ff. de verbo. sig. stipulatio ista. in prin. z. §. habere. sicut de verbo capere dici consueuit. ff. de re iudic. l. non videtur quiq; z de verbo puenire. vt no. d. l. aliud. In dubio aūt ad propriā

Uenditor domini transferre nō tenetur in emptorem. secus econuerso.

Dñiuz alicuius quaruz rerum fuisse penes xpz auctoritate diui augustini cōprobatur.

Augustini auctoritas de vbo ad vbū declaratur.

verbi significationē. non autem ad impropriam vel abusiuā sanus referendus est intellectus. ff. de leg. iij. non aliter. §. j. de verbo. signifi. l. nepos proculo. quod nō fieret si habere ad simplicē vsum facti referetur: vt in decre. ad conditorē. colligitur z ibi notaui. Et cum dicit locutus oz vel pōt exponi: id est bursas plenas. z sic exponitur istud vbuz. ff. de pecu. lega. dūs fuit cibo. §. testamēto. vt exponit loculos: id est bona vel diuitias: ita sumitur extra de depo. c. j. Oblata. hoc verbum in auctoritate positū denotat rerū oblatarū dominium in xpm fuisse trāslatū: vt. 3. pbaui. Cōseruans istud verbū ibidem subiunctū expresse cōfundere videtur opinionē asserentiū xpm: aplos habuisse aliqua tm̄ quo ad simplicē vsum facti. cōseruatio enim de se supponit 2seruati existentiā absqz vsu 2sumptibili facti: vt colligif. ff. de mino. l. z si fine. §. quesitum. C. de admi. tut. l. ler que. §. vlti. z. C. quā. decre. opus nō est. l. vlti. extra de elec. q; sepe. de offi. ordi. c. pfiti. lib. vi. xij. q. ij. c. hec huius placiti. cū si. Ipsa igitur cōseruatione durāte nullatenus pōt dici xpm oblata habuisse absqz aliquo iure vtendi dñio vel pprietate. ISta z dato q; illa habuerit vt suo tempore indigētibus largiref: interim tñ absqz omni vsu cōsumptibili vt ppria habebat. als sequeref q; suū habere dbimerinū. i. in rerū natura non existens diceref z iniustū: qō dicere nephas est: vt. j. in. §. rursus. z ibi cam. Sequeref etiā q; illa pauperib[z] erogāda de nō suo: z sic per 2se quēs de alieno elemosynā largiref. qō tū ipsius mēt dei pbibitio z iustris cōis dispositio minime patiunf. xiij. q. v. c. elemosyna. cuz multis ca. seq. z pte. j. q. i. c. nō est putāda. extra de deci. ex trāfinissa. Species enī iniusti lucri est ex alieno largiri z bñficio sibi acqrere debitorez: vt ex bis furti tenef qui ideo rem amouet vt eam alij donet. ff. de furt. l. si pignore. §. j. Ihū sensum adhuc denotāt verba auctoritatis premisse Augustini cum in ea dicif nō fuisse preceptū ne pecunia seruaref a sanctis. Per quod patet er iam dictis sanctos dei absqz vsu simplici facti posse pecuniam habere: recta tamen intentione: vt eadem auctoritate subiungitur. z. j. latius dicetur.

Elemosyna non cadit de alieno faciendā.

e Cōtradicat expresse. cum scriptura sacra asserat eos aliqua habuisse. illi autem asserant eos non habuisse: z certum est q; habere z nō habere tanq; affirmatio z negatio sibi expresse contradicunt in eod. autem. de manda. pzinci. §. fed neqz. coll. iij. ff. de institu. acti. l. sed etiam si pupillus. §. si institoria. extra de iureiuran. z si christus. z ad positionem vnius sequitur remotio alterius. ff. de bis qui sunt sui vel alie. iur. l. institu. eo. titu. in prin. de tute. ij. respon. de pe. dist. ij. c. si enim inquit. xxx. q. j. c. cum renunciatur. cum si.

f Orthodoxe. id est catholice. simile. C. de here. l. quicunqz. z. l. cogimus. cum multis si.

g Probantur articuli. vt in symbolo. credo in vnum deum. ibi: z resurrexit tertia die fm scripturas. xv. distinctio. c. canones. xxvij. q. j. c. j. cum multis ca. sequen.

b Quo ad premissa. f. q; xps z apli habuerunt aliqua i spāli vel cōi.

i Fermentuz. in malum vel in vitium fonat hoc verbum: iuxta illud apostoli in fermento veteri etc. z iuxta illud. Modicum fermenti totā massam corrumpit. ix. dist. c. si ad scripturas. iij. q. ix. c. pura.

k Mendacij. quod dicere nephas est. xxij. q. v. c. quid ergo. ir. dist. cap. quid nesciat.

l Per consequens. Sed vnde sequitur istud consequens: Dicas q; cum scriptura sacra asserat xpm z apostolos aliqua habuisse: assertio contrarium astruens er se dicit scripturam sacram mentiri. z sic p mēdacium q; ille impingit fidem eius tollit. argu. extra de verb. sig. ni. cā. rus. §. vlti. z sic fidei (si negaretur) probationem red dit dubiam: cum fides nisi per scripturam sacram probari penes homines non possit. ar. de peni. dist. iiij. c. in domo. z de conse. dist. iiij. c. ne instī.

Fides nō probat nisi p scripturam sacrā.

m Quātū in ea est. l. assertiōe. z pprie dicit quātū in ea est. nam vere scripture sacre testimonia enacuari nō pñt. ir. dist. c. palā. z. c. pceptis.

n Eius. scilicet scripture sacre.

o In totū. B dicit q; per mēdaciuz qō in scriptura reperif eius fides euacuari oz. xvi. dist. c. canones. ix. dist. c. si ad scripturas. z arg. iij. q. ir. c. pura. de cōse. dist. iij. c. non liceat. C. de vete. iur. enu. l. ij. §. eandē. ff. quē admodū. testa. apel. l. ij. §. fi. Super quo vide qō no. per Jnno. extra de here. c. fraternitatis. z de offi. dele. cū in iure. z per Acur. C. de transac. l. si ex fallis. z per Bosti. extra de fide instru. ex litteris.

p Fidem. id est auctoritatem vel approbationem. multis enim modis sumitur fides: vt no. extra de sum. trini. in rubrica.

q Euacuans. id est tollens vel subuertens.

r Fidem catholicam. que dicitur articulorū collectio. xxiij. q. j. c. hec est fides. z in symbolo Athanasij. quicunqz vult. sic no. extra de summa trini. in rubrica.

s Reddat. sume verba illa dubiam z incertam que sunt infra.

t Eius. scilicet fidei catholice.

v Probationem adimens. Ex hoc collige illud effici dubium et incertum cuius probatio adimitur. ad hoc facit. ff. de colla. bonoz. l. j. §. sed cum possint. de carbo. edic. l. iij. §. due autem. C. de possessione

de possessione. de lati. lib. tol. l. j. §. alla autē nouissimis. ff. q; metus causa. l. isti quidem. §. j.

Fides ē firmiter credenda.

a Dubiam. que simpliciter confitenda: firmiter vero credenda est. extra de sum. trini. firmiter. xxiij. dis. quādo eps. z in symbolo athanasij quicūqz vult. vnde in illa dubitans infidelis censetur. extra de here. c. dubius. quare in illa nul

lus nubere debet. xxiij. q. j. c. ante.

b Deinceps. istud verbū denotare videf q; an te hanc decre. talis assertio non esset censenda erronea vel heretica. arg. ad hoc. de sum. trini. ca. fidei. §. porro. vbi simile verbū etiā in simili materia ponif. sicut z vbuz decetero refertur ad futurum nō ad preteritum vt in proemio. vi. lib. et in proe. constitutionum clementinarum. et extra de spō. duoz. c. tuas. de here. cū xps. cū z regulariter 2stitutio nouiter edita futura nō pterita cōplectaf nisi aliud caueatur in ea. extra de cōsti. qm̄. C. de legi. l. leges z constitutiones. xxxi. dist. c. ante triēnium. In 2trariū facit verbū declaramus qō statim sequitur. qō videf iuris antiqui declaratiuū nō noui editiuum. arg. ff. de acqui. re. do. l. sicuti. §. sed si queratur. alibi reperitur. de elec. statutum. de iureurā. romani. §. verum. de re iudi. pastoralis. §. vlti. de prebē. c. si romanus. cle. v. Cum 2stitutio iuris naturalis. i. diuini. etiā ad pretorita trahatur. extra de vsu. cū tu. no. per Jnno. z Compost. extra de cōsti. c. j. z Post. e. ti. c. vlti. Maxime cū talis assertio dicatur expresse sacre scripture 3dicere. z quātum in ea est fidem catholicam dubiam z incertā reddere vt hic. sed sic sentire videtur durum: cum assertio talis q; xps z apli nihil habuerunt in speciali vel in cōi videref ante expresse comprobari per decre. mcolai. iij. exijt. §. porro. de verb. sig. lib. vi. que bilem sic afferēdi dare potuit excusanē. arg. ij. q. iij. c. paulum. extra de sen. excō. c. sacro. de elec. statuimus. in fi. li. vi. vt alis causa. pbabilis erronis litigātem excusat. ff. de leg. ij. l. qui solidum. §. etiā. ad mace. senatus. ar. C. de vete. iur. enu. l. j. §. his ita. vir. dist. c. sic cis. xx. dist. c. de libellis. xxxvij. di. §. vlti. extra de restitu. spol. litteras. §. nos aūt. no. p Petrū de sampso. de ap. vt de bitus: ad hoc prestat efficax argumētuz. xxj. q. ij. c. in ghus rebus. Quid em peccant antiquitas huius cōstitutionis inscia pristinā secuta obseruationē: nihil: vt videtur. C. de testa. Linbemus. Pro hac opi. facit qō no. alanus. extra de here. cū christus. z recitat Guil. xv. di. canones. Et 5m boc dices q; verbū declaramus expresse denotat ante hāc decre. etiam tenēdum fuisse q; xps z apostoli aliqua habuerūt: nō aūt q; aliter tenere hereticū cēseretur. z Iz in veritate sacre scripture 3tradiceret tū alia interpretatio sumenda videri potest p decre. extī ab hereti qué excusans ante hāc decre. als frustra esset hic appositū istud vbū deinceps 3 inra. xix. di. si romanor. extra de priuile. si papa. li. vi. de 2cel. prebē. c. cū ei. §. secus. cle. v. ff. de leg. i. l. si qñ. ff. de v. sig. l. alienare. z. l. vbis. viij. di. c. quo inre. vñ talis vsus sine alio iure dici nō meretur vsus Iz abusus. ar. ff. de v su z habi. l. plenum. vel vsurpatio q; de se pscriptionē impediunt. C. de aqueductu. l. diligenter. de fundo rei pnia. l. vsus aque. li. xj. xciij. dist. c. illud. xvj. q. iij. c. Iz. ef de testa. c. q; ingrediētibus. vbi de hoc. Vñ versus. Tēpus longeuū te non excusat in eunm. Cum male sis vsus q; non prescribit abusus.

Articulus nouꝰ fidei an per papaz possit fieri.

c Declaramus. collige hic principem ecclesie christiqz vicarium posse etiā super fide catholica declarationē facere. vt diri. §. in glo. tanq; pōt etiam articulum fidei facere si sumatur articulus non proprie sed large pro illo quod credere oportet: cum prius ex precepto ecclesie necessario non oporteret. ptz exemplum in hac decre. z de sum. tri. c. fidei. §. porro. ecle. v. z per aliquos inducit in exēplum Iz nō videatur mihi. ppriū. extra de here. cū christus. vbi papa interdicit mandat ne quis decetero audeat dicere christum nō esse aliquid fm q; homo. cuius 3trariū ante dicere licebat. cum non esset pbibitum fm aliquoruz opinionē que per dictū capitulū cōsunditur. sic alanū notasse ibidem recitat Guido. xv. di. c. j. Per iam dicta 3o non credas papā posse facere nouum articulum per quē nona fides inducatur. aut veritati fidei detrahat aliquid vel accrescat quo ad substantiam. xxv. q. j. c. sunt quidam. z. c. seq. z. c. si eā destruerē. z. c. que ad perpetuam.

f Edicto. per hoc verbum ptz hanc decre. continere hodie ius cōe generale. cum sit vnum de signis legis generalis. C. de legi. l. iij.

g Rursus. secunda pars.

h In posterum. hic potes recitare que dixi in parte precedenti in verbo deinceps.

l Pertinaciter. in malū sonat hoc vbū vt ptz ex bis que notaui in parte precedenti in vbo pinaciter. z colligitur. C. de here. l. ij. cū ibi no.

k Predicto. scz Iesu christo.

l His. ablatiui pluralis numeri est istud pronomen. et expone bis scilicet bonis.

m Ipsos. s. christum redemptorem z apostolos.

n Testatur. hic dicas vt notaui in parte precedenti in glo. scripture.

o Ipsis. scz que habuisse eos scriptura testatur.

p Cōpetierit. dicebant em aliqui xpm z aplos i bis q; habuerūt habuisse simplicē tantūmō vsum facti absqz dominio. p petate vsufructu z absqz iure vtendi moti potissime ex verbis decre. exijt. §. porro. de vbo. sig. lib. vi. que fuit nicolai. iij. q tū vsus vel facti. put illi intelligunt reperif nuq; absqz aliquo iure saltem personali q; competit ad vtendū licz posset reperiri absqz iure feliz tali qō

Versus.

q Ius habuerint. hoc asserere temerariū z fatuum erat. z ante hāc cōstitutionē vt colligi pōt per sane intelligentem ex auctoritatibus sacre scripture in iuribus allegatis. §. in glo. scripture.

r Que tū. f. habuisse ius vendendi: donādi z alia acquirendi.

s De premissis. f. que xps z apostoli habuisse reperiuntur.

t Testatur. scd vbi: vide qō notaui in. d. glo. scripture.

v Ipsos. scz christum z apostolos.

x Potuisse facere. scz tanq; vere suis.

y Supponit. scz scriptura sacra.

z Expresse. hic sume ifam q; est infra assertionē ipsam z. vsqz in finem decre. z verbū cum: qō sequitur est ratio declaratiōis q; infra subiūgit.

a Ipsorum. christi z apostolorum.

b Gesta. i. facta. nā ls quedā subtilis differentia notari videatur inter facta z gesta: nihil tñ inter ipsa interest. ff. de vb. sig. l. ls. z. l. labeo. §. gestum. propie autē gestum sine vbis dr vt ibi: ls per interpretationē largius sumatur. ff. de mino. l. ait pretor. z sic potest hic sumi.

Gesta z facta nō differunt.

c In primis. f. que scriptura sacra testatur xpm z apostolos habuisse.

d Nō iusta. f. vñ pōt dici. puenire vel leq ista euidēs inclusio: Nā sideo q; cū nullus rectus vel iustus vsus seu possessio possit esse nisi aut iure diuino vel humano vires sumat. xxij. q. vij. c. qcūqz. necessario concluditur omnē cuiuscūqz rei vsum iniurioſum et iniustū esse q; haberi dicif absqz aliquo iure. ff. ad. l. aql. l. §. z si quēcūqz. §. iniuriā. z de inrein. l. j. Sicut in ſili dr oē qō nō est er side. i. er 2scia pcm̄ est. de pe. di. ij. §. illō. xxviij. q. j. §. er bis. ef de pscrip. c. qm̄ oē. z qcunid a lege discrepat legi 3tiū cēsetur. C. de iure. l. celicolarū. Alege aūt z sic a iure expresse discrepat vsum m aliq; re habere sine aliq; iure cū sine iure vsus nō ipsius vtēdi sed alienus cēseat. xxiij. q. iij. c. qd dicā. scire em̄ q; cz qō suum nō est ad aliū ptinere. C. vñ vi. l. cū grebar. z ar. ff. de manumi. l. iiij. xxij. q. j. §. qbus. ver. itē pcepit. Suū aūt dici nō pōt nisi aliquo iure mediāte. ff. de v. sig. l. alienare. z. l. vbis. viij. di. c. quo inre. vñ talis vsus sine alio iure dici nō meretur vsus Iz abusus. ar. ff. de v su z habi. l. plenum. ter. de fundo rei pnia. l. vsus aque. li. xj. xciij. dist. c. illud. xvj. q. iij. c. Iz. ef de testa. c. q; ingrediētibus. vbi de hoc. Vñ versus. Tēpus longeuū te non excusat in eunm. Cum male sis vsus q; non prescribit abusus.

Usus cuiusq; rei absqz iure est abusus.

e Quod. scz includere vsum z gesta iniusta.

f Sentire. i. credere.

g Nephas est. simile. xxiij. q. v. quid ergo.

h Sacre scripture. qua clamatur voce pphetica non est inuēcta in ipso iniquitas: nec in ore eius dolus: z iustitia de celo prospexit.

i Inimicū. z sic per 2sis erroneū: cū em̄ xps sit sapiētia/veritas/iustitia/charitas/fortitudo. xj. q. iij. c. estimant. ascribere xpo vsum talē iniustum z iustitie cōtrariū: ipsum negare oz: vt ibi: z cū iniuste re aliqua vti sit pcm̄. xciij. di. dyacon. z. xiij. q. iiij. c. qd dicā. impingere xpo talem vsum est sibi pcm̄ impingere: 3 verbū pphete Esaie. iij. c. et Pecandū. ISta fm Aug. Posse peccare non est aliquid posse: immo aliqd posse est aliqd posse. de pe. di. ij. c. pncipiū. circa fi. Nā z si in quocūqz minus in xpo. de pe. di. ij. c. si em̄ inquit. Sed quid si cenſeatur q; talem vsum iniustū apostoli habuerunt: reputabitur hoc nephas vel fidei imicum: Dicas q; sic: nam vsus rerum concessus fuit per xpm aplos vt patet ex auctoritatibus inductis. 3. in glo. scripture. vnde non videtur concessisse ipm iniustum: si em̄ ipm iniustum vel illicitū reputaret: ipm cō. missoz illiciti: qō hereticum est sentire.

Peccatuz ē iniuste re aliq; vti.

k Assertionem ipsam. de qua in hoc. §. supra dictum est.

l Pertinacem. dic vt dixi. 3. in verbo pertinaciter.

a ¶ Deinceps. hic recitare potes que notaui in parte precedenti. in verbo simili deinceps.

b ¶ Declaramus. mirabile continere videt pſens ꝯstitutio in duobus. Primo in hoc q̄ dicit pticiter asserere xp̄m ⁊ apl̄os nō habuisse aliqua in speciali vel cōi hereticū ⁊ erroneum fore censendum. cum decretalis exiit. §. porro. erp̄ſe ⁊trariū innuat. dicendo q̄ abdicatio ꝓprietatis oīm rerū tā in ſpeciali q̄ in cōi propter deum sit meritoria ⁊ sancta: qō ⁊ xp̄s viā pfectiōis ostendens verbo docuit ⁊ exemplo etiam firmauit. qō apostoli inquātum fuerunt pfessores paupertatis excelse ⁊ volētes perfecte vivere per doctrine ac vite ip̄oꝝ alueos deriuauerūt: qualis em ⁊ que pertinat asserto potest dici: si asseratur q̄ cōditor canonis xp̄i vicarius asserit: certe nulla vt videtur. ar. xvi. dist. c. sancta. xix. dist. si romanoꝝ. xcij. di. c. miratus. Secundo per eādem viā in hoc q̄ in p̄senti. §. rursus. ōr q̄ ptinaciter affirmare xp̄o ⁊ apostolis non cōpetisse ius vtēdi ⁊c. nā dictus §. porro. dicere videt expresse ipsos habuisse simplicē vsum facti absq; ꝓprietate dominoꝝ: vsufructu: ⁊ absq; iure vtēdi. cū ꝓpositio absq; sicut ⁊ prepositio sine ꝓuationē induceat. arg. ff. de exercito. acti. l. i. §. si plures. de admi. tu. l. titium. de insti. acti. l. sed et si. §. cōditio. de acq. here. si quis mihi bona. §. si cōtā. cum no. in his. Ad hoc p̄t saluo meliori iudicio non improbabiliter dici q̄ abdicationē ꝓprietatis vt ne ritoriā ⁊ sanctā xp̄s verbo docuit ⁊ exemplo firmauit: ⁊ apostoli etiaꝫ volentes perfecte vivere per vite ⁊ per doctrinā alueos deriuauerunt: sez principaliter quo ad animi inordinatā affectionē: ⁊ in temporalib⁹ animi mētis implicationem. recta eſt interior abdicationis talis intentio quo ad effectum est formaliter ⁊ principaliter pfectio q̄ abiectio exterior: diuitiarum quo ad effectū non est essentialiter perfectio: ſz pfectionis est via ⁊ instrumentū vt dicit abbas moyses in collationib⁹ patrum ⁊ Augu. in lib. de moribus ecclesie. c. xxix. loquēs de beato Job. dicit amisit ille oēs diuitias factus repēte pauperrimus: tā incōcussuꝫ animū tenuit ⁊ infixum deo vt satis mōstraret non illas sibi fuisse magnas/sed se illis: sibi autē dīm. Quo animo si essent nostri tēporis homines non magnopere ab istorum possessione phiberemur vt perfecti esse possemus. iuxta hoc est verbum prophete. Diuitie si affluant nolite cor apponere: diuites enim cum iustitia ⁊ bonis operibus nō abijcimus. xxx. dist. c. itē hec scriptio. ⁊ iuxta auctoritatē Augustini. §. inductam/habebat oīs loculos dicētis q̄ xp̄s ꝑcipit nō esse cogitādum de crastino non ad hoc fuisse preceptum ne pecunia seruaretur a sanctis: sed ne deo ꝓpter ista seruiatur: ⁊ ꝓpter inopie timorem iustitia deseratur: nisi sanctis qui de se perfecti sunt pecunie cōseruatio non est phibita: cum sine impedimēto perfectiōis possint saltē in cōi aliqua possideri. xij. q. i. expedit. Comprobāt esse hoc idem per multiplices auctoritates scripture facre ad hoc supra inductas. hunc etiā intellectū denotat dictus. §. porro. opponens de hoc quod legitur q̄ oīs loculos habuit: ⁊ rūdent q̄ hoc habuit cōdescendens infirmis. mente em̄ sana debet intelligi q̄ oīs loculos habuit ꝓprios in speciali vel in cōi. aliter em̄ inepta ⁊ impꝛopria fuisset facta ibidem oppositio de loculis p xp̄m habitis: nisi intelligerētur iuxta naturā cōsormē vel idemptitatem illius dicti ad quod fit oppositio sez abdicationis ꝓprietatis. Sicut dici per iuristas in simili consueuit q̄ exceptio habet esse de eodē de quo est regula. alꝫ inepta esset exceptio: vt si diceretur omnis homo currit preter asinū non est bona exceptio. q̄ asinus non est de illo ⁊ eodē subiecto sez humano de quo locuta fuerat regula seu propositio. ⁊ hoc colligitur. ff. de fun. instru. l. quesitum. §. idem respondit domo instructa. in coꝛ. auf. de non aliena. aut permu. re. ec. §. vt autem. col. ij. Ad id autē q̄ opponitur §. §. istū rursus. de. d. §. porro. q̄ christus ⁊ apostoli habuerunt vsum absq; iure vtēdi: dico fore intelligēdum absq; iure vtendi. sez seruitutis. non autē absq; iure vtēdi persone coherenti cōpetenti ad vtēdum: alꝫ supponeretur vsus in christo ⁊ apostolis fuisse iniust⁹ q̄ dicere est absurdū. Vt hic ⁊ clare superius probaui. ⁊ patet per decre. ad cōditorem. ⁊ hoc etiā sane intelligi denotatur per illam decre. etiaꝫ dicētem fratres minores posse vti rebus ordini minorum cōcessis. supponentem per hoc aliquod ius eis cōpetere cōcessum ad vtendum. nisi enim sic dicta decretalis intelligatur de se esset impossibilis in hoc q̄ dicit de vsu facti si diceret esse absq; omni iure. cum talis vsus de se sit impossibilis. vt in decre. ad cōditorem. ⁊ ibidem. ⁊. §. clare probaui. intelligere autem illā sup impossibili esset expresse cōtra capitulum. erit autem lex. iiij. di. vbi lex habet esse clara ⁊ possibilis. Ex premissis deliberata mente pensatis confundi dicitur opinio nōnulloꝝ plura volentium sapere q̄ expediat distinguētium triplicē modum habendi. Primum quo ad simplicē vsum facti. si enim intelligant vsum absq; omni iure vtendi pout supponere ⁊ sentire videntur cum talis vsus nulla lege diuina vel humana reperiatur inductus: erubescere debent loquentes super hoc sine lege. in coꝛ. auten. de trien. et semis. §. consideremus. col. iij. cum in eis dici possit nullus est talis vsus q̄ lege aliqua nō cauetur. in coꝛ. auf. de non eligē. secundo nubē. §. optimum itaq; col. i. C. de repu. l. dissentientis. de colla. l. illam. extra de tempo. ord. c. dilectus. nese, ya. c, illa, de sup. negli. pla, romana. lib. vj. lv. dist. si euangelica, cum si. potissime cum talis vsus de se sit impossibilis ⁊ iniustus qui in christum ⁊ apostolos cadere non potuit vt prediximus. Secundum modū habendi asserunt isti esse quātum ad ius administrationis ⁊ dispensationis ⁊ si ꝑm istum modum dicunt christum ⁊ apostolos aliquādo locutos habuisse minus bene dicere videntur liꝫ enim christus et apostoli reperiatur pauperibus aliq̄ dispensasse: de christo autem dici nō potest q̄ iure prelatiōis vel administrationis humano ministerio assecutus aliquid habuisset. Joan. vi. c. cum ipse a nemine sic electus vt ipsemet testatur cum dicit Joan. xv. Non vos elegistis me sed ego elegi vos. apostoli etiā antecē administratores vel predicatores cōstituerenꝫ ⁊ post reperti sunt aliqua habuisse. vt in auctoritatibus. §. inductis plene patet. Quis autem christus non sit electus ⁊ pōtifex factus ab homine: tamen a deo iurerando factus est pontifex. vt dicit apostolus ad Hebreos. vij. c. Unde ſm Augustinum super Joannem christus ad hoc loculos habuit: vt sui ⁊ suorum pauperum necessitatibus prouideret: ⁊ in hoc prelatis exēplū (inquit Augustinus) domini accipite. cum omnis christi actio nostra sit instructio. ij. q. i. deus omnipotēs. lxxvi. dist. c. legitur. extra de ꝓpul. c. i. vnde si christus et apostoli iure prelationis loculos habuerunt (vt illi etiā fatentur) cum status prelationis videat posse dici maior q̄ status religiosoꝝ ꝓfectium paupertatē: cum de statu religionis transeat ad statum prelationis pontificalis. extra de elec. nullus. li. vi. et co. tit. cum rationi. cle. v. q̄s ecclesia nō permitteret si status prelationis numeris esset pfectionis q̄ religionis: cum de minori ad maius nō ecōtra sit trāsitus. xcij. dist. c. legimus. C. quēadmodum civi. mune. indi. l. maioribus. lib. x. de nunc. actu. ⁊ char. li. xij. ff. de munc. ⁊ ho. l. vt gradatim. videt q̄ habere loculos non sit unpfectionis etiā in prelatis ⁊ longe minus in religiosis. Tertium modum habēdi asserūt quo ad ꝓprietatē ⁊ dūum: ⁊ hoc dupliciter. Primo de iure diuino: ⁊ ſm hunc modū dicunt oblata esse ecclesie ⁊ decimas esse in dñio christi ⁊ in corpore eiꝰ q̄ est ecclesia. dicunt etiam ſm hunc modum christus loculos habuisse: ⁊ hoc iure diuino dicūt apostolus ⁊ eorum vitā sequentibus cōpetisse et cōpetere tēpore necessitatis emere ⁊ vendere. In hoc autem sic dicēdo si ſm iura loquātur errare videtur. Nam de iure diuino quo omnia dicuntur cōia ls̄ ꝓprium haberi possit: ipe tamē modus habēdi nō est de iure diuino sed humano. viij. di. c. quo iure. ⁊ ibi no. per Hug. ⁊ Gul. post eum ⁊ ptz. xxiij. q. vij. c. i. ⁊ q. i. rerū dominia de iure gētium sunt distincta. ff. de iusti. ⁊ iure. l. ex hoc iure. vnde non videtur ex hoc posse poni q̄ illo iure diuino dominus in particulari loculos habuerit: cum ipe modus particularis habendi puta per oblationem emptionem: ⁊ similes modos non sit de iure diuino vt prediximus. Et per eādem viā non pot dici q̄ de iure diuino apostolis cōpetierit emere ⁊ vēdere: cum talia et similia sint de iure diuino incognita vt prediximus. Secundario dicunt esse dominiū ⁊ ꝓpietatem. §. de iure positiuo imperatoꝝ quod per iniquitatem ſm eos ertitit introductum. sez vt homines dicant hoc meū ꝓprium: ⁊ in iudicio de illo contēdunt. allegātes. ad hoc. viij. distī. quo iure. xij. q. i. dilectissimis. ⁊ ſm hūc modum bene dicūt christū ⁊ apostolos aliquādo locutos nō habuisse ꝓpietatē rerum vel dominium in speciali vel in cōi dicentes de tali modo habēdi fore intelligendā decretales exiit. §. porro. de quo ꝑsens decre. nullam facit mētionem: quare per predictā modū habēdi distinctionē ista sic generaliter loquens erit trahēda ⁊ exponēda ſm illā: vt illa per hāc nō corrigatur: nec ista illi obuiet. Tertia autē in his dicēdis sanioꝛem mētis ⁊ considerationis intuitum habuit sent: cum enim certo certius sit christum ⁊ apostolos aliqua habuisse vt per auctoritates sacre scripture incōuincibiles est. ꝓbatum: ⁊ illa nō habuerint quo ad simplicem vsum facti absq; aliquo iure. vt in decre. ad conditorem. ⁊ ibidem. vt. §. plene. ꝓbaui: nec illa etiam fuit iure prelationis vel dispēsationis habuerūt vt superius est. ꝓbatū: nec illa pot sint dici per aliquos modos habēdi habuisse iure diuino vt statis prorsus plene diximus: necessario relinquitur q̄ illa habuerint per aliquem modum habēdi de iure positiuo inductū: vt clare patere potest ex premissis veraciter intuēti. Et talem modū habēdi iure positiuo christus designasse videt iubēdo reddi cesari q̄ sūt cesaris. Matth. xxij. c. tributū solui voluit. xi. q. i. magnū. xxiij. q. vlti. in tributū. Non videntur etiā recte sapere in hoc q̄ dicūt iura imperatoꝝ quibus dicitur aliqd ꝓpriū fore ꝓ iniquitatē introducta: adherentes corticī littere dicti capituli dilectissimis non sensum/non mentem/non virtutē eius amplectentes contra iura erp̄sse contrarium statuētia. ff. de exco. tu. l. scire. §. aliud. de re milita. l. milites. extra de verbo. signi. c. intelligentia. ⁊. c. ꝓterea. de elec. si postꝫ. §. i. lib. vi. de iureiurā. c. romani. §. verū. cle. v. j. q. i. c. marchion. C. de lib. ꝓtet. l. si quis filium. de dona. l. vlti. si mīs. ab here. absti. l. i. cū si. cum eñ lex imperialis sit preceptrix faciēdorum: ꝓhibitrix non faciēdoꝝ. ff. de legi. l. iij. ⁊ per quā docentur declinare inhibita ⁊ sectari permissa. C. eo. ti. l. leges sacratissime. Et deferibi magistraliter ⁊ verifice consueuit q̄ lex est sanctio sancta: iubēs honesta: ꝓhibens contraria. ff. de legi. l. i. ⁊ co. titu. l. ij. cui etiam oēs homines obedire debent ꝓpter multa. maxime autez quia est admīētio q̄ omnipotentis dei: vt. d. l. ij. que etiam est delictorum sponte vel ignorantia commissoꝝ coertio. d. l. i. vnde scribitur q̄ deus imperium ꝓpterea de celo constituit vt difficilibus imponat que apud eum sunt bona et legem aptet ſm nature varietatem. in coꝛ. auten. de fide instru. §. quia igitur. col. vj. quare lex dicitur ꝓdita ſm formam celitus datam. C. de murilegulis. l. si quis ex corpore. lib. xi. et divino quodaꝫ nutu. C. de prescrip. lon. tem. l. vlti. et alibi legitur q̄ venerande romane leges diuinitus sunt ꝓra principum ꝓmulgate. xvi. q. iij. c. nemo. et ipsa iura humana per imperatores et reges seculi deus humano generi distribuit. viij. dist. quo iure. et quia coꝛ regis in manu dei est. C. de sum. trinit. inter claras. ipsa etiam veritas que est deus per coꝛ regis multa fieri iussit. xi. q. iij. imperatores. disponens omnem creaturam principibus leges condentibus fore subiectam. i. pet. ij. c. extra de maio. et obe. c. solite. de censi. omnis anima. desipere videntur sentientes q̄ lex fuerit p iniquitatez inducta: cum enim auctoꝛe habuerit omnis iniquitatis inscium ⁊ extorrem scilicet deum: nō alia debet dici q̄ eius auctoꝛ fuerit. iuxta illud qualis es tu: talia sunt opera tua. et argu. xxviij. q. i. c. sunt enim. vltra medium. extra de presump. c. ex studijs. nam lex ⁊ diuinas ⁊ humanas res bene disponit ⁊ omnem iniquitatem expellit. C. de vete. iur. enu. l. i. circa ꝓin. Non ob. d. c. dilectissimis. innuēs ꝓma facie q̄ per iniquitatem aliquis dicat hoc meum alius hoc suū: quia exponitur et exponi debet per iniquitatem: id est ꝓptereā quia fuit iniquitas. i. peccatum lex inducit hoc meum esse/hoc alterius: nō q̄ ipsa lex fuerit de se iniqua hoc adinueniens ex causa rationabili vt quisquis suo contentus non inuaderet alienum. xciij. distin. dyaconi. C. de suffra. l. i. vnde vi. l. cum querebatur. Et si in lege aliquid singulare contra rationem sit statutum: hoc non est sine causa probabili introductum. ff. de legi. l. ius singulare. Videtur etiaz er predictis ab incauta assertione seu affirmatione ⁊ de iure non probabili reputata excusari nō posse illos qui ſm premissam modoꝛ habēdi: distinctionem nititur nodum ꝓsentis cōstitutionis euadere. ex quo enim ꝓdecr. ad cōditorem reꝓbatus est et confusius simplex vsus facti absq; alio iure vtēdi subsistens in ꝑsona christi ⁊ apostoloꝝ: ⁊ in. c. ad cōditorem/statutum est q̄ decre. exiit. §. porro. de tali vsu facti debet intelligi qui competat ratione alicuius iuris saltem personalis: asserere extunc cōtrariū qualiter quem ab imperitia poterit excusare nō videtur. cum (vt. §. dixi) peccatum ariolandi sit non obedire: ⁊ scelus idolatrie nō acquiescere. lxxvi. dist. si qui sunt. viij. q. i. sciēdum. xi. q. iij. c. q resistit. Credere autem dīm deum nostrum papam conditorem dicte decre. ⁊ istius sic nō potuisse statuere ꝓout statuit: hereticum censetur. xciv. dist. c. nulli sas. ⁊ ibi no. ⁊ per Har. extra de ele. c. generali. li. vi. cum hodie etiaz per istā decre. sit declaratum: pertinaciter asserere christū ⁊ apostolos nō habuisse aliquid in speciali vel in cōmuni fore hereticum: adinuenire membra distinguēdi super modis habēdi iure non suffultis vt superius ꝓbaui: ⁊ iuxta illos scienter aliter asserere: quomodo aliquis a iuris ignorantia poterit excusari nō videtur. arg. extra de cle. excom. si celebrat. xxiij. q. vlti. c. hereticoꝛ. ⁊ per ea que dixi §. in verbo pertinaciter. Jn his autē coꝛrectionez sancte matris ecclesie ſponsiqꝫ sui christi vicarij suscipere sum paratus si in premissis vel in aliquo premissoꝝ contingeret me errare. Zenzelinus.

Regis coꝛ in manu dei est.

Christus ad quid loculos habuit.

Iura abq; ꝓpriis fore ꝓprietatis hoc dicere tia nō bene ꝓ iniquitatē introducta.

Tertialis diuisio in vi. partes.

Quia quondam. Hec decretalis diuisibilis est in partes videcim. Jn prima cum ratione cōdendi contra temeritatem detrahentium decretalibus ad conditorem et cum secunda modorum detractionis subiungitur recitatio ibi: ad impugnandas autem ⁊c. Jn tertia dictorum modorum detractionis annectitur reꝓbatio ibi: q̄ autem in ratione ⁊c. Jn quarta ad auctoritates per detractores inductas datur responsio ibi: q̄ autem subsequenter ⁊c. Jn quinta auctoritatis Nicolai tertij per illos inducte specialiter fit exclusio ibi: adhuc licet declaratio ⁊c. Jn sexta quibusdam verbis auctoritatis Nicolai datur responsio ⁊ certa interpretatio ibi:

¶ Reꝓbatur opinio illoꝝ detractoꝝ qui presumunt impugnare cōstitutiones Joannis xxij. ad conditorem canonum. ⁊ cum inter nōnullos. §. immediate precedentes. Et premissis responsionibus ad omnes coꝛ obiectiones. tādem declarant tāq; hereticī: ⁊ romane ecclie rebelles ab oībus euitādi: si deinceps sciēter verbo vel scripto aliquid defendere vel approbare contra illas presumpserit. Dic habetur sub parte secunda ⁊ tertia de clauium materia prolixa ⁊ vtilis disputatio. Capitulum. v.

Quia quoꝛūdam mētes sic pater[a] mēdacij dr̄ excecasse[b] q̄ nostris[c] constitutionibus quarum vna incipit / ad conditorem canonū. alia vo cū inter nonnullos. vtiq; tā cū fratrib⁹[d] nr̄is sctē romane ecclie cardinalibus[e] q̄s cum multis archiep̄is ⁊ epis: aliisq; ecclesiarum platis: necnō ⁊ cū pluribus sacre theologie magistris: ac vtriusq; iuris pfessoꝛib⁹ deliberatiōe ꝓhabita[f] diligēti digestis[g] ac de p̄missoꝝ fratrū nr̄oꝝ consilio ꝓmulgatis: non absq; mꝛta temeritate[h] plectibili nisi[i] sunt detrahere: ⁊ nituntur[k] veritatem quā[l] cōtinēt per falsas[m] insanias[n] obfuscare[o]. Nos tā pernitiosis ausibus ne coꝛ doctrina pestifera[p] simplicius[q] animos laꝫ befacere[r] ac in sui erroꝛis deuiū[s] deducere valeat: de coꝛdez fratrū zelo decernimus sup hoc salubriter (vt sequitur) prouidere.

¶ Ad[t] impugnādas autē ꝓstitutiōes ꝓdictas[v] subscripta ratione[x] tam verbo q̄s scripto vsi sunt publice[y] sicut ferf: illud inquātū: q̄ per clauem[z] sciētie in[a] fide ac moꝛib⁹[b] semel diffinierūt romanis. potestatem cum ipse a nemine sic electus vt ipsemet testatur cum dicit Joan. xv. Non vos elegistis me sed ego elegi vos. apostoli etiā antecē administratores vel predicatores cōstituerenꝫ ⁊ post reperti sunt aliqua habuisse. vt in auctoritatibus. §. inductis plene patet. Quis autem christus non sit electus ⁊ pōtifex factus ab homine: tamen a deo iurerando factus est pontifex. vt dicit apostolus ad Hebreos. vij. c. Unde ſm Augustinum super Joannem christus ad hoc loculos habuit: vt sui ⁊ suorum pauperum necessitatibus prouideret: ⁊ in hoc prelatis exēplū (inquit Augustinus) domini accipite. cum omnis christi actio nostra sit instructio. ij. q. i. deus omnipotēs. lxxvi. dist. c. legitur. extra de ꝓpul. c. i. vnde si christus et apostoli iure prelationis loculos habuerunt (vt illi etiā fatentur) cum status prelationis videat posse dici maior q̄ status religiosoꝝ ꝓfectium paupertatē: cum de statu religionis transeat ad statum prelationis pontificalis. extra de elec. nullus. li. vi. et co. tit. cum rationi. cle. v. q̄s ecclesia nō permitteret si status prelationis numeris esset pfectionis q̄ religionis: cum de minori ad maius nō ecōtra sit trāsitus. xciij. dist. c. legimus. C. quēadmodum civi. mune. indi. l. maioribus. lib. x. de nunc. actu. ⁊ char. li. xij. ff. de munc. ⁊ ho. l. vt gradatim. videt q̄ habere loculos non sit unpfectionis etiā in prelatis ⁊ longe minus in religiosis. Tertium modum habēdi asserūt quo ad ꝓprietatē ⁊ dūum: ⁊ hoc dupliciter. Primo de iure diuino: ⁊ ſm hunc modū dicunt oblata esse ecclesie ⁊ decimas esse in dñio christi ⁊ in corpore eiꝰ q̄ est ecclesia. dicunt etiam ſm hunc modum christus loculos habuisse: ⁊ hoc iure diuino dicūt apostolus ⁊ eorum vitā sequentibus cōpetisse et cōpetere tēpore necessitatis emere ⁊ vendere. Jn hoc autem sic dicēdo si ſm iura loquātur errare videtur. Nam de iure diuino quo omnia dicuntur cōia ls̄ ꝓprium haberi possit: ipe tamē modus habēdi nō est de iure diuino sed humano. viij. di. c. quo iure. ⁊ ibi no. per Hug. ⁊ Gul. post eum ⁊ ptz. xxiij. q. vij. c. i. ⁊ q. i. rerū dominia de iure gētium sunt distincta. ff. de iusti. ⁊ iure. l. ex hoc iure. vnde non videtur ex hoc posse poni q̄ illo iure diuino dominus in particulari loculos habuerit: cum ipe modus particularis habendi puta per oblationem emptionem: ⁊ similes modos non sit de iure diuino vt prediximus. Et per eādem viā non pot dici q̄ de iure diuino apostolis cōpetierit emere ⁊ vēdere: cum talia et similia sint de iure diuino incognita vt prediximus. Secundario dicunt esse dominiū ⁊ ꝓpietatem. §. de iure positiuo imperatoꝝ quod per iniquitatem ſm eos ertitit introductum. sez vt homines dicant hoc meū ꝓprium: ⁊ in iudicio de illo contēdunt. allegātes. ad hoc. viij. distī. quo iure. xij. q. i. dilectissimis. ⁊ ſm hūc modum bene dicūt christū ⁊ apostolos aliquādo locutos nō habuisse ꝓpietatē rerum vel dominium in speciali vel in cōi dicentes de tali modo habēdi fore intelligendā decretales exiit. §. porro. de quo ꝑsens decre. nullam facit mētionem: quare per predictā modū habēdi distinctionē ista sic generaliter loquens erit trahēda ⁊ exponēda ſm illā: vt illa per hāc nō corrigatur: nec ista illi obuiet. Tertia autē in his dicēdis sanioꝛem mētis ⁊ considerationis intuitum habuit sent: cum enim certo certius sit christum ⁊ apostolos aliqua habuisse vt per auctoritates sacre scripture incōuincibiles est. ꝓbatum: ⁊ illa nō habuerint quo ad simplicem vsum facti absq; aliquo iure. vt in decre. ad conditorem. ⁊ ibidem. vt. §. plene. ꝓbaui: nec illa etiam fuit iure prelationis vel dispēsationis habuerūt vt superius est. ꝓbatū: nec illa pot sint dici per aliquos modos habēdi habuisse iure diuino vt statis prorsus plene diximus: necessario relinquitur q̄ illa habuerint per aliquem modum habēdi de iure positiuo inductū: vt clare patere potest ex premissis veraciter intuēti. Et talem modū habēdi iure positiuo christus designasse videt iubēdo reddi cesari q̄ sūt cesaris. Matth. xxij. c. tributū solui voluit. xi. q. i. magnū. xxiij. q. vlti. in tributū. Non videntur etiā recte sapere in hoc q̄ dicūt iura imperatoꝝ quibus dicitur aliqd ꝓpriū fore ꝓ iniquitatē introducta: adherentes corticī littere dicti capituli dilectissimis non sensum/non mentem/non virtutē eius amplectentes contra iura erp̄sse contrarium statuētia. ff. de exco. tu. l. scire. §. aliud. de re milita. l. milites. extra de verbo. signi. c. intelligentia. ⁊. c. ꝓterea. de elec. si postꝫ. §. i. lib. vi. de iureiurā. c. romani. §. verū. cle. v. j. q. i. c. marchion. C. de lib. ꝓtet. l. si quis filium. de dona. l. vlti. si mīs. ab here. absti. l. i. cū si. cum eñ lex imperialis sit preceptrix faciēdorum: ꝓhibitrix non faciēdoꝝ. ff. de legi. l. iij. ⁊ per quā docentur declinare inhibita ⁊ sectari permissa. C. eo. ti. l. leges sacratissime. Et deferibi magistraliter ⁊ verifice consueuit q̄ lex est sanctio sancta: iubēs honesta: ꝓhibens contraria. ff. de legi. l. i. ⁊ co. titu. l. ij. cui etiam oēs homines obedire debent ꝓpter multa. maxime autez quia est admīētio q̄ omnipotentis dei: vt. d. l. ij. que etiam est delictorum sponte vel ignorantia commissoꝝ coertio. d. l. i. vnde scribitur q̄ deus imperium ꝓpterea de celo constituit vt difficilibus imponat que apud eum sunt bona et legem aptet ſm nature varietatem. in coꝛ. auten. de fide instru. §. quia igitur. col. vj. quare lex dicitur ꝓdita ſm formam celitus datam. C. de murilegulis. l. si quis ex corpore. lib. xi. et divino quodaꝫ nutu. C. de prescrip. lon. tem. l. vlti. et alibi legitur q̄ venerande romane leges diuinitus sunt ꝓra principum ꝓmulgate. xvi. q. iij. c. nemo. et ipsa iura humana per imperatores et reges seculi deus humano generi distribuit. viij. dist. quo iure. et quia coꝛ regis in manu dei est. C. de sum. trinit. inter claras. ipsa etiam veritas que est deus per coꝛ regis multa fieri iussit. xi. q. iij. imperatores. disponens omnem creaturam principibus leges condentibus fore subiectam. i. pet. ij. c. extra de maio. et obe. c. solite. de censi. omnis anima. desipere videntur sentientes q̄ lex fuerit p iniquitatez inducta: cum enim auctoꝛe habuerit omnis iniquitatis inscium ⁊ extorrem scilicet deum: nō alia debet dici q̄ eius auctoꝛ fuerit. iuxta illud qualis es tu: talia sunt opera tua. et argu. xxviij. q. i. c. sunt enim. vltra medium. extra de presump. c. ex studijs. nam lex ⁊ diuinas ⁊ humanas res bene disponit ⁊ omnem iniquitatem expellit. C. de vete. iur. enu. l. i. circa ꝓin. Non ob. d. c. dilectissimis. innuēs ꝓma facie q̄ per iniquitatem aliquis dicat hoc meum alius hoc suū: quia exponitur et exponi debet per iniquitatem: id est ꝓptereā quia fuit iniquitas. i. peccatum lex inducit hoc meum esse/hoc alterius: nō q̄ ipsa lex fuerit de se iniqua hoc adinueniens ex causa rationabili vt quisquis suo contentus non inuaderet alienum. xciij. distin. dyaconi. C. de suffra. l. i. vnde vi. l. cum querebatur. Et si in lege aliquid singulare contra rationem sit statutum: hoc non est sine causa probabili introductum. ff. de legi. l. ius singulare. Videtur etiaz er predictis ab incauta assertione seu affirmatione ⁊ de iure non probabili reputata excusari nō posse illos qui ſm premissam modoꝛ habēdi: distinctionem nititur nodum ꝓsentis cōstitutionis euadere. ex quo enim ꝓdecr. ad cōditorem reꝓbatus est et confusius simplex vsus facti absq; alio iure vtēdi subsistens in ꝑsona christi ⁊ apostoloꝝ: ⁊ in. c. ad cōditorem/statutum est q̄ decre. exiit. §. porro. de tali vsu facti debet intelligi qui competat ratione alicuius iuris saltem personalis: asserere extunc cōtrariū qualiter quem ab imperitia poterit excusare nō videtur. cum (vt. §. dixi) peccatum ariolandi sit non obedire: ⁊ scelus idolatrie nō acquiescere. lxxvi. dist. si qui sunt. viij. q. i. sciēdum. xi. q. iij. c. q resistit. Credere autem dīm deum nostrum papam conditorem dicte decre. ⁊ istius sic nō potuisse statuere ꝓout statuit: hereticum censetur. xciv. dist. c. nulli sas. ⁊ ibi no. ⁊ per Har. extra de ele. c. generali. li. vi. cum hodie etiaz per istā decre. sit declaratum: pertinaciter asserere christū ⁊ apostolos nō habuisse aliquid in speciali vel in cōmuni fore hereticum: adinuenire membra distinguēdi super modis habēdi iure non suffultis vt superius ꝓbaui: ⁊ iuxta illos scienter aliter asserere: quomodo aliquis a iuris ignorantia poterit excusari nō videtur. arg. extra de cle. excom. si celebrat. xxiij. q. vlti. c. hereticoꝛ. ⁊ per ea que dixi §. in verbo pertinaciter. Jn his autē coꝛrectionez sancte matris ecclesie ſponsiqꝫ sui christi vicarij suscipere sum paratus si in premissis vel in aliquo premissoꝝ contingeret me errare. Zenzelinus.

Quia quondam. Hec decretalis diuisibilis est in partes videcim. Jn prima cum ratione cōdendi contra temeritatem detrahentium decretalibus ad conditorem et cum secunda modorum detractionis subiungitur recitatio ibi: ad impugnandas autem ⁊c. Jn tertia dictorum modorum detractionis annectitur reꝓbatio ibi: q̄ autem in ratione ⁊c. Jn quarta ad auctoritates per detractores inductas datur responsio ibi: q̄ autem subsequenter ⁊c. Jn quinta auctoritatis Nicolai tertij per illos inducte specialiter fit exclusio ibi: adhuc licet declaratio ⁊c. Jn sexta quibusdam verbis auctoritatis Nicolai datur responsio ⁊ certa interpretatio ibi:

a ¶ Pater mendacij. ſ. dyabolus. cuius mendacij multiplex est species. xxij. q. ij. c. primum est.

b ¶ Excecasse. ipsoꝝ corda obnubilādo vt viam veritatis nō agnoscāt.

c ¶ Nostris. id est ꝓ nos editis siue factis.

d ¶ Fratribus nostris. loquendo de cardinalibus in genere oēs fratres appellat vt hic. et extra de elec. in genesi. in fi. et. c. ecclesia. ij. in fi. Sed in specie eos semper vocat filios quādo nō sunt epi. de supplen. neglig. prela. dilecto. de elec. c. coram. de testa. Raynaldus. sic etiam notat. Hostiē. extra de iudeis. ita quotidam. Que autē fit ratio quare loquendo de ipsis in genere omnes fratres appellat. vide ſ. c. execrabilis. super verbo cum fratribus nostris.

e ¶ Cardinalibus. quare sic dicātur vide quod notaui. in. c. execrabilis. in verbo cardinalibus.

f ¶ Prehabita diligēti. ſi. C. ne filius pro patre. auf. habita. et plenius dixi. in. c. ad conditorem. §. nos itaq;.

g ¶ Digestis. i. ad decidenda et dissoluenda dubia factis. in proemio inſti. §. igitur post libros.

h ¶ Temeritate plectibili. i. punibili cum nō obediens decreto principis mori precipiatur. iij. Regum. ij. c. extra de ma. ⁊ obe. c. ſi quis.

i ¶ Nisi sunt. i. conati sunt in preteritum.

k ¶ Nituntur. ſ. de ꝑsenti.

l ¶ Quam continent. ſ. dicte nostre constitutiones.

m ¶ Falsas. i. non veras. falsitas enim nihil est aliud q̄ immutatio veritatis. in coꝛ. auten. de fide instru. circa ꝓin. col. vj. ff. ad. l. coꝛ. de fal. quid sit falsum.

Falsitas ꝛ mutatio ē veritatis.

n ¶ Jnsanias. i. nō sanas opiniones. imo a veritate alienas vt ptz ifra.

o ¶ Obfuscare. i. obscurare seu obnubilare quantum in eis est.

p ¶ Pestifera. i. pestis spiritualis anime inductiua.

q ¶ Simplicium. i. dolivel fraudis carentiū. simile in. c. prodiens. ff. de ꝓba. l. cū de indebito. §. finaūt. de quibus dici ꝙsueuit q̄ ꝓpter sui innocentiam omniverbo credunt. xxij. q. iiij. c. Jnnocens. Gratia cuius scire debes q̄ q̄dā est in boſe simplicitas. i. animi puritas que est dolo ⁊ machinationi ȝria. ⁊ talis simplicitas etiaz iure approbatur. xvi. q. i. c. ex merito plebis. xvi. q. i. si caput. ⁊ amica legis dī. institu. de fideicom. beredi. §. sed qz. et nemini dz esse damnosa. ff. de dolo. l. i. Est alia simplicitas que dicitur esse aduersa discretioni. et talis cùm potius dicatur fatuitas non approbatur. xxxix. di. c. Petrus. xlvij. dist. c. de petro. lxxiij. di. c. eporū. ff. de postu. l. i. §. vlti. cum. l. se. de cur. fu. l. ij. insti. de cur. §. sed ⁊ curatoꝛ. in fi.

Simplicitas est duplex.

r ¶ Labefacere. i. labi vel ruere.

s ¶ Deuium. in mala parte sumit. vt alꝫ. C. de vete. iur. enucle. l. tāta. §. ergo prima. ver. alie. extra de ꝓsump. c. tertio loco.

t ¶ Ad impugnandas. ij. pars.

v ¶ Predictas. ſ. ad conditorem. ⁊ cum inter nonnullos.

x ¶ Ratione. i. inductione seu allegatione.

y ¶ Publice er hoc magis peccabant ꝓpter maioris mali exempli perniciem. ar. ff. vi bono rap. l. ij. §. si in re deposita. insti. de obli. que ex delic. naſ. §. pena. xi. q. iij. precipue. extra de excel. prela. c. q̄ sit grauis. ne. no. xxxij. q. iij. c. nemo.

z ¶ Clauem scientie. hanc clauem scientie isti er capite ꝓprio sine sancta fia adinuenire sunt moliti: cum a nulla lege diuina vel humana originem sumpſisse reperiatur/ſaltem quantum ad hoc ad quod ipam inducunt: vt. ſ. in. §. ꝓterea dicant nobis.

a ¶ In fide. ſcilicet catholica.

b ¶ Moribus. ſcilicet reformandis.

a ¶ Immutabile. hoc forte dicunt ad instar iuris naturalis: quod de se immutabile est insti. de legi. agna. tu. §. vlti. de iure natu. §. sed naturalia quidem iura. v. di. §. i.

b ¶ Illud. s. in fide ac moribus diffinitum.

Ordinata inveteri testamēto reprobāt alīqñ mutata ī nouo.

c ¶ Non licet. Sed qua fronte hoc dicere ausi sunt non video: cum et dominus per se ordinata in veteri testamento aliquādo reperiatur mutasse in nouo. xxij. q. iiij. incommutabilis. xxiij. q. viij. occidit. extra de diuor. gaudemus. et de cōsecra. distin. iij. peruenit. et diffinita per romanos pontifices ipsi ijdem et eorum successores mutasse reperti sunt. extra de consangui. c. nō debet. et dixi in. c. quia in futurorum. et. c. quia nonnunq̄.

d ¶ Clauem potestatis. hoc impugnatur vt patebit infra.

e ¶ Secus esse. quia diffinitum per illam immutari potest ꝛ eius contrarium affirmari.

f ¶ Hec verba. Scilicet prime sequentia que tamen probāt id ad quod inducuntur: vt. §. in. §. q̄ autem subsequitur.

g ¶ Hec est regula. Verba sunt p̄dictorum summorum pontificum confirmatoria ꝑm istos regule ordinis minorum.

h ¶ Habet propium. i. ꝑm quam nihil licet fratribus habere propium vel cōmune: de ipa enim regula (cum dr̄e sit inanimata) certū est q̄ nihil habere potest.

i ¶ Utuntur. scilicet fratres dicti ordinis.

k ¶ Simplicem vsum facti. Ex his moti fuerunt isti ad detrahendum predictis constitutionibus non sane intelligentes istum simplicem vsum facti: vt patet infra. ꝛ in decre. ad conditorem. ꝛ. c. cum inter nonnullos.

l ¶ Dēsumentes. ꝛ male vt patebit infra.

m ¶ Dēfatos. §. proxime.

n ¶ Expropriatione. priuatiue ponitur syllaba ex: vnde expone expropriatione. i. carex tia vel abdicatione.

o ¶ Ciuilis ꝛ mundani. de dominio competenti de iure diuino contrarium sentiebant vt dixi. in. c. cum inter nonnullos.

p ¶ Eorum. s. christi ꝛ apostolorum.

q ¶ Usu facti. absq̄ aliquo iure ꝑm istos: quod tamen verum non est.

r ¶ Mituntur concludere. falso tamē: vt infra patet. in. §. ex premissis. ꝛ sequen.

s ¶ Non licuisse. scilicet dudum vel in preteritum.

t ¶ Nec licere. scilicet de presenti.

v ¶ Contra premissa. s. sic diffinitiua ꝑm istos.

x ¶ Jdeoq̄. Scilicet quia contra premissa non licet successoribus aliqua immutare.

y ¶ Sed ius faciendi. id est ipsis rebus vtendi ꝛ donandi et ex his aliqua acquirendi. vt in decre. cum inter. §. rursus. ꝛ verba que sequntur expone vt ibi dixi.

z ¶ Licet falso. istorum falsa conclusio clarius patebit per ea que dicentur. ī. §. proxi.

a ¶ Supradicta. s. q̄ christo et apostolis non solum simpler vsus facti in habitis competierit: sed ꝛ ius de ipsis aliqua faciendi. Jenze.

b ¶ Contra ipsam. scilicet q̄ nobis per eam non licuerit aliquid declarare vel statuere p̄out in ea continetur.

c ¶ Sz autem, quod in ratione. tertia pars.

d ¶ Videlicet. verba que sequntur expone: et super his dic vt dixi in parte precedenti.

e ¶ Contrarium veritati. quare dicas illud non fore tenendum: immo penitus reprobandum: cum omnis assertio (veritati que deus est) cōtraria vetustas erroris existat. viij. distin. c. consuetudo. ꝛ ideo veritati necessario cedere habet: eadem distin. c. veritate. et. c. precedenti. et sequenti. et argu. ff. ad. l. aquil. l. inde neratius. §. vlti. quando actio de pecu. est anna. l. quesitum. alās est. §. vl. sub lege prima. extra de purgatorio. c. significātibus. ꝛ scriptum est q̄ veracium. id est veritatem assentrium sumus tātummodo amatores. in cor. aut. vt in prima. domi.

Veracesfunt amandi.

sacra mysteria non fiant vltra medium. colla. v. alibi dicitur. Nos enim qui veritatez colimus ea tantūmodo volumus in nostris legibus que ipsa re obtinent. C. de dedititia lib. tol. l. vna.

f ¶ Scōm illos. s. doctores ꝛ magistros.

g ¶ Qui tenent. scilicet quod sequitur affirmando: simile verbum et similis huius verbi expositio fieri consueuit, extra de foro compet. c. si diligenti.

Clauis spiritualis q̄ est.

h ¶ Clauem spiritualem. que ad instar clauis materialis est inducta. sicut eñ clauis materialis dicitur instrumentum seu ministeriū quo clausum ostiuz aperiꝝ: sic illa ptās que attributa est dispēsatoribus sacramētoꝝ clauis dicitur: nam ostium celi ꝛ de se apertum existens. Apocalypsis. iij. c. vbi dicitur: et ecce in celum ostium apertum/ quod est christus: clausum tamen dicitur propter impedimētum peccati originalis vel actualis impedientis humanam creaturam celum et dei gloriam ingredi: et quia per talem potestatem in virtute passionis christi illud impedimentum tollitur: ex hoc potesta celi aperiri et referari dicitur. de conse. dist. iij. c. proprie exemplum. de bap. maiores. §. caute tñ. Sicut alās contingit q̄ per sublationez impedimenti via pparari ꝛ aperiri dicitur ad aliqd vt est videre in pacto facto vltimo de petēdo: per quod tollitur impedimentum exceptionis orte ex pacto de non petendo precedenti: ꝛ ex hoc aperitur via efficax ad agendum. ff. de pact. l. si vnus. §. pactus. Et sublato impedimento erberedationis per querelam inofficiosi testamenti aperitur ꝛ paratur etiam via efficax ad agendum. ff. de inofficiosa testa. l. qui de inofficioso. Et sublato impedimento preteritionis p̄ portitam bonorum possessionem contra tabulas aperitur via augmenti vel diminutionis legatorum ab impubere relictorum. ff. de vulga. et pupi. substi. l. ꝛ contra tabulas. de leg. iij. l. vlti. §. fi. multa similia alia exempla super hoc dari possent.

Clauis spiritualis q̄ est.

i ¶ Nequaq̄ esse scientiam. Clauis enīz talis spiritualis suscipitur per susceptionē ordinis sacerdotalis. (vt infra sequitur) absq̄ alia angustia seu labore. Scientia autem cum a natura non insit ab enentu est: ꝛ cum diligētia acquiritur. in cor. aut. de questo. §. hec omnia. col. vi. ꝛ cum diligētia acquiritur. in cor. aut. de questo. §. hec omnia. col. vi. xvj. q. i. c. sic viue. C. de excusa. artificum. l. j. lib. x. ff. de edil. edic. l. prescipiunt ediles. cum scientia requirat studium: et exercitium studij ex poscat vsum librorum. extra de verb. sig. c. exijt. §. porro. circa fi. li. vi. ꝛ de hoc per Guil. de elec. si postq̄. li. vi.

Scientia ab enentu est.

k ¶ Potestatem. in tali potestate consistit totavis clauium per christi petro concessarum. Matth. xvj. c. xxiij. q. j. quodcunq̄.

l ¶ Esse scientiam. cum non sit,

Error aliud p̄ alio putādo

m ¶ Errauisse. aliud p̄ alio putādo: hic eñ est ppie error. xxij. q. i. c. in bis. xxxviij. di. c. q̄nis. C. de castren. pecu. militum. l. errat. li. xj.

n ¶ Pro quibus. s. tenentibus clauem esse scientiam.

o ¶ Diffinitio. i. magistralis seu doctoralis descriptio.

p ¶ Doctoribus. vnde doctor dicatur: ꝛ que in doctore requirantur ꝛ quibus doctor factus etiam de iure gaudeat priuilegijs: ꝛ quot ꝛ quibus nominibus nuncupetur: vide si placet quod super hoc plene notaui. extra de magistris. c. cum sit nimis. cle. v.

q ¶ Potestas. quare talis potestas clauis dicitur dixi statim in glo. que ad instar.

Atq̄ soluendi.

Mortui an possint absolui.

a ¶ Atq̄ soluendi. s. supra terram: non aūt mortuos sub terra. ad hoc vide quod legitur ꝛ no. xxiij. q. ij. legiē. l. di. c. absit. ꝛ. c. si quis postea. C. de sum. trī. l. vlti. §. fi. de here. l. manicheos. a contrario sensu.

b ¶ Dignos recipere. per penitētiam absoluēduz. venia eīs nō dāt nisi correcto. xxiij. q. ij. legiē. l. di. c. absit. ꝛ. c. si quis postea. C. de sum. trī. l. vlti. §. fi. de here. l. manicheos. a contrario sensu.

c ¶ Indignos. per contumaciaz vel rebellionem. extra de maio. et obe. c. si quis. ꝛ. c. cuz in ecclesijs.

Excōicati sunt exclusi a regno celesti.

d ¶ Excludē dz a regno. scilz celesti. Sed q̄liter potestatem ligandi dicātur indigni excludi a regno celesti: Respondeo: quia ligati p excōicationis sniam iuste: vt q̄ per inobediētiā resistūt: per hoc dei ordinationi resistere dicuntur. xj. q. iij. c. qui resistit. cum iudici ecclesiastico quilibet obedire ex p̄cepto apostoli teneat. eē de maio. ꝛ obe. c. oēs principes. x. di. c. certuz est. et. c. suscipitis. vñ per inobedientiam quis mori p̄cipit. eē de ma. ꝛ obe. c. si q̄s venerit. i. p excōicationis sententiaz velut mortuus a cōione fideliuz separari. eē q̄ fil. sint legi. p venerabilem. §. pe. que quidez ercom municatio quem ab ipso corpore (quod est xp̄i ecclesia) rescindit. iij. q. iiij. engeltrudam. ꝛ excōmunicatus iuste a deo dr̄ sep̄ ratus. xxiij. q. vlt. c. certū est. q̄ excōicatio dr̄ eterna mortis separatio. xj. q. iij. c. nemo. cū deus sit vita ale. de pe. di. j. c. facilius. ver. ité si anteq̄. ꝛ vita vite. i. anime que est vita corporis. de pe. di. ij. charitas. ver. item p̄uide. non immerito igitur quis per potestatem ligatus excludi a regno celesti dicitur.

Laicus in necessitate p̄t p̄fessionem audire: sed non absoluere.

e ¶ Claues. s. ligatoria vel absolutoria.

f ¶ Cōferunt. De peni. di. j. c. multipler. ꝛ. c. quē penitet. xxj. di. in nouo. cū filibus. Nec inferiori cōpetere p̄t in foro penitentiali. eē de peois. q̄ prosequere. vt no. Hosti. de offi. archi. cum satis. ꝛ plenius in summa. de pe. §. cui cōfitendū. nam ꝛ si necessitatis tpe quis proximo confiteri possit. de peni. di. vi. c. i. ꝛ. d. c. quē penitet. in versi. tanta. ipse tamen absoluere vel ligare non potest sibi confitentem: q̄ claues non habet: vt ibi. ꝛ no. ita de offi. ordi. c. pastoralis.

Scia cum sacerdotio multis diuinitus infusa fuit.

g ¶ Cōmuniter. i. regulariter: et ħ dicit q̄ aliquādo ex infusione simul cum sacerdotio 2ferri scientia pōt inspiratione dei sicut ꝛ reperti sunt aliqui licet penitus laici in epos ꝛ archiepos assumpti. vt beati Nicolaus Ambrosius ꝛ Seuerus. lvi. di. §. his omnibus.

h ¶ Non cōferr. istud oculata fide patet ad sensum in multis ad sacerdotium promotis qui absq̄ scientia sunt reperti: ꝛ ideo etiam a pontificali officio ind e meruerunt deponi. extra de eta. et qualita. c. vlti. Et hoc idem tenere videtur sanctus Thomas de aquino. iiij. sen. distin. xviij. adde etiam quod dixi. §. in glo. clauis enim ꝛc.

i ¶ Scōm illos. s. qui dicunt clauem spiritualem nequaq̄ esse scientiam.

k ¶ Videt. Et est ꝑm eos. ꝛ sic tale videre est thopicū nō elenchum. sise de spon. c. ꝑterea. q ma. accu. pos. c. vf. de trāsla. epis. inter corporalia. §. i. de fer. c. capellanus. ff. de his q̄ in testa. delē. l. proxime. iuxta finē.

l ¶ Dici claus. quare ħ dicas. vt. §. in glo. que ad instar. ꝛ glo. clauis.

m ¶ Scōm illos. s. magistros vel doctores.

n ¶ Ponunt. i. supponunt: vel ponunt in opinione sua.

Claudere peccatū sera dr̄ vnica celum.

o ¶ Unam clauem. quasi velint dicere q̄ non sunt plures: quasi vna sola sufficiat: cum vna tñ sit sera claudens regnum: scilicet peccatum ad quam ammouendam seu aperiēdā clauis ecclesie est inducta: nec sint plures necessarie.

p ¶ Spiritualem. hic potes dicere quod dixi. §. in glo. que ad instar.

q ¶ Discernendi. i. discretionem faciendi.

Lepra ꝛ lepra q̄d res p̄sentāt.

r ¶ Inter lepram ꝛ lepram. id est inter peccatum et peccatuz. non enim omnia peccata eandem exposcunt penitentiam. xxiv. distin. c. necesse. xlv. distin. c. ij. l. distin. vt cōstituerētur. vnde in penitentia eligendus est confessor sciens soluere ꝛ ligare. de peni. dist. i. quem penitet. ꝛ dist. vj. c. i. Alibi tamen hec verba lepram ꝛ lepram sumuntur p̄o iudicio ecclesiastico ciuili ꝛ criminali. extra qui filij sint legitimi. per venerabilem. §. rationibus. circa fi.

s ¶ Soluendi. hic dicere potes que dixi. §. in verbo simili soluendi.

t ¶ Euidenter. Jd est patēter vel manifeste. Simile. ff. de excep. rei iudi. l. euidenter.

v ¶ Claues huiusmodi. quas scientie esse dicunt.

x ¶ Et alia. s. circa mores: vt in parte precedenti.

y ¶ Conferūtur ordine. Hoc statim. §. proxime per iura comprobauit.

z ¶ Ad talia. s. que sunt fidei per constitutionem aliquam diffinienda.

a ¶ Als. s. si ad talia se extenderent.

b ¶ Circa premissa. Scilz que sunt fidei.

c ¶ Sacerdotes simplices. non habentes auctoritatem p̄eminentem.

Constitutio sup fide a solo papa fieri potest.

d ¶ Quod falsum est. cuz ad solū petrū et eius successores spectet constitutionē sup fide ꝛ declarationē aliquā facē. xxiij. q. j. c. quotiēs ratio. et. c. hec est fides. ꝛ in. c. exijt. §. vlti. de verbo. signi. li. vi. ꝛ de summa trini. c. fidei. §. nos igiē. de. v. vt ꝛ pote ad quos maiora ecclesie negocia superna dispositione iussa sunt referri. xxiij. q. j. c. rogamus. xvij. distin. c. nec licuit. ꝛ. c. huic sedi. extra de appel. vt debitus. i fi. de bap. maiores.

e ¶ Generales potestatē. scz quodcunq̄ ligaueris sup terrram ꝛc. Matth. xvi. c. xxiij. q. j. q̄dcūq̄. ꝛ. q. ij. legitur.

f ¶ Jn psonam eiusdem. xl. di. c. non nos. extra de re iudi. ad aplice. §. nos itaq̄. ꝛ dic vt ibi no. per Jnno. in glo. vlti. ꝛ de foro compe. licet in glo. fi.

g ¶ Officij pastoralis. Dicēdo: si diligis me pasce oues meas. extra de elec. significasti.

h ¶ Per quam. scilicet officij commissionem.

i ¶ Omnia p̄esse. probatur hoc argumento iuriū. ff. de offi. eius cui man. est iurisdi. l. j. §. vl. de iurisd. om. iu. l. ij. de pcu. l. ad rem. ꝛ. l. ad legatum. extra de offi. dele. c. ꝑterea. nam alās talis cura commissa nulla videretur. ff. de offi. eius. l. vlti. extra de offi. dele. ex litteris.

Diffinire non pōt q̄ dar ad cognoscēdū.

k ¶ Uniuersalis. sic dicta: q̄ vniuersaliter super omnes tam fideles q̄ infideles habet potestatem super quo vide id quod no. Hostiē. super boc. extra de voto ꝛ voti redemp. c. quod super bis.

l ¶ Alium effectum. q̄ reuocabilem ꝛ mutabilem.

m ¶ Statuunt. cū statuta p clauē scie dicāt esse immutabilia ꝛ irreuocabilia: lz in statutis p clauē ptās dicāt secus esse vt parte precedenti.

n ¶ Alia per clauem scientie. s. immutabilia ꝛ irreuocabilia ꝑm illos.

o ¶ Alia per clauem potentie. possibilia mutari ꝛ reuocari.

p ¶ Si ipsam diximus esse clauem. Conditionaliter hoc ponit non simpliciter nec assertiue propter opinionem aliam contrariam. vt in p̄in. huius. §. dixi. in glo. clauis enim.

q ¶ Nil aliud. nam cū talis clauis in susceptione sacerdotalis ordinis conferat. vt. §. circa p̄in. huius. §. ꝛ ibi probaui: absit dicere q̄ in simplicem sacerdotem transfata videatur potestas statuēdi vel diffiniendi de fide que soli sedi apostolice reseruatur in prerogatiuaz p̄inlegij singularis. vt dixi. §. p̄xi. in glo. cum ad solū. Nam in generali cōmissione non trāseunt ea q̄ quis non esset in specie verisimiliter permissurus. extra de offi. lega. q̄ translationem. de offi. vica. c. cū in generali. lib. vi. ff. de pecu. l. qui peculij. de pigno. l. obligatiōne. ꝛ argu. extra de procu. c. non potest. cle. v. cuz nec simpler sacerdos possit manum apponere ad ea que sunt etiam simplici episcopo reseruata. extra de consue. c. quanto. de consecra. eccle. c. aqua.

Generalis 2cessio nō p̄zhēdit spāliā.

r ¶ Misi auctoritas cognoscendi. Subaudi ꝛ salutare remedium in foro penitentie adhibendi. vt. §. eo. §. dictum est.

s ¶ De re aliqua cognoscendi. ꝛ sic simpler est cognitio cause data. datus ergo simpliciter ad cognoscendum nō censetur datus ad diffiniendum: vt hic. ꝛ. C. ad legez cone. de fal. l. vbi. de iudi. auf. ad hec. extra de offi. dele. super questionum. §. nos autē. ꝛ. §. verū. ꝛ. §. porro. non enim simpler cognitor habet diffinitionē. vt no. ff. de procu. l. q procuratorem. cum nec semper habeat iurisditionē. ff. de re iudi. l. ait p̄tor. lz super articulo de quo iudex habet cognitionē videatur regulariter habere iurisditionē. ff. de verbo. sig. l. notionem. extra de offi. dele. ex litteris. no. d. §. nos autē. secus aūt (q̄m ħ dicitur de cognitore) est in illo cui vices iudicis sunt cōmisse: etiam cū clausula donec cōmittens eas duxerit reuocandas: q̄ talis potestatem habet diffiniendi. extra delega. c. si delegatus. li. vi. ꝛ antea hoc idem no. Hostiē. e. ti. c. si pro debilitate. licet Jnno. contrarium ibi notaret ꝛ male.

Dōare ne gt habens admīstratiōē etiaz liberam.

a ¶ Onare. ſ. q; potens ſimpliciter cognoſcere non poteſt diffinire.
b ¶ Neceſſario requiratur. Cum enim cognoſcere z diffinire ſint diuerſa habens vnum ſcilicet cognoſcere nō ex hoc ſequit q; habeat aliud: ad inſtar habentis etiam liberam z plenā adminiſtrationem qui per hoc donare non poteſt niſi expreſſa ſibi data ſuper hoc poteſtate. ff. de pac. l. 2tra iuris. z. l. vlti. de dona. l. filiuſ. z arg. ff. de ureitu. l. iuſiurādum. §. vlti. cū. l. ſeq. ad inſtar etiam illius cui ſimpliciter cauſaruz cognitio eſt cōmiſſa. qui per hoc etiā ingſitiones de criminib; z amotionē a bñficiſ; nō conſequitur. extra de of. vica. c. licet. lib. vi.
c ¶ Soli claus. ſcz ſi dicat vna tantum eſſe.
d ¶ Poteētie. Scilicet cognoſcendi.
e ¶ Et etiam diffinire. ſcz cognoſcēdi: als etiā diffinitio nō competeret ex ſola poteſtate cognoſcendi. vt. ſ.
f ¶ Dirigit. Lumen ꝓbēdo l tenebris. xv. q. vij. c. ſciſcitatibus. vt videat z liberius diſcernat ſerā claudere vel etiā apire.
g ¶ Quantum ad hoc. ſ. quo ad vſum clauium.
h ¶ Obtinet ſcientia. ſcz in habente clauibus vti.
i ¶ Dicē lucis. vt ꝓ ſcientiam habeat vim z claritatē in mēte quo ad vſuz clauium et illaz ponat in opere. xxxix. diſ. petrus. habens enim vti clauibus debet eſſe ſciens ſoluere z ligare. de geni. di. vj. c. i. als ſuſcipiens eas peccat per ea que dixi in c. execrabilis. circa prin. in ver. minus idoneis.
Clauibus hūs vti dz eſſe ſciens.
k ¶ Beato petro. Cū dirit. Et tibi dabo claues regni celorum.
l ¶ Poſt illam. Scilz ꝓmiſſionem clauium.
m ¶ Subiunxerit. Matthei. xvj. xxiiij. q. j. q3cūq3. z. q. ij. legitur. eſt de reiud. ad apoſtolice. noſitaq3. li. vj.
Execdicat q3 ad eccleſiā militātez ſepe eſt abſolut; q3 ad triumphantem.
n ¶ Soluti z in celis. Sz hoc intellige claue nō errante: als cū ſi ligando vel ſoluendo erraret ligatus vel ſolutus quis nō dr quo ad deū. Frequēter em̄ fiet qui per eccleſiam militātem ſoris mittit intus ſit: ſcz in eccla triūphāti. z ille foris eſt. ſ. q extra eccleſiam triūphātē q intus. ſ. in eccleſia militāti retineri videt. xxiij. q. iij. c. ſi quis nō recto. extra de ſen. excom. a nobis. ij. talis aut̄ error vt in pluribus vitatur in vſu clauium per ſcientiam ſoluendi z ligandi.
o ¶ Habita mentione. quam veriſimile eſt ipſum feciſſe ſi ſcientiam talem reputaret. cum enim ſe daturum claues promiſiſſet non videretur promiſſum perfecte adimpleuiſſe: niſi id quod clauem reputaret tradidiſſet. arg. ff. de lega. iij. l. libr̄orum. de auro z argen. lega. l. ꝙuis. de conſti. pecu. l. promiſſor. §. cōſtituto. de act. emp. l. ij. §. vacua. de vſu. l. videamus. §. in fantana. 2ſtat enim q; facta xp̄i perfecta fuerint: ipe enim opus imperfectionis non nouit: vt ſcriptura ſacra teſtatur. z ar. ad hoc. in cor. aut. conſtitutio que de dig. §. illud. col. vj.
Xp̄i facta fuerunt pfecta.
p ¶ Quod autem ſubſequenter. quarta pars.
p ¶ Nonnullorum. id eſt aliquorum duplici negatiua p affirmatiuam expoſita. z ſuper hoc vide quod dixi in. c. cum inter nonnullos.
r ¶ Et cetera. hec clauſula cōprehenſiua eſt multorum verborum: vt hic vides. Simile. ff. de lib. z poſtbu. l. gallus. extra de libel. obla. dilecti. de appella. ſignificantibus. de re iudic. ad apoſtolice. §. licet. verb. deieranit. Unde facit in arg. ꝓ more tabellionum qui habent in aliquibus regionibus q; recipiens notam in protbocollo de aliquo facto vel contractu vtuntur frequenter iſta clauſula: et poſt redigendo inſtrumentum in mundum apponunt multa verba que non apponebant in protbocollo. vt ſi dicat. Et ego. ſ. notarius publicus hec omnia ſcripſi. Et ſic de ſimilibus. Et ſic ſuppleo ego ſcriptor iſtius libri. Et ſic ſuppleant alii ſcriptores. Et ſic ſuppleant omnes. Et ſic ſuppleant omnes. Et ſic ſuppleant omnes

Extrauagans Quia quorũdam Joannis vigesimisecũdi.

a ¶ Etiam quo ad proprietatem.q.d.nedum quo ad ius vtendi.
b ¶ Dixisset.d.c.erũt.§.porro.
c ¶ In euangelio legitur. Jo.xij.c.xiij.ca.7.xij.q.j.c.habebat dñs.
d ¶ Oculos. hoc verbum expone vt dixi in.c.cum inter nonnullos.in glo.scripture sacre.
e ¶ Perfecta sunt opa. Ipse enim opus imperfectionis non nouit.
f ¶ Infirmorum.ratione imperfectionis.
g ¶ Impertinẽs. hic nihil curo dicere: qz satis dixi etiam ante publicationem huius ꝯstitutionis.in.c.cum inter nonnullos.l glo. que incipit mirabile ibi videas.
h ¶ Vsum facti. Absqz alio iure proprietatis.
i ¶ Frustra diceretur. et sic quo ad hoc sua declaratio fuisset inanis: frustratoria 7 vacua qõ non est cẽsendũ: qz in cõstõne ẽba apposita non debẽt ẽe superflua. C. de nouo codi.cõpo. circa mediũ. xix.dist.si romanoꝝ. nec frustratoria.ff. de lega.j. l.si qñ.immo debent aliqd operari.ff. de vsur.si stipulatus.cẽ de maio.et obe. solite.de priuile. c.si papa.li.vi.de cõcel.preben.c.cum ei quez.cle.v.
k ¶ Scõm euz.s.xpm. vel dic eũ.s. Nicolaum.xiij.
l ¶ Perfectis ctiaz. q.d. nedum ratione imperfectionis infirmis.
m ¶ Et si queratur. forte per volẽtẽ diligẽter cũcta rimari 7 pfecte intelligere id qõ legit.arg. in cor.aut.de questo. §.pe. col.vi.et in.c. quia nonnunqꝫ.§.nos autem.
n ¶ Propter.q̃s.i. quoz 2temptatione 7 inuitu.
o ¶ Augustinus. ecclesie doctor egregius 7 cõsel sor eximius. extra de reliqui.c.gloriosus.li.vi.
p ¶ Insertuz est in decretis.xij.q.j.c. habebat dominus. hãc auctoritatẽ Aug. expone.7 sup ea dic vt plene no.in.c.cuz inter nonnullos.in glo.scripture sacre. vltra medium einsdem glo.
q ¶ Unde.s.qz oñs loculos habebat oblata conseruans 7 suorum 7c.
r ¶ Ipsum.scilicet christum.
s ¶ De suis discipulis. Jlli appellatione suoruz de quibus premiserat non immerito comprehenduntur: vtpote p eum sine fraude 7 fictione recepti 7 sui familiares domestici commensales.argu.extra de verbo. sig.c.sicut.de priuile.c.licet.de sen.excõ.quicunqꝫ.li.vi.ratione eñ seruitij dicebant fu. Cẽn quibus cau.colo.censi.l.ij.li.xij.7 ibi not. Alibi autem alio respectu sui dicuntur cõtra quos quis testimonium ferre non cogitur. C.ad turpil.l.si femina.7 ibi no.per Bar.d.c.quicunqꝫ.7 ad hoc facit.extra de testi.c.decetero.
t ¶ Altissime paupertati. Cum nec videant derogare pfectioni: qz sine eius impedimento possunt in cõi aliqua possideri.xij.q.j.c.expedit.
v ¶ Decretali.extrauaganti.
x ¶ Predicatores. Nota predicatores premitti: quia primo pcessit eorum institutio.simile extra de excel.prela.c.j.de reli. domi.c.j.de decim.c.j.in suprascriptione.li.vi.
y ¶ Aliqua. Puta borrea: cellaria pro grano 7 vino recolligendis.
z ¶ Quod.s.habere aliqua in communi.
a ¶ Eorum.scilicet predicatorum.
b ¶ Non repugnat.cum ipsorũ regula habere eis talia non interdicat.
c ¶ Hoc etiam.scilicet q̃ habere aliqua in communi etiam quo ad proprietatem non derogat paupertati.
d ¶ Alexander. scilicet quartus: cuius confirmationem dicti detractores pro se inducebant.vt.3.in parte.ij.
e ¶ Libelli. id est facta de libello subuersiuo vel detractorio quantũ in se erat ordinũ p̃dicatorũ 7 minorũ. Et que sit pena contra libellũz diffamatorium alterius proponentem: vide qõ legitur.C. de famo.libel. l.j.ff.de iureiu.l.ler cornelia.§.si quis libzum.7.v.q.j.c.quidam.
f ¶ In qua.s.condemnatione.
g ¶ De dictis fratribus.s. predicatoribus 7 minoribus.
b ¶ Jdem fratres.s. minores 7 predicatores.
i ¶ Propter deuz dereliquerint. sic fecerunt apostoli vt in euãgelio legit. Ecce nos reliquimꝰ omnia 7 secuti sumus te 7c.
k ¶ Exilia. id est tenuia 7 pauperrima: sicut vulgariter dici cõsueuit frequenter qz aliqua ecclesia vel dignitas habet pauentus pauperes et exiles. merito autem sic dicũtur exilia: quia eisdem fratribus p questum publicũ tribuere victum solet incerta mẽdicitas.extra de religi.do.c.j.§.cõfirmatos.C. de mẽdicã. validi.l.j.li.x.
l ¶ Pauperes.i. in paupertate viuere volẽtem.
m ¶ Perfectionem euangelicã. iuxta quam saltez de consilio oĩa abdicanda sunt. vt in euãgelio legitur. Si vis perfectus esse: vende oĩa q̃ habes 7 da pauperibus.xiiij.q.j. §.j.not.extra de etate et quali.ad aures.
n ¶ Propter quod. scz q̃ xpm dicuntur imitari et perfectionez euãgelicam amplexari.
o ¶ Eos. scilicet fratres predicatores.
p ¶ In statu saluandorũ. ¶ Per hoc p reliquerunt omnia propter deum.
q ¶ Sed etiaz perfectorũ. in hoc scz q̃ christuz imitantes perfectionẽ euangelicam amplexantur.
r ¶ Obseruantiam. de se multum meritoriam existentem. vt in.c.quorundam.§.pe.
s ¶ Tenet formam. in relinquendo omnia propter deum.
t ¶ Precellentem gloriaz. scilicet vite eterne. Juxta verbum euãgelij: centuplum accipiet 7 vitam eternam possidebit.
v ¶ Ubi quidem.s. in dicti libelli condemnatione.
x ¶ Jmitari. volendo in paupertate viuere.
y ¶ Amplexari. in relinquendo omnia propter deum.
z ¶ Ipsos. s. predicatores.
a ¶ Etiam quo ad proprietatem.q.d.nedum quo ad vsum.
b ¶ Aliqua. expone hic vt supra.
c ¶ Nec obstat. s. predictis q̃ habere aliqua in communi nõ obuiat altissime paupertati.
d ¶ Pauca propria. Forte ad vite sustentationem. argu.xlvij. distinc. sicut hi.
e ¶ Nulla habet propria. s. in singulari.
f ¶ In cõi. ideo in illis magistraliter dici potuit esse altioꝛ paupertas 7 in propriis: qz illa vere dici non pñt propria. arg. ff. de vb. signi. tem q̃ in propriis: qz illa vere dici non pñt propria. arg. ff. de vb. signi. l. pupilli. §. vl. xlvij. di. sicut hi. 7 qz in illis non cõpetit pfecta diuisitio sicut in pprijs. ff. cõi diui. l. fabinus. iuncta. l. in re mãdata. C. mãdati. 7 in illis naturali vitio euenit negligi: qõ cõiter possidentur. C. qñ quibus quarta pars. l. ij. li. x. Et p eãdem viam loquendi magistraliter vel argumẽtaliter potuit moueri Innocentius iste ad dicendum q̃ altissima sit paupertas nihil habere velle: etiam in communi. propter abdicationem omnimodam solicitudinis temporalium: que vix sine peccato saltem veniali exerceri potest. xxvi. di. equalis.
g ¶ Non vt papa. tanq̃ papa enim multa potuisset declarando nouuz fidei articulum: immo 7 nouum articulũ inducendo: quod intelligo vt diximus in.c.cum inter nonnullos.in verbo declaramus.

Sed vt frater.

De verboꝛ significatiõe.

a ¶ Siz vt frater Petrus. 7 sic vt pximat vel vt magister nõ potẽs ꝯstitutionẽ gñalem inducere: cũ h̃ facere soluz spectet ad principem. C. de legi.l.j. Sic als est reperire q̃ qs papa cristẽs aliqua profert nõ tanq̃ papa: h̃z vt magister: 7 tñ eius dictis tanq̃ magistri nõ stat. eẽ de resti. spo.c.lras. §. nos autẽ. cũ ibi no. Nec interlocutorie eiuz sine causecognitione prolate in certo negocio stat in alio cum nõ vt pinceps eã sic tuisse videat. C. de legib. l.iij. §. vl. 7 als reperitur q̃ aliquis nõ vt ipse fz vt aliqs aliqua facit. ff. de adop. l. si pf. §. q duos. sol. ma. l. fivero negociũ. §. j. ad senatusco. fille. l. si sequens. in fine. C. de admi. tu. l. cuz quedam. cum similibus.
b ¶ Quare. scilicet qz illa dixit non vt papa sed vt frater petrus.
c ¶ Sumorũ pontificuz. s. nicolai. iiij. §. i versi. ad huc idez. 7 Greg. §. i vsi. nec hoc. ff. et Alexandri. §. in verbo hoc etiam.
d ¶ Ei. s. Innocẽtio: qui predicta non vt papa sed vt primatus dixit.
e ¶ Preferenda. vtpote auctorizabilia 7 ab omnibus obseruãda. xj. dist. nolite. eẽ de consti. c.j. C. de legi. l. leges vt gñales. cum vt dixi sine impedimẽto perfectiõis possint in communi aliqua possideri. xij. q. j. expedit.
f ¶ De tali altissima. scilz qz nihil h̃z in ppõ vl cõi.
g ¶ Dicẽs. ij. ad corinth. viij. c.
b ¶ Est falsum. s. qz aplis dicta verba. ptulit loquẽdo de paupertate christi 7 apostolorum.
i ¶ Qui. s. macedones.
k ¶ Etiaz in speciali. q.d. nedum in communi.
l ¶ Obtinebant. Als elemosynas de qbus sequit facẽ minime potuissent. vt plene dixi in.c.cuz inter nõnullos. in glo. scripture sacre. circa fi.
m ¶ De quibus. s. macedonibus.
n ¶ Apostolus asserit. d. c.ij. ad corinth. viij.
o ¶ Supra vires suas. i. ꝫ. quã cõmode pati posset valor facultatum suarũ. arg. ff. de iure do. l. sine gñalis. de reli. l. at si qs. §. cquuz. vbi pupil. educ. debe. l. in alimẽto rũ. §. j. C. õ rescin. ven. l. gsqs. vbi verba similia sic exponi 2sueuerũt.
p ¶ Quod autem dicitur. sexta pars.
q ¶ Contineri. d. c. exĩt. §. porro.
r ¶ Dnni iure. saltem personali vel persone coherenti.
s ¶ Nullum ius. etiam personale.
t ¶ Cõtineꝫ. vñ illozũ pluriũ vr sup h̃ iudiciũ pferẽdũ: vel saltẽ iuxta ilnd. Nico. iiij. dictũ fore ĩtelligẽdũ. 2sueuit eñ eẽ integrũ iudiciũ qõ pluribus. 7 p ꝑpliores boies pfectissima veritaz reuelaz. C. de fideicõ. l. vl. de inge. manumiſ. l. iij. 7 maxie p ea q̃. j. subijciunt. s. qz ordo vsuz bẽat. ditozem canonum. vbi de hoc satis dixi: quare hic non repeto.
v ¶ Est probatum. ꝫ. in. §. quod autem subsequenter. in decre. ad conditozem canonum. vbi de hoc satis dixi: quare hic non repeto.
x ¶ Non iustus. qualiter hoc p iura probetur: vide quod no. in. c. cum inter nonnullos. in glo. sed vnde.
y ¶ Noscitur manifeste. 7 hoc probatur vt dixi in. c. ad conditozem. §. licet autem in rebus. in versi. preterea si simpler.
z ¶ Probabile non videtur. videas hic quod late dixi. d. c. ad conditozem. in verbo estimare.

Titu. XIIII. Fo. XXXVII.

a ¶ Liceret. i. licitũ esset p̃ excludẽs vsuz iniustũ. ar. xiij. q. iiij. c. quid dicã. xxiij. q. vij. c. j. ff. de cõdi. 7 de. l. filius. 7 dixi. d. c. ad 2ditorẽ. §. ꝫ.
b ¶ Non rerum omnium. puta pecunie.
c ¶ Nulla rerum. in quibus licet vel non licet habere fratribus ipsis.
d ¶ Prohibitis. vt pecunia.
e ¶ Ut permissis. in quibus censeretur vsus non iustus ex quo esset absqz omni iure vtendi.
f ¶ Intelligi debeat. sed qualiter h̃: vide qõ dixi d. c. ad cõditorẽ. §. ꝫ. circa. fi. in gl. si ꝫras gre h̃.
g ¶ Subiũxerit. 7 h ctiaz videas quod ibidẽ post dictam glo. dixi.
b ¶ Rursus. vij. pars.
i ¶ Impugnatores. scilz dictaz 2stõũ ad 2ditorẽ. 7 cũ inter nonnullos.
k ¶ Publice. in h̃ deteriorẽ cõmittebant q̃ si occulte asserẽrẽt. ꝑpter maioris mali exẽplũ pniciez. ri. q. iij. ꝓcipue. 7 arg. eẽ de excel. pla. q̃ sit. 7 qz rationibus 7 auctoritatibus de fendere se nitũtur. xxxij. q. iiij. c. nemo. vbi dr q̃ tolerabilior est culpa si placeat q̃ si culpe vsurpetur auctoritas: et ibidem hoc notatur.
l ¶ Dictam paupertatez. s. artissimam.
m ¶ Fratrum. s. minoꝛũ.
n ¶ Dãnauerunt. nõ sine periculo asseruntur falsa tñ dicti sum. ponti. h dãnasse: si cñ verũ esset pro dãnato debet haberi qõ ipsi dãnassent. xciij. dist. c. h̃ nostre. et. c. seq. C. de sum. tri. l. j. cum simi.
o ¶ Inhibẽtes. tali inhibitioni si facta fuisset obtemperari debuisset. iiij. di. deniqz. xj. q. iij. q resistit. extra de maio. 7 obe. si qs. ff. de regu. iur. l. nõ videt dolo. §. qui iussu.
p ¶ Premissa. s. dictam paupertatem 7 vitã fratrum nõ esse euãgelicam 7 apostolicam.
q ¶ Astruere. i. affirmare. si. extra de cã. pos. cum ecclesia. §. nos igitur.
r ¶ Defensare. si per dictos sum. pon. premissa fuissent dãnata 7 inhibita: extunc ipsa defendentes damnabiliores cetes ris forent censendi. xxiij. q. vlti. qui aliorum.
s ¶ Ecclesie romane rebellis. cuius pena magna est vt colligitur. xj. q. iij. qui resistit. extra qui filij sint legitimi. per venerabilem. c. pe. 7 dicetur latius. j. eo. c. in fi.
t ¶ Hereticus haberet. h̃ videre potes qõ dixi in. c. cũ inter nõnullos.
v ¶ Ad quod dicimus. hic incipit impugnare constitutionem per impugnatores assertam.
x ¶ Assertionẽ hmõi falsam esse. vnde sic allegãtes viderent falsi crimis se reos fecisse. vt dixi. §. in. §. q autẽ subsequenter. in glo. vñ falsotionem aperiat assertionem predictam fore falsam.
z ¶ Pertinaciter. bi posses recitare que dixi in. c. cum inter nonnullos. in verbo pertinaciter.
a ¶ Hoc presumpserit. scilicet predicta vel aliquod de premissis pertinaciter asserere.
b ¶ Vt hereticus haberetur. patet hic manifeste q̃ non omnis contumax vel rebellis ecclesie romane hereticus est censendus. Super hoc autem vide quod legitur. 7 no. xix. distin. c. nulli fas. 7 xxv. q. v. viatores. 7 per Bar. extra de elec. c. generali. li. vj.

Publica delicta fũt occultis grauiora.

Suoꝝ appellatione que continentur.

Judiciuz integrũ dr qõ primorum sentẽtijs cõprobatur.

Possessio cõiter non litigantium frequentior.

Ecclie romane rebellis non semper est hereticus.

Extrauagans Quia quorūdam Joannis vigesimisecūdi.

a Sententie. Licet autem premissa asserens vel aliquod p̄missorum sm̄ serie sententie ꝙtumar dicat & rebellis: hoc de illo forte habet intelligi q̄ dictā pauptatē & vitā fratrū in mibilū foze euāgelicaz & apostolicā diceret: nō aūt qui diceret eā in oībus nō esse talem. cum nec in omnibus talis fuerit. vt. ℣. in. §. ℣ autem subsequenter. ver. adhuc licet declaratio.

b Rursus asseruisse. Octaua pars.

c Publice. Hic dicere potes. qō not. ℣. pri. §. in simili verbo publice.

d Abdicatio iuris. hoc verbum iuris ꝑ intentionem istorum asserto- rum habet exponi etiam personalis vel p̄sone coherentis.

e Cuiuscūqz rei. etiam vsu consumptibilis ꝑ̄ istos cū dicat cuiuscūqz.

f Est sancta. p talibus assertoribis facit constitutio. R. tertij exijt. §. porro. ℣ illa nō sic debet intelligi vt patet l decre. ad cōditorem. & ℣. dicek.

g Seruata. ℣ de christo & apostolis ex sensu proꝓrio absq; auctoritate alicuius facte scripture: mo- ti sunt ad dicēdum. vt. ℣. sequitur.

h Esse non iustus. Et hoc etiā male dicebant. vt infra patebit.

i Deo acceptior. ꝓout talibus assertoribus vi- sum est: sed desipiunt vt infra collgitur.

k Multa falsa. ꝓpter q̄ in ceteris nihil vel fal- tē minus auctoritatis re manereꝝ. ar. xvj. di. ca- nones. iij. q. ix. c. pura. de ꝛse. di. iij. nō licet. ar. dist. c. si ad scripturas. ff. de edi. edic. l. cuz einsdē. & de ℣ not. C. de transac. l. si ex fallsis. et plen⁹ per Hosti. extra de fi. instru. er litter⁊. et per Inno. de here. fraternitatis.

l Expropriationem. i. abdicationem.

m Vocat hystoria. Asi erubescere debēt ta- les loquentes super hoc absq; scripture auctori- tate. in cor. auc. de trīc. et semi. §. cōsiderem⁹. col. iij. vnde si illi in dicendo hoc asserant reperiri in scriptura sacra non procul erunt a pena crimi- nis falsi. vt dixi. ℣. in glo. vnde falso.

n Manifestat. sup̄ hoc vide quod notaui. in. c. cum inter nonnullos. in glo. scripture sacre.

o Juris predicti. ſ. personalis etiam vel persone coherentis.

p Sustentationem. quam a se nulla professio potest excludere. vt in c. exijt. §. porro. ver. ne autem.

Impossi- bilitas nō ē tolerabi- lis in iure. Impossi- bilitas iu- ris et natu re equipa- rantur.

q Impossibilitatē includit. q̄ tolerabilis non est in iure. ar. ff. de obli- ga. & ac. nō solū. in fi. insti. de inuti. stip. circa p̄in. iiij. di. c. erit autē ler.

r Et erroꝛē. ex ℣ tale dictū dānabile est de iure. ar. C. de castrē. pe. mi- li. l. errat. li. xij. C. de diuer. referi. l. falso. de pac. l. si pacto. de iudi. c. i.

s Impossibile enī est. scilz de iure cuius impossibilitas & nature equi- parari cōsueuerunt. ff. de condi. insti. l. conditiones. & l. filius. que sine sine appellatione rescindūtur. l. vlti. & ibi nota. & arg. extra de iureiu. c. contingit. li. vi. xxij. q. iiij. inter cetera.

t Necessario cōuincitur. qualiter hoc per iura p̄obetur euidēter. vi- de quod dixi in. c. cum inter nonnullos. in glo. sed vnde.

v Item est absurdum. collige per hoc bonum foze modum argumē- tandi per reductionem absurditatum. arg. extra de excep. cum inter. & de p̄eben. dudum. §. nos igitur. lib. vi. ff. solu. ma. l. diuortio.

x Et deo acceptior. ℣tud cū nullo modo pōt esse. oīs enim vsus sine iure vtēdi subsistēs iust⁹ & iuriosus est vt ꝓbauit plene in. c. cū iter. in glo. ℣ vñ. quare de tali iniusto vsu nihil deo acceptū offerri pōt. xiij. q. v. c. j. & in multis. c. seq. j. q. j. nō est putāda. ex de deci. ex trāmissa. & ar. ff. ꝓ socio. l. cum duobus. §. socium vniuersa. als est in. l. si fratres.

y Actū iniustū. qualis est quicūqz sine iure vtendi existens. vt dixi.

summorum pontificuz diffinitio quā diffinierūt de pauptate chri sti et apostoloruz ac fratrum mi norum predictorū regula (prout superius expressum est) ꝓ nos nō potuit mutari: proculdubio fal sa asserunt dicēdo predecessores nostros diffinuisse talia vt supe- rius est probatum: et adhuc sic loquentes dum⁹ per talia constitutiones nostras impugnare sa tagunt constitutiones illas quibus se adiuuant ostendunt (si eo rum falsa assertiones vere existe rent) foze inualidas / erroneas / & infirmas. Si enim nobis non li cuit contra constitutionem Mi colai. iiij. predecessoris nostri in qua se fundāt p̄cipue aliquid statuere cōmune: nec sibi licuit contra statuta Grego. Inno. & Alexand. predictorum statuere: aut aliquid declarare: quod ta men ipsum fecisse (sm̄ eoꝝ as sertionem) noscitur euidenter. cum eni illi declarauerint ꝙ oz do minoz hꝫusum earum rerum quas ly eis habere: qō ad vsuz iuris est referēdum: necessarioꝫ superius est ꝓbatum: ipse vero sm̄ ipsos statuit ꝙ nec ordo: nec fratres ius vtendi habeāt sed tā tūmodo simplicez vsum facti: et insup ordinauit / decreuit / et sta tuit hmōi constitutionē: ordina tionem: & declarationem suā dū taxat a fratribus ipis p̄cise & in uiolabiliter perpetuis tēpoꝛibus obseruandā: constat non solū ꝙ contra declarationes predecesso rum p̄dictoz ordinauerit: sed ipsum illas quātū ad ea que sua declaratio continet etiam reuo casse. Ipse quoqz p̄decessoz no ster in sua declaratione subiūxit

z Q: sit iustus. hoc au tem nullatenus dici nec esse pōt. omnis enī actuꝰ iniusti deus aspernator est. et ideo cayn mune ra non respexit. xiij. q. v. c. scriptum est. als se queretur ꝙ quis male fa ciendo vel peruerse viuē do suam conditionē me liozem faceret contra ius ra. ff. de fur. l. inficiando. §. infans. et melioris cēt cōditionis stultus ꝑ pe ritus: vtra legē / scrutus. ff. quod vi aut clā. extra de p̄bē. cum qui. li. vi.

Statuta predecesso rū ꝑ succes soꝛes mu tari pñt.

Statut⁹ nō dz esse me lioris cōdi tiōis q̄ pe ritus.

a Ex p̄missis. ix. pars.

b Mitutur. scilicet dicti doctoꝛes.

c Expresserūt. vt. ℣. in parte. ij. et sequentibus duabus colligitur.

d Est ꝓbatū. ℣. in. §. ꝙ autem subsequenter.

e Duz p talia. ſ. que dicūt diffinita per nostros antecessoꝛes: p nos im mutari non potuisse.

f Cōstitutiones nras. scilicet ad conditoꝛem: et cum inter nonnullos.

g Illas. Honozij. scilz iij. Greg. ix. Inno. iij. Alexan. iiij. Nico. iij. vt supza in parte secunda.

h Vere existent. ſ. ꝙ diffinita per alios nobis non licuisset mutare.

i Constitutionē. scilicet exijt qui seminat.

k Aliqd statuere. put illi asserunt.

l Nec sibi. ſ. nicolao.

m Contra statuta. de ꝙ bus vidisti. ℣. in. §. ꝙ au tem subsequenter.

n Ipsum. ſ. nicolaum.

o Fecisse. ſ. aliqua ita tnendoꝛ declarando ℣ statuta predecessoꝛum.

p Nosscitur euidēter. d. c. exijt. §. porro. & recita tur. ℣. in. §. adhuc licet.

q Illi. scilz Greg. Inno cētius. et Alexander.

r Licet. i. licitum est.

s Quod. ſ. res ad vsum habere.

t Est probatum. ℣. in. §. quod autem dicitur.

v Ipse vero. scilicet Nicolaus.

x Scōm ipsos. scilicet detractoꝛes.

y Usum facti. qui de se non est possibilis absq; iure. vt in. c. ad condi totem. & ℣. in. §. ꝙ autem dicitur.

z Statuit. scilicet Nico. iij. sm̄ eos.

a Mutarat. hoc verbū relatū ad precedētia inducit sensum ꝙ sua oꝛ dinatio & declaratio nō aūt p̄decessoꝝ sit a fratribus obseruanda.

b Ordinauerit. scilicet ꝙ fratres ius vtendi non habeant: sed solum simplicem vsum facti.

c Sed ipsum. scilicet Nicolaum.

d Illas. scilicet declarationes predecessoꝝ.

e Continet. scilicet super abdicatione proprietatis & iure vtendi & su per simplici vsu facti.

f Reuocasse. volendo suam ꝓstitutionē tm̄ foze per fratres obseruan dam: vel reuocasse aliter. ſ. per suā ꝓstitutionem alijs precendentibus contrariam. extra de cogna. spi. c. j. & de consti. licet romanus. lib. vi.

g Ipse quoqz predecessoꝛ. scilicet Nico. iiij

h Subiunxit. d. c. exijt qui. §. vlti.

Declarauerat.

De verboꝝ significatiōe. Titu. XIIII. Fo. XXXVIII.

a Declarauerat. d. c. exijt.

b In predictis. scilicet per se ordinatis & declaratis.

c Deducatur. simile. xxiij. q. vlti. c. rogamus.

d Sua. scilicet sedis apostolice.

e In his. que facta christi & apostoloꝝ & p cōsequēs fidei cōcernunt.

f Declarare. ad solam ergo sedē applicaz spectat super fide aliqua dispo nere vel etiam declarare vt hic. & xiiij. q. i. c. quo tiens. et. c. hec est fides. & d. c. exijt. §. nos igit. cle v. sicut et ceteri maiores cause ad eaz referunt ea. cā. & q. c. rogamus. extra de ap. vt debitus. in fi.

g Assertoꝛes. In hoc ꝙ dicunt statuta predeceſſoꝛ ꝑ successoꝛes mutari non posse vel in dubium reuocari: ruboꝛe eniz cōfundi deberent cum nicolaus. iiij. in cuius constitutione principalr se fun dāt ℣ium asserat. vñ. er ſnisme t co dicibus cōiun cunt. argu. xxxvij. di. c. ſi qd veri. potissime cū tā ta gaudeat ptāte succeſſoꝛ: quanta gauisus extit aut antecessoꝛ. nec habeat imperiuz par in parem. extra de elec. innotuit. et d. c. exijt. §. ceterum san ctum. ff. ad trebel. l. ille a quo. §. tempestiuum.

b Patet. i. apparet.

i Nō asserūt. ſ. diffiniz ta ꝑ predecessoꝛes muta riꝛel in dubiuꝫ reuocari non posse per successoꝛes.

k Interdixisset. extra ō reli. domi. ne nimia.

l Qui etiam. scilicet oꝛ dines per successoꝛes cō firmati.

m In concilio generali. extra de reli. domi. c. reli gionum. li. vi.

n Generalis cōcilij. scz Inno. iij.

o Summis pōtificib⁹. Successoꝛibus Innocē tij interdicentis.

p Et eoꝝm. scilicet con firmantium.

q Dissoluere. vt. d. c. religionum.

r Ordinum. ſ. minoꝝm. & idem si alioꝝm.

s Solus. quasi dicat sine concilio generali. vt probant sequentia. et argu. C. de leg. l. vlti. in fi.

t Immutare. argumētaf a minoꝛi. si enī papa immutat statuta gñaz lis cōcilij de qbus minus videbaf ꝙ posset: vtputa cū plena & magna maturitate dispōsita: multoforti⁹ poterit immutare vel declarare sta tuta ꝑ solum ꝑdecessoꝛē sine ꝛcilio edita. ex de elec. cū in cunctis. cū ibi no. Vel potest dici ꝙ hic sumaf idē argumentū alio modo. si enī licuit successoꝛibus ꝛfirmatos ordines per antecessoꝛes in totum dissoluere quod est plus: multoforti⁹ ly eis illoꝛū regulam declarare qō est mi nus. ff. de regu. iu. l. non debet cui. extra eo. ti. c. cui licet. li. vi.

v Celebratum. et sic quilibet ex eis cōfirmationem predictam solus fecit. & sic successoꝛi eoꝝ licuit super regula declarationem facer: licet per eos confirmata cum etiam liceret si per eos fuisset in generali con cilio confirmata. vt. ℣.

x In illo. ſ. generali concilio.

y Facta fuit. subaudi sed per eum solum.

z Supradicta. de qua fit mentio. ℣. in parte. ij.

a Declarauit. falso igit sua cōfirmatio sup hoc allegaf. vt als. ℣. dixi.

b Generali concilio. Lugduni celebrato.

c Approbatos. extra de excef. pla. c. nimis iniqua. & c. nimis praua.

d Sic dicēs. extra de reli. do. c. religionum diuersitas. §. sane. lib. vi.

e Dieterea. decima pars.

f Ubi legunt. si enī nō legūt: qz nec legere pñt (vt ſ quiſ) oportet eos ſ qui qō ecclia romana custodit: ne dū peregrinis sermonibus studēt ad sedis aplice declarationem & oꝛdinationez eoꝝm & circa ea q̄ ipse declarauerat ptinere: sic di cēs. si quid in p̄dictis ambigui tatis emerserit: hoc ad culmē sedis apostolice deducatur: vt ex auctoritate apostolica sua hoc manifestet intētio: cui solū cōces sum ē in bis statuta & oꝛdere & p̄di ta declarare: cui⁹ tm̄ ℣ium asserūt hmōi assertoꝛes. Adhuc patet qō asserūt ee falsuz: ly cm̄ Inno. iij. p̄dict⁹ i gñali ꝛcilio iter dixiſ set nouas religiones instituꝰ: tm̄ successoꝛes ipsi (nō obstāte iter dicto hmōi) plures legunt oꝛdi nes ꝛfirmasse: q̄ etiā (aliqb⁹ exce ptis) fuerūt postea p Greg. ix. p̄ decessoꝛē nostruz dissoluti certo modo in cōcilio gñali. Si igit post iter dictū gñalis ꝛcilij licuit summis pōtificibus nō ꝛfirma tos oꝛdies ꝛfirmare: & eoꝝ successoꝛib⁹ sic ꝛfirmatos i totū dis ſoluere nō ē mirū si qō declarat circa reg'las oꝛdinū solus summus pontifex vel oꝛdinat: licet eius successoꝛibus declarare: seu al's imutare. Patet aūt ꝙ neqz Honozij confirmatio: neqz Gre gozij: neqz Alexādri: neqz Nico lai p̄dictoꝝ facta fuerit in ꝛcilio gñali: cū p nullū ipoz fuerit gña le ꝛcilij celebratū ly Inno. iij. celebrauit ꝛcilij gñale: tm̄ illo nec auctoritate alicui⁹ ꝛcilij facta fuit ipi⁹ declaratio sup̄adicta. Nicolaus aūt. iiij. nec celebrauit gñale cōciliū: nec aliqd circa di ctā regulam declarauit. Greg. aūt. ix. p̄dict⁹ nec cōfirmauit: nec

caput institutionis videantur amittere. xi. di. c. quis nesciat.

g Assertiones huiusmodi. scilicet diffinita per clauem scientie in fide & moꝛibus per romanos pontifices non posse per successoꝛes reuoca ri. vt. ℣. in parte. ij.

b Ad fidem. i. fidei articulos.

declarauit dictam regulā: sed in gñali cōcilio vbi cassati fuerūt nonnulli mēdicantium oꝛdines: dictoꝝm fratrum munoꝝ & p̄di catoꝝm oꝛdines non cassauit: ℣ asseruit approbatos sic dicēs; quos euidēs ex eis vtilitas eccle sie vniuersali prouenies phibet approbatos: p̄sentem non pati mur constitutionē extēdi. Pre terea dicant nobis vbi legunt assertiones huiusmodi q̄ ad fi dē vel mores princat christuz & aplos nō habuisse i bis q̄ habue rūt nisi simplicē vsum facti p̄ fecto directe ℣ ad fidē nō ptinet: cū de ℣ articulus non sit aliqs: nec sub quo valeat p̄cheēdi: vt patet in symbolis i qb⁹ articuli fidei ptinent. nec etiā reducte ne q̄ℓ ℣ sacra scriptura cōtinet: q̄ negato tota scriptura sacra red dit dubia. & p̄ ℣ articuli fidei q ℏūt p scripturaz sacrā probari reddunt dubiū & incerti: ℣ em in scriptura sacra nō poterit sed ℣ riū reperiri. De fratrib⁹ aūt mi noriz⁹ p̄dictis stat q̄ de ipoꝛ pauptate & simplici vsu facti seu de dñio eoꝝ que ipsis offeruntur q̄ summ⁹ pontifex illud sibi & ro. eccle reseruauerit vel potuerit reseruare: nec q̄ illud reseruatū successoꝛi abiicere nō licet: si ℣ expedire vid crit: seu q̄ procura toꝛes ꝓstitutos auctoritate sum mi pontificis ꝓ negocijs oꝛdi nis p̄dicti succes. reuocare nōva leat: in p̄dictis symbolis cuāge lio neqz actibus apostoloruz et epistolis mētio aliq̄ non habet.

i Vel mores. scilz reformandos vel reformatos conseruandos.

k Usus facti. absq; omni iure vtendi sm̄ eos.

l Cum de boc. ſ. simplici vsu facti.

m Articulus nō sit aliquis. ſ. principalis.

n Sub quo. scilicet articulo.

o In symbolis. symbolis dicit in plurali quia vnus primo fuit factus ꝑ aplos. Credo in deum. Alius fuit factus in ny cena synodo. Credo in vnum deum. Alius per athanasiū. quicūqz vult. Et quare dicitur symbo lus. vide qō no. xx. dist. c. canones.

Symbol⁹ fidei est tri pler.

p Quasi boc. scilicet ꝙ christus et apostoli i bis que habuerunt non ha buerunt nisi simplicem vsum facti.

q Dubia. per negatio nez vt hic. & ar. ff. de col. bo. l. ſ. sed cuz prosint. quibus ad liberta. pclamare nō licet. l. ij. per il lā eniz res dubia fieri di citur: vt dictis iuribus. et. C. de acquirē. posse. l. nemo. de fide instrume. l. plures. & boc verū de ne gatione tali que de se pos test esse. pbabilis. per im probabilem enim negationē puta que fieret cōtra aduersariū fundanē intētionem suam de iure cōmuni non dz efficiꝛ res dubia sic no. Innocē. ex de verbo. signi. ex parte.

Negatio facit rem dubiam.

r Sper consequens. sed vñ prouenit illa ꝛsequēs tia: videas qō dixi in. c. cum inter nonnullos. in glo. sed vnde sequitur.

s Hoc enim. scilicet ꝙ christus & apostoli in bis que habuerunt sim plicem vsum facti habuerunt.

t Contrarium reperiri. sed vbi: vide quod dixi in. c. cum inter non nullos. in glo. scripture sacre.

v Predictis. supra in hac decre.

x Constat. hic sume litteram. que est. ℣. & construe mentio aliqua non habetur in predictis symbolis euangelio actibus apostoloruz et epi stolis de ipsorum paupertate &c.

y Usu facti. quē solū absq; omni iure vtēdi p̄dicti asserunt se habere.

z Que ipsis offeruntur. p talē oblationem acquireretur ipsis fratri bus dominium eoꝝm que offeruntur si ipsi proꝓrietatis foꝛēt capa ces vt dixi in. c. cum inter nonnullos. in glo. scripture sacre.

a Reseruauerit. d. c. exijt. §. ad hec cum fratres.

b Reseruatum. ſ. ro. ecclē. ex dispositione dicti. c. per ministeriū ipsoꝝ rum fratrum: sicut per ministerium filij patri acquiritur: per seruum domino: per monachum monasterio. vt. d. §. ad hec.

Mōach⁹ mōasterio acquirit.

c Abijcere. i. abdicare seu repellere.

d Expedire viderit. ex causa & que illa esse possit colligit ex decre. ad conditorem. §. ꝓ ℣. & §. rursus nedum.

e Summi pontificis. vt contigit de martino papa. iiij. d. §. rursus.

f In predictis symbolis. credo in deum: credo in vnum deuz: & qui cunqz vult. vt. ℣. proꝛi. dixi.

g Euangelio. scilicet aliquo.

b Nō habetur. relinquit ergo dispositioni iuris. ar. in lib. feu. de feu. cogn. c. j. in fi. ff. quibus ex cau. ma. l. necnon. §. ꝙ eis. Jus aūt est vt successoꝛ statuta per predecessoꝛē maxime ex causa valeat reuocare, vt

s. circa prin. decre. in gl. sed qua fronte: potissime cum predecessori nō licuerit in talibus successoribus legē aliquā imponere pari post eum vel potius eadē potestate functuris. extra de elec. innotuit. t. d. c. erūt.

Snia pape i melimutari pt.

§. ceterū. cum ꝛ scriptum sit sententiam romane sedis posse in melius commutari. xxxv. q. ix. c. sententiam. et. c. graue. extra de re iudi. cum olim. in cor. aut. de nup. §. j. col. iiij.

a ¶ Ex ꝓdictis. Que colliguntur ex. §. ad impugnandas.

b ¶ Circa talia. scilicet regulam fratrum minorum ordinē tollere vt dixi i c. quorūdā. in glo. ꝓprie.

d ¶ Ob. sc̄z vt successor ꝫ statuta possit ordinare.

e ¶ Inferuit. d. c. erūt. §. vltimo.

f ¶ Cōtinetur. s. in. §. ex premissis. versi. ipse q̄z.

g ¶ Nos itaq; vndecima pars.

h ¶ Mendaciorū hmōi. q̄ recitant. s. in parte. ij.

Mēdaciū i occidit animam.

i ¶ Assertores. ꝛ per consequēs sue anime occisores testante sacra scriptura. homo qui mentit occidit animam.

k ¶ Pestifera. id est pestē inducenti.

l ¶ Erronea. Et sic per consequens vitanda. xij. dist. c. nolite errare. C. de castren. pecu. militū. l. erarat. lib. xij.

m ¶ Damnata doctrina. Utputa quem in errorez potestatis clauiem impellens: et sic per consequens abominanda. ar. C. de here. l. damnato. extra de sum. tri. damnamus.

n ¶ Confutatione. i. refutatione seu abominatione.

Bliari in o pctō ē detestabile.

o ¶ Gloziari valeant. in hoc enī est detestabile. iurta verbum psalmographi. Quid gloziaris in malicia ꝛc. ꝛ iurta verbum ꝓphete Hieremie. non glorietur dives ꝛc. Hiere. ij. c. nā ꝛ hoc graue crimē maxime in psonis ecclesiasticis reputat. ex̄ de excel. prela. q̄ fit graue. cuz per hoc suum delictum publicent: ꝛ per hoc grauius peccent. ff. vi bo. rap. l. ij. §. si in re deposita. ꝛ als. ꝫ. dixi in glo. ex hoc magis.

p ¶ In errorem. istud multum vitandum est. xxviij. q. j. c. sepe maloz. ꝛ de hoc dixi in. c. dierum. circa prin.

q ¶ Pertulātia. i. temeritate vel pertinacia. simile verbū. ff. de re mili. l. omne delictum. §. qui manus. C. si qs imperatori maledixerit. l. vna.

r ¶ Ausi defendere. per hoc deteriores ceteris fozent censendi. xxiij. q. vlti. qui aliorum. xi. q. iij. c. qui consentit. no. extra de offi. dele. c. j.

s ¶ Predictam. s. cum inter nonnullos.

t ¶ Videlicet. specificat heresim damnatam.

v ¶ Sequeretur. vnde autem prouenit hec consequentia. vide quod no. in. c. cum inter nonnullos. in glo. sed vnde.

x ¶ Inimici. ꝫ dicas vt dixi in. d. c. cū inter. sup verbo: simili inimici.

y ¶ Pertinaci. potes super hoc videre que no. d. c. cum inter. in verbo pertinaciter.

z ¶ Erronea. scilicet in fide.

a ¶ Talia publice ꝓsumpserunt. supple asserere si non habes in textu.

b ¶ Docuerūt. Docentes ergo ꝛ facientes pena eadē puniuntur. culpa enim similis est prohibita dicere ꝛ docere. C. de mathema. l. culpa.

c ¶ In damnatam. scilicet per dictam decretalem. cum inter.

d ¶ Vt hereticos. vt pro tanq̄ expone.

Heretici t multis fiit vitandi.

e ¶ Euitandos. igitur vitādi sunt heretici vt nec in domo vel terra foueantur: nec negociatio cum eis exerceatur. extra de here. c. sicut. ꝛ eis dicendum est: non nouimus vos. xciij. di. dyaconi.

f ¶ De fratrum. sup ista clausula dic vt dixi in. c. execrabilis. §. nos. in glo. collige hic ꝛ sequenti.

g ¶ Declaramus. non inducitur ergo hic iuris noui editio sed antiqui declaratio. ꝛ super hoc vide quod dixi in. c. cum inter. in verbo declaramus. ꝛ in glo. vlti. eiusdem capituli.

h ¶ Hereses. s. rp̄m eiusq; aplos non habuisse aliqua in speciali vel in cōmuni. ꝛ q̄ in his que habuisse leguntur ius non habuerunt.

i ¶ Deinceps. videas hoc q̄ dixi in. c. cum inter nota. in verbo simili deinceps. vnde ꝓ hō verbū videret q̄ ante hanc decre. ꝓmissa defendere vel approbare non esset hereticum: dicas tn̄ ꝫ ium ex quo fuit publicata decre. cū inter. cū ertunc talia tanq̄ heretica ibidem sint damnata: vt ibi dixi. ꝛ hoc verbum deinceps habet effectuz suum quo ad vitationem de talibus tanq̄ de vere hereticis faciendam.

k ¶ Sciēter. id est ex certa scientia vel proposito: secus autem causa disputationis ad maiorem veritatis indaginem. argu. c. q: nonnūq̄. §. nos. vel secus si nō ex certa scientia sed forte mente alienata talia fierent: tunc enim nō imputetur facienti cū satis ipsa mētis alienatiōe puniatur. argumē. ff. de offi. presi. l. diuus. ad legem cor. de sica. l. in factuz cum multis similibus: vel secus si talia defenderentur vel approbarentur ignoranter: forte ꝓ talem qui aliqua in scriptis reddita ignoraret esse talia. arg. ff. de lega. ij. l. titia. §. lucia. C. plus valere quod agitur. l. vlti. de dona. l. nec ignoranz.

l ¶ Verbo vel scripto. eq̄ parāt ergo ista duo/ verbo aliquid ꝓferri vel scripto. vt als. lxv. distinc. c. ij. extra de elec. vbi mai°. §. nulli. lib. vi. Unde facit argumentum q̄ sicut est excōicat° participans scienter excōicato cuz coloquēdo: sic sibi litteram mittēdo. ita sentit Bar. extra de sen. excom. c. constitutionem. li. v.

Ecclesia ꝓtinus est tribus ad excōicatum.

m ¶ Insano. i. non sano. sed potius velano.

n ¶ Nisi sunt. Id est conati sunt.

o ¶ Inhibemus. vt als sepe dixi post talem inhibitionem cōtra faciēs peccaret mortaliter. xiij. distin. deniq; et pena dignum se redderet. extra de consti. c. cognoscentes. cū silibus.

q ¶ Per ipsam. scilicet constitutionem ad conditorem.

q ¶ Scienter approbet. hic repete que supra dixi proxime in glo. j. ex certa scientia.

r ¶ Aliquid. ex hoc videtur q̄ in vno defendens vel approbans contra dictam constitutionem penam cōtumacis ꝛ rebellis pati debeat.

Cōtumax Quis dicat.

s ¶ Contumax. in contemnendo statuta ecclesie. vtpote: per inobedientie notam ꝛ transgressionis incurrēs infamem se reddit. extra de elec. dudum. ij. circa prin. de maio. ꝛ obe. illud. vi. q. j. infames. ꝛ peccatum mortale committit cum ex hoc possit excommunicari. extra de maio. ꝛ obe. si quis. xi. q. iij. si autem nobis. ꝛ. c. seq. ꝛ deponi etiam meretur ex transgressione statuti ꝓcepti vel ꝓhibitionem continentis. xiij. dist. deniq; ꝛ ar. ff. de re mili. l. ij. §. in bello.

t ¶ Rebellis. ex tali rebellione inobtemperans non credēs papam sic constituere potuisse vt statuit hereticus iudicaretur. xix. distinc. nullas. ꝛ ibi no. ꝛ per Bar. extra de elec. c. generali. li. vi. Sanctiones enī sedis apostolice accipiēde sunt tanq̄ ipsius diuina voce ¶ Petri firmate. xix. distin. c. sit omnis. licet in corpore canonum nō sint redacte: eadem di. si romanorum. nā ꝛ potestates seculi suas cōstitutiones ecclesiasticis debent scribere non preterre. x. di. c. certum. xcvj. di. c. si imperator. cum ler xpi sacer dotali quoscūq; subiecerit potestati. x. dif. c. scipitis. quare cum per rebellionem mēsura celestis dispensationis excediturir dicitur in contumeliam disponentis. d. c. certum est. in fi.

Ecclesia de fulmine excōicatus manet.

v ¶ Nulli ergo. super hac clausula. dic vt plene dixi. in. c. execrabilis.

¶ In notatis per me super materia huius constitutionis et aliarum sibi similium: et in omnibus aliis vbicunq; per me dictis vel scriptis submitto me correctioni sancte romane ecclesie: si qualitercūq; me erraſſe contigerit in eisdem.

¶ Constitutiones. xx. Joannis pape. xxij. vna cum eleganti apparatu domini zenzelini de cassanis vtriusq; iuris professoris. Situatione competenti vnicuiq; assignata. Summarijsq; familiaribus additis. Medullis insuper glosarum ex ipsaruz visceribus extractis. Exquisitis artificiosa ſm alphabeti ordinez cōposita est tabula explicūt feliciter. Quibus diligens tam in textu q̄ in glosis adhibita correctio quam facile cognouerit: quicūq; priorem impressionem isti cōpactio rauerit. Hoc autē opus tāta castigatū diligētia impressum est. Anno domini millesimo. ccccc. xvij. die vo. xv. mensis Maij opera Fracisci fradin Lugduni commorantis. impēsis vo Aymonis de porta ciuis ꝛ mercatoris eiusdem ciuitatis.

Diuini

¶ Diuini ac humani iurisconsulti et sacri palatij causarum auditoris. D. Jo. F. de pauinis apostille ad suprascriptas extrauagantes quas idem dominus cum glo. Guil. de monte Lauduno in suo tractatu quē de visitatione intitulauit inseruit: hic vero eius industria cū glo. zenzelini fuere descripte.

Prima ij

¶ Onus. Electi sede vacante vbicunq; moram traxerint: fibi non prēiudicant.

¶ Susceptī. Diuisio fructuz inter habētes annalia: et beneficiatos. hanc allegat Joan. and. in mer. nemo potest. ad finem. de regu. iuris. libro. vj. eandem allegat glo. in clemen. cum ei quē. in versi. nota erit. de concess. preben. adde consilium Calderi. in titulo de sententia ex com. quod incipit: collector papalis. Item consilium eiusdem. xj. in titulo de priuile. quod incipit: habet ordo sancte Clare. adde decisionez in antiquis que incipit: Urbanus. hanc etiam decretalem allegat glo. in clemen. ij. de decī. ꝛ decisio. in antiquis. lxxxvij. que incipit: item nota q̄ vbi alicui fit gratia ꝛc. et glo. in. c. presenti. de officio ordi. lib. vj. in fine. super ver. superesse. ꝛ ibi Joan. and. in nouella. et idem in addi. ad spe. in titulo de locato. §. nunc tractemus. Et per hanc decreta. rota ꝛ curia romana bodie interpretatur ꝛ tenet q̄ gratia expectatiua ad summam. lxxx. duca. extendat se ad beneficium veri valoris cētum ducatorum vbi beneficium non est taxatum ꝛ in gratia dicitur ſm taxationem decime: als attēditur vetus valor: iuxta ea que habentur per Joānem and. in addi. specu. in rubri. de cōcess. preben. viij. columna. ꝛ per ꝓpetrum de ancharano in clemē. j. de cōcess. preben. in penultima charta. et Oldra. in consilio. CCxxxij. et decisio in antiquis que incipit: item nota q̄ vbi alicui fit gratia. Et vendicat locuz ista decretalis in prestimonijs ꝛ prestimonialibus portionibus: quia sunt beneficia ecclesiastica et perpetua: vt concludit Oldradus in cōsilio. cxiij. q̄ incipit: in ecclesia calagoritana: et ibi pulchre declarat istā cōstitutionem: ꝛ de his prestimonijs facit mentionē textus in. c. fi. de concess. preben. libro. vj. confert ad materiam huius textus. consi. ꝓpet. de ancharano CCCxxix. quod incipit: circa istam perceptionem: et cōsilium. cviij. quod incipit: cōtra fratres. Item consilium Ludouici. CCCCxcviij. An autem per istam cōstitutionem reuocetur statutum ecclesie disponēs q̄ nouus canonicus nihil percipiet vsq; ad quadrieniuz. vide Oldradum in cōsilio. clxxj. quod incipit: suppo fita cōsuetudine iurata: ꝛ an legatus possit mutare taxam procuratiōis facte cum clerico prouincie ꝛ sic obseruare. Calderinus q̄ sic in ꝓfilio. vj. in titulo de offi. lega. ꝛ videda est. decisio in antiquis. lxvj. que incipit: item nota q̄ vbi beneficium est semel taxatū: als est sub titulo. de prebē. cum sequen. In textu ibi (sciuerint) scire autem dicuntur ex quo ipsorum vacatio in loco vel ecclesia publice nota erat. argu. i. clemē. cum ei quem. in fine. de concess. prebē. ꝛ ibi (subhastatione) id est preconizatione que fit publice in loco publico. de qua no. Specu. in titulo de emptio. ꝛ vēdi. §. nunc dicendum. ver. his quoq;. ꝛ nota i. l. licitatio. ff. de publi. ꝛ in. l. j. C. de fide instrumētorum. ꝛ iure haste fisca. lib. x. in. §. (si vero) ibi: absoluatur. quia iste textus dat formā absoluendi: vt scilicet prius precedat satisfactio: si non seruetur forma tradita non valebit absolutio per nota. in c. prouida. de elec. lib. vj. Nam non tribuit hic ordinario simpliciter potestatem absoluēdi sed sub certo modo ꝛ forma. Clausula sequens que tollit iura dispōnētia in contrarium premiss. per quod non obstat. c. venerabilibus in contrarium allegatum: vt dicit hic zenzelinus hec clausula ad omia supradicta extēditur. Joannes franciscus.

Prestimonie sunt beneficia ecclesiastica ꝛ ꝑpetua.

iij

¶ Ecclesie romane. Contra officiales dominiū assumentes in patrimonio ecclesie romane.

iiij

¶ Execrabilis. Hec ꝓstitutio practicabilis est. ꝛ addit ad decre. de multa. de prebē. in antiquis.

v

¶ Sedes apostolica. Diuisio dyocesium potestatem non tollit executoribus et iudicibus. Hāc cōstitutionem allegat decisio in antiquis. Joannes de imo. sub titulo de priuile. que incipit: supposito ꝛc. repetit etiaz in alijs decisionibus antiquis sub titulo de sepul. ꝛ vide Calderinum cōsilio. viij. sub titulo de priuile. quod incipit: cōcessum est priuilegium. adde decisionem i antiquis que incipit: supposito de antonianis. Et ad materiam huius decreta. vide nota. per Archidya. xiij. q. j. in prin. vide in. c. significauit. ꝛ. c. rodulphus. de rescriptis. ꝛ debet in ordine scripture precedere constitutionem execrabilis vt patet ex earum datis. Ad presentis extrauagantis declarationem idem pontifex fecit vnam aliam extrauagantem declaratoriam quam reperies hic glosatam per zenzelinum incipit: ad apostolatus nostri. per quam declarat sue intentionis nō fuisse q̄ per diuisionem episcopatuum ꝛ ecclesiarum a quibus diuisiones erant facte capitulis archidyaconis vel alijs personis velle aliquatenus derogare: nisi quatenus in diuisione huiusmodi litteris apostolicis contineretur expresse: vndeuniuersis prelatis ꝛ alijs quibuscunq; personis ecclesiasticis ꝛ ecclesiarum decanis ꝛ in cathedrales erectarum mandauit ne capitula archidyaconatus ꝛ alios personatus vel dignitates officia seu beneficia in predictis primarijs ecclesijs obtinētes quo minus visitationes exerceant procuratiōes recipiant: ac alia bona ꝛ iura archidyaconalia obtineant in predictis decisis dyocesibus sicut ante diuisionē huiusmodi obtinebant: nisi quantum in diuisione huiusmodi litteris apostolicis caueat expresse impediant quo quomodo: quosq; per sedem apostolicam aliud fuerit ordinatum: als cōminatur contra faciētibus animaduersionem cōdignam ꝛc. Et hec sumpta est ex textu. in auc. de admi. offi. i sacris appel. circa fi. ij. col. ꝛ in. §. illud tamē sancimus. col. iij. pro diuersis administrationibus ab antiquo seruatis admistrabūt officiales primeui ficut prius. Adde ad materiā q̄ si episcopus Tholosanus deputatur ꝓseruator alicuius postea erecta ecclesia tholosana in metropolitanā: poterit exercere iurisditionem cōseruatorie. ſm Oldra. in consilio. CCxxij. quod incipit: bone memorie. Et si erigatur prioratus in ecclesiā cathedralem: an tollantur priuilegia que ante erectionē habebat prioratus: vide eundē Oldra. in cōsilio. CCxiij. q̄ incipit: domio epi scopo. Adde cūdem in cōsilio quod incipit: si milite bone memorie. adde decisionem in antiquis. CCxciij. que incipit: suꝑposito q̄ ex priuilegio antonianorum in quo allegatur ista cōstitutio. In glo. in verbo ordinationem: ibi dic contra. imo cōsilium tenet Jo. de ligna. ꝛ Jo. fan. et Jo. de imola. ꝛ alij plures. in. c. cum in illis. hic allegato. vbi vide Domi. lz als Calixtus iz publico consistorio declarauit glosam istam. nos autem transimus cum opinione cōtraria tanq̄ cōmuni. Jo. fran.

vj

¶ Ad apostolatus. In beneficijs diuisis habet quis ea iura que habebat in integris.

vij

¶ Si fratrum. Imperio vacāte nullus nomen vicarij imperatoris retineat assumat vel resumat.

viij

¶ Antique. Notabilis valde est ista: inhibens ne coniugati assumāt ordines sacros: quorum susceptiōe nō possunt matrimonium etiam nondum cōsummatum dissoluere. Hanc allegat Jo. and. in. c. j. de voto. lib. vj. in glo. super verbo. sacri ordinis.

ix

¶ Sancta romana atq; vniuersalis. Cōtra fratricellos. Adde extrauagātem eiusdem que incipit: gloriosam eccliam: in qua singlariter confundit omnes errores istorum fratricellorum.

Apostille ad extrauagantes Joannis vigesimisecūdi.

x ¶ Copiosus. Contra portantes infidelibus arma vetita: ⁊ alia prohibita.

xj ¶ Quia in futuror. Hec extrauagās loquit de duellis ⁊ torneamētis. Hāc allegat Hēricus boic. in.c.canonū statuta.ad fi. ppter glo. zenze. sup ver. torneamēta.adde Joā.and.in addi.spe.in ti.de rescrip. puta.§. item ratione.ver. itē qō obtentū est ab imperatore nōdum coronato.⁊ in.c.j.de cleri.peregri.

xij ¶ Prodiens quasi ex adipe. Contra cudētes falsam monetā. Adde extrauagātem eiusdē q̄ incipit: spōdent quas nō habēt. ⁊tra alchimistas: ⁊ cōsi.oldra.qō incipit: ⁊ cōsilium.bal.in vsibus feu.in ti. que sint regalia. adde decisi.in antiquis que incipit: casus talis est.

xiij ¶ Ad nostri apostolatus. Circa bannitos campanie ⁊ maritime.

xiiij ¶ Dierum crescente. Contra homines marchie qui suos rectores ⁊ officiales occidebāt. hāc allegat Henricus boic.in.c.canonum statuta.de cōsti.propter glo. zenzelini.in ver.mundanis.

xv ¶ Cum ad sacrosancte. Sup taxis: hāc extrauagantem allegat Jo.an.in.c.statutū.§.notariuz.de rescrip. lib.vj.in nouella.⁊ in addi.specu.in fi.proemij ad intellectum algozisimi. Adde extrauagātē Martini que incipit: in apostolice dignitatis specula: in qua ponūtur oēs taxe officialiū curie romane. Similitervide extrauagantē Benedic.xij. que incipit: rō iuris exigit.§. ceterū.in qua taxā facit cozuz q̄ possunt recipe notarij rote ⁊ cardinalium ⁊ auditoz camere: ⁊ merastalli romane curie ⁊ alioz quozūcūqz audiētiū causas i romana curia auctoritate aplica. Adde extrauagantem Benedicti.xij. q̄ icipit: decēs ⁊ necessariū. in.§. in salarijs.

a ¶ Merastalli. als merescali.

Datū Auinione.vj.kal'.nouēbris. pōtificat' sui.anno vj. in qua taxauit salaria aduocatoz ⁊ procuratoz romane curie que oia confirmauit Gregoriꝰ.ix. in sua extrauaganti que incipit: in apostolice q̄uis a felicis. ⁊ Martinus.v. in dicta extrauagāti que incipit: in apostolice. ⁊ in alia que incipit: romani pontificis prouidentia.

xvj ¶ Quozūdam. An fratres minozes induměta vilia: curta: ⁊ stricta pro arbitrio ferre possint.

xvij ¶ Quia nōnunq̄. Suspenditur excōmunicatio quā incurrebant glosantes decretalem. Exijt qui seminat. de verbo.signi.lib.vj.

xviij ¶ Ad conditorem. Refutat papa dominium rerū fratribus minozibus obuenientium.

xix ¶ Cum inter nōnullos. Contra errozem bohemoz: qui dicebant christuz et eius discipulos nihil habuisse proprium ⁊c.

xx ¶ Quia quorundam mentes. Cōtra detractozes extrauagantium ad conditorem ⁊ cum inter nonnullos. hanc constitutionem allegat Jo.an.in c.j. de sum.trinitate super ver.claue.ad declarationem potestatis clauium. ⁊ Bal.i autent'.ingressi.c.de sacrosan.eccle.in.vj.col. ⁊ idem Jo.an.in.c.cuz satis.de offi.archidy.ad declarandum quid importet cura animarum.

Deo gratias.

¶ Finis apostillarum domini Fracisci de Pauinis: In qbus breuiusculo sermone effectū cuiuslibet extrauagantis habes scōm ordinem quo situate sunt: aliaq̄ multa notatu dignissima: q̄ se cūctis luculēter offerūt.

¶ Registrum.

A B C D E omnes sunt quaterni.

Vita Joannis vigesimisecūdi. Fo.XL.

¶ Vita Joannis vigesimisecūdi papecti platine in vita pontificum creditur) talis est.

Ludouicꝰ epꝰ tholosanus per Joannem xxij. fuit canonizat'. Cōiurans in papam grauit punitus ē.

Epat' diuisit ⁊ vnit Joan. xxij.

Betica est pars hispanie.

Thome duo p Jo. xxij. fuerūt cānonizati.

a ¶ Habuisse. hoc pte ī cētuagāti cū inter nōnullos. q̄ est. Jo.xxij.

JOannes vigesimusecūdus Jacobus Caturcēsis antea vocatus episcopus portuēsis: post longā vigintitrium cardinalium altercationem Lugduni pontifex creatus nonis septēbris in ecclesia cathedrali coronam pontificatus accepit. Inde vo Auinionem cuz curia pfectus octo cardinales in iciunijs quattuor tēporum aduentus domini creauit: quorum de numero fuit Jacobus caturcēsis eius ex sorore nepos: ⁊ Joannes caietani tituli sancti Theodori dyaconus cardinalis egente vrsina. Preterea vo in sanctos cōfessores retulit Ludouicum epm tholosanū quondam Karoli regis Sicilie filium. Sunt tñ qui hoc Bonifacio octauo ascribant. Abdicare autem se episcopatu ⁊ sacerdotio compulit Hugonem caturcēsem episcopum priuatum omnibus pōtificalibus insignibus anulo/mitra/cappa/pileo/camisiaq̄ romana. Priuatum autez degradatum (vt istorum vocabulo vtar) ac curie seculari traditum oibus cruciatibus coactū esse vitā cum morte cōmutare q̄ in pōtificem cōiurasset: Ecclesiā vo tholosanā: quam vnice dilexit ad archiepatum transtulit: cuius quidez castella sex in ciuitates erexit: vt haberet archiepiscopus tholosanus quibus cuz dignitate preesset. Dyoceses quoq̄ archiepiscopatui Narbonensi ascripsit limosam ⁊ abbatiā sancti Poncij. Adeo preterea rebus nouis pontifex ipse studuit: vt ⁊ simplices episcopatus bifariā diuiserit ac diuisos in vnum redegerit: et abbatias in epatus: et epatus in abbatias vicissim trāstulerit: ac constituta prius in aliam formam trāstulerit: hac tamen gratitudine vsus est: q̄ clementinarum editionem confirmauit: mandauitq̄ doctoribus omnibus publicoz gymnasiozū: vt libzū ipsum publice legerēt. Ordinē autē gratidimōtensem quozūdam improbozū factionibus labefactū in meliorē formā redegit: amputatis his que ordini obessent: additisq̄z institutionibus quibusdā: quibus tanta religio constaret. Cum vo Cesaraugustanā ecclesiā admodū diligeret: eam in metropolitanā erexit: quinq̄z cathedralibus ecclesijs ex vndecim q̄ terraconensi subsunt huic assignatis. Instituit ⁊ nouum ordinē milituz: qui militare sub christo dicerentur in lusitania (que portugalia dicitur) qui sarracenis resisterent beticā ⁊ aphricam incolentibus. Betica apud antiquos ea pars hispanie dicebat: que ad mare mediterraneū vergit: nostris temporibus grate nomē obtinēs a cocco (vt arbitroz) quo ea pars hispanie maxime abūdat. Coccum autem nunc granā vocant: vnde lane inficiūtur. Huius autē ordinis quē diximus a pōtifice constitutū: caput in marino siluēsis dyocesis oppido repositū est: militibusq̄z oia bona templariorū annuēte rege portugalie cōcessa sunt: quo liberius militie christi vacarēt. Cuius censor ⁊ moderator est abbas alcobasiani monasterij cisterciensis ordinis viribonēsis dyocesis: qui ⁊ cōscribēdi ⁊ exauctorandi militem facultates habet. Deinceps vero duos Thomas in sanctos retulit: Thomā scilicet epm Herfordē sem virū nobilē genere/pbatuz moribus/doctrina insignē: miraculis clarū: ⁊ Thomā aquinatē ordinis sci Dñici doctoꝛē pcellētē: cuius vita ⁊ scripta multis sunt cognita. Creatis deinde septē cardinalibꝰ scōa ordinatione: millesimo trecentesimo vigesimo secundo statim edictum proposui: quo eos declarauit ptinaces et hereticos qui affirmarent christum eiusq̄z discipulos nihil priuatim vel in cōmuni habuisse*: quod certe nō multiusq̄z discipulos ac veros imitatoꝛes nil ppriū habuisse vt illud euangelij: q nō vēdiderit oia que hz: ⁊ pauperibus dederit: nō potest esse dignus meus discipulus. Preterea vo hereticū putauit cē: si qs affirmaret ipsis discipulis vendēdi: donandi: testandi: acqrendi suapte ingenio ius nō cōpetere: q̄ ad religionē cuntes in alterius arbitriū trāseant: vñ fit vt dñi mācipia non sibi: sz dño acquirāt: vel acqsita prius ex arbitrio et mandato eius pauperibus distribuāt. Harū aūt institutionū literas apostolicas ad gymnasia publica trāsimisit ne amplius scholastici ea de re disputare auderent. Dānauit preterea glosulā quādā fratris Petri ordis minoz: q cōuentū quēdā tertij ordinis ad imitādā xpi pauptatem aīauerat: quoz de numero multi dānati ⁊ exusti fuere. Habita preterea constitutiōe (vt eoꝝ vocabulo vtar) de cē cardinales creauit: iter quos Joannis colūne ⁊ fratris Matthei e gēte vrsina ordinis pdicatoꝛ rō est habita. Dū hā pōtifice agerent: flotinꝰ exercit' igenti clade non lōge a mōte Catino ab bugutiōe fagiolano superat' est. Verū lucēses nō diuti' tyrānidē vgutionis laturi: capta occasione Neriū eius filiuz vrbe ciciunt: dum Castrucium virū domi nobilē et manu promptuz quē in carcerē cōiecerat ob pdam ex hostibus captā ad suppliciū ducit. Pulsus itaq̄z luca Neri' piem in lucēses cōcitat: cui qdē ex vrbe in hostē pdeunti: pisani statim clausere portas. Is autē cū filio ad malaspinas cōfugiens rēptato sepi' ac frustra ad tyrānidem reditu: tandē in flāminiā solū paternum pōtifice iubēte redijt. Atq̄z ita castrucius ab extrema calamitate ad summaz felicitatē pducit: e carcere cū ad dominatum ciuitatis lucensis traducꝰ est. At vo pōtifex itelligēs et Ghibelles pulso pfidio ecclesiastico oīno ferraria: et vicecomites adiuuāte Lodouico bauaro Mediolano subegisse. Omissis (vt ipse dicebat) ad tps ostensibus vicecomites iterdictis notauit: magis in Lodouicū qui titulos iperij sibi vsurpabat: q̄z in vicecomites iuectus. Lodē q̄s tpe gybellini genuēses a conciuibus suis guelphis pulsi adiuuāte Roberto rege: cui' ptāti ciuitatē cōmisērāt. Bauonam populariter migrauer. Hos postea etiā extorres bello isequēs Robertus: dū i gallias trajicit vna cū sauonēsibus in ptātē suā redactis: aliquandiu male habuit. Pōtifex aūt itelligēs discessu roberti guelphos vbiq̄z oppmi: Karolū valesij comitē Frācie regis Philippi filiū in italiā mittit: q guelphis psidio eēt: ⁊ bis potissimū q apud vercellas cū turrianis erant vrbis ditioc potitis. Verū supueniēte Lodouici imperatoris iussu Galeatio vicecomite añ aduētū Karoti turriani Vercellis pellunt: eaq̄z vrbs in ptātē vicecomitū redigit. Potit ⁊ Castruci' non ita multo post pistorio: vt Guido petramala pauloante typherno florentinis aduersantib'. Sed Castrucius Galeatij vicecomitis auxilio fretus: nā Acciū filiū cū mille ⁊ qngentis militibus ci auxilio miserat florentinos magna clade supatos ad menia vsq̄z psequitur. Tum vo pōtifex videns in Bauaro turbādi oia pncipiū in esse: ei sacra interdicit more solēni: vt fieri ꝓsueuit. Guidonēq̄z petramalā post occupatū Typhernū sacerdotio exauctorauit. Cortonā q̄z a dyocesi aretina separatā in ciuitatem erexit: creato ioāne viterbiēsi cortonien'sium epo. Interim aūt Nicolaus estensis Ferrarie dñs Argentā rauēnatis eccle oppidū vi occupat: adiuuāte Passarino Bonacossio vrbis Mantue tyrāno qui sororē Nicolai pauloante in vxorem duxerat. Hi etiā iunctis simul copijs bononienses aggredi sunt ausi: sed a Veltrando ecclesie copiarū duce superati cum magno incōmodo abiere: non ita multo post a pōtifice anathemate notati. Ferrarie preterea interdictum sacris donec Argēta redderet. Castrucius vo adeo florētinos tumverabat capto oppido signa: vnde frequētes incursiones in eos faciebat: vt desperatione rerū adducti Karolum Roberti filiū in dñm vocauerint. Tum vo Joannes pontifex Joannem vrsinum in italiam propere

Paupes fortuna fauēte q̄q̄z opulētissimi efficiuntur.

mittit: qui Florentinos ⁊ Guelphos omnes in Bauarum confirmaret: iam alpes cum magnis exercitibus transeuntem. Is autem Romam iter facturus primo Mediolanum proficiscitur gibellinorum precibus motus. Verū cum accepta ferrea corona pecunijs indigeret: atq; eas a populo exigere quem Galeatius tuebat omnibus vicecomitibus in carcerem coniectis: quattuor et viginti ciues deligit: qui rempublicam administrarent addito prefecto: quē ex gente sua vbi prefecit. Bauarus tamē postea Castrucij ꝓcibus motus vicecomites oēs incolumes dimisit: dū Luce essent: vbi imperator a lucēsibus magna cum benignitate susceptus est. Inde vo abiēs comitāte cū mille ⁊ quingētis equitibus Castrucio Romā puenit: vbi apud edes lateranī iussu cleri ppliq; romani a Stephano colūna coronatur. Preerāt tū vbi duo ex nobilitate romana quos romani impatoris vicarios appellabāt. Tum vo cum Nicolaꝰ comes alter collega abesset Stephano ea sors obtigit. Coronatꝰ impator Petrū Corbariensem ordinis minor: ex Reatino agro oriundum pontificē statim creat: Joānis. xxij. emulū futurū: hominē quidem humili loco natū: sed doctum: ⁊ ad res agendas aptissimū. Habuit hic primo vxorē qua renuēte ac reclamāte religionē ⁊ habitū sancti Frāciſci suscepit. Creatus itaq; Pseudo pontifex: ac Nicolaus quintus appellatus ab imperatore ⁊ his qui tum cū eo aderāt: vt verus christi vicariꝰ cōsalutat. Creauit is quoq; cardinales ⁊ epos hoies suū ꝑsius cōsimiles. Interea vo cū equites galli in ꝑsidio florētinorū relicti noctu insidijs Pistorū occupassent. Castruciū roma abire confestim cogunt: qui primo iūctis cū vicecomitibus copijs Pisas Lucāq; puenit. Inde vo in Pistorū mouēs ciuitatem diu obsessam fame ad deditionē tandē cōpulit. Subsequens autē Castruciū cum exercitu Bauarus viterbij antipapā reliqt: Florētiā oppugnaturus: quā fortasse occupassēt: ni Castrucio graui morbo ex imēsis laboribus cōtracto mori ꝓtigisset. Bauarus tñ tanti accepti beneficij immemor: eius filios Pisis / ac Luca expulit: dū in ciuitatibus ꝑsidia disponerēt: vrbibusq; ipe potitus est. Mortuo quoq; eodē tpe Galeatio vicecomite eius filij ad Bauarum cōfugiunt: hominem rogātes: vt accepta grandi pecunia quam ipsi pollicebātur se in patriam remittat. Tum ille pecunie admodū cupidus Acciū in patriā remittens Marcū fratrē tādiu obsidē apud se detinuit: q; diu ei pecunie redderentur. Verum Bauarꝰ relicto Pisis antipapa marcoq; vicecomite Mediolanum ꝓfectus: in Germaniā iturus nequaq; ab Accio in vrbem recipitur paternarū iniuriarum memore. Germani autē milites qui in hetruria marcū vicecomitem obsidē retinebant: cognita hois virtute in eius verba iurauere: ex captiuo ducē creantes: qui statim dedentibus arcē Castrucianis militibus Luca potitus est. Verum nō ita multo post absente Marco germani milites mutata sententia Lucam vrbem cuidam Genuensi ex gente Spinola: qui multū classe valebat vēdidere. Abeūte preterea in germaniam Bauaro re oī infecta ad imperiū spectāte: Bonifacius Pisanus comes rem gratā Joāni pōtifici facturus antipapā Auinionē ꝓduxit: vbi in carcerē cōiectus vitā cū morte permutauit. Tū vo pōtifex duabus maximis curis liberatus: q; antipapā e medio sustulerat: q; Bauarus in germaniam relicta Italia abierat: instante Francie rege expeditionē in sarracenos ꝓmulgat impositis decimis q̄ Philippo ipi ad expeditionē ituro darent. Ceperāt tū Lucā florētini: vñ a militibꝰ bohemicis statim expellunt: quos ātea Brixiani ⁊ Berginates in Italiam accersierāt: quorūq; auxilio fretꝰ pōtificis legatꝰ Parmā Rhegiū mutināq; cepat. Is aūt i ita cū Joāne rege Bohemie amicitia oēm rōnē factionū italica-

Cōiugatꝰ potest esse papa.

Antipapa quis dicatur.

Decie possunt ponī ad debellādum sarracenos.

rum repēte cōmutauit. Nā qbꝰ pōtifex ⁊ Bohemie rex amici ac socij erāt: illis Robertus ac Florētini repente aduersabant nullo Guelphoꝝ aut Gibellinorū discrimine habito. Mastinꝰ cñ Scala Verone Philippinus gōzaga mātue: Carrariēses patauij: Estēses ferrarie dñi amicitiā ⁊ societatē cū Roberto ineūt: cuiꝰ etiā auxilio Florētini adiuti pistoriū capiūt: dedētibꝰ tñ vbem qbusdā ciuibꝰ nemineq; aduersante. Interea vo marchiones estēses nō priꝰ ab interdicto ecclīastico absoluti sunt: q; ferrariēsium ꝓcibus fatigati argentā ase occupatā ecclesie Rauennati reddidere. Hi tñ auxilio Scalligerorū freti castellū sancti Felicis agri mutinēsis obsidere incipiūt. Verū Karolo bohemie regis filio manfredoq; cognomēto piocarpi dño qui societatē simul inierāt estēses fundunt fugāturq;: ex eoꝝ militibꝰ ad octingētos cecidisse ea pugna ꝓstat: multosq; ex nobilitate captos: maxime vo Nicolaū estēsem rainaldi marchionis fratrē. Hac aūt opportunitate motꝰ legatus bononiēsis: cōparato satis iusto exercitu: cui ⁊ Galeotus malatesta Ariminēsis: ⁊ Francisꝰ ordelaphus Forliuiēsis: ⁊ Ricardus māfredus Fauētinus: ⁊ Hostasius Polētanus Rauēnas ꝓfuere. Ferrariam obsidet. Nā hi oēs suarū ciuitatū dñatum pauloante occupauerāt: cū prius earūdem capitanei haberent. Oppugnabat tum acriter Ferraria capto scti Antonij suburbio: cū auxiliares copie a Philippino Gōzaga: a mastino Scala: ab Ubertino carrariēsi misse animum ad erumpendū ferrariēsibus dedidere: q; ⁊ hostes fudūt: ⁊ oēs fere duces capiunt. Captus autē Romādiole comes cū Nicolao Estensi cōmutat: reliqui deinceps incolumes ad suos remittuntur: hac cōditione tñ: ne arma amplius ꝺ Estenses capiant. Elatus vo tāta victoria Rainaldus Estensis in agrū bononiēsem mouens lōge omnia populatus a capiēda vrbe paululum affuit. Venturū quidē in auxiliū legati regē Bohemie bononienses sperabant: et iam esse in itinere dicebatur: cum subito ei nunciatū ⁊ mastinū Scalā Brixiā ac Bergomum in deditionē accepisse: ⁊ Accium vicecomitē Dapiam ingressum arcem oppugnare. Hāc ob rēab instituto itinere discedens relicto Parme filio: cū aliquot cohortibus papiā ipe ꝓfectus: cū superare munitiōes vicecomitis nō posset vastato mediolanensiū agro parmā deinceps reīfecta redijt: vbi quoq; intellexit Americum Castrucij filium Lucā amicorū opera recepisse. Oppugnabatur tñ arx quā etiā rex accepta grandi pecunia Lucensibus ⁊ americo reliquit breui in Germaniam iturus Italicas factiōes pertesus. Nā vicecomites capta iam arce papiensi longe ⁊ late vires suas diffundebāt: mutinc itaq; ⁊ Rhegij impositio Germanorum presidio: cōmendataq; parma marsilio et Petro rubeo in Germaniā abijt: celerem redditū cum maioribus copijs pollicitus. Abeūte autem rege Bononiēses ipsi adiuuantibus Florentinis ⁊ marchione Estēsi pulso legato in libertatez se vendicāt: cesso tum in vrbe: tum in agris ecclesiastico ꝓsidio. Hāc ob rem legatus omni ope destitutus Auinionez ꝓficiscitur. Anno dñi millesimo tercētesimoquarto ⁊ trigesimo quo tempore codē in loco Joānes pontifex mozit etatis sue anno nonagesimo: pōtificatꝰ vo decimonono mēse quarto: Relicta in thesauris tātavi auri quantam nullus ante se pontifex. Sepelitur autem in ecclesia cathedrali cuz magna funeris pompa. Sunt qui scribūt Petrū murroneū quondā pōtificem A Joanne in sanctos relatū. Gentilēq; fulginatē ⁊ Dynū florentinum medicos insignes magnis ꝓmijs ⁊ honoribus tum ab eo affectos: Amator enim doctorum virorum est habitus.

Joannes xxij. magnā cōgessit pecuniam.

Viri docti sunt amandi.

¶ Finis vite Joannis. xxij. qui clementinas publicauit ⁊ multas edidit extrauagantes.